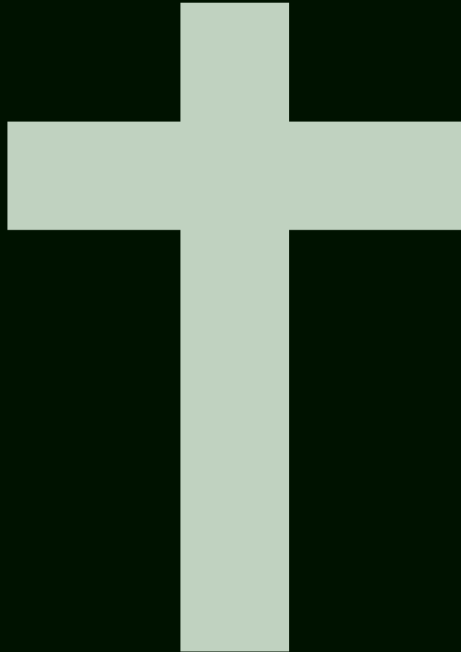

ᲥᲱᲗᲐ ᲕᲟᲑᲐ ᲠᲟᲚᲕᲗ᲏ ᲙᲟ
ᲠᲟᲚᲑᲙ

New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

N^{wa}' Nyo' Mon^{kan} mo Mon^ɛm
New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e

Contents

Matio	1
Maaku	50
Luka	80
Jon	131
Nwa' Lemme	168
Lum	214
1Kol en	237
2Kol en	259
Galeshia	273
Efesus	281
Filibi	289
Kolose	295
1 Tesalonika	300
2 Tesalonika	305
1 Timatio	308
2 Timatio	315
Taytus	320
Filemun	323
Ibulu	325
Jem	343
1 Bitu	349
2 Bitu	355
1 Jon	359
2 Jon	365
3 Jon	366
Jut	367
Mwem mvù Jisos to dunce	369

Saaka wvù Jee wvu ekumε Jisos no Matio to Sanεε Fiεε fi nu ê Nwa' Mat wvun e

Saaka wvù jee wvù nu ê Nwa' Mat wvun e, jemyi le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. Saaka wvù jee wvun nu fô bonyii bocii le yî ekole ke nshε le. Nwa' wvun dunçi le è nu Jisos Wee N'yεεyi wvu leη wvù kee keeloocε enεle fiεε fi bonci bo Nyo' le jemyi. N'yεεyi wvu Jisos tfuu ê ηwa' wvun e nu ε bó ε baancε bikuu bitin. (1) No Jisos to benεε shii yî kum e no yεεyi ekumε bonyii bò bvunfon bvu fowe nu bvubole. (2) No Jisos to nyaε ntefe ê boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε ekumε lemme di wvù to tumεε bó yî dvú le. (3) Bonğan bò Jisos to maε ekumε bvunfon bvu fowe. (4) N'yεεyi ekumε fiεε fi è nu wee ηgoo Jisos. (5) N'yεεyi ekumε no wonη wvun nu ke eka bò no bvunfon bvu Nyo' le nu ke eto.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-2:23 Kfuu di bo Jisos Klistu le bó no
bó to bokεε wvù
3:1-12 Lemme di Jon Nleseεjoo le
3:13-4:11 No bó to leσεε Jisos ê joo bó no
Satan to momεε wvù
4:12-18:35 Lemme di Jisos to ghane gee
Galilee
19:1-20:34 ε Jisos nε Galilee, γεν
Jelusalem
21:1-27:66 Kema ke Jisos e ke fokemεse
Jelusalem bó mbew jó le
28:1-20 No Tata Jisos to buyεε yî kpwe le,
dunçe ekole kew ê bonyii bew

*Kfuu di bo Jisos Klistu le
(Luk 3:23-38)*

¹ Eyan nu εdiee ε bo'icee kfuu di bo Jisos Klistu le. Jisos Klistu to nu waa Nfon Dawe wvù to nu waa Aba'am.

² Aba'am to nu icee Aysik, ε Aysik nu icee Yakow, ε Yakow nu icee Judas bó boom bo ice le,

³ ε Judas nu icee Beles bó Sela bò bwee bó to nu Tama. ε Beles nu icee Eslon, ε Eslon nu icee Lam.

⁴ ε Lam nu icee Aminada, ε Aminada nu icee Na'shon, ε Na'shon nu icee Salmon.

⁵ ε Salmon nu icee Boas wvù bwee to nu La'ab. ε Boas nu icee Obεd wvù bwee to nu Lut. ε Obεd nu icee Jεese.

⁶ ε Jεese nu icee Nfon Dawe.

ε Nfon Dawe nu icee Saamun wvù bwee to nu kpweε Uliaa.

⁷ ε Saamun nu icee Le'ubwam, ε Le'ubwam nu icee Abija, ε Abija nu icee Asa.

⁸ ε Asa nu icee Je'ushεfat, ε Je'ushεfat nu icee Jolam, ε Jolam nu icee Usaya.

⁹ ε Usaya nu icee Jotam, ε Jotam nu icee A'as, ε A'as nu icee Esikaya,

¹⁰ ε Esikaya nu icee Manase, ε Manase nu icee Amos, * ε Amo nu icee Josaya.

¹¹ ε Josaya nu icee Jekonaya bó boom bo bwee bó le. Bó to boke bó ε è to nu kefew kè bonyii bo Babilon to kooyεε bonyii bo Israel γεν dvú wonη wvubo wvù Babilon e.

¹² Ejim jodvu, no bó to kooyεε bonyii bo Israel γεν dvú Babilon, ε Jekonaya no nu icee Shiltia, ε Shiltia nu icee Selubabel,

¹³ ε Selubabel nu icee Abiud, ε Abiud nu icee Eliakim, ε Eliakim nu icee Aso,

¹⁴ ε Aso nu icee Sadok, ε Sadok nu icee Akim, ε Akim nu icee Eliyu,

¹⁵ ε Eliyu nu icee Eliεsa, ε Eliεsa nu icee Matan, ε Matan nu icee Yakow.

¹⁶ ε Yakow nu icee Yosεw wvù dwee Maalia, ε Maalia nu wvù to bokεε Jisos wvù bó teηε le Klistu.

¹⁷ Nonεn bo'icee kfuu di bo Jisos e ban ε mum ε no nu yuufe ncow bonεw keekεw yî Aba'am e eto ebuy yî Nfon Dawe le, bvuu nu yuufe ncow bonεw keekεw yî Nfon Dawe le eto ebuy seke bó to kooyεε bonyii bo Israel γεν dvú Babilon. ε keekεw seke bó to kooyεε bonyii bo Israel eto ebuy seke bó to bokεε Klistu nu tεn ε bo'icee kfuu dibole nu yuufe ncow bonεw.

*Ekumε no boo di Jisos e to lenεε
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Boo di Jisos Klistu le to len ê je yin e. Bwee wvù Maalia to nu ε bó ε seyse wase le wvù nu ke enu kpweε Yosew. Ε bó σε keeke etaashε bvujen, nu ε fí to nε buy le wvù nu wase bô fue ê mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le.

¹⁹ No fí kooyεε nonεn, ε Yosew wvù dweese, no è to nu wee wvu teyten yaa koonke keeshoose wvù kε, mum yεn le wen nu egawsen bô wvù ε è nu ejim ejim.

²⁰ No wvù to bεε kpwaake keege nonεn, ε fí kooy le nceendaa Tata to nu ε nε to fô wvù le ê εfilε le seke wvù to leete gay ê wvù le, “Yosew, waa Nfon Dawe, fo wo efan keejo Maalia bwee yew wo le kε, njefo fue din di wvù nu bô dí nu ε wvù kenke ê mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le.

²¹ Wvù nu ke eboo wan diemsen é wo ecu diee diew le Jisos, † njefo wvù nu ke eboyse bonyii bew can bibefe bibole.”

²² Mwεεm mvun mvunciim to kooyi keege é fí eto ekocen no Tata to jemyεε wase diuw wee we ntum e le,

²³ “Ben eyekε eyuw, wan wvu tfu mvu nu ke eleem bô fue, eboo wan diemsen é bó etenje wvù le Emanwel.” Diee din nu le, “Nyo' nu beene ε bó.”

²⁴ No εfilε kίε lamεε Yosew nonεn, ε wvù ke kamse mum ge kε no nceendaa Tata gayεε ê wvù. Wvù to nu ε jo Maalia bwee yew we le,

²⁵ geenεn ε bô wvù fanε yaa ecee diewe no wee bô kpweεε ké no cee kε. Ε bô wvù ke ce nonεn gen buy no Maalia to ghanεε eboo. Ε Yosew mum cu diee di wan e le Jisos.

2

Ε bogoyfee gen keebun Jisos

¹ Bó to boke Jisos ntεw wvù Betelε'em wvu ê keba ke won e kε Judea le. Ε è to nu kefew kedvu le ε 'Elod nu Nfon wvu Judea jodvu. Ε fí kooy le bogoyfee bomew to nu ε nε won wvumew e ê keba kε diuu sane le, to Jεlusalεm no biwci le,

² “Nfon Bojuu wvù bó boke wε nu fεε? Bese biwci nen njefo bese nu ε yεn jon ye

le ê keba kε diuu sane le, ε mum ε no too keebun wvù.”

³ Ε Nfon 'Elod dioo yuw saaka wvun ε wvù shiw fitele fiew, shiw noo fi bonyii bo Jεlusalεm e bocii.

⁴ Ε wvù tooy bocee ncese bo baay baay bocii bô bonyii bocii bô dunçi bonci bo Nyo' le ê bonyii, ε bó tase. Ε wvù bife ê bó le laa fô bó to nu keeke eboo Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu fεε le?

⁵ Ε bó tfuse le, “Bó to nu keeke eboo ntεw wvù Betelε'em wvu ê keba kε Judea le. Fifin nu no wee ntum Nyo' to sanεε le,

⁶ ‘Wo wvù Betelε'em wvu won wvù Juda le,

fo wo ekpwaakε le wo nu fintεw fi caan baay won wvù Juda le kε.

Ε keε le wee nu ke ebuy ntεw wvun e wvù nu ke esaake bonyii bem bo Islael.’ ”

⁷ Ε Nfon 'Elod mum tooy ten bogoyfee ba ejim ejim biwce yuw ê bó ntay kefew kε jon yidvu to buyεε.

⁸ No wvù yuw mum tum bó Betelε'em gay le, “Ben egen ebosen egom wan wvudvu ntay. Ben dioo ε gom ε yεn, kase to see ê me, wvu le è nulo é me ten engen embun wvù.”

⁹ Ε bonyii bodvu yuw no Nfon gay nonεn, mum buy no gene ngen wvubo. Ε bó dioo gene, ε fí kooy le jon yì bó to yεnεε ê keba kε diuu sane le yε to nu ε no lene gene ê bó fwe dunçi bó je. Ε yí ke gen nen buy fô wan wvudvu to nu, mum leem fó.

¹⁰ No bó yεnεε jon yidvu le nonεn, ε njon yuwyε bó baay, ε ye no jee bó.

¹¹ Ε bó ke gen ley yew yì wan to nu dvù le, yεn wan bô bwee wvù Maalia le, mum gbwe ê wan ejise bun wvù. No bó bun mum yene bikele bibole bvuse mwεεm mvubole mvu kembunfon e, nya ê wvù. Ε mwεεm mvun to nu ketwaa ke bigew e kε yεεle, bô kfuu jiin dimew, noo kfuu nfiey mvu. *

¹² Ε Nyo' ke ciise lo ê bó ê εfilε le le bó eyεne fo bó ebvuu etu jim le bó eyεn Nfon 'Elod e kε. Ε bó ke mum tu wase jim won wvubole ê je mi le jεεy.

Ε Yosew jo wan ε bô bó sam gen Ijiw

1:18 Luk 1:35 **1:21** Mben 130:7; Mat 1:25; Luk 1:31; Lem 4:12 † **1:21** Diee di Jisos nu le, “Wvù nu ke eboyse bonyii bew can bibefe bibole.” **1:23** Yesa 7:14 **1:25** 1:21 **2:2** Luk 2:4-7; Mat 27:11 **2:6** May 5:2; Jon 7:42

* **2:11** Jiin din ê díεw bala le nu, «frankincense», ε nfiey wvun nu, «myrrh».

13 No bogoyfee ba nen'yee wase gen, e fi kooy le nceendaa Tata to nu e ne to fo Yosew e e efile le gay e wvu le, "Ja we ejo wan bo bwee e ben e bo efee egen won wvu Ijiw e, enu jo egen ebuy kefew ke me nu nke engay le ben ekase le. Me ngayte nen njefo Nfon 'Elod nu egomte wan wvudvu keeyu."

14 E Yosew mum ja we, jo wan bo bwee entan ne gen Ijiw,

15 mum no nu jo gen buy kefew ke Nfon 'Elod to lae le. Fi to kooy nonen keege e fi eto ekocen no Nyo' to jemyee diuw wee ntum we le le, "Me nteje waa wem wvu e buy e e nu won wvu Ijiw e."

E Nfon 'Elod yuwy boom Betele'em

16 E 'Elod ke dioo yen le bogoyfee ba nu e lee wen, e fi ffuw wvu baay. E wvu mum tum bonyii le bo egen Betele'em noo biba bi mbew jo le bicii, eyuwy boom bolems bo nu e kew bilum bifee e tu jim. Wvu to nya bilum bin bii no wvu to biwcee e bogoyfee ba yuw ntay kefew ke bo to yenee jon ye le.

17 E bo gen yuwy boom ba nonen, e fi mum kocen no wee ntum Nyo' wvu Yelimia to jemyee wase le,

18 "Bo nu e yuw etale nte wvu Lama le, e wee fuunke kpwe, beele ffule.

E e nu Lashel e wvu beele boom bew.

E bo cimse wvu cimse nkuun, njefo ke boom bew bee ke."

E bo Yosew ne Ijiw kase tu jim

19 E Nfon 'Elod ke dioo la, e fi kooy le nceendaa Tata to nu e buynen fo Yosew e e efile le won wvu Ijiw e, gay e wvu le,

20 "Ja we ejo wan bo bwee e ben e bo ekase etu jim won wvu Israel e, njefo bo ba bo se gomte keeyu wan wvun nu e kpweken wase."

21 Nonen e Yosew mum ja we jo wan bo bwee e bo bo no tuu jim won wvu Israel e.

22 Geen en, e wvu ke dioo to, yuw le waa Nfon 'Elod wvu Akilius nu e die kentaw ke ice le Judea e no saake, e wvu mum fan keegen jo. E bo bvuu lew e wvu e efile le le fo wvu egen jo ke. E wvu mum bee gen wase e e nu e keba ke won e ke Galilee le,

23 gen no cee nte wvu bo teje le Nasalet e. Fi to kooy nonen keekocen no wee ntum Nyo' to jemyee wase le, "Bo nu ke etenje wvu le Wee wvu Nasalet."

3

N'yeeyi Jon Nlesejoo

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

1 E to nu kefew kekie le, e Jon Nlesejoo ne buy gen nkpwaante e keba ke won e ke Judea le no fewci e bonyii le,

2 "Ben ekumen mvuntelem mvunen, njefo bvunfon bvuu fowe nu wase nceencee."

3 Jon wvun nu wvu wee ntum Nyo' wvu Yesaya to jemyee ekume wvu seke wvu to gayee le,

"Diaw wee fuunke nkpwaante le,

'Bo eseyse je Tata, enele e yi enu teyey.' "

4 Jon to jiise ndvu e bo kene bo yvu nyam mi yi bo teje le kamel, seenke kecaw cin e bo kene bo jew nyam, e mweem mwew mvudien nu cuma bo ndon.

5 No wvu to fewci nonen, e bonyii mum no buyte Jerusalem bo bontaw bocii bo Judea jodvu le noo biba bi mbew Joo Joodan e bicii, gene fo wvu le.

6 No bo gene nonen no seje bibefe bibole, e wvu mum leese bo e joo e Joo Joodan e.

7 Geen en, e wvu ke dioo yen e Bofalasii bo Bosadusii bomew nteen too le wvu elese bo e joo, e wvu gay e bo le, "Engoke ke yo le, e tefe yee ben le ben elewt shem Nyo' yi ffuuke yi wvu nu ke edunce e ben, e se no too nen?"

8 Ben ege e mweem mvu dunji le ben nu e kumen wase mvuntelem mvunen.

9 Fo ben emum eduu ke lo e bikuu binen le Aba'am nu icee wene ke. E me ensee e ben le e nulo e Nyo' ebanke eta eyan e yo etu boom bo Aba'am e.

10 Ben eke e bo nu e gee wase teme e binyi bi bite le. Kete keci ke baa yumte mvuntam mvu jee, nu e bo nu egbw naa eley yi gen e, eton lo.

11 Me nleese ben e joo njefo ben nu e kumen wase mvuntelem mvunen. Geen en e wee wvu too e me ejim nu e wvu kuuke

fele me. E bolaba bew nu e me mbaa ncim
ηkpwenten keentuu ke. Wvú nu ke elese
fiew ben e e nu can Keyoy ke Yuule le noo
nguy e.

¹² Wvú kenke fiee fiew ebo fi wvú nu
efeteten egin dvú, eyese fò wvú fetene,
ebaance egin egge e ηwaw e, emum ekuu
nyiim eton e ηguy wvú fiee se njime le.”

E Jon lese Jisos e joo

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ No Jon to leese bonyii e joo nonen, e
Jisos ke mum ne e keba ke won e kè Galilee
le gen fò Joo Joodan e le Jon elese ten wen e
joo.

¹⁴ Geen e Jon no tune gayte le, “E nu wo
wvú be kenke keelese me e joo, wo e kaa e
no too fò me le ne le?”

¹⁵ E Jisos tfuse e wvú le, “Cine e fi enù
nonen keseen. E nu e yin je le yi bee wo
nu ege fiee ficii fi Nyo' gomte.” Nonen e Jon
mum bee,

¹⁶ lese Jisos e joo. Ke no Jisos to buyte e
joo nonen, e fi kooy le ebule to nu e yene, e
wvú yen Keyoy ke Nyo' le no kí shiile too nu
diewe ebembé le, to mum beam yi ye le.

¹⁷ E fi kooy le diew to nu e jeme fowe le,
“Wvun nu Waa wem. Wvú nu fitele fiem.
Me n'yuuke njon bô wvú baay.”

4

E dewle no momte Jisos

(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)

¹ E Keyoy ke Yuule mum ne jo Jisos gen bô
wvú ηkpwaante le dewle emom wvú.

² E wvú gen no nu jó shee too cee, yaa diee
fiee yi ediuw e mbaanyé. Ejim jodvu e jen no
yuu wvú.

³ E wvú wvuwé wvú ké no momte bonyii
mum to gay e wvú le, “E wo fen nu Waa
Nyo', e wo gay e eta eyan tu bontuw bo
bvulem e.”

⁴ E Jisos tfuse le, “Fí nu e bó e san le,
‘Ke wee cee ke nje bvulem maan ke.
Wee cee ten nje diew yicii yi buyte diuw
Nyo' le.’ ”

⁵ Nonen e dewle mum jo wvú gen dvú e
kelaante kè yuule le, leke fò kegoy ke yew
ncese le,

⁶ gay e wvú le, “E wo fen nu Waa Nyo', e
wo sele ekuse, njefo fi nu e bó e san le,
‘Nyo' nu ke egay e bonceendaa bew eceycy
wo.’

E fi bvuu nu e bó e san le,

‘Bó nu ke eka wo
fo wo ekfun ekale yi te le.’ ”

⁷ E Jisos tfuse e wvú le “Bó nu e san ten le,
‘Fo wo emomte Tata wvú Nyo' wo ke.’ ”

⁸ E dewle bvuu jo Jisos fò, gen wase dvú
yi ekole ke kum mvu le e wvú defe ewe nta,
mum dunce bitum bi yi ekole ke nshé le bicii
bô bvukuke bvú nu bí le e wvú.

⁹ No wvú dunce nonen mum gay le, “Me
nu enya mwem mvun mvunciim e wo, e
wo fen e gbwe e me ejise e wvum me.”

¹⁰ E Jisos gay e wvú le, “Gen eke Satan! Bó
nu e san le,

‘E wvumte Tata wvú Nyo' wo,
lemte ke e e nu wvú le maan.’ ”

¹¹ Nonen e dewle mum cine Jisos e, gen. E fi
kooy le bonceendaa bo Nyo' le to nu e ne to
no taale fò wvú le.

E Jisos kew lemme diew Galilee

(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)

¹² E Jisos ke ne yuw le bó nu e koo Jon
Nleseejoo e fen yew ncaw e, e wvú mum ne
kase tu jim keba kè Galilee le.

¹³ E wvú gen buy Nasale, ne jó gen no cee
e kelaante kè Kafana'um e. Kelaante kin nu
mbew Mamase yi Galilee le noo mbew biba
bi bonyii bo Sebulun bô bo Naftali le.

¹⁴ Fifin to kooy nen keekocen no wee
ntum Nyo' wvú Yesaya to jemye wase le,

¹⁵ “Keba kè Sebulun bô kè Naftali
bi nu mbew mamase le Joo Joodan kewvu
keki,

nshé yi Galilee jo bonyii bô yaa nu ke Bojuu,

¹⁶ bonyii bô se shee cee ejiwé le,
nu e yen wase n'yuw wvú baay e.

Diuu nu e san wase
fô bonyii ban bô se shee cee gbwen ejiwé ke
kpwe le.”

17 E kɛw kefew kekɛ le, e Jisos mum kɛw no fewci ê bonyii gayte le, “Ben ekumen mvuntelem mvunen, njefo bvunfon bvufowe nu wase nceencee.”

E Jisos tee bonyii bonɛw le bó enù boom bew bo ngoo le

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 E Jisos ke nɛ no lɛne mbew Mamase yì Galilee le, yɛn bonyii bomew e bofɛɛ, e è nu wee bô waa bwee. Bonyii ban to nu Semon wvù bó to teɲe le Bitá, bô waa bwee wvù Andulu, e bó laan̄ke kensan̄ ê mamase le, no ɲkɛɲ wvubo to nu byé yì koolɛɛn.

19 E Jisos gay ê bó le, “Ben ebii me le é me en̄ge é ben ekoolɛ wase e è nu bonyii.”

20 Kan̄ mwaan̄ e bó mum cinɛ binsan̄ bibole no bii wvù le.

21 E Jisos ke dioo nɛ fô gɛncɛ, bvuu yɛn bonyii bomew e bofɛɛ e è nu tɛn wee bô waa bwee. Bonyii ban to nu Jɛm bô waa bwee wvù Jon bô to nu boom bo Sɛbɛdee le, e bó nu ê kekon̄ e bô bo icee bó wvù Sɛbɛdee tumci binsan̄. E wvù tee tɛn bó.

22 Kan̄ mwaan̄ e bó mum cinɛ kekon̄ e bô icee bó le no bii wvù le.

E Jisos no yɛɛyi bonyii bvuu fɛle bo bincɛm e

(Luk 6:17-19)

23 E Jisos ke nɛ mum no ghane ê keba kè Galilee le kecii yɛɛyi bonyii yéw bunle yibole bvuu fewci saaka wvù jee wvu ekumɛ bvunfon bvufu Nyo' le. Wvù to fɛle tɛn kencɛm kecii noo ntum tfuu yì bonyii le.

24 Nonɛn, e saaka wvu ekumɛ wvù saan̄kɛn gɛn won̄ wvù Silia le tfuu. E bonyii mum no too bô bonyii bocii bô to cɛmkene noo bô to nu yì monlum e fô wvù le, kɛnɛɛ è nu bô bonceendaa bo dɛwle le njɲsene bô bó, kɛnɛɛ bô gbwee kɛɲgbwe, kɛnɛɛ bô nu e kpwe keba kemwaan̄. E bó too dvù nonɛn e wvù fɛle bó bocii.

25 Naa fɛɛ fô wvù to gɛne nu e bibombom bi bonyii le bi baay no shfumte kɛ ê wvù ɛjim. Bonyii ban to nɛn'yi ê keba ke won̄ e kè Galilee le, e bomew nɛn'yi ê Bilaante bi Yuufe le, bomew Jɛlusalɛm noo bontɛw

bo Judea le bomew e. E bomew nɛn'yi Joo Joodan kewvu keki.

5

Njon̄ wvù è nu wvu baay (Luk 6:20-23)

1 E Jisos ke dioo yɛn kebombom ke bonyii le nonɛn, mum nɛ ben gɛn shii yì kum e, e boom bew bo ngoo le baancɛ to mbew ye le.

2 E wvù mum kɛw no yɛɛyi bó gayte le,

3 “Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô kee le bó fuute yì mwɛɛm mvu ê keyoy e, njefo bvunfon bvufowe nu bvubole.

4 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô beele le, njefo Nyo' nu ke ecimse bó.

5 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô joo bikuu bibole fokuse, njefo bó nu ke eyow ɛkolɛ ke nshe le.

6 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô jɛn̄ yuu bó e kendon̄ yumte bó ekumɛ nce wvu teytey e, njefo Nyo' nu ke ege é bó effuu.

7 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô camte shen fô bomew e, njefo Nyo' nu ke ecam tɛn shen fô bó le.

8 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô yuule ê mvuntelem e, njefo bó nu ke eyɛn Nyo' le.

9 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô too bô nyɛkeey e, njefo Nyo' nu ke etɛɲe bó le boom bew.

10 Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bô bonyii bone bikaa ê bó ɛjim nje bó cee nce wvu teytey, njefo bvunfon bvufowe nu bvubole.

11 Njon̄ wvu baay nu wene, seke bonyii nan'yi ben, bone bikaa ê ben ɛjim, jemyi kfuu mwɛɛm mvù befe mvunciim̄ ê ben yì ɛcici le nje ben nu bonyii bem.

12 Fí ke dioo kooyi nonɛn e ben no yuukè njon̄ lan̄lan̄è, njefo mmawcɛ wene wvù kuuke nu won̄ wvu we le. Ben ekeè le è nu kɛ nonɛn no bonyii to bone bikaa ɛjim jo bonyii bo ntum Nyo' le bô to yawɛɛ to fwe ê ben e.

Ben nu ηkauw bô n'yuw wvu yî wonj wvun e
(Mak 9:50; Luk 14:34, 35)

¹³ E nu ben ηkauw yî yî nshε yin e. Geenεn ε ηkauw nε lo ε cife, ε bó ebvuu ege nεε dvú ε yî sε ebvuu ekase eyeke? Kε ε nulo ε bó ebvuu ege fιεε fi jee dvú efey lε bó elanj lo ε bonyii efele lεenci bô bikaa kε.

¹⁴ E nu tεn ben n'yuw wvu yî wonj wvun e. Kε kelaante kε bó bom yî kum e kε no nyiime kε.

¹⁵ Kε wee kε tfuuke tεn ken'yeese bvuu jo ηkaa kfuke dvú kε. Wvú kε tome ε ε nu yî fιεε fi bó tomyi ken'yeese yî dvú le, ε kí mum no yeese wee tfuu wvú nu yew.

¹⁶ E nu kε lεηlεη no n'yuw wene kεηke keebaa ε bonyii εjise, wvu lε bó eyene lemme dinεn di jee le emum enyaa mbense ε icee wene wvú nu fowe.

N'yεεyi ekumε bonci bo Muses e

¹⁷ Fo ben ekpwaakε lε me nto keenfiwse mwεεm mvú nu ε Nwa' bonci bo Muses e noo mvú nu ε Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le kε. Me nto keenge ε mvú ekocεn lo. Kε me nto keenfiwse lo kε.

¹⁸ E me ensee ε ben kecεεy lε ε gen ε buy naa no εbulε bô nshε nu ke eka, nu ε kε fijise fi ηwa' le ε Nwa' bonci le naa ε fí cim doose nεε, nu ke eyuu efey kuse sε fιεε fidvu ε kocεn no fí dunji kε.

¹⁹ Fí ε mum ε no nu lε ε ε nu naa yεε wvú jine nci mvu ε bonci ban e, ε wvuwe nci cim doose naa nεε, ε no yεεyi bonyii lε bó ejinε tεn nonεn, tu mwεtεn nu ke enu lo wee wvu caan εnte jo bvunfon bvú fowe. Geenεn ε wee gεεle bonci ban, bvuu yεεyi tεn bonyii lε bó egεlε, tu mwεtεn nu ke enu lo wee wvu baay εnte jo bvunfon bvú fowe.

²⁰ Nonεn me ε no nseηε ε ben lε, ε gee dinεn di teytey baa fele di bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le noo di Bofalasii le, ben saa ke eyuu eley bvunfon bvú fowe le kε.

N'yεεyi ekumε shém yî ton'yεen

²¹ Ben nu ε yuw wase lε bó to nu ε gay ε bonyii bo fwele lε, 'Fo wo eyu wee kε. E wee yu lo wee, tu wvú kεηke nsaw.'

²² Geenεn me ε no ηgayte ε ben lε wee tfuu wvú ton'yi shém bô waa bwee, nu ε wvú kεηke tεn nsaw. Wee ε nan waa bwee, ε wvú no keε lε wvú nu ke eleem fwe dvu bonyii bô saake bonsaw. Wee ε tee waa bwee lε, 'keyun' ε wvú no keε lε wvú nu ke eley ηguy wvu baay e.

²³ Fí ε mum ε no nu lε, ε wo leeme keenya nnya yo fô ketanj ke ncese le, ε kume lε waa bwoo kεηke wo fô shem,

²⁴ ε wo cinε nnya yo le mbew ketanj ke ncese le, gen ε ben ε wvú yaw mance mwεεm, ε wo sε kase to nya nnya yo.

²⁵ E wee jo wo ε no gεne dvú yew nsaw e, ε wo mom ε ben ε wvú yanseη seyse tu wee bô nsan ε ε bεε ε je, fo wvú ke egen efese wo can wee wvú saake bonsaw e, ε wvú efese wo can nci le ε bó efen wo yew ncaw e.

²⁶ E me ensee ε wo kecεεy lε kε wo nu ke ebuy dvú sε wo ε mεse ε law finyinyi ficii fi bó shieele kε.

N'yεεyi ekumε kenjan

²⁷ Ben nu ε yuw wase lε bó to nu ε gay lε, 'Fo wo ejan kpwεε wee kε.'

²⁸ Geenεn me ε no ηgayte ε ben lε, wee tfuu wvú taale kpwoon kεηke shiee we, nu ε wvú ε jan kε wase wvú ε fitele le.

²⁹ E jise diuw di εcεεy gee ε wo gee kebefe, ε wo min jise didvu lanj. Fí jee lε wo elase keba kuw ke ye le kemwaan, efey fo bó ke elanj ye yo yicii ηguy wvu baay e.

³⁰ Kebo kuw ke εcεεy ε no gee tεn ε wo gee kebefe, ε wo sum kebo kedvu lanj. Fí jee lε wo elase keba kuw ke ye le kemwaan, efey fo ye yo yicii egen ηguy wvu baay e.

N'yεεyi ekumε keekunj kpwoon
(Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

³¹ Bó to nu ε gay tεn lε 'E wee kunj lo kpwεε, ε wvú sanj ηwa' nya ε kpwoon wvudvu wvú dunji lε kε wvú bεε kpwεε wen kε.'

³² Geenεn me no ηgayte ε ben lε, ε wee kunj lo kpwεε, ε ε baa nu lε kpwoon wvudvu nu ε ge nsake, tu wvú nu ε ge lε wvú egen etu kpwoon nsake. Wee ε jo kpwoon wvú buy

ê diemsen yew ε gee yew dvu wvú, tu wvú nu ε jo kpwee wee.

N'yeyi ekumε keejeme fiε ekan

³³ Ben nu ε yuw wase ten no bó to gayee ê bonyii bo fwele le, 'Fo wo ejeme fiε ekan se wo nu ke ege fi ke. Wo kenke keege fiε fi wo nu ε jeme ε kan le wo nu ege fô Tata le.'

³⁴ Geenεn me ε no ngayte ê ben le, fo wee dioo ε jeme fiε kan naa lo ke. Fo wvú ekan ê diee di fowe le ke, njefo fowe nu kawla Nyo'.

³⁵ Fo wvú ekan nshe ke, njefo nshe nu kedvuushεε ke bikaa bi Nyo' le. Fo wvú ekan Jelusalem ke, njefo Jelusalem nu ke-laante ke Nfon wvu baay e.

³⁶ Fo wvú cim ekan naa ekole kew ke, njefo ke wvú nulo ege é yvuw miaan etu dibvu kenεε eyiile ke.

³⁷ E wee beje fiε le "Eε," é fi kocen nonen. Wvú é tun le, "Aay," é fi kocen nonen. E wvú bvuu bise lo fiε fô, tu fifie ne wase fô Satan wvú wee kebefε le.

*N'yeyi ekumε keetfuse envuke
(Luk 6:29, 30)*

³⁸ Ben nu ε yuw wase ten le bó to nu ε gay le, 'E wee bvuse jise di wee le, é bó bvuse ten diew. Wee é baa εge ke wee le, é bó baa ten kew.'

³⁹ Geenεn me ε no ngayte ê ben le, fo wee etεncinε fiε bô wee wvú befe ke. E wee sun lo kediew kuw ke εceey, é wo banke ke enkonko ε wvú mεse.

⁴⁰ Wee é shomse wo le wen efi kekum kuw ke ente, é wo mεse nya naa noo ke ekfun fô.

⁴¹ Wee é kan wo le wo elen egen may mwaan, é wo len buy naa bomay bofεε ben ε wvú.

⁴² Wee é no leke fiε é wo, é wo nya. Wee é no foole fiε é wo, fo wo etun keenya ke.

*N'yeyi ekumε no wee egeε bô wee we
bvuban
(Luk 6:27, 28, 32-36)*

⁴³ Ben nu ε yuw wase le bó to nu ε gay le, 'E koonkε waa bwoo banε wee wo bvuban.'

⁴⁴ Geenεn me ε no ngayte ê ben le, ben ekoonkε bonyii bonen bo bvuban e, ebun-leε fô bô bone bikaa é ben ejim e.

⁴⁵ Nonen, é ben emum enu boom bo Icee wene wvú nu fowe le. E nu wvú wvú ké no gee ε diuu sane fô bonyii bô befe le noo bô jee le. Wvú ké no gee ten ε jan too fô bonyii bô gee mwεεm teytey, noo fô bô yaa gee ke mwεεm teytey e.

⁴⁶ Ben kpwaake le é ben koonke ke ε è nu bonyii bô koonke ben, é sew wvudvu enu la fô ben e? Ke naa bonyii bô fii shile gee ke ten nonen e? *

⁴⁷ E ben fen gayte ke ε è nu boom bo bwee wene le, tu fiε fi ben gee fi bonyii bomew yaa gee ke nu la? Ke bonyii bô yaa kee ke Nyo' ké no gee ke lenlen e?

⁴⁸ Fí ε mum ε no nu le ben kenke keejεε gene mεεse no Icee wene wvú nu fowe jee gene mεεse."

6

N'yeyi ekumε nnya

¹ "Ben eyenε fo ben dioo gee mwεεm mvù jee, no gee fwe dvu bonyii wvu le bó eyenε ke. E ben gee nonen, é icee wene wvú nu fowe saa ke emawce ben ke.

² Nonen, seke wo nyaa fiε é wee wvú fuute, fo wo emum etoonke son diewe no bonyii bo kensaa ye le ké no gee yéw bunle le noo jé le, wvu le bonyii ebenseε bó ke. E me ensee é ben keceey le bó nu ε kenke wase mmawce wvubo.

³ Geenεn, seke wo nyaa fiε é wee wvú fuute, fo wo ege é kebo kuw ke enkonko ekiεε fiε fi ke εceey gee ke.

⁴ Nonen é nnya yó enú é nnyile le, é Ico wvú ké no yene mwεεm mvù bó gee é nnyile le ke emawce wo.

*N'yeyi ekumε bunle
(Luk 11:2-4)*

⁵ Seke ben bunlee, fo ben egeε diewe no bonyii bo kensaa ye le ké no gee ke. Bó ké no koonke keeleemene yéw bunle le, noo ntasen jé le se bunlee, wvu le bonyii eyenε

5:33 23:16-22; Jem 5:12 5:33 Lew 19:12; Ktj 30:2 5:34 Yesa 66:1; Lem 7:49 5:35 Mben 48:2 5:37 2Kol 1:17-19 5:38 Ksm 21:24 5:39 Lum 12:17 5:40 1Kol 6:7; Ibu 10:34 5:43 Lew 19:18; Mat 22:39; Mak 12:31; Luk 10:27 5:44 Ksm 23:4-5; Lum 12:20; 1Bi 2:20-23; Luk 6:28; 23:34; Lem 7:60; Lum 12:14; 1Kol 4:12; 1Bi 3:9 5:45 Efe 5:1 * 5:46 Bonyii bô fii shile nu ε bonyii to yene le è nu bonyii bô befe. 5:48 Lew 19:2 6:1 23:5

bó le. E me ensee ê ben keceey le bó nu e kenjke wase mmawce wvubo.

⁶ Geen en seke wo nu keebunle, e wo ley gen yew ente, faa kembun se no bunlee ê Ico wvù nu ê nnyile le. E Ico wvù ké no yene mwem mvù bó gee ê kenyile le ke emawce wo.

⁷ Ben dīoo bunlee, fo ben eshe elamtè diewe no bonyii bō maa Nyo' ké no gee ke. Bó ké no gee nonen kpwaake le bó nu eyuw bunle yibo nje diēw yì bó jemyi nteen.

⁸ Fo ben enù ke diewe bó le ke. Ben ekeè le Icee wene ké no kee wase fiē fi ben shieele e ben se ké no biite.

⁹ E nee no è nulo é ben ebunleè nen:

'Icee wese wvù nu fowe,
gee é bonyii ewvumtè diee diuw,

¹⁰ ege é bvunfon bwuw eto,
ege é fiē fi wo shieele enù fokuse fēn no fī nu fowe.

¹¹ Nya bese bō mwem mvudien mvu eben.

¹² Leeshē bibefē bisese,
no bese leeshi bibefē bi bonyii bomew gee fō bese le.

¹³ Fo wo ecinē é bese eley mmom yì eghaw bese le ke.

Fi bese can wee kebefē le.' * [Bvunfon nu bwuw, e mvunḡay nu mwuw, e bvukuke nu bwuw sekeci se nka. Fī enù nonen.]

¹⁴ Ben ekeè le é ben leeshi bibefē bi bonyii bomew gee fō ben e, é Icee wene wvù nu fowe elēshi tēn binen.

¹⁵ Geen en, é ben nu se ben leeshi bibefē bi bonyii bomew gee fō ben e, é Icee wene wvù nu fowe saa elēshi tēn binen ke.

N'yeyi ekume mbam mwem mvudien

¹⁶ Seke ben bamte mwem mvudien, fo ben etaalē nen yvulaa diewe no bonyii bo kendunce ye le ké no gee ke. Bó ké kumen monshim mobole sekekiē, wvu le bonyii eyenē le bowen bamte mwem mvudien. E me ensee ê ben keceey le bó nu e kenjke wase mmawce wvubo.

¹⁷ Geen en, seke wo bamte mwem mvudien, e wo yefe ekolē kuw, cukē bvushiw bwuw,

¹⁸ wvu le fo eyenē bonyii le wo bamte mwem mvudien ke, é eyene Ico wvù nu ê nnyile le. E Ico wvù ké no yene mwem mvù bonyii gee ê kenyile le ke emawce wo.

N'yeyi ekume ntfu (Luk 12:33, 34)

¹⁹ Fo ben egeē ntfu wene fokuse fēn fō è nulo é shēw ekan, e è nulo tēn é wvù eduwse, e bocoon nulo engoy eley econ ke.

²⁰ Ben egeē ntfu wene e è nu won wvu we le, fō è yaa nulo é shēw ekan ke, e è yaa nulo tēn é wvù eduwse ke, e bocoon yaa nulo tēn engoy eley econ ke.

²¹ Ben ekeè le fō wee gēke kpaw we nu ke fō fō fitele fiew nu enu.

Ken'yese ke ye wee le (Luk 11:34-36)

²² Jise di wee le nu ken'yese ke ye ye le. Nonen, é jise diuw yuule lo, é ye yo yicii enu e yí e yinse bō n'yu.

²³ Geen en, é jise diuw jiime lo, é ye yo yicii enu e yí e yinse bō kejiwe. E n'yu wee ne e tu kejiwe, é kejiwe kedvu ebemte wase nee?

Nyo' taale fō bonyii bew e (Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ Ke wee nulo elemte bocce ekolē le bofē ke. E wvù lemte nonen, é wvù ebane wvumvu, koonke wvumvu, kenē eyuuke wvumvu le ntay, joo wvumvu ekuse. Ke ben nulo elemte Nyo' le bvuu lemte bigew e ke.

²⁵ Nonen, me e no ngayte ê ben le fo ben eyanyanē ekume nshii wene le laa ben nu ke edie la, kenē ewu la, kenē ekume ye yene laa ben nu ke ejise la le. Ke keyoy ke wee le fele mwem mvudien, e ye wee fele tēn ndvū le?

²⁶ Ben etaa eyen no mvunyiim mvù bile we nu. Ke mvù ké no jewyi, kenē gbwece ngu baanci gēle é bigonē le ke. Geen en, Icee wene wvù nu fowe nyanji ke mvù. Ke ben fele mvunyiim e?

6:8 6:32; Luk 12:30 6:9 Esek 36:23 6:10 4:17; 7:21; 12:50; 18:14; 21:31; 26:39-42; Mak 3:35; 14:36; Luk 22:42; Jon 4:34; 6:38-40; Lem 21:14 6:11 6:24-34 6:12 6:15 6:13 10:16-25; 24:3-28; Jem 1:12-15; Jon 17:15; 2Tes 3:3; 2Tim 4:18 * 6:13 Bonwa' bomew kenjke fēn le, "Bvuse bese é kebefē ente." 6:14 5:24; Luk 6:37; Efe 4:32 6:15 18:35 6:16 Yesa 58:5; Mat 4:2; 9:14-15; 17:21; Mak 2:18; 9:29; Luk 2:37; 4:2; 5:33; 18:12; Lem 13:2-3; 14:23; 2Kol 6:5; 11:27 6:19 Jem 5:2-3 6:20 19:21; Mak 10:21; Luk 12:33 6:24 6:11 6:25 Fili 4:6; 1Bi 5:7 6:26 10:29-31; Luk 12:6-7

²⁷ E nu yee ê ben entelen wvù yanyanje, wvù nulo ebise ke naa kefew caan yî nshii we le?

²⁸ Ben yanyanje ekume ndvù nje la? Ben ke etaa eyen no fow kuu ñkpwaante nu. Ke fow ké no lemte kenne shile ndvù ke.

²⁹ Geenèn, é me ensee ê ben le ke naa Nfon Saamun bô bvukuke bvucii bvù wvù to kenke to ké suute ye no nu e wvù e buy fô fow mvu le ke.

³⁰ E Nyo' suute egay yo ñkpwaante nen, egay yò kuu eben, buy ntfuu e bó e fwee wase fotan, tu ke è nulo é wvù esufe ben efey lo nonen e? O oo bonyii bo mbee wvù doose le!

³¹ Nonèn, fo ben eyanyanè duu le laa ben nu ke edie la, ewu la, kenne ejise la ye le le.

³² Mwεem mvun mvunciim nu mvù bonyii bô yaa kee ke Nyo' ké no leese bvufee yî dvù le. Ben nu finen e Icee wene wvù nu fowe kee le ben shieele mwεem mvun mvunciim.

³³ Ben eyaw elese bvufee bvunen e è nu yî bvunfon bvù Nyo' le noo yî fiε fi len fi wvù gomte le, é wvù emum enyaa ten mwεem mvun mvunciim ê ben.

³⁴ Fí e mum e no nu le, fo ben eyanyanè ekume ntfuu ke. Bó nu ebuy eyanyanje yî fiε fi ntfuu le, e è nu ntfuu. Ngew wvu yî diuu le ekocen ke yî diuu didvu die le.”

7

*Fo wee elomte gee di wee mvu le ke
(Luk 6:37-38, 41-42)*

¹ “Fo ben elomte gee di bonyii bomew e ke, nonèn é Nyo' saa ke elom ten dinen ke.

² Ben ekeè le je yî ben lomte gee di wee mvu le jó, nu ke yî Nyo' nu ke elom ten dinen jó. Fiε fi wee feeke fiε jó se nyaa ê wee, nu ke fí fi Nyo' nu ke efew jó se nya ê mweten.

³ E nu nje la wvù wo ké no taale e è nu sheshe yî nu ê waa bwoo jise, geenèn yaa yene kekew kè nu ê diuw jise le ke?

⁴ E nulo é wo eghan nee se no gayte ê waa bwoo le, ‘Ke leem é me embvuse sheshe ê wo jise,’ geenèn e kekew nu ê diuw jise le?

⁵ Wo nu wee kendunye ye! Yawε ebvuse kekew kè nu ê diuw jise le se looce eyen

sheshe yî nu ê jise di waa bwoo le, emum ebvuse.

⁶ Fo ben ejo fiε fi Nyo' le enya ê bwé ke. E ben ge nonèn, é yî ebanke ye elumye lo ben. Fo ben ejo ten ejise e ban eyene enya ê bonkunyam ke. E ben ge nonèn, é bó efey ke lo bô bikaa.

*Ben ebiitè, gomte, kumci
(Luk 11:9-13)*

⁷ Ben ebiitè, é Nyo' ke enya ê ben. Ben egomte, é Nyo' ke ege é ben eyen. Ben ekumci kembun, é Nyo' ke eyene ê ben.

⁸ Ben ekeè le wee tfuu wvù biite, nu ke ekenke, e wee tfuu wvù gomte, nu ke eyen, e wvù kumci kembun nu e bó nu ke eyene ê wvù.

⁹ E nu yee ê ben entelen wvù waa we bife bvulem, é wvù enya e è nu te ê wvù?

¹⁰ Kenne wvù bife bye, é wvù enya e è nu yo ê wvù?

¹¹ E ben fen bô è nu bonyii bô befe kee keenya mwεem mvù jee ê boom bonen, tu ke Icee wene wvù nu fowe nulo enya mwεem mvù jee ê bonyii bô biite ê wvù efey naa lo nonen e?

¹² Fí e mum e no nu le, naa la fi ben shieele le bonyii egeè fô ben e, enù fí fi ben egeè ten fô bó le, njefo fifin nu naa fiε ficii fi Nwa' bonci bo Muses e noo Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le yeyi.

*Diuw ketaan wvu fiasaa noo wvu gb-wuuu
(Luk 13:24)*

¹³ Ben eley ê ketaan e e è nu fô diuw wvu fiasaa le, njefo diuw wvù nu gbwuuu nu wvu cekey keeley fó, e wvuwe nu wvù gene fô bó nu ke elase lo bonyii, e bonyii leye fô wvuwe le nteen.

¹⁴ Ben ekeè le diuw ketaan wvu fiasaa, bô je yî temyi nu yî gene fô nshii wvù mey lo le. E bonyii bô yene yî le nu caan.

*No è nulo é wee ekiε bonyii bo ntum Nyo' le bo mbiaye
(Luk 6:43, 44)*

¹⁵ Ben eyenè ekume bonyii bô mbiaye le bó nu bonyii bo ntum Nyo' le. Bó too fô ben

e yen'yi ye le le è nu njée, geenən ε ente nu bokuula bò nulo eyese lo njée.

¹⁶ Ben nu ke ekiεε bó ε è nu yî gee dibole ke lenlen no bó ké kiεε kete yî mvuntam mvù yumte yî dvù le. Ε nulo é bó ekoy yon yî bisafe le, kenεε ekoy fimbi yî εwantε le? *

¹⁷ Fí nu le kete kè jee kecií kè no yumte mvuntam mvù jee, ε kete kè befe yumte mvuntam mvù befe.

¹⁸ Kε kete kè jee nulo eyum mvuntam mvù befe kε. Ε kε è nulo tən é kete kè befe eyum mvuntam mvù jee kε.

¹⁹ Kete kecií kè yaa yumte mvuntam mvù jee nu ε bó ké gbwo ton lo.

²⁰ Nonən, ben nu ke ekiεε bonyii bo mbiay e bodvu ε è nu yî gee dibole.

(Luk 13:25-27)

²¹ Kε è nu wee tfuu wvù teje me le, ‘Tata, Tata’, wvù nu ke eley bvunfon bvù fowe le kε. Ε nu ke eley kε wee wvù gee fiεε fi Icəm wvù nu fowe shieele.

²² Ε nu ke enu εbvubwε bvù nsaw wvu fokemεse le, é bonyii nteen ebiite é me le, ‘Tata, Tata, bese se teete kε bontum bo Nyo’ le yî mvungay mvu diee diuw e, bvuse bonceendaa bo dεwle le yî bonyii le yî mvungay mvu diee diuw e, bvuu gee binhaw bi mwεεm e yî mvungay mvu diee diuw e?’

²³ Ε me emum engay lo é bó le, ‘Kε me ηke nu ε ηkiεε wa lo ben kε. Ben enε lo é me εjise bonyii bò buwyi mwεεm.’

Wee kembom wvù keηke bvufee bô wvù nu keyun

(Luk 6:47-49)

²⁴ Nonən, wee tfuu wvù yuuke njeme wεm wvun, gee no wvù gayte nu diεwε wee bvufee wvù to bomεε yew ye yî kembaan e.

²⁵ Ε jan ke gbwe, ε jóo yinşen buy, ε fwe-fwe fey ci yew yidvu, geenən ε yî fanε yaa ekeşε kε, njefo wvù to nu ε lese kenffuy kedvu yî kembaan e.

²⁶ Geenən, ε wee wvù yuuke njeme wεm wvun yaa gee no wvù gayte, nu ke diεwε keyun ke wee le wvù to bomεε ye yew ε è nu yî monshεεm e.

²⁷ Ε jan ke gbwe, ε jóo yinşen buy, ε fwe-fwe fey ci yew yidvu, ε yî keşε, shii fokuse yicii nən wuuu.”

Mvungay mvu n'yεεyi le mvù Jisos keηke

²⁸ Ε Jisos ke jeme mwεεm mvun mvunciim mεse, ε kebombom ke bonyii le kedvu no keηke lo ηghaw yî n'yεεyi we le,

²⁹ njefo wvù to yεεyi diεwε wee wvù keηke mvungay mvu n'yεεyi le. Kε wvù to yεεyi diεwε no bonyii bobole bò dunçi bonci bo Nyo’ le to ké no yεεyi kε.

8

Ε Jisos fε wee ntun wvu baay

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Ε Jisos ke nε yî kum e bow, ε kebombom ke bonyii le ke baay shfum bi wvù le.

² Ε fi kooy le wee mvu wvù to cεmte bô ntun wvu baay, to nu ε nε to tum εnvuw fwe dvu Jisos gay é wvù le, ‘Tata, wo nulo efe me é me en'yuule, é wo fεn koonke lo.’

³ Ε Jisos mum nεke kebo kum wvù le gay le, ‘Me ηkoonke lo, bonən le eyuule.’ Kan mwaan, ε ntun wvu baay wvudvu mum ka yî ye le, ε wvù no yuule.

⁴ Ε Jisos ciise lo é wvù le, ‘Ε yenè, fo wo esee é wee kε. Geenən, genε dunçe εkolε kuw é cee ncese, emum enya nnya yî Muses to gayεε le wee keηke keenya keedunçe é bonyii le wen nu ε bonən wase yî ntun wvun e ε no yuule.’

Ε Jisos fε waa lemme εkolε ke bonyii bo nci le

(Luk 7:1-10)

⁵ Ε Jisos ke nε gen ley kelaante kè Kafana'um e, ε εkolε ke bonyii bo nci le kemew to yen wvù le no kule can é wvù gayte le,

⁶ ‘Tata, waa wεm lemme jiime yew ηgeyte lo, ε wvù ε kpwe wase keba kemwaan.’

⁷ Ε Jisos gay é wvù le, ‘Me nu ento enfε wvù.’

⁸ Geenən, ε εkolε ke bonyii bo nci le kedvu tfuse é Jisos le, ‘Tata, kε me wvun nu ε me ε

7:16 12:33 7:16 Jem 3:12 * 7:16 Fen jemyi é díεw yi ejεje le le, ‘Ε nulo é bó ekoy mvuntam mvu gleb e yî bisafe le, kenεε koy mvuntam mvu fig e yî kete ke bíay e?’ 7:17 Gal 5:19-23 7:19 3:10; Luk 3:9; Jon 15:2, 6 7:21 6:10; 7:24-27; 21:28-31; Lum 2:13; Jem 1:22-25; 2:14-26 7:23 25:12; 2Tim 2:19 7:24 7:21 7:28 Mak 1:22; Luk 4:32 7:28 11:1; 13:53; 19:1; 26:1; Luk 7:1 8:4 Lεw 14:2-32; Mat 12:16; Mak 7:36; Luk 17:14

ηκοεν wee wvù wo eto ê wvù yew κε. Jeme κε ε è nu diew é waa wem lemme emum ebonen.

⁹ Ε κεε le me nu ê mvungay mvu wee mvu le εκυσε, ε bonyii bo nci le nu ten ê me εκυσε. Ε me ηκέ engay ê mvu le, 'Ε γενε,' é wvù no gene lo, ηκέ engay ê mvu le, 'To,' é wvù no too lo. Ε me ηκέ engay ten ê nfwawem le, 'Geen en,' é wvù no gee lo."

¹⁰ Ε Jisos dioo yuw fiε fi wvù jeme, ε diuw yum lo wvù. Ε wvù jeme ê bonyii bò to bii wvù le le, "Ε me ensee ê ben keceey le, me ηke mbaa n'yen wase wee le κε naa Islael ε wvù ε lese kfu fin fitele yî yem e nen κε.

¹¹ Ε me ensee ê ben le bonyii nteen nu ke ene biba bicii ε κew jò diuu sane ε γεν ε buy jò dí seeyi, eto eshii ediekene bô bo Aba'am noo Aysik noo Yakow won Nyo' wvu we le,

¹² geen en, ε boom bò won wvudvu nu wvubo nu ε bó ε lan ê ejiwε le εκfun fô bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew."

¹³ No Jisos jeme nonen mum gay ê εκole ke bonyii bo nci le kie le, "Ε γενε le, fí ege ye fô wo le no wo nu ε lese fitele yî yem e." Ε waa lemme εκole ke bonyii bo nci le wvudvu mum bonen lo κε sekedvu.

Ε Jisos fe bonyii bo bincem e nteen (Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ε Jisos ke ne γεν ley yew dvu Bitu, yen ε mwεse Bitu jiime cemte bô ken'ya'.

¹⁵ Ε Jisos kum kebo kew e, ε ken'ya' kedvu mum cine wvù le, ε wvù mum ja we taa fiε ε Jisos die.

¹⁶ Ε è ke no nu εκieguu, ε bonyii no too bô bonyii nteen bô bonceendaa bo dewle le to njinsene bô bó. Ε Jisos no bvuse biyoy bidvu ε è nu κε bô diew maan. Ε wvù bvuu no fele ten bonyii bocii bô to cemkene.

¹⁷ Fifi to kooy keege é fí εκocen no wee ntum Nyo' wvù Yesaya to jemyε wase le, "Wvù nu ε jo wase bontun bosese, ε tuu bincem bisese."

Bongew bo wee wvù bii Jisos e (Luk 9:57-62)

8:11 Yesa 25:6

8:12 13:42, 50; 22:13; 24:51; 25:30

8:13 9:22; 9:29; 15:28

8:14 1Kol 9:5

8:17 Yesa 53:4

8:20 2Kol 8:9

8:21 4:20, 22; 9:9; 19:21; Mak 1:18, 20; 2:14; 10:21; Luk 5:11, 28; 18:22; Jon 1:43; 21:19, 22

8:26

Mben 89:9; Mat 14:30-32 * **8:28** Bonwa' bo boyvuum bomew teje le, "Gadalen, bomew le Gelgesen." **8:29** Mak 3:11; 1Kol 15:24

¹⁸ Ε Jisos ke dioo yen ε kebombom ke bonyii le ke baay ε tase wase mbew ye le, ε wvù gay ê boom bew bo ηgoo le le, "Beene elente mamase egen kewvu keki."

¹⁹ Ε wee mvu wvù to dunçi bonci bo Nyo' le mum bence gay ê Jisos le, "Wee n'yεyi, me nu embii wo le naa fee fô wo gene."

²⁰ Ε Jisos tfuse ê wvù le, "Nyám yi ηkpwaante kenke bibuw bibole, ε mvunyiim mvù bile we kenke yéw yibo, geen en κε wee wvù diee nu Waawee kenke naa lo fô wvù ejike εκole kew κε."

²¹ Ε wee we ηgoo mvu gay ê wvù le, "Tata, yawε ecine é me engen endwey icem nse no mbii."

²² Geen en ε Jisos tfuse ê wvù le, "Ε bii me le, ecine é bonyii bò nu le bó nu ε kpweken wase edweyte bonyii bobole bô kpwekene."

Ε Jisos wam nffum

(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Ε Jisos ke γεν ley ê kekon e, ε boom bew bo ηgoo le bi ten wvù le jó.

²⁴ Ε fí kooy le nffum mvu wvu baay to nu ε ne seσε κew ê mamase yidvu le no bvuyte joo ε yí bene, gomte keeyinsen ê kekon e. Ε è to nu ε Jisos leete lo fiew.

²⁵ Ε boom bew bo ηgoo le γεν no kamsee wvù gayte le, "Tata, ficε, beene nu ekpweken."

²⁶ Ε wvù kamse gay ê bó le, "O oo bonyii bo mbee wvù doose le. Ben fane la?" No wvù gay nonen mum ja we wam nffum wvudvu noo joo yi baay, ε mvù lu, ε mond-vuum cife nen ndvumm.

²⁷ Ε diuw yum bonyii bodvu nen kaww. Ε bó ghay le, "Kfu wvuwvun wee nu wvu neε wvù naa nffum noo joo yuuke wvù le?"

Ε Jisos bvuse bonceendaa bo dewle le yí bonyii bofe le

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ε Jisos ke lente buy kewvu keki ê keba ke bonyii bo Gadala le. * Ε bô bonyii bofeε tasen ε bonceendaa bo dewle le nu yí bó le. Bonyii bodvu to buy ê ditfum di bó dweyte

bonyii jó le, ε bó to ké no cεwkene baay, ε wee yaa nulo efey lo je jó kε.

²⁹ Ε fí kooy le bó to nu ε kεw no wamte foweεwe biite le, “Waa Nyo', wo fii la ê bese? Wo to fεn keenya ηγεω ê bese se kefew ε kpwen e?”

³⁰ Ε to nu ε ηgoo bonkunyam bomew diekene kelen kedvu le ε bó duule lo.

³¹ Ε bonceendaa bo dεwle le bodvu mum lεkε Jisos le, “Kee wo, ε wo bvuse lo bese, ε wo ciinse bese yî bonkunyam boba le.”

³² Ε Jisos mum gay ê bó le, “Ben egen lo.” Ε bó mum buy, gen ley yî bonkunyam bodvu le. Ε fí kooy le ηgoo bonkunyam yidvu yicii to nu ε sεn bow ê ηkon e, shii ê mamase yidvu le kpweken jó.

³³ Ε bonyii bò to cεyte bonkunyam bodvu fεε lo, gen εlaante, see fιεε ficii naa noo fí kooyεε bò bonyii bò bonceendaa bo dεwle le to nu yî bó le.

³⁴ Ε fí kooy le kelaante kedvu kecii to nu ε buy lo keeto yen Jisos e. No bó toε yen wvú le, lεkε le wvú enε gbwen bowene.

9

Ε Jisos fε wee ε wvú ε kpwe wase keba kemwaan

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Ε Jisos ley ê kekon e, kase lente gen ê kelaante kew e.

² Ε fí kooy le bonyii bomew to nu ε to bó wee mvu fô wvú le ε wvú ε kpwe wase keba kemwaan, ε bó ε tuu ê fikεey e. Ε Jisos yen no bonyii bodvu nu ε lese fitele yî ye le, ε wvú gay ê wee wvú to kpweε keba kemwaan we le, “Nsaa yεm, jicε fitele le. Me nu ε nλεεshe wase bibefε biuw.”

³ Ε fí kooy le bonyii bomew bò to dunçi bonci bo Nyo' le to nu ε kεw no wvukene εbonεbon gayte le, “Wee wvun joo bvudvuu bvυ Nyo' le.”

⁴ Ε Jisos kίεε fιεε fí bó kpawaci, bife ê bó le, “Ben kεηke ηkpawacε wvú befe ê mvuntelem mvunen e nen nje la?”

⁵ Fιεε fí nu cekey keegay nu fí la? Keegay ê wee wvun le me nu ε nλεεshe wase bibefε biew, nuu le wvú eja we elene le?

⁶ Geenεn, me nu enge é ben ekiεε le wee wvú diee nu Waawee kεηke mvun gay fokuse fεn keelεεshe bibefε.” No wvú gay nonεn mum gay ê wee wvú to kpweε keba kemwaan we le, “Ja we, ejo fikεey fiuw egεne fô yew e.”

⁷ Ε wvú mum ja we no gεne fô yew e.

⁸ Ε kebombom ke bonyii le yen fιεε fí kooyεε le, ε nfan koo bó, ε bó no tumte monkum mo Nyo' wvú nu ε nya kfuu mvumvun mvun gay ê wee wvu wum.

Ε Jisos tee Matio

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ε Jisos ke nε fô dioo lene gεne yen wee mvu le ε bó teηe le Matio, ε è nu wee wvú to fii shile, ε wvú ε shii fô bvudvuu bwew bvυ lemme le. Ε Jisos gay ê wvú le, “Ε bii me le.” Ε wvú mum nε we no bii wvú le.

¹⁰ Ε Jisos ke gen shii dioo diekene yew dvu Matio, ε fí kooy le bonyii bomew nteen bò to fii shile, noo bonyii bò befe bomew ten to nu ε to shii no diekene bò bo Jisos noo boom bew bo ηgoo le.

¹¹ Ε Bofalasii dioo yen no bó bó diekene nonεn mum bife ê boom bew bo ηgoo le le, “Ε nu nje la wvú wee wene n'yεeyi diekene bò bonyii bò fii shile noo bonyii bò befe bomew?”

¹² Ε Jisos yuw no bó bife, gay ê bó le, “Kε bonyii bò tεmyi ké no gomte wee εfuwε kε. Ε ké no gomte bò cεmkene.

¹³ Ben egen ekpwawcε, eyen laa kenyi ke fιεε fí bó san fin ε Nyo' jemyi le, ‘Me nshieele le bonyii ecamtè ε è nu shen fô bonyii le, kε me nshieele le bó egeè boncese fô me le kε’, nu le la le? Ben ekeè le kε me nto keentee bonyii bò nu teyey kε. Me nto keentee ε è nu bò befe.”

Ε bonyii bife εkumε keebamte mwεεm mvudien

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Ε boom bo ηgoo le bo Jon Nleseεjoo le ke nε to bife ê Jisos le, “Ε nu nje la wvú bee Bofalasii ké no bamte mwεεm mvudien, ε boom buw bo ηgoo le yaa bamte kε?”

¹⁵ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ben kpwaake le è nulo é bó ebe bonyii bò bvujen, é bó egen enu yii yii ε cee bvujen nu bó bó? Geenεn,

9:2 Luk 7:48; Mben 103:3; Jon 9:2 9:6 Jon 5:36 9:9 8:21-22 9:10 11:19; Mak 2:15; Luk 5:29; 7:34; 15:1-2; 19:7

9:13 Os 6:6; Mat 12:7; Luk 19:10 9:14 6:16-17; 11:18-19; Luk 7:33-34 9:15 22:2; 25:10; Jon 2:1-12; 3:29; Mwmm

diuu too lo di bó nu ke efi cee bvujen wvudvu ê bó, é bó emum ekew ebanite mwεem mvudien.

¹⁶ Kε wee nulo ejo njaw ndvu yi fie, etumce ndvu yi yvum dvú kε. E wvú ge lo nonen, é njaw ndvu yidvu emese esaa ndvu yi yvum yidvu, é kebuw kè nu fó emese ekuw efey lo no kí be shee nu.

¹⁷ E kε wee nulo ten ejo mbvuum mo monfem egεε ê gham mbvuum wvú bó kene bó jew nyam e, * ε wvú ε yvumen wase kε. E wvú ge lo nonen, é mbvuum mo monfem modvu ke ekoo, é gham wvudvu ebvuyε etawse lo, é mbvuum modvu emum egen kuse. Fi len nu kε bó kenke keegεε mbvuum mo monfem ε è nu ê gham wvu fwε le. Nonen, é mbvuum bó gham emum enù.”

E kpwoon mvu kum Jisos e bonen, ε Jisos yemmke waa wee wvu baay
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Kε no Jisos to bæε jemyi ê bó nonen, ε fí kooy kε wee wvu baay mvu to nu ε to ley tum envuw ê wvú ejise lεkε le, “Waa wεm wvú kpwoon nu ε kpwe kε keseen nen, geenen, to ekum wvú le bó kebo kuw é wvú ekase etu dvú.”

¹⁹ E Jisos mum nε we ε bó wvú no gene, ε boom bew bo ngoo le bii ten wvú le.

²⁰ E fí kooy kε kpwoon mvu wvú to nu ε cem wase bó kencem ke bokεε le bilum yuufe ncow bifεε to nu ε to ê Jisos ejim kum ngem ndvu ye le.

²¹ Wvú to kum nonen, ε wvú to jeme wase fô fitele fiew e le, “E me encim enkum kε naa ε è nu ndvu ye le, tu me ε mbonen wase.”

²² No wvú kumεε nonen, ε Jisos banke ye yen wvú le, gay ê wvú le, “Bwεem, fo wo efanè kε. Fitele fiuw fí wo lese yí yem e nu ε ge wase wo ε bonen.” Kε sekedvu, ε kpwoon wvudvu mum bonen lo.

²³ E Jisos ke gen fεse fô yew e fo wee wvu baay wε, yen bonyii bó to ké no toonke bondon bo kpwe le noo kebombom ke bonyii le. E fó ffule lo bó kpwe.

²⁴ E Jisos gay ê bó le, “Ben etawse, wan wvudvu baa kpwe kε, wvú leete lo.” E bonyii bodvu no kiele lo wvú.

²⁵ E bó ke dioo bvuse bonyii bodvu εkfun, ε wvú mum ley gen yew, jicε wan wvudvu yí kebo le, ε wvú mum ja we.

²⁶ E saaka wvu ekumε fieε fidvu ghan gen ê keba ke won e kedvu le kecii.

E Jisos yene ejise binfefe bifεε

²⁷ E Jisos ke nε fô yew e fε, dioo lεne gene, ε binfefe bimew bifεε, ε è nu bolemsε no kunene bii wvú le wamte foweεwe gayte le, “Waa Nfon Dawe, camε shen fô bese le.”

²⁸ E Jisos ke gen ley yew, ε binfefe bidvu bi wvú le, ε wvú bife ê bó le, “Ben nu ε bee le è nulo é me enge fieε fí ben bee le fin e?” E bó bee le, “Eε Tata.”

²⁹ E Jisos mum kum ejise εbole gay le, “Bii fitele fí ben lese yí yem e, fí ege kε ye nonen fô ben e.”

³⁰ E ejise εbo mum yene. E Jisos loocε lew lo ê bó gay le, “Ben eyenè fo ben emom ege é wee ekiεε kε.”

³¹ Geenεn, ε bó kaa gen no sanse lo saaka ekumε lemme di Jisos e ê keba ke won e kedvu le kecii.

E Jisos fε kencife

³² No bonyii bodvu to nen'yεε wase egene, ε fí kooy kε bonyii to nu ε nε to bó kencife kemew fô Jisos e ε nceendaa dεwle nu yí ye le.

³³ E Jisos dioo bvuse nceendaa dεwle wvudvu yí wee wvudvu le ε wvú mum kεw no jemyi. E kebombom ke bonyii le yen nonen no ghayte gayte le, “Kε bó ke nu ε yuu wase eyen fieε le diεwε fin e won wvú Israel e kε.”

³⁴ Geenεn, ε Bofalasii gay fibole le, “Wvú bvuuse bonceendaa bo dεwle le ban nen ε è nu bó mvungay mvu nfon bonceendaa bo dεwle le bodvu.”

Ngbwele duule baay, ε bonyii bo ngbwele le nu caan

³⁵ E Jisos ke nε no ghane ê bilaante le bicii noo ê bontew e yεyi bonyii yéw bunle yibole, bvuu fewci ten saaka wvú jee ekumε

* **9:17** Bojuu to ké kene gham mbvuum ε è nu bó jew nyam. **9:20** Lεw 15:25-27; Mat 14:36; Mak 5:27; 6:56; Luk 6:19; 8:44 **9:22** 8:13; Mak 5:34; 10:52; Luk 7:50; 8:48; 17:19; 18:42; Lem 3:16 **9:24** Jon 11:11-13 **9:25** Mak 5:41 **9:27** 20:29-34 **9:29** 8:13 **9:30** 12:16; Mak 7:36 **9:31** Mak 7:36 **9:32** 12:22-24 **9:34** 10:25; 12:24, 27; Mak 3:22; Luk 11:15, 19 **9:35** 4:23 **9:36** Ktnj 27:17; Esek 34:5; Saka 10:2; Mat 14:14; 15:32; Mak 8:2

bvunfon bvú Nyo' le. Wvú to ghane nonen fele ten kencem kecii noo ntun tfuu.

³⁶ E wvú ké eyen kebombom ke bonyii le, é shen koo wvú bô bó njefo bó to nu yí monlum e, se wee wvú efi bó, diewe njée yí nu se wee ncey e.

³⁷ E wvú ke mum ne gay ê boom bew bo ngoo le le, “Ngbwele duule baay, geenen e bonyii bo ngbwele le nu caan.

³⁸ Nonen, ben ebunleè le Tata wvú Cee wee eciinse bonyii bo ngbwele le wene dvu wvú.”

10

E Jisos tum boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofe

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ E Jisos ke ne tee boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofe e bó to. E wvú nya mvungay ê bó mvú bó ebvuuse biyoy bi yiile yí bonyii le bvuu fele kencem kecii noo ntun tfuu dvú.

² Eyan nu ediee e boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow bofe le bodvu: Wvu fwe nu Semon wvú bó to bvuu teje le Bitá, bô Andulu wvú waa bwee. E bomew nu Jem wvú waa Sebēdee bô waa bwee wvú Jon noo

³ Filew bô Batolomu, Toma bô Mat wvú to fii shile, Jem wvú waa Alfíyus, Tadio bô

⁴ Semon wvú to nu ngoo Boselot e * bô Judas Iskaliot wvú to gesē Jisos.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ E Jisos tum bonyii bo yuufe ncow bofe ban, gay ê bó le, “Ben dioo gene, fo ben egen bvudvu le se è nu bvú wee juu le ke. Fo ben egen bilaante bi è nu bi bonyii bo Samalia le ke.

⁶ Ben egen e è nu fô boom bo Israel e bô nu e laken wase diewe njée le.

⁷ Ben dioo gene no fewci ê bó gayte le, ‘Bvunfon bvú fowe nu wase nceencee.’

⁸ Ben efelè ten bonyii bô cemkene, geè e bonyii bô kpwekene tuu dvú, felè bonyii bô kenke ntun wvu baay, bvusè bonceendaa bo dawle le yí bonyii le. Me nu e nya

mvungay ê ben ecici. Ben egen le efi ten bonyii dvú ecici.

⁹ Ben dioo gene, fo wee ejo bigew suu yí kecaw e ke, kenē è nu bi bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeēle, kenē è nu kè baa, kenē kè bó kene bô kfuū ketwaa kè neē.

¹⁰ Fo wee ejo ekēle. Fo wee ejo bikum bifē kenē bolaba bomew, kenē kembang ke. Ben ekeè le é wee lemte lemme, tu è nu fô wvú kenke keediekene.

¹¹ Ben dioo e gen e ley ê kelaante le, kenē ntew e, gom yen wee wvú nu e kocen e, e ben e bó no cee gen buy kefew kè ben ke enē jó le.

¹² Ben ke dioo e gen, e dioo leyte yew dvu wee, gay yew e.

¹³ E yew yidvu nu e yí e kocen, é kembonen kenē eto yew dvudvu. E yew yidvu baa nu e yí e kocen, é kembonen kenē ekase etu ê ben.

¹⁴ E wee faj keefiisen ben kenē keeyuw fiē fi ben jemyi le, é ben dioo buyte yew dvudvu kenē kelaante kedvu le kuce kebvu ke yí bikaa binen e.

¹⁵ E me ensee ê ben keceey le è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, é mwēem ebonen yí kelaante kè Sodom bô kè Gomola le efey kelaante kekē.

Bongew bo boom bo ntum e bo Jisos e
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Ben eyekē yuw, me ntumte ben e ben nu egen enu diewe njée le ente jo bokuula. Nonen ben dioo ghane no feefenè diewe yó le, enù ten nyēkeey diewe bibembē le.

¹⁷ Ben dioo ghane no yenē ekumē bonyii. Ben ekeè le bó nu ke enya ben can bonyii bô saake bonsaw e. Bó nu ke etamte ben yéw bunle yibole.

¹⁸ Bó nu ke egufe ben egen dvú fwe dvu bonyii bô saake biba bi won e, noo fwe dvu bonfon nje me, wvu le ben emum ejeme ê bó noo ê bonyii bô yaa nu ke Bojuu ekumē me.

¹⁹ Bó ke dioo e nya ben ê bó nonen, fo ekolē ekfumtē ben le laa ben nu ke egen

^{10:2} Jon 1:40-44; Lem 1:13 * ^{10:4} Boselot to nu Bojuu bô to tomte won, diuu keebvuse yí ngew e can bonyii bo Lum e. ^{10:5} Luk 10:4-12 ^{10:5} Luk 10:33 ^{10:6} Yeli 50:6; Mat 15:24; Lem 13:46 ^{10:7} 4:17 ^{10:10} 1Kol 9:14; 1Tim 5:18 ^{10:13} Luk 2:14 ^{10:14} Lem 13:51 ^{10:15} Kenj 18:20; 19:1-29; Mat 11:24 ^{10:16} Luk 10:3 ^{10:17} 24:9-14; Mak 13:9-13; Luk 21:12-19; Jon 16:1-4 ^{10:17} Lem 5:40; 2Kol 11:24 ^{10:18} Lem 24-26 ^{10:19} Luk 12:11-12

ejeme naa la ê je yî nɛɛ le le, njefo Nyo' nu ke enya fiɛɛ fi ben ejeme kefew kedvu le.

²⁰ Ben ekeè le ke è bɛɛ ke ejemyi ben ke. E nu ke ejemyi Keyoy ke Icee wene le diuw wene le.

²¹ Wee nu ke enɛ ejo waa bwee enya é bó eyu, é cee wan ejo waa we enya é bó eyu. Boom nu ke enɛ ebone bikaa ê bo'icee bobole ejim, gee é bó yuwyi bó.

²² Bonyii nu ke ebane ben nje diee diem. Geenɛn wee wvù nu ke ekuu shém egen ebuy fokemɛse nu wvù nu ke eboy.

²³ Seke bonyii é bon bikaa ê ben ejim ê kelaante kemew e, é ben fɛɛ gɛn ê kemew e. E me ensee ê ben keceɛy le, ke ben nu ke elɛn bilaante bi Islael e bicii sɛ wee wvù diee nu Waawee é to ke.

²⁴ Ke waa nwa' ké no fele wee wvù yɛɛyi wvù ke, é ke waa lemme ké no fele tɛn cee ekolɛ we ke.

²⁵ Fí nu lɛɲ le waa nwa' nulo enu diɛwe wee wvù yɛɛyi wvù le, é waa lemme nu tɛn diɛwe cee ekolɛ we le. E bó tenje cee yew le wvù nu Belsebu, é bó saa ke etee boom bo yew e bó diee di bɛmte fele lo didiɛ?

(Luk 12:2-7)

²⁶ Nonɛn fo ben efanè wee ke. Ben ekeè le ke fiɛɛ nu dvú fi bó banji fi nu ke enu sɛ fi é buy ɛmwa ke. E ke fiɛɛ nu dvú tɛn fi bó nyile fi nu ke enu sɛ bó é kiɛ ke.

²⁷ Fiɛɛ fi me nseɲê ê ben ɛntaɲ, é ben no jemyi ê bonyii ɛmvunsheɲ. E fi me ntfumtfume lo ê ben, é ben janj é è nu fô ekolɛ ke yew e.

²⁸ Fo ben efanè bonyii bò nulo eyu ke é è nu nyam ye maan sɛ è nulo é bó eyu tɛn keyoy ke. Ben efanè é è nu Nyo' wvù nulo elɛse keyoy ke wee le bó ye ye nguy wvu baay e.

²⁹ Ke bó geese mvunsha mvunfɛɛm ke yî finyinyi le maan? Geenɛn, ke fimwaan ké gbwe fokuse sɛ Icee wene nu é bee ke.

³⁰ Finɛn nu é Nyo' kee naa yvúw yicii yî nu ê ben éfa.

³¹ Nonɛn fo ben efanè ke. Ben fele lo mvunsha fó nteen.

(Luk 12:8-9)

³² E wee benje ê bonyii fwe le wen kee me, tu wee wvù diee nu Waawee nu ke ebee tɛn mwɛtɛn fwe dvu Ice wvù nu fowe.

³³ Geenɛn naa yɛɛ wvù ma lo me fwe dvu bonyii, nu é me nu nke ema lo tɛn wvù fwe dvu Icɛm wvù nu fowe.

Jisos to bô kɛngawsɛn

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Fo ben ekpwaakè le me nto é è nu bô nyɛkeey yî nshɛ le fɛn ke. Ke è nu fifiɛ fi me nto dvú ke. Me nto é è nu bô jem.

³⁵ Ben ekeè le me nto keɛnge é wan wvù diemsɛn ediuu bó ice, é wan wvù kpwoon diuu bó bwee, é kpweɛ wan diuu bó bwee dweese.

³⁶ Bonyii bo bvuban e bo wee le nu ke enu ke bonyii bo ê wvù yew.

³⁷ E wee koonke ice kɛnɛɛ bwee fele me, tu wvù baa ekpwɛntɛn keenu wee wɛm ke. Wee é no koonke tɛn waa we wvù diemsɛn kɛnɛɛ wvù kpwoon fele me, tu wvù baa ekpwɛntɛn tɛn keenu wee wɛm ke.

³⁸ E wee baa etuu kew kentam ebii me le, tu wvù baa ekpwɛntɛn keenu wee wɛm ke.

³⁹ E wee bawci nshii we, é wvù ke elase ke nshii wvudvu. Geenɛn é wee lase nshii we nje me, é wvù ke ekeɲke nshii wvù mɛy lo.

(Mak 9:41)

⁴⁰ E wee fiisene ben, tu wvù fiisene é è nu me. Wee é fiisɛn me, tu wvù fiisene é è nu wee wvù tum me.

⁴¹ E wee fiisene wee ntum Nyo' njefo wvù kee le è tum Nyo' wvù, tu wvù nu ke ekeɲke mmawcɛ wvù Nyo' mawci bonyii bew bo ntum e dvú. E wee fiisene wee wvu teyten njefo wvù kee le mwɛtɛn nu wee wvu teyten, tu wvù nu ke ekeɲke mmawcɛ wvù Nyo' mawci bonyii bo teyten dvú.

⁴² E me ensee ê ben keceɛy le, é wee nya ke naa fiko fi joo yî lɛɛ le ê wee mwaan ngoo bonyii bo caan caan ban e njefo wvù kee le è nu wee wɛm ngoo, tu ke mwɛtɛn nu ke efufe mmawcɛ we ke.”

11

Ɛ Jon Nleseɛjoo tum boom bew bo ɲgoo le fô Jisos e

(Luk 7:18-35)

¹ Ɛ Jisos ke mɛse tefe boom bew bo ɲgoo le bo yuufe ncow bofɛɛ mum nɛ fô no ghane ê bilaante bi jó le yɛɛyi bonyii bvuu fewci saaka wvù jee.

² Ɛ to nu kefew kedvu le, ɛ Jon Nleseɛjoo nu yew ncaw e. Ɛ wvù ke nɛ yuw ɛkumɛ mwɛɛm mvù Klistu to gee, mum tum boom bew bo ɲgoo le lɛ bó eɣɛn,

³ ebife ê wvù lɛ laa, è nu wvù wvù to nu keeke eto, nuu bó eɛɛytè wee mvu lɛ.

⁴ Ɛ bó ɣɛn bife, ɛ Jisos tfuse ê bó lɛ, “Ben ekase eɣɛn esee ê Jon mwɛɛm mvù ben nu ɛ yuw bô mvù ben yɛn e.

⁵ Binfeɛ yɛne wase mwɛɛm e, ɛ bontɛɲɛ lɛne teyɛy, ɛ bonyii bô ɛmkene bô ntun wvu baay bonene, ɛ bincife yuuke mwɛɛm, ɛ bonyii bô kpwekɛn kaase tuu dvù, ɛ bó bvuu fewci tɛn saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bo kefufe le.

⁶ Njon wvu baay nu wvu wee wvù baa maɲene me kɛ.”

⁷ Ɛ boom bo Jon e bo ɲgoo le ba ke nɛ, ɛ Jisos mum kɛw no jemyi ê kebombom ke bonyii le ɛkumɛ Jon biite lɛ, “Ben se shee buyte ɣɛne ɲkpwaante keeɣɛn yɛn ɛ è nu la le? Gayi di fwefwe fele shiike?

⁸ No è baa nu nonɛn, ben ɛ se ɛ no buyte ɣɛne jó nje la? Ben se ɣɛne keeyɛn wee le ɛ wvù ɛ sufe ye bô ndvù yì bonene? Ben eyekɛ eyuw, bonyii bô suute ye bô ndvù yì bonene ké no nu ɛ è nu ê bontow e.

⁹ No è baa nu nonɛn, ben ɛ se ɛ no buyte ɣɛne jó nje la? Keeɣɛn yɛn wee ntum Nyo' le nuu? 'Ɛɛ, é me ensee ê ben lɛ è nu wee ɛ wvù fele wee ntum Nyo'.

¹⁰ Ɛ nu wvù wvù bó to saɲɛɛ ɛkumɛ wvù ɛ Nyo' gayte lɛ,

‘Yekɛ eyuw, me nu ɲke enciɛnse wee wɛm ntum é wvù esa fwe dvu wo, eseyse je yo é wo sɛ no too.’

¹¹ Ɛ me ensee ê ben keɛɛy lɛ, ɛnte jo bonyii bô bokɛnɛ nu ɛ boo wase, nu ɛ bó

baa boo wase wee wvù kuuke fele Jon Nleseɛjoo kɛ. Geenɛn, ɛ wee wvù nu naa wee wvu caan ɛnte jo bvunfon bvu fowe nu ɛ wvù kuuke fele wvù.

¹² Ɛ kɛw yì kefew kè Jon Nleseɛjoo to kɛwɛɛ lemme diew e ɛ to ɛ buy keseen e, nu ɛ bonyii taanɲke bvunfon bvu fowe, * ɛ bonyii bo mvunɣay e lole bô mvunɣay.

¹³ Ɛ fí nu nonɛn njefo bonyii bo ntum Nyo' le bocii noo bonci bo Muses e to jemyi ɛkumɛ bvunfon bvu fowe ke ghan to buy kefew ke Jon Nleseɛjoo le.

¹⁴ Ɛ ben nu ɛ yɛn lɛ ben nulo ebee, é ben bee lɛ Jon wvun nu Ɛlayja wvù to nu keeke eto.

¹⁵ Wee wvù kɛɲke bitem ɛ wvù yuw.”

¹⁶ Ɛ Jisos nɛ ghay ye lɛ, “Ɛ nulo é me enfewsɛn ɛɲgokɛ ke keseen kin ɛ è nu bô la? Bó nu kɛ lo diɛwɛ boom bo caan caan e bô shiɛyɛn mondvuum mo way e, ɛ bomew tɛɲ bomew biite lɛ,

¹⁷ ‘Bese toonɲke ndon sɛ ben bine lo le? Nyaa ɲkiee kpwe sɛ ben beɲe lo le?’

¹⁸ Me njemyi nonɛn njefo Jon to nu ɛ to faɲɛ yaa diekene kɛnɛɛ wukene kɛ, ɛ ben no jemyi lɛ wvù kɛɲke nceendaa dɛwle yì ye le.

¹⁹ Wee wvù diee nu Waawee ɛ dioo to, diekene bvuu wukene, ben lɛ bó etaa eyɛn, wvù ghane wuwte mwɛɛm mvudien wuwte mbvuum, bvuu nu nsaa bonyii bô fii shile noo bonyii bô befe bomew. Ben ekeè lɛ bvufee ké no dunɲi ye ɛ è nu yì fíɛɛ fí bvù lemte le.”

Ɛ Jisos no shaanɲke gee di bilaante bimew e

(Luk 10:13-15)

²⁰ Ɛ Jisos mum nɛ kɛw no shaanɲke gee di bilaante bimew bì wvù to yamɛɛ ge binghaw bi mwɛɛm e bí le, njefo wvù to nu ɛ ge nonɛn, ɛ bonyii bo jó faɲɛ yaa cim kumɛn nce wvubo kɛ.

²¹ Ɛ wvù no shaanɲke nonɛn, jemyi lɛ, “Nɣɛw wvu baay nu wene ben bonyii bo Kolasen, ɛ nɣɛw wvu baay nu tɛn wene ben bonyii bo Besayda. Ben ekeè lɛ, é me nto ndioo ɲge binghaw bi mwɛɛm e bì me nto ɲgeɛ jo ben ɛ è nu Taya bô Sidon, tu bó to

11:1 7:28 **11:2** 14:3 **11:3** Jon 1:15, 27; 3:31; 11:27 **11:5** Yesa 35:5-6; 26:19; 61:1; Luk 4:18 **11:10** Mala 3:1; Ksm 23:20; Mak 1:2; Luk 1:76 * **11:12** Kɛnɛɛ lɛ, “... nu ɛ bvunfon bvu fowe too bô mvunɣay,” **11:14** 1Bfn 17:1; Mala 3:23; Mat 17:12-13; Mak 9:13 **11:15** 13:9, 43; Mak 4:9, 23; 7:16; Luk 8:8; 14:35 **11:18** 9:14; Mak 2:18; Luk 5:33 **11:19** 9:10; 11:2 **11:21** 15:21; Yesa 23:1-16; Amo 1:9-10; Lem 12:20

nu ε jise wase bimbamkpwe, kfum taan ye le nceke keedunɔe le bó nu ε kumen wase mvuntelem mvubole.

²² Ε me ensee ε ben le, ε nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, ε mwεem ebonene fô bonyii bo Taya noo bo Sidon e fele ben.

²³ Noo ben bonyii bo Kafana'um, ben kpwaake le bó nu ke ebense ben ε ben eben we? 'Aay! Bó nu ke eshike lo ben ε ben eshii egen won bonkfu le. Ben ekeè le, ε me nto ndioo nge binghaw bi mwεem e bi me nto ngeε jo ben ε ε nu Sodom, tu kelaante kedvu be bee dvú ε to ε buy eben e.

²⁴ Geenεn, ε me ensee ε ben le, ε nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, ε mwεem ebonene fô bonyii bo Sodom e fele ben."

*Kemmbun ke Jisos e yaatene lo
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Ke kefew kedvu le, ε Jisos ne gay le, "Me nyaa keyoone ε wo Icem Nfon εbule bô nshε le wo nu ε nyile mwεem mvun ε bogoyfee noo bonkieεfεε, ε dunɔe ε ε nu ε mvunley mvu boom e.

²⁶ Ε nu no fi nu Icem, njefo ε nu no wo to shieele le fi enù.

²⁷ Icem nu ε nya wase mwεem mvunciim ε me. Ke wee nu dvú wvù kee Waa Nyo' efey Ice ke. Ε ke wee nu dvú wvù kee Ice efey Waa we noo bonyii bô Wan nu ε caw keedunɔe Ice ε bó ke.

²⁸ Ben bocii bô nu ekuse jo bvujite ε bvú ghaake ben, ben eto fô me le, ε me enge ε ben eleeεn.

²⁹ Ben ejo ε ε nu kemmbun kem eshfumε, ebii n'yεyi wεm e, njefo me nu fiem wee wvu nyεkeey, nkenke fitele fi leεtene, ε ben ke ekenke nleεten fô mvuntelem mvunen e.

³⁰ Ke kemmbun kem ghaake nshfumε le ke, ε ke bvujite bwem jite ke."

12

*Ε Jisos nele saaka wvu ekumε diuu di mbam e
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Ε ε no nu ke kefew kedvu le, ε Jisos bô boom bew bo ngoo le no lene fele wεε εgin

wvumew e, ε ε nu diuu di mbam e. Ε to nu ε jen yuu boom bew bo ngoo le, ε bó mum ne kew no sumyi biceε diee.

² Ε Bofalasii yen, gay ε Jisos le, "Taa eyen, boom buw bo ngoo le gee fεε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e ke."

³ Ε wvú bife ε bó le, "Ben ke baa tan wase ε Nwa' Nyo' le no jen to yuu Nfon Dawe bô ngoo ye, ε wvú ge le?"

⁴ Wvú to nu ε ley yew Nyo' le, die bleεd wvù bó to gee ncese dvú fô Nyo' le, ε ε to nu nci fo wvú kenεε bonyii bô to nu bô wvú edie. Ε to nulo edie ke bocee ncese.

⁵ Nu le ben ke baa tan wase ten ε bonci bo Muses e no ε ké dioo nu diuu di mbam e, ε bocee ncese ngoy nci mbam ge lemme dibole yew ncese le, geenεn ε nsaw saa nu ke?"

⁶ Ε me ensee ε ben le fεε nu dvú fen keseen fi kuuke fele yew ncese.

⁷ Bó nu ε san ε Nwa' Nyo' le ε Nyo' jemyi le, 'Me nshieele le bonyii ecamtε ε ε nu shen fô bonyii le, ke me nshieele le bó egeε boncese fô me le ke.' Ε ben fen be kee fεε fi bvudvuu bvudvu bvun gayte, ben saa esaake bonyii se bó kenke jay ke.

⁸ Fí nu le wee wvù diee nu Waawee nu Cee Ekole wvu mbam."

Ε Jisos fe wee diuu di mbam e ε kebo ε kpwe

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Ε Jisos ke ne fô, gen ley yew bunle yibole.

¹⁰ Ε fi kooy le wee mvu to nu dvú ε kebo kew kemew ε kpwe wase. Ε bonyii bomew ne bife ε Jisos le, "Nci nu ε bee le ε nelo ε bó efe wee diuu di mbam e?" Ε bó to biite nonen gomte ε ε nu fεε fi bó etey yi ye le.

¹¹ Ε Jisos tfuse ε bó le, "Ε nu yεε ε ben ente wvù kenke njee, yi ε gbwe ε fwεn diuu di mbam e, ε wvú enu se wvú ε jice ε gufe ε bvuse?"

¹² Ke wee wvu wum fele naa lo njee baay e? Nonen tu nci nu ε bee le wee ege lemme di jee diuu di mbam e."

¹³ Ε wvú mum gay ε wee wvù kebo to nu ε kpwe wε le, "Nεke kebo kuw." Ε wee wvudvu nεke. Ε kí mum bonen no nu ke diεwε kemew kie le.

14 Geenɛn ɛ Bofalasii buy gɛn mum jo nsey no bó nu ege sɛ yu Jisos.

Jisos nu wee lemme wvu Nyo' wvù wvù nu ɛ caw

15 ɛ Jisos kiɛɛ ɛkumɛ nsey wvù bó joɛ, mum nɛnɛ fò. ɛ bonyii nteen bi wvù le. ɛ wvù fɛ bó bocii bò to kɛɲke bincɛm,

16 ciise ê bó lɛ fo bó ege ɛ bonyii ekiɛɛ wen kɛ.

17 Fí to nu nonɛn keege ɛ fí ekocɛn no wee ntum Nyo' wvù Yɛsaya to jemɣɛɛ lɛ,

18 “Ben etaa eyɛn, wvun nu waa wɛm lemme wvù me nu ɛ ncaw. Me ɲkoonke wvù, ɛ fitele fiem yuuke njon bô wvù.

Me nu ɲke enya Keyoy kem ê wvù, ɛ wvù efewci ê bitum ɛkumɛ je yi teyɛy yì me nsumtene bonsaw jó.

19 Kɛ wvù nu ke ewaale bô bonyii, kɛnɛɛ kumte diuw kɛ.

ɛ kɛ wee nu ke eyuw diɛw ye bifian bi jé le kɛ.

20 Kɛ wvù nu ke emɛse ɛngoy gayi di ɲgeyte wase kɛ.

ɛ kɛ wvù nu ke ejimse ken'yeese kè bɛɛnci jiwejiwe kɛ.

Wvù nu ke ege nonɛn egɛn ebuy no je yi teyɛy

yì wvù sumtene bonsaw jó nu ke eso.

21 ɛ bitum bicii nu ke etaale fwe ɛ bí ɛ gɛɛ bvufɛe yì ye le.”

Mvungay mvu Jisos e nɛn'yi fɛɛ?

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 ɛ bonyii bomew ke nɛ to bô wee mvu ɛ wvù ɛ fefe, nu kencife, ɛ nceendaa dɛwle nu yì ye le. ɛ Jisos fɛ wvù ɛ wvù no jemyi bvuu yɛnɛ mwɛɛm e.

23 ɛ diuw yum bonyii bò to nu fò bocii, ɛ bó no biite lɛ, “ɛ nulo ɛ wee wvun enu waa Nfon Dawe?”

24 Geenɛn ɛ Bofalasii dɔo yuw no bó biite nonɛn gay lɛ, “Wee wvun bvuuuse bonceendaa bo dɛwle le nɛn ɛ è nu kɛ bô mvungay mvu Belsebu wvù nfon bonceendaa bo dɛwle le.”

25 ɛ Jisos kiɛɛ fiɛɛ fí bó kpawwci mum gay ê bó lɛ, “ɛ ketum nɛ ɛ gawsɛn ɛ no diuu ɛkinɛkin, tu kí nu ke enɛ etu binffuy.

Kelaante kɛnɛɛ yew ɛ nɛ ɛ gawsɛn ɛ no diuu eyinɛyin, yì saa ke eleem kɛ.

26 Nonɛn, ɛ Satan bvuuuse Satan mvu yì wee le, tu wvù nu ɛ gawsɛn wase ye ye. ɛ fí nu nonɛn, bvunfon bwew saa ke eleem kɛ.

27 ɛ è nu lɛ me mbvuuse bonceendaa bo dɛwle le nɛn ɛ è nu bô mvungay mvu Belsebu le, tu bonɛn boom bvuuuse bô mvu yɛɛ le? Fiɛɛ fí boom bonɛn bodvu gee nu edunɕɛ lɛ ben nu ɛ gbwe wase nsaw.

28 Geenɛn ɛ me mbvuuse bonceendaa bodvu ɛ è nu bô mvungay mvu Keyoy ke Nyo' le, tu bvunfon bvù Nyo' le nu ɛ to wase fô ben e.

29 Ben kpwaake lɛ è nulo ɛ wee eley yew dvu ntɛmemvungay, ekuu mwɛɛm mwew ebuy dvù, sɛ wvù ɛ yaw ɛ koo ntɛmemvungay wvudvu ɛ kay e? Seke wvù ɛ kay nonɛn sɛ kuu mwɛɛm mwew kecɛɛy buy dvù.

30 ɛ wee baa nu ê keba kem e, tu wvù bane me. Wee ɛ no nu sɛ wvù fici me keebaanci lo, tu wvù tawse lo.

31 Nonɛn, ɛ me nsee ê ben lɛ Nyo' nulo elɛɛshɛ mwɛɛm mvù befe noo díɛw yì befe yicii yì bonyii jemyi. Geenɛn ɛ wee jeme díɛw yì befe ɛkumɛ Keyoy ke Yuule, tu kɛ è nu naa lo ɛ Nyo' elɛɛshɛ kɛ.

32 ɛ wee jeme díɛw yì befe ɛkumɛ wee wvù diee nu Waawee, tu Nyo' nulo elɛɛshɛ. Geenɛn ɛ wee jeme díɛw yì befe ɛ è nu ɛkumɛ Keyoy ke Yuule, tu kɛ è nu naa lo ɛ Nyo' ke eyuu elɛɛshɛ ɛ è cim nu kefew kin e kɛnɛɛ kefew kè too le kɛ.

Bó ke kiɛɛ kete yì mvuntam mwew e

(Luk 6:43-45)

33 ɛ wee kɛɲke kete kè jee, ɛ wvù ekenke mvuntam mvù jee mvù yumte yì dvù le. Wee ɛ no kɛɲke kete kè befe, ɛ wvù ekenke tɛn mvuntam mvù befe mvù yumte yì dvù le. Bó ké kiɛɛ kete ɛ è nu yì mvuntam mvù yumte yì dvù le.

34 ɛngokɛ ke yó le kin. Ben nulo ege nɛɛ sɛ no jemyi njeme wvù jee ɛ ben nu bonyii bò befe? Ben ekeè lɛ fiɛɛ fí nu ɛ yinɕɛn ê fitele fí wee le nu fí fí ké no buyte diuw we le.

³⁵ Wee dioo nu wee wvù kɛŋke ntfu mwɛɛm mvù jee yî ye le, ɛ wvù no bvuuuse mwɛɛm mvù jee. Ɛ dioo nu wvù kɛŋke ɛ è nu ntfu mwɛɛm mvù befe, ɛ wvù no bvuuuse mwɛɛm mvù befe.

³⁶ Ɛ me ensee ê ben le è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemɛse le, ɛ wee ekeŋke keetanɛ diuw yî diɛw yî ncɛwncɛw yî wvù ke nu ɛ jeme wase le.

³⁷ Ben ekeè le bó nu ke edioo esaake wee, ɛ enu diɛw yî buyte diuw we le yî nu ke ege ɛ wvù eyuu, ɛ è nu ke tɛn diɛw yî buyte diuw we le yî nu ke ege ɛ wvù eley ɲɛw e.”

Ɛ bonyii bomew no gomte le Jisos edunɛ kɛŋhaw ke fiɛ le

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ɛ bonyii bomew bô to dunɔi bonci bo Nyo' le noo Bofalasii mum nɛ gay ê Jisos le, “Wee n'yɛɛyi, bese gomte le wo ege fiɛ fi dunɔi mvunɲay mwuw ɛ bese eyɛn.”

³⁹ Ɛ Jisos tfuse ê bó le, “Ɛŋgokɛ kè befe kè nu ɛ cinɛ wase Nyo' le ɛ tu diɛwɛ kpwoon nsake le, gomte keeyɛn fiɛ fi dunɔi mvunɲay mwem e! Kɛ è nulo ɛ me endunɔcɛ fiɛ ê ɛŋgokɛ kin ɛfey fi wee ntum Nyo' wvù Jona le kɛ.

⁴⁰ No Jona to cɛɛ ê shem jo bye yi baay ɛdiuw ɛta, nu kɛ lɛŋlɛŋ no wee wvù dieɛ nu Waawee nu ke enu ɛnte jo nshɛ ɛdiuw ɛta.

⁴¹ Ɛ nu ke edioo nu diuu di nsaw wvu fokemɛse le, ɛ bonyii bo Ninivɛ eleem bô ɛŋgokɛ ke keseen kin ege ɛ bó elese kí ɲɛw e, ɲjefo bó, bonyii bo Ninivɛ to nu ɛ yuw fiɛ fi Jona to fewci, kumɛn nce wvubo. Geenɛn ben eyekɛ eyuw, wee nu fɛn bô fiɛ ɛ fí kuke fele fi Jona le.

⁴² Yaa wvù to saake ketum kè Shɛba nu ke eleem tɛn diuu di nsaw wvu fokemɛse le bô ɛŋgokɛ ke keseen kin ege ɛ bó elese kí ɲɛw e, ɲjefo wvù to nu ɛ nɛ ketum kew e ê kendvuse ke wonɛ keeto eyuw bvufɛe bvunfon Saamun e. Geenɛn ben eyekɛ eyuw, wee mvu nu fɛn bô fiɛ ɛ fí kuke fele fi Saamun e.

(Luk 11:24-26)

⁴³ Keyoy kè yiile ké buyte yî wee le mum ɲɛn ɲkpwaante no gomte fô kí ecee. Geenɛn ke dioo ɛ gom ɲkuuɲ,

⁴⁴ mum jeme ê ɛkolɛ kew le, ‘Me nu ɛŋkase entu ê me yew fô me nse mbuyɛɛ.’ Seke kí ɛ kase ɛ to ɛ yɛn ɛ yew nu sɛ fiɛ dvù, ɛ bó ɛ yɛse ɛ seyse yí ɛ no yuule,

⁴⁵ nonɛn ɛ kí mum kase ɲɛn, to bô biyoy bimew bisooshwiɲ bì befe fele kí, ɛ bô bí mum to ley no cɛɛ dvù. Ɛ mwɛɛm mum mɛse fo yî mwɛtɛn e sekedvu fey no mvù se shee nu. Ɛ nu kɛ lɛŋlɛŋ no fí nu ke enu fô ɛŋgokɛ kè befe ke keseen kin e.”

Bonyii bô è nu kfuu di Jisos e
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Kɛ no Jisos to bɛɛ jemyi ê bonyii nonɛn, ɛ fí kooy le bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e to nu ɛ to leem ɛkfuɲ no gomte le bô bó ejeme.

⁴⁷ Ɛ wee mvu gay ê Jisos le, “Bwoo bô boom bo bwoo le leeme ɛkfuɲ gomte le ben ɛ bó ejeme.” *

⁴⁸ Ɛ wvù bife ê wvù le, “Bwɛɛm nu yɛɛ, ɛ boom bo bwɛɛm e nu baa?”

⁴⁹ No wvù bife nonɛn, mum no lomte bonyii bew bo ɲgoo le, gayte le, “Bwɛɛm bô boom bo bwɛɛm e ban.

⁵⁰ Ben ekeè le wee tfuu wvù gee fiɛ fi Icɛm wvu fowe shieele nu ɛ wvù nu waa bwɛɛm bô jɛme yɛm no bwɛɛm.”

Bonɲan ɛkumɛ bvunfon bvunfon fowe

13

(13:1-50)

Ngan ɛkumɛ wee wvù to tfumyi ɲgow
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Kɛ ɛbvubwɛ, ɛ Jisos ke nɛ buy yew, ɲɛn shii mbew mamase le.

² Ɛ kebombom ke bonyii le ke baay tase mbew ye le ɲɛn ghemm. Ɛ wvù mum nɛ wase ley shii ɛ è nu ê kekonɛ e ê joo, ɛ kebombom kedvu no leeme ê ɲkpwaante ɲgem joo le.

³ Ɛ wvù no jemyi mwɛɛm nteen ê bó ê bonɲan e. Wvù to nu ɛ gay le, “Wee to nu ɛ laa keegɛn ɛtfume ɲgow.

⁴ Ɛ wvù ke dioo ɛtfumyi, ɛ yimi gbwekɛn ê je, ɛ mvunyiim to tacɛ die.

⁵ E yimi ngow gbweken fô bvudvuu bvuetale le e nshê yaa nu fô ntay kê, ke mum yansên buy njefo kê nshê to nu fô ntay kê.

⁶ E mvum ke dioo kêw ebaa mum sun ngow yidvu. No yî to baa cime gey ntay kê, e yî mum yowlên.

⁷ E yimi ngow gbweken ê bisafe le. E bisafe bidvu ke ku mum ban ngow yidvu.

⁸ E yimi ngow gbweken e è nu yî nshê yî jee le, ke buy, ku yum ntay. E binyi bimew no nu ejise gbwee, bimew mbansoocaa, bimew mbaanshe.

⁹ Wee wvù kenke bitem, e wvù yuw.”

*Shiee wvù Jisos jemyi ê bonḡan e
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ E boom bo ngoo le bo Jisos e ne bence gen bife ê wvù lê, “E nu nje la wvù wo jemyi ê bonyii ban e è nu ê bonḡan e?”

¹¹ E wvù tfuse ê bó lê, “E nu ben bò Nyo' nu e ge wase lê è nulo é ben ekiêe mwêem mvu bvunfon bvufowe le mvù nu ê kenyile le. Geenên wvù baa ge lê è nulo é bonyii ban ekiêe kê.

¹² Ben ekeè lê wee wvù kenke fiêe nu e bó nu ke ebise é wvù ekenke e fî duule. E wee wvù yaa kenke kê fiêe nu e naa fî caan fî wvù kenke nu e bó nu ke efi lo ê wvù.

¹³ E nêe fiêe fî me njemyi ê bó ê bonḡan e, njefo bó taale mwêem yaa yene kê. Bó yeke mwêem, yaa yuuke kenêe kee mvù kê.

¹⁴ Fiêe fî wee ntum Nyo' wvù Yesaya to jemyêe nu e looce naa e kocên bô fiêe fî bonyii ban gee. Wvù to nu e gay lê, ‘Ben nu ke eyeke naa mwêem, geenên yaa yuuke kê.

Ben nu ke etaale naa mwêem, geenên yaa yene kê.

¹⁵ E è ge njefo mvuntelem mvu bonyii ban e nu e lê wase,

e bitem bibole nu e bí e cin wase,

e bó e kfuke wase ejise ebo.

E bó ge nonên wvu lê fo bó eyenè mwêem e bô ejise ebo,

yuuke mwêem bô bitem bibole,

é mvuntelem mvubole eyuwsee,

é bó emum ekase etu jim fô me le,

é me enfê bó.’

¹⁶ Geenên, njon wvu baay nu wene njefo ejise eyene nu yò yene mwêem e, e bitem binên nu bì yuuke mwêem.

¹⁷ E me ensee ê ben kecêy lê, bonyii bo ntum Nyo' le nteen bô bonyii bo teyey bomew to shee beele keeyên mwêem mvù ben yene le, ke fanê yaa eyên kê. No beele tén keeyuw mwêem mvù ben yuuke, ke fanê yaa eyuw kê.

*Fiêe fî ngan wvu êkumê wee wvù to tfumyi
ngow dunḡi*

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Ben eyuw lê fiêe fî ngan wê wvu êkumê wee wvù to tfumyi ngow dunḡi.

¹⁹ Wee ké yuuke fiêe fî êkumê bvunfon bvufowe sê wvù e kiêe kenyi kedvu, e Satan wvù wee kebefêe mum to cun diêw yî bó jewe fô fitele fiew e bvuse. Fîfin nu ngow yî bó to dioo tfumyi e yî gbweken ê je.

²⁰ E ngow yî bó to tfumyi e yî gbweken fô bvudvuu bvuetale le nu wee wvù yuuke diêw Nyo' mum fiisên lo kan mwaan bô njon.

²¹ Geenên, e yî baa cime gey yî ye le kê. E yî moocê kê caan. E ngew ke dioo e kêw kenêe bó bone e è nu bikaa ê wvù ejim nje diêw yidvu, e wvù mum tfuw bikaa kan mwaan.

²² E ngow yî bó to tfumyi e yî gbweken ê bisafe le, nu wee wvù yuuke diêw Nyo', e ken'yanḡan ke êkumê mwêem mvu yî won wvun e, noo shiee bvukuke mum tase ban diêw yidvu e yî laaye lo ecici.

²³ E ngow yî bó to tfumyêe yî nshê yî jee le mum nu wee wvù yuuke diêw yidvu, yuw naa ntay no gee no yî gomte diêwê ngow yî yum yimi e nya ejise gbwee, yimi ejise mbansoocaa, yimi mbaanshe le.”

Ngan êkumê ngow eḡiḡ bô yi eḡay

²⁴ E Jisos bvuu ma ngan mvu ê bó lê, “Bvunfon bvufowe nu e è nulo é bó efewsên bô wee mvu wvù to genêe tfume ngow yî jee yî è nu eḡiḡ ê wvù wene.

²⁵ E bonyii ke dioo eleete wase, e wee we bvuban gen tfume ngow eḡay yò fieesene eḡiḡ ente dvudvu mum nenê. *

13:9 11:15 13:12 25:29 13:14 Yesa 6:9-10; Jon 12:40; Lem 28:26-27 13:17 1Bi 1:10-12 13:22 1Tim 6:9-10

* 13:25 Eḡay eḡan nu e bó teḡe ê diêw bala le lê «darnel» e ngow yidvu nu njiw.

26 E egin yodvu ke dioo eku wase ekew etfumyi, e ngow egay ye mum yene ten.

27 E bonyii bo lemme le bo wee wee wvudvu le to bife e wvú le, 'Cee ekole, wo to dioo tfume ngow wene e e nu yi egin, yi egay yin e ghan nee le e se no nu ente dvudvu?'

28 E wvú tfuse e bó le, 'E ge ke wee wem bvuban fifie fiie.' E bonyii bo lemme le bodvu bife e wvú le, 'Wo gomte le bese egen edvun'ye?'

29 E cee ekole wvubo tun gay e bó le, 'E nelo e ben dioo dvun'yi ene ebaale ten egin ente dvudvu.

30 Ben ecine e mvú ekuu mvunciim egen ebuy kefew ke ngbwele le. E ke dioo enu kefew ke ngbwele le, e me engay e bonyii bo ngbwele le le bó eyaw edvun'ye egay yodvu ebaance eyile egee bijiw e bijiw e, e bó ke eton, emum ebaance egin egee e nwaw wem e.'

*Ngan ekume kfuu ngow fintam fimew
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)*

31 E Jisos bvuu ma wvumvu ngan e bó le, "Bvunfon bvú fowe nu diewe jise di ngow fintam fimew e, † fi wee to joe tfume e wvú wene.

32 Ngow yin nu e yí hoynene baay fele ngów mi yicii. Geen, seke yí e buy, e yí ku kuw fey ten mweem mvunciim, mum ne tu wase kete wvu le e nulo e mvunyiim mvú bile we eyoote yí tiaw yidvu le."

*Ngan ekume fintunleen
(Luk 13:20-21)*

33 E wvú bvuu ma wvumvu ngan e bó le, "Bvunfon bvú fowe nu diewe fintunleen fi kpwoon to fewee mvuum bintee bi baay baay bitete, jo fiysen dvú, tow gee, e fi mum ge e mvuum modvu ben."

(Mak 4:33-34)

34 Jisos to jemyi mweem mvun mvunciim e kebombom ke bonyii le e e nu ke e bonjan e. Kecer, ke wvú to ké jeme fiie e bó se e nu e ngan e ke.

35 Wvú to gee nonen keege e fi ekocen no wee ntum Nyo' mvu to jemye wase le, "Me nu nke endioo enawse diuw wem e ebuyte ke bonjan.

Me nu nke embwaashe mweem mvú to nu e kenyle le
e ke w no bó to bom ee won."

*Fiie fi ngan wvu ekume ngow egin bó yi egay
dunji*

36 E Jisos ke ne cine kebombom ke bonyii le ley gen yew. E boom bew bo ngoo le bi wvú le bife e wvú le, "Ke yuuse e bese fiie fi ngan wvu ekume egay yo wene ya dunji."

37 E wvú mum gay le, "Wee wvú tfumyi ngow yí jee nu wee wvú diee nu Waawee.

38 E wee nu won wvun. E ngow yí jee dunji boom bó e nu bo bvunfon bvú Nyo' le. E egay nu boom bó e nu bo wee kebefee we le.

39 E wee bvuban wvú to tfumyee ngow yidvu nu dewle. Kefew ke ngbwele le nu kefew ké won wvun nu ke eka. E bonyii bo ngbwele le nu bonceendaa bo Nyo' le.

40 Ke no bó ké baayi egay baance ton bó nguy, nu ke lenlen no fi nu ke enu kefew ké won kaa wase le.

41 Wee wvú diee nu Waawee nu ke ecinse bonceendaa bew, e bó eghan ebaance mweem mvunciim mvú too bó kebefee noo bonyii bó gee bibefe bocii ebvuse e bvunfon bwew e,

42 elan e kembvuwlen ke nguy e. E nu fó fò bonyii nu ke ebeele ngeci bigew.

43 Nonen e bonyii bo teyey ebaa diewe diuu le e bvunfon bvú Icee bó le. Wee wvú kenke bitem e wvú yuw.

Ngan ekume ntfu noo jise di bane le

44 Bvunfon bvú fowe nu diewe ntfu mvu wvú wee to joe gen nyile wene le. E wee mvu ke to yen mum kase banje, no kfuuyi e njon yuu lo wvú. E wvú mum gen gese mweem mvunciim mvú wvú to kenke, gen guy wee wvudvu.

45 E bvunfon bvú fowe bvuu nu ke diewe wee way mvu wvú to ghane gomte ejise e ban yó jee nen ntay.

46 E wvú ke dioo egomte, gen yen dimew e e nu naa di lumte. E wvú mum gen gese mweem mvunciim mvú wvú to kenke gen guy jise di bane le didvu.

Ngan ekume kensan ke bye le

⁴⁷ Bvunfon bvú fowe bvúu nu kɛ diɛwɛ kensan e kè bó to tfumyɛɛ ê joo, ɛ dikfuu di byé le dicii tase jó,

⁴⁸ ɛ kí yinɛn. ɛ bonyii mum gufe bvuse ê ñkpwaante, shii fokuse, caw byé yì jee gɛɛ ê ñkáa le, lan yì befe.

⁴⁹ ɛ nu kɛ no fí nu ke enu kefew kè won ɛ kaa le. Bonceendaa bo Nyo' le nu ke ebuy eto egawsɛn bonyii bò befe fô bo teyɛy e,

⁵⁰ emum elan bò befe ê kembvuwɛn ke ñguy e, fô bonyii nu ke ebeele ñgeci bigew.”

⁵¹ ɛ Jisos mum bife ê boom bew bo ñgoo le le, “Ben nu ɛ yuw mwɛɛm mvun mvunciim ntay e?” ɛ bó bee le, “ɛɛ.”

⁵² ɛ wvú mum gay ê bó le, “Fí ɛ mum ɛ no nu le, wee tfuu wvú dunɛi bonci bo Nyo' le wvú bó nu ɛ yɛɛyi wase wvú ɛkumɛ bvunfon bvú fowe nu diɛwɛ cee yew wvú kɛɱke ntɛfɛ, ɛ wvú nulo ebvuse mwɛɛm mvu mvunfɛm kɛɛɛ mvu mvuyvuum jó.”

ɛ bó ma lo Jisos ntɛw we le

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ ɛ Jisos kɛ mɛse ma bonɱan ban, mum ne jó,

⁵⁴ gɛn ntɛw we le, gɛn ley no yɛɛyi bonyii yew yibo yì bunle le. ɛ bó yuw n'yɛɛyi we no kɛɱke lo ñghaw, mum kɛw no ghayɛ le, “Wee wvun jo fɛɛ bvun bvufɛe bvú baay bò mvunɱay mvú wvú gee binɱhaw bi mwɛɛm e dvú nɛn?”

⁵⁵ ɛ nu kɛ waa cee la wvun wvú kane bite? Kɛ bwee nu Maalia le? Kɛ boom bo bwee le nu Jɛm bò Yosɛw noo Semon noo Judas e?

⁵⁶ Kɛ jɛme ye yicɛi nu beene ɛ bó fɛn e? Wee wvun ɛ ja fɛɛ bò mwɛɛm mvun mvunciim nɛn?”

⁵⁷ No bó ghay nonɛn mum ma lo wvú. Nonɛn ɛ Jisos gay ê bó le, “Bó ké no wvumte wee ntum Nyo' mondvvum e monciim, ɛfuw kɛ won we le noo ê kfuɛ diɛw e.”

⁵⁸ ɛ Jisos fanɛ yaa ebvuu ege binɱhaw bi mwɛɛm e jó nteen kɛ, njefo bó to baa elese fitele yì ye le kɛ.

14

ɛkumɛ kpwe Jon Nleseɛjoo

(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ ɛ to nu kefew kedvu le, ɛ Nfon 'Elod wvú to saake keba ke won e kè Galilee yuw ɛkumɛ lemme di Jisos e.

² ɛ wvú gay ê bocee won bew le, “Wee wvun nu Jon Nleseɛjoo ɛ wvú ɛ kase ɛ buy yì kpwe le. ɛ nu fiɛɛ fí ge wvú ɛ se no kɛɱke mvunɱay keegɛe binɱhaw bi mwɛɛm e bin nɛn.”

³ Fí nu ɛ 'Elod to gay ɛ bó koo Jon, kay, fen yew ncaw e nje 'Elodia wvú kpweɛ Filew wvú waa bwee 'Elod, ɛ 'Elod to jo kpweɛ le.

⁴ ɛ Jon no tune gayɛ le nci baa bee le wvú ejo wvú kpweɛ le kɛ.

⁵ ɛ 'Elod mum no gomte le wen eyu Jon, geenɛn no fane bonyii, njefo bonyii to kɛɱke Jon diɛwɛ wee ntum Nyo' le.

⁶ ɛ è ke no nu diuu di Nfon 'Elod to gee ñkaw keekumɛ diuu di bó to bokɛɛ wvú, ɛ waa 'Elodia wvú kpwoon ley cɛɱ bine fwe dvu bonyii bò to nu fô ñkaw wvudvu le, ɛ 'Elod yɛn ɛ ye yvuwsɛ wvú.

⁷ ɛ wvú mum kaw wan wvudvu, die kelew le wen nu efene wvú ɛ è cim nu naa bò la fí wvú ɛ bife le wen efene wvú dvú.

⁸ ɛ bwee wan mum bɛyɛe wan le wvú egay le wvú enya ɛkolɛ ke Jon Nleseɛjoo le ê juy e ê wvú.

⁹ ɛ wvú gay, ɛ Nfon 'Elod yuw nonɛn ɛ ye keeshɛ lo wvú. Geenɛn nje kelew kè wvú to dieɛ wase fwe dvu bonyii bò to nu fô ñkaw e, ɛ wvú mum gay le bó ege no wan gay.

¹⁰ ɛ wvú mum tum bonyii ɛ bó gɛn yew ncaw e bvuse ɛkolɛ ke Jon e,

¹¹ to dvú ê juy e nya ê wan kpwoon wvudvu, ɛ wvú mum gɛn dvú nya ê bwee.

¹² ɛ boom bo Jon e bo ñgoo le ke gɛn jo gvune di Jon e dwey, gɛn see saaka wvudvu ê Jisos.

ɛ Jisos nyanɛ bonyii bontfuke botin

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

¹³ ɛ Jisos ke dioo yuw fiɛɛ fí kooy bò Jon, mum ley ê kekonɛ e lɛwɛe ye gɛn fô bonyii yaa nu kɛ. Geenɛn ɛ bibombom bi bonyii le yuw, mum buy ê bilaante le lɛn bò bikaa bi wvú le.

¹⁴ ɛ wvú ke buy ê kekonɛ e dioo fɛɛɛɛ ê ñkpwaante, yɛn kebombom ke bonyii le nɛn

ghemm. E shen koo wvú bô bó, e wvú mum no fêe bonyii bô to cemkene.

¹⁵ E è ke dioo nu ekiëguu, e boom bew bo ngoo le bence gay ê wvú le, “Fen nu ñkpwaante, e diuu e gen wase, gaye le bonyii ban egen bontew e eguy mwem mvubole mvudien.”

¹⁶ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke shiee nu dvú wvú bó enene ke. E nu enya ben fiee é bó edie.”

¹⁷ E bó tfuse ê wvú le, “Bese kenke ke e è nu bontuw bo bleed e botin bô byé yifíe maan.”

¹⁸ E wvú gay ê bó le, “Ben eto dvú enya ê me.”

¹⁹ E bó to dvú, e wvú fi, mum gay le ke-bombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse yí egay e. E wvú jo bontuw bo bleed e bo botin ba bô byé yí yifíe ye, taa we, nya keyoone ê Nyo', mum guushe bontuw bodvu nya ê boom bew bo ngoo le, e bó mum gawce ê kebombom kedvu.

²⁰ E bonyii bocii die ffuu. E boom bo Jisos e bo ngoo le baance bimbeke bì to sheete e bí yinşen ñkaa yuufe ncow fiee.

²¹ Bonyii bô to diee mwem mvudien mvudvu to nu bolemse diewe bontfuke botin e, e se jo bokene bô boom.

E Jisos len yí joo le

(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)

²² E Jisos mum gay ê boom bew bo ngoo le le bó eley ê kekon e esaa fwe kewvu keki é wen esheegay kebombom ke bonyii le é kí ekfuuyi.

²³ E wvú ke shee gay bó le, mum ne ben yí kum e wvú emben keegen ebunle. E ekfun ke jiim e wvú nu ke fó wvú emben.

²⁴ Geen en to nu kefew kedvu le, e kekon nu wase ê joo ncejole, e joo kale kí, njefo fwefwe to too je fwe cile kí.

²⁵ E è ke no nu wase en'yulem, e Jisos ne no too fô bó le lene yí joo le.

²⁶ E boom bew bo ngoo le dioo yen no wvú lene yí joo le, e kedvum gbwo bó. E bó no gayte le “E nu ñkfusay.” E bó mum no wamte foweewe bô nfan.

²⁷ Kan mwaan e Jisos mum jeme ê bó le, “Ben ejice mvuntelem mvunen e, è nu me. Fo ben efanè ke.”

²⁸ E Bitá gay ê wvú le, “Tata é è fen nu wo, é wo gay e me nlen ten yí joo le nto fô wo le.”

²⁹ E Jisos gay ê wvú le, “E toò le.” Nonen e Bitá mum buy ê kekon e no lene yí joo le gene fô Jisos e.

³⁰ No wvú to lene gene, dioo yen no fwe-fwe gee, e wvú mum no fane, mum kew no shiile ê joo. No wvú shiile mum bee le, “Tata fi me!”

³¹ Kan mwaan e Jisos lan kebo jice wvú le gay ê wvú le, “O oo, mbee wo doose baay! Wo be kenke kemañen nje la?”

³² E bô wvú mum ben ley ê kekon e, e fwefwe wvudvu mum lu.

³³ E boom bew bo ngoo le bô to nu ê kekon e mum nya n'wvum ê wvú gay le, “Kecēy, wo nu Waa Nyo'.”

E Jisos fe bonyii bo bincem e Genesale

(Mak 6:53-56)

³⁴ E bó ke lente mamase buy keba kè Genesale e.

³⁵ E bonyii bo jó yen wvú le kiee wvú, mum ciinse ntum ê keba kedvu le keci, e bonyii no too bô bonyii bo bincem e bocii fô Jisos e,

³⁶ leke le wvú ecine é bó ekum ke naa e è nu ngem ndvu ye le. E wee tfuu wvú to kumte, mum no bonene.

15

Ekume nce won bô diew Nyo'

(Mak 7:1-13)

¹ E Bofalasii bô bonyii bomew bô to dunji bonci bo Nyo' le ke mum ne Jelusalem to fô Jisos e bife ê wvú le,

² “E nu nje la wvú boom buw bo ngoo le beete bô nce won bo'icee bosēbeene bo fwele? Ke bó cuke can ê je yí nci gomte le se diekene ke.”

³ E Jisos tfuse ê bó le, “E nu nje la wvú ben beete finen bô bonci bo Nyo' le bii e è nu nce wene won e?”

⁴ Me njemyi nen, njefo Nyo' to nu e gay le, ‘Wvum ico bô bwoo.’ Bvuú gay ten le,

‘E wee nan lo ice kɛnɛɛ bwee, é bó yu lo mwɛtɛn.’

⁵ Geenɛn, ben ɛ no gayte finɛn lɛ, ‘E wee nɛ ɛ gay ê ice kɛnɛɛ bwee lɛ, “Fiɛɛ fi wo bee keekɛɲkɛ can yɛm e nu ɛ me ɛ nya wase ê Nyo’,” tu kɛ è nulo é wvú ebvuu ejo fiɛɛ fidvu efi ice kɛnɛɛ bwee dvú kɛ.’

⁶ E nɛɛ no ben bii nce wene won e nɛn mum gee ɛ diɛw Nyo’ tuu fiɛɛ fi ɛcici.

⁷ Bonyii bò jemyi jɛɛy gee jɛɛy ban! Fiɛɛ fi wee ntum Nyo’ wvù Yɛsaya to jemyɛɛ ɛkumɛ ben nu naa lo kecɛɛy, no wvú to gayɛɛ lɛ,

⁸ ‘Bonyii ban wvumte me kɛ fomvu fomvu, ɛ mvuntelem mvubole nu ncejole fô me le.

⁹ Bó bunlee me ɛ è nu kɛ ɛcici, njefo bó joo mwɛɛm mvù è kpawwci bonyii yɛɛyi lɛ è nu diɛw yɛm.’ ”

Fiɛɛ fi nulo ebefe bô wee

(Mak 7:14-23)

¹⁰ E Jisos ke nɛ tee kebombom ke bonyii le ɛ kí to. E wvú gay ê kí lɛ, “Ben eyekɛ eyuw, ekieɛ ntay.

¹¹ Kɛ fiɛɛ fi leyte ê wee ɛmvu nulo ebefe bô wvú kɛ. E nu fiɛɛ fi buyte lo ê wee ɛmvu fi nulo ebefe bô wvú.”

¹² E boom bo Jisos e bo ngoo le ke nɛ to gay ê wvú lɛ, “Wo kee kɛ lɛ Bofalasii be ɛ yuw fiɛɛ fi wo be jeme fiɛ fí ɛ gbwe bó?”

¹³ E wvú tfuse ê bó lɛ, “Kete kecii kè è nu sɛ è ye le Icɛm wvù nu fowe nu ɛ bó nu ke ebaa.

¹⁴ Ben edaayɛ ê bó le, è nu binfefe bì dunɔi je ê bonyii. E kenfefe dunɔi je ê kemew, é bó bocii ke egeɛn egbwekɛn ê kentuke le.”

¹⁵ E Bitay gay ê Jisos lɛ, “Kɛ yuuse ê bese fiɛɛ fi ngan wɛ jemyi.”

¹⁶ E Jisos bife lɛ, “Kɛ ben tɛn kee mwɛɛm e?

¹⁷ Kɛ ben kee lɛ fiɛɛ ficii fi leyte ê wee ɛmvu booke ê shem ké ghan buy lo le?

¹⁸ Geenɛn, ɛ fiɛɛ fi buyte diuw wee le nɛn’yi ɛ è nu fô fitele le. E è nu fifiɛ fi beete bô wee.

¹⁹ Fí ké nɛ ɛ è nu fô fitele le, ɛ wee sɛ no kɛɲkɛ ɲkpawwɛ wvù befe, mum yu wee, jo kpweɛ wee kɛnɛɛ dwee wee, jan kenjan, con bvucɔn, ben jim nsaw mbiay kɛnɛɛ befe bô diee di wee le.

²⁰ Mvun nu mwɛɛm mvù nulo ebefe bô wee. Kɛ keediekɛn bô can sɛ bó ɛ cukɛ nulo ebefe bô wee kɛ.”

E kpwoon mvu wvù to nu wee ketum lese fitele yí Jisos e

(Mak 7:24-30)

²¹ E Jisos ke nɛ fô lɛwse ye gɛn keba ke Taya bô Sidon e.

²² E fí kooy lɛ kpwoon mvu wvu Kaanan wvù to nu jó to nu ɛ nɛ to yɛn Jisos e, bee fô wvú le lɛ, “O Tata, waa Nfon Dawe, camɛ kɛ shen fô me le. Waa wɛm wvù kpwoon nu ɛ nceendaa dɛwle mvu njɲsene naa lo bô wvú baay.”

²³ Geenɛn ɛ Jisos yuw fanɛ yaa ghay lo kɛ. E boom bew bo ngoo le bence to lɛkɛ wvú gay lɛ, “Gayɛ kɛ ê kpwoon wvun lɛ wvú egenè. Wvú bii nyaa njɛɛɛ è beene.”

²⁴ E Jisos tfuse lɛ, “Bó to tum me ɛ è nu fô bonyii bo Islael e maan bò nu diɛwɛ njée yí nu ɛ nɛ wase ɛ no bvuyte lo le.”

²⁵ Geenɛn ɛ kpwoon wvudvu to kɛ tum ɛnvuw ê Jisos ɛjise gay lɛ, “Tata, fi kɛ me.”

²⁶ E Jisos tfuse ê wvú lɛ, “Kɛ fí nu lɛɲ keejo ngu boom elan fô bwé le kɛ.”

²⁷ E kpwoon wvudvu gay lɛ, “E nu kecɛɛy icɛm. Geenɛn naa bwé ké no bonyi kɛ tfúw yí icee bó dioo diekene ɛ yí no gbwekene.”

²⁸ E Jisos mum tfuse ê wvú lɛ, “O kpwoon wvun, mbee wo tɛmyi lo. Fí ekooy fô wo le no wo shieele.” Kɛ nonɛn ɛ waa we mum bonɛn lo.

E Jisos nyanɛ bonyii bontfuke bonɛw

²⁹ E Jisos ke nɛ fô no gɛne, gɛn fey mbew Mamase yí Galilee le, ben gɛn yí kum e, shii fô.

³⁰ E kebombom ke bonyii le ke baay to fô wvú le nɛn ghemm. E bomew to too bô bonyii bò nu bontɛɲɛ, noo bò kɛɲkɛ bonfiaw ye le, noo bò nu binfefe, noo bò nu bincife, noo bomew bo bincɛm e nteen. No bó too bô bó, no jiwse ê wvú ɛjise ɛ wvú fɛle bó.

³¹ E kebombom kedvu no kɛɲkɛ lo nghaw no bó to yɛne ɛ bincife jemyi, ɛ bonyii bò kɛɲkɛ bonfiaw ye le bonene, ɛ bontɛɲɛ lɛne

tɛn teyɛɛ, ɛ bɪnfɛfɛ yɛnɛ mɪwɛɛm e. ɛ bɔ tum mɔŋkum mo Nyo' bɔnyii bo Islael e.

(Mak 8:1-10)

³² ɛ Jisos mum tee boom bew bo ŋgoo le gay ɛ bɔ lɛ, “Me ŋkɛŋke shen fɔ kebombom kin e, njefo bɔ nu wase bee bɔ ɛdiuw ɛta, ɛ fiɛ fi bɔ edie yaa bvuu nu kɛ. ɛ kɛ me ŋgomte lɛ me encɪnɛ bɔ lɛ ɛ bɔ egɛnɛ jɛn kɛ, njefo ɛ nulo ɛ bɔ egɛn egbwe jɛn ɛ jɛ.”

³³ ɛ boom bew bo ŋgoo le gay ɛ wvɔ lɛ, “ɛ nulo ɛ beɛne ejo fɛɛ mɪwɛɛm mɪvudien ŋkpwaante jan mvɔ ɛkpɪwɛntɛn keɛnyanjɛ kfuɔ kin kebombom kɛ bɔnyii le dvɔ?”

³⁴ ɛ Jisos bife ɛ bɔ lɛ, “Ben kɛŋke bontuw bo blɛɛd e bomɛɛ?” ɛ bɔ tfuse lɛ, “ɛ nu bosooshwiɪ bɔ mvubɪyɛtɛlɛ nɛn caan.”

³⁵ ɛ Jisos mum gay lɛ kebombom kɛ bɔnyii le kedvu ɛshii fokuse.

³⁶ ɛ bɔ shii, ɛ wvɔ jo bontuw bo blɛɛd e bo bosooshwiɪ ba noo byɛ yidvu, nya keyoone ɛ Nyo', mum guushɛ nya ɛ boom bew bo ŋgoo le, ɛ bɔ mum gawcɛ ɛ bɔnyii bodvu.

³⁷ ɛ wee tfuu die, ffuu. ɛ bɔ baance bimɛkɛ bɔ to shɛɛtɛɛ, ɛ bɔ yɪŋsɛn ŋkɛaa yisooshwiɪ.

³⁸ Bɔnyii bɔ to dieɛ to nu bolemɛ bontfuke bonɛw, ɛ sɛ jo bokɛnɛ noo boom.

³⁹ ɛ wvɔ mum cinɛ kebombom kedvu le ɛ kɔ noo kfuɪyɪ. ɛ wvɔ ley ɛ kekonɛ e gɛn ɛ keba kɛ Magadan e. *

16

ɛ bɔnyii bomew no gomte lɛ Jisos ege kɛŋghaw kɛ fiɛ lɛ

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ ɛ Bofalasii bɔ Bosadusii kɛ nɛ to fɔ Jisos e keɛmom wvɔ, mum gay lɛ wvɔ ege fiɛ fi dɔŋci mɪvɔŋgay mvɔ nɛ fowe.

² ɛ Jisos gay ɛ bɔ lɛ, “ɛ kɛ dioo nu seke diuu seeyi ɛ ɛbulɛ yɛɛle, ɛ ben no gayte lɛ, ‘ɛkfuɪ nu ebuy ejɔŋ,’ njefo ben nu ɛ yɛn ɛ ɛbulɛ yɛɛle.”

³ ɛ kɛ dioo nu seke diuu sane ɛ ɛbulɛ yɛɛle ɛ kembɛw ɛ suu, ɛ ben no gayte lɛ, ‘Nffum nu kɛ efɛy ɛbɛn,’ njefo ben nu ɛ yɛn ɛ ɛbulɛ yɛɛle ɛ kembɛw ɛ suu. Ben kee keetaa ɛbulɛ mum kɛɛ no ɛkfuɪ nu enu, geɛnɛn yaa kee

kɛ bonciise bɔ mɪwɛɛm mvɔ kooyi yɔ kɛfɛw kin e dɔŋci nje la?

⁴ ɛŋgokɛ kɛ bɛfɛ kɛ nu ɛ cinɛ wase Nyo' lɛ ɛ no nu diɛwɛ kpwoon nsake le kin, gomte fiɛ fi dɔŋci mɪvɔŋgay mvɔ nɛ fowe. Kɛ ɛ nulo ɛ me endɔŋcɛ fiɛɛ ɛ kɔ efɛy fi wee ntum Nyo' wvɔ Jona le kɛ.” No wvɔ gay nonɛn mum cinɛ bɔ lɛ nɛ no gɛnɛ.

ɛ Jisos tɛfɛ boom bew lɛ bɔ eyɛnɛ ɛkumɛ gee di Bofalasii bɔ Bosadusii le

(Mak 8:14-21)

⁵ ɛ boom bo Jisos e bo ŋgoo le kɛ dioo fɛsɛ kewvu keki yɛn lɛ bɔ be ɛ daayɛ keejo blɛɛd.

⁶ ɛ Jisos kɛ nɛ gay ɛ bɔ lɛ, “Ben eyɛnɛ, bvuu joo kɛfɛw yɔ fɪntɔŋlɛɛn fi Bofalasii noo fi Bosadusii le.”

⁷ ɛ boom bew bo ŋgoo le mum kɛw no jɛmyi ɛbonɛbon ɛkumɛ fiɛ fidvu, gayte lɛ, “Wvɔ jɛmyi fɪntɔŋlɛɛn fɪn nɛn njefo beɛne baa to bɔ blɛɛd kɛ.”

⁸ ɛ Jisos kɛɛ fiɛ fi bɔ jɛmyi ɛkumɛ fɔ mum gay lɛ, “O oo bɔnyii bo mbee wvɔ doose le ban! Ben jɛmyi ɛbenɛben ɛ ɛ nu ɛkumɛ blɛɛd wvɔ ben baa kɛŋke kɛ nje la?”

⁹ Ben baa yɛnɛ wase mɪwɛɛm e le? Kɛ ben kumyɪ bontuw bo blɛɛd e bo botin bɔ bɔnyii se dieɛ bontfuke botin e? Bimɛkɛ bɔ ben se baance se nu ŋkɛaa yimɛɛ?

¹⁰ ɛ kɛ ben bvuu kumyɪ tɛn bontuw bo blɛɛd e bo bosooshwiɪ bɔ bɔnyii be die bontfuke bonɛw e? Ben be baanci bimɛkɛ bɔ buy ŋkɛaa yimɛɛ?

¹¹ ɛ gɛ la wvɔ ben baa kɛɛ lɛ kɛ me njɛmyi ɛ ɛ nu ɛkumɛ blɛɛd kɛ? Me mbvuu ŋgayte kɛ lɛ ben ejɔ kɛfɛw ɛkumɛ fɪntɔŋlɛɛn fi Bofalasii bɔ Bosadusii le.”

¹² No wvɔ jɛmɛ nonɛn ɛ bɔ mum kɛɛ lɛ kɛ wvɔ jɛmyi lɛ bɔ ejoo kɛfɛw ɛ ɛ nu ɛkumɛ fɪntɔŋlɛɛn fi bɔ towte ɛ blɛɛd e kɛ, lɛ wvɔ jɛmyi ɛ ɛ nu ɛkumɛ n'yɛɛyɪ wvɔ Bofalasii bɔ Bosadusii.

ɛ Bitɛ cɛɛ lɛ Jisos nu Mboyse wvɔ Nyo' to kawɛɛ

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ ɛ Jisos kɛ gɛn buy ɛ keba kɛ wonɛ e kɛ Kaysalia Filibi le, kɛ nɛ bife ɛ boom bew bo ŋgoo le lɛ, “Bɔnyii duu lɛ wee wvɔ dieɛ nu Waawee nu yɛɛ?”

¹⁴ E bó tfuse ê wvú le, “Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseejoo, bomew le Elayja, e bomew duu le wo nu Yelimia kenée wee ntum Nyo' wvumvu.”

¹⁵ E wvú bife ê bó le, “Ben duu finen le me nu yee?”

¹⁶ E Semon Bitá tfuse le, “Wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawee wvú Waa Nyo', Nyo' wvú kenke nshii.”

¹⁷ E Jisos tfuse ê wvú le, “Semon waa Jona, Nyo' nu e buw wo, njefo ke fin nu e ê seje wee wvu wum ê wo ke, e seje Icém wvú nu fowe ê wo.”

¹⁸ Me e no ngayte ê wo le wo nu Bitá, * e è nu yí kembraan kin e wvú me nu nke en'yoo kentaashé kem ke bonyii bo mbee le. E ke mvungay mvu kpwe le nu ke eyuu eghaw kentaashé kedvu ke.

¹⁹ Me nu nke enya ken'yene ke bvunfon bvú fowe le † ê wo. Fiée fi wo e ke e suu fokuse fén, tu bó nu e suu wase fowe. Fiée fi wo e ke e fay fokuse fén, tu bó nu e fay wase fowe.”

²⁰ No Jisos gayee nonen, mum looce ciise lo ê boom bew bo ngoo le le bó eyene fo bó ke emom esee ê wee le wen nu Mboyse wvú Nyo' to kawee ke.

E Jisos jeme ekumε kfuu kpwe yí wvú nu ke ekpwe

(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ E kew yí kefew kekíe le, e Jisos mum kew no dunji ê boom bew bo ngoo le le wen kenke ke keegen Jelusalem. E wen nu egen eyen bongew nteen can bonyii bò saake won e bò bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò dunji bonci bo Nyo' le. Bó nu ke eyu wen, é ediuw ebuy eta é wen ekase ebuy yí kpwe le.

²² E Bitá mum jo wvú e bò wvú lewse ye. E wvú mum kew no saake wvú yí fiée fidvu le, gayte le, “Tata, Nyo' eléwseè. Ke fin fiée nu ke eyuu ekooy bó wo ke.”

²³ E Jisos banke ye gay ê Bitá le, “Ja ê me ejim Satan! Wo jewsee lo me njefo ke wo

leeme ê keba ke Nyo' le ke. Wo leeme e è nu ê ke wee wvu wum e.”

²⁴ No Jisos jeme nonen, mum gay ê boom bew bo ngoo le le, “E wee gomte keenu wee wem ngoo, tu wvú kenke keetun ekole kew, etuu kentam kew ebii me le.

²⁵ Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase nu ke elase ke lo. Geen e wee wvú lase nshii we nje me nu ke ekenke nshii.

²⁶ E bó baanci naa won wvun nen tfuu, e nya ê wee wvú e die, e ke e lase nshii we, é sew wvudvu enu la? Nu le fiée nu dvú fi è nulo é wee esum keyoy kew dvú le?”

²⁷ Ben ekeè le wee wvú diee nu Waawee nu ke eto bò bonceendaa bew ê bvukuke bvú Ice le, emum elaw wee tfuu yí fiée fi wee nu e ge le.

²⁸ E me ensee ê ben keceey le bonyii bomew leeme fén bò yaa nu ke eyuw wvun kpwe se bó e yen no wee wvú diee nu Waawee too bò bvunfon bwew ke.”

17

E Jisos dunce bvukuke bwew bvú wvú to kenke fowe

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ E ediuw ke fey esoocaa, e Jisos jo Bitá bò Jém noo Jon wvú waa bwee Jém, e bò bó ben yí kum wvumew e e wvú defe ewe, no nu fó ebonen.

² E bó ke ne yen e nfiiesen ye e kumen ê bó ejise, bvushiw bwew e no baa lawkene diewe diuu le, e ndvú ye baa ten lawkene nen mwawmwawmwaw.

³ E fi kooy le Muses bò Elayja to nu e ne buynen fô bó le, no jemyi bò bo Jisos.

⁴ E Bitá mum ne bvumten gay ê Jisos le, “Tata, fi jee no beene nu fén. E wo fén koonke lo é me en'yoo cún fén she, é yimi enu yo, yimi yi Muses, yimi yi Elayja.”

⁵ Ke no wvú to bee jemyi, e fi kooy le kembew kè baa nen bvuuu to nu e ne to ban bó, e diew jeme ê kembew kedvu le le, “Wvun nu Waa wem, wvú nu fitele fiem. Me n'yuke njon bò wvú baay. Ben eyuuké e è nu wvú le.”

16:14 14:2; 17:10-13; Mat 21:11

16:16 14:33; Jon 1:49; 11:27

16:18 Luk 22:32; Jon 1:42; 21:15-17; Efe 2:20

* **16:18** Diee di Bitá din nu le, «Te».

16:19 Luk 11:52; Mat 18:18; Jon 21:15-17

† **16:19** Fén nu teyey le, bin'yene bi

bvunfon bvú fowe le. **16:20** 17:9

16:21 17:22-23; 20:17-19; 26:2

16:24 10:38-39; Luk 14:27; 17:33; Jon 12:25-26;

1Bi 2:21

16:27 Mben 62:12; Job 34:11; Mat 7:23-27; 13:41; 25:31-46; Luk 13:27; Jon 5:29; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 1Bi

1:17; 2Tim 4:14; Mwm 22:12

16:28 10:23; 24:34; Mak 9:1; 13:30; Luk 9:27; 21:32

17:1 5:1

17:2 2Bi 1:16-18;

Mwm 1:16

17:5 3:17

⁶ E boom bew bo ngoo le dioo yuw diew yidvu ε kedvum gbwo bó, ε bó gbweken tum monshim fokuse.

⁷ Geenε ε Jisos gen kum bó le gay le, “Ben eja we. Fo ben efanè kε.”

⁸ E bó dioo cake ejise we fanε yaa bvuu yen wee mvu le efey Jisos kε.

⁹ E bó ke nε yî kum wvudvu le dioo booke, ε Jisos lew ê bó le, “Fo ben ke esee fiεε fi ejise eyene be yen ê wee sε wee wvù diee nu Waawee ε buy wase yî kpwe le kε.”

¹⁰ E boom bew bo ngoo le bife ê wvù le, “E nu nje la wvù bonyii bò dunçi bonci duu le Elayja kenke keeke eyaw eto é Mboyse wvù Nyo' to kawεε sε to?”

¹¹ E Jisos tfuse le, “E nu keceey le Elayja kenke keeyaw eto ekene mwεem mvunciim.

¹² Geenε é me ensee ê ben le Elayja nu ε to wase bó fanε yaa kiεε wvù kε, ε mum ε ge fiεε fi bó koonke bó wvù. E è nu ke lenlen no wee wvù diee nu Waawee nu ke eyen ngew can yibole.”

¹³ No wvù gay nonεn, ε boom bew bo ngoo le mum kiεε le wvù jemyi ε è nu ekumε Jon Nleseεjoo.

E Jisos fε wan mvu wvù to gbwee kenjgwe (Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ E Jisos bó boom bew bo ngoo le ke bow fεse fô kebombom ke bonyii le to nu. E wee mvu nε to tum envuw ê Jisos fwe, gay ê wvù le,

¹⁵ “Tata, camε ke shen fô waa wεm e. Wvù gbwee kenjgwe, yene ngew baay. Wvù nen'yi gbwe fotan, ké nε gbwe ê joo le.

¹⁶ Me mbe ε nto bó wvù fô boom buw bo ngoo le bó ε mom nkuuη keefe wvù.”

¹⁷ E Jisos gay le, “O oo! Engoke ke εcici kè baa lese fitele yî Nyo' le kin. Me nu nke enu beene engen embuy nεε? Me nu nke enkuu shém bó ben engen embuy nεε? Ben eto bó wan wvudvu fεn enya ê me.”

¹⁸ E bó to dvù, ε Jisos wam nceendaa dεwle wvù to nu yî wan wvudvu le ε wvù buy, ε wvù mum bonen lo kan mwaan.

¹⁹ E boom bo Jisos e bo ngoo le ke nε gen fô wvù le ejim ejim, bife ê wvù le, “E nu nje la wvù bese be mom nkuuη keebvuse nceendaa dεwle wvudvu?”

²⁰ E wvù tfuse ê bó le, “E nu njefo mbee wene doose lo. E me ensee ê ben keceey le, é ben be kenke mbee ε wvù nu kε naa diewe shem nsusu le, * tu ben nulo egay ê kum wvun le wvù emvuw ye fεn egen eleem fofe, é wvù mvuwε, fiεε saa nu dvù fi nulo eghaw ben kε.

²¹ [Geenε, kε kfuu wvuwwun nceendaa dεwle nulo ebuy sε wee ε bunle ε she mbam mwεem mvudien kε.]”†

E Jisos bvuu jeme ekumε kfuu kpwe yî wvù nu ke ekpwe

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² No Jisos bó boom bew bo ngoo le to taashεε Galilee, ε wvù gay ê bó le, “Wee wvù diee nu Waawee nu ε bó nu ke enya wvù can bonyii le,

²³ é bó eyu wvù, é ke edioo enu ediuw εta, é wvù ebuy yî kpwe le.” E bó yuw nonεn, ε ye keeshε bó baay.

Ekumε shile wvu yew ncese

²⁴ E Jisos bó boom bew bo ngoo le ke gen buy Kafana'um, ε bonyii bò to fii shile wvu yew ncese ke to yen Bitā le sow ê wvù le, “Wee wene n'yεyi ké no laanke kε shile wvu yew ncese?” ‡

²⁵ E wvù bee le, “Eε.” E Bitā ke dioo tu fô yew e, ε è yaw Jisos jike fiεε fidvu fokuse, bife ê wvù le, “Semon, wo yene fiuw le la? Bonfon bo fokuse fεn ké no fii shile bó kensuw ε è nu ê baa? Bó ké no fii ê boom bo won e, nuu ê botolo le?”

²⁶ E Bitā tfuse le, “Bó ké no fii ε è nu ê botolo.” E Jisos gay ê wvù le, “Tu kε boom bo won e yaa kenke keelaanke kε.

²⁷ Geenεn, wvu le fo bee wo eteensen mvuntelem mvu bonyii bodvu le, genε elan fincaw ê mamase le, bye yî wo ε yaw ε koo, ε wo yene diuw wvudvu, é wo eyen jise di bigew e jó, emum ebvuse egen enya ê bó keelan shile wesebeewo dvù.”

17:9 16:20 **17:10** Mala 3:23-24; Mat 16:14 **17:12** 11:14; Luk 1:17; Jon 1:21 **17:17** Dito 32:5, 20 **17:20** 13:31; 14:31; 21:21; Mak 11:23; Luk 17:6 * **17:20** Nsusu yin nu ê diew bala le le, «mustard». † **17:21** Kε bonwa' bo boyvuum bomew bó bó to yawεε san diew Nyo' jó kenke kencim kin kε. **17:22** 16:21 **17:24** Ksm 30:13 ‡ **17:24** Shile wvun to nu diewe kenjgawten ke nlawma wee lemme le yî diuu le.

18

*Wee wvù kuuke ente jo bvunfon bvù fowe
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ E è no nu ke kefew kedvu le, e boom bo Jisos e bo ngoo le to bife ê wvù le, “Wee wvù kuuke fele wee tfuu ê bvunfon bvù fowe le nu wvù la?”

² E Jisos mum tee wan caan leke ê bó entelen,

³ gay le, “E me ensee ê ben keceey le, é ben baa ekumen etu diewe boom bo caan caan e, tu ke ben nu ke eyuu eley naa lo bvunfon bvù fowe le ke.

⁴ Naa yee wvù nu e jo ekole kew caan e no nu diewe wan wvun e, nu e wvù nu wee wvù kuuke ente jo bvunfon bvù fowe.

⁵ E wee fiisene wan diewe wvun e ê diee diem e, tu wvù fiisene e è nu me.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ E è nu le wee ege é wee wvù nu e lese fitele yî yem e diewe boom bo caan caan ban e ege kebefé, é fî ejee fô wvuwee wee le le bó eshenke kebwee ke diene le ê kendonj kew e, edomse wvù é wvù eshii egen ê joo yi baay e.

⁷ Ngew wvu baay nu fô bonyii bo yî wonj wvun e. Mwem mvù teeyi bonyii é bó gee bibefe kenke ke keenu. Geen e ngew wvu baay nu fô wee wvù teeyi wee mvu e wvù gee kebefé le.

⁸ E kebo kuw kené ekale kuw gee e wo gee kebefé, é wo sum kebo kedvu kené ekale kedvu lanj. Fî jee le wo ke eley nshii wvù mey lo le bó kebo kené ekale kenkfuyte, efey keekenke can yicii kené bikaa bicii é bó ke ejo wo etfume nguy wvù mey lo le.

⁹ E jise diuw gee e wo gee kebefé, é wo min jise didvu lanj. Fî jee le wo ke eley nshii wvù mey lo le bó jise dimwaan, efey keekenke ejise ecii, é bó ke elanj wo nguy wvu baay e.”

*Ngan ekume njee yì to lae
(Luk 15:3-7)*

¹⁰ “Ben eyenè fo ben ejoò mvu boom bo caan caan ban e ekuse ke. E me ensee ê ben le fowe nu e bonceendaa bo Nyo' le bó shee bó bó ké no nu ke sekecii ejise jo Icem wvù nu fowe.

¹¹ [E wee wvù diee nu Waawee to to keeboyse bonyii bò nu e laken wase.] *

¹² Ben kpwaake le la? E wee kenke njee gbwee, yimiaan e la ente dvudvu, wvù saa eyaw ecine yi mban bvuke ncow bvuke le ê kum, egen egom njee yimiaan yì la yidvu?

¹³ E me ensee ê ben keceey le, é wvù gom e yen, é wvù eyuuke njonj bô njee yimiaan yidvu fele yi mban bvuke ncow bvuke yì baa la ke.

¹⁴ E nu ke lenlen ten no Icen wvù nu fowe baa shieele le wee mwaan ngoo boom bo caan caan ban e ela ke.

No è nulo é wee emance mwem bô waa bwee

¹⁵ E waa bwoo ge fié fî e befe fô wo le, é wo gen yen wvù le dunce jay we é wvù ke ben e wvù bofé. Wvù é yuw fié fî wo jeme, tu wo e kase wase e kenke waa bwoo jim.

¹⁶ Wvù é no nu se wvù e yuw fié fî wo jeme, é wo jo wee mwaan kené bofé e ben e bó kase gen fô wvù le, wvu le njeme wemen ekenke bonyii bofé kené botete bó eben jim nsaw wvudvu.

¹⁷ Wvù é gen e fan keeyuw fié fî bó jemyi, é wo jo keseen gen dvù fô kentaashé ke bonyii bo mbee le. Wvù é fan keeyuw naa noo kentaashé ke bonyii bo mbee le, é wo jo wvù diewe wee wvù yaa kee ke Nyo' kené diewe wee wvù fii shile le.

¹⁸ E me ensee ê ben keceey le fié fî ben e ke e suu fokuse fen, tu bó nu e suu wase fowe, fié fî ben e ke e fay fokuse fen, tu bó nu e fay wase fowe.

¹⁹ Me e mbvuu e no ngayte ê ben le, é bonyii bofé é ben ente benje yì fié le fokuse fen, e leke é bunle le, é Icem wvù nu fowe ege fimwetén fô bó le.

²⁰ Ben ekeè le fô bonyii bofé kené botete nu e taashé é diee diem e, nu e me nu é bó entelen.”

Ngan ekume wee fioo wvù yaa koole ke shen

²¹ E Bitam mum bence bife é Jisos le, “Tata, è nu bokañ bomé bó waa bwem gee mwem mvù befe fô me le, é me enleshie ke

lo? E nulo é ke egen ebuy bokaŋ bosoosh-wiy e?”

22 E Jisos tfuse ê wvú le, “Kε è nelo é me engay ê wo le è nelo enu kε bokaŋ bosoosh-wiy maan kε. E nelo enu mbansooshwi bokaŋ bosooshwi.”

23 E nεε fiεε fi bó nelo efewsεn bvunfon bvú fowe bô nfon mvu wvú to gomte keekpwanŋεn bô bonyii bew bo lemme le bô kpaw we to nu can yibole.

24 No wvú to kεwεε keetaasse, ε bó to bô wee mvu ε ye fioo nu bikele bi bigew e bontfuke yuufe.

25 No kε è to nulo é wvú elaw, ε nfon wvudvu mum gay le bó ejo wvú bô kpweεe noo boom noo mwεεm mwew mvunciim egese eto bô bigew bidvu elaw fioo ye dvú.

26 No nfon gay nonεn, ε wee wvudvu gbwe ê wvú εjise ku can ê wvú gay le, ‘Tata, kuu kε shém bee wo, me nu ŋke enlaw fiεε ficii.’

27 E shen ge ε cee ekole we cinε wvú le daayε lo ê fioo yidvu le.

28 Geenεn, ε wee wε kebεε ke buy dioo gene, buynεn yí wee mvu wvú bô bó lemte nfon e, ε wvú to kεŋke wvú fioo ekεle ke bigew e kε kemwaan. † E wvú mum jice wvú yí sew e gay le, ‘Lawε fioo yo.’

29 E wee lemme wvudvu mum gbwe tεn ê wvú εjise, lεkε wvú gay le, ‘Kuu kε shém bee wo, é me ŋke enlaw wo.’

30 E wvú tun, jo wvú gen fen yew ncaw e le wvú enú dvú egen ebuy no wvú ke elaw fioo ye.

31 E bonyii bomew bô bô bó to lemte dioo yen fiεε fi kooy le, ε fí ley bó baay. E bó mum gen see fiεε ficii fi be kooy ê nfon.

32 E nfon tooy wvú ε wvú to, ε wvú gay ê wvú le, ‘Wo nu fiεε fi εcici. Me mbe ε ndaayε ê yo fioo le yicii njefo wo be ε ku can ê me.’

33 Kε è be nulo tεn é wo ecam shen fô wee wvú ben ε bó lemte le no me mbe ε ncam tεn fô wo le?”

34 E nfon ton'yε shém, nya wvú le bó efen yew ncaw e, enyεwle bô wvú egen ebuy no wvú ke elaw fioo ye yicii.

35 Nonεn, è nu kε lenlεŋ no Icεm wvú nu fowe nu ke ege bô wee mwaan mwaan ben

e, fεn é wee baa elεεshε bô fitele fiew ficii fiεε fi befe fi waa bwee nu ε ge fô wvú le.”

19

N'yεyi ekumε keekun kpwoon
(Mak 10:1-12)

1 E Jisos ke jeme mwεεm mvun mεse, mum nε ê keba ke won e kè Galilee le gen ê kè Judea le Joo Joodan wvuke.

2 No wvú gen, ε kebombom ke bonyii le shfum bi wvú le, ε wvú fε bó bocii bô to cεmkene jó.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

3 E Bofalasii ke nε to fô wvú le keemom wvú, mum bife le, “Nci nu ε bee le è nulo é wee ekun kpweεe yí fiεε le kεnεε è nu naa fi la?”

4 E Jisos tfuse ê bó le, “Ben ke baa tan wase fiεε fí bó san le, ‘Fonkεw nu ε wee wvú to bomεε bonyii to bom bó ε bó no nu diemsεn bô kpwoon’ e?”

5 Wvú to bom nonεn mum gay le, ‘E nu nje fifin wvú diemsεn nu ke ecinε ice bô bwee le etaashε bô kpweεe, é bó bofεε emum etu wase wee mwaan.’

6 Nonεn, kε bó bεε bonyii bofεε kε, bó nu wase wee mwaan. Fí ε mum ε no nu le, fiεε fí Nyo' nu ε taashe wase, fo wee emom egawsεn kε.”

7 E bonyii bodvu mum bife ê Jisos le, “E no nu nje la wvú Muses to gayεε le wee nulo esan ŋwa' enya ê kpweεe wvú dunji le wen nu ε kun wase wvú, emum ekun wvú?”

8 E Jisos tfuse le, “E to nu nje bikuu binεn bì temyεεn wvú Muses to cin'yεε le wee nulo ekun kpweεe. Geenεn, kε è nu no fí to nu fonkεw kε.”

9 Me ε no ŋgayte fiem ê ben le, é wee nε ε kun kpweεe ε jo wvumvu, é è baa nu le kpwoon wvudvu nu ε nε ε no ghane gee nsake, tu wvú nu ε ge kebefε kε diεwε kee-jaŋ kpwoon mvu.”

10 E boom bo Jisos e bo ŋgoo le yuw fin gay ê wvú le, “E è fεn nu no fí nu ekumε diemsεn bô kpwoon, é fí ejee le wee emey fiew nonεn sε wvú ε taashe bvujen.”

18:22 Kenj 4:24 18:23 25:19 18:27 Luk 7:42 † 18:28 Ekεle ke bigew e kin nu ê díεw Glek e kε diεwε bodanali gbwee le. 18:33 5:7 18:34 5:26 18:35 6:12, 15; Efe 4:32; Kolo 3:13; Jam 2:13 19:1 7:28; Luk 9:51 19:4 Kenj 1:27 19:5 Kenj 2:24; Efe 5:31 19:7 5:31 19:9 5:32; Luk 16:18 19:10 1Kol 7:1

¹¹ E Jisos gay ê bó le, “Ké è nu wee tfuu wvù nulo ebee fifin fiεε ké. E nulo ebee ké bonyii bò Nyo' nu ε ge le bó ebee.

¹² Ben ekeè le bonyii bomew nu dvú ε bó yaa ké no kεηke shiee kpwoon ké, ε è nu no bó to bokεε wase bó ε bó nu. E bomew nu nonεn ε è ge bonyii bô can le bó enu nonεn. E bomew nu fibole nonεn ε è ge bó bô bikuu bibole le bó enu nonεn nje bvunfon bvú fowe. Wee wvù nulo ebee fifin ε wvú bee.”

E Jisos lan kembonεn yî boom bo caan caan e

¹³ E bonyii ke nε no too bô boom fô Jisos e le wvú ekum bó le, ebunle fô bó le, ε boom bew bo ηgoo le mum no saake lo bonyii bodvu.

¹⁴ E Jisos gay fiew le, “Ben ecinε é boom bodvu etoo fô me le. Fo ben ejewsè bó ké, njefo bvunfon bvú fowe nu ε è nu fô bonyii diεwε boban e.”

¹⁵ No wvú gay nonεn, mum gεε can ye yî bó le mum nε no gεne.

Jisos bô cee kpaw

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ E fí kooy le wee mvu to nu ε nε to fô Jisos e, bife ê wvú le, “Wee N'yεεyi, fiεε fí jee fí me ηkεηke keεnge nε ηkεηke nshii wvù mεy lo nu la?”

¹⁷ E Jisos bife ê wvú le, “Wo biite ε è nu ê me ekumε fiεε fí jee nje la? Wee wvù jee mεy ké mwaan. E wo gomte keeke eley nshii wvù mεy lo le, é wo no gεelè bonci bo Nyo' le.”

¹⁸ E wee wvudvu bife ê Jisos le, “Bonci bo Nyo' le nu bò la?” E Jisos tfuse le, “Fo wo eyu wee, fo wo ejan kpweε wee, fo wo econ bvucō, fo wo eben jim nsaw mbiay,

¹⁹ è wvumtè ico bô bwoo, noo le, è koonkè waa bwoo no wo koonkε ekolε kuw.”

²⁰ E cuwee wvudvu mum gay ê wvú le, “Bonci ban bocii nu ε me nse ηgεεle wase. E bvuu shεke la?”

²¹ E Jisos tfuse ê wvú le, “E wo fεn gomte keenu wee wvù jee gεne mεεse, é wo gεn gese mwεεm mvù wo kεηke, gaw bigew bidvu ê bo kefufe le, é wo ke emum ekeηke

ntfu ε è nu fowe. E wo dioo ε ge nonεn emum eto ebii me le.”

²² E cuwee wvudvu yuw nonεn, mum nε no gεne nu lo shen shen, njefo wvú to kεηke kpaw baay.

²³ E Jisos mum gay ê boom bew bo ηgoo le le, “E me ensee ê ben kecεεy le fí nu ke etεmyi fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú fowe le.

²⁴ E me embvuu ensee ê ben le, fí nu cekey fô nyambala le keeley ê jise di tase le fele fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le.” *

²⁵ E boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw fifin, ε diuw yum bó baay. E bó bife le, “E è fεn nu nonεn, é ke yuu eboy yεε?”

²⁶ E Jisos taa bó nεn, gay ê bó le, “E è nu fô wee wvu wum e, tu fí nulo eghaw. Geenεn ε fô Nyo' le nu ε ké fiεε yaa nulo eghaw wvú ké.”

²⁷ E Bitā gay ê wvú le, “Taa eyεn, bese nu ε cinε wase fiεε ficii le ε no bii wo le. Bese nu ke ekeηke la?”

²⁸ E Jisos gay ê bó le, “E me ensee ê ben kecεεy le seke wee wvù diee nu Waawee ε shii wase yî kawla we bvukukε le won wvu fwε le, é ben ban bò se bii me le, eshii tεn yî bokawla le yuufe ncow bofεε esaake dikfuu di Islael di yuufe ncow difεε.

²⁹ Wee tfuu wvù nu ε cinε la diw e, kεnεε boom bo bwee le, kεnεε jéme ye le, kεnεε ice le, kεnεε bwee le, kεnεε boom e, kεnεε ηεε le, ε wvú cin'yi nje yεm, nu ke ekeηke bonyii bô mwεεm bokaη gbwee fele no wvú se kεηke. E wvú nu ke ekeηke tεn nshii wvù mεy lo.

³⁰ Geenεn, bonyii nteen bò nu fwe keseen nu ke enu ejim, é nteen bò nu ejim keseen enu fwe.”

20

Ngan ekumε wee wvù to joε bonyii bo lemme le lese wεne

¹ E Jisos bvuu gay le, “Bvunfon bvú fowe nu diεwε cee la mvu wvù to buyεε ja fontaηantaη gεn keejo bonyii bo lemme le elese ê wvú wεne.

19:14 18:3 **19:18** Ksm 20:12-16; Lεw 19:18 **19:19** 22:39 **19:21** 6:20; 8:21-22; Luk 12:33 **19:22** Mben 62:10

* **19:24** Nyambala yin nu ε bó teηe ê diεw bala le le «camel». **19:26** Saka 8:6; Luk 1:37 **19:28** 25:31; Luk 22:30; 1Kol 6:2; Mwm 3:21 **19:29** 10:37 **19:30** 20:16; Mak 10:31; Luk 13:30 * **20:2** Danali mwaan nu jise di bigew e di bó to ké law wee dvú yî lemme di yî diuu le.

² No wvú to γενεε γεν bó le, ε bó bó mum kamen le wvú nu ke elaw bó danali danali yí diuu le. * Ε wvú mum ciinse bó ε bó γεν no lemte ê wvú wene.

³ Ε ê ke no nu diewe didiui bvuke le, ε wvú buy γεν γεν bomew bonyii le ε bó leeme fô way laame.

⁴ Ε wvú gay ê bó le, 'Ben egen ten elemte ê me wene, ε me nke enlaw ben no bó ké no laake.' Ε bó mum γεν.

⁵ Ε wvú ke bvuu buy ke diewe emvunsheen entelen e, bvuu kase buy ke diewe didiui ditete le, joo ke bonyii bo lemme le.

⁶ Ε ê ke no nu diewe didiui ditin e ekiēguu, ε wvú bvuu buy γεν γεν bonyii bomew e ε bó leemene. Ε wvú bife ê bó le, 'Ε nu nje la wvú ben to ε she leemene fen diuu dicile ecici?'

⁷ Ε bó tfuse le, 'Ε nu njefo wee baa jo bese lemme le ke.' Ε wvú mum gay ê bó le, 'Ben egen le ten elemte ê me wene.'

⁸ Ε ê ke no nu ekiēguu, ε cee wee mum to gay ê cee ekole bonyii bew bo lemme le le wvú etee bonyii bo lemme le, enya nlawma wvubo, keeke yí bonyii bó be to ejim e, egen emese yí bó be to fwe le.

⁹ Ε wvú mum kew no laake. Ε bonyii bó bó to joε bó yí lemme le didiui ditin to ε wvú law bó danali danali.

¹⁰ Ε bonyii bó bó to yawee ejo ke dioo to mum no kpwaake le bó nu elaw bó efey bomew ba. Geenēn, ε bó law ke ten bó danali danali.

¹¹ Ε bó fi nlawma wvubo mum kew no wvukene cee la we,

¹² gayte le, 'Bonyii ban bó wo be jo ejim lem ke ntam kefew mwaan maan, geenēn wo ε law bee bó lenlen, ε bese nu bó be she ε ngvuse yí lemme le diuu dicile ε mvum sheyte yí yese le.'

¹³ Geenēn ε cee wee wvudvu tfuse ê wee mvu bó le le, 'Nsaa yem, ke me mbaa njay fiεε bee wo ke. Bee wo be kamene ke lemme din yí danali le?'

¹⁴ Joo nlawma wo egenē. Ε kon me le me enlaw wee wvu ejim lenlen diewe no me nlaw wo.

¹⁵ Ke me nkenke mvungay keenge fiεε fi me nkoonke bó fiεε fi è nu fiem e? Nu le wo

bene kendon njefo me nu ε n'yene can yem fô bonyii le le?" "

¹⁶ No Jisos jeme nen, mum mese le, "Ε nu ke no bonyii bó nu ejim keseen nu ke enu bo fwe, ε bo fwe nu bo ejim."

Ε Jisos bvuu jeme ekume kfuu kpwe yi wvú nu ke ekpwe

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ε Jisos ke no bene Jelusalem, ε bó boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofεε buy ê je, ε wvú tee bó ε bó bó lewse ye, ε wvú gay ê bó le,

¹⁸ "Ben eyeke eyuw, beene bene wase gene Jelusalem, ε bó nu egen enya wee wvú diee nu Waawee can bocee ncese bo baay baay noo bonyii bó dunji bonci bo Nyo' le, ε bó esaw wvú esumten le bó eyu wvú,

¹⁹ emum enya wvú can bonyii bó yaa nu ke Bojuu le, ε bó esewse wvú, tamte wvú bó bongbwan, emum eta wvú yí kentam e, ε ke edioo enu ediuw eta é Nyo' ekase ebvuse wvú yí kpwe le."

Ε bwee Jon bó Jem leke bintaw bi boom bew e ê Jisos

(Mak 10:35-45)

²⁰ Ε bwee boom bo Sebēdee le ke ne to fô Jisos e bó boom bew, tum envuw ê wvú ejise keeleke fiεε.

²¹ Ε Jisos bife ê wvú le "Wo be gomte le la?" Ε wvú gay ê wvú le, "Kawe le è nu ke edioo enu seke wo saake wase bvunfon bwuw, ε boom bem bo bofεε ban eshii mbew yo le, wvumvu ê ebo kuw ke elemse le, wvumvu ê ke ekene le."

²² Ε Jisos tfuse ê boom bodvu le, "Ke ben kee fiεε fi ben biite ke. Ε nulo é ben ke ewu fiko fi ngew e fi me nu nke en'wu?" Ε bó tfuse le, "Bese nulo ke ewu."

²³ Ε wvú gay ê bó le, "Ε nulo é ben ke ewu fiko fiem keceey. Geenēn keeshii é ebo kem ke elemse bó ke ekene le yaa nu bvudvuu bwem keenya ê ben ke. Mondvuum modvu nu ε è nu fô bonyii bó Icēm nu ε seyse wase ε gεε fô bó le."

²⁴ Ε kebese ke boom bo ngoo le bo Jisos e bo yuufe dioo yuw ekume fiεε fidvu, ε shēm ton'ye bó bó boom bo bofεε bodvu.

²⁵ Geenɛn ɛ Jisos tee bó bocii, ɛ bó to ɛ wvú gay ê bó lɛ, “Kɛ ben kee lɛ bonyii bò saake bitum ké no shiile lo yí bonyii bobole, ɛ bonyii bo baay baay bobole dunɔi mvunɔay mvubole ê we jo bó?”

²⁶ Kɛ fifiɛ kɛɲke keenu ê ben ɛntelɛɲ kɛ. Wee wvú gomte keenu wee wvu baay ê ben ɛntelɛɲ kɛɲke keenu wvú lemte lo ben e.

²⁷ Wee é no gomte keenu wee wvu fwe ê ben ɛntelɛɲ, tu wvú kɛɲke keenu nɔwa wene.

²⁸ Ɛ nu kɛ lɛɲlɛɲ no kɛ wee wvú diee nu Waawee to to lɛ bonyii elemte lo wvú lɛ kɛ. Wvú to to keelem lo fô bonyii lɛ, enya nshii we keesum wee nteen yí kpwe lɛ.”

*Ɛ Jisos yene ejise binfefe bifɛɛ
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Ɛ Jisos bô boom bew bo ɲgoo le ke ɣɛn dioo fele Jɛliku, ɛ kebombom ke bonyii le no shfumte ê wvú ejim.

³⁰ Ɛ fí kooy lɛ binfefe bimew bifɛɛ, ɛ è nu bolemɛ bì to ké no shiile diuw je lɛ, to nu ɛ dioo yuw lɛ Jisos fele lo, ɛ bí mum no wamte gayte lɛ, “Tata, Waa Nfon Dawe, camɛ shen fô bese lɛ.”

³¹ Ɛ kebombom ke bonyii le no wamene bó gayte lɛ bó ebanɲ lo. Geenɛn ɛ bó bvuu wam ɣɛn lo fwe fwe lɛ, “Tata, Waa Nfon Dawe camɛ shen fô bese lɛ.”

³² Ɛ Jisos mum leem, tee bó, ɛ bó to, ɛ wvú bife lɛ, “Ben gomte lɛ me enɔe la fô ben e?”

³³ Ɛ bó tfuse lɛ, “Tata, ɣɛɛ é ejise eyese eyene ye.”

³⁴ Ɛ shen koo Jisos, ɛ wvú kum ejise ebole. Kan mwaanɲ ɛ bó mum no yene mwɛɛm e, mum nɛ no bii Jisos e.

21

Ɛ Jisos ley Jɛlusalɛm diɛwɛ Nfon e

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ Ɛ Jisos bô boom bew bo ɲgoo le ke dioo feɲene Jɛlusalɛm, ɛ bó nu wase ntɛw wvú Bɛɔfaj e yí Kum Bite bi Olif e, ɛ wvú mum tum boom bew bo ɲgoo le bomew bofɛɛ,

² gay ê bó lɛ, “Ben eɣɛn ntɛw wvu fwe we lɛ. Ben nu dioo ɛ ɣɛn, emum eyɛn lo bwee

kembɛɛbey e ɛ bó ɛ suu ɛ waa we nu mbew ye lɛ, é ben efay, eto dvú ê me.

³ Ɛ wee bife lo fiɛɛ ê ben, é ben tfuse lɛ Cee Ɛkolɛ kɛɲke shiie wvudvu, é wvú emum ecinɛ lo kan mwaanɲ é ben eto dvú.”

⁴ Fifi to kooy nonɛn keege é fí eto ekocɛn no wee ntum Nyo' mvu to jemɛɛ, gayte lɛ,

⁵ “Wee egay ê kelaante kè Sayon lɛ, ‘Ben etaa eyɛn, Nfon wene too ê ben e.

Wvú nu ɛ shike ɛkolɛ kew,

ɛ ben yí kembɛɛbey e, ɛ è nu waa kembɛɛbey,

kembɛɛbey ɛ kí bɛɛ caan.’ ”

⁶ Ɛ boom bo Jisos e bo ɲgoo le ba ɣɛn, ge kɛ no wvú to jemɛɛ.

⁷ Ɛ bó to bô kembɛɛbey kedvu noo wan, yɛy bikum bibole yí dvú lɛ, ɛ Jisos ben shii yí kemew e, no ɣɛne.

⁸ Ɛ kebombom ke bonyii le nteen no yɛyte tɛn bikum bibole é je, ɛ bomew faasshi tiɛw bite yɛyte.

⁹ Ɛ kebombom kè to ɣɛne fwe dvu Jisos bô kè to bii ejim no wvuuyi lɛ, “Eeeee, mbense enù fô waa Nfon Dawe le lɛɛɛ! Nyo' nu ɛ lanɲ kembonɛn yí wee wvú too ê diee di Tata le lɛɛɛ! Eeeee, mbense enù fô Nyo' wvu fowe le lɛɛɛ!”

¹⁰ Ɛ Jisos ke ɣɛn fɛse Jɛlusalɛm, ɛ kelaante kedvu kecii shiw. Ɛ bonyii no ghayte, biite lɛ, “Wvun sɛ nu yɛɛ lɛ?”

¹¹ Ɛ kebombom tfuse lɛ, “Ɛ nu wee ntum Nyo' wvú Jisos wvú nɛ ntɛw wvú Nasalet e, Galilee.”

Ɛ Jisos kunɲ bonyii ɛ bó kamene way fô yew ncese Nyo' le

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Ɛ Jisos ke ɣɛn fô yew ncese Nyo' le, kunɲ bonyii bocii bò to geese bô bò to guyte mwɛɛm fô, baashe bidanɲ bi bonyii bò to kumene bigew e, bô bintaw bi bonyii bò to geese bibembɛ lɛ.

¹³ Wvú to kuunɲke gayte lɛ, “Fí nu ɛ bo ɛ sanɲ ɛ Nyo' gayte lɛ, ‘Bó nu ke etɛɲ yew yɛm lɛ yew bunle.’ Ben ɛ banɲke ɛ tu tfum bocoonɲ.”

14 E Jisos no nu fô yew ncese le, e binfefe bô bonten̄e too e wvú fele bó.

15 Geen̄en, e bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to dun̄ci bonci bo Nyo' le ke dioo yēn binghaw bi mwεem e bi wvú to gee, bô no boom bo caan caan wvuuyi fô yew ncese le, gayte le, “Eeeee, mbense en̄u fô waa Nfon Dawe le leεε,” e fí no ton'yi lo bó.

16 E bó mum waa lo Jisos le, “Kε wo yuuke fiεε fi boom ban gayte le?” E wvú tfuse ê bó le, “Eε, me n'yuuke lo. Fí nu le ben ke baa tan̄ wase fiεε fi bó san̄ le, 'Nyo' nu e ge mbense wvù jee gene mεese e no buyte dew boom bo caan caan e, noo dew boom bô bεε yamte emben e?”

17 E Jisos ke nε cinε bó le, buy ê kelaante kedvu le, gen̄ ntεw wvù Betani le, ce jó.

*E Jisos low kete kemew
(Mak 11:12-14, 20-24)*

18 E è ke no nu entan̄entan̄, no Jisos to kaase tuu jim εlaante, e jen̄ no yuu wvú.

19 E wvú yēn kete kemew e mbew je le e bó ké no diee, * mum gen̄ fô, geen̄en fan̄e yaa yēn fiεε le yî dvú le kε, yēn kε e è nu bibe yî dvú le maan̄. E wvú mum low kete kedvu gay le, “Fo fintam bεε ke ebvu eyuu eyum lo yî yo le kε!” Kan̄ mwaan̄, e kete kedvu mum yowlen̄ lo.

20 E boom bo ngoo le bo Jisos e dioo yēn non̄en, e diuw yum bó. E bó no ghayte le, “Kete kedvu ghan̄ nεε e sε yowlen̄ lo kan̄ mwaan̄ nen̄?”

21 E Jisos tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben kecey le, é ben lese fitele yî Nyo' le, yaa ken̄ke naa lo kemañen̄ kε, ben saa ge kε e è nu fiεε fi me n̄ge bô kete kin maan̄ kε. Ben é cim e gay ê kum wvun̄ le, 'Mvuwe ye fēn egeñ egbwe ê joo yi baay e,' é fí ekooy non̄en̄.

22 E naa la fi ben bunlee lεke, nu e ben nu ke eken̄ke fēn é ben nu e lese fitele yî Nyo' le.”

*E bó bife fô mvungay mvu Jisos e nε
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 E Jisos ke bvuu kase ley fô yew ncese le, e bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won̄ Bojuu ke to yēn no wvú

yεeyi bonyii, mum bife ê wvú le, “Wo jo fεε mvungay e sε no gee mwεem mvun̄? E nya yεε mvungay mvudvu ê wo?”

24 E Jisos tfuse ê bó le, “Me tēn nu embife fiεε ê ben. E ben tfuse lo, é me emum ensee ê ben wee wvù nya mvungay le me en̄geè mwεem mvun̄.

25 Jon to leese bonyii ê joo e mvungay mvudvu nε fεε? E to nya Nyo', nuu wee wvu wum e?” No wvú bife non̄en, e bó no ken̄ene εbonεbon gayte le, “E beene tfuse le è to nya Nyo', é wvú ebife ê beene le laa e è ge la fo beene ebee Jon e le?”

26 Geen̄en, e è yaa nulo é beene etfuse le, “E to nya wee wvu wum,” kε, njefo beene fane kebombom ke bonyii le, no bó bocii nu e bee le Jon to nu wee ntum Nyo'.”

27 Non̄en, e bó mum tfuse ê Jisos le, “Kε bese kee kε.” E Jisos mum gay ê bó le, “Tu kε me nu ensee tēn ê ben wee wvù nya mvungay ê me le me en̄geè mwεem mvun̄ kε.”

Ngan ekumε boom bolem̄sε bofεε

28 E Jisos gen̄ fwe bife le, “Ben kpwaake le la ekumε fin? Wee mvu to ken̄ke boom bolem̄sε bofεε. E wvú ke nε gen̄ fô wan wvu fwe le, gay ê wvú le, ‘Waa wεm, gen̄e eshe elem̄tē wene εben̄.’

29 E wvú tfuse le, ‘Kε me nu en̄gen̄ kε.’ Geen̄en ke nε kase kum̄en̄ fitele fiew mum gen̄ wene dvudvu.

30 E wee wvudvu gen̄ fô wvu ejim e gay kε fiεε fi wvú be gay wase ê wvu fwe. E wvú tfuse ê wvú le, ‘Me nu en̄gen̄ icεm̄.’ Geen̄en, fan̄e yaa gen̄ kε.

31 Tu entelen̄ jo boom bo bofεε ban, nu e wvù to gee fiεε fi ice shieele nu wvù la?” E bó tfuse le, “E nu wvu fwe.” E Jisos mum gay ê bó le, “E me ensee ê ben kecey le, bonyii bô fii shile noo bokεn̄ bo nsake le nu e bó leyte wase bvun̄fon bvū Nyo' le fwe ê ben e.

32 Me njemyi nēn njefo Jon Nleses̄joo to nu e to keedun̄ce je yi teȳteȳ ê ben, e ben fan̄e yaa bee wvú le kε, geen̄en e bonyii bô fii shile bô bokεn̄ bo nsake le bee wvú le. E ben ke dioo cim yēn no bó beñe non̄en, fan̄e

21:15 20:30-31 21:16 Mben 8:2 21:19 Luk 13:6 * 21:19 Kete kin to nu kè bó teñe ê díew bala le le, «fig». 21:21 17:20; Luk 17:6 21:22 7:7 21:26 14:5 21:28 7:21 21:28 Luk 15:11 21:31 6:10 21:32 Luk 7:29-30

yaa ekumɛn mvuntelem mvunɛn ebee tɛn wvú le kɛ.”

Ngan ekumɛ bonyii bò wee to tɛsɛɛ wɛɛ ê bó (Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ E Jisos bvuu jeme lɛ, “Ben ebvuu eyuw ngan mvu. Wee mvu to nu ɛ lem wɛɛ mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvú, gem bó ketaaŋ kɛkɛɛ, cim fò bó nu ke ekoyte mvuntam mvudvu somte ɛ mbvuum buyte, tum ketaale ke wee nɛy e wɛne dvudvu, mum tɛse wɛɛ wvudvu ê bonyii, mum nɛ gɛn ketum kemew e.

³⁴ E kefew kè bó ké no koyte mvuntam mvudvu ke to kocɛn, ɛ wvú tum bonyii bew bo lemme le fò bonyii bò wvú to tɛsɛɛ wɛɛ ê bó le, lɛ bó eɛn efi mwuwene mvuntam.

³⁵ E bó gɛn, ɛ bonyii bò wvú to tɛsɛɛ wɛɛ wvudvu ê bó koo bó, suŋ mvu, yu mvu, tumyɛ mvu bò ɛta.

³⁶ E wvú bvuu tum bomew bonyii bo lemme le ɛ bó duule fele bo fwe ba, ɛ bonyii ba bvuu ge kɛ lɛŋlɛŋ no bó gɛɛ bó bo fwe ba.

³⁷ Ejim jodvu ɛ wvú tum wase ɛ è nu waa we, kpwaake lɛ bó nu eɛn ewvum waa wen wvun.

³⁸ Geenɛn, ɛ wvú gɛn, ɛ bonyii bodvu dioo yɛn wvú le, jeme ɛbonebon lɛ, ‘Wvun nu ndiela wee wɛɛ wvun. Ben eto é beene eyu wvú emum eyow bvushɛw bvudvu.’

³⁹ E bó mum koo wvú bvuse wɛne, mum yu.”

⁴⁰ No Jisos fɛ nɛn, mum bife lɛ, “Wee wɛɛ wvudvu nu ke edioo ɛ to ege nɛɛ bó bonyii bodvu?”

⁴¹ E bó tfuse lɛ, “Wvú nu ke eto elɛse lo mvunyaame mvudvu, etɛse wɛɛ wvudvu ê bonyii bomew bò nu ke enyaa mwew mvuntam seke nkoy e.”

⁴² E Jisos bife ê bó lɛ, “Ben ke baa taŋ wase ê Nwa' Nyo' le lɛ, ‘Tɛ didvu diɛ dì bonyii bo kembom e to tunɛɛ,

to nu ɛ kase nɛ tu tɛ di buu di yew e.

ɛ fifin nu ɛ è ge kɛ Tata, bonyii ɛ no taale kɛŋke ŋghaw' e?”

⁴³ Me ɛ mum ɛ no nsenjɛ ê ben lɛ, Nyo' nu ke efi bvunfon bwew can yene le, enya ɛ è nu ê ketum kè nu ke egee no wvú gomte le.”

⁴⁴ [“Tɛ didvu din nu é wee gbwe yî dvú le, ecaafie lo, é dí gbwe yî wee le, efoonce lo mwɛtɛn.”] †

⁴⁵ No Jisos ma ngan wvun nɛn, ɛ bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii dioo yuw, mum kɛɛ lɛ wvú ma ɛ è nu ekumɛ bowen.

⁴⁶ E bó mum no gomte keekoo wvú, geenɛn, kase fan kebombom ke bonyii le, njefo kebombom kedvu to kɛŋke Jisos lɛ è nu naa wee ntum Nyo'.

22

Ngan ekumɛ ŋkaw bvujen (Luk 14:15-24)

¹ E Jisos bvuu no jemɛyî ê bó ê bonɛan e, ɛ wvumvu no nu lɛ,

² “Bvunfon bvú fowe nu ɛ è nulo é bó efewsɛn bó nfon mvu wvú to seysɛɛ ŋkaw bvujen bvú waa we wvú diemsɛn e.

³ E wvú ke tum bonceendaa bew lɛ bó eɛn etooy bonyii bò wvú to beɛ bó bó ŋkaw bvujen wvudvu lɛ bó etoò. Geenɛn, ɛ bonceendaa bodvu gɛn ɛ bonyii bodvu fanɛ yaa to kɛ.

⁴ E wvú tum bomew bonceendaa gay ê bó lɛ, ‘Ben eɛn ejeme ê bonyii bò me nse mbeɛ bó ŋkaw bvujen wvun lɛ bó eyekɛ eyuw, me nu ɛ nseyse wase mwɛɛm mvudien, ɛ ŋgbwo binson bi nyám e bó boom bo bona' le bò fanɛn. Me nu ɛ nseyse wase mwɛɛm mvunciim, lɛ bó etoò lɛ fò ŋkaw e.’

⁵ Geenɛn, ɛ bó gɛn ɛ bonyii bodvu case lo, nɛ fibole no gɛne. E wee mvu laa wɛne dvu wvú, ɛ wee mvu laa way we.

⁶ E kebɛse ke bonyii le kooyɛ bonceendaa bodvu nyɛwle bó bó, mum yuwɛ bó.

⁷ E fitele bɛnte nfon wvudvu, ɛ wvú ciinse bonyii bew bo jem e, ɛ bó gɛn lɛse lo bonyii bò yuwɛɛ bonceendaa bew, mum ton ke-laante kebole.

⁸ No wvú ge nonɛn, mum gay ê bonceendaa bew bomew lɛ, ‘Me nu ɛ nseyse wase ŋkaw bvujen. Geenɛn bonyii bò me nse mbeɛ ba se baa nu naa lo bonyii kɛ.

⁹ Ben eɛn ntasɛn jé le yici, ebe bonyii bocii bò ben ɛ yɛn, lɛ bó eto fò ŋkaw bvujen wvun e.’

21:33 Yɛsa 5:1-2 **21:35** 22:6 **21:39** Ibu 13:12 **21:41** 22:7 **21:42** Mben 118:22-23 **21:43** Dan 2:34-35, 44-45
 † **21:44** Kɛ bonɛa' bo boyvuum bomew bò bó to yawɛɛ san diɛw Nyo' jó kɛŋke kencim kin kɛ. **21:46** 21:11; 26:4-5
22:2 9:15 **22:6** 21:35 **22:7** 21:41

10 E bonceendaa bodvu mum buy gen jé le yicii, kum bonyii bocii bò bó to yenεε, bonyii bò jee bò bèfe to dvú. E yew bvujen mum yinsen bò bonyii.

11 E nfon ke nε ley yew bvujen yidvu le keeyen bonyii bò to toε fô nkaw e, mum yen wee mvu le dvú ε wvú baa jise ndvú nkaw bvujen kε.

12 E wvú bife ê wvú le, 'Nsaa yεm, wo ghan nεε ε sε ley dvun sε ndvú nkaw?' E wee wvudvu mεy diuw tfu.

13 Nonen, ε nfon mum gay ê bonceendaa bew le, 'Ben ekay can ye noo bikaa, etfume wvú ê ejiwε le εkfun, jò bonyii nu ke ebee le ngeci bigew.' "

14 No Jisos jeme nonen, mum gay le, "Ben ekeè le Nyo' nu ε be bonyii nteen, geenεn ε caw kε caan."

*E bó telε Jisos εkumε shile wvù lanεen
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

15 E Bofalasii mum nε gen seyse no bó nu ege é Jisos sε lowsεn njeme é bó ekoo wvú.

16 E bó mum tum boom bobole bo ngoo le noo ngoo bonyii bo Nfon 'Elod e fô Jisos e. E bó gen jeme ê wvú le, "Wee n'yεεyi bese kee naa le wo nu wee keceεy, ε wo yεεyi bonyii bò je yì yì Nyo' ê je yì keceεy e. Kε wo ké no joo le wee mvu nu jεεy kε, njefo kε wo taale laa mweten nu naa la le.

17 Kε see ê bese wo nkpwawce. Nci nu ε bee le beene elaanke shile ê Kaysa, nuu fo bó elaanke le?"

18 E Jisos kiεε fiεε fi bó wεentene bò fí, mum gay ê bó le, "Ben bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy ban, ben teeyi me nje la?"

19 Ben eto bò bigew bì ben ké no laanke shile dvú é me en'yen." E bó to bò danali, nya ê wvú.

20 E Jisos bife ê bó le, "Ekole kin kè nu yì dvú le nu ke yεε le? E diee nu di yεε le?"

21 E bó tfuse le, "E nu ke Kaysa le, ε diee nu kε ten diew." E wvú mum gay ê bó le, "Ben emum enyaà le ê Kaysa fiεε fi è nu fi Kaysa le, nyaà ê Nyo' fi è nu fi Nyo' le."

22 E bó yuw nonen, ε diuw yum lo bó. E bó mum cinε wvú le nε no gene.

*E bó telε Jisos εkumε mbuy wvu yì kpwe le
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

23 Kε ebvubwε, ε Bosadusii nε to fô Jisos e. Bosadusii nu ngoo bonyii bò to ké no duu le kε bonyii nu ke ebuy yì kpwe le kε. No bó toε, mum bife ê Jisos le,

24 "Wee n'yεεyi, Muses to nu ε gay le, 'E wee kpwe lo sε wan, tu waa bwee kεnke keegεε kpweε é bò wvú eboo boom ê diee di nkfu waa bwee wvudvu le.'

25 Keseen, boom bo wee mvu le to cee bee bó jan bosooshwi. E wvu ngaywee ke jo kpwoon, ke ghan kpwe ε bò wvú baa kεnke wan kε, cinε kpweε le ê ejimε kew.

26 E fí kooy kε nonen bò ejimε kew noo ejimε ke wvuε le, gen buy yì wvu bosoosh-wiy e.

27 Ejim jodvu, ε kpwoon wvudvu ten kpwe.

28 Nonen keseen no bó bocii bosooshwi to nu ε jo kpwoon wvudvu, è nu ke edioo enu seke bonyii buyte yì kpwe le, é kpwoon wvudvu enu kpweε yεε?"

29 E Jisos tfuse ê bó le, "Ben nu ε jay baay, ε è nu njefo kε ben kee fiεε fi bó san ê Nwa' Nyo' le kε. E ben yaa kee ten mvungay mvu Nyo' le kε.

30 Ben ekeè le è nu ke enu seke bonyii buyte yì kpwe le, kε bolemεε bò bokεnε bεε ke ebvuu etaashi bvujen kε, ε bonyii yaa bεε ke ebvuu enyaa boom ε bó taashi bvujen kε. Bó nu ke enu wase kε diewe bonceendaa bo Nyo' le fowe.

31 E dioo nu fi εkumε mbuy wvù bonyii nu ke ebuy yì kpwe le, ben ke baa tan wase Nwa' Nyo' yuw fiεε fi wvú jemyi ê ben e? Nyo' to nu ε gay le,

32 'E nu me Nyo' Aba'am bò Nyo' Aysik noo Nyo' Yakow.' Fì nu le kε Nyo' nu Nyo' bonkfu kε, è nu Nyo' bonyii bò nu dvú."

33 E kebombom kè to leeme fó yuw ntfuse wvù Jisos nya, ε diuw yum lo bó bò n'yεεyi we.

*Nci wvù fele bonci bocii
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

34 E Bofalasii ke dioo yuw le Jisos nu ε ban lo diuw Bosadusii, ε bó mum baance ye to fô wvú le.

35 E wee mvu bó le wvù to looci kee bonci bo Nyo' le, mum telε wvú bò mbife mvu le,

³⁶ “Wee n'yɛɛyi, nci wvù kuuke fele bonci bocii nu wvù la?”

³⁷ E Jisos tfuse ê wvù le, “Nci wvù kuuke nu wvù gayte le, ‘E koonkè Tata wvù Nyo' wo bô fitele fiuw ficii, enya êkolé kuw ê wvù kecii, egɛɛ bvufee bwuw yî ye le bvucii.’

³⁸ Wvuwvun nu nci wvu fwe wvù kuuke fele bonci bocii.

³⁹ E wvù bii wvù le nu ke diɛwɛ wvuwe le. E wvù nu le, ‘E koonkè waa bwoo no wo koonke êkolé kuw.’

⁴⁰ Mwɛɛm mvunciim mvù nu ê Nwa' bonci le, noo mvù nu ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le, leeme e è nu yî bonci bo bofɛɛ ban e.”

Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ nu waa yɛɛ?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ No Bofalasii to nu e bó taasɛ fô, e Jisos mum nɛ bife mbife mvu ê bó le,

⁴² “Ben kpwaake le la êkumɛ Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ? Ben kpwaake le è nu waa yɛɛ?” E bó tfuse ê wvù le, “E nu waa Nfon Dawe.”

⁴³ E Jisos kase bife ê bó le, “No è nu waa Nfon Dawe, e fí ghan nɛɛ e Keyoy ke Yuule se ge e Dawe no tenje wvù le Tata wen? Dawe to nu e jeme le,

⁴⁴ ‘Tata Nyo' to nu e gay ê Tata wɛm le wvù eshii ê ebo kew ke eɛɛy e, egen ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e
é wvù etome bikaa biew yî bó le.’

⁴⁵ E Dawe fɛn tenje wvù le Tata wen, é wvù ebvuu eghan nɛɛ se no nu waa we?”

⁴⁶ No Jisos jeme nɛn, e wee fanje yaa nu dvù mwaan wvù etfuse fiɛɛ ê wvù ke. E kɛw tɛn ébvubwɛ le, e wee fanje yaa ke ebvuu emom lo ebife fiɛɛ ê wvù ke.

23

E Jisos cɛɛyɛ kenye ke bonyii bò dunji bonci noo ke Bofalasii le

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ E Jisos mum nɛ jeme ê kebombom ke bonyii le bô boom bew bo ngoo le le,

² “Bonyii bò dunji bonci bô Bofalasii nu bonyii bò nu e jo kentaw ke Muses e.

³ Fí e mum e no nu le, ben eyuukè fiɛɛ ficii fí bó senje ê ben, mum geè. Geenɛn, fo ben egeè fiɛɛ fí bó gee kɛ, njefo bó fewci jɛɛy, gee jɛɛy.

⁴ Bô nɛn'yi yilɛ bvujitɛ e bvú fele mvungay mvu bonyii le yikɛ bonyii dvù, e è yaa nu naa lo é bó kebɛɛ emom keelaw kɛ naa lo kpwan ebo keeficɛ bó kɛ.

⁵ Mwɛɛm mvù bó gee mvunciim nu ke keege le bonyii eyɛnè bó le. Mvunkuw mvubole mvu Nwa' Nyo' le nu naa mvù kukene. * E mvunjɛɛnken mvu ngem ndvù yibo le nu naa mvù dewkene.

⁶ Bó ké gene fô nkaw e no koonke keeshii kɛ e è nu fô bonyii ewvumte bó, ké gen yéw bunle le no koonke kɛ keeshii e è nu yî bintaw bi fwe le.

⁷ Bó ké no koonke tɛn keelɛne ê way e bonyii gayte bó le, bvuu koonke le bonyii etenè bó le Bolabay.

⁸ Geenɛn, fo wee ebenè e bonyii tenje wvù le Labay kɛ, njefo ben kɛnke Wee N'yɛɛyi kɛ mwaan maan, e ben bocii nu boom bo bwee wan e.

⁹ Fo ben etenè wee mvu yî nshɛ le fɛn le è nu icee wene kɛ, njefo ben kɛnke Icee wene mwaan wvù nu fowe.

¹⁰ Fo wee ebenè e bó tenje wvù le Cee Êkolé kɛ, njefo Cee Êkolé wene nu kɛ mwaan wvù è nu Klistu.

¹¹ Wee wvu baay ê ben entelɛn kɛnke keenu wee wvù lemte lo ben e.

¹² Naa yɛɛ wvù bensee êkolé kew, nu e Nyo' nu ke eshike lo wvù, e naa yɛɛ wvù shiwse êkolé kew, nu e Nyo' nu ke ebense lo wvù.

E Jisos tooshɛ bonyii bò dunji bonci bô Bofalasii

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Ngɛw wvu baay nu wene ben bonyii bò dunji bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi jɛɛy, gee jɛɛy! Ben leeme ejise jo bonyii banji je yî leyte bvunfon bvú fowe le. Kɛ ben koonke keeley bvú le kɛ,

22:39 Lɛw 19:18; Mat 5:43; 19:19; Lum 13:9; Gal 5:14; Jɛm 2:8 **22:40** 5:17; Lum 13:10 **22:41** 20:30-31 **22:44** Mben 110:1; Lem 2:33-35; 1Kol 15:27; Ibu 1:13; 8:1 **22:46** Mak 12:34; Luk 20:40 **23:3** Lum 2:21-23 **23:5** Ksm 13:9; Dito 6:8; Ktj 5:38-39; Mat 6:1 * **23:5** Mvunkuw mvun nu mvù bó to gɛɛle bonci bo Nyo' le bomew jó, jiise yî monshim bô nkenken e. **23:8** Jon 13:13 **23:11** 20:26-27; Mak 9:35; 10:43-44; Luk 9:48; 22:26 **23:12** Mben 75:8; Mat 18:4; Luk 1:52; 14:11; 18:14

ε bvuu ε no baan̄ke je fo bonyii bò koon̄ke keeley e.

[
14 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò dun̄ci bonci noo ben Bofalasii. Ben looci shiwse lo boka' bo bon̄kfu le, gee dibunle di dewkene keeduun̄ke ye. Ben ekeè le wene ngew nu ke efo lo.] †

15 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò dun̄ci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi j̄ey, gee j̄ey! Ben nen'yi len won̄ tfuu bvuu lente jóo yi baay baay ke le ben gomte wee mwaan̄ wvù eban̄ke etu wee wene mbee. E wvú ké tu wase wee wene mbee, ε ben kase ge ε fiew m̄se fo lo, ε wvú no nu wase wee nguy wvu baay ke dīwε ben e.

16 Ngew wvu baay nu wene. Ben nu binfefe duu le ben dun̄ci je ε bonyii! Ben nu bonyii bò duu le, 'E wee jeme fīε, ε kan diee di yew nc̄se le, tu ke è nu fīε ke. Geen̄en, é wee jeme fīε ε kan ε è nu diee di ketwaa ke bigew e k̄e ȳele ke yew nc̄se le, tu wvú ken̄ke keege no wvú jeme ε kan.'

17 Binfefe bin! Ben nu biyun̄! Fīε fi kuuke fele fimew nu fi la? E baay kuuke ketwaa ke bigew e k̄e ȳele, nuu yew nc̄se yì gee ε ketwaa kedvu s̄ε nu fīε fi è nu fi Nyo' le le?

18 Ben jemyi t̄en le, 'E wee jeme fīε ε kan diee di ketan̄ ke nc̄se le, tu ke è nu fīε ke. Geen̄en é wee jeme fīε ε kan ε è nu diee di fīε fi wee nya nc̄se dvú, tu wvú ken̄ke keege no wvú jeme ε kan.'

19 Binfefe bin! Fīε fi kuuke fele fimew nu fi la? E baay nnya yidvu kuuke, nuu ketan̄ ke nc̄se le k̄e gee ε nnya yidvu s̄ε nu fīε fi è nu fi Nyo' le le?

20 Fīε fi nu, nu le é wee kan diee di ketan̄ ke nc̄se le, tu wvú kan non̄en ε kan noo mw̄em mvunciim mvu yì dvú le.

21 E wee kan diee di yew nc̄se le, tu wvú kan non̄en ε kan noo Nyo' wvù cee dvú.

22 E wee kan won̄ wvu we, tu wvú kan ε è nu kawla Nyo' noo wvú wvù Nyo' wvù shiile yì dvú le.

23 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò dun̄ci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi j̄ey, gee j̄ey! Ben ké no nyaa keba kemwaan̄ ε Nyo' ente jo biba yuufe bi mbáse yic̄i yì ben keeke naa noo mw̄em j̄ey j̄ey mvù ben keeke ḡele ε mbáse le le yì eshumte, geen̄en laan̄ke fīε fi jite fi nci jemyi ekum̄ε fi le ben egeè, fi è nu keege mw̄em len̄ fô bonyii le, camte shen fô bonyii le noo keelese fite le yì Nyo' le. Ben be ken̄ke keege mw̄em mvudvu mvunciim yaa cin'yi fimew e ke.

24 Binfefe bi dun̄ci je ε bonyii! Ben kun̄yi ȳeguu bvuuε ε mbvuum e, geen̄en kaa mii nyam yi baay eshem! ‡

25 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò dun̄ci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi j̄ey, gee j̄ey! Ben cuke mvun̄kom bô shúw ye le, geen̄en ε mw̄em mvù nu ε yin̄sen jó nu mvù ben loci ε bonyii noo mvù ben ȳele ejise dvú.

26 Binfefe bi Bofalasii le, ben eyaw ecuke mvun̄kom bô shúw ente, wvu le mvú emum eyuule t̄en ye le.

27 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò dun̄ci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi j̄ey, gee j̄ey! Ben nu dīwε j̄em yì bó nu ε seyse ε yefe yì ε no baa yen'yi ejise jee, geen̄en ε ente jodvu nu ε jó ε yin̄sen bô bikufe bi bin̄kpwe bi bonyii le noo mw̄em mvunciim mvu nȳene.

28 E nu ke len̄len̄ no ben yen'yi ejise le ben nu bonyii bo teȳtey, geen̄en ε ente nu ε ben ε yin̄sen bô ken̄ema noo gee di bef̄e.

(Luk 11:47-51)

29 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò dun̄ci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi j̄ey, gee j̄ey! Ben bomte j̄em bonyii bo ntum Nyo' le, fee le t̄en j̄em bonyii bò to ken̄ke nce wvu teȳtey seȳse ε yì jee.

30 Ben gee non̄en gayte le, 'E bese to bee nu wase dvú kefew ke bo'icee bos̄se le, tu bese to baa leem fis̄se fô fīε fi bó to gee keeyuwyi bonyii bo ntum Nyo' le ke.'

31 Ben jemyi non̄en, jemyi ε è nu ekum̄ε bikuu bin̄en mum tomte bô dew yene le

† 23:14 Ke bon̄wa' bo boyvuum bomew bò bó to yaw̄ε san̄ dīw Nyo' jó ken̄ke kencim kin ke. 23:16 5:34-37 23:16 15:14 23:18 Ksm 29:37 23:21 1Bfn 8:13 23:23 Lew 27:30; May 6:8; Luk 18:12 23:24 15:14 ‡ 23:24 Nyam yi baay yin nu ε dīw bala le le, «camel». 23:25 Mak 7:4 23:26 Jon 9:40 23:28 Luk 16:15 23:30 5:12; Lem 7:52

ben nu naa boom bo bonyii bò to yuwyεε bonyii bo ntum Nyo' le.

³² Ben emum egen lo fwe emese lemme di bo'icee bonen to kεwεε!

³³ Yó yin! Engoke ke yó le kin! Ben kpwaake le ben nu ke enu se bó ε lese ben nguy wvu baay e?

³⁴ No fí nu nonen, me ε mum ε no ntumte bonyii bo ntum Nyo' le fô ben e noo bonyii bo bvufee le bô bonyii bò dunçi bonci. Ben nu ke eyuwyε bomew, etawyε bomew yî bintam e, etam bomew yéw yene bunle le, ebone bikaa ε bomew ejim bilaante bicii bì bó gene bí le.

³⁵ Ben nu ke egeè nonen wvu le elεme ke bonyii bocii bò to cee nce wvu teyten yî nshε le bò bó yuwyεε enù fô ben εfa. Elεme kin nu ke enù fô ben εfa ε kεw yî ke Abel wvù bó yue se wvù kenke jay e, ε to ε buy yî ke Sakalia wvù waa Belekaya wvù ben to yue entelen jo yew ncese bô ketan ke ncese le.

³⁶ E me ensee ε ben kecεey le, lon mwεεm mvun mvunciim nu ke ekoo engoke ke ke-seen kin.”

*Ε Jisos bεm bonyii bo Jelusalem
(Luk 13:34-35)*

³⁷ No Jisos jeme nen, mum bεm le, “Eβεey Jelusalem! Eβεey Jelusalem! Wo wvù yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le, bvuu tumyi bonyii bò Nyo' tumte fô wo le bô εta! E nu wase bokaη bomεε no me mom keembaance boom buw ke diεwε no bweeshie ké baance boom bew kfuke ε bibε biew e, wo ε fan?

³⁸ Taa eyen, bó nu ε lan wase yew yo, ε yí nu etu binffuy.

³⁹ Me nseje lo ε wo le ke wo bεε ke ebvuu eyen me le ke, egen ebuy kefew kè wo ke egay le, ‘Nyo’ nu ε lan kembonen yî wee wvù too ε diee di Tata Nyo' le.’ ”

24

*Ε Jisos see le bó nu ke ebvuw yew ncese
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ E Jisos ke buy yew ncese le, ke dioo gene, ε boom bew bo ngoo le bence to mbew ye le no dunçi yéw yî fô yew ncese le ε wvù.

² Geenεn, ε Jisos jeme ε bó le, “Ben yεne yéw yin e? E me ensee ε ben kecεey le ke te dimwaan nu ke eshεε yî dimew e se bó ε base fokuse kε.”

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ E Jisos ke dioo gen ben shii yî Kum Bite bi Olif e, ε boom bew bo ngoo le bence to εbonεbon fô wvù le bife le, “Kε see ε bese kefew kè fεε fidvu fin nu ke ekooy, noo nciise wvù nu ke edunçe kefew kè wo nu ke ekase eto noo le wonj kaa wase?”

⁴ E Jisos tfuse ε bó le, “Ben eyenε fo wee ke elεε ben ε ben ejay je.

⁵ Ben ekeè le bonyii nteen nu ke etoo joo diee diem tεεke fojise, ε wee duu le ε nu wen wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε. E bó dioo gee nonen emum elεεle bonyii nteen ε bó jayte je.

⁶ Ben nu ke eyuuke le bó tumte jem, bvuu yuuke ten bosaaka le jem nu enu. Fo ben ke dioo eyuuke nonen, ε finteem no buyte ben kε. Mvumvun nu mwεεm mvù kenke keeke ekooy. Geenεn ε mvú yaa mum dunçi le wonj kaa wase kε.

⁷ Ketum nu ke etumte jem bô kemew, ε nfon mvu tumte jem bó wvumvu. Jen nu ke ekoole, ε nshε shiike mondvuum e mondvuum e.

⁸ E mvumvun mvunciim bεε ke lo mvun'yan ke diεwε seke kpwoon ε kεw lume.

⁹ Bonyii nu ke enya ben ε bó enyεwle bô ben, eyuwyε ben. Bitum bicii nu ke ebane ben nje diee diem.

¹⁰ Nonen ε bonyii nteen emum etfuw bikaa ε me ejim, banene, geese bikuu bi-bole.

¹¹ E bonyii nteen bò mbiayte le ε tum Nyo' bó nu ke ebuynen emum elεεle bonyii nteen.

¹² No kebefε nu ke eduule ke gene lo fwe, nu ε fí nu ke ege ε kenkonen ke bonyii le nteen emum ewεε.

¹³ Geenεn, wee wvù nu ke ekuu shém egen ebuy fokemεse nu wvù nu ke eboy.

¹⁴ E bó kenke ke keeke efewce saaka wvù jee wvun wvu ekumε bvunfon bvú Nyo' le

egen ebuy yî ekole ke nshε le kecii é bitum bicii eyuw, nonen é wonj se keeke eka.

N'yeyi ekume kefew ke ηgew wvu baay e (Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Nonen seke ben ε yen ε kemaante ke fiεε le kè nulo ejin bvudvuu kè wee ntum Nyo' wvù Dania to jemyεε ekume kí, ε kí leeme wase yew ncese le, (wee wvù taanke ηwa' wvun eyuw fin ntay,)

¹⁶ ε bonyii bò nu Judea mum fεε ben yî dikum e.

¹⁷ Fo wee wvù nu ê yew we dioo ε shii bvuu ley keejo fiεε fi nu yew ke.

¹⁸ Fo wvù nu wεne ebvuu ekfulε le wen egen ejo ndvu ye yî bulεen ke.

¹⁹ ηgew wvu baay εdiuw yoya le nu ke enu wvu bokεnε bò nu bô difue, noo bò yamsee boom e.

²⁰ Ben ebunleε le fo kenlewte kin ke enu ε è nu kefew ke nffum e, kεnεε diuu di mbam e ke,

²¹ njefo ηgew wvu baay nu ke enu kefew kekie le, ε kfuu wvuwe ηgew ke baa yuu nu wase ε kew no wonj to kewεε ε to ε buy keseen e, ε ke kfuu wvuwe bεε ke ebvuu eyuu enu dvú ke.

²² ε Nyo' to baa fafe εdiuw ε ηgew wvudvu, tu ke wee wvu wum mwaan beε ke eboy ke. Geenεn Nyo' nu ε fafe εdiuw yodvu nje bonyii bew bò wvú nu ε caw.

²³ ε nu ke edioo enu sekekie wee é jeme ê ben le, 'Ben etaa eyen, Mboyse wvù Nyo' to kawεε wvun fεn!' Kεnεε le, 'Wvuwe fofe!' Fo ben ebee ke.

²⁴ Ben ekeε le bonyii nu ke etoo mbi-ayte le bowen nu bomboyse bò Nyo' to kawεε, ε bomew duu le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le, emum egee mwεεm mvù temyi mvù dunji mvungay mvubole, egee ten mwεεm mvu diuw wvù yumεen e wvu le bó elεε bonyii é bó ejay je, lεε naa noo bonyii bò Nyo' nu ε caw, fεn é je nu dvú.

²⁵ Ben eyeke eyuw, me nu ε nsee wase mwεεm mvun ê ben é mvú se keeke ekooyi.

²⁶ Nonen, é bonyii nε ε no gayte ê ben le, 'Ben etaa eyen, Mboyse wvù Nyo' to kawεε

wε ηkpwaante,' fo ben egen jó ke. Kεnεε le, 'Ben etaa eyen, wvuwe yew ente,' fo ben ebee bó le ke.

²⁷ Ben ekeε le no jan ké lawte we ê keba ke diuu sane le, ba gen buy jò diuu seeyi, nu ke lenlen no nto wee wvù diee nu Waawee nu ke enu.

²⁸ 'Naa fεε fò kenkpwe ke fiεε le nu, nu ke fò fò bongulun nu etaashi.'

Ekume no Jisos nu ke eto (Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Kan mwaan seke kefew ke ηgew wvu baay wvun e ε to wase ε fey, é diuu nε esεε ejimε, kpwee saa ebvuu ebaw ke, é jón enε fowe egbwεken, é mwεεm mvu fowe mvunciim mvù kenke mvungay eshiike.

³⁰ ε nciise wee wvù diee nu Waawee emum ebuyen yî ebule le. ε bitum bicii bi yî nshε le emum ekew effule lo bô kpwe. Bonyii nu ke eyen no wee wvù diee nu Waawee shiile too ê kembεw e fowe bô mvungay noo bvukuke bvú baay.

³¹ Son yi baay nu ke edioo ε jeme foweεwe, é wvú emum eciinse bonceendaa bew é bó egen εbuw ε wonj yo εna le noo fowe, ebaance bonyii bew bò wvú nu ε caw.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Ben eyeyi fiεε yî kengvum e. Tíεw ye ké bocí, é bibε ekew etεεke yî dvú le, é ben mum kίεε le ekfun kumene wase.

³³ ε nu ke lenlen no ben nu ke edioo ε yen mwεεm mvun e mvunciim, é ben emum ekiεε le wvú nu wase nceencee naa wase é yew fwese.

³⁴ ε me ensee ê ben keceey le ke engoke ke keseen kin nu ke eka se mwεεm mvun mvunciim ε kooy wase ke.

³⁵ Ebule bô nshε nu ke eka, geenεn ke diεw yem nu ke eyuu eshiw ke.

Ke wee nu dvú wvù kee diuu di Jisos nu ke eto ke

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ Ke wee nu dvú wvù kee diuu didvu kεnεε kefew ke. Ke naa bonceendaa bo Nyo' le bo fowe kεnεε Waa Nyo' kee ten ke. ε kee ke Nyo' Ice wvú emben.

³⁷ Kε ληνλην no fí to nu kefew ke Noa' le nu kε no fí nu ke enu seke wee wvù diee nu Waawee kaase too.

³⁸ Ε to nu ε joo baa yinſen wase yî ekole ke nshε le, ε bonyii nu fibole diekene bvuu wukene, ε bokεnε bô bolemsε taashi bvujen, ε bonyii nyaa boom ε bolemsε taashi bvujen bô bó, ke gen buy diuu di Noa' to leyεε ê ngu w e,

³⁹ ε bonyii bodvu yaa kee fiεε fi nu ekooy kε, gen buy seke joo to yinſenεε yî nshε le, kuu bó bocii gen dvú. Ε nu kε ληνλην no fí nu ke enu diuu di wee wvù diee nu Waawee nu ke eto le.

⁴⁰ Bolemsε bofεε nu ke enu wεne, é bó ejo mwaan ε mwaan eshεε.

⁴¹ Ε bokεnε bofεε nu ke egooke bvulem fodien, é bó ejo mwaan ε mwaan eshεε.

⁴² Nonεn, ben emum ecεyte njefo kε ben kee diuu di Tata wene nu ke eto kε.

⁴³ Ben ekeε le ε cee yew kee kefew kε coon nu ke eto εntan, é wvú ecεyte, wvú saa ke ecinε é bó eto engoy yew ye kε.

⁴⁴ Fí ε mum ε no nu le, ben ten kεnke keecεyte njefo wee wvù diee nu Waawee nu ke eto ê kefew kε ben yaa kee kε le.

N'yεεyi ekumε waa lemme wvu keceey noo wvù yaa nu kε wvu keceey (Luk 12:41-48)

⁴⁵ Waa lemme wvù nu wvu keceey bvuu kεnke bvufee nu wvù la? Kε è nu wvuwe wvù cee ekole we nu ε γεε wvú le wvú etaalè fô yew ye le, le kefew ke edioo ε kocεn, ε wvú nya mwεem mvudien mvu boom bo lemme le ê bó le?

⁴⁶ Njon wvu baay nu ke enu wvu waa lemme wvuwe wvù cee ekole we nu ke edioo etoo eyen ε wvú gee lemme ληνλην no wvú bee keegee.

⁴⁷ Ε me ensee ê ben keceey le cee ekole we nu ke ebense wvú é wvú etaale fô mwεem mwew e mvunciim.

⁴⁸ Geenεn ε waa lemme wvudvu nε ε no nu wvù kεnke kenje kε befe, ε jeme ê ekole kew le, 'Kε cee ekole wεm nu ke eyanſen ekase eto kε',

⁴⁹ ε mum ε kεw ε no suunke boom bo lemme le bomew bô bô bó lemte, diekene

bvuu wukene bô bonyii bô wuwte mbvuum,

⁵⁰ tu cee ekole we nu ke enε esεε ebuynen diuu dimew di wvú yaa be kpwaake le noo ê kefew kε wvú yaa be kee le kε.

⁵¹ Wvú nu ke edioo ε buynen nonεn, emum enya ηγεω ê waa lemme wvudvu, eciinse wvú é wvú egen enu ηgoo bonyii bô jemyi jεεy, gee jεεy e, ε è nu fô fô bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew."

25

Ngan ekumε ηγόν bokεnε bomew yuufe

¹ "Ε nulo é bó emum efewsεn bvunfon bvú fowe bô ηγόν bokεnε bomew yuufe bô to joε bin'yeese bibole, buy keegen efiisen cee bvujen mvu.

² Bó to nu nonεn ε bo botin nu biyun, ε bo botin feefene.

³ Fí nu le bô to nu biyun to dioo jo bin'yeese bibole fanε yaa jo mεem momew kε,

⁴ geenεn ε bô to feefene jo bibole bin'yeese jo mεem momew mbew yî dvú le.

⁵ Ε bó gen no cεyte cee bvujen wvudvu, ε wvú no dvuyte keeto, ε nyii mum nε no yεke bó, ε bó mum lefe.

⁶ Ε è ke no nu εntan entelen, ε bó nε yuw ε wee wvule le, 'Eeeee, ben etaa eyen, cee bvujen wvun εεε! Ben ebuy eto efiisen wvú leεε.'

⁷ Ε ηγόν bokεnε ba bocii mum ja we bense bin'yeese bibole.

⁸ Ε ηγόν bokεnε bô to nu biyun ba gay ê bô to feefene ba le, 'Ben enya kε bese bô mεem monεn momew. Bin'yeese bisese shiile wa lo.'

⁹ Geenεn ε bô to feefene ba tfuse le, 'Kε è nεlo é mó ekocεn fô beene le bocii kε. Ben egen ε è nu fô bonyii bô geese le, eguy monεn.'

¹⁰ No bó to gene keeguy, ε cee bvujen mum shεε fεse. Ε ba bô to nu ε seyse wase ye ε no cεyte, mum gen ley bô wvú yew ηkaw bvujen e, ε bó mum faa kembun.

¹¹ Ejim jodvu ε ηγόν bokεnε bomew ba bô to genεε keeguy mεem fεse, leem ê yew

fwese no gayte le, 'Cee ekole, cee ekole, yene kembun é bese eley.'

¹² Geen, ε wvú tfuse é bó le, 'E me ensee é ben kecεy le ke me ηkee ben ke.'

¹³ Fí ε mum ε no nu le, ben eseyse ye, ecεytè, njefo ke ben yaa kee diuu kenεε kefew kè me nu ηke enkase nto ke.

*Ngan ekumε boom bo lemme le botεte
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ Kefew kedvu nu ε fí nu ke enu diewe wee mvu wvù to nu keegen ghane, tee boom bew bo lemme le gee kpaw we can yibole.

¹⁵ Wvù to nu ε nya mvu waa lemme bikele bi bigew e bitin, nya mvu bikele bifεε, nya mvu ekεε ke bigew e kemwaan. Wvù to nyaa ke bii no mvun gay mvu wee le nu. No wvù nyae nonen, mum laa ghane diew.

¹⁶ E waa lemme wvù to fie bikele bi bigew e bitin mum gen lo kan mwaan ge way dvú, die sεw bikele bitin.

¹⁷ E wvù to fie bikele bifεε ge ten way, die sεw bikele bifεε.

¹⁸ Geen, ε waa lemme wvù to fie ekεε kemwaan we, gen fiew cim fokuse nyile bigew bi cee ekole we le bidvu fó.

¹⁹ E cee ekole boom bo lemme le bodvu ke laa ghane die, gen ce jó baay. E wvù ke dioo kase to, mum tee boom bew bo lemme le le bô bó ekpwan sen mwεm.

²⁰ E waa lemme wvù to fie bikele bi bigew e bitin mum to wase bô bikele yuufe, gay le, 'Cee ekole, wo to nya me bikele bi bigew e bitin, taa eyen me nu ε nshεε ε ηge way dvú, ε ηkenke bimew bikele bitin é we jodvu.'

²¹ E cee ekole we gay é wvù le, 'Keyoone baay. Wo nu waa lemme wvù jee bvuu nu wvu kecεy! Wo se nu ε shεε ε kieε keetaa fô fieε fi caan e ntay. Nonen, me nu engee wo keseen é wo etaale wase ε è nu fô fi baay e. Leyε le ente jo bvujonke bvυ cee ekole wo le.'

²² E waa lemme wvù biew bigew to nu bikele bifεε to ten, gay le, 'Cee ekole, wo to nya me bikele bi bigew e bifεε. Taa eyen, me nu ε nshεε ε ηge way dvú, ε ηkenke bimew bikele bi bigew e bifεε é we jodvu.'

²³ E cee ekole we gay é wvù le, 'Keyoone baay. Wo nu waa lemme wvù jee bvuu nu wvu kecεy! Wo se nu ε shεε ε kieε keetaa fô fieε fi caan e. Nonen, me nu engee wo keseen é wo etaale wase ε è nu fô fi baay e. Leyε le ente jo bvujonke bvυ cee ekole wo le.'

²⁴ E waa lemme wvumvu we wvù to fie ekεε ke bigew e kemwaan to ten, gay le, 'Cee ekole, me ηkee le wo nu wee wvù temyi ejim. Wo ké no gbweci ε wo baa jewε ke, baanci εgin ε wo baa le ke.

²⁵ Nonen me nse ε mum ε nfan ε ηgen ε nyile bigew biuw fokuse. Taa eyen, bigew biuw bin, jicε.'

²⁶ E cee ekole we tfuse é wvù le, 'Wo nu waa lemme wvù befe, nu kenkpwen! Wo se kee le me ηké no ngbweci ε me mbaa njewe ke, mbaanci εgin ε mbaa nle ke.

²⁷ No wo se kee nonen, tu wo se bee egee bigew biem ntfu wvu le seke me ε ηkase enfi bigew biem bidvu bô sεw é we jodvu.'

²⁸ No wvù gay nonen, mum gay le bó efi ekεε ke bigew e kedvu é wvù, enya é wvù kenke bikele bi bigew e yuufe.

²⁹ Le bó ekeè le wee wvù kenke nu ε bó nu ke ebise é wvù ekenke nteen. Geen ε wee wvù baa kenke, nu ε naa fi caan fi wvù kenke nu ε bó nu ke efi lo é wvù.

³⁰ No wvù gay nonen mum gay le, 'Ben etfume kenεε ke waa lemme le kin é ejiwε le ekfun, fô bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.'

N'yeyi ekumε nsaw wvu fokemεse

³¹ E nu ke edioo enu kefew kè wee wvù diee nu Waawee kaase too é bvukuke bwew e, ε wvù too bô bonceendaa bo Nyo' le bocii, é wvù emum eshii yî kawla we bvukuke le.

³² Bitum bicii bi yî ekole ke nshε le nu ke ebaancε é wvù fwe, é wvù emum egaw bó diewe no wee ncey ké gaw njée bvuse é bíc tewe le.

³³ Wvù nu ke egee njée εbo εcey, gee bíc tewe εbo enkonko.

³⁴ Wvù wvù Nfon nu ke emum egay é ba bô nu εbo εcey le, 'Bonyii bô Icεm nu ε lan kembonen yî bó le, ben eto ekenke bvudvuu ente jo bvunfon bvù wvù to seysεε fô ben e ε kεw no bó to bomεε won,

³⁵ njefo jen to yuu me, ε ben nya me bô mwεem mvudien. Kendonj to yumte me, ε ben nya me bô fiεε ε me η'wu. Me nto nu tolo, ε ben fiisen me.

³⁶ Me nto nu kenyi kencimte, ε ben jise ndvu yî yem e. Me nto ncεmte ε ben to gay me le. Me nto nu yew ncaw e, ε ben to gay me le.'

³⁷ Wvú nu ke edioo ε gay nonen, é bonyii bo teyey bodvu emum ebife ê wvú le, 'Tata, è nu seke la wvù bese to yenεε wo le ε jen yuu wo, ε bese nya mwεem mvudien ê wo, kenεε seke la wvù kendonj to yumte wo ε bese nya fiεε ε wo wu?

³⁸ Ε nu seke la wvù bese to yenεε wo le ε wo nu tolo, ε bese fiisen wo, kenεε kenyi kencimte, ε bese jise ndvu yî yo le?

³⁹ Ε è nu seke la wvù bese to yenεε wo le ε wo cεmte kenεε nu yew ncaw e, ε bese to gay wo le?'

⁴⁰ Nfon nu ke emum etfuse ê bó le, 'Ε me ensee ê ben kecεy le no ben to gee mwεem mvun, ke naa fô wee wvu caan boom bo bwεem e ban e, nu ε ben to ge ε è nu fô me le.'

⁴¹ Nonen, wvú nu ke emum egay ê ba bô nu εbo ηηkonko le, 'Ben bô lon nu ε koo, ben enε lo ê me εjise, egen eley nguy wvù mεy lo wvù bó to seysεε fô dεwle bô bonceendaa bew e,

⁴² njefo jen to yuu me, ε ben fanε yaa enya me bô fiεε fidien ke. Kendonj to yumte me, ε ben fanε yaa enya me bô fiεε é me en'wu ke.

⁴³ Me nto nu tolo, ε ben fanε yaa efiisen me ke. Me nto nu kenyi kencimte, ε ben fanε yaa ejise ndvu yî yem e ke. Me nto ncεmte, mbvuu no nu yew ncaw e, ε ben fanε yaa eto egay me le ke.'

⁴⁴ Bó ten nu ke emum bife ê wvú le, 'Tata, è nu seke la wvù bese to yenεε wo le ε jen yuu wo, kenεε ε kendonj yumte wo, kenεε ε wo nu tolo, kenεε kenyi kencimte, kenεε cεmte, kenεε yew ncaw e, ε bese fanε yaa efi wo ke?'

⁴⁵ Wvú nu ke emum etfuse ê bó le, 'Ε me ensee ê ben kecεy le, no ben to baa ege mwεem mvun, ke naa fô wee wvu caan

boom bo bwεem e ban e, nu ε ben to baa ege ε è nu fô me le ke.'

⁴⁶ Boba bonyii nu ke emum egen eley ηgew wvù mεy lo le. Geenεn, é ba bô nu teyey egen eley fibole ε è nu nshii wvù mεy lo le."

26

*Ε bó kaa mvunaj ê Jisos ejim
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Ε Jisos ke jeme mwεem mvun mvunciim mεse, gay ê boom bew bo ηgoo le le,

² "Ben ekeè le è shεete wase εdiuw εfaa, é emum enu Nkaw Danεfey, ε bó nu ke emum enya wee wvù diee nu Waawee can bonyii le é bó eta yî kentam e."

³ Ke kefew kedvu le, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake wonj mum gen baance ye ê ntow Kayfas wvù to nu εkolε ke bocee ncese le,

⁴ mum cu ntaj no bó nu ke ewεenten se koo Jisos, eyu.

⁵ Ε bó dioo cu nonen, gay le, "Fo beene emom fiεε fin kefew ke Nkaw e ke, njefo é beene mom lo, é fî eto bô diuw ê bonyii entelen."

Ε kpwoon mvu yefe Jisos bô nfley wvù shfuunjkene Betani

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Ε Jisos ke no nu ntεw wvù Betani le, yew dvu Semon wvù wee ntun wvu baay.

⁷ Ε bó ke shii no diekene, ε kpwoon mvu nε ley bô fikaa fimew ε bó kene bô tε,* ε è nu fi nfley mvu wvù shfuunjkene le, ε wvù lumte naa baay, mum fuce yî εkolε ke Jisos e.

⁸ Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le yen nonen ε fiεε fidvu ton'yε lo bó. Ε bó gay le, "Wvú nyεw bô nfley wvun nen nje la?

⁹ Bó be nεlo egese nfley wvun bigew nteen, enya bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le."

¹⁰ Geenεn, ε Jisos kiεε ηkpawawce wvubo, gay ê bó le, "Ben nyaa ηgew ê kpwoon wvun nje la? Wvú nu ε ge ε è nu fiεε fî jee fô me le.

¹¹ Ben ekeè le bonyii bo kefufe le nu ke enu ke ben ε bó sekēcii, geenεn ke me nu ηke enu beene sekēcii ke.

25:40 Bngn 19:17; Mat 10:40, 42; 12:50; 28:10 **25:41** Jut 7; Mwm 20:10, 15 **25:46** Dan 12:2; Jon 5:29; Jem 2:13

26:1 7:28 **26:2** 16:21 **26:4** 21:46 **26:6** Luk 7:37-38 * **26:7** Fikaa fin nu ε bó to kene bô tε di bó teje le «alabaster». **26:11** Dito 15:11

12 Wvú fuci nfiey wvun yí yem e nen seysee lo me no bó nu ke edwey me.

13 E me ensee ê ben kecëy le naa fëë fô bó nu ke efewci saaka wvú jee wvun yí ekole ke nshë le kecii nu e fiëë fi kpwoon wvun ge nu e bó nu ke esenje tən, keekumyi wvú.”

E Judas gese Jisos

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

14 E wee mvu ngoo boom bo ngoo le bo Jisos e bo yuufe ncow bofëë wvú bó to tenje le Judas Iskaliot mum nē gen fô bocee ncese bo baay baay,

15 bife ê bó le, “E me nya Jisos can yene le, é ben enya la ê me?” E bó mum tan bigew mbaanshë bì bó kene bô ketwaa kè baa, nya ê wvú.

16 E kēw sekekie le, e wvú mum kēw no gomte je yí wvú nu enya Jisos jó can yibole.

E Jisos bô boom bew bo ngoo le die Nkaw Danɛfey

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jon 13:21-30)

17 E ê ke dioo nu diuu di fwe di Nkaw Blëed wvú bó baa gëë Fintunlëen jó, e boom bo ngoo le bo Jisos e to fô wvú le, bife ê wvú le, “Wo gomte le bese egen eseyse fô wo nu edie Nkaw Danɛfey e è nu fëë?”

18 E wvú tfuse ê bó le, “Ben egen ëlaante, eyen key e, egay ê wvú le, ‘Wee N'yëëyi gayte le kefew kewene nu e kocen wase. Wen nu edie le Nkaw Danɛfey bô boom bowene bo ngoo le e è nu ê wvú yew.’ ”

19 E boom bo ngoo le bodvu gen ge ke no Jisos be gay ê bó, mum seyse mwëem mvudien mvu Nkaw Danɛfey e dvú.

20 E ê ke no nu ekiëguu, e wvú shii bô boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofëë keediekene.

21 E bó dioo diekene, e wvú nē gay ê bó le, “E me ensee ê ben kecëy le, wee mvu ben e nu egese me.”

22 No wvú gay nonen, e boom bew bo ngoo le nē no nu yii yii baay, mum kēw no biwci ê wvú mwaan mwaan le, “E nu me le Tata?”

23 E wvú tfuse ê bó le, “Wee wvú nu egese me nu wvú nu e lese ébo ê shuw e bee wvú.

24 Wee wvú diee nu Waawee nu ke egen ke no bó to sanjē ekumē wvú. Geenēn, ngēw wvu baay nu fô wee wvú gese wee wvú diee nu Waawee le. Fí to bee ejee fô wvuwee wee le baay fēn é bó to baa eboo wvú kē.”

25 E Judas wvú to nu keegese Jisos bife tən ê wvú le, “E nu me le Wee N'yëëyi?” E Jisos gay ê wvú le, “Wo nu e jeme bô diuw wo.”

E Jisos bô boom bew die ntaashë

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1Kol 11:23-25)

26 No bó to diekene, e Jisos nē jo blëed, nya keyoone ê Nyo', mum guushë nya ê boom bew bo ngoo le gay le, “Ben eko edie, fin nu ye yem.”

27 E wvú mum jo tən fiko, nya keyoone ê Nyo' mum nya fiko fidvu ê bó gay le, “Ben ewu bocii.

28 Fin nu elēmē kem kē Nyo' gbwo monkan dvú kí e buy nje wee nteen, wvu le wvú elëshë bibefë bibole.

29 E me ensee ê ben le ke me mbëë nke embvuu en'wu mbvuum mo twenj kete kē lane le man e kēw keseen e, e gen e buy diuu di me nu nke en'wu mó monfem beene ente jo bvunfon bvu Icēm e kē.”

30 E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke mēse, yem nkiee mbense, mum buy ben gen yí Kum Bite bi Olif e.

E Jisos gay le Bitā nu ke ema wen

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

31 No Jisos bô boom bew bo ngoo le to gene, e wvú nē gay ê bó le, “Entan jo ében nu e ben bocii nu ke etfuw bikaa ê me ejim nje fiëë fi nu ke ekooy bô me. E nu no bó nu e san e Nyo' gayte le, ‘Me nu enke en'yu ncëy njée é ngoo njée esaanjen.’

32 Geenēn, seke Nyo' e bvuse me yí kpwe le, é me ensa fwe jo ben Galilee.”

33 E Bitā mum gay lo fiew ê wvú le, “E bonyii bocii cim tfuw lo bikaa ê wo ejim nje fiëë fi nu ke ekooy bô wo, tu kē è nulo é me nke en'yuu entfuw bikaa ê wo ejim kē.”

34 E Jisos gay ê wvú le, “E me ensee ê wo kecëy le entan jo ében jan, nu e nyimshie nu

ke enu le yí eton, e wo e ma wase me bokaŋ botete.”

³⁵ E Bitá gay ê wvú le, “E è cim nu naa le me nu enkpwe lo bee wo, tu ke è nulo é me en'yuu ma wo ke.” No wvú gay nonen, e boom bo ŋgoo le bo Jisos e bomew ba bocii gay ke ten nonen.

E Jisos bunle Gesemane

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ E Jisos bô boom bew bo ŋgoo le ke gen ley fô wεe ketaaŋ wvumew e, e bó tenje le Gesemane, e Jisos gay ê boom bew bo ŋgoo le le, “Ben eshii fεn é me en'wawce eceŋ nene embunle.”

³⁷ E wvú jo Bitá bô boom bo Sebεdee le bo bofεε, e bô bó gen. E wvú kεw no nu yii yii, e fitele fiew buuke.

³⁸ E wvú mum gay ê bó le, “Fitele fiem nu yii yii baay naa fi me enkpwe lo. Ben eshεε fεn é beene ecεyte.”

³⁹ No wvú gay nonen, mum bence gen fwe caan, gbwe tum bvushiw fokuse mum bunle le, “Icem, é je nu dvú yì è nulo é wo ege é fiko fi ŋgew e fin efey se me e ŋ'wu, é wo ge. Geenεn, fo wo ege no è shieele me ke, gee no è shieele wo.”

⁴⁰ E wvú ke nε kase tu jim fô boom bew bo ŋgoo le, yen e bó leete. E wvú bife ê Bitá le, “Fí nu le ke è nulo é ben eshii we ebuy ntam kefew mwaan e?”

⁴¹ Ben enù we, bunleè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben. E nu keceey le fitele koonke lo, geenεn e nyam ye wεeyi.”

⁴² E wvú bvuu kase gen yí bokaŋ bofεε le bunle le, “Icem, é è fεn nu le ke fiko fin nulo efey se me e ŋ'wu, é wo ge ke no wo koonke.”

⁴³ E wvú dioo ekase etu jim bvuu yen e boom bew bo ŋgoo le leete njefo nyii to nu ê bó ejise.

⁴⁴ E wvú bvuu cinε bó le, kase gen bvuu bunle yí bokaŋ e botete, bunlee jemyi ke e è nu fiεε fí wvú be shee jemyi wase.

⁴⁵ E wvú bvuu kase tu jim fô boom bew bo ŋgoo le gay ê bó le, “Ben fεn bεε ke leete leetene finεn e? Ben etaa eyen, kefew nu e kocεn wase. Bó nu e gese wase wee wvú diee nu Waawee ê bonyii bô befe.

⁴⁶ Ben enε we é beene egeñè. Ben etaa eyen, wee wvú gese me wvun e wvú too wase.”

E bó koo Jisos

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

⁴⁷ Kε no Jisos to bεε jemyi nonen, e Judas wvú to nu wee ŋgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε mum buynεn. Wvú to too bô kebombom ke bonyii le ke baay, e bó keŋke nyó bô bibuse, e è to tum bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô saake won.

⁴⁸ E to nu e wee wvú to gesεε Jisos to seyse wase nciise bô bonyii bodvu gay le, “Wee wvú me nu ŋke engay wvú le, embam enoce, nu wvú, é ben emum ekoo.”

⁴⁹ No bô bó toε, e wvú mum gen lo fô Jisos e kaŋ mwaan gay wvú le le, “Me ŋgayte wo le Wee N'yεeyi.” No wvú gay nonen, mum bam wvú ŋoce.

⁵⁰ E Jisos gay ê wvú le, “Nsaa yem, gee lo fiεε fí wo to keege.” E bonyii ba mum gen lo fô Jisos e koo wvú, ghen.

⁵¹ E fí kooy le wee mvu wvú to nu bô Jisos to nu e mum dvun nyo ye jem, cun kentuntun ke nfwá ekolε ke bocee ncese le dvú, sum.

⁵² E Jisos gay ê wee wvudvu le, “Kase etfuse nyo yo jim fô bvudvuu bwew e. E keè le wee tfuu wvú cawse nyo we, nu ke ekpwe yí nyo le.

⁵³ Wo kpwaake le ke è nulo é me engay é Icem eciinse bonceendaa bew fεn kaŋ mwaan bontfuke le, e bó fele ŋgóo yuufe ncow fεε le?

⁵⁴ Geenεn, é me nε e ŋge nonen, é fí ke eghan nεε se kooy no bó saŋ ê Nwa' Nyo' le le fí keŋke keenu?”

⁵⁵ Sekekiε, e Jisos mum bife ê kebombom kiε le, “Ben to keekoo me e no too bô nyó noo bibuse ke diεwε ben too keekoo e è nu coon e? Me nse nshee no diuu nu, e me e nshii yew ncese le n'yεeyi bonyii se ben koo me nje la?

⁵⁶ Geenεn, fifin ficii jo bvudvu keege e fí eto ekocεn ke no bonyii bo ntum Nyo' le to saŋεε.” E boom bo Jisos e bo ŋgoo le bocii mum laŋ wvú fó, fεε lo.

Ɛ Jisos leem yew nsaw e
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ɛ bonyii bò to koolɛ Jisos mum jo wvù ɣɛn bô wvù fô Kayfas wvù cee ɛkolɛ ke bocee ncese le. Ɛ bonyii bò dunɔi bonci bo Nyo' le bô bonyii bò saake wonɔ to taasɛ wase fô.

⁵⁸ Bô to ɣɛne bô Jisos ɛ Bita bii lo ɛjim ncejole. Ɛ wvù ɣɛn buy naa lakfulɛɛɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le, mum ley ɣɛn shii bô bonyii bò to ɛɣte la didvu keeyɛn no fí nu ke eghan eleem.

⁵⁹ Ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bocii bò saake bonsaw mum no gomte fiɛ fi mbiay e fi bó etey yí Jisos e wvu ɛ bó eyu wvù.

⁶⁰ Geenɛn, fanɛ yaa kɛɛke fiɛ ke, naa no bonyii nteen to cim too fwe bene jim nsaw mbiay. Ɛ fí ke ghan nɛn, ɛ bonyii bomew bofɛɛ to leem fwe,

⁶¹ gay ɛ, “Mbwe wvun se gayte ɛ wen nulo esâw yew ncese Nyo' ekase ebom yí ɛdiuw e ɛta.”

⁶² Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le mum ja we bife ɛ Jisos ɛ, “Kɛ wo kɛɛke fiɛ keetfuse le? Wo yuuke kɛ mwɛɛm mvù bonyii ban jemyi yí yo le?”

⁶³ Ɛ Jisos mɛy diuw tfu. Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le kase gay ɛ wvù ɛ, “Ɛ dieɛ di Nyo' wvù kɛɛke nshii le, ɛ wo fɛn nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ wvù Waa Nyo', ɛ wo see ɛ bese.”

⁶⁴ Ɛ Jisos tfuse ɛ, “Fí nu no wo gay. Geenɛn ɛ me ensee ɛ wo ɛ, ɛjim jo kefew kin nu ɛ ben nu ke eyɛn wee wvù dieɛ nu Waawee le, ɛ wvù ɛ shii ɛ ɛbo ke ɛɛɛy ke Wee wvù kɛɛke Mvunɣay e, ke ebvu eyɛn no wvù too ɛ kembɛw e fowe.”

⁶⁵ Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le yuw nonɛn, mum saayɛ ndvù ye le, gay ɛ, “Wvù joo bvudvuu bvù Nyo' le. Shieɛ nu dvù wvù beene ebvu egomte wee ɛ wvù eleem fɛn ejeme fiɛ le? Ben nu ɛ yuw wase no wvù joo bvudvuu bvù Nyo' le.

⁶⁶ Ben ɛ sumtɛn ɛ la?” Ɛ bó tfuse ɛ, “Ɛ nu wee wvù bó eyu lo.”

⁶⁷ Ɛ bó mum kɛw no cuyte ncɛɛ yí

bvushiw bvù Jisos e, kfunɛ wvù bô mvunɔko, suunke bô can gayte ɛ wvù ɛ,

⁶⁸ “Wo wvù nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, kɛ geɛ kewee ntum Nyo' kuw keseen fô bese le. Kɛ see wee wvù sun wo.”

Ɛ Bita ma Jisos
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ɛ to nu ɛ Bita ɛ shii ɛkfun lakfulɛɛɛ e. Ɛ wan kpwoon mvu wvù to lemte fô, nɛ to mbew ye le gay ɛ wvù ɛ, “Wo tɛn bee ben ɛ Jisos wvu Galilee wvudvu.”

⁷⁰ Geenɛn, ɛ Bita tun fwe dvu bonyii bocii gay ɛ, “Kɛ me ɛkee fiɛ fi wo jemyi kɛ.”

⁷¹ Ɛ Bita mum nɛ buy ɣɛn no nu diuw kebuw e. Ɛ wvumvu wan kpwoon wvù to lemte tɛn fô, yɛn wvù le, mum jeme ɛ bonyii bò to leemene fô ɛ, “Wee wvun bee bô Jisos wvu Nasalɛt wvudvu.”

⁷² Ɛ Bita bvuu tun, lew lo gay ɛ, “Kɛ me ɛkee wee wvudvu kɛ.”

⁷³ Ɛ kefew ke dioo bvuu ɣɛncɛ caan, ɛ bonyii bò to leemene fô bencɛ ɣɛn mbew Bita le gay ɛ wvù ɛ, “Kecɛɛy, kecɛɛy wo nu tɛn wee mvu bó le, njefo njeme wo ɣɛne diɛwɛ wvubole.”

⁷⁴ Ɛ Bita mum kan, tee lon yí ɛkolɛ kew e gay ɛ, “Kɛ me ɛkee wee wvun kɛ.” Kan mwaan ɛ nyimshie mum tonɔ.

⁷⁵ Ɛ Bita kume njeme wvù Jisos be jeme ɛ wvù ɛ, “Nyimshie ke enu ɛ yí etonɔ, ɛ wo ɛ ma wase me bokaɛ botɛte.” Ɛ wvù nɛ fô buy ɛkfun, bee kpwe baay.

27

Ɛ Judas shiim
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Ɛ ɛkfun ke dioo yuule too, ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bò saake wonɔ, shii cu ntaɛ ɛkumɛ Jisos keeyu wvù.

² Ɛ bó mum kay wvù, jo ɣɛn nya can Baylɛt wvù wee sa' wvu ɛ keba kedvu le.

³ Ɛ Judas wvù to gesɛɛ Jisos ke dioo yɛn ɛ bó nu ɛ leke ɛ bó nu eyu wvù, ɛ wvù kumɛn fitele fiew, jo bigew bi mbaansɛ biɛ kase ɣɛn dvù keetfuse ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bò saake wonɔ.

⁴ No wvú gɛn, gay ê bó lɛ, “Me nu ɛ nɛgɛ kebefɛ keenɛgɛsɛ wɛɛ ɛ wvú baa kɛnɛkɛ jay kɛ.” Ɛ bó tfusɛ ê wvú lɛ, “Fifɛ kɛnɛkɛ la keegɛ bô bɛsɛ? Ɛ kee wo fifɛ.”

⁵ Ɛ Judas mwase bigew bidvu fokuse yew ncesɛ lɛ, mum buy, gɛn shiim.

⁶ Ɛ boceɛ ncesɛ bo baay baay tacɛ bigew bidvu gay lɛ, “Bin nu bigew bi ɛlɛmɛ lɛ, ɛ nci baa bɛɛ lɛ bó egɛɛ bibin ntɛfu wvu yew ncesɛ lɛ kɛ.”

⁷ Ɛ bó shii cu ntan, gɛn guy gbwen wee mvu wvù bomte nsháan dvú lɛ bó ke edweyte botolo fô.

⁸ Ɛ nu fiɛɛ fi bó tɛɛ gbwen wvudvu ɛ to ɛ buy ɛbɛn e lɛ, “Gbwen ɛlɛmɛ.”

⁹ Fí to kooy nonɛn ɛ fiɛɛ fi wee ntum Nyo' wvù Yɛlimia to jemɛɛɛ mum to kocɛn no wvú to gayɛɛ lɛ, “Bó to nu ɛ jo bigew bi mbaanshɛ bì è to nu kpaw we no boom bo Israɛl to seysɛɛ yî ɛkolɛ kew e,

¹⁰ guy gbwen wee wvù bomte nsháan dvú, kɛ no Tata Nyo' to gayɛɛ ê me.”

Ɛ Jisos leem fwe dvu Baylɛt wvù wee sa' bala wvu Lum

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ No Jisos to leemɛɛ fwe dvu Baylɛt wvù wee sa', ɛ Baylɛt bife ê wvú lɛ “Ɛ nu wo wvù Nfon Bojuu lɛ?” Ɛ Jisos tfusɛ lɛ, “Ɛ nu no wo gay.”

¹² Geenɛn, ɛ boceɛ ncesɛ bo baay baay bô bonyii bô saake wonɛ ke dioo kɛw keeteyte mwɛɛm yî ye lɛ, ɛ wvú fanɛ yaa bvuu tfusɛ fiɛɛ kɛ.

¹³ Ɛ Baylɛt mum bife ê wvú lɛ, “Kɛ wo yuuke kfuw mwɛɛm mvun mvù bó jemɛi yî yo lɛ le?”

¹⁴ Geenɛn, ɛ Jisos fanɛ yaa tfusɛ fiɛɛ ê wvú naa kɛ fimwaanɛ ê mvù bó teyɛɛ yî ye lɛ kɛ. Ɛ wee sa' wvudvu taa nɛn ɛ diuw yum wvù baay.

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

¹⁵ Ɛ to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danɛfey e, ɛ wee sa' wvun bvuse wee mwaanɛ yew ncaw e wvù bonyii gomte lɛ wvù ebvuse.

¹⁶ Ɛ to nu kefew kedvu lɛ, ɛ wee mvu nu yew ncaw e, ɛ bó ké no kee wa lo wvù yî gee di bɛfɛ lɛ, ɛ dieɛ diɛw nu lɛ Balabas.

¹⁷ Ɛ bonyii ke dioo to tase, ɛ Baylɛt bife ê bó lɛ, “Ben gomte lɛ me embvuse ɛ è nu yɛɛ yew ncaw e? Ben gomte lɛ me embvuse Balabas, nuu Jisos wvù bó tɛɛ lɛ è nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ lɛ?”

¹⁸ Wvù to biite nonɛn njefo wvù to kee lo lɛ bó to nya Jisos can wen e ɛ è nu njefo bó to bene kendon bô wvù.

¹⁹ Ɛ keebvu bise fô nu ɛ seke wvù to shiilɛɛ wase fô bó ké no saake bonsaw, ɛ kpɛwɛɛ tum ntum fô wvù lɛ gay lɛ, “Fo wo ege fiɛɛ bô wee wɛ kɛ. Ɛ nu wee wvu teyɛɛ. Me njemɛi nɛn njefo ɛfilɛ nu ɛ njinsɛn bô me ɛntanɛ ɛbɛn baay ɛkumɛ wvù.”

²⁰ No Baylɛt bifeɛ nonɛn, ɛ boceɛ ncesɛ bo baay baay bô bonyii bô saake wonɛ bɛysɛ bonyii lɛ bó egay lɛ wvù ebvuse ɛ è nu Balabas, ɛlɛsɛ lo Jisos.

²¹ Ɛ wee sa' bvuu nɛ bife ê bó lɛ, “Wee wvù ben gomte lɛ me encinɛ ɛntɛ jo bonyii bo bofɛɛ ban nu wvù la?” Ɛ bó tfusɛ lɛ, “Balabas.”

²² Ɛ Baylɛt bvuu bife ê bó lɛ, “Ɛ me ndioo ɛ ncinɛ nonɛn, ɛnɛ nɛɛ bô Jisos wvù bó tɛɛ lɛ Klistu?” Ɛ bó bocii gay lɛ, “Bó ɛta lo wvù yî kentam e.”

²³ Ɛ wvù kase bife lɛ, “Bó ɛta wvù nje la? Fiɛɛ fi bɛfɛ fi wvù ge nu la?” Ɛ bó bvuu no wamte gɛnɛ kɛ lo fwe lɛ, “Bó ɛta lo wvù yî kentam e.”

²⁴ Ɛ Baylɛt ke dioo yɛn lɛ kɛ je nu kɛ, lɛ ɛ wen lumtɛnɛ bô fiɛɛ fin, ɛ diuw ke ɛnɛ ebuy. Ɛ wvù fi joo, cukɛ can ye dvú fwe dvu kebombom ke bonyii lɛ gay lɛ, “Kɛ ɛbo kem nu fô kpwe wee wvun e kɛ. Ɛ kee ben dvú.”

²⁵ Ɛ bonyii bocii tfusɛ ê wvù lɛ, “Ɛɛ, cinɛ ɛ ɛlɛmɛ kew ɛnu yî bikuu bisɛsɛ lɛ noo yî boom bosɛsɛ lɛ.”

²⁶ Ɛ Baylɛt mum bvuse Balabas no bó to gomte, gay ɛ bó tam Jisos, mum nya lɛ bó egɛn ɛta yî kentam e.

Ɛ bonyii bo nci lɛ no sɛwɛsɛ Jisos

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

27 Ε bonyii bo nci le bo wee sa' le mum jo Jisos ley dvú entw we le fô bó to tenje le Bletolium, mum kum keβεσε ke ηgoο bonyii bo nci le kecii ε kí tase gem Jisos κεεκεε.

28 Ε bó baaye ndvú ye, jo ndvu bvunfon yì yeεle shfuse yì ye le,

29 mum lu kefo ke bvunfon e ε kí nu bíay bíay bon ε wvú εfa, mum nya ηκêw ε εbo kew ke εεεy e le ε nu ketoome. Ε bó mum no too ηgvuumene ε wvú fwe σεwse wvú gayte le, “Biaa kembaan! Nfon Bojuu!”

30 No bó gee nonen, no cuyte nceη yì ye le, fii ηκêw we shele wvú dvú fofa.

31 Ε bó ke σεwse wvú nonen mεse, mum baa ndvu bvunfon ye, jise wase ε ε nu ndvú ye yì ye le, mum jo wvú keegen eta yì kentam e.

Ε bó ta Jisos yì kentam e

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 No bó to gene, buynen yì wee mvu wvu ε kelaante kè Selin e ε diee diew nu le Semon. Ε bó kan wee wvun ε wvú tuu kentam ke Jisos e.

33 Ε bó ke gen buy bvudvuu bvumew e ε bó tenje le Golgota, (ε diee din nu le Ngbwow Ekole,)

34 ε bó mum nya mbvuum ε wvú ε bó ε fiysen bó fiεε fimew ε fí cewcewe diewe lele le wvú ewu. Geenεn ε wvú dioo mom, fan keewu.

35 Ε bó mum ta wvú yì kentam e, jo ndvú ye tum kan dvú keegaw ε bikuu bibole.

36 No bó ge nonen mum shii fó no ceyte wvú.

37 Ε bó san ηwa' wvù dunçi fiεε fí bó taε wvú yì kentam e nje fí, mum ta yì kentam e ε we jo ekole kew ε wvú nu le, “Wvun nu Jisos, Nfon Bojuu.”

38 Ε bó ta ten bocoon bofεε yì bintam e bó bo Jisos, wvumvu εbo εεεy, wvumvu εbo εηkonko jo Jisos.

39 Ε bonyii no fele yene Jisos e mεεke lo bikuu, baale wvú bó boncun,

40 gayte le, “Wo wvù se nu keeke esâw yew ncese ekase eyoo yì εdiuw e eta, ke fi

le ekole kuw! Ε wo fen nu Waa Nyo', ε wo shii yì kentam kie le.”

41 Ε bocee ncese bo baay baay bó bonyii bó dunçi bonci noo bonyii bó saake won no σεwse ten wvú gayte le,

42 “Wvú se fii bonyii bomew σε wvú nulo efi kew ekole ηkuuη. Ke wvú nu Nfon bonyii bo Israel. Wvú eshii le yì kentam e keseen ε bese emum ebee wvú le.

43 Wvú se geele ekole yì Nyo' le. Ε Nyo' fen koonke wvú, ε wvú fi le wvú keseen no wvú se duu le wen nu Waa Nyo'.”

44 Ε bocoon ba bó to taε yì bintam e bó bo Jisos, no baale ten wvú bó boncun ke nonen.

Ε Jisos kpwe

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Ε diuu ke ben leke, ε ekfun ne jiim won tfuu gen buy didiuu ditεte εmvunsheen.

46 Ε ε ke no nu ke diewe didiuu ditεte le, ε Jisos ne fun foweεwe le, “Eli, Eli, lama sabaktani.” Fì nu le, “Nyo' wem, Nyo' wem, wo lan me nen nje la?”

47 Ε bonyii bomew bó to leeme fó dioo yuw, gay le, “Wee wvudvu tenje Elayja.”

48 Ε wee mvu bó le mum lewte lo kan mwaan jo kuca, ffum ε mbvuum mo ηgbwayηgbwayi le, bon yì fite le neke le wvú ewu.

49 Geenεn ε bomew bonyii gay le “Ke leem nen ε beene eyen laa Elayja nu eto efi wvú le!”

50 Ε Jisos bvuu wam foweεwe, ε keyoy kew mum buy.

51 Ε fí ne kooy le, ndvu yì to gawsene yew ncese ente to nu ε seε enteleη kew fowe bow buy fokuse biba bifεε. Ε nshε shiw, ε eta wamken,

52 ε jém ten yene ye ε bonyii bó ε to nu bo Nyo' le nteen bó to kpwekenεε wase mum kase buy yì kpwe le.

53 Ε Jisos ke dioo buy yì kpwe le, ε bonyii bodvu ne gen ε kelaante kè yuule le Jelusalem, ε bonyii nteen yen bó le.

54 Ε cee ekole bonyii bo nci le bó bonyii bó bó bó to nu fó ceyte Jisos ke dioo eyen no nshε shiw, bó fiεε ficii fì to kooyεε, ε nfan

koo bó baay. E bó gay le, “Kecεεy, kecεεy wee wvun se nu Waa Nyo'.”

⁵⁵ Bokεne nteen to leeme ten fó ntam-ndwee taale. E bokεne ban nu bò to nen'yεε Galilee no bii Jisos e fici wvú.

⁵⁶ Ngoo bó le to nu Maalia Magdalen noo Maalia wvú bwee Jem bô Yosεw, noo bwee boom bo Sebεdee le.

E bó dwey Jisos

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ E ε ke no nu ekiεguu, ε cee kpaw mvu wvu Alimatia ne to ε diee diew nu le Yosεw. Wvú ten to nu wee ngoo Jisos mvu.

⁵⁸ E wvú gen yen Baylet e lekε le wvú enya gvune di Jisos e ε wen ε wen egen edwey. Nonen ε Baylet mum gay le bó egen enya ε wvú.

⁵⁹ E Yosεw fi gvune didvu mum kule ε ndvu yi yuule le,

⁶⁰ mum gen jike ε jem yi ye le ε yí bεε fiε, ε wvú to cow jem yidvu yi kembaan e, mum binse kebwee ke te le ban diuw jem yidvu dvú, mum nenε.

⁶¹ Maalia Magdalen bô Maalia wvumvu we to nu fó, ε bó ε shii mbew jem yidvu le keba keki.

E bó no cεyte jem Jisos

⁶² E εkfun buy yuu, ε diuu di bó to ké no seysee mwεem mvu mbam wvubole ε fey wase, ε bocee ncese bo baay baay bô Bofalasii gen yen Baylet e,

⁶³ gay ε wvú le, “Wee wvu baay, bese kumyi fiε fi wee mbiay we to jemyεε seke wvú to bεε dvú. Wvú to nu ε gay le, è nu ke edioo ε buy ediuw εta ε wen ekase ebuy yi kpwe le.

⁶⁴ No fi nu nonen, gayε ε bonyii egen ecεyte jem egen ebuy ediuw εta, njefo bese fane le è nelo ε boom bew bo ngoo le ke enε egen econ gvune diew enenε dvú emum esenje ε bonyii le, ‘Wvú nu ε buy yi kpwe le.’ E bó ge nonen, ε yiyin mbiay yi keseen efey lo yi fwe.”

⁶⁵ E Baylet gay ε bó le, “Ben ejo bonyii bo nci le ε ben ε bó egen, ε ben egay ε bó ecεyte jem yidvu nta y no è nulo ε ben ecεyte.”

⁶⁶ Nonen ε bó mum gen looce fen diuw jem, mum ge nciise yi te di bó to banεε diuw jem dvú, mum gεε bonyii bo nci le bò ecεyte. *

28

E Jisos buy yi kpwe le

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ E diuu di mbam e ke fey, ε ekfun ke no gbwekene too, ε è nu diuu di fwe yi kemaa le, ε Maalia Magdalen bô Maalia wvumvu we gen keetaa jem.

² E fi kooy le, nshε to nu ε ne shiw bô mvungay, njefo nceendaa Tata to nu ε shii we to binse kebwee ke te die di bó to banεε diuw jem dvú mum shii yi dvú le.

³ Nceendaa wvudvu nu ε bvushiw bwew to lawkene diewe jan e, ε ndvú ye baa nen bvuuu.

⁴ E bonyii bò to cεyte jem ba yen wvú le fan baay, cin nen kikikiki, gbweken fokuse no jiimene diewe binjkpwe bi bonyii le.

⁵ E nceendaa Nyo' wvudvu gay ε bokεne ba le, “Fo ben efanè ke. Me nkee lo le ben gomte ε è nu Jisos wvú bó se taε yi kentam e.

⁶ Kε wvú bεε fen kε, wvú nu ε buy wase yi kpwe le no wvú to gayεε. Ben eto eyen fô wvú se jiime.

⁷ Ben emum egen cekey esee ε boom bew bo ngoo le le wvú nu ε buy wase yi kpwe le, le wvú nu ε sa wase fwe dvunen Galilee. Ben nu ke eyen wvú le jó. Ben eyekε eyuw, ben nu ε yuw wase no me nsenje ε ben.”

⁸ E bokεne ba mum ja fô jem cekey cekey bô nfan, geenen kenke ten ngon wvu baay, no lewte gene keegen see ε boom bo Jisos e bo ngoo le.

⁹ No bó to gene, ε fi kooy le bô bo Jisos to nu ε tasen, ε wvú gay bó le le, “Me ngayte ben e.” E bó mum to mbew ye le, gbwe bam bikaa biew, wvum wvú.

¹⁰ E Jisos gay ε bó le, “Fo ben efanè ke. Ben egen egay ε boom bo bwεem e le bó egenε Galilee eyen me le jó.”

E bonyii bò to cεyte jem see fiε fi to kooyεε

¹¹ E bokεne ba ke ne dioo egene, ε fi kooy le bonyii bo nci le bò to cεyte jem bomew

to nu ε ne gen εlaante gen see fiεε ficii fi to kooyεε ê bocee ncese bo baay baay.

¹² Ε bocee ncese bo baay baay bodvu mum kum bonyii bò saake won ε bô bó shii cu ntaη, mum baη diuw bonyii bo nci le ba bô bigew nteen,

¹³ gay ê bó le, “Ben egaytè ê bonyii le ben se leete boom bew bo ηgoo le ε se ε to ε con gvune diew ε gen dvú.

¹⁴ Ε ben seηe nonεn, fí ε ley bitem bi wee sa' le, wvú ε no gomte keenya ηgew ê ben, é bese eseyse wvú, wvú saa ebvuu enya ηgew ê ben ke.”

¹⁵ Nonεn ε bó mum fi bigew bidvu mum no seηe ke no bó to gayεε ê bó. Kenfε kedvu kin ε mum ε lam εnte jo Bojuu ε to ε buy εben e le bó to con lo gvune di Jisos e.

*Ε Jisos tum bonyii bew yî won e tfuu
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Lem 1:6-8)*

¹⁶ Ε boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe ncow mwaanη mum ne gen Galilee, ben gen yî kum wvú Jisos to gayεε ê bó le.

¹⁷ Ε bó dīoo yεn wvú le, wvum wvú. Geenεn ε bomew no maηene wvú.

¹⁸ Ε Jisos bence to gay ê bó le, “Bó nu ε nya wase mvunηay mvunciim mvu fowe noo mvu fokuse ê me.

¹⁹ Nonεn, ben egen le bitum e bicii, egeè ε bonyii nu bonyii bem bo ηgoo le, eleesè bó ê joo ê diee di Nyo' Ice bô Wan noo Keyoy ke Yuule le.

²⁰ Ben eyεεyi bó le bó egeè fiεε ficii fi me nu ε n'yεεyi ben dvú. Ben eyeke eyuw, me nu enu beene sekecii enηen embuy naa kefew kè wonη nu ke eka.”

Saaka wvù Jee wvu ekumε

Jisos no

Maaku

to Sanεε

Fiεε fi nu ê Nwa' Mak wvun e

Saaka wvù jee wvù Mak to sanεε wvun dunji le Jisos nu wee wvù to gee mwεεm bvuu kenke mvungay keejeme fiεε é fí enù no wvù jeme. Wvù to dunji mvungay mvun yí n'yεεyi we le bô keebvuuse bonceendaa bo dεwle le, noo keelεεshi bibefε bi bonyii le. Jisos to tenje ekole kew le wen nu wee wvù diee nu Waawee, ε wvù ε to keenya ekole kew keeboyse bonyii. Diee din nu di nu ê nwa' Dania le 7:3-14.

Mak yam ε san ε è nu ekumε mwεεm mvù Jisos to gee efey mvù wvù to jemyi. Biba bi fokemεse ke nwa' wvun e jeme ekumε mwεεm mvù to kooyεε bô Jisos yí kemaa kew ke fokemεse le, efey mvunciim no bó to taε wvù yí kentam e, bô no wvù to buyεε yí kpwe le, ben we.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-13 Kenkεwce ke saaka wvù jee ekumε Jisos e

1:14-9:50 Lemme di Jisos e ê keba kè Galilee le

10:1-52 E Jisos nε Galilee gen Jelusalem

11:1-15:47 Kemaa ke Jisos e ke kemεse le mbew Jelusalem e noo Jelusalem

16:1-8 Mbuy wvu Jisos yí kpwe le

16:9-20 Ekumε no Jisos to dunceε ekole kew no wvù to buyεε yí kpwe le bô no wvù to benεε we

Saaka wvù Jon Nleseejoo to fewci

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Wvun nu saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu wvù Waa Nyo'.

² Wvù to kεw ke no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to sanεε ε Nyo' gayte le, “Yekε eyuw, me nu nke enciinse wee wεm ntum é wvù esa fwe dvu wo, wvù nu egeen eseyse je yo.

³ Diεw wee fuunke nkpwaante le bó eseyse je Tata, enεle é yí enù teytey.”

⁴ Nonεn, ε wee mvu wvù bó to tenje le Jon Nleseejoo ke mum nε buynεn nkpwaante, no fewci ê bonyii le bó ekumεn mvuntelem mvubole, é wen elese bó ê joo wvu le Nyo' elεεshε bibefε bibole.

⁵ E bonyii mum no buyte ê bontεw bo won wvù Judea le tfuu noo ê kelaante kè Jelusalem e kecii gene fô Jon e, seje bibefε bibole, ε wvù mum leese bó ê joo ê Joo Joodan e.

⁶ Jon to jiise ndvú ε bó kene bô yvúw nyam mi yí bó tenje le kamεl, seenke kecaw cin ε bó kene bô jew nyam, diee ε è nu cúma bô ndon.

⁷ Wvù to fewci, gayte le, “Wee mvu too ê me ejim kuuke fele me, ε me mbaa ncim enkocεn keengvuwcε fokuse enfay laba we ke.

⁸ Me nleese ben ε è nu ê joo, geenεn, ε wvù nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le.”

No bó to lesεε Jisos ê joo bô no Satan to momte wvù

(Mat 3:13-4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Ke εdiuw yoya le, ε Jisos nε Nasalet ê keba ke won e kè Galilee le, to ε Jon lese wvù ê joo ê Joo Joodan e.

¹⁰ Ke no Jisos to buyte ê joo nεn, mum yεn ε εbule yene ye, ε Keyoy ke Yuule no shiile too yí ye le diεwε ebembε le.

¹¹ E diεw jeme fowe le, “Wo nu Waa wεm, nu fitele fiem, ε me n'yuuke njon bô wo baay.”

¹² E Keyoy ke Yuule mum ge lo kan mwaan ε Jisos gen no cee nkpwaante.

¹³ E wvù no nu jó yí εdiuw e mbaanyε, ε Satan momte wvù. Wvù to nu jó nonεn bô nyám yí nkpwaante, ε bonceendaa bo Nyo' le taale fô wvù le.

E Jisos tee bonyii bonεw le bó enù boom bew bo ngoo le

(Mat 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ E bó ke nε koo Jon lese yew ncaw e. E è no nu ejim jodvu, ε Jisos gen Galilee, no fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' jó.

15 E wvú no fewci, gayte le, “Kefew nu e to wase e kocen, e bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee. Ben ekumen mvuntelem mvunen, ebee saaka wvú jee wvun e.”

16 E Jisos ke no fele mbew Mamase yí Galilee le, yen Semon bô waa bwee wvú Andulu le e bó laanke kensan e mamase le, no nkien wvubo to nu byé yí koolen.

17 E Jisos gay e bó le, “Ben ebii me le e me enge e ben ekoolé wase e e nu bonyii.”

18 Kan mwaan, e bó mum cine binsan bibole, no bii wvú le.

19 E Jisos ke dioo kençi gene fwe, yen Jem bô waa bwee wvú Jon e, bô to nu boom bo Sebēdee le, e bô bó nu e kekon e tumci binsan.

20 E Jisos mum tee lo ten bó. E bó cine icee bó le e kekon e bô bonyii bô bó to jo e bó elemte bó le, mum no bii wvú le.

*E Jisos bvuse keyoy kè yiile yí wee le
(Luk 4:31-37)*

21 E bô bo Jisos ne gen e kelaante kè Kafana'um. E e ke no nu diuu di mbam e, e Jisos mum gen lo yew bunle le no yeyi bonyii dvú.

22 E bonyii no yuuke kenke lo nghaw yí n'yeyi we le, njefo wvú to yeyi diewe wee wvú kenke mvungay mvu n'yeyi le. Ke wvú to yeyi diewe no bonyii bô dunçi bonci bo Nyo' le to ké no yeyi ke.

23 Ke sekedvu, e wee mvu ne fese yew bunle yidvu le, e e to nu wee e keyoy kè yiile nu yí ye le.

24 No wvú ley dvú, mum wam le, “Jisos wvu Nasaret, wo fii la e bese? Wo to keelēse bese le? Me nkee naa wo. E nu wo wvudvu wvú yuule wvú ne fô Nyo' le.”

25 E Jisos kan keyoy kè yiile kedvu, gay le, “Ban lo, buy yí wee wvun e.”

26 E keyoy kedvu mum ge e wvú gbwe fokuse no taake, e kí fun foweewe, mum buy yí ye le.

27 E bonyii yen nonen, e diuw yum bó, e bó no ghayte ebonēbon biite le, “Fin nu la? E nu n'yeyi mvu wvu fwe le? Wee wvun kenke mvungay kane naa noo biyoy bi yiile e bi yuuke wvú le.”

28 Kan mwaan, e saaka wvu ekume Jisos saanken gen bontew bocii bo e keba kè Galilee le.

*E Jisos fe bonyii bo bincem e nteen
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

29 E Jisos ke buy yew bunle yidvu le, gen yew dvu Semon bô Andulu, e Jem bô Jon nu bô bó.

30 E to nu e mwese Semon jiime, cemte bô ken'ya'. Ke no Jisos ley yew, e bó mum see lo e wvú ekume kpwoon wvudvu.

31 E Jisos gen fô wvú to jiime, jice wvú le yí kebo le, cake wvú we. E ken'ya' kedvu mum cine wvú le, e wvú ja we, taa fi e bó die.

32 E e ke no nu ekiēguu ebvubwe no diuu to seeyi, e bó no too bô bonyii bocii bô to cemkene noo bonyii bô bonceendaa bo dēwle le to njisene bô bó fô Jisos e.

33 E kelaante kedvu kecii tase e fwese.

34 E wvú fe bonyii nteen bô to kenke bincem jey jey, bvuu bvuse bonceendaa bo dēwle le nteen yí bonyii bomew e. E wvú dioo bvuse, saa ebee le bonceendaa bodvu ejemyi lo ke, njefo bó to kee wee wvú e nu wvú.

*E Jisos fewce diēw Nyo' Galilee
(Luk 4:42-44)*

35 E e ke no nu kebitele, e Jisos ja we, buy gen bvudvu bvumew e wvú emben no bunlee.

36 E Semon bô bonyii bô bó to nu, shee buy gen kegom wvú.

37 E bó yen wvú le, gay e wvú le, “Bonyii bocii nu e shee e no gomte wo.”

38 E Jisos tfuse fiew e bó le, “Beene edansen egen bontew bomew e wvu le e nulo e me enfewce ten diēw Nyo' jó. E nu fi fi me nto nje fí.”

39 E wvú mum no ghane keba kè Galilee le kecii fewci diēw Nyo' yéw bunle yibole, bvuse bonceendaa bo dēwle le yí bonyii le.

*E Jisos fe wee e wvú cemte bô ntun wvu baay
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)*

40 E wee mvu wvú to cemte bô ntun wvu baay ke ne to, tum envuw e Jisos ejise, lēke

wvú gay le, “Wo nulo efe me é me en'yuule, é wo fén koonke lo.”

⁴¹ E shen koo Jisos, e wvú neke kebo kum wvú le, gay é wvú le, “Me nkoonke lo, bonen le, eyuule.”

⁴² Kan mwaan, e ntun wvu baay wvudvu mum cine wvú le, e wvú bonen mum no yuule.

⁴³ E Jisos mum gay le wvú egenè lo, looce ciise lo é wvú,

⁴⁴ gay le, “E yenè fo wo esee é wee ke. Geenen, gene edunçe ekole kuw é cee ncese, emum enya nnya yì Muses to gaye le wee kenke keenya keedunçe é bonyii le wen nu e bonen wase yì ntun wvun e e no yuule.”

⁴⁵ No Jisos ciise nonen, e wee wvudvu kaa no gene bwaashi lo fíe fidvu. E saaka wvudvu saanken, e je fanje yaa bvuu nu dvú yì è nulo é Jisos eley kelaante le endan ke. E wvú mum mey ke wase no nu nkpwante, e bonyii nen'yi mondvuum e mondvuum e, too fô wvú le.

2

*E Jisos fe wee e wvú e kpwe keba kemwaan
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ E ediuw ke dioo genci, e Jisos kase tu jim Kafana'um. E bonyii yuw le wvú nu wase fô yew e,

² e bó mum to tase fô nteen, e je fanje yaa nu dvú fô yì è nulo é wee tome ekale naa noo é yew fwese ke. E wvú no fewci diéw Nyo' é bó.

³ E bonyii bomew ke ne no too bonew bô wee mvu fô wvú le e bó e shfumé é fikéy e, e wvú e kpwe wase keba kemwaan.

⁴ E fí ghaw keeley gen bô wvú fô wvú le njefo bonyii to faci baay. E bó mum ben e è nu é yew we, too keyey. No bó tolé nonen, mum shike wee wvudvu é fíe fí wvú to jiime jó le.

⁵ E Jisos yen no bó nu e lese fitele yí ye le, e wvú mum gay é wee wvú to nu e kpwe keba kemwaan we le, “Nsaa yem, me nu e nleshe wase bibefe biuw.”

⁶ E bonyii bomew bô to dunçi bonci bo Nyo' le bô to nu fô yuw nonen, mum no wvukene é mvuntelem e, biite le,

⁷ “Wee wvun jemyi nen ne le? Wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le. E nu yee dvú wvú nulo eleshé bibefe efey Nyo' maan?”

⁸ E Jisos mum kié lo é fitele fiew e fíe fí bó to kpwaake, mum bife é bó le, “Ben se kenke kfuú ban bonkpawce é mvuntelem mvunen e nen nje la?”

⁹ Fi cekey keegay é wee wvun nu fí la? Keegay le me nu e nleshe wase bibefe biew, nuu le wvú ejo fikéy fiew egene le?

¹⁰ Geenen, me nu enge é ben ekié le wee wvú diee nu Waawee kenke mvungay fokuse fén keleshé bibefe.” E wvú mum gay é wee wvú to nu e kpwe keba kemwaan we le,

¹¹ “Me njemyi é wo, ja we ejo fikéy fiuw egene fô yew e.”

¹² E wvú mum ja we, jo no buyte e bonyii bocii taale wvú. E bó taa nen, e diuw yum bó, e bó no tumte monkum mo Nyo' le, gayte le, “Bese ke baa yen wase kfuú fin fíe le ke.”

*E Jisos tee Lewe le wvú enú waa we ngoo
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ E Jisos ke bvuu ne gen mbew mamase le, e kebombom ke bonyii le to fô, e wvú no yeyi bó.

¹⁴ E wvú ke ne dioo gene, yen Lewe wvú waa Alfíyus e, e wvú e shii fô bvudvuu bwew bvú lemme le, e no fii shile. E Jisos gay é wvú le, “E bií me le.” E wvú mum ne we no bii wvú le.

¹⁵ E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke gen no diekene yew dvu Lewe bô bonyii bô to fii shile noo bonyii bomew bô befe ten. Kfuú ban bonyii to ké no bii wvú le naa nteen.

¹⁶ E Bofalasii bô to dunçi bonci bo Nyo' le yen no Jisos diekene bô bonyii bô befe noo bô to fii shile, mum bife é boom bew bo ngoo le le, “E nu nje la wvú wvú diekene bô bonyii bô fii shile noo bonyii bô befe bomew?”

¹⁷ E Jisos yuw no bó bife, gay é bó le, “Ke bonyii bô temyi ké no gomte wee efuwe ke. E ké no gomte bô cemkene. Ke me nto keentee bonyii bô nu teyey ke. Me nto keentee e è nu bô befe.”

*Ekume keebamte mwem mvudien
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)*

18 E è ke no nu, ε boom bo Jon e bo ηgoo le, noo bo Bofalasii le bamte mwεεm mvudien. E bonyii bomew mum to bife ê Jisos le, “E nu nje la wvù boom bo ηgoo le bo Jon e, noo bo Bofalasii le bamte mwεεm mvudien, ε boom buw bo ηgoo le yaa bamte kε?”

19 E Jisos tfuse ê bó le, “E nulo é bó ebe bonyii bô bvujen é bó ege ebvuu e bamte mwεεm mvudien ε cee bvujen nu bô bó? Kε è nulo é bó e bamte mwεεm mvudien ε wvù nu bô bó kε.

20 Geenεn, kefew nu ke eto kè bó nu ke eloo cee bvujen wvudvu ê bó, é bó emum ekεw eshee mbam mwεεm mvudien kefew kedvu le.

21 Kε wee nulo ejo njaw ndvu yi fiε, etumcε ndvu yi yvum dvú kε. E wvù ge nonεn, é njaw ndvu yidvu ke emεse esaa lo ndvu yi yvum yidvu, é kebuw kè nu fô emεse ekuw efey lo no kí be shee nu.

22 Kε è nulo tεn é wee ejo mbvuum mo monfεm, egeε ê gham mbvuum wvù bó kene bô jew nyam e, * ε wvù ε yvumεn wase kε. E wvù ge nonεn, é mbvuum mo monfεm modvu ke ekoo, esawye gham wvu yvum wvudvu, é mbvuum bô gham ela εcici. Fi lεη nu le, bó kεηke keegεε mbvuum mo monfεm kε ε è nu ê gham wvu fwε le.”

*Ekumε diuu di mbam e
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 E to nu diuu di mbam e dimew, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le no lεne fele wεε εgiη wvumew e. E boom bew bo ηgoo le kεw no sumyi bicεε diee.

24 E Bofalasii yεn, bife ê Jisos le, “Tata, taa eyεn, è nu nje la wvù boom buw bo ηgoo le gee fiεε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e?”

25 E Jisos bife tεn ê bó le, “Ben ke baa tan wase ê Nwa' Nyo' le no jεη to yuu Nfon Dawe bô ηgoo ye ε wvù ge le?”

26 E to nu kefew kè Abiata to nu εkolε ke bocee ncεse le, ε Dawe ley yew Nyo' le jo blεed wvù bó to gee ncεse dvú fô Nyo' le, die bvuu nya tεn ηgoo ye dvú, ε è to nu nci fo wee edie blεed wvudvu efey bocee ncεse.”

27 E Jisos mum mεse gay ê bó le, “Nyo' to gεke diuu di mbam e nje wee. Wvù to baa bom wee nje diuu di mbam e kε.

28 Nonεn, wee wvù diee nu Waawee nu Cee Ekolε naa noo wvu mbam.”

3

*E Jisos fε wee ε kebo kew ε kpwe
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 E Jisos ke bvuu geη ley yew bunle le. E wee mvu nu dvú ε kebo kew ε kpwe.

2 E bonyii bomew bô to nu dvú no gomte fiεε fi bó etey yî Jisos e, mum lun εjise yî ye le no taale laa wvù nu efε wee wvudvu diuu di mbam e le.

3 E Jisos gay ê wee wvù kebo to nu ε kpwe wε le, “Ja we eto fεn.”

4 No wvù toε, ε Jisos bife ê bonyii le, “Fiεε fi nci nu ε bee le wee ege diuu di mbam e nu fi la? Keege fiεε fi jee, nuu fi befe le? Keeboyse wee, nuu keeyu lo le?” E bó cife.

5 E Jisos ton'yε shém bô bó, taa bó bocii kεnεn, ε shen koo wvù yî mvuntelem mvubole mvù yiile le. E wvù gay ê wee wvù kebo to nu ε kpwe wε le, “Nεke kebo kuw.” E wvù nεke ε kí mum bonεn.

6 E Bofalasii mum buy, geη lo kan mwaan ε bô bo ηgoo bonyii bo Nfon 'Elod e jo nsey no è nulo é bó ege sε yu Jisos.

E bonyii no nεn'yi biba bicii too fô Jisos e

7 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le mum nε jó geη fô Mamase yî Galilee le. E ke-bombom ke bonyii le ke baay bi wvù le. E bomew bonyii to nε keba kè Galilee bô kè Judea le.

8 E bomew to nε Jelusalεm, bomew keba kè Idumea le, bomew Joo Joodan wvuke, bomew biba bi Taya bô Sidon e. Kebombom kedvu to to nonεn njεfo bó to yuuke mwεεm mvù wvù to gee mvunciim.

9 E Jisos nε gay le boom bew bo ηgoo le egom kekon eseyse egeε é wen eley jó fo kebombom ke enε efacε wen.

10 Wvù to gay nonεn njεfo wvù to nu ε fε wase bonyii nteen, ε bonyii bo bincεm e bεε kε too keekum wvù le.

11 E bonyii bò biyoy bì yiile to njin̄sene bô bó ké yēn Jisos e mum no gbwekene fwe dvu wvú wamte gayte le, “Wo nu Waa Nyo'.”

12 No bó wamte non̄en, e Jisos looce ciise lo ê bó le fo bó ege é bonyii kiēē wen kē.

E Jisos baa bonyii yuufe ncow bofēē le è nu boom bew bo ntum e
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 E wvú ke nē ben gēn yī kum e, tee bonyii bò wvú to shieele e bó to fô wvú le.

14 E wvú baa bonyii yuufe ncow bofēē, tee bó le boom bew bo ntum e, * wvu le bô bó enū, é wen etumte bó e bó ghane fewci diēw Nyo',

15 bvuu kēn̄ke mvungay keebvuuse bonceendaa bo dēwle le yī bonyii le. †

16 Bonyii bodvu to nu: Semon, wvú wvú to nyae diee diēw dimew le Bitā.

17 Jēm bô waa bwee wvú Jon bò to nu boom bo Sebēdee le, bô wvú to nyae diee é bó le “Boan̄gēs” dì nu le, “Boom bo jan̄ yī baykene le.”

18 E bomew nu Andulu, Filew, Batolomu, Matio, Toma, Jēm wvú waa Alfīyus, Tadio, Semon wvú to nu wee ngoo Boselot, ‡

19 noo Judas Iskaliot wvú to ghanēē gese Jisos.

E bonyii no duu le Belsebu wvú nfon bonceendaa bo dēwle le nu yī Jisos e
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 E Jisos ke nē gēn fô wvú to cee, e ke-bombom ke bonyii le bvuu tase fô, e bô boom bew bo ngoo le fan̄e yaa kēn̄ke naa lo je keediekēn kē.

21 E kfuu diēw ke dioo yuw, mum gēn keejo wvú njefo bonyii to duu le wvú ghaanene lo.

22 E bonyii bò to dun̄ci bonci bo Nyo' le bò to nēn'yeē Jelusalem bow jó no gayte le, “Belsebu nu yī ye le, e wvú bvuuuse bonceendaa bo dēwle le nēn e è nu bô mvungay mvu nfon bonceendaa bodvu le.”

23 E Jisos ben bó, bife ê bó ê ngan e le, “E nulo é Satan ebvuu ebvuuse ekolē kew yī wee le nēē le?”

24 E ketum nē e gawsen e no diuu ekinēkin, kí saa ke eleem kē.

25 Yew é nē e gawsen e no diuu eyinēyin, yī saa ke eleem kē.

26 Non̄en, é Satan nē e gawsen bô ngoo ye e no diuu ebonebon, wvú saa ke eleem kē, é emum enu kemēse kew.

27 Geen̄en, ben ekeè le kē wee nu dvú wvú nulo eley yew dvu ntēm̄mvungay, ekuu mwēm̄mwew keceey elewte dvú, sē wvú e yaw e kay ntēm̄mvungay wvudvu e sē kuu kē.

28 E me ensee é ben keceey le, Nyo' nulo elēshē mwēm̄mvù befe noo díēw yī befe yicīi yī bonyii jem̄yi. §

29 Geen̄en, é wee jeme diēw yī befe ekumē Keyoy ke Yuule, tu kē è nu naa lo é Nyo' elēshē kē, njefo wvú nu e ge kebefē e è nu kē mēy lo.”

30 Jisos to jem̄yi non̄en njefo bonyii bodvu to duu le keyoy kē yiile nu yī ye le.

Bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 E bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e mum fese, leem ekfun̄, tum wee le wvú etee wvú.

32 E to nu e kebombom ke bonyii le e shii e gem wvú e tase. E bó gay é wvú le, “Bwoo bô boom bo bwoo le gomte wo ekfun̄.”

33 E Jisos bife le, “Bwēm̄ bô boom bo bwēm̄ e nu baa?”

34 No wvú bife non̄en mum jin̄e bonyii bò to shilēē gem wvú ba, gay le, “Bwēm̄ bô boom bo bwēm̄ e ban.

35 Wee tfuu wvú gee fiēē fi Nyo' gomte, nu wvú wvú nu waa bwēm̄ bô jeme yēm̄ noo bwēm̄.”

4

Ngan ekumē wee wvú to tfum̄yi ngow
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 E Jisos ke bvuu kēw no yēēyi bonyii mbew mamase le, e kebombom ke bonyii le

3:12 1:34; Luk 4:41 * 3:14 Kē bon̄wa' bo boyvuum bomew kēn̄ke njeme wvú le, “Tee bó le boom bew bo ntum e” kē. † 3:15 Bon̄wa' bo boyvuum bomew nu e bise fēn le, “E bó efele tēn bonyii bo hinc̄em e.” 3:16 Lem 1:13; Jon 1:40-44 ‡ 3:18 Boselot to nu Bojuu bò to tomte won̄, diuu keebvuse yī ngēw e can bonyii bo Lum e. 3:21 3:31; Jon 7:5 3:22 Mat 9:34; 10:25 3:27 Yēsa 49:24 § 3:28 Bonyii nteen yēne le mwēm̄mvù befe noo díēw yī befe yin nu e bó jem̄yi ekumē Nyo'. 3:30 Jon 7:20 3:31 3:21 3:35 Mat 6:10 4:1 3:9

ε tase fó nɛn ghemm. Ε wvú mum nε wase ley shii ε è nu ê kekon e ê joo, ε kebombom kedvu no leeme ngem joo le ê nkpwaaante.

² Ε wvú no yeyi bó bô mwεem nteen ê bonɣan e. Ε wvú nε ma ngan mvu ê bó le,

³ “Ben eyekε eyuw, wee to nu ε laa keegεn etfume ngow.

⁴ Ε wvú ke dioo etfumyi, ε yimi gbweken ê je, ε mvunyiim to tacε die.

⁵ Ε yimi ngow gbweken fô bvudvuu bvυ εta le ε nshε yaa nu fó ntay kε. Ε yí mum yanɣen buy njefo kε nshε to nu fó ntay kε.

⁶ Ε mvum ke dioo ekεw ebaa, mum sun ngow yidvu ε yí yowlεn, njefo yí to baa cime gεn kε.

⁷ Ε yimi ngow gbweken ê bisafe le. Ε bisafe bidvu ke ku mum ban ngow yidvu ε yí fanε yaa eyum mvuntam kε.

⁸ Ε yimi ngow gbweken ε è nu yí nshε yí jee le, ke buy, ku yum, duu fey no bó to tfumyεε, ε jise di ngow e yumte ejise mbaanshε, dimew ejise mbansoocaa, dimew ejise gbwee.”

⁹ No Jisos ma nonεn mum mεse le, “Wee wvú kεnke bitem ε wvú yuw.”

*Shiee wvú Jisos to jemyi ê bonɣan e
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Ε Jisos ke dioo nu wase wvú emben, ε bonyii bomew bô bô bó to nu noo boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofεε bife ê wvú ekumε ngan wvudvu.

¹¹ Ε wvú tfuse ê bó le, “Ε nu ê ben bô Nyo' nu ε dunce wase kenyilε ke bvunfon bwew e. Geenεn, fô bonyii bomew e nu ε fiεε ficii nu kε ε è nu ê bonɣan e,

¹² wvu le bó ke etaale naa ntay, geenεn yaa yεne kε, ke eyeke naa ntay, yaa yuuke kε. Ε fí nu nonεn wvu le fô bó ke ekumεn mvuntelem mvubole, é Nyo' elεεshε bibefε bibole.”

*Fiεε fi ngan wvú Jisos to maε dunɣi
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Ε Jisos nε bife ê bonyii ba le, “Fí nu le ben baa kiεε fiεε fí ngan wvun jemyi le? Ε ben baa kiεε wvun, é ben ke ekiεε bomew bonɣan nεε le?

¹⁴ Ngow yí wee wvudvu tfumyεε nu diεw Nyo'.

¹⁵ Ngow yí gbweε ê je nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', ε Satan mum to lo kan mwaan bvuse diεw yidvu fô mvuntelem mvubole.

¹⁶ Ε ngow yí gbweε fô bvudvuu bvυ εta le nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', fiisεn lo kan mwaan bô njon,

¹⁷ geenεn, ε yí baa cime gεn fô mvuntelem mvubole kε. Ε yí moocε kε fó caan, é ngεw ke dioo ε to, kεnεε bonyii bon ε è nu bikaa ê bó ejim nje diεw yidvu, ε bó mum tfuw lo bikaa kan mwaan.

¹⁸ Ε ngow yí to gbweε ê bisafe le nu bonyii bô yuuke diεw Nyo',

¹⁹ ε ken'yanɣan ke ekumε mwεem mvu yí won wvun e, bô shiee bvukukε noo shiee mwεem mvumew mum tase ban diεw yidvu ε yí laayε εcici.

²⁰ Ngow yí gbweε yí nshε yí jee le ε mum ε no nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', fiisεn, no gee no yí gomte gεne lo fwe fwe, kε diεwε ngow e fô yí ε yum ejise mbaanshε, yimi ejise mbansoocaa, yimi ejise gbwee.”

*Ekumε ken'yeese
(Luk 8:16-18)*

²¹ Ε Jisos nε bife le, “Wee ké leyte bô ken'yeese yew kfukε bô nkaa, kεnεε lese εgaaku le? Kε wee ké leyte dvú tome ε è nu yí fiεε fí bó tomyi ken'yeese yí dvú le le?

²² Ben ekeè le fiεε ficii fí nu ê nnyilε le nu ε bó to nyile le bó ke ege é fí eyenε, é fí nu ejim ejim ficii é bó ege é fí ebuy εmwa.

²³ Wee wvú kεnke bitem, ε wvú yuw.”

²⁴ Ε Jisos bvuu gay le, “Ben dioo yeke diεw Nyo' no yeke ntay, ekeè le je yí wee yeke jó nu no Nyo' nu ke efew se nya ê mwεten, ε wvú nu ke enya naa fesεn lo.

²⁵ Wee wvú kεnke fiεε nu ε bó nu ke ebise. Ε wee wvú yaa kεnke kε fiεε nu ε naa fí caan fí wvú kεnke nu ε bó nu ke efi lo ê wvú.”

Ngan ekumε ngow no yí ké no kuu

²⁶ Ε Jisos bvuu jeme le, “Bvunfon bvυ Nyo' le nu diεwε ngow fô wee ε tfume wεne.

²⁷ Ε ké dioo nu εtanε ε wvú no leete, é ekfun ké yuu ε wvú nε we. Ε ngow yidvu ké

buy no kuu, ε wvú yaa cim kee laa yí gee nεε sε kuu le,

²⁸ ε ε gee kε nshε ε yí sε kuu. Ε yí ké nε yaw low, nε fó nya bikem, ké nε fó tum εjise.

²⁹ Ε yó ké dioo ε be, ε wvú mum jo finyo ley wεne, njefo kefew ke ngbwele le nu ε kocεn wase.”

*Ngan εkumε kfuu ngow fintam fimew
(Mat 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)*

³⁰ Ε Jisos bvuu nε gay le, “Ε nulo ε beene efewsεn bvunfon bvú Nyo' le bô la? Ε nulo ε beene efewsεn bô ngan wvù la?

³¹ Bvú nu kε diεwε kfuu ngow fintam fimew, * fi ηoynene εjise fele mvungoke mvunciim fokuse fεn. Ε wee ké tfume wεne,

³² ε yí ku, yin fey bite bicii bì bó tfumyi wεne, ε tíεw ye fanke nno nyaa kendvun, ε mvunyiim mvù bile we nulo eyoote yéw yí dvú le ε kendvun kedvu le.”

³³ Ε nεε no Jisos to fewci diεw Nyo' ε bonyii ε bongan e diεwε ban e, ε je yí è nulo ε bó eyuw e.

³⁴ Kε wvú to ké jeme fiεε ε bó sε è nu ε ngan e kε. Geenεn, ε wvú ké dioo nu wase bô boom bew bo ηgoo le εbonεbon, mum mεse yuuse bongan bodvu bocii ε bó.

*Ε Jisos wam nffum
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Ε Jisos yεεyi bonyii εbvubwε, ε è ke dioo nu fokiεguu, ε wvú gay ε boom bew bo ηgoo le le, “Beene elente mamase ege n kewvu keki.”

³⁶ Ε bó mum cinε kebombom ke bonyii le kè to nu fó le, ley ε kekonε kè Jisos to nu wase jó kiε le, ε bô bó no leenci, ε bikonε bimew bii bó le.

³⁷ No bó to leenci, ε nffum wvu baay nε sεsε kεw no bvuyte joo ε yí leyte ε kekonε e gomte keeyinεn.

³⁸ Jisos to nu ε kekonε e εjim leete, ε wvú ε jike εkolε yí mbwaan e. Ε bó gεn no kamsee wvú gayte le, “Wee n'yεεyi, kpwe gomte keejo beene nεn ε wo yaa ghayte kε le?”

³⁹ Ε Jisos kamse, wam nffum wvudvu, gay ε joo le, “Ε nù nyεkeey.” Ε nffum wvudvu mum lu, ε mondvuum cife nεn ndvumm.

⁴⁰ Ε wvú mum bife ε boom bew bo ηgoo le le, “Ben fane la? Ben baa lese wase fitele yí yεm e le?”

⁴¹ Ε ye bεm bó, ε bó no ghayte εbonεbon le, “Wvun wee nu wvù nεε, wvù naa nffum bô joo yuuke wvú le?”

5

*Ε Jisos bvuse bonceendaa bo dεwle le yí wee le
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le lente mamase yidvu buy wvuke, keba ke bonyii bo Gelasen e.

² No wvú to buyte ε kekonε e, ε bô wee mvu tasεn ε keyoy kè yiile njiηsene bô wvú, ε wvú buy ε ditfum di bó to dweyte bonyii jó le.

³ Wee wvudvu to ké no cee ε ditfum didvu le. Ε wee yaa to nu dvú wvù nulo εbvuu ekay wvú ε è cim nu naa bô ncaw kε.

⁴ Bokan nteen nu ε bó to ké leese wvú ε difwan e, kay can ye bô boncaw, ε wvú sumyε boncaw bodvu, sawyε difwan. Kε wee to nu dvú wvù nulo ejice wvú le kε.

⁵ Wee wvudvu to ké no kale ε ditfum didvu le bene buyte yí dikum e εntan bô εmvunsheen, wamte, kaashi ye ye bô εta.

⁶ No wvú yεnεε Jisos e bεε ncejole, lewte to tum εnvuw ε wvú εjise,

⁷ wam foweεwe le, “Jisos Waa Nyo', Nyo' wvù nu εkolε ke Mwεεm Mvunciim e, wo fi la ε me? Me nleke lo wo ε diee di Nyo' le le fo wo enya ηgew ε me kε.”

⁸ Wvú to jemiyi nonεn, njefo Jisos to nu ε wam wase le, “Keyoy kè yiile kin, buyε lo yí wee wvun e.”

⁹ Ε Jisos bife ε wvú le, “Diece diuw nu yεε.” Ε wvú tfuse le, “Diece diem nu kebombom, njefo bese duule lo.”

¹⁰ No wvú tfuse nonεn, mum leke Jisos shiee le le fo wvú ekun bowen keba kedvu le kε.

¹¹ Ε to nu ε ηgoo bonkunyam diekene yí mbεke le fó.

¹² Ε biyoy bì yiile bidvu mum leke Jisos le, “Ciinse bese ε è nu ε bonkunyam boba le ε bese eley yí bó le.”

¹³ Ε Jisos bee. Ε biyoy bidvu mum buy yí wee wvudvu le, gεn ley yí bonkunyam

* **4:31** Fintam fin nu ε díεw bala le le, «mustard».

4:32 Esek 17:23

4:39 Mben 89:9; Mak 6:51

5:7 Mak 3:11

e. E ngoo yidvu to nu bonkunyam diewe bontfuke bofee le. E bó sen, bow ê nkon e, shii ê mamase yidvu le, le jó.

14 E bonyii bò to ceyte bonkunyam bodvu ja fó, fee lo, gen see saaka wvudvu elaanthe bô ê bontew bo jó le. E bonyii no yuuke, buyte keeto eyen fiée fi to kooyee le.

15 E bó to fô Jisos to nu, yen wee we wvù kebombom ke bonceendaa bo dewle le to shee njinsene bô wvù, e wvù e shii fó, e jise ndvù, e bvufee bwew e kase wase e tu fó. E bó fan baay.

16 E bonyii bò to yenee fiée fi to kooyee le, mum no seje ê bó no fi to kooyee bô wee we noo ngoo bonkunyam ba.

17 No bó yuw nonen, kew no leke Jisos le wvù ene gbwen bowene.

18 E Jisos dioo leyte ê kekon e, e wee wvù bonceendaa bo dewle le to buyee yi ye le we mum no leke Jisos le bô wen egene.

19 E Jisos tun, gay ê wvù le, “E genè e è nu fô yew e, egen esee ê bonyii buw fiée fi Tata ge fô wo le, bô no wvù nu e cam shen fô wo le.”

20 Nonen, e wee wvudvu mum ne, gen no ghane won wvudvu le tfuu wvù bó to tenje le Bilaante bi Yuufe le, seje fiée fi Jisos ge fô wvù le. E bonyii no yuuke, kenke lo nghaw.

Ekume waa Jaylus noo kpwoon mvu wvù to kumee ndvu Jisos e bonen
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 E Jisos kase lente ê kekon e tu kewvu keki no nu mbew mamase le, e kebombom ke bonyii le bvuu tase fó.

22 E cee ekole yew bunle mvu mum ne to fó, e diee nu Jaylus. No wvù yen Jisos e, gen gbwe ê wvù ejise,

23 leke wvù shiee le gay le, “Waa wem wvu caan wvù kpwoon kpwee lo. Kee wo, to ke ekum wvù le é wvù ebonen fo wvù ekpwe.”

24 E Jisos mum ne e bô wvù no gene, e kebombom ke bonyii le shfumte bii faci Jisos.

25 Kpwoon mvu to nu ente jo kebombom kedvu e wvù e cem wase bô kencem ke bokene le bilum yuufe ncow bifee.

26 Wvù to nu e yen wase ngew can bonyii bo bifuu le nteen, jewse fiée ficii fi wvù to kenke, e mwem foo ke gene lo.

27 No wvù to nu e yuw wase ekume Jisos, e wvù mum to ê wvù ejim ê kebombom ente, kum ndvu ye le,

28 njefo wvù to gayte fô fitele fiew e le, “E me ncim enkum ke naa e è nu ndvu ye le, tu me e mbonen wase.”

29 No wvù to kumee nonen, e kencem kew mum sem lo kan mwaan. E kpwoon wvudvu yuw ten ye ye le le wen nu e bonen.

30 E Jisos dioo yuw ye ye le le mvungay nu e buy yi wen e, e wvù banke ye kan mwaan, bife ê bonyii le, “E kum yee ndvu yem e?”

31 E boom bew bo ngoo le tfuse ê wvù le, “Wo yene e kebombom ke bonyii le faci wo, e wo bvuu biite wee wvù kum wo le le?”

32 E Jisos mey ke no taale kenene keeyen wee wvù kum wvù le.

33 Nonen, e kpwoon wvudvu no wvù to kee fiée fi to kooyee bô wvù, e wvù mum to, fane, ciinke, tum envuw ê Jisos ejise see keceey kew kecii ê wvù.

34 E Jisos gay ê wvù le, “Waa wem, fitele fiuw fi wo lese yi yem e nu e ge wase wo e bonen. E genè ntay. Kencem kuw ka wa lo nen.”

35 Ke no Jisos to bee jemyi ê kpwoon wvudvu nonen, e bonyii bomew fese fó e bó ne fô yew e fo Jaylus wvù cee ekole yew bunle we, gay ê wvù le, “Waa wo nu e mese wase. Wo bvuu shee nyaa ngew ê wee n'yeeyi e è nu wvù la?”

36 No bó gay nonen, e Jisos yuw, geenen ge ke diewe wvù baa yuw ke, gay ê Jaylus le, “Fo wo efanè ke, lese ke e è nu fitele yi yem e maan.”

37 E bó no gene ke lo, e Jisos fan yaa bee le wee mvu ebi wen e efey Bitá bô jem noo Jon wvù waa bwee jem ke.

38 E bó ke gen fese fô yew e fo Jaylus, e Jisos yen e bonyii beele ffule lo fó, e kpwe ghamte lo.

39 E wvù ley yew, bife le, “Ben beele, ffule mondvuun nen nje la? Wan baa kpwe ke, wvù leete lo.”

40 E bó no kiele lo wvù. E wvù ne bvuse bonyii bocii ekfun, jo ke e è nu cee wan bô bwee wan noo bonyii bew bo ngoo le bo botete ba, e bô bó ley gen fô wan wvudvu to jiime.

⁴¹ E wvú jicε wan wvudvu le yî kebo le jeme ê diεw yibole le, “Talita kum!” Fî nu le, “Wan kpwoon, me njemyi ê wo le, ja we.”

⁴² Kaŋ mwaan nonen, ε wvú mum ja we no lene. E bó yen nonen ε diuw yum bó. Wan kpwoon wvudvu to nu bilum yuufe ncow bifεε.

⁴³ E Jisos ciise lo ê bó le fo bó ege é wee ekiε fεε fî be nu kε, mum gay le bó enya fεε é wvú edie.

6

E bó ma Jisos ntεw we le (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ E Jisos ke nε fó, ε bô boom bew bo ηgoo le gen ntεw wvubole.

² E è ke no nu diuu dibole di mbam e, ε wvú gen yew bunle le kεw no yεyi bonyii. E bonyii nteen no yuuke no wvú yεyi kεŋke lo ηghaw. E bó mum nε no ghayte gayte le, “Wee wvun yεyi mvun mwεem fεε nen? Wvú jo bvun bvufee fεε? Wvú ghan nεε ε se no gee bin binghaw bi mwεem e?”

³ E nu kε wvú wε wvú kane bite wvú waa Maalia le? Kε è nu waa bwee Jεm bô Yosεs noo Judas bô Semon e? E kε jéme ye nu jan beene ε bó le?” No bó ghay nonen mum ma wvú.

⁴ Nonen ε Jisos gay ê bó le, “Bó ké no wvumte wee ntum Nyo' naa mondvuum e monciim. E nu kε won we le bô ê kfuu diεw e noo ê wvú yew dvù bó yaa ké no wvumte wvú kε.”

⁵ No bó ma Jisos nonen, ε fî mum ghaw wvú keebvu ege binghaw bi mwεem e jó nteen, efey kε le wvú to nu ε kum bonyii bo bincem e caan ε bó bonen.

⁶ E wvú kεŋke lo ηghaw no bó to baa lese fitele yî ye le kε.

E Jisos tum boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

E Jisos ke nε fó no ghane bontεw bo jó le yεyi bonyii.

⁷ E wvú ke nε tee boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε, no tumte bó ekfuŋ bofεε

bofεε, nyaa mvungay ê bó mvù bó ebvuuse biyoy bi yiile yî bonyii le dvù.

⁸ E wvú dioo tumte bó gay le fo bó ejo naa lo fεε efey kemban kε. Fo bó ejo mwεem mvudien kε. Fo bó ejo ekεε kεnεε bigew ê bicaw bibole kε. *

⁹ Bó elese bolaba, geenεn fo bó etfume bikum bifεε kε.

¹⁰ E wvú bvuu gay ê bó le, “Ben ke dioo ε gen ntεw e, ε ley yew, no cee kε ε è nu dvù gen buy diuu di ben ke enε jó.

¹¹ E ntεw mvu tun keefiisen ben, eyuw fεε fî ben jemyi, é ben nenε jó, dioo nen'yi kucε kebvu ke yî bikaa binen e, é enu nciise fεε fî bó mom.” †

¹² Nonen, ε bó mum nε gen no ghane fewci le bonyii ekumen mvuntelem mvubole.

¹³ E bó bvuu no bvuuuse tεn bonceendaa bo dεwle le nteen yî bonyii le, yeefe bonyii bo bincem e nteen bô mεem ε bó bonene.

No bó to yue Jon Nleseεjoo (Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ E Nfon 'Elod ke yuw saaka wvu ekumε Jisos, no bonyii to yuuke wase diee diεw mondvuum e monciim, ε bonyii bomew no gayte le, “Jisos wvun nu Jon Nleseεjoo ε wvú ε kase ε buy yî kpwe le. E nu fεε fî ge wvú ε se no kεŋke mvungay keegeε binghaw bi mwεem e bin nen.”

¹⁵ E bomew gayte le, “E nu Elayja ε wvú ε kase ε to.” Bomew le, “Wvú nu wee ntum Nyo' mvu kε diεwε bo fwele fwele le.”

¹⁶ E 'Elod dioo yuw mwεem mvun nen gay fiew le, “E nu Jon Nleseεjoo wvú me nto mbvuseε ekolε kew ε wvú ε kase ε buy yî kpwe le.”

¹⁷ Jon nu ε 'Elod to tum bonyii ε bó gen koo wvú, kay fen yew ncaw e nje 'Elodia wvú kpwεε Filew wvú waa bwee 'Elod, ε 'Elod to jo kpwεε le.

¹⁸ E Jon no tune gayte ê wvú le, “Nci baa bee le wee ejo kpwεε waa bwee kpwεε le kε.”

¹⁹ No Jon to gayte nonen, ε 'Elodia mum no kεŋke wvú fô fitele le gomte keeyu wvú, geenεn yaa kεŋke je kε,

5:41 1:31; 9:27 5:43 7:36 6:2 Jon 7:15 6:3 Jon 6:42 6:4 Jon 4:44 * 6:8 Bó to shee leese bigew fwele ê bicaw e. † 6:11 Bon'wa' bo boyvuum bomew nu ε bise fεn le, “E me ensee ê ben keceey le è nu ke edioo nu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεem ebonen fô kelaante kε Sodom bô kε Gomola le efey ntεw wvudvu.” 6:13 Jεm 5:14
6:14 8:28 6:15 Luk 7:16 6:17 Lεw 18:16; 20:21; Luk 3:19-20

²⁰ njefo 'Elod to fane Jon le wvú nu wee wvu teyten bvuu nu wee Nyo'. E wvú mum no yene fo bó eyu wvú. 'Elod to ké dioo yeke fi fi Jon jemyi, e fitele fiew no saake wvú baay, geen e wvú no yuuke ke njon keeyeke fi fi wvú jemyi.

²¹ E je ke mum yene fô 'Elodia le diuu dimew di 'Elod to gee nkaw bô bocee won noo bikuu bi nci le noo bonyii bo baay baay bo Galilee keekume diuu di bó to bok e wvú.

²² E waa 'Elodia wvú kpwoon ke ley cen bine, e fi jon 'Elod bô bonyii bew bo nkaw e. E wvú mum gay e wan wvudvu le, "Bife naa fi fi wo koonke, e me enfene wo dvú."

²³ E wvú bvuu die kelew gay le, "E wo bife naa la e me, e e cim nu naa kengawten ke won wem e, e me enya e wo."

²⁴ E wan kpwoon wvudvu mum buy gen bife e bwee le, "Me engay le bó efene me bô la?" E bwee tfuse le, "Gene egay le bó enya ekole ke Jon Nlesejoo le e wo."

²⁵ E wvú mum yansen tu jim kan mwaan, gay e Nfon 'Elod le, "Me ngomte le wo enya ekole ke Jon Nlesejoo le e me keseen e juy e."

²⁶ E Nfon yuw nonen, e ye keesh e wvú baay. Geen nje kelew kè wvú to diee wase fwe dvu bonyii bô to nu fô nkaw e, e wvú fan e yaa egomte keebvu ekumen diw ye yi wvú to jemye e wan ke.

²⁷ E wvú mum tum lo nceendaa kan mwaan le wvú egen eto bô ekole ke Jon e. E wvú mum gen yew ncaw e, bvuse ekole ke Jon e,

²⁸ gee e juy e, to dvú nya e wan wvudvu. E wvú fi, buy dvú gen nya e bwee.

²⁹ E boom bo ngoo le bo Jon e ke dioo yuw, mum gen jo gvune di Jon e dwey.

*E Jisos nyanje bonyii bontfuke botin
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)*

³⁰ E boom bo ntum e bo Jisos e ke ghan kase tu jim fô wvú le, see mwem mvunciim mvú bó to gee bô mvú bó to yeyee bonyii dvú e wvú.

³¹ E wvú mum ne gay e bó le, "Ben eto ke ben ben e beene egen bvudvu bvú bonyii yaa nu ke fó le, elaten caan." Wvú to gay

nonen njefo bonyii nteen to too fô bó to nu, e bomew dioo nen'yi, e bomew no too. E bó yaa cim kenke naa lo kefew keedieken ke.

³² E bô bó mum ley e kekon e base ye ebonebon no gene fô bvudvu bvú bonyii yaa nu ke le.

³³ Geen e, e bonyii nteen yen ke bó le no bó gene, kiee bó, mum ne e bilaante le bicii no lewte sumtene bó. E bó gen fese fó, e Jisos bô boom bew bo ngoo le se ke fese.

³⁴ E Jisos ke dioo fese e nkpwante, yen kebom bom ke bonyii le nen ghemm, e shen koo wvú bô bó, njefo bó to nu diwe njee yi nu se wee ncey e. E wvú mum kew no yeyi bó, ke yeyi bó bô mwem nteen.

³⁵ E diuu ke dioo seeyi, e boom bew bo ngoo le bence gay e wvú le, "Fen nu nkpwante e kefew e gen wase,

³⁶ ke cine bonyii ban e e bó egen bontew bô ela yo nceence le, eguy mwem mvubole mvudien."

³⁷ E Jisos tfuse fiew le, "E nu enya ben fi e bó edie." E bó bife e wvú le, "Wo gomte le bese egom bodanali gee fese eguy mwem mvudien dvú eto enya e bó?"

³⁸ E Jisos bife e bó le, "Ben kenke bontuw bo bleed e bomew? Ben ke gen taa." E bó gen taa, to see le, "Bontuw bo bleed e nu botin bô bye yifese."

³⁹ E Jisos mum gay le boom bew bo ngoo le egay le bonyii eshiyen ngoo le ngoo le, yi nkfunfun e.

⁴⁰ Nonen, e bonyii bodvu mum shiiyen fokuse ngoo le gbwee gbwee bomew mbaanshen mbaanshen.

⁴¹ E Jisos jo bontuw bo bleed e bo botin ba bô bye yi yifese ye, taa we, nya keyoone e Nyo', mum guush e nya e boom bew bo ngoo le, e bó nya e bonyii. E wvú gawce ten bye yi yifese ye e bó bocii.

⁴² E bonyii bocii die ffuu.

⁴³ E boom bo Jisos e bo ngoo le baance bimbeke bi bleed e bô bi bye yi sheete le, e bi yin sen nkáa yuufe ncaw fi e.

⁴⁴ Bonyii bô to diee mwem mvudien mvudvu to nu bolemse bontfuke botin.

*E Jisos len yi joo le
(Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)*

⁴⁵ E Jisos mum gay le boom bew bo ngoo le eley ê kekon e kan mwaan esaa fwe Besayda é wen eshée egay bonyii le é bó ekfuuyi.

⁴⁶ E wvú ke shée gay bó le, mum ne ben yí kum e keebunle.

⁴⁷ E ekfun ke jiim, e kekon nu wase ê joo entelen, e Jisos bée ke npkwaante wvú emben.

⁴⁸ E wvú yen no boom bew bo ngoo le katene bô kekon keekey, njefo fwefwe to too je fwe cile kí. E è ke no nu ke diewe en'yulem e e wvú ne no too fô bó le, lene yí joo le. E wvú to too gomte keefey mbew bó le.

⁴⁹ E bó dioo yen wvú le no wvú lene yí joo le, no kpwaake le è nu npfusay. E bó wam foweewe,

⁵⁰ njefo bó bocii to nu e yen wvú le e kedvum gbwo bó. Kan mwaan, e Jisos mum jeme ê bó gay le, “Ben ejice mvuntelem mvunen e, è nu me. Fo ben efanè ke.”

⁵¹ No wvú gay nonen, mum ley shii ê kekon e bô bó, e fwefwe wvudvu mum lu. E bó taa nen, e diuw yum bó nen kaww,

⁵² nje bvufee bvubole to kfufene lo, e bó to baa cim kiese ten fíe fí bontuw bo bleeed e ba to dunçi ekume Jisos ke.

E Jisos fe bonyii bo bincem e Genesale (Mat 14:34-36)

⁵³ E bó ke lente mamase buy keba kè Genesale e, wow kekon ngem joo le.

⁵⁴ No bó buyee ê kekon e, e bonyii mum kiese lo Jisos kan mwaan,

⁵⁵ no lewte gene bontew bo jó le bocii, bvuse bonyii bo bincem e too bô bó ê mvunkeey e naa fee fô bó to yuuke le Jisos nu fó le.

⁵⁶ E Jisos ké gen naa fee kenne wvú gen ntew e, kenne elaan, kenne npkwaante, e bonyii no geele ke bonyii bo bincem e fô bonyii ké no taashi. E Jisos ké dioo fele, e bó no lèke le wvú ecine é bó ekum ke naa ngem ndvu ye le. E wee tfuu wvú to kumte, mum no bonene.

7

Bonci bo wee wvu wum e (Mat 15:1-9)

¹ Diuu dimew e Bofalasii bô bonyii bomew bô to dunçi bonci bo Nyo' le ne Jelusalem to tase mbew Jisos e.

² E bó ke ne yen e boom bo ngoo le bo Jisos e bomew diekene bô can yile, fi nu le bó to baa cuke can ke. *

³ Bojuu bocii, se bvuu ge Bofalasii to bii ke e è nu nce won wvu bo'icee bobole bo fwele le, le ke è nulo é wee edie fíe se wvú e cuke can lenlen no bó to ké cuke ke.

⁴ Ke è nulo ten é wee ke ekfulé fô way edie fíe se wvú e cuke ye é yiye je le ke. E bó bvuu gee mweem mvumew mvu nce won e nteen, ke diewe keecuke mvunkom noo bibeen noo bonton. †

⁵ E Bofalasii bô bonyii bô dunçi bonci bodvu mum bife ê Jisos le, “E nu nje la wvú boom buw bo ngoo le yaa bii nce won bo'icee bosébeene bo fwele le ke? E nu nje la wvú bó diekene bô can yile?”

⁶ E Jisos tfuse é bó le, “Yesaya wvú wee ntum Nyo' to nu e jeme keceey le ben nu bonyii bô jemyi jeeey gee jeeey. Ben gee ke e è nu fíe fí wvú to sanee le, Nyo' gayte le,

‘Bonyii ban wvumte me ke fomvu fomvu, e mvuntelem mvubole nu ncejole fô me le.

⁷ Bó bunlee me e è nu ke ecici, njefo bó joo mweem mvú è kpawawci bonyii, yeeyi le è nu diew yem.’

⁸ E nu ke ten no ben cin'yi bonci bo Nyo' le, geele e è nu bô è geke bonyii.”

⁹ E Jisos gay é bó le, “Ben looci naa kee keetun bonci bo Nyo' le wvu le ben ebii e è nu bonen e.

¹⁰ Fí nu e Muses to gay le, ‘Wvumé ico bô bwoo.’ Bvuu gay ten le, ‘E wee nan lo ice kenne bwee, é bó yu lo mweten.’

¹¹ Geenén, ben e no gayte finen le, ‘E wee kenke fíe fí è be nelo é wvú efi ice kenne bwee dvú, e ne e gay é ice kenne é bwee le fíe fidvu nu wase Koban,’ fí nu le è nu wase fi Nyo' le,

6:46 Luk 5:16 **6:48** Job 9:8; Luk 24:28 **6:49** Luk 24:37 **6:51** 4:39 **6:52** 8:16-18; Mat 16:7-9 **6:56** Mat 9:20; Lem 5:15 **7:2** Mat 23:25; Luk 11:38-39; Kolo 2:21-22 * **7:2** Bó to kenke keecuke can yin é je yí nce wvubo won gomte le. † **7:4** Bon'wa' bo boyvuum bomew nu e bise le, “... noo bintaw bi bó to ké no jiime yí dvú le se diekene.”
7:6 Yesa 29:13 **7:10** Ksm 20:12; 21:17

12 tu ben baa bvuu bee le wvú ejo fiε fidvu efi ice kenεε bwee dvú kε.

13 Ben gee nonεn, gee ε diεw Nyo' tuu fiε fi εcici nje nce wene won wvú ben yεyi bonyii dvú. E mwεεm mvumew bvuu nu tεn dvú nteen diεwε mvun e mvú ben gee."

Fiεε fi nulo ebefe bô wee

(Mat 15:10-20)

14 E Jisos bvuu tee bonyii ε bó to, ε wvú gay ê bó le, "Ben bocii eyekε eyuw fiεε fi me njemyi, ekiεε ntay.

15 Kε fiεε fi wee diee ε fí bow ê shem nulo ebefe bô wvú kε. E nu fiεε fi buyte diuw wee le fi beete bô wvú. [

16 Wee wvú kenke bitem keeyuw, ε wvú yuw."] ‡

17 E Jisos ke cinε bonyii bodvu le, ley yew, ε boom bew bo ηgoo le bife ê wvú ekumε ngan wvudvu.

18 E wvú tfuse ê bó le, "Kε ben tεn kee mwεεm e? Kε ben kee le fiεε ficii fi wee leese ê wvú εmvu yaa nulo ebefe bô wvú kε le?"

19 Fí nu nonεn, njefo fí ké leyte saa gen ε è nu fô fitele fiew e kε, bow ε è nu ê shem, ke mum ghan buy lo." (No Jisos to gayεε nonεn, ε fí mum no nu le mwεεm mvudien mvunciiim yuule lo.)

20 E wvú bvuu gen fwe gay le, "E nu fiεε fi buyte yí wee le fi beete bô wee,

21 njefo mwεεm mvú befe mvú wee gee nen'yi fô fitele fiew e. Mwεεm diεwε bonkpawwεε bô befe, keejan kenjan, keecon bvucōn, keeyu wee, keejo kpwεε wee kenεε dwee wee,

22 keedewkene εjisε yí mwεεm e, keebuwyi mwεεm, keelεεle kenlεεma, keege nnyεn, keebene kendon, keebeete bô εdiee ε bonyii, keebense ye noo keeyunεsene keyunεε.

23 Mwεεm mvú befe mvun mvunciiim nen'yi ε è nu fô fitele fi wee le sε beete bô mwεtεn."

Fitele fi kpwoon mvu ε è nu wee ketum to lesεε yí Jisos e

(Mat 15:21-28)

24 E Jisos ke nε jó, gen keba ke bilaante bi Taya bô Sidon e. No wvú gen jó, ley yew

dvumew fanε yaa gomte le wee ekiεε le wen nu jó kε. Geenεn, ε bonyii kiεε kε lo.

25 Kpwoon mvu to nu jó ε keyoy kè yiile nu yí waa we wvú kpwoon e. Kan mwaan no wvú yuw ekumε Jisos, mum to gbwe bikaa biew e.

26 Kpwoon wvudvu to nu wee Glek, kε è to nu wee Juu kε. Bó to boke wvú Fonishia won wvú Silia le. No wvú gbwe nonεn, mum lekε Jisos le wvú ebvuse nceendaa dεwle wvudvu yí waa wen e.

27 E Jisos tfuse ê wvú le, "Cinε é bó eyaw enyanε boom, njefo kε fí nu lεn keejo ngu boom elan fô bwé le kε."

28 E kpwoon wvudvu tfuse ê wvú le, "E nu kecεεy icεm. Geenεn, boom ké dioo diekene ε bwé no bonyi kε tfúw yí gbwekene fokuse."

29 E Jisos mum gay ê wvú le, "Nje fiεε fi wo tfuse fin, wo nulo egene fiuw, nceendaa dεwle wvudvu nu ε cinε wase waa wo le."

30 E kpwoon wvudvu mum nε no gene fô yew e, dioo gen yεn ε waa we jiime fontaw ε nceendaa dεwle wvudvu ε buy wase.

E Jisos ge ε kencife no yuuke mwεεm jemyi

31 E Jisos nε ê keba kè Taya le, fey Sidon bvuu fey keba kè Bilaante bi Yuufe le, mum tu je fô Mamase yí Galilee le.

32 E bonyii bomew ke nε to bô wee mvu ε è nu kencife ε wvú yaa kee keejeme kε. E bó lekε Jisos le wvú egeε can ye yí ye le, efe wvú.

33 E Jisos mum jo wvú ε bô wvú buy ê kebombom εnte no nu εbonebon. E wvú lese boom bew bo can e ê bintuntun bi wee wvudvu le, cuy ncεn kum leme di wee wvudvu le dvú,

34 taa we, shom, § jeme ê wvú le, "Efata," fi nu le, "Yene."

35 E bintuntun bi wee wvudvu le mum yene kan mwaan, ε leme diεw yaaten, ε wvú mum no jemyi naa ntay.

36 E Jisos mum ciise lo ê bonyii le fô bó ke esee ê wee kε. Geenεn, no wvú to ciise, ε è kaa no nu kε no bó nu esεne gεne dvú fwe.

37 E diuw no yumte bonyii naa baay. E bó no ghayte, gayte le, "Jisos kee keege mwεεm

7:15 Mat 15:11 ‡ 7:16 Kε bonwa' bo boyvuum bomew kenke kencim ke 16 kin kε. 7:21 Gal 5:19-21 7:33 8:23

§ 7:34 Jisos to shom nen koole ε è nu shen fô wee wvudvu le. 7:36 Mat 8:4; 9:30-31; 12:16; Mak 1:44-45; 5:43; 9:9; Luk 5:14-15; 8:56 7:37 Ken 1:31; Yεsa 35:5-6

mvunciim naa ntay. Wvú gee ε bincife yuuke mwεεm, ε bindvumεm jemyi.”

8

*Ε Jisos nyanje bonyii bontfuke bonεw
(Mat 15:32-39)*

¹ Kε ediuw yoya le, ε kebombom ke bonyii le bvuu to tase nen ghemm. Ε ε ke no nu ε bó yaa bvuu kenke mwεεm mvudien kε, ε Jisos tee boom bew bo ηgoo le gay ε bó le,

² “Me ηkenke shen fô kebombom kin e, njefo bó nu wase bee bó ediuw εta, ε fiεε fi bó edie yaa bvuu nu kε.

³ Ε me ncine lo bó ε no gene εla εbole, ε bó egeen egbwe jen ε je no bomew bó le ne ncejole.”

⁴ Ε boom bew bo ηgoo le tfuse le, “Ε nulo ε wee ejo fεε mwεεm mvudien ηkpwaante jan keenyanje kfuu ban bonyii dvú?”

⁵ Ε wvú bife ε bó le, “Ben kenke bontuw bo bleed e bomεε?” Ε bó tfuse le, “Ε nu bosooshwi.”

⁶ Ε Jisos mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse. Ε bó shii, ε wvú jo bontuw bo bleed e bo bosooshwi ba, nya keyoone ε Nyo', guushε, nya ε boom bew bo ηgoo le le bó egawce ε bó. Ε bó mum gawce.

⁷ Bó to kenke ten mvubyetele nen caan. Ε wvú bvuu jo, nya keyoone ε Nyo', gay ε bó gawce ε bonyii bodvu.

⁸ Ε wee tfuu die ffuu. Ε bó baance bimbεke bì to sheεteε, ε bí yinsen ηkáa yisooshwi.

⁹ Bonyii bò to dieε to nu diεwe bontfuke bonεw e.

¹⁰ Ε wvú mum cine bó le ε bó no kfuuyi. Ε wvú ley lo ε kekon e kan mwaan bó boom bew bo ηgoo le mum ne gen keba kε Dalmanuta le.

Ε Bofalasii no gomte le Jisos edunje kenghaw ke fiεε le

(Mat 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Ε Bofalasii ke ne to fô Jisos e, kεw mbew bó wvú, gay le wvú ege fiεε fi dunci mvungay mvù ne fowe. Ε bó to gayte nonen momte lo wvú.

¹² Ε Jisos shom naa baay, gay le, “Εngoke kin gomte fiεε fi dunci mvungay mvù ne

fowe keege la dvú? Ε me ensee ε ben keεεy le kε engoke kin nu eyen fiεε le kε.”

¹³ Ε wvú mum cine bó le, kase ley ε kekon e, no gene kewvu keki.

*Ε Jisos tefe boom bew bo ηgoo le le bó eyene ekumε gee di Bofalasii bó di 'Elod e
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Jisos to gene ε boom bew bo ηgoo le ε daayε keejo bleed, kenke kε ε ε nu ntuw mwaan ε kekon e.

¹⁵ Ε wvú no teete bó gayte le, “Ben eyenε, bvuu joo kefew yî fintunλεen fi Bofalasii noo fi 'Elod e.”

¹⁶ Ε boom bew bo ηgoo le mum kεw no jemyi εbonebon ekumε fiεε fidvu, gayte le, “Wvú jemyi fintunλεen fin nen njefo beene baa kenke bleed kε.”

¹⁷ Ε Jisos kieε fiεε fi bó jemyi ekumε fí, mum bife ε bó le, “Ben jemyi ε ε nu ekumε bleed wvù ben baa kenke kε nje la? Kε ben yene wase mwεεm e keεεε kee mwεεm e? Fí nu le bvufee bvunen baa yene wase le?”

¹⁸ Ben kenke ejise yaa yene mwεεm e le? Ben kenke bitem yaa yuuke mwεεm e? Kε ben kumyi mwεεm e?

¹⁹ Seke me nto ηguushεε bontuw bo bleed e botin ε bonyii die bontfuke botin, ben to baanci bimbεke bì to sheεteε ε bí yinsen ηkáa yimiεε?” Ε bó tfuse le, “Yuufe ncow fiεε.”

²⁰ Ε wvú bvuu bife le, “Εkumε bontuw bo bosooshwi bó bonyii be die bontfuke bonεw, ben be baanci bimbεke bì be sheke bí ε yinsen ηkáa yimiεε?” Ε bó tfuse le, “Yisooshwi.”

²¹ Ε wvú mum bife ε bó le, “Kε ben kee wase mwεεm e?”

Ε Jisos yene ejise kenfefe ntεw wvù Besayda le

²² Ε Jisos bó boom bew bo ηgoo le ke lente buy Besayda, ε bonyii bomew to bó kenfefe kemew fô wvú le leke le wvú ekum wvú le efe wvú.

²³ Ε Jisos jice wvú le yî kebo le, jo ε bó wvú buysen ntεw wvudvu. Ε wvú cuy ncεη yî ejise eye le, gεε can yî ye le mum bife ε wvú le, “Wo yene fiεε le?”

24 E kenfefe kedvu cake ejise we, taa gay le, “Me n'yene bonyii le jiwejiwe e bó lene nu diɛwɛ bite le.”

25 E Jisos bvuu gɛɛ can yî ejise e wee wvudvu le, e wvú taa nɛn tunɲ, e ejise eye mum yuu, e wvú no yene mwɛɛm mvunciim e ntay.

26 E Jisos mum gay ê wvú le, “E gɛnè fô yew e, dioo gɛne fo wo ebvuu eley ntɛw e kɛ.”

E Bitá cɛɛ le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 E Jisos bô boom bew bo ɲgoo le nɛ fô no gɛne bontɛw bo keba kè Kaysalia Filibi le. E bó dioo gɛne, e wvú bife ê bó le, “Bonyii duu le me nu yɛɛ?”

28 E bó tfuse le, “Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseɛjoo, bomew le Elayja, e bomew duu le wo nu wee ntum Nyo' mvu.”

29 E wvú mum kase bife ê bó le, “Ben duu finɛn le me nu yɛɛ?” E Bitá tfuse le, “Wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ.”

30 E Jisos mum ciise lo ê bó le fo bó ke emom esee fifin ê wee ekumɛ wen kɛ.

E Jisos jeme ekumɛ kfuu kpwe yî wvú nu ke ekpwe

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 E wvú mum kɛw no yɛɛyi boom bew bo ɲgoo le jemɲi ekumɛ ekolɛ kew le, “Wee wvú diee nu Waawee kɛɲke keeke eyɛn bonɲɛw nteen, é bonyii bô saake won bô bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô duɲci bonci bo Nyo' le ema lo wvú. Bó nu ke emum eyu wvú, é ɛdiuw ke ebuy ɛta é wvú ekase ebuy yî kpwe le.”

32 Wvú to jemɲi mwɛɛm mvun ê bó ɛndan. E Bitá mum jo wvú e bô wvú lɛwse ye, mum kɛw no saake wvú yî fiɛɛ fidvu le.

33 E Jisos banke ye, taa boom bew bo ɲgoo le, wam Bitá gay le, “Ja ê me ejise Satan! Wo jewsee lo me njefo kɛ wo leeme ê keba ke Nyo' le kɛ. Wo leeme e è nu ê ke wee wvu wum e.”

34 E wvú mum tee kebombom ke bonyii le bô boom bew bo ɲgoo le, gay ê bó le, “E wee gomte keenu wee wɛm, tu wvú kɛɲke

keetun ekolɛ kew, etuu kentam kew ebii me le.

35 Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase, nu ke elase kɛ lo. Geenɛn, wee wvú lase nshii we nje me noo nje saaka wvú jee nu e wvú e bawcɛ lo nshii wvudvu.

36 E bó baanci naa won wvun nɛn tfuu e nya ê wee wvú e die, e ke e lase nshii we, é sɛw wvudvu enu la?

37 Fiɛɛ fi è nulo é wee esum keyoy kew dvú nu la?

38 Ben ekeè le é wee wuumene keebii me le noo diɛw yɛm e ɛnte jo ɛɲgokɛ kè buwyi mwɛɛm kin kè nu diɛwɛ kpwoon wvú nu e cinɛ wase dweese le e no gee e è nu nsake le, é wvú no keè le wee wvú diee nu Waawee nu ke ewuumɛn tɛn mwɛtɛn seke wvú e kase e to ɛnte jo bvukukɛ bvú Ice bô bonceendaa bo Nyo' le bô yuule le.”

9

1 E Jisos bvuu gay ê bó le, “E me ensee ê ben kecɛɛy le, bonyii bomew leeme fɛn e bó yaa nu ke eyuw wvun kpwe sɛ bó e yɛn e bvunfon bvú Nyo' le e to bô mvunɲgay mvumwew kɛ.”

E nfieesɛn Jisos kumɛn

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 E ɛdiuw ke fey ɛsoocaan, e Jisos jo Bitá bô Jɛm noo Jon e bô bó ben yî kum wvumew e e wvú defe ɛwe, no nu fô ɛbonɛbon. E bó ke nɛ yɛn e nfieesɛn ye e kumɛn ê bó ejise,

3 e ndvú ye baa lawkene naa fele lo no è nulo é wee ecukɛ fokuse fɛn é yî ebaa.

4 E bó ke nɛ yɛn e Elayja bô Muses e buynɛn fô bó le, e no jemɲi bô bo Jisos.

5 E Bitá nɛ bvumtɛn gay ê Jisos le, “Cee Ekolɛ, fí jee no beene nu fɛn. Cinɛ é bese eyoo cún shɛ, é yimi enu yo, yimi yî Muses, e yimi nu yî Elayja.”

6 Wvú to jeme nonɛn njefo kedvum to nu e gbwo bó baay e wvú fanɛ yaa bvuu kiɛɛ fiɛɛ fi wvú ejeme kɛ.

7 Kɛ no wvú jeme nonɛn, e kembɛw nɛ to ban bó, e diɛw jeme ê kembɛw kedvu le le, “Wvun nu Waa wɛm, e wvú nu fitele fiem. Ben eyuukè e è nu wvú le.”

⁸ E bó nε sεsε dioo taa fanε yaa bvuu yεn bonyii ba le kε, yεn kε wase ε è nu Jisos e maan.

⁹ E bó ke nε yî kum wvudvu le dioo booke, ε Jisos ciise ê bó le fo bó ke esee fiεε fi bó be yεn e ê wee sε wee wvù diee nu Waawee ε buy wase yî kpwe le kε.

¹⁰ E bó yuw kε nonεn gεε ê bó εshem, geenεn no ghayte kε εbonεbon le laa mbuy wvu yî kpwe le wvun sε nu la le.

¹¹ E bó nε bife ê Jisos le, “E nu nje la wvù bonyii bò dunçi bonci duu le Elayja kεnke keeke eyaw eto é Mboyse wvù Nyo' to kawεε sε to?”

¹² E Jisos tfuse ê bó le, “E nu keceεy le Elayja nu ke eyaw eto ekene mwεεm mvunciim é mvú etu no mvú to nu. Geenεn, è no nu nje la wvù bó nu ε san le wee wvù diee nu Waawee kεnke keeke eyen bonεw nteen, é bonyii ema wvú?”

¹³ Geenεn é me ensee ê ben le Elayja nu ε to wase, bonyii ε ge fiεε fi bó koonke bô wvú. E è nu kε no bó to sanεε ekumε wvú.”

E Jisos bvuse keyoy kè yiile yî wan mvu le (Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke bow to buy fô boom bew bo ngoo le bomew to nu, yεn ε kebombom ke bonyii le ke baay ε gem bó, ε bonyii bomew bò to dunçi bonci bo Nyo' le beeke mbew bô bó.

¹⁵ Kan mwaan no kebombom kecii yεnεε Jisos e, mum sεsε wvú baay, lewte gεn gay wvú le.

¹⁶ E wvú bife ê bó le, “Ben beeke mbew ε è nu ekumε la?”

¹⁷ E wee tfuse ê wvú ê kebombom εnte le, “Wee n'yεyi, me mbe ntoo bô waa wεm fô wo le njefo keyoy kemew nu yî ye le, ε è nu kè ké ge ε wee tu kencife.

¹⁸ Keyoy kedvu ké cuute wvú tufe fokuse, ε diffuw no buyte ê wvú εmvu ε wvú ngeci bigew, nen'yi taame. Me ε ngay le boom buw bo ngoo le ebvuse keyoy kedvu, bó ε mom nkuan.

¹⁹ E Jisos yuw nonεn, gay ê bó le, “O oo! Engokε kè baa lese fitele yî Nyo' le kin. Me nu nke enu beene enεen embuy nεε? Me nu nke enkuu shém bô ben enεen embuy nεε? Ben eto bô wan wvudvu fεn enya ê me.”

²⁰ E bó mum jo wan wvudvu no too bô wvú fô Jisos e. No keyoy kedvu yεnεε Jisos e, mum cufe wan wvudvu kan mwaan ε wvú gbwe fokuse no binlene fô, ε diffuw buyte εmvu.

²¹ E Jisos bife ê cee wan wvudvu le, “Fiεε fin to kεw seke la?” E wvú tfuse le, “Fí to kεw ε wvú bεε caan.

²² Keyoy kedvu nu ε tufe wase wvú bokañ e bokañ e nguy e noo ê joo le gomte keeyu wvú. E wo nulo ege fiεε, kee wo, é wo cam kε shen fô bese le, fi bese.”

²³ E Jisos bife ê wvú le, “Le laa è nulo é me ege fiεε le le? Nyo' nulo ege fiεε ficii fô wee wvù nu ε lese fitele yî ye le.”

²⁴ Kan mwaan ε cee wan wvudvu mum fun foweεwe le, “Me nu ε nlese fitele yî Nyo' le. Geε é me embvuu enlese enfey lo nonεn.”

²⁵ E Jisos dioo yεn ε kebombom ke bonyii le lewte too taashi fô wvú to nu, ε wvú wam keyoy kè yiile kedvu gay le, “Wo, keyoy kè yiile kin kè gee ε wan wvun yaa jemyi kε yaa yuuke tεn mwεεm kε, me ngayte ê wo, buyε yî wan wvun e, egeñ lo. Fo wo ke ebvuu eley yî ye le kε.”

²⁶ E keyoy kedvu fun foweεwe, bvuu cufe wan wvudvu, tufe ê je yî befe le, mum buy yî ye le. E wvú no jiime fokuse kε diεwe kεnkpwe ke wee le. E wee nteen yεn nonεn, mum no duu le, “Wvú nu ε kpwe wase.”

²⁷ E Jisos jicε wvú le yî kebo le cake ε wvú leem we.

²⁸ E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke dioo gεn ley yew, ε bó bife ê wvú ejim ejim le, “E nu nje la wvù bese be mom nkuan keebvuse nceendaa dεwle wvudvu?”

²⁹ E wvú tfuse ê bó le, “Fiεε fi nulo ebvuse kfuu wvun nceendaa nu kε bunle yî temyi maan. Kε è nulo é fiεε fimew jεey ebvuse kε.”

E Jisos bvuu jeme ekumε kfuu kpwe yî wvú nu ke ekpwe

(Mat 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ E bó ke nε fô fey je yî Galilee le, ε Jisos yaa gomte le wee ekiεε kε,

³¹ njefo wvú to lene yεyi boom bew bo ngoo le. Wvú to yεyi bó le bonyii nu ke enya wee wvù diee nu Waawee can bonyii le é bó eyu wvú. E bó dioo ε yu wvú nonεn, é

ke edioo enu ediuw ετα, ε wvú ebuy yí kpwe le.

³² No wvú gay nonen, ε bó fanε yaa kiεε fiεε fi wvú jemyi κε, geenen, no fane keeb-ife.

Wee wvu baay nu yεε?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ε bó ke γεν buy Kafana'um, ke dioo ley nu yew ε Jisos bife ε bó le, “Ben be beeke mbew ε je ε ε nu ekumε la?”

³⁴ Ε bó mεy diuw tfu, njefo bó to lene ε je beeke mbew εbonεbon le laa wee wvu baay se nu yεε le.

³⁵ Ε Jisos shii fokuse, tee bó bo yuufe ncow bofεε gay ε bó le, “Ε wee gomte keenu wee wvu fwe, tu wvú κεηκε keejo εκolε kew le wen nu kencilejimε noo wee wvú lemte fô bonyii bocii le.”

³⁶ No wvú gay nonen, mum jo wan caan leke ε bó εντελεη, mum kase jo koyce gay ε bó le,

³⁷ “Ε wee fiisene wan diεwε wvun e ε diee diem e, tu wvú fiisene ε ε nu me. Wee ε fiisen me, tu κε wvú fiisene ε ε nu κε me κε, tu wvú fiisene ten ε ε nu wee wvú tum me.”

Ε wee baa kicine wo, tu wvú tomte wo
(Luk 9:49-50)

³⁸ Ε Jon gay ε wvú le, “Wee n'yεεyi, bese se nu ε yen wee mvu le ε wvú tenje diee diuw se bvuuse bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le, bese ε kan, njefo wvú baa nu wee wesebeene ηgoo κε.”

³⁹ Geenεn ε Jisos tfuse ε bó le, “Fo ben ecilè kfuw wvuwe wee κε. Ben ekeε le ε wee gee kenghaw ke fiεε le tenje diee diem, tu κε ε nulo ε wvú ebvu e jeme fiεε fi befe ekumε me κε.

⁴⁰ Ε wee baa kicine beene, tu wvú tomte beene.

⁴¹ Ε me ensee ε ben keceεy le, ε wee nya ke naa fiko fi joo le ε ben njefo bó tenje ben le bonyii bo Klistu le, tu κε ε nu naa lo ε wvú ke efufe mmawce we κε.”

Mwεem mvù nelo egee ε bonyii gee bibefe
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ε Jisos bvuu gay le, “Ε ε nu le wee ege ε wan mwaan ηgoo boom bo caan ban bò nu ε lese fitele yí yem e ege kebefε, ε fí ejee fô wvuwe wee le le bó esheηke kebwee ke diene le ke baay ε kendon kew e, edomse wvú ε joo yi baay e.

⁴³⁻⁴⁴ Fí ε bvuu ε no nu le, ε kebo kuw gee ε wo gee kebefε, ε wo sum kebo kedvu. Fí jee le wo eley nshii wvú mεy lo le bó kenkfuyte ke kebo le, efey keeκεηke can yicii eγεν ηguy wvu baay e wvú fiee sekecii se njimε. *

⁴⁵⁻⁴⁶ Ε εκalε kuw gee ε wo gee kebefε, ε wo sum εκalε kedvu. Fí jee le wo eley nshii wvú mεy lo le nu ntenε, efey keeκεηke bikaa bicii ε bó elan wo ηguy wvu baay e wvú fiee sekecii se njimε.

⁴⁷ Ε jise diuw gee ε wo gee kebefε, ε wo min jise didvu. Fí jee le wo eley bvunfon bv Nyo' le bó jise dimwaan, efey keeκεηke ejise ecii, ε bó elan wo ηguy wvu baay e.

⁴⁸ Bvudvuu bvun nu bvù yín yí diee bonyii fó yaa ké kpweken κε, ε ηguy yaa ké jimε fó κε.

⁴⁹ Ben ekeε le bó nu ke eseyse wee tfuu bó ηguy lenlen no bó ké seyse fiεε bó ηkauw.

⁵⁰ Nkauw nu fiεε fi jee, geenεn ε yí nelo ε cife, ε wo ebvu ege nεε dvú ε yí se ebvu ekase eyeke? Ben enù diεwε ηkauw yí yeke le, ε wee noo wee enù yí nyεkeey e.”

10

Ekumε keekun kpwoon
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Ε Jisos ke ne jó, γεν keba ke won e kè Judea le, lente Joo Joodan γεν wvuke. Ε bibombom bi bonyii le bvuu no taashi too fô wvú le, ε wvú no yεεyi bó κε no wvú to ké no yεεyi.

² Ε Bofalasii ke ne to keemom wvú, mum bife ε wvú le, “Nci nu ε bee le ε nulo ε wee ekun kpweε?”

³ Ε Jisos kase bife ten ε bó le, “Muses to nya nci le ben egeε nεε?”

⁴ Ε bó tfuse le, “Muses to nu ε cine le ε nulo ε wee ekun kpweε. Ε wvú dioo kuunke, san

ɲwa' wvù dunɕi le wen nu ε kuɲ wase wvù nya ê wvù."

⁵ E Jisos tfuse ê bó le, "E to nu nje bikuu binen bì temyen wvù Muses to sanɛ nci wvun.

⁶ Geenɛn, è to nu fonkew seke Nyo' to bomte mwɛɛm, ε wvù bom ε è nu diemsen bô kpwoon. No wvù bom nonen gay le,

⁷ 'E nu nje fifin wvù diemsen nu ke ecine ice bô bwee le etaashε bô kpwese,

⁸ É bó bofɛɛ emum etu wase wee mwaanj. Nonen, ke bó bɛɛ bonyii bofɛɛ ke, bó nu wase wee mwaanj.

⁹ Fí ε mum ε no nu le, fiɛɛ fí Nyo' nu ε taashε wase, fo wee emom egawsɛn ke."

¹⁰ E Jisos bô boom bew bo ɲgoo le ke dioo nu yew, ε bó bvuu bife ê wvù ekumε fiɛɛ fidvu.

¹¹ E wvù tfuse ê bó le, "Naa yɛɛ wvù kuɲ kpwese ε jo wvumvu, nu ε wvù ε ge kebefε ke diɛwε keejaɲ kpwoon mvu.

¹² E kpwoon buy dweese le, ε gɛn ê diemsen mvu le, tu wvù nu ε ge kebefε fô dweese le keejiim bô diemsen mvu."

E Jisos laɲ kembonen yî boom bo caan caan e

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ E bonyii ke nɛ no too bô boom fô Jisos e le wvù ekum bó le, ε boom bew bo ɲgoo le no saake lo bó.

¹⁴ E Jisos dioo yɛn nonen, ε shém ton'yɛ wvù, ε wvù gay ê bó le, "Ben ecine é boom bodvu etoo fô me le, fo ben ejewsè bó ke, njefo bvunfon bvu Nyo' le nu ε è nu fô bonyii diɛwε boban e.

¹⁵ E me ensee ê ben kecɛɛy le é wee baa efiisen bvunfon bvu Nyo' le ke diɛwε wan caan e, wvù saa ke eley bvunfon bvudvu le ke."

¹⁶ No wvù gay nonen, mum no joo bó koyci, gɛɛle can yî bó le, laaɲke kembonen yî bó le.

Jisos bô cee kpaw

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ E Jisos ke nɛ le wen egɛne, ε wee mvu lewte to tum envuw ê wvù ejise bife ê wvù le, "Wee n'yɛɛyi, wo wvù wee wvù jee, fiɛɛ

fí me ɲkɛɲke keenɲe nɛ ɲkɛɲke nshii wvù mey lo nu la?"

¹⁸ E Jisos tfuse ê wvù le, "Wo tenɲe me le wee wvù jee nje la? Ke wee nu dvù wvù jee ke. E nu ke Nyo' maaɲ wvù jee.

¹⁹ Ke wo kee bonci bô le, 'Fo wo eyu wee, fo wo ejaɲ kpweɛ wee, fo wo econ bvucɔɲ, fo wo eben jim nsaw mbiay, fo wo efiw kenfiw, noo le è wvumtè ico bô bwoo?' "

²⁰ E wee wvudvu tfuse ê Jisos le, "Wee n'yɛɛyi, bonci ban bocii nu ε me nto ɲkɛw wase no ɲgɛɛle naa ε me mbɛɛ cuwee."

²¹ E Jisos taa wvù nɛn tunɲ, koɲ wvù, mum gay ê wvù le, "Tu fiɛɛ nu ε shɛɛ fimwaan fí wo bɛɛ ege. Gɛnɛ egese mwɛɛm mvù wo kɛɲke, egaw bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le, é wo ke emum ekɛɲke ntfu ε è nu won wvu we le. E wo dioo ε ge nonen, emum eto ebii me le."

²² No Jisos jeme nonen, ε wee wvudvu yuw ε bvushiw tfuse lo wvù, ε wvù baɲke ye no gɛne nu lo shen shen, njefo wvù to kɛɲke kpaw baay.

²³ E Jisos nɛ baɲke ye taa boom bew bo ɲgoo le nɛn, gay ê bó le, "Fí nu ke etɛmyi baay fô bonyii bo kpaw e keeke eley bvunfon bvu Nyo' le."

²⁴ E njeme wvudvu ffumse boom bew bo ɲgoo le. E Jisos bvuu gay ê bó le, "Boom bem, fí tɛmyi baay fô wee le * keeley bvunfon bvu Nyo' le!

²⁵ Fí nu cekey fô nyambala le keeley ê jise di tase le fele fô wee kpaw e keeley bvunfon bvu Nyo' le."

²⁶ E bó yuw nonen ε fí ghaw bó baay, ε bó no ghayte le, "E è fɛn nu nonen, é ke eyuu eboy yɛɛ?"

²⁷ E Jisos kase taa bó nɛn, gay le, "Fifin nulo eghaw wee wvu wum, geenɛn yaa nulo eghaw Nyo' ke, njefo Nyo' nulo ege fiɛɛ ficii."

²⁸ E Bitu mum nɛ gay ê Jisos le, "Taa eyɛn, bese nu ε cine wase fiɛɛ ficii le ε no bii wo le."

²⁹ E Jisos tfuse ê wvù le, "E me ensee ê wo kecɛɛy le, ke wee nu dvù wvù nu ε cine yew e, kɛnɛɛ boom bo bwee le, kɛnɛɛ jɛme ye le,

kenεε bwee le, kenεε ice le, kenεε boom e, kenεε ηεε le, ε wvú cin'yi nje yem noo saaka wvú jee wvú wvu Nyo',

³⁰ wvú nu ke enu se wvú ε kenεε yéw noo boom bo bwee le, noo jéme, noo bobwee, noo boom, noo ηεε yî nshii wvu keseen e bokaη gbwee ke. E bonyii nu ke ebone tεn bikaa ε wvú εjim, é ke dīoo enu kefew ke nshii wvú too le, é wvú ekenεε nshii wvú mey lo.

³¹ Geenεn, bonyii nteen bō nu fwe keseen nu ke enu εjim, é nteen bō nu εjim keseen enu fwe.”

E Jisos bvuu jeme yî bokaη e botεte ekume kpwe ye

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² E Jisos bō boom bew bo ηgoo le ke ne jo je, no bene Jelusalεm ε wvú saa fwe. E boom bew bo ηgoo le kenεε lo nghaw. E bonyii bō to bii tεn no kenεε nfan. E Jisos bvuu jo boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε ε bō bó lεwse ye ε wvú no seje é bó fīε fī nu ke ekooy bō wvú.

³³ E wvú gay é bó lε, “Ben eyekε eyuw, beene bene wase gene Jelusalεm, ε bó nu egeη enya wee wvú diee nu Waawee can bocee ncese bo baay baay noo bonyii bō dunçi bonçi bo Nyo' le, é bó esaw wvú esumtεn lε bó eyu wvú, emum enya wvú can bitum e,

³⁴ é bó esεwse wvú, cuyte ncεη yî ye le, suunεe wvú, emum eyu wvú, é ke dīoo enu εdiuw εta, é wvú ebuy yî kpwe le.”

E Jεm bō Jon lεke bintaw bi baay baay é Jisos

(Mat 20:20-28)

³⁵ E Jεm bō Jon bō to nu boom bo Σεβεδεε le ne bence to fwe dvu Jisos gay é wvú lε, “Wee n'yεεyi, fīεε nu dvú fī bese gomte lε wo ege fō bese le.”

³⁶ E wvú bife é bó lε, “Ben gomte lε me enge la fō ben e?”

³⁷ E bó tfuse lε, “Bese gomte lε seke wo nu yî bvukukε bwuw e, é bese eshii yî bintaw bi baay baay e, wee mvu é εbo kuw ke εceεy e, wvumvu é εbo ke εηkoηko le.”

³⁸ E Jisos tfuse é bó lε, “Kε ben kee fīεε fī ben biite ke. E nulo é ben ke ewu fiko fī ηγεw e fī me nu ηke en'wu, kenεε eley kfuu ηγεw wvu baay wvú me nu ηke enley wvú le?”

³⁹ E bó tfuse é wvú lε, “Bese nulo ke ege.” E Jisos gay é bó lε, “Ben nulo ewu fiko fī ηγεw e fī me nu ηke en'wu, eley tεn kfuu ηγεw wvu baay wvú me nu ηke enley e,

⁴⁰ geenεn ε keeshii é εbo kem ke εceεy e kenεε ke εηkoηko le yaa nu bvudvuu bwem keenya é wee ke. Mondvuum modvu nu fō bonyii bō bó nu ε seyse wase fō bó le.”

⁴¹ E kebεse ke boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe dīoo yuw ekume fīεε fidvu mum no ton'yi shém bō Jεm noo Jon.

⁴² E Jisos tee bó bocii ε bó to, ε wvú gay é bó lε, “Kε ben kee lε bonyii bō è nu bō saake bitum ké no shiile lo yî bonyii bobole, ε bonyii bo baay baay bobole dunçi mvunεay mvubole é we jo bó?”

⁴³ Kε fīfīε kenεε keenu é ben εntelεη ke. Wee wvú gomte keenu wee wvu baay é ben εntelεη kenεε keenu wvú lemte lo ben e.

⁴⁴ Wee é no gomte keenu wee wvu fwe é ben εntelεη, tu wvú kenεε keenu nfwε wee tfuu.

⁴⁵ Ben ekeè lε ke wee wvú diee nu Waawee to to lε bonyii elemte lo wvú le ke. Wvú to to keelem lo fō bonyii le, enya nshii we keesum wee nteen can kpwe le.”

E Jisos yene εjisε Batimayus

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ E bó ke len to buy ntεw wvú Jεliku le. E Jisos ke dīoo nen'yi jó bō boom bew bo ηgoo le noo kebombom ke bonyii le, ε kenfefe kemew ε shii diuw je le lεke mwεεm ε diee nu lε Batimayus, wvú waa Timayus.

⁴⁷ E wvú dīoo yuw lε è nu Jisos wvu Nasalet, ε wvú mum kεw no wamte fowεεwe lε, “Jisos, Waa Nfon Dawe, came shen fō me le.”

⁴⁸ E bonyii nteen ne kεw no wamene wvú gayte lε wvú eban lo. Geenεn ε wvú bvuu mεse wam lo fowεεwe lε, “Waa Nfon Dawe, came shen fō me le.”

⁴⁹ E Jisos leem, gay le bó etee wvú. E bó mum tee kenfefe kedvu gay le, “Ekole kuw e jon wase, ja we, wvú tenje wo.”

⁵⁰ E kenfefe kedvu mum mwase ndvu ye fokuse, may we gen fô Jisos e.

⁵¹ E Jisos bife ê wvú le, “Wo gomte le me enje la fô wo le?” E kenfefe kedvu tfuse le, “Wee N'yeyi, me ngomte keen'yene mwem e.”

⁵² E Jisos mum gay ê wvú le, “E gene fiuw. Fitele fi wo lese yî yem e nu e ge wase wo e bonen.” Kan mwaan nonen e ejise eye mum yuu e wvú no yene mwem e, mum no bii Jisos e jò wvú to gene.

11

E bó fiisen Jisos Jelusalem diwe Nfon e

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ E Jisos bô boom bew bo ngoo le len ke dioo fenene Jelusalem, nu wase mbew ntew wvú Betfaj bô wvú Betani le bô nu mbew Kum Bite bi Olif e, e wvú baa boom bew bo ngoo le bofee tum,

² gay ê bó le, “Ben egen ntew wvu fwe we le. Ben nu ke eleyte jó nen kan mwaan, eyen waa kembey e e bó e suu, e wee ke baa ben wase yî dvú le ke, é ben efay eto dvú.

³ E wee bife ê ben laa ben fayte nje la le, é ben tfuse le Cee Ekole kenke shiee wvudvu, e wvú nu ekase etfuse jim ke keseen keseen.”

⁴ E bó mum ne gen yen waa kembey wvudvu le e bó e suu diuw fwese yew mi le diuw je le. E bó mum fay.

⁵ E bó dioo fayte e bonyii bomew bô to leeme fó bife ê bó le, “Ben gee e è nu la? Ben fayte waa kembey we nje la?”

⁶ E bó mum see ê bó fiie fi Jisos be gay. E bó mum cine e bó no gene dvú.

⁷ E bó to dvú fô Jisos e, yey ndvú yibo yî nyam yidvu le, e Jisos mum ben.

⁸ E bonyii nteen no yeyte ndvú ê je, e bomew faasshi tiw bite nkpwaante, yeyte ten ê je.

⁹ E bonyii bô to gene fwe dvu Jisos noo bô to bii ejim no wvuuyi le, “Eeeee, mbense

enù fô Nyo' le leee! Nyo' nu e lan kembonen yî wee wvú too ê diee di Tata le leee!

¹⁰ Nyo' nu e lan kembonen yî bvunfon bvú icee wesebeene wvú Dawe le bvú too le! Eeeee, mbense enù fô Nyo' wvu fowe le leee!”

¹¹ E Jisos gen fese Jelusalem, ley fô yew ncese le, taa no mwem mvunciim nu. E wvú dioo mese e kefew e gen wase e bô boom bew bo ngoo le bo yuufe ncw bofee ne gen Betani.

E Jisos jin kete kemew

(Mat 21:18-19)

¹² E ekfun buy yuu e Jisos bô boom bew bo ngoo le ne Betani bvuu no gene Jelusalem, e jen no yuu wvú.

¹³ E wvú lan jise yen kete kemew e nce-jole e kí teeke e bó ké no diee. * E wvú mum no gene fó keeyen laa è nulo é wen ekoy fiie yî dvú le edie le. E wvú dioo gen buy fó fanje yaa yen fiie le yî dvú le ke, yen ke e è nu bibi le maan, njefo è to baa nu kefew kè kí ké no yumte ke.

¹⁴ E wvú mum gay ê kete kedvu le, “Fo wee bee ke ebvuu eyuu edie fiie yî yo le ke.” No wvú gay nonen e boom bew bo ngoo le yuw.

E Jisos kun bonyii bo way e fô yew ncese Nyo'le

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ E bó ke gen fese Jelusalem, e Jisos gen fô yew ncese le kew no kuunke bonyii bô to kamene way fó. E wvú no kuunke nonen baashi bidan bi bonyii bô to kumene bigew e, noo bintaw bi bonyii bô to geese bibembe le.

¹⁶ E wvú fanje yaa bvuu bee ten le wee etuu fiie elen edansen dvú fô yew ncese le ke.

¹⁷ E wvú no yeyi bó gayte le, “Ke bó nu e san le Nyo' gayte le, ‘Yew wen nu e bó nu ke etenje le yew bunle fô bitum e bicii?’

Geenen ben e banke e tu tfum bocoon.”

¹⁸ E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to dunji bonci ke yuw mum no gomte je yî bó eyu wvú jó. Bó to kenke nfan ekum

wvú njefo kebombom ke bonyii le to yuuke wase n'yeyi we ε diuw yumte lo bó.

¹⁹ Ε ε ke dioo nu fokieguu, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le buy ε kelaante kedvu le.

N'yeyi wvú nen'yi yi kete kè Jisos to jinε le

(Mat 21:20-22)

²⁰ Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke buy no fele fontanetan, yen kete kie le ε kí ε yowlen wase kecii ε shii ε buy yi gen e.

²¹ Ε Bita kume fiεε fi se kooyεε, jeme ε Jisos le, “Wee N'yeyi, yen no kete kie kè wo se jinεε ε yowlen wase.”

²² Ε Jisos jeme ε bó bocii le, “Ben elese fitele yi Nyo' le.

²³ Ε me ensee ε ben kecεy le, ε wee gay ε kum wvun le, ‘Mvuwe ye fen egen egbwe ε joo yi baay e’, ε wvú gayte nonen yaa manene ke ε fitele le, ε wvú ε bee le fiεε fi wvú gay nu ekooy, ε wvú emvuwe.

²⁴ Nonen ε me ensee ε ben le, fiεε ficii fi ben leke ε bunle le, ε ben ε bee le ben nu ε kenke wase, nu ε ben nu ekenke.

²⁵ Ben dioo leem ten keebunle, ε ε nu le wee kenke wee mvu fô fitele le, ε wvú leeshe nya ε wvú. Ben egeε nonen wvu le Icee wene wvú nu fowe elεshi ten binen bibefe.

[²⁶ Ε ben baa elεshi bibefe bi bonyii bomew e, Icee wene wvú nu fowe saa elεshi ten binen ke.]” †

Ε bó bife fô mvungay mvu Jisos e ne

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le bvuu gen ley Jerusalem. Ε wvú ke dioo ghanci fô yew ncese le, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô dunçi bonci bo Nyo' le noo bonyii bô saake won ne to yen wvú le,

²⁸ bife ε wvú le, “Wo jo fεε mvungay ε se no gee mwεεm mvun? Ε nya yεε mvungay mvudvu ε wo le wo egeε mwεεm mvun?”

²⁹ Ε Jisos gay ε bó le, “Me nu embife fiεε ε ben fimwaan, ε ben dioo ε tfuse, ε me emum ensee ε ben wee wvú nya mvungay le me engeε mwεεm mvun.

³⁰ Ε to nya yεε mvungay ε Jon se no leese bonyii ε joo? Ε to nya Nyo' nuu wee wvu wum ε? Ben ke tfuse ε me en'yuw!”

³¹ Ε bó ne no kenene εbonebon le, “Ε beene tfuse le ε to nya Nyo', ε wvú ebife ε beene le laa ε ε ge la fo beene ebee Jon e le?”

³² Beene ε tfuse le ε to nya wee wvu wum, ε fi ecem jó?” Bó to fane bonyii njefo bonyii bocii to nu ε bee le Jon to nu naa wee ntum Nyo'.

³³ Nonen, ε bó mum tfuse ε Jisos le, “Kε bese kee kε.” Ε Jisos mum gay ε bó le, “Tu kε me nu ensee ten ε ben wee wvú nya mvungay ε me le me engee mwεεm mvun kε.”

12

Ngan ekumε bonyii bô wee to tεεε wεε ε bó (Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ε Jisos mum ne no jemyi ε bó ε bonjan e le, “Wee mvu to nu ε lem wεε mvuntam mvú bó keenci mbvuum dvú, gem bô ketaan keεkεε, cim fô bó nu ke ekoyte mvuntam mvudvu somte ε mbvuum buyte, tum ketaale ke wee ncey e wene dvudvu, mum tεse wεε wvudvu ε bonyii, mum ne gen ketum kemew e.

² Ε kefew kè bó ké no koyte ke to kocen, ε wvú tum waa we lemme mvu fô bonyii bô wvú to tεεε wεε ε bó le le bó enya mvuwene mvuntam ε wvú eto dvú.

³ Ε wvú gen ε bó kaa koo lo sun, kun ε wvú tu jim cancan.

⁴ Ε wee wεε wε bvuu tum wvumvu waa lemme, ε wvú gen ε bó bvuu sun kay εkolε, shoose wvú.

⁵ Ε wvú bvuu tum wvumvu, ε bó yu wvuwe. Ε wvú bvuu tum bomew mwaan mwaan ε bó duule lo, ε bó sun bomew, yuwyε bomew.

⁶ Ε wvú ke tum, ε ε to ke wase wee mwaan sheε, ε wee wvun nu waa we, ε ε nu fitele fiew. Ε wvú mase tum wvú fô bó le kpwaake le bó nu egen ewvum waa wen wvun.

⁷ Ε wvú gen, ε bonyii bodvu jeme εbonebon le, ‘Wvun nu ndiela wee wεε wvun, ben eto ε beene eyu wvú ε bvushεw bvudvu enu wase bvuseεbeene.’

⁸ Ε bó mum koo wvú, yu, bvuse lan εkfun jo ketaan.”

⁹ No Jisos jeme nen, mum bife le, “Fiee fi è nulo é wee wee wvun ege nu la? Wvú nu ke eto elése lo bonyii bodvu, etése wee wvudvu é è nu wase é bonyii bomew.

¹⁰ Ben ke baa tan wase bvudvuu bvun é Nwa' Nyo' le le? Bó nu é san le, ‘Te didvu dié di bonyii bo kembom e to tunee, to nu é ne kase tu te di buu di yew e.

¹¹ Fifi nu é è ge ke Tata, bonyii é no taale kenke nghaw.’ ”

¹² É bonyii ba yuw ngan wvun, mum kiee le Jisos ma é è nu é bó. É bó mum no gomte keekoo wvú, se fan é è nu kebombom ke bonyii le kè to nu fó. É bó mum cine wvú le ne no gene.

*É bó tele Jisos ekume shile wvú lanen
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

¹³ É bikuu bi won e ke ne tum Bofalasii noo bonyii bomew bo ngoo Nfon 'Elod e le bó egen etele Jisos ekoo wvú yí njeme we le.

¹⁴ É bó to, gay é Jisos le, “Wee n'yeyi, bese kee le wo ké no jemyi ke é è nu keceey, njefo ke wo fane jise di wee le ke, kene mweten nu naa la. Wo yeyi keceey é è nu je yí yí Nyo'. Ke see é bese laa nci nu é bee le bó elaanke shile é Kaysa, nuu wvú baa bee le? *

¹⁵ Beene elaanke, nuu fo bó elaanke le?” É Jisos kiee fiee fi bó to weentene dvú, tfuse le, “Ben teeyi me nje la? Ben ke eto bó danali é me en'yen.”

¹⁶ É bó to dvú, é wvú fi, bife le, “Ecole kin kè nu yí dvú le nu ke yee le, é diee din nu di yee le?” É bó tfuse le, “É nu ke Kaysa le, é diee nu ke ten diew.”

¹⁷ É Jisos mum gay é bó le, “Ben enyaà fiee fi è nu fi Kaysa le é wvú, nyaà fi Nyo' le é Nyo'.” É bó yuw nonen, é diuw yum lo bó ekume wvú.

*É bó tele Jisos ekume kentaashe ke kpwoon bó diensen e seke bó é buy yí kpwe le
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ É Bosadusii bomew ke ne to keebife fiee é Jisos. Bosadusii to nu bonyii bó to duu le ke bonyii nu ke ebuy yí kpwe le ke.

¹⁹ No bó to nonen, gay le, “Wee n'yeyi, Muses to nu é san é beene é bonci le le,

‘É waa bwee wee kpwe é gee kpwoon se wan, tu wee wvudvu kenke keegge kpwee nkfu é bó wvú eboo boom é diee di nkfu waa bwee wvudvu le.’

²⁰ Nonen, wee mvu to kenke boom bolemse bosooshwi, é wvu ngaywee ke jo kpwoon, ke kpwe se bó wvú é boo wan.

²¹ É ejime kew gee kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan. É fi ke kooy ke ten lenlen bó ejime ke wvuwe le.

²² É bó ghan gee wvú bocii, é wee fan yaa nu dvú ente jo bonyii bo bosooshwi bodvu wvú eboo wan bó kpwoon wvudvu ke. Ejim jodvu é kpwoon wvudvu kpwe ten.

²³ No bonyii bo bosooshwi bodvu to nu é jo kpwoon wvudvu bocii, é nu ke enu seke bonyii buyte yí kpwe le, é wvú enu kpwee yee?”

²⁴ É Jisos gay é bó le, “Ben jemyi nen jayte lo njefo ke ben kee fiee fi bó san é Nwa' Nyo' le ke, yaa kee ten mvungay mvu Nyo' le ke.

²⁵ Fiee fi nu, nu le é nu ke enu seke bonyii é buy wase yí kpwe le, ke bolemse bó bokene bee ke ebvuu etaashi bvujen ke, é bonyii yaa bee ke ebvuu enyaa boom é bó taashi bvujen ke. Bó nu ke enu wase ke diewe bonceendaa bo Nyo' le fowe.

²⁶ Fiee fi ekume le bonyii nu ke ebuyte yí kpwe le, ben ke baa tan wase bvudvuu é Nwa' Muses e ekume kete kè to beenci é Nyo' jemyi é Muses gayte le, ‘É nu me Nyo' Aba'am bó Nyo' Aysik noo Nyo' Yakow e?’

²⁷ Fi nu le ke Nyo' nu Nyo' bonkfu ke, é nu Nyo' bonyii bó nu dvú. Ben nu é jay baay.”

*Nci wvú fele bonci bocii
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ É wee mvu wvú to dunji bonci bo Nyo' le ke to, dioo yuw no Jisos bó bonyii ba beeke mbew, bvuu yen no wvú nu é tfuse fiee fi bó bife é wvú é je yí jee le, é wvú mum bife ten é Jisos le, “Nci wvú fele bonci bocii nu wvú la?”

²⁹ É Jisos tfuse é wvú le, “Nci wvú fele bonci bocii nu wvun wvú duu le, ‘O bonyii bo Israel ben eyuw, Tata Nyo', wvú Nyo' wesebeene,

Tata Nyo' wvudvu nu ke mwaan.

³⁰ E koonkè Tata wvù Nyo' wo bô fitele fiu w ficii,

enya ekolè kuw ê wvù kecii,
egεε bvufee bwuw yî ye le bvucii,
elemtè fô wvù le bô mvunḡay mwuw
mvunciim.'

³¹ E nci wvù bii wvun e nu le,
'E koonkè waa bwoo no wo koonke ekolè
kuw.'

Ke wvumvu nci bvuu nu dvù wvù fele
boban ke."

³² E wee wvù to dunḡi bonci bo Nyo' le we
gay ê Jisos le, "Wee N'yεεyi, wo nu ε tfuse
naa leḡ. Wo jemyi ε è nu keceey le Nyo' nu
ke mwaan ε wvumvu yaa bvuu nu dvù efey
wvù ke.

³³ E keekoonke wvù bô fitele ficii, gεεle
bvufee yî ye le bvucii, lemte fô wvù le
bô mvunḡay mvunciim bô keekoonke waa
bwoo no wo koonke ekolè kuw, nu ε fí fele
naa lo keegεe boncese bô nyám yî tonεen
noo boncese bomew."

³⁴ E Jisos dioo yεn no wvù tfuse diεwe wee
bvufee le, ε wvù mum gay ê wvù le, "Ke wo
nu ncejole keeley bvunfon bvù Nyo' le ke."
Ejim jodvu, ε wee faḡe yaa ke ebvuu emom
eto keebife fiεε ê wvù ke.

*Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa yεε
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ E Jisos ke no yεεyi bonyii fô yew ncese
le, ke nε bife ê bó le, "Bonyii bô dunḡi bonci
ghan nεε le ε sε no duu le Mboyse wvù Nyo'
to kawεε nu waa Nfon Dawe?"

³⁶ E Keyoy ke Yuule to ge wase ε Nfon
Dawe wvun jeme ekumε Mboyse wvudvu
gayte le,

'Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wεm le
wvù eshii ê εbo kew ke εceey e,
egεn ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo
bvuban e
é wvù etome bikaa biew yî bó le.'

³⁷ E Dawe kebεε tenje wvù le Tata wen, é
wvù ebvuu eghan nεε sε no nu waa we?"
No Jisos to jemyi mwεεm mvun nεn ε ke-
bombom ke bonyii le kè to nu fó, no yeke
ε nḡon yuu lo bó.

*E Jisos tooshe gee di bonyii bô dunḡi bonci
bo Nyo' le*

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸ E wvù dioo yεεyi bonyii nε gay ê bó le,
"Ben ejod wεε ben ε bonyii bô dunḡi bonci
bo Nyo' le. Bó ké no koonke keetfumyi ndvù
yi baay baay ghanci dvù mondvuum mò bó
kamene diwaci le, le bonyii egaytè bó le bô
n'wvum.

³⁹ E bó ké gεn yéw bunle le, kεnεε fô ḡkaw
e, caw ke ε è nu bintaw bi baay baay sε shii
yî dvù le.

⁴⁰ Bó shiwse lo mwεεm mvu bokε' bo
bonḡfu le, mum buwse bó bô dibunle di
dewkene. Ngεw wvubo nu ke eyuu ekuuke
baay."

*Nnya kpwεε ḡkfu
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ E Jisos ke nε gεn shii keba keki fô fiḡkuw
fi nnya le fô yew ncese le, no taale no bonyii
too gεεle bigew ê fiḡkuw fidvu le. E bonyii
bo kpaw e nteen no too gεεle bigew jó ε bí
duule.

⁴² E kpwεε ḡkfu mvu ke nε to ε è nu wee
kefufe, gεε mvunyinyi jó mvunfεεm mvù
gee jise di bigew e ε dí baa buy fiεε le ke.

⁴³ E Jisos ben boom bew bo ḡgoo le gay ê
bó le, "E me ensee ê ben keceey le kpwεε ḡkfu
wvun wvù nu wee kefufe nεn, nu ε nya ε
fey bonyii bocii bô gεεle fiεε ê fiḡkuw fi yew
ncese le fin e.

⁴⁴ Bonyii bocii bô be nyaa, be too ε è nu bô
tfúw kpaw wvubo wvù nu ε yinḡen wase
ε no fuci kuse. Geenεn wvù ε to bô kefufe
kew kecii ε nya fiεε ficii fi wvù keḡke, ε è nu
fí fi wvù bee keecee yî dvù le."

13

*Binghaw bi mwεεm e bì nu ke ekooyi seke
woḡ nu keeke eka*

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ E Jisos ke dioo nεn'yi fô yew ncese le,
ε waa we ḡgoo mvu ghay ê wvù le, "Wee
N'yεεyi taa eyen bibwee bi εta le bì nu yî
yéw yin e. E nu naa lo binghaw bi yéw e!"

² E Jisos tfuse ê wvú le, “Wo yene binghaw bi yéw e bin e? Ke te dimwaan nu ke esheé yí dimew e se bó e base fokuse ke.”

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ E Jisos ke gen ben shii yí Kum Bite bi Olif e ê keba kè taale yew ncese le, e Bitá bô Jem noo Jon noo Andulu gen ebonebon bife ê wvu le,

⁴ “Ke see ê bese kefew kè fiée fidvu fin nu ke ekooy, ebvuu esee nciise wvú nu ke edunçe kefew kè mwεem mvudvu mvun mvunciim nu ke ekooy.”

⁵ E Jisos mum gay ê bó le, “Ben eyenè fo wee ke elée ben é ben ejay je.

⁶ Bonyii nteen nu ke etoo joo diee diem téeke fojise, e wee duu le, ‘E nu me wvudvu.’

* E bó dioo gee nonen emum eléele bonyii nteen e bó jayte je.

⁷ Ben ke dioo e yuw le bó tumte jem kenεε le jem nu enu, fo finteem ebuytè ben ke. Mvumvun nu mwεem mvù kenke keeke ekooy. Geenεn e mvú yaa mum dunçi le wonj kaa wase ke.

⁸ Ketum nu ke etumte jem bô kemew, e nfon mvu tumte jem bô wvumvu. Nshe nu ke eshiike mondvuum e mondvuum e, e jenj koole. E mvumvun mwεem bεε kè lo mvun'yanj ke diewe seke kpwoon e kew lume.

⁹ Ben dioo nu no yenè. Ben ekeè le bó nu ke enya ben can bonyii bô saake bonsaw e. Bó nu ke etamte ben yéw bunle le. Ben nu ke eleemen fwe dvu bonyii bô saake biba bi wonj e, noo fwe dvu bonfon nje me, wvu le ben ejeme ê bó ekume me.

¹⁰ Geenεn e bó kenke ke keeyaw efewce saaka wvú jee wvú wvu Nyo' ê bitum bicii.

¹¹ Seke bó e koo ben e no gene dvú keenya yew nsaw e, fo ekole ekfuntè ben le laa ben nu ke egen ejeme le la le. Seke ben e gen, no jemyi ke e è nu fiée fi buyte diuw wene le kefew kekiε le, njefo ke e bεε ke ejemyi ben ke. E nu ke enya Keyoy ke Yuule njeme diuw wene le.

¹² Wee nu ke enε ejo waa bwee enya é bó eyu, é cee wan ejo waa we enya é bó

eyu. Boom nu ke enε ebone bikaa ê bo'icee bobole ejim, gee e bó yuwyi bó.

¹³ Bonyii bocii nu ke ebane ben nje diee diem. Geenεn, wee wvú nu ke ekuu shém egen ebuy fokemεe nu wvú nu ke eboy.

Ekume mwεem mvù bemte mvù nu ke ekooyi

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ (Wee wvú taanjke njwa' wvun eyuw fin ntay,) seke ben e yen e kemaante ke fiée le kè nulo ejin bvudvuu leeme wase fô kí yaa be kenke keenu ke, e bonyii bô nu Judea mum fεε ben yí dikum e.

¹⁵ Fo wee wvú nu ê yew we dioo e shii bvuu ley yew le wen ejo naa lo fiée elewte dvú ke.

¹⁶ Fo wee wvú nu wεne ebvuu ekfulε le wen too ejo ndvu ye yi bulεen ke.

¹⁷ Ngεw wvu baay εdiuw yoya le nu ke enu wvu bokenε bô nu bô difue, noo bô yamsee boom e.

¹⁸ Ben ebunleè le fo fiée fin ke ekooy e è nu kefew ke nffum e ke.

¹⁹ Bonyii nu ke eyen ngεw εdiuw yoya le, e kfuw wvuwe ngεw ke baa nu wase dvú e kew no Nyo' bomεε wonj e to e buy keseen e ke. E ke kfuw wvuwe bεε ke ebvuu eyuu enu dvú ke.

²⁰ E Tata to baa fafe εdiuw e ngεw wvudvu, tu ke wee wvu wum mwaanj bee ke eboy ke. Geenεn, nje bonyii bew bô wvú to cawεε wase gεε, wvú nu e fafe εdiuw yodvu.

²¹ E wee ke egay lo ê ben εdiuw yoya le le ‘Ben etaa eyen, Mboyse wvú Nyo' to kawεε wvun fen!’ Kenεε le, ‘Ben eyen wvuwe fofel!’ Fo ben ebee ke.

²² Ben ekeè le bonyii nu ke etoo mbiayte le bowen nu bomboyse bô Nyo' to kawεε, e bomew duu le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le, emum egee mwεem mvù dunçi mvungay mvubole, gee ten mwεem mvu diuw wvú yumεen e, momte fen é je nu dvú, keelεε bonyii bô Nyo' nu e caw é bó ejay je.

²³ Ben eyenè. Me nu e nsee wase mwεem mvun mvunciim ê ben é mvú se keeke ekooyi.

* **13:6** “... me wvudvu,” jemyi e è nu ekume Mboyse wvú Nyo' to kawεε. **13:8** 2Klo 15:6; Yesa 19:2 **13:9** Mat 10:17-22; Jon 16:1-4 **13:11** Luk 12:11-12 **13:12** May 7:6; Mat 10:35; Luk 12:52-53 **13:13** Jon 15:21; Mwm 13:10 **13:14** Dan 9:27 **13:15** Luk 17:31 **13:19** Dan 12:1; Mwm 7:14 **13:21** Luk 17:23-24 **13:22** Mat 24:24 **13:24** Mat 24:29

No fi nu ke enu seke wee wvù diee nu Waawee kaase too

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ E nu ke edioo enu ediuw yoya le seke bongew bodvu e fey wase, é diuu ene esese ejime, é kpwee saa bvuu baa ten ke,

²⁵ É jón enen'yi fowe gbwekene, é mwεem mvu fowe mvunciim mvù kεjke mvungay eshiike.

²⁶ Nonen é bonyii emum eyen no wee wvù diee nu Waawee shiile too é kembew e kεjke mvungay mvu baay noo bvukuke.

²⁷ E wvù emum eciinse bonceendaa bew é bó egen εbuw ε won yó εna le yí nshε le noo fowe, ebaance bonyii bew bò wvù nu ε caw.

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Ben eyeyi fiεε yí kεjgvum e. Tíεw ye ké boci, é bibε ekεw etεke yí dvú le, é ben mum kiεε le εkfun kumene wase.

²⁹ E nu ke lejlej no ben nu ke edioo ε yen ε mwεem mvun kooyi, é ben emum ekiεε le wvù nu wase nceencee naa wase é yew fwese.

³⁰ E me ensee é ben kecεy le ke εjgoke ke keseen kin nu ke eka se mwεem mvun mvunciim ε kooy wase ke.

³¹ Ebule bò nshε nu ke eka, geenεn ke diεw yem nu ke eyuu eshiw ke.

(Mat 24:36-44)

³² Geenεn ke wee nu dvú wvù kee diuu didvu kεnεε kefew kedvu ke. Ke naa bonceendaa bo Nyo' le bo fowe kεnεε Waa Nyo' kee ten ke. E kee ke Ice wvù emben.

³³ Nonen ben eyenè bvuu cεytè, † njefo ke ben kee kefew kedvu ke.

³⁴ Fí nu ke enu diεwe wee fò wvù gene ghane, ε dioo nen'yi, ε gεε yew ye can boom bew bo lemme le, wee bò diεw lemme, wee bò diεw lemme, ε gay é wee wvù cεyte diuw ketaaj le wvù eshεε ecεytè ntay.

³⁵ Nonen ben emum ecεytè, njefo ke ben kee kefew kè cee yew nu ke ekase eto ke. E nεlo é wvù ke eto ekiεguu, kεnεε εntaj εntelεj, kεnεε seke nyimshie yi fwe le, kεnεε εntajεntaj.

³⁶ Fo wvù ke ene esese ebuynen eyen ε ben leete ke.

³⁷ Fiεε fi me njemyi é ben fin nu ε me nje-myi ten é wee tfuu le, 'Wee wemen ecεytè.' "

14

E bonyii cu ntaj keekoo Jisos eyu

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ E to shεete wase ediuw εfaa é emum enu diuu di Nkaw Danefey noo Nkaw Bleed wvù bó baa gεε Fintunlεen jó ke. E bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò dunçi bonci bo Nyo' le no gomte je yí bó ekoo Jisos jó é kenylε le, eyu.

² E bó cu ntaj εbonεbon le, "Fo beene emom fiεε fin kefew kè bó gee Nkaw e ke, njefo é beene mom lo, é fí eto bò diuw é bonyii εntelεj."

E kpwoon mvu yefe Jisos bò nfley wvù shfuunjkenε

(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ E Jisos ke no nu ntεw wvù Betani le, yew dvu Semon wvù wee ntun wvu baay, ε bó ke shii no diekene,* ε kpwoon mvu nε ley bò fikaa† fi nfley mvu wvù shfuunjkenε le. Nfley wvudvu to lumte naa ntay, ε bó kene bò naad εwvunεwvun. No wvù ley, mum koy diuw fikaa fidvu fuce nfley wvudvu yí εkolε ke Jisos e.

⁴ E bonyii bomew kaa nε no wvukene εbonεbon gayte le, "Wvù nyεw bò nfley wvun nen nje la?"

⁵ E be nεlo é bó egese nfley wvun é wvù efey lo bigew bodanali gee tε, enya bigew bidvu é bonyii bo kefufe le." E bó mum no ηasene lo yí ye le.

⁶ Geenεn, ε Jisos jeme é bó le, "Ben ecinε wvù le nyεkeey. Ben nyaa ηgew é wvù nje la? Wvù nu ε ge ε è nu fiεε fi jee fò me le.

⁷ Ben ekeè le bonyii bo kefufe le nu ke enu ke ben ε bó sekeci. E ben nulo efici bó seke ben koonke. Geenεn, ke me nu ηke enu beene sekeci ke.

⁸ Kpwoon wvun nu ε ge ε è nu fiεε fi wvù nulo ege. Wvù yefe me bò nfley wvun nen seysee ε è nu no bó nu ke edwey me.‡

13:26 Mat 24:30 13:30 Mat 16:28 13:32 Lem 1:7 13:33 Mat 24:36 † 13:33 Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fεn le, «bunleè». 13:34 Mat 25:14-15; Luk 19:12-13 14:1 11:18 14:3 Luk 7:37-38 * 14:3 E diεw Glek e nu le: "Jiim no diekene", ε è nu no bó to ké no diekene kefew kekiε le. † 14:3 Fikaa fin nu ε bó to kene bò tε dimew di bó tenje é díεw bale le le «alabaster». ‡ 14:8 Wee Juu to ké kpwee, ε bó yefe gvune diεw bò nfley se dwey.

⁹ Ɛ me ensee ê ben keceey le, naa fee fô bó nu ke efewci saaka wvù jee yî ekole ke nshe le kecii nu ɛ fee fi kpwoon wvun ge nu ɛ bó nu ke esenje ten, keekumyi wvù.”

Ɛ Judas gen keegese Jisos
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Ɛ Judas Iskaliot wvù to nu wee ngoo boom bo ngoo le bo Jisos e bo yuufe ncow bofee, mum ne gen fô bocee ncese bo baay baay e wvu le wen egese Jisos ê bó.

¹¹ Ɛ bó dioo yuw nonen yuw njon baay, mum kaw wvù le bó nu enya bigew ê wvù. Ɛ wvù mum kew no gomte je yî wvù nu enya Jisos jó can yibole.

Ɛ Jisos bô boom bew dieken yî kemese le
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

¹² Ɛ diuu di fwe di Nkaw Bled wvù bó baa gee Fintunleen jó di bó to ké no seele waa keyaw wvu Nkaw Danefey ke to kocen, ɛ boom bo Jisos e bo ngoo le bife ê wvù le, “Wo gomte le bese egen eseyse ɛ ê nu fee fô wo nu edie Nkaw Danefey?”

¹³ Ɛ wvù mum tum boom bew bo ngoo le bomew bofee, gay ê bó le, “Ben egen elaante, ben nu dioo gene, eyen wee le ɛ wvù ɛ tuu joo ê nshaan e, é ben ebi wvù le.

¹⁴ Seke wvù ɛ gen ɛ ley yew yî wvù ley dvù le, ɛ ben gay ɛ wee wvù kenke yew yidvu le Wee N'yeyi biite le laa kebuw ke bonyii bo ghane le kewene kè bô boom bowene bo ngoo le nu edie Nkaw Danefey dvù nu fee le?

¹⁵ Wvù nu ke emum eduɔe kebuw ke baay yew yî ewe le ɛ bó ɛ looce wase ɛ seyse kí ɛ no nu lo, é ben emum eseyse mwem mvudien dvù.”

¹⁶ Ɛ boom bo ngoo le bodvu mum ne gen elaante, gen yen mwem e ke lenlen no Jisos to jemye ê bó. Ɛ bó mum seyse mwem mvudien mvu Nkaw Danefey e dvù.

¹⁷ Ɛ è ke no nu ekiuguu, ɛ Jisos bô boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofee taashe dvù.

¹⁸ Ɛ bó ke shii no diekene, ɛ Jisos ne gay ê bó le, “Ɛ me ensee ê ben keceey le wee mvu ben e nu egese me, ɛ wee wvun nu wvù diekene bee wvù.”

¹⁹ Ɛ bó yuw nonen, ne no nu lo yii yii, mum no biite ê wvù wee mwaan mwaan le, “Ɛ nu me le?”

²⁰ Ɛ wvù tfuse le, “Ɛ nu ke wee mvu ben bo yuufe ncow bofee le wvù bee wvù cuwte bled ê shuw e.

²¹ Wee wvù diee nu Waawee nu ke egen ke no bó to sanee ekume wvù. Geen, ngew wvu baay nu fô wee wvù gese wee wvù diee nu Waawee le. Fí to bee ejee fô wvuwee wee le baay fen é bó to baa eboo wvù ke.”

Ɛ Jisos bô boom bew die ntaash
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20)

²² No bó to diekene, ɛ Jisos ne jo bled, nya keyoone ê Nyo', guush, nya ê boom bew bo ngoo le gay le, “Ben eko, fin nu ye yem.”

²³ Ɛ wvù mum jo ten fiko, nya keyoone ê Nyo', mum nya fiko fidvu ê bó, ɛ bó wu bocii.

²⁴ Ɛ wvù gay ê bó le, “Fin nu elem kem kè Nyo' gbwo monkan dvù kí ɛ buy nje wee nteen.

²⁵ Ɛ me ensee ê ben keceey le ke me mbee nke embvuu en'wu mbvuum mo twen kete kè lane le man ke ɛ gen ɛ buy diuu di me nu nke en'wu mó monfem ente jo bvunfon bv Nyo' le.”

²⁶ Ɛ Jisos bô boom bew bo ngoo le ke mese, yem nkiee mbenise, mum buy ben gen yî Kum Bite bi Olif e.

Ɛ Jisos gay le Bitu nu ke ema wen
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Ɛ Jisos ke ne gay ê bó le, “Ben bocii nu ke etfuw bikaa ê me ejim. Ɛ nu no bó nu ɛ san ɛ Nyo' gayte le, ‘Me nu enke en'yu ncey njée é njée esaan ken.’

²⁸ Geen, seke Nyo' ɛ bvuse me yî kpwe le, é me ensa fwe jo ben Galilee.”

²⁹ Ɛ Bitu tfuse ê Jisos le, “Ɛ bonyii bocii cim tfuw lo bikaa ê wo ejim, tu ke è nulo é me nke en'yuu entfuw ke.”

³⁰ Ɛ Jisos gay ê wvù le, “Ɛ me ensee ê wo keceey le entan jo eben jan, nu ɛ nyimshie nu ke enu le yî eton boka bofee, ɛ wo ɛ ma wase me boka botete.”

31 E Bitá jeme tème lo gay lɛ, “E è cim nu lɛ me ɛɲkpwe lo bee wo, tu kɛ è nulo é me en'yuu ema wo kɛ.” No wvú gay nonɛn, ɛ bó bocii gay kɛ tɛn lɛɲlɛɲ no wvú gay.

*E Jisos bunle Gesɛmane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

32 E bó kɛ ɛɲ ley fô wɛɛ ketaaɲ wvumew e, ɛ bó tɛɲɛ lɛ Gesɛmane, ɛ Jisos gay ê boom bew bo ɲgoo le lɛ, “Ben eshii fɛn, é me ɛɲɛn embunle.”

33 E wvú mum jo Bitá bô Jɛm noo Jon, ɛ bô bó nɛ fô. E wvú nɛ no kpwaake mwɛɛm ɛ monlum koo le wvú.

34 E wvú gay ê bó lɛ, “Fitele flem nu yii yii baay naa fi me ɛɲkpwe lo. Ben eshɛɛ enù fɛn cɛyte.”

35 E Jisos nɛ fô bɛncɛ ɛɲ fwe caan, gbwe fokuse, bunle lɛ é je be nu dvú, é kefew kɛ ɲɛw e kedvu efey kɛ lo.

36 E wvú bunle lɛ, “Abba, Icɛm, wo nulo ege fɛɛ ficii. Cake fiko fi ɲɛw e fin fo me ɛɲ'wu. Geenɛn, ɛɛ kɛ no wo koonkɛ. Fo wo ege no me ɲkoonkɛ kɛ.”

37 E Jisos kase tu jim fô bó lɛ, yɛn ɛ bó leete. E wvú bife ê Bitá lɛ, “Semon, wo leete lo le? Kɛ è nulo é wo eɛy eɛn ebuy yî nɛm kefew e kɛ mwaan e?”

38 Ben enù we bunlè fo mmom kɛ eto fô ben e eghaw ben. E nu keɛɛy lɛ fitele koonkɛ lo, geenɛn ɛ nyam ye wɛɛyi.”

39 No wvú jeme nonɛn bvuu kase ɛɲ bunle kɛ no wvú be bunle wase.

40 E wvú dioo kase tu jim bvuu yɛn ɛ boom bew bo ɲgoo le leete njefo nyii to nu ê bó ɛjise baay. E bó faɲɛ yaa kiɛɛ fɛɛ fi bó etfuse ê wvú kɛ.

41 E wvú kase tu jim yî bokaɲ bo botɛte le, bife ê bó lɛ, “Ben fɛn bɛɛ kɛ leete lɛɛtene finɛn e? Dí nu ɛ kocɛn. E nu wase kefew. Bó nu ɛ gese wase wee wvù dieɛ nu Waawee ê bonyii bô befe.

42 Ben enɛ we é beene eɛnè. Ben etaa eyɛn, wee wvù gese me wvun ɛ wvú too wase.”

*E bó koo Jisos
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

43 Kɛ no Jisos to bɛɛ jemyi nonɛn, kaɲ mwaan ɛ Judas wvù to nu wee ɲgoo boom

bo Jisos e bo yuufe ncow bofɛɛ mum buynɛn. Wvú to too bô kebombom kɛ bonyii le ɛ bó kɛɲkɛ nyó bô bibuse, ɛ è to tum boɛɛ nɛse bo baay baay bô bonyii bô dɲɲci bonci noo bonyii bô saake won.

44 E to nu ɛ wee wvù to gesɛɛ Jisos to seyse wase nciise bô bonyii bodvu gay lɛ, “Wee wvù me nu ɲkɛ ɛɲgay wvú le, embam ɛɲɔɛ, nu wvù, é ben emum ekoo, ejo eɛne dvú eyɛnè fo wvú elewte.”

45 No Judas to nonɛn, mum ɛɲ lo kaɲ mwaan fô Jisos e, gay wvú le lɛ, “Wee N'yɛɛyi.” No wvú gay nonɛn, mum bam wvú ɲɔɛ.

46 E bonyii ba mum koo Jisos, ghen wvú.

47 E wee mvu wvù to leeme bô bo Jisos mum dvun nyo ye jem, cun kentɲɲɲ ke nɛwa ɛkolɛ ke boɛɛ nɛse le dvú, sum.

48 E Jisos bife ê bonyii bodvu lɛ, “Ben to keekoo me ɛ no too bô nyó noo bibuse kɛ diɛwɛ ben to keekoo ɛ è nu coon e?”

49 Me nse nshee nu beene no diuu nu fô yew nɛse le, n'yɛɛyi bonyii sɛ ben koo me nje la? Geenɛn, fifin kooyi keseen nɛn lɛ fɛɛ fi bó to saɲɛɛ ê N'wa' Nyo' le eto ekocɛn.”

50 E boom bo Jisos e bo ɲgoo le bocii mum laɲ wvú fô, fɛɛ lo.

51 E cuwee mvu no bii wvú le, ɛ wvú baa tfume fɛɛ ye le kɛ, ɛ wvú bu kɛ ɛ è nu waa ndvu ye le. E bó ɛɲ lɛ bó koo tɛn wvú,

52 ɛ ndvu yidvu fɛyɛ, ɛ wvú cinɛ dvú lewte kenyi kencimte.

*E bó saw nsaw Jisos
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

53 E bó mum jo Jisos, ɛɲ bô wvú fô ɛkolɛ ke boɛɛ nɛse le. E boɛɛ nɛse bo baay baay bô bonyii bô saake won noo bonyii bô dɲɲci bonci nu ɛ bó to tase wase fô.

54 Bó to ɛne bô Jisos ɛ Bitá bii lo ɛjim nɛjole. E wvú ɛɲ buy naa lakfulɛɛɲ yi ɛkolɛ ke boɛɛ nɛse le, mum shii bô bonyii bô to cɛyte la didvu no yosene ɲɲuy.

55 E boɛɛ nɛse bo baay baay bô bonyii bocii bô saake bonsaw mum no gomte fɛɛ fi bó etey yî Jisos e, ege é bó eyu wvú. Geenɛn, faɲɛ yaa yɛn fɛɛ le kɛ.

⁵⁶ E bonyii nteen mum ben jim nsaw mbiay ekumε Jisos. Geenε, ε wee no jemyi fiεε ε fi yaa too kpwentene bô fi wee mvu le kε.

⁵⁷ E bonyii bomew ke nε mum leem we, cu yibo mbiay yî ye le gay λε,

⁵⁸ “Bese se nu ε yuw ε wvú gayte λε wen nu ke esâw yew ncese yin yî bô bom bô can, ejo εdiuw εta ekase bom yimi ε è yaa nu bô can kε.”

⁵⁹ Naa no bô to jemyi nonεn, ε njeme wvubo fanε yaa etoo kpwentene kε.

⁶⁰ E εkolε ke bocee ncese le mum nε leem we fwe dvu bonyii, bife ê Jisos λε, “Kε wo kenke fiεε keetfuse le? Wo yuuke kε mwεεm mvù bonyii ban jemyi yî yo le?”

⁶¹ E Jisos mεy diuw tfu, fanε yaa tfuse fiεε kε. E εkolε ke bocee ncese le bvuu bife ê Jisos λε, “E nu wo Mboyse wvù Nyo' to kawεε wvù Waa Nyo', Nyo' wvù bô bensee?”

⁶² E Jisos tfuse λε, “E nu me. Ben nu ke eyen no wee wvù diee nu Waawee ε shii ê εbo ke εceεy ke Wee wvù kenke Mvunγay e, ke ebvuu eyen no wvù shiile too we ê kembew e.”

⁶³ E εkolε ke bocee ncese le yuw nonεn, mum saayε ndvú ye le, bife λε, “Shiie nu dvú wvù beene ebvuu egomte wee λε wvù eleem fεn ejeme fiεε le? §

⁶⁴ Kε ben nu ε yuw wase no wvù joo bvudvuu bvù Nyo' le? Ben ε gay λε la?” E bonyii bocii mum sumtεn λε wvù nu wee wvù bô eyu lo.

⁶⁵ E bonyii bomew mum kεw no cuyte ncεy yî Jisos e, kay ejise eye, no kfunε wvù bô mvunko, gayte λε, “Kε geε kewee ntum Nyo' kuw keseen.” E bonyii bo nci le ke nε jo Jisos mum kεw no suunke.

E Bita ma Jisos

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ No Bita to nu je εkuεku lakfulεεy e, ε wan kpwoon mvu ngoo boom bokεnε bô to lemte εkolε ke bocee ncese le nε to mbew ye le.

⁶⁷ No wvú yεn Bita le ε wvú yosene nguy, ε wvú taa wvú nεn tunγ, gay λε, “Wo tεn be nu ben ε Jisos Wee wvu Nasalet wε.”

⁶⁸ E Bita tun, gay λε, “Kε me ηkee fiεε fi wo jemyi fin kε. Kε me ηkee kε.” No wvú gay nonεn, mum nε fó gεn fô diuw ketaaγ e, ε nyimshie mum toγ.*

⁶⁹ E wan kpwoon wε bvuu yεn wvú le, gay ê bonyii bô to leeme fó λε, “Wee wvun nu mvu bô le.”

⁷⁰ E Bita bvuu tun. E kefew ke dioo gεncε caan, ε bonyii bô to leemene fó ba bvuu gay ê Bita λε, “E nu keceεy λε wo nu mvu bô le, njefo wo nu tεn wee wvu Galilee.”

⁷¹ E Bita mum kan, tee lon yî εkolε kew e gay λε, “Kε me ηkee wee wvun wvù ben jemyi ekumε wvú kε.”

⁷² Kaγ mwaan ε nyimshie bvuu toγ λε bokaγ bofεε. E wvú yuw mum kume njeme wvù Jisos be jeme ê wvú λε, “Nyimshie ke enu λε yî etoγ bokaγ bofεε, ε wo ε ma wase me bokaγ botεte.” E wvú mum kεse kpwe no beeε.

15

E bô nya Jisos can Baylet wee sa' wvu Lum e

(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ E εkfun ke gεn λε jó eyuule too nεn, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake woγ noo bonyii bô duñci bonci bo Nyo' le, bô è nu bonyii bocii bô saake bonsaw mum shii jo ntaγ, kay Jisos, jo wvú gεn nya can Baylet e.

² E Baylet bife ê Jisos λε, “E nu wo wvù Nfon Bojuu le?” E Jisos tfuse ê wvú λε, “E nu no wo gay.”

³ E bocee ncese bo baay baay mum kεw no teyte mwεεm yî Jisos e nteen.

⁴ Nonεn ε Baylet bvuu bife ê Jisos λε, “Kε wo kenke fiεε keetfuse le? Wo yuuke kε mwεεm mvù bô cuci yî yo le?”

⁵ Geenεn ε Jisos fanε yaa ebvuu etfuse lo fiεε ê wvú kε. E diuw yum Baylet.

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

14:58 15:29; Mat 26:61 **14:61** Yεsa 53:7; Mak 15:3-5; 15:39 **14:62** Dan 7:13; Mat 22:44; 24:30; Mak 13:26; Luk 21:27 **14:63** Mat 26:65 § **14:63** Wvú to saayi ndvú ye le nonεn, njefo fi to nu ε sase wvú le. **14:65** Yεsa 50:6; 53:5; Luk 7:16 * **14:68** Kε bonwa' bo boyvuum bomew kenke njeme wvu λε, “E nyimshie mum toγ” kε. **14:72** 14:30 **15:2** Mat 27:11 **15:3** Jon 19:9; Mak 14:61

6 E to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danɛfey wvun e, e Baylet bvuse wee ncaw mwaan yew ncaw e wvù bonyii nu e lekɛ.

7 E to nu kefew kedvu le, e wee mvu nu yew ncaw e e diee nu Balabas, e wvù nu ngoo bonyii bò to nu yew ncaw e bò to kɛwɛɛ mvunlaa ɛlaante yuwyɛ bonyii le.

8 E kebombom ke bonyii le mum to kɛw no biite lɛ Baylet ege no wvù to ké no gee fò bowen e.

9 E Baylet bife ê bó lɛ, “Ben gomte lɛ me embvuse e è nu Nfon Bojuu le?”

10 Wvù to biite nonɛn njefo wvù to nu e kiɛ lɛ bocee ncese bo baay baay to nya Jisos can wen e e è nu njefo bó to bene kendonj bò wvù.

11 Geenɛn, e bocee ncese bo baay baay bɛyse kebombom ke bonyii le lɛ bó egay lɛ wvù ebvuse e è nu Balabas.

12 E Baylet bvuu bife ê bó lɛ, “E me ndioo e mbvuse nonɛn, enge nɛɛ bò wee wvun wvù ben teje lɛ Nfon Bojuu?”

13 E bó mum wam lo fowɛɛwe lɛ, “Bó eta lo wvù yî kentam e.”

14 E Baylet bife ê bó lɛ, “Bó eta wvù nje la? Fiɛ fi befe fi wvù ge nu la?” E bó bvuu no wamte gene kɛ lo fwe lɛ, “Bó eta wvù yî kentam e.”

15 Nonɛn e Baylet mum bvuse Balabas njefo wvù to gomte keege no kebombom shieele. E wvù gay e bó tam Jisos, mum nya lɛ bó egen eta yî kentam e.

E bonyii bo nci le no sɛwse Jisos (Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

16 E bonyii bo nci le mum jo Jisos ley gen dvù ɛntow fò bó to teje lɛ Bletolium. No bó ley, mum kum kebese ke ngoo bonyii bo nci le kecii e kí tase.

17 E bó mum jo ndvu bvunfon shfuse yî ye le, bvuu lu kefo ke bvunfon e e kí nu bíay bíay bon ê wvù ɛfa.

18 E bó mum kɛw no bune wvù gayte lɛ, “Biaa kembaan. Nfon Bojuu.”

19 No bó gee nonɛn mum no suunke wvù bò kembanj yî ekolɛ le, cuyte ncɛn yî ye le, too tumte ɛnvuw ê wvù ɛjise, bune wvù.

20 E bó ke sɛwse wvù nonɛn mɛse, mum kase baa ndvu bvunfon ye yî ye le, jise ndvù ye yî ye le, mum jo wvù no gene dvù keegen eta yî kentam e.

E bó ta Jisos yî kentam e

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 E bó dioo gene, e bò bo wee mvu tasɛn e wvù kfuuyi nkɛpwaante e diee nu Semon, e è nu wee wvu Sɛlin. Wvù to nu icee ɛlɛksanda bò Lufus. E bó mum kan wvù e wvù tuu kentam ke Jisos e.

22 E bó no gene bò Jisos gen buy bvudvuu bvù bó teje lɛ Golgota le, (e diee din nu lɛ Ngbwow ɛkolɛ.)

23 mum nya mbvuum ê wvù lɛ wvù ewu e bó e fiysɛn bò ɛfuwɛ kemew e bó teje lɛ mɛɛl. Geenɛn e Jisos fanɛ yaa wu kɛ. *

24 E bó mum ta wvù yî kentam e. E bó jo ndvù ye keegaw ê bikuu bibole mum tum kan bò ndvù yidvu keekiɛ no wee nu ejo.

25 Kefew kè bó to taɛ Jisos yî kentam e to nu didiuu bvuu kɛ fontanɛntanɛ.

26 E bó sanj fiɛ fi bó taɛ wvù yî kentam e nje fi e fi nu lɛ, wvù nu, “Nfon Bojuu.”

27 Bó to nu e ta tɛn bocoonj bofɛɛ yî bintam e, wvumvu ê ɛbo ke Jisos e ke ɛɛɛy e, wvumvu ê ɛbo kew ke ɛnkonko le. [

28 E fí mum kocɛn no bó to sanjɛ wase ê Nɔwa' Nyo' le lɛ,

“Bó to nu e tanj wvù ngoo bonyii bò nu e buw mwɛɛm e.”] †

29 E bonyii no fele yɛne Jisos e mɛɛke lo bikuu, baale wvù bò boncun gayte lɛ, “En'gheee! Wo wvù se nu keeke esâw yew ncese ekase eyoo yî ɛdiuw e eta,

30 kɛ fi lɛ ekolɛ kuw eshii yî kentam kiɛ le.”

31 E bocee ncese bo baay baay bò bonyii bò duɛci bonci bo Nyo' le no buu tɛn wvù ɛbonebon gayte lɛ, “Wvù se fii bonyii bomew sɛ wvù nulo efi kew ekolɛ nkɛuɛn.

32 Wvù wvù Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, wvù wvù nu Nfon bonyii bo Israel kɛ eshii lɛ yî kentam e keseen é bese eyɛn emum ebee wvù le.” E bonyii ba bò bó to taɛ yî bintam e bò bo Jisos no baale tɛn wvù bò boncun.

15:9 Mat 27:11 15:11 Lem 3:13-14 15:15 10:34 15:17 Luk 23:11 15:18 Mat 27:11 15:19 14:65 15:21 Lum 16:13 * 15:23 Mbvuum man to nu keege lɛ wvù eciwɛ saa ebvuu eyuuke nsase kɛ. 15:24 Mben 22:18 15:26 Mat 27:11 15:27 Yɛsa 53:12 † 15:28 Kɛ bonwa' bo boyvuum bomew kɛnke kencim kè 28 kɛ. 15:29 Mben 22:7-8; 109:25 15:29 14:58 15:32 Mat 27:11

*Ɛ Jisos kpwe**(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

³³ Ɛ diuu ke dioo ben leke, Ɛ ɛkfun nɛ jiim won ɥuu ɣɛn buy didiui ditete ɛmvunsheen.

³⁴ Ɛ ɛ ke no nu didiui ditete, Ɛ Jisos nɛ fun foweewe le, “Ɛloy, Ɛloy lama sabaktani,” fi nu le, “Nyo' wɛm, Nyo' wɛm, wo lan me nen nje la?”

³⁵ Ɛ bonyii bomew bɔ to leeme fɔ dioo yuw, gay le, “Ben eyekɛ eyuw, wvú tenje Ɛlayja.”

³⁶ Ɛ wee mvu bó le nɛ lewte jo kusha, ffum ɛ mbvuum mo ngbwayngbwayi le, bon yí fite le nɛke le wvú ewu, mum gay le, “Kɛ leem nen ɛ beene eyen laa Ɛlayja nu eto eshike wvú yí kentam kin e le.”

³⁷ Ɛ Jisos nɛ wam foweewe mum yoy n'yoy wvu fokemese.

³⁸ Ɛ ndvu yí to gawsene yew ncese ɛnte seɛ ɛntelen ƙew fowe bow buy fokuse biba bifɛɛ.

³⁹ Ɛ cee ɛkolɛ bonyii bo nci le wvú to leeme fwe dvu Jisos dioo yen je yí Jisos kpwe jó le, mum gay le, “Kecɛɛy, wee wvun se nu Waa Nyo'.”

⁴⁰ Bokɛnɛ bomew to leeme fɔ ntam-ndwee taale. Ngoo bó le to nu Maalia Magdalen bô Maalia wvú bwee Jɛm wvu caan bô Yosɛs, Ɛ wvumvu nu Salome.

⁴¹ Bokɛnɛ ban nu bô to bii Jisos e Galilee fici wvú. Bó to nu fɔ bô bokɛnɛ bomew ten nteen bô to biɛ Jisos e Ɛ bô bó to Jɛlusalɛm.

*Ɛ bó dwey Jisos**(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)*

⁴² Ɛ ɛ ke no nu wase ɛkiɛguu ɛbvubwe, no ɛ to nu Diuu di Nseyse le keeley yí diuu di mbam e,

⁴³ Ɛ wee mvu wvu Alimatia wvú bó to tenje le Yosɛw, kuu fitele ɣɛn yen Baylɛt e keelɛke gvune di Jisos e eɣɛn edwey. Yosɛw wvun to nu ngoo bonyii bô saake won e, Ɛ bonyii to wvumte naa wvú nɛay. Ɛ wvú kebɛɛ to cɛyte ten kefew kɛ bvunfon bvú Nyo' le nu ke eto.

⁴⁴ Ɛ Baylɛt yuw, Ɛ diuw yum lo wvú le Jisos be Ɛ kpwe wase. Ɛ wvú tee ɛkolɛ ke bonyii bo nci le kiɛ Ɛ kí to, Ɛ wvú bife ɛ wvú laa Jisos be Ɛ kpwe wase le.

⁴⁵ Ɛ wvú dioo yuw ɛ ɛkolɛ ke bonyii bo nci le kedvu le Jisos be Ɛ kpwe wase, Ɛ wvú mum nya gvune didvu Ɛ Yosɛw.

⁴⁶ Ɛ Yosɛw mum nɛ ɣɛn guy ndvu yí jee, ɣɛn shike gvune di Jisos e, baancɛ jó, ɣɛn jike ɛ jem e Ɛ bó cow yí kembaan e, mum biɛse kebwee ke te le to ban diuw jem yidvu dvú.

⁴⁷ Ɛ Maalia Magdalen bô Maalia wvú bwee Yosɛs yen bvudvu bô bó dwey Jisos fɔ le.

16*Ɛ Jisos buy yí kpwe le**(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)*

¹ Ɛ diuu di mbam e ke dioo fey wase, Ɛ Maalia Magdalen bô Maalia wvú bwee Jɛm, noo Salome guy bonfey bô sh-fuunkene wvu le bó eɣɛn eyefe gvune di Jisos e dvú.*

² Ɛ ɛ ke no nu Ɛ ɛ bɛɛ naa lo fontanɛntan ƙɛ no diuu bɛɛ san lo yí diuu di fwe yí kemaa le, Ɛ bó nɛ no ɣɛne fô jem.

³ Ɛ bó dioo ɣɛne nonɛn no jemyi ɛbonebon le laa ɛ nu ke ebiɛse yɛɛ te di bó ban diuw jem dvú ɛ bó se ley ɛ?

⁴ Geenɛn Ɛ bó dioo lan jise, yen Ɛ bó ɛ biɛse wase te didvu. Te din to nu naa lo kebwee ke te le.

⁵ Ɛ bó dioo ley ɣɛn ɛ jem, yen cuwee mvu le Ɛ wvú Ɛ shii ɛbo ɛcɛy Ɛ tfume ndvu Ɛ yí defe, baa. Ɛ ye kufe bó nen wuuu.

⁶ Ɛ cuwee wvudvu gay ɛ bó le, “Fo diuw eyumtɛ ben ƙɛ. Me nkee lo le ben gomte Ɛ ɛ nu Jisos wvu Nasalet wvú bó se taɛ yí kentam e. Kɛ wvú bɛɛ fɛn ƙɛ. Wvú nu Ɛ buy wase yí kpwe le. Ben etaa eyen fô bó se jikɛ wvú.

⁷ Ben eɣɛn esee ɛ boom bew bo ngoo le noo ɛ Bita le wvú nu Ɛ sa wase fwe dvunen Galilee. Ben nu ke eyen wvú le jó no wvú to gayɛ ɛ ben.”

15:33 Amo 8:9 15:34 Mben 22:1 15:36 Mben 69:21 15:38 Ksm 26:31; Ibu 10:19-20 15:39 1:1; 3:11; 14:61;
 Mat 27:54 15:40 Luk 8:1-3 * 16:1 Ɛ nce Bojuu le nu Ɛ diuu to kɛ ka fokiɛguu. Fi nu le bokɛnɛ ban to guy bonfey
 ban Ɛ diuu di mbam e Ɛ fey wase se buy ɣɛn fô jem. 16:6 8:31 16:7 14:28; Luk 24:34

⁸ Ɛ bokɛɛ ba buy ê jem ciɛnke nɛn kikikiki, nɛ fɛɛ lo, ɛ diuw ɛ looce ɛ yum bó nɛn kaww. Ɛ bó fanɛ yaa jeme fiɛɛ ê wee kɛ, njefo bó to fane lo.†

Ɛ Jisos dunɛ ye ye ê bonyii
(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)

[⁹ Jisos to buy yî kpwe le diuu di fwe yî kemaa le ɛ è bɛɛ kebitele, yaw buynɛn ɛ è nu fô Maalia Magdalen wvù wvù to bvuseɛ bonceendaa bo dɛwle le yî ye le bosoosh-wiy.

¹⁰ Ɛ Maalia mum gɛn see ê bonyii bò bô bo Jisos to ké no nu. Bonyii ban to nu ɛ shii beele soo bikuu.

¹¹ Ɛ bó dioo yuw no kpwoon wɛ gayte le wen be ɛ yɛn Jisos e ɛ wvù nu dvù, ɛ bó fanɛ yaa bee naa lo kɛ.

(Luk 24:13-35)

¹² Ɛjim jodvu ɛ Jisos bvuu dunɛ ye ye ê bonyii bew bomew bo ngoo le bofɛɛ ɛ bó gɛne ntɛw mvu le ɛ nfieesɛn ye ɛ kumɛn wase.

¹³ Ɛ bó tu jim, gɛn see ê kebese ke bonyii bo ngoo le, ɛ bó fanɛ yaa bee bó le kɛ.

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁴ Ɛjim jodvu ɛ Jisos dunɛ ye ye ɛ è nu wase ê boom bew bo yuufe ncow mwaan e kebɛɛ ɛ bó diekene. Ɛ wvù saw bó, njefo bó to baa kɛnke mbee kɛ, tɛmyi bikuu keebɛ bonyii bò to yɛnɛ wvù le seke wvù to buyɛ yî kpwe le.

¹⁵ Ɛ wvù mum gay ê bó le “Ben eɛn won e tfuu eɛn efewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bocii.

¹⁶ Wee wvù é bee saaka wvudvu le, bó ɛ lese wvù ê joo, é wvù ke eboy. Wee wvù ɛ fan keebɛ, nu ɛ wvù nu ke eley ngɛw e.

¹⁷ Bonyii bò nu ɛ bee nu ke egee mwɛɛm mvù dunɛi mvungay mvu Nyo' le diɛwɛ mvun e: bó nu ke ebvuuse bonceendaa bo dɛwle le yî bonyii le ê diee diem e. Bó nu ke ejemyi díɛw yi fiɛ.

¹⁸ Bó nu ke ejici yó le bô can. Ɛ bó cim wu lo njiw, wvù saa ege fiɛɛ bô bó kɛ. Bó nu ke egɛle can yî bonyii bò cɛmkene le, ɛ bó bonene.”

Ɛ Jisos ben we
(Luk 24:50-53)

¹⁹ Ɛ Tata Jisos jeme ê bó nonɛn mɛse, ɛ Nyo' mum jo wvù ɛ wvù ben we shii ê ɛbo ke ɛɛɛy ke Nyo' le.

²⁰ Ɛ boom bew bo ngoo le ke mum buy no ghane fewci saaka wvù jee mondvuum e monciim. Ɛ Tata lemte bô bó tomte fiɛɛ fi bó to fewci le è nu kecɛɛy bô mwɛɛm mvù dunɛi mvungay mvu Nyo' le mvù bó to gee.]

† 16:8 Kɛ bonɔwa' bo boyvuum bomew kɛnke bincim bi 16:9-20 kɛ.
Lem 2:38 16:17 Lem 8:7; 16:17; Lem 2:4; 10:46; 19:6; 1Kol 14
Jɛm 5:14-15 16:19 Mat 22:44; Lem 1:9-11 16:20 Ibu 2:4

16:14 Lem 1:6-8 16:15 Mat 28:19 16:16
16:18 Luk 10:19; Lem 28:3-6; Lem 4:30; 5:16; 8:7;

Saaka wvù Jee wvu ekumε
Jisos no
Luka
to Saηεε
Fiεε fi nu ê Nwa' Luk wvun
e

Nwa' Luk wvun dunji le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε bonyii bo Israēl dvù, bvuu nu Mboyse engoke ke bonyii bocii le. Wvù jemyi mwεεm mvumew ekumε Jisos ε mvù nu ke ε è nu ê ηwa' wvudvu wvun e maan. Wvù jemyi no bó to bokεε Jisos ε bonceendaa bo Nyo' le no yemte, ε boncey njée gen taa wan, jemyi ten no wan wvù Jisos to shεεε yew ncese le, jemyi ngan wvù Jisos to maε ekumε wee wvù jee wvu Samalia bô wvu ekumε wan wvù to laε. Wvù jemyi baay ekumε bunle ê ηwa' wvun e bô ekumε Keyoy ke Yuule noo ekumε bokεε. Wvù jemyi no Nyo' læshi bibefe bi bonyii le, fi è nu shiee wvù Jisos to toe fokuse fen e.

Bikuu bi mwεεm e ê ηwa' wvun e

1:1-4 Kenkewce

1:5-2:52 No bó to bokεε Jon Nleseεjoo bô no bó to bokεε Jisos ε bó no kuu

3:1-20 Lemme di Jon Nleseεjoo le

3:21-4:13 No bó to leεε Jisos ê joo bô no Satan to momte wvù

4:14-9:50 Ekumε lemme di Jisos e Galilee

9:51-19:27 No Jisos to nen'yεε Galilee no gene Jεlusalēm

19:28-23:56 Ekumε kema ke Jisos e ke kemεse le Jεlusalēm

24:1-53 No Jisos to buyεε yî kpwe le, buynen ê bonyii εjise, ke ben we

Kenkewce

¹ Wee wvu baay wvù Teofilus, bonyii nteen nu ε mom wase keesan ekumε mwεεm mvù to koyεε entelen jo bese.

² Bó to saanke mwεεm ke lenlen mvù bese to yuwεε ê bonyii bô to yenεε bô εjise εbo bvuu no fewci saaka wvudvu no mvù to kεwεε.

³ No me nu ε njo wase kefew ε ntasse mwεεm mvun mvunciim ε kεw fonkew, ε mum ε n'yen le fí jee le me embaance ensan ten ê je yi len e ê wo.

⁴ Me ηge fin le wo ekiεε kecεεy ke mwεεm mvù bó nu ε fewce wase ê wo le.

ε nceendaa Nyo' tefe le bó nu ke eboo Jon Nleseεjoo

⁵ Seke Nfon 'Elod to saake won wvù Judea, cee ncese mvu to nu ε bó tenje le Sakalia. Wvù to lemte ê ηgoo bocee ncese bo Abija le, ε bwee yew we to buy ten ê kfu di Elon e, ε bó tenje wvù le Elisabēn.

⁶ Bonyii bo bofεε ban to nu bonyii bo teyteny ê Nyo' εjise, gεle bonci bo Tata le bocii, yaa kenke jay ke.

⁷ Geenēn, bó to baa kenke wan ke, njefo Elisabēn to nu kase, ε bó bocii to nu ε bó ε lunkēn wase.

⁸ ε kefew ke to kocēn, ε ηgoo Sakalia no lemte yew ncese Tata le. ε to nu wvù cee ncese ê Nyo' εjise εbvubwε,

⁹ ε bó to baa wvù bii no bó to ké no baale bocee ncese ê nce wvubole. ε wvù mum ley yew ncese le keeton jiin.

¹⁰ ε kefew ke kocēn keeton jiin, ε bonyii bocii bô to nu ekfu no bunlee.

¹¹ ε nceendaa Tata seεε buynen ê wvù εjise leem ê εbo ke εcεεy ke ketan ke jiin e.

¹² Seke Sakalia to yenεε wvù le, ε kedvum gbwo wvù, ε wvù kenke nfan baay.

¹³ Geenēn, ε nceendaa wvudvu gay ê wvù le, "Fo wo efanē ke. Nyo' nu ε yuw wase bunle yo. Bwee yew wo wvù Elisabēn nu ke eboo wan diemsēn é wo ecu diee le Jon.

¹⁴ Wvù nu ke eto bô nlanlan fô wo le, ε bonyii nteen nu ke eyuuke njon nje boo diew.

¹⁵ Wvù nu ke enu wee wvu baay ê Nyo' εjise. Fo wvù ke ewuù mbvuum ke, se ge mò temyi. Keyoy ke Yuule nu ke eyinšen yî ye le seke bó ε boo wvù.

¹⁶ Wvù nu ke ege é bonyii bo Israēl nteen ekumēn mvuntelem mvubole ekase etu bô bo Tata wvù Nyo' wvubo.

¹⁷ Wvù nu ke egen fwe jo Tata bô fitele noo mvungay mvu Elayja le, keekumēn mvuntelem mvu bocee boom e, é mvù enu yî boom bobole. Wvù nu ke ege é bonyii

bò tɛmyi bikuu ecinɛ bikuu bì tɛmyɛn e, ekumɛn boncɛ bobole, ekeŋke bonkpawacɛ ɛ è nu bo bonyii bo lɛŋ e. Wvú nu ke ege nonɛn wvu lɛ bonyii enù ɛ bó ɛ seyse keecɛyɛ Tata.”

18 Ɛ Sakalia bife ê nceendaa Nyo' lɛ, “Fiɛɛ fì nu ke ege é me ɛŋkiɛ ɛ beɛ bwee yew wɛm nu ɛ bó ɛ lunkɛn wase nɛn nu la?”

19 Ɛ nceendaa Nyo' tfuse lɛ, “Ɛ nu me wvù Gabliya, ɛ me nleeme ê Nyo' ɛjise sekeci, ɛ è tum wvú me lɛ me ento ensee saaka wvù jee wvun ê wo.

20 Taa eyɛn, no wo baa ebee saaka wvun e, ɛ kefew nu ke eto ekocɛn é fì ekeŋke keekooy, wo nu etu kencife, saa ejemyi kɛ, egeɛn ebuy seke fiɛɛ fin nu ke ekooy.”

21 No fì to kooyi nonɛn, ɛ bonyii bò to nu ɛkfun ɛyɛte Sakalia no keŋke lo nghaw laa è sɛ kooyi la fì wvú she dvú baay nɛn ɛ.

22 Seke wvú to buyɛɛ dvú, wvú to baa kiɛɛ keejeme ê bó kɛ. Ɛ bó mum kiɛɛ lɛ Nyo' nu ɛ dunɛ fiɛɛ fì nghaw e ê wvú dvú. Ɛ wvú mum no feeke lo mwɛɛm ê bó bô can, yaa jemyi kɛ.

23 Ɛ Sakalia ke mɛse lemme diew yew ncɛse le mum kase tu jim fô yew e fo wvú.

24 Ɛ ɛdiuw ke fey, ɛ kpwɛse wvù Elisabɛn leem bô fue, mum no nu kɛ ɛ è nu yew yì kee le tin.

25 Ɛ Elisabɛn mum gay lɛ, “Keseen Tata nu ɛ koo wase shen fô me le, ɛ cake keŋ'wuɛmɛn yì ekolɛ kem e.”

Ɛ nceendaa Nyo' tefe lɛ bó nu ke eboo Jisos

26 Ɛ fue di Elisabɛn e ke buy kee soocaan, ɛ Nyo' tum nceendaa we wvù Gabliya ntɛw mvu wvu Galilee lɛ ɛ bó teŋe lɛ Nasalɛt.

27 Wvú to gɛn bô ntum fô ŋgon kpwoon mvu lɛ ɛ bó teŋe lɛ Maalia, ɛ è bɛɛ wan wvu tfu. Wvú to nu ɛ bó ɛ seyse wase lɛ wvú nu ke enu kpwɛɛ Yosɛw wvu ê kfu di Nfon Dawe le.

28 Ɛ nceendaa Nyo' wvudvu gɛn yɛn Maalia le gay wvú le lɛ, “Me ŋgayte wo le. Nyo' nu ɛ buw wase wo ɛ no nu ben ɛ wvú.”

29 Ɛ Maalia yuw ɛ fì ghaw wvú baay, ɛ wvú no maa laa kfu wvun ŋgayma sɛ nu wvù nɛɛ lɛ.

30 Geenɛn, ɛ nceendaa Nyo' gay ê wvú lɛ, “Maalia fo wo efanè kɛ. Nyo' nu ɛ buw wase wo.”

31 Taa eyɛn, wo nu ke eleem bô fue, eboo wan diemsɛn, ecu dieɛ lɛ Jisos.

32 Wvú nu ke enu wee wvu baay, ɛ bó nu ke eteŋe wvú lɛ Waa Nyo', Nyo' wvù nu Ɛkolɛ ke Mwɛɛm Mvunciim e. Tata wvù Nyo' nu ke eshike wvú yì kawla Nfon Dawe wvù icee kfu dibole.

33 Wvú nu ke esaake kfu di Yakow e sekeci, ɛ kɛ bvunfon bwew nu ke ekeŋke kemɛse kɛ.”

34 Ɛ Maalia bife ê nceendaa Nyo' lɛ, “Fifin nu ke eghan nɛɛ le, ɛ me mbɛɛ wan wvu tfu.”

35 Ɛ nceendaa Nyo' tfuse ê wvú lɛ, “Keyoy ke Yuule nu ke eto yì yo le, é mvunɔgay mvu Nyo' wvù nu Ɛkolɛ ke Mwɛɛm Mvunciim e eyiŋsɛn yì yo le. Nonɛn, wan wvù wo nu ke eboo nu ke enu wvù yuule, é bó emum eteŋe wvú lɛ Waa Nyo'.

36 Taa eyɛn, wayco wvù Elisabɛn wvù nu ɛ wvù ɛ loocɛ wase ɛ lun ɛ bó se teŋe wvù lɛ kase, nu keseen bô fue kee soocaan, ɛ wvù nu ke eboo wan diemsɛn.

37 Kɛ fiɛɛ nu dvú fì nulo eghaw Nyo' kɛ.”

38 Ɛ Maalia mum gay lɛ, “Me wvun fɛn wvù waa lemme Nyo'. Wvú ege é fì ekooy bô me no wo gay.” No wvù jeme nonɛn, ɛ nceendaa Nyo' mum nɛ.

Ɛ Maalia laa ghane ê Elisabɛn e

39 Kɛ ɛdiuw yodvu le, ɛ Maalia seyse nɛ no yaŋsɛnɛ gɛnɛ ntɛw mvu wvù won kum wvu Judea le,

40 gɛn buy jó, ley yew dvu Sakalia gay bwee yew we wvù Elisabɛn e.

41 No Elisabɛn to yuwɛɛ ŋgayma wvu Maalia, ɛ wan sɛsɛ ê wvù eshem baay. Ɛ Keyoy ke Yuule yiŋsɛn yì ye le.

42 Ɛ wvú mum wvule fowɛɛwe, gay lɛ, “Kembonɛn ke Nyo' le nu yì yo le fele bokɛnɛ bocii, ɛ kembonɛn kew nu yì wan wvù wo nu ke eboo le.

43 Fin fiɛɛ fì baay nɛn ghan nɛɛ le, lɛ bwee Tata wɛm nu ɛ laa ghane ê me le?

44 Taa eyen, seke me mbe n'yuw ngayma wo, wan ε σεε ε me εshem bô nlanlan wvu baay.

45 Njon wvu baay nu fô wo le, njefo wo nu ε bee le ηkawma wvù Nyo' to kawεε wo dvú nu ke eto ekocεn.”

Ε Maalia bense Nyo'

46 Ε Maalia gay le,

“Fitele fiem bensee Tata Nyo',

47 ε me n'yuuke njon nje Nyo' wvù nu Mboyse wεm.

48 Wvú nu ε kume me, ε me nu ke lo waa we lemme wvu ncεw.
Ε κew yí keseen e ε γεν lo, εngoke kecii nu ke egayte le,

Nyo' nu ε lan kembonen yí yεm e,

49 njefo Nyo' Mvungay Mvunciim nu ε ge wase mwεεm
mvu baay baay nteen fô me le.

Κε diee diew κηκε kenfewsεn κε.

50 Wvú camte shen fô bonyii bô wvumte wvú le.

Ε shen yin nu yí εngoke kecii le.

51 Wvú nu ε dunce mvungay mvu εbo kew e,
ε tawse bonyii bô saale ye, bontan bobole ε bvun.

52 Wvú nu ε shwaw wase bonfon bo baay baay yí bokawla le,

ε bense ε è nu bonyii bo ncεw.

53 Wvú nu ε nyanje wase bonyii bô jen yuu bó,

bó ε ffuu bô mwεεm mvù jee,

ε kun bo kpawaw e cancan.

54-55 Wvú nu ε ficε wee we lemme wvù Israel,

ε kume keecam shen fô Aba'am bô kfuu diew e,
egen emεse κε no wvú to kawεε ε bo'icee cee bosεse.”

56 No Maalia jeme nonen, ce bô Elisaben kee tε mum kase tu jim fô yew e.

Ε Elisaben boo Jon Nleseejoo

57 Ε kefew kε Elisaben ke eboo ke to kocεn, ε wvú boo wan diemsεn.

58 Ε kfuu diew noo bonyii bô to cee kelen kedvu le yuw le Nyo' nu ε dunce shen fô wvú le naa baay, ε bó mum no lanlane.

59 Ε diuw ke to buy nyan, ε bó to keetfuse wan yew, mum no gomte keecu diee le Sakalia κε diεwε di ice le,

60 geenεn ε bwee ma lo, gay le bó etenè wvú le Jon.

61 Ε bó gay ε wvú le, “Κε wee nu dvú ε kfuu dinεn e bó diee din κε.”

62 Ε bó mum nε no feeke bô can ε cee wan, keekiεε laa wvú be gomte le bó ecu diee di wan e le yeε le.

63 Ε wvú mum few tεn le bó eto bô fiεε ε wen esan yí dvú le. Ε bó to dvú ε wvú mum san le, “Diee diew nu Jon.” Ε bó yen nonen ε dew yum bó.

64 Kan mwaan, ε diuw Sakalia mum yene ye, ε leme diew yaaten, ε wvú bvuu kase no jemyi. Ε wvú mum κew no tumte monkum mo Nyo' le.

65 Ε bonyii bo ntεw wvudvu le κηκε nghaw baay. Ε saaka mwεεm mvun mvunciim saanκεn γεν won kum wvu Judea wvudvu le tfuu.

66 Ε bonyii bocii bô to yuwεε mwεεm mvun mvunciim κηκε nghaw mum no biite laa wvun wan nu ke enu wvù nεε le, njefo fí to looci dunji le kembonen ke Nyo' le nu yí ye le.

Ε Sakalia tefe ntum Nyo'

67 Ε Keyoy ke Yuule nε yinεn yí Sakalia wvù icee Jon e, ε wvú mum nε no jemyi κε diεwε wee ntum Nyo' le, gayte le,

68 “Beene ebenseε Tata wvù nu Nyo' bonyii bo Israel.

Wvú nu ε to wase keesum bonyii bew yí ηγεw e.

69 Wvú nu ε γεε wase ntemmvungay wvù nu ke eboyse beene,

ε wvú buy ε kfuu di wee we lemme wvù Nfon Dawe le.

70 Fifi nu no wvú to kawεε diuw bonyii bew bo ntum e bô yuule

ε è bεε lo bvuyvuum e bô wvú to γεκεε,

71 le wen nu ke eboyse beene can bonyii bô gomte keefiwsε beene le,
noo bonyii bosεεbeene bo bvuban e.

⁷² Wvú to nu ε kaw le wen nu ke ecam shen
fô bo'icee cee bosεεbeene le
mum no shee kumyi kelew kew kè wvú
wvù Nyo' to dieε.

⁷³ Wvú to nu ε kaw ê icee bo'icee
bosεεbeene wvù Abla'am lew le,

⁷⁴ wen nu ke ebvuse beene can bonyii
bosεεbeene bo bvuban e,

wvu le è nulo é beene elemte wvú le se nfan,

⁷⁵ eceè nce wvù yuule bô wvu teytey ê wvú
εjise

εdiuw εcii yî nshii wesebeene le.

⁷⁶ Ε wo waa wεm nu ε bó nu ke etenje wo le
wee ntum Nyo',

Nyo' wvù nu Εkolε ke Mwεεm Mvunciim e,
njefo wo nu ke esa fwe dvu Tata

keeseyse je ye.

⁷⁷ Wo nu ke efewci ê bonyii bew je yî è nulo
é bó ekenke mboyma jó,

wvù è nu nleεshe wvù Nyo' nu ke eleεshe
bibefε bibole,

⁷⁸ nje shen yi baay yî wvú koole fô bonyii
le.

Wvú nu ke eciinse Mboyse é wvú eshiile
too we

ke diεwe diuu fò dí ε san e.

⁷⁹ Wvú nu ke enya n'yuu ê bonyii bò nu yî
εjiwe le

noo bò nu diuw kpwe le,

emum eleke beene ê je kembonεn e.”

⁸⁰ Ε waa Sakalia wvudvu mum no kuu yî
nyam ye le, kuu ten ê keyoy e. Ke mum ne
gen no cee ε è nu ηkpwaante, gen buy diuu di
wvú to buyεε keedunεε εkolε kew ê bonyii
bo Israel.

2

Ε Maalia boo Jisos

(Mat 1:18-25)

¹ Ε to nu kefew kekiε le, ε sa' buy le bó etan
bonyii bocii bò nu yî bitum bi won wvù
Lum e. Yî to buy ê Kaysa Augustus wvù to
nu Nfon wvu baay wvu jó.

² Kentan kin to nu ke fwe seke Kpwilinus
to nu wee sa' wvu Lum saake keba ke won
e kè Silia.

³ Nonεn, ε bonyii bocii mum no tuu jim
bontεw bobole, le bó esan εdieε εbo ebvuu
etan bó.

⁴ Ε Yosεw ten ne Nasalet ntεw mvu wvu
Galilee le, ben gen Betelε'em ê keba ke won
wvù Judea le jò bó to bokεε Nfon Dawe.
Wvú to gen jó njefo wvú to nu wee kfuu di
Nfon Dawe le.

⁵ Yosεw to gene bô Maalia wvù wvú to
leyte le è nu ke enu kpweεse, ε wvú nu bô fue.

⁶ No bó to genεε buy jó, ε kefew kè wvú
eboo ke to kocεn.

⁷ Ε wvú boo waa we bvucile ε è nu wan
diemsεn, kule ê ndvu le, jike ê kekon ke
nyám e, njefo bó to nu ε tan fô nce yew
bonyii bo ghane le.

Ε nceendaa Tata see boo ε boncεy njée

⁸ Ε to nu kefew kedvu le, ε boncεy njée
bomew nu mbew ntεw wvudvu le, cεyte
njée yibo εtan.

⁹ Ε nceendaa Tata ne seεε buynεn ê bó
εjise, ε n'yuu Nyo' ba fô bó to nu, ε bó kenke
nfan baay.

¹⁰ Geenεn, ε nceendaa Tata wvudvu gay ê
bó le, “Fo ben efanè ke. Ben eyuw, me ntoo
ε è nu bô saaka wvù jee fô ben e, ε wvú nu
ke enya njon wvu baay ê bonyii bocii.

¹¹ Yî diuu di εben e nu ε bó ε boo Mboyse
ê ntεw Nfon Dawe le wvù è nu Klistu wvù
Tata.

¹² Fin nu ke enu nciise keedunεε wan
wvudvu ê ben. Ben nu ke egen eyεn wvú le
ε bó ε kule ê ndvu le ε jike ê kekon ke nyám
e.”

¹³ Ke nonεn, ε bó ne seεε yen nceendaa
Nyo' wε le bô ηgoo bomew e nteen ε bó
tumte monkum mo Nyo' le gayte le,

¹⁴ “Mbense enù fô Nyo' wvù nu fowe le
é kembonεn enu fokuse fen fô bonyii bò
Nyo' yuuke njon bô bó le.”

¹⁵ Seke bonceendaa bo Nyo' le ba to
cin'yεε bó le kase ben we, ε boncεy njée
bodvu jeme ê bikuu bibole le, “Beene egen
keseen wvun Betelε'em, egen eyεn fiεε fin fi
kooy le fi Nyo' nu ε ge beene ε kiεε.”

¹⁶ Kanj mwaan, ε bó mum nε yanʂen ʒen, ʒen yen Yosεw bô Maalia le noo wan e, ε wvú jiime ê kekonj ke nyám e.

¹⁷ No bó yen nonen, mum kεw no fεle mwεem mvunciim mvù nceendaa Nyo' be seje ê bó ekumε wan wvudvu.

¹⁸ E dew yum bonyii bocii bô yuwεε mwεem mvù boncεy njée ba jemyεε ê bó.

¹⁹ Geenεn, ε Maalia yuw fiew ʒεε fô fitele le no kpawwci sekecii.

²⁰ E boncεy njée ba kase no tuu jim bensee Nyo' tumte monkum mew njefo bó to nu ε ʒen yen mwεem mvunciim e ke lenlen no nceendaa Nyo' to sejeε.

Ε bó ʒen nya wan wvù Jisos yew ncese le ê Nyo'

²¹ E wan wvudvu ke buy εdiuw nyan, ε bó tfuse wvú yew, mum cu diee le Jisos, ε diee din nu ke dí di nceendaa Nyo' to sejeε ê bwee ε wvú sε ke leem bô fue.

²² E kefew ke to kocen kè bó ege ncese keekfum bikuu bibole no nci Muses to gomte. E bó mum jo wan ben dvú Jelusalem keenya ê Nyo'.

²³ Fifi nu no bó to sanjeε ê Nwa' bonci bo Nyo' le le,

“E wee boke waa bvucile ε è nu wan diemsen, ε wvú nya ε è no nu wvu Nyo'.”

²⁴ Bó to ʒen ten keege ncese wvun bô bibembe bifεε, kenεε bô boom bo nyin e bofεε bii no fí to nu ê Nwa' bonci bo Nyo' le.

²⁵ E to nu kefew kedvu le, ε cee la mvu nu Jelusalem ε bó teje le Semeon. Wvú to nu wee wvu teyten gee no Nyo' gomte, ε wvú to cεyte wee wvú ke eto elεεse mvuntelem mvu bonyii bo Israel e. Keyoy ke Yuule to nu yí ye le,

²⁶ E kí to ge wase ε wvú kiεε le ke kpwe nu ke ejo wvú sε wvú ε yen Mboyse wvù wvu Tata wvù wvú to kawεε le ke.

²⁷ E Keyoy ke Yuule ke nε ge ε Semeon ʒen yew ncese le. E Yosεw bô Maalia ke dioo to bô wan yew ncese le keege no nci gomte,

²⁸ ε Semeon fi wan koyce mum kεw no tumte monkum mo Nyo' le, gayte le,

²⁹ “Tata, no wo nu ε ge wase nkawma wo ε to ε kocen,

joo le wee wo lemme yí nyεkeey e.

³⁰ Ejise eyem nu ε yen wase Mboyse

³¹ wvù wo ciinse le, ε bonyii bocii nu ke eyen wvú le.

³² Wvú nu ke enu ken'yεese fô bonyii bô yaa nu ke bo Israel e,

wvu le bó ten ekee wo, ege ε bó ecake diee di bonyii buw bo Israel e we.”

³³ E cee wan bô bwee wan yuw mwεem mvù Semeon jemyi ê wan wvun we, ε dew yum bó.

³⁴ E wvú mum lanj kembonen yí bó le, gay ê Maalia wvù bwee le, “Nyo' nu ε caw wase waa wo wvun, ε nto we nu ke ege ε bonyii bo Israel nteen egbweken, ε bomew enenken lo we. Wvú nu nciise fiεε ε bonyii nu ke ejemyi mwεem yí ye le.

³⁵ Nonen, ε fifin emum edunji mwεem mvù bonyii nyile ê mvuntelem mvubole. Mwεem mvun mvunciim nu ke ege ε fitele fiuw enu ke diεwe bó bon bô finyo.”

³⁶ E to nu ke kefew kedvu le, ε kpwoon mvu nu ε bó teje le Anna, ε è nu wee ntum Nyo'. Wvú to nu waa Fanuwel wvù wee kfu di Ashel e. Kpwoon wvudvu to nu ε lun wase baay. Wvú to nu bô dweese ke bilum bisooshwiw mεy, ε dweese mum kpwe.

³⁷ E wvú mum no nu ke wase fiew kpweε nkfu, shee yew ncese le bensee Nyo' entan bô emvunsheen, bamte mwεem mvudien, bunlee. Bilum biew to nu wase mban nyan ncow binεw (84).

³⁸ Ke kefew kedvu kè bó to toε bô wan yew ncese le, ε kpwoon wvudvu to yen bó le, mum nya keyoone ê Nyo', jeme ekumε wan wvun ê bonyii bocii bô to cεyte kefew kè Nyo' ke esum bonyii bo Jelusalem can nʒεw e.

³⁹ Seke Yosεw bô Maalia to mεsεε mwεem mvunciim no nci Nyo' to gomte, mum kase tu jim ntεw wvubo wvù Nasalet e ê keba ke wonj e kè Galilee le.

⁴⁰ E wan mum no nu kuu kenjke mvunʒay, ε wvú ε yinʂen bô bvufee bvu baay, ε bonyii yene kembonen ke Nyo' le yí ye le.

Ε Jisos ʒen shεε yew ncese Nyo' le

⁴¹ Icee Jisos bô bwee to ké no bene Jelusalém bilum bicii fô Nkaw Danɛfey e.

⁴² E Jisos ke buy bilum yuufe ncow bifɛɛ, ε bó bvuu ben fô Nkaw wvudvu le ke no bó to ké no bene.

⁴³ No bó to dieɛ wase Nkaw mɛsɛ, dioo tuu jim, ε wan wvù Jisos shɛɛ ejim Jelusalém, geenɛn ε ice bô bwee fanɛ yaa kiɛɛ kɛ.

⁴⁴ E bó ke len diuu dicile, kpwaake kɛ le wvù nu ɛnte jo ngoo bonyii bô bó to lenɛ le. E bó ke mum kɛw no gomte wvù ɛnte jo kfuu dibole bô nsán,

⁴⁵ ke gom nkunɛ, mum kase tu jim Jelusalém keegom wvù jó.

⁴⁶ E è dioo nu ejim jo ɛdiuw ɛta no bó to kɛwɛɛ keegomte, ε bó yɛn wvù le ε è nu fô yew ncɛsɛ le, ε wvù ε shii fó bô bonyii bo n'yɛɛyi le, yeke bon'yɛɛyi, biwci bombifɛ.

⁴⁷ E bonyii bocii bô to yeke no kɛɲke nɣhaw baay njefo wvù to kee mwɛɛm baay bvuu tfuuse bombifɛ lɛɲ.

⁴⁸ No bwee bô ice yɛnɛɛ wvù le, ε dew loocɛ yum bó. E bwee bɛn wvù gay lɛ, “Wan wo njɛnsɛnɛ la bô bɛsɛ nɛn? Taa eyɛn, bɛɛ ico nu ε gom wase wo ε no wɛwte lo.”

⁴⁹ E wvù tfuse lɛ, “Ben be gomte me nje la? Kɛ ben be kee lɛ me nɣɛɲke keenu yew dvu Icɛm fɛn e?”

⁵⁰ Geenɛn, ε bó fanɛ yaa kiɛɛ fiɛɛ fi wvù jɛmɛ kɛ.

⁵¹ E wvù mum nɛ ε bô bó no booke Nasalɛt. E wvù ɣɛn no yuuke bó le ntay. No mwɛɛm mvun to kooyi nɛn, ε bwee ɣɛɛ fô fitele fiew e no kpawwci sekeci.

⁵² E Jisos mum no kuu, kɛɲke bvufɛɛ bvuu baay, ε Nyo' koonɣke wvù, ε bonyii tɛn koonɣke wvù.

3

N'yɛɛyi wvu Jon Nlɛsɛɛjoo

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

¹⁻² E to nu kefew kɛ Jon wvù waa Sakalia to nu nɣkpwaante, ε Nyo' tum wvù. Kelum kekɛ to nu ε Tibɛliuɛ ε saw wase diɛwɛ Nfon wvu baay wvu Lum e bilum yuufe ncow bitin. E Bontus Baylɛt saake keba ke wonɣ e kɛ Judea, ε 'Elod saake Galilee. Filew wvù waa bwee 'Elod to saake keba kɛ Itulea bô

kɛ Telakoniti, ε Lisania saake Abilɛn. E to nu tɛn kefew kɛ Annas bô Kayfas to nu bikuu bi boceɛ ncɛsɛ le.

³ No Jon yuw ntum Nyo', mum nɛ ɣɛn biba bi wonɣ e bicii bì mbew Joo Joodan e, no fewci ê bonyii lɛ bó ekumɛn mvuntelem mvubole, é wen elɛsɛ bó ê joo wvu lɛ Nyo' elɛɛshɛ bibɛfɛ bibole.

⁴ Fifiɛn nu no Yɛsaya wvù wee ntum Nyo' to sanɛɛ ê Nwa' we le lɛ,

“Diɛw wee fuunɣke nɣkpwaante lɛ,

bó eseyse je Tata,

enɛle é yí enù teytey,

⁵ ekɛɛshɛ lɛ dikum di baay baay bô di caan caan dicii,

eyɛɲsɛn bilonɣe bicii,

enɛle jé yí ngoonɣoo é yí enu teytey,

eyɛɲsɛn bintuke é je enu nɛn fɛmm,

⁶ é bonyii bocii emum eyɛn no Nyo' boyse bonyii.”

⁷ No Jon fewci nonɛn, ε bibombom bi bonyii le mum no too lɛ wvù elɛsɛ bó ê joo. E wvù mum nɛ gay ê bo lɛ, “Eɲɣokɛ ke yó le, è tefe yɛɛ ben lɛ ben elewtɛ shém Nyo' yí ffuuke yí wvù nu ke edunɣɛ ê ben, ε sɛ no too nɛn?”

⁸ Ben egeɛ mwɛɛm mvù dunɣi lɛ ben nu ε kumɛn wase mvuntelem mvunɛn. Fo ben emum ekɛw eduù kɛ lo ê bikuu binɛn lɛ Abɛla'am nu icee wene kɛ. E me ensee ê ben lɛ è nulo é Nyo' ebanɣke ɛta ɛyan é yó etu boom bo Abɛla'am e.

⁹ Ben ekeɛ lɛ bó nu ε ɣɛɛ wase temɛ ê binyi bi bite le. Kete keci kɛ baa yumte mvuntam mvù jee, nu ε bó nu eɣbwɛ naa eley yí ɣɛɲ e, eton lo.”

¹⁰ E bibombom bi bonyii le biɛ yuw, bife ê Jon lɛ, “Bɛsɛ nu ege nɛɛ kɛsɛn?”

¹¹ E wvù tfuse lɛ, “Wee wvù kɛɲke bikum bifɛɛ enya kemew ê wee wvù yaa kɛɲke kɛ, é wvù kɛɲke mwɛɛm mvudien egaw bô wee wvù yaa kɛɲke kɛ.”

¹² E bonyii bomew bô to fii shile to fô wvù le lɛ wvù elɛsɛ bó ê joo, bife ê wvù lɛ, “Wee n'yɛɛyi, bɛsɛ ege nɛɛ fisɛsɛ?”

¹³ E wvù tfuse ê bó lɛ, “Fo ben efii shile fesɛnɛ no nci gomte kɛ.”

¹⁴ E bonyii bo nci le to fô wvù le bife lɛ, “Fisɛsɛ nu ε bɛsɛ nu ege nɛɛ?”

Ɛ wvú tfuse le, “Ben eyenè fo ben ebemseè bonyii lole bigew noo keegowtè mwεem yî bonyii le εcici ke. Ben eyuukè njonj bô fiεε fi bó laake ben dvú.”

¹⁵ No bonyii to nu ke wase cεyte Mboyse wvù Nyo' to kawεε, ε bó mum no ghayte mwεem mvu Jon e, bvuu no kpwaake le sekemew ε è nu wvù wvù Mboyse wvudvu.

¹⁶ Ɛ Jon mum kiεε gay ê bó le, “Me nleese ben ε è nu ke ê joo le maan, geenεn wee wvù kuuke fele me bεε too εjim, ε me mbaa ncim ηkpwenten keengvuwce nfay bolaba bew ke. Wvú nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le noo ηguy e.

¹⁷ Wvú kenke fiεε fiew εbo fi wvú nu efεeten εginj dvú, eyese fò wvú fεetene, ebaance εginj egεε ê ηwaw e, emum ekuu nyiim eton ê ηguy wvù fiεε se njimε le.”

¹⁸ Ɛ nεε no Jon to fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii nen bvuu nyaa bó bô bontefe jé le nteen.

¹⁹ Geenεn, ε wvú no jemyi ekumε 'Elod wvù wee sa' kaci lo, njefo 'Elod to nu ε jo 'Elodia wvù kpwεε waa bwee kpwεε le, bvuu no jemyi ekumε mwεem mvù befe nteen mvù 'Elod to buwyεε.

²⁰ Ɛ 'Elod ke mum mεse foose lo gee diew gay le bó ekoo Jon efen yew ncaw e.

Ɛ Jon lese Jisos ê joo

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Seke Jon to bεε leese bonyii ê joo, ke lese diuu dimew mεse ε Jisos ten to ε wvù lese wvù ê joo. Ɛ Jisos dioo bunlee, ε εbule yene ye,

²² ε Keyoy ke Yuule shii to yî ye le fieesene εbembε. Ɛ diεw jeme fowe le, “Wo nu Waa wεm, nu fitele fiem, ε me n'yuuke njonj bô wo baay.”

Kfuu di bo Jisos e

(Mat 1:1-17)

²³ Jisos to nu diεwε bilum mbaanshe le seke wvú to kεwεε lemme diew. Bonyii to kpwaake le wvú nu waa Yosεw wvù waa Eli.

²⁴ Eli to nu waa Mata't, wvù waa Lεwe, wvù to nu waa Nelki wvù waa Jannay, wvù to nu waa Yosεw.

²⁵ Yosεw wvun to nu waa Matatia, wvù waa Amos, wvù to nu waa Na'um, wvù waa Esli, wvù to nu waa Nagay.

²⁶ Nagay to nu waa Maat wvù waa Mata-tia, wvù to nu waa Semein, wvù waa Yosek, wvù to nu waa Joda.

²⁷ Joda to nu waa Joanan, wvù waa Lesa, wvù to nu waa Selubabel, wvù waa Shiltia, wvù to nu waa Neli.

²⁸ Neli to nu waa Nelki wvù waa Adi, wvù to nu waa Kosam, wvù waa Elmadam, wvù to nu waa El.

²⁹ El to nu waa Yoshua wvù waa Eliesa, wvù to nu waa Yolem wvù waa Mata't wvù to nu waa Lεwe.

³⁰ Lεwe to nu waa Semeon wvù waa Juda, wvù to nu waa Yosεw, wvù waa Yonam, wvù to nu waa Eliakim.

³¹ Eliakim to nu waa Melia wvù waa Mena, wvù to nu waa Matata wvù waa Natan, wvù to nu waa Dawe.

³² Dawe to nu waa Jεese, wvù waa Obεd, wvù to nu waa Boas, wvù waa Sala wvù to nu waa Na'shon.

³³ Na'shon to nu waa Aminada, wvù waa Admin, wvù to nu waa Alni, wvù waa Eslon, wvù to nu waa Beles wvù waa Judas.

³⁴ Juda to nu waa Yakow wvù waa Aysik, wvù to nu waa Abila'am, wvù waa Tela, wvù to nu waa Na'ol.

³⁵ Na'ol to nu waa Selug wvù waa Leu, wvù to nu waa Beleg wvù waa Ebe, wvù to nu waa Shela.

³⁶ Shela to nu waa Kaynan wvù waa Alfasad, wvù to nu waa Shem wvù waa Noa', wvù to nu waa Lamek.

³⁷ Lamek to nu waa Metusela wvù waa Enok, wvù to nu waa Jaled wvù waa Ma'alalel, wvù to nu waa Kaynan.

³⁸ Kaynan wvun to nu waa Enosh wvù waa Set wvù to nu waa Adam, ε Adam nu wvù Nyo' to bomεε.

4

Ɛ dεwle no momte Jisos

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Jisos to nu ε nε fô Joo Joodan e, ε wvù ε yinjsen bô Keyoy ke Yuule. Ɛ kí ge ε wvù nε gen no cee ηkpwaante.

² E wvú no nu jó yí ediuw mbaanyε ε dεwle momte wvú. Wvú to nu jó nonen yaa diekene κε. E ediuw yodvu ke fey, ε jen no yuu wvú.

³ E dεwle mum to gay ε wvú le, “E wo fεn nu Waa Nyo', ε wo gay ε tε din tu bvulem.”

⁴ E Jisos tfuse ε wvú le, “Fí nu ε bó ε san le, ‘Ke wee cee κε nje bvulem maan κε.’ ”

⁵ E dεwle jo wvú ben dvú bvudvuu bvumew e, dunε bitum bi yí ekole ke nshε le bicii ε wvú. E Jisos yen nen mwanη.

⁶ E dεwle mum gay ε wvú le, “Bó nu ε nya wase ekole ke nshε le kin ε me kecii, ε è nulo ε me nya ε naa yεε wvú me ηkoonke. Me nu nya ε wo esaake, κεηκε bvukuke bó mvunηgay mvudvu mvunciim.

⁷ Fí nu κε le wo egbwe ε me ejise ewvum me, ε me emum enya fíεε ficii ε wo.”

⁸ E Jisos tfuse ε wvú le, “Fí nu ε bó ε san le, ‘E wvumtε Tata wvú Nyo' wo, elemtε κε ε è nu wvú le maan.’ ”

⁹ E dεwle mum jo wvú gen dvú ε kelaante kε Jelusalem e, leke fô kegoy ke yew ncese le, gay ε wvú le, “E wo fεn nu Waa Nyo', ε wo sele ekuse,

¹⁰ njefo fí nu ε bó ε san le, ‘Nyo' nu ke egay ε bonceendaa bew eεεyεεy wo.’

¹¹ E fí bvuu nu ε bó ε san le, ‘Bó nu ke eka wo fo wo ekfun ekale yí tε le.’ ”

¹² E Jisos tfuse ε wvú le, “Nwa' Nyo' gayte ten le,

‘Fo wo emomtε Tata wvú Nyo' wo κε.’ ”

¹³ Seke dεwle to mεsεε wase jé yicii yí wvú to nulo emom Jisos jó, mum nε gen no cεyte diuu dimew.

E Jisos κew lemme diw Galilee

(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisos to nu ε nε tu jim Galilee, ε wvú ε yinεen bó mvunηgay mvu Keyoy ke Yuule le. E saaka wvu ekume wvú saanken gen biba bi won e bi jó le bicii.

¹⁵ Wvú to nu ε no yεεyi bonyii yéw bunle le, ε bonyii bocii bensee wvú.

E bó ma Jisos ntεw wvubo wvú Nasalet e
(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ E Jisos ke mum nε gen ntεw wvú Nasalet e jó wvú to κε. E è ke no nu diuu dibole di mbam e, ε wvú gen yew bunle le κε no wvú to ké no gene. E wvú ke nε leem we keetanη Nwa' Nyo'.

¹⁷ E bó nya ηwa' wvú Yesaya wvú wee ntum Nyo' to sanεε ε wvú. E wvú fay taa bvudvuu bvumew bvú bó sanεε jó le,

¹⁸ “Keyoy ke Tata Nyo' le nu yí yem e, njefo wvú nu ε yefe wase me le me ento enfewcε saaka wvú jee ε bonyii bo kefufe le.

Wvú nu ε tum me le me ento entefe ε bonyii bò nu yí ncaw e le bó nu ke ebvuse bó,

embvuu entefe ε binfefe le bó nu ke eyene ejise εbo.

Wvú tum ten me le me nto embvuse bonyii bò bó nyεwle bó bó yí ncaw e,

¹⁹ embvuu enfewcε le kelum kin, nu kε Tata Nyo' nu ke ebuw bonyii.”

²⁰ No Jisos tan nen, kase κewe ηwa' wvudvu nya ε wee wvú to ké no gεεle mum shii fokuse. E bonyii bocii bò to nu yew bunle yidvu le lun ejise yí ye le.

²¹ E wvú mum κew no nyεyte ε bó le, “Fíεε fin fí ben yuw ε Nwa' Nyo' le nu ε fí to wase ε kocen εben.”

²² E bonyii yeκe ε fí jon bó le baay, ε bó κεηκε nghaw yí njeme wvú jee wvú buyte diuw we le. Geenεn, kaa nε no ghayte, biite le, “Wvun nu κε waa Yosεw nen e?”

²³ E Jisos mum gay ε bó le, “Ke è nu ke-manεn le ben nu ema ngan ε me le, ‘Wee wvú fele bonyii, fele ekole kuw.’ Ben nu egay le me enge ten mwεem fεn mvú ben se yuuke le me ηgee Kafana'um.”

²⁴ E Jisos bvuu gay ε bó le, “E me ensee ε ben kecεεy le, κε è nulo ε bó ewvum wee ntum Nyo' won we le κε.

²⁵ Yí kecεεy e, ε me nsee ε ben le è to nu kefew ke wee ntum Nyo' wvú Elayja le, jan to nu ε mεy we yí bilum e bitεte bó kee soocaan, ε jen koo won tfuu. Boke' bo bonkfu le to nu won wvú Israel e kefew kedvu le nteen.

²⁶ Geenɛn, Nyo' to baa tum Elayja fô mvu bó le kɛ, tum fiew ɛ è nu fô kpwɛɛ ŋkfu wvù to nu Salafat, won wvù Sidon e.

²⁷ Ben ekumyi tɛn lɛ, è to nu kefew ke wee ntum Nyo' wvù Elisha le, ɛ bonyii nu Islael nteen kɛŋke ntun wvu baay, kɛ mvu bó le to nu ɛ bonɛn kɛ. Ɛ to mɛy kɛ Naaman wvù emben wvu won wvù Silia le wvù bó to fɛlɛɛ.”

²⁸ No Jisos jeme nonɛn, ɛ bonyii bocii bò to nu yew bunle le yuw, ɛ mvuntelem bente lo bó.

²⁹ Ɛ bó ja we, domtɛn wvù, buy dvù ɛlaante jodvu, ben buy yî diuw ŋkon yî to nu yî kum ntɛw wvubole, njefo bó to gomte keedomse wvù ɛ wvù egbwe jó.

³⁰ Geenɛn, ɛ wvù fey ɛ bó ɛntelɛn no gene fiew.

*Ɛ Jisos bvuse keyoy kè yiile yî wee le
(Mak 1:21-28)*

³¹ Ɛ Jisos ke mum nɛ bow Kafana'um, ntɛw mvu wvu Galilee jodvu le. Ɛ è ke no nu diuu di mbam e, ɛ wvù gen no yɛɛyi bonyii yew bunle le.

³² Ɛ bonyii bodvu bocii no yuuke kɛŋke lo ŋghaw yî n'yɛɛyi we le, njefo n'yɛɛyi we to kɛŋke mvunɔgay.

³³ Wee mvu to nu yew bunle yidvu le, ɛ keyoy kè yiile nu yî ye le. Ɛ wvù mum nɛ no wamte lɛ,

³⁴ “Abaay Jisos wvu Nasalet, wo fii la è bese? Wo to keelɛse lo bese le? Me ŋkee naa wo. Ɛ nu wo wvudvu wvù yuule wvù nɛ fô Nyo' le.”

³⁵ Ɛ Jisos wam keyoy kè yiile kedvu, gay lɛ, “Baŋ lo, ebuy yî wee wvun e.” Ɛ kí mum shinɛn, bense wee wvudvu tum fokuse è bonyii ɛjise, mum buy yî ye le, geenɛn fanɛ yaa lɛmse wvù kɛ.

³⁶ Ɛ bonyii taa, ɛ diuw yum bó. Ɛ bó no ghayte, biite lɛ, “Wvun njeme nu wvù nɛɛ wvù wee wvun kɛŋke? Wvù kɛŋke mvunɔgay kane biyoy bi yiile e ɛ bí buyte yî bonyii le.”

³⁷ Ɛ saaka wvu ɛkumɛ Jisos lɛn bontɛw bocii bo è keba ke jó le.

*Ɛ Jisos fɛ bonyii nteen
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-39)*

³⁸ Ɛ Jisos buy yew bunle yidvu le, gen ley yew dvu Semon. Ɛ mwɛse Semon ɛmte bò ken'ya'. Ɛ bó lɛkɛ lɛ Jisos efi wvù.

³⁹ Ɛ wvù gen fô wvù to jiime, leem ɛ wvù ɛ we, kan ken'ya' kedvu. Ɛ kí mum cinɛ wvù le ɛ wvù bonɛn. Kan mwaan, ɛ kpwoon wvudvu mum ja we taa fɛɛ ɛ bó die.

⁴⁰ Ɛ diuu ke dioo seeyi, ɛ bonyii bò to kɛŋke bonyii bò ɛmkene bò bincɛm jɛɛy jɛɛy mum no joo too dvù fô Jisos e. Ɛ wvù mum no kumte bó le bocii, ɛ bó bonene.

⁴¹ Bonceendaa bo dɛwle le tɛn to buyte yî bonyii bomew e nteen wamte lɛ, “Wo nu Waa Nyo'.” Geenɛn, ɛ Jisos kan lɛ fo bó ejemyi kɛ, njefo bó to kee Jisos lɛ è nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ.

⁴² Ɛ ɛkfuŋ ke buy yuu, ɛ Jisos buy gen bvudvuu bvumew e wvù emben. Ɛ bonyii ke shɛɛ kɛw no gomte wvù. Ke dioo to yɛn wvù le, ɛ wvù gomte wase lɛ wen enɛ ntɛw wvudvu le. Ɛ bó mum no momte jé lɛ wvù emɛy bò bó.

⁴³ Geenɛn, ɛ wvù tun gay lɛ, “Me ŋkɛŋke keenfewɛ saaka wvù jee wvu ɛkumɛ bvunfon bvù Nyo' le bontɛw bomew e tɛn, njefo è nu fɛɛ fi Nyo' tum me lɛ me ento ɛŋɛ.”

⁴⁴ Ɛ wvù mum nɛ gen no ghane fewci saaka wvudvu yéw bunle le, won wvudvu le tfuu.

5

*Ɛ Jisos tee boom bew bo ŋgoo le bo fwe
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Ɛ to nu diuu dimew, ɛ Jisos no leeme mbew Mamase yî Genɛsalet e, ɛ bonyii ɛ gem wvù ɛ face ɛ no yuuke diɛw Nyo'.

² Ɛ wvù nɛ yɛn bikon e bifɛɛ ŋgem joo le, ɛ bonyii bò to kɛŋke ɛ buɛɛ wase jó ɛ no cuke binsan bibole bi byé le.

³ Ɛ wvù gen ley è kemew e, ɛ è nu ke Semon e, gay lɛ wvù edomse ɛ kí eley eɛn è joo caan. Ɛ wvù domse, ɛ Jisos mum shii jó ɛ bonyii no nu è ŋkpwaante ɛ wvù yɛɛyi bó.

⁴ Ɛ wvù ke yɛɛyi mɛse, mum gay è Semon lɛ, “Keyɛ kekon eley eɛn è joo fô shiyyine, è ben etfume binsan binɛn ekoo byé.”

⁵ Ɛ Semon tfuse lɛ, “Cee ɛkolɛ, bese se ce lo we tfumyi binsan bvù ɛ yuu, ɛ fanɛ yaa

koo lo fiεε ke. Geenεn, no ε gay wo, me nu entfume ke lo.”

⁶ Ε bó gen tfume, koo byé jó nteen, dioo bvuuε, ε binsan no gomte keesemken.

⁷ Nonεn, ε bó lawce bonyii bobole bo ngoo le ε kekon kemew e le bó eto efice bó. Ε bó to bvuse byé yidvu ε yí yinεen bikon bibole, ε bí mum no gomte keeshiile ε joo.

⁸ Ε Semon Bitá yen fiεε fi kooy le, mum gen tum envuw ε Jisos ejise gay le, “Kee wo Tata, nenε fiuw fen ecine me le, me nu fiem wee wvú befe.”

⁹ Wvú to jeme nonεn, njefo bó bonyii bew bo ngoo le to nu ε yen byé yí bó to koolεε, ε ye bem bó.

¹⁰ Ε yí bem ten Jem bó Jon boom bo Sebεdee le bó to nu ten ngoo Semon e. Ε Jisos gay ε Semon le, “Fo wo efanε ke. Ε kew yí keseen e ε gen lo, wo nu ke ekoole wase ε ε nu bonyii.”

¹¹ No bó yuw nonεn, mum bvuse bikon bibole ε ηkpwaante, cine mwεεm mvunciim e mum no bii Jisos e.

*Ε Jisos fe wee ntun wvu baay
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Ε ε ke no nu kefew kemew e, ε Jisos nu ε kelaante kemew e, ε wee mvu nu jó ε ntun wvu baay ε die wase lo wvú. Ε wee wvudvu yen Jisos e, to gbwe ε wvú ejise, leke wvú gay le, “Tata, wo nulo efe me ε me en'yuule, ε wo fen koonke lo.”

¹³ Ε Jisos mum neke kebo kum wvú le gay le, “Me ηkoonke lo, bonen le eyuule.” Kan mwaan, ε ntun wvu baay wvudvu mum cine wvú le.

¹⁴ Ε Jisos ciise lo ε wvú le, “Ε yenε fo wo esee ε wee. Geenεn, gene edunce ekole kuw ε cee ncese, emum enya nnya yí Muses to gayεε le wee kenke keenya keedunce ε bonyii le wen nu ε bonen wase yí ntun wvun e ε no yuule.”

¹⁵ No Jisos ciiseε ε wee wvudvu nonεn, ε saaka wvu ekume Jisos kaa bvuu saanken fey lo, ε bibombom bi bonyii le no baanci too keeyuuke n'yeyi we, bó le wvú efelε bincem bibole.

¹⁶ Geenεn, ε Jisos ké ja cine bó le gen no bunlee ηkpwaante.

*Ε Jisos fe wee ε wvú ε kpwe keba kemwaan
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Ε ε ke no nu diuu dimew ε Jisos yeyi bonyii, ε mvungay mvu Nyo' le nu yí ye le, ε wvú fele bincem. Ε Bofalasii noo bonyii bó to dunci bonci bo Nyo' le ε shii fó, ε bó to buy bontεw bocii bo Galilee le noo biba bi Judea bó Jelusalem e.

¹⁸ Ε fi kooy le bonyii bomew to nu ε ne no too ε bó ε shfumeε wee ε fikεy e, ε wvú ε kpwe wase keba kemwaan. Bó to too keeley dvú yew ejike fwe dvu Jisos.

¹⁹ Geenεn, fanε yaa kenke je ke, njefo bonyii to faci baay. Ε bó mum ben ε ε nu ε yew we, too keyεy, shike wee wvudvu fwe dvu Jisos ε fiεε fi wvú to jiime jó le.

²⁰ No Jisos to yenεε le bonyii bodvu nu ε lese mvuntelem mvubole yí ye le, ε wvú mum gay ε wee we le, “Nsaa yem, me nu ε nleεshe wase bibefe biuw.”

²¹ Ε bonyii bó to dunci bonci bo Nyo' le bó bo ngoo Bofalasii le ba, mum kew no wvukene gayte le, “Wvun se nu yεε wvú joo bvudvu bvú Nyo' le? Ε nu yεε dvú wvú nulo eleεshe bibefe efey Nyo' maan?”

²² Ε Jisos kiεε fiεε fi bó wvukene, bife ε bó le, “Ben se kenke kfuu ban bonkpawce ε mvuntelem mvunen e nen nje la?”

²³ Fi cekey nu fi la, keegay le me nu ε nleεshe wase bibefe bi wee wvun e, nuu le wvú eja we elene le?

²⁴ Geenεn, me nu endunce ε ben keseen le wee wvú diee nu Waawee kenke mvungay fokuse fen keeleεshe bibefe.” Ε wvú mum gay ε wee wvú to kpweε wase keba kemwaan we le, “Ε jemyi me ε wo, ja we, ejo fikεy fiuw egenε fô yew e.”

²⁵ Kan mwaan, ε wvú mum ja we leem ε bonyii ejise, mum jo fiεε fi wvú to jiime yí dvú le no gene fô yew e fo wvú, tumte monkum mo Nyo' le.

²⁶ Ε bonyii yen nonεn, ε dew yum bó ε bó kenke nghaw, no tumte monkum mo Nyo' le gayte le, “Bese nu ε yen binghaw bi mwεεm e εben.”

*Ε Jisos tee Lεwe
(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ E Jisos ke ne buy fó no ghane. E wvú dioo gene, yen wee mvu wvú to fii shile le e bó teje le Lewe, e wvú e shii fô bvudvuu bwew bvú lemme le. E Jisos gay ê wvú le, “E bii me le.”

²⁸ E Lewe ne we, cine fiεε ficii le mum no bii Jisos e.

²⁹ Nonen, e Lewe ke mum ge nkaw wvu baay yew dvu wvú keekieekiee Jisos. E bonyii bò to fii shile ηeyte lo fó noo bonyii bomew e bô bó diekene.

³⁰ E Bofalasii noo bonyii bobole bo ηgoo le bò to dunçi bonci bo Nyo' le κew no wvukene, bife ê boom bo ηgoo le bo Jisos e le, “E nu nje la wvú ben diekene, wukene ben e bonyii bò fii shile noo bò befe bomew.”

³¹ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke bonyii bò temyi ké no gomte wee εfuwe κe. E ké no gomte bonyii bò cemkene.

³² Ke me nto keetee bonyii bò nu teyey κe. Me nto keentee e è nu bonyii bò befe le bó ekumen mvuntelem mvubole.”

E bó bife ê Jisos ekume mbam mwεem mvudien
(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ E bó ke ne ghay ê Jisos le, “Boom bo ηgoo le bo Jon e ké jaa no bamte mwεem mvudien bvuu bunlee εfonεfon, e è nu κe no bo Bofalasii le ké no gee, geenen e buw nu κe fibole diekene lo wukene.”

³⁴ E Jisos maw diεw ê bó le, “E nulo é bó ebe bonyii bô bvujen é bó egen, é wee ebvuu ege é bó ebamte mwεem mvudien e cee bvujen nu bô bó?

³⁵ Geenēn, kefew nu ke eto kè bó nu ke eloo cee bvujen wvudvu ê bó, é bó emum ekεw embamte mwεem mvudien kefew kedvu le.”

³⁶ E wvú bvuu ma ηgan mvu ê bó le, “Ke wee nu dvú wvú nulo esaa ndvu yi fiε etumce yi yvum dvú κe. E wvú ge nonen, tu wvú e befe wase bô ndvu yi fiε yidvu. E ke è cim nulo é fincake fi fiε fidvu egen lenlen bô ndvu yi yvum yidvu κe.

³⁷ Ke è nulo ten é wee ejo mbvuum mo monfem, egεε ê gham mbvuum e,* e wvú

e yvumen wase κe. E wvú ge nonen, é mbvuum mo monfem modvu ke ekoo, esawyε gham wvu yvum wvudvu, é mbvuum bô gham ela εcici.

³⁸ Fi len nu le, bó κenke keegεε mbvuum mo monfem κe e è nu ê gham wvu fwε le.

³⁹ Ben kee ten le κe wee nu dvú wvú ké no wuu mbvuum mò nu e koo wase wvú nulo ebvuu ekoonke mo monfem κe. Wvú ké no bensee κe wase e è nu mo koo wa ma.”

6

E Jisos nele ekume diuu di mbam e
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ E to nu diuu di mbam e dimew, e Jisos bô boom bew bo ηgoo le no lenε fele wεε egin wvumew e. E boom bew bo ηgoo le ne κew no sumyi bicεε diee.

² E Bofalasii yen, bife le, “E nu nje la wvú ben gee fiεε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e?”

³ E Jisos bife ten ê bó le, “Fí nu le ben ke baa tan wase ê Nwa' Nyo' le no jen to yuu Nfon Dawe bô ηgoo ye e wvú ge?

⁴ Wvú to nu e ley yew Nyo' le jo bleed wvú bó to gee ncese dvú fô Nyo' le, die bvuu nya ten ηgoo ye dvú, e è to nu nci fo wee edie bleed wvudvu efey bocee ncese.”

⁵ E Jisos mum mεse gay ê bó le, “Wee wvú diee nu Waawee nu Cee Ekole wvu mbam.”

E Jisos fe wee diuu di mbam e

⁶ E è ke bvuu no nu diuu di mbam e dimew, e Jisos gen ley yew bunle mi le no yeεyi bonyii. E wee mvu nu dvú e kebo kew ke εceεy e kpwe wase.

⁷ E bonyii bò to dunçi bonci bo Nyo' le noo Bofalasii mum no gomte fiεε fi bó etey yí Jisos e. E bó mum bon ejise yí ye le no taale laa wvú nu efe wee diuu di mbam e le.

⁸ E Jisos kiεε fiεε fi bó fiεwsene bô fí, gay ê wee wvú kebo to nu e kpwe wε le, “Ja we, eto eleem fen.” E wvú mum ja we leem.

⁹ E Jisos bife ê bó le, “Me mbiite e è nu ê ben, fiεε fi nci nu e bee le wee ege diuu di mbam e nu fi la? Keege fiεε fi jee, nuu fi befe le? Keeboyse wee, nuu keeyu lo le?”

¹⁰ E wvú taa bó ejise ejise kenén, mum gay ê wee wε le “Nεke kebo kuw.” E wvú nεke, ε kí mum bonén.

¹¹ Geenén, ε fi kaa looce ton'yε lo bonyii ba, ε bó mum kεw no joo nsey no è nulo é bó ege bô Jisos.

E Jisos caw boom bew bo ntum e yuufe ncow bofεε

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² E è no nu kε ediuw yodvu le, ε Jisos nε ben yî kum e keegen bunle, ke ce bunlee Nyo' entan jocii.

¹³ E εkfun buy yuu, ε wvú tee bonyii bô to bii wvú le, ε bó to. E wvú cawce bomew yuufe ncow bofεε tee bó le boom bew bo ntum e.

¹⁴ Ediee ε bonyii bodvu to nu: Semon, wvú wvú to nyaε diee diew dimew le Bitā, bô Andulu wvú waa bwee Semon wvudvu. E bomew nu Jεm, Jon, Filew, Batolomu,

¹⁵ Matio, Toma noo Jεm wvú waa Alfuyus, Semon wvú to nu wee ngoo Bosεlot, *

¹⁶ Judas wvú waa Jεm noo Judas Iskaliot wvú to ghanεε gese Jisos.

E Jisos no yεyεi bvuu fεle bonyii

(Mat 4:23-25)

¹⁷ No wvú cawεε bó nonén, ε bô bó bocii mum nε no booke. Ke bow, ε wvú leem yî bale le, ε bonyii bew bo ngoo le to nu wase fó nteen noo kebombom ke bonyii le ε kí ta lo ye fó kè nen'yεε Judea bô Jelusalem. Bomew bonyii to nen'yi mondvuum mo mbew joo yi baay e kε diewe Taya bô Sidon e.

¹⁸ Bó to to keeyuw n'yεyεi wvu Jisos, é wvú ebvuu eε bincem bibole. Bonyii bô biyoy bì yiile to jewsee bó to too tεn ε wvú bvuuuse biyoy bidvu.

¹⁹ E bonyii bocii mum no momte keekum wvú le, njefo mvungay mvù to buyte yî ye le to fεle bonyii bocii bô to kumte wvú le.

Bvujonkε bô ngεw

(Mat 5:1-12)

²⁰ E Jisos ke nε taa bonyii bew bo ngoo le, gay le,

“Njon wvu baay nu wene, ben bô fuute,

njefo bvunfon bvū Nyo' le nu fô ben e.

²¹ Njon wvu baay nu wene, ben bô beele jen keseen,

njefo Nyo' nu ke ege é ben effuu.

Njon wvu baay nu wene, ben bô beele keseen,

njefo ben nu ke ekpwaake dikie.

²² Njon wvu baay nu wene, seke ben bii wee wvú diee nu Waawee le, ε bonyii bane ben, kuunke ben, nan'yi ben bvuu nyaa ben ediee yò befe.

²³ Fí ke dīoo kooyi nonén, ε ben no lanlanè, binè, yuukè njon, njefo mmawce wene wvú kuuke nu won wvu we le. Ben ekeè le è nu kε no bo'icee cee bonyii boba to nyεwle bô bonyii bo ntum Nyo' le bo fwele.

²⁴ Geenén, ngεw wvu baay nu wene, ben bonyii bo bvukukε le,

njefo kensamen kenén ka kε wase ε è nu fεn.

²⁵ Ngεw wvu baay nu wene, ben bô εtew nu ε yinseñ keseen,

njefo ben nu ke ebeele jen.

Ngεw wvu baay nu wene, ben bô kieele keseen,

njefo ben nu ke ebeele soo bikuu.

²⁶ Ngεw wvu baay nu wene, seke bonyii bocii bensee ben. Ben ekeè le è nu kε no bo'icee cee bonyii boba to bensee bonyii bo mbiay e bô to mbiayte le bó nu bonyii bo ntum Nyo' le.

Wee ekoonkε wee we bvuban

(Mat 5:38-48)

²⁷ Geenén me ε no ngayte é ben ban bô yuuke fiεε fi me njemyi le, le ben ekoonkε bonyii bonén bo bvuban e, egeè ε è nu mwεem mvù jee fô bonyii bô bone bikaa é ben ejim e.

²⁸ Ben elékè le Nyo' elan ε è nu kembonén yî bonyii bô bunlee le lon eto fô ben e, ebvuu ebunleè fô bonyii bô nvuwse ben e.

²⁹ E wee sun wo yî kediew e, é wo banke kemew ε wvú mεse sun. Wee é baa kekum kuw ke εkfun, é wo cinε ε wvú jo ke εnte fó.

6:11 Jon 5:16, 18 **6:12** 5:16 **6:14** Lem 1:13; Jon 1:40-44 * **6:15** Bosεlot to nu Bojuu bô to tomte won wvubo, diuu keebvuse won wvudvu yî ngεw e can bonyii bo Lum e. **6:19** Mat 9:20 **6:20** Mat 5-7 **6:20** Jεm 2:5 **6:21** Mwem 7:16-17; Yeli 31:25; Mben 126:5; Yεsa 61:3 **6:22** Mat 5:11; Jon 16:2; Lem 5:41; 1Bi 4:14 **6:23** Mat 5:12 **6:24** Mat 19:23-24; Jεm 5:1 **6:25** 1Kol 4:8 **6:26** Jεm 4:4; Yeli 5:31 **6:29** Lum 12:17; 1Kol 6:7

³⁰ E wee leke fiεε ê wo, é wo nya. Wee é cim ε jo lo mwεεm mvuw, fo wo ebvuu eshe ebiite ke.

³¹ Naa la fi ben shieele le bonyii egeè fô ben e, enù fí fi ben egeè tén fô bó le.

³² E ben koonke ke ε è nu bonyii bò koonke ben, é fiεε fí bó ebenseen ben yí dvú le enu la? Ke bonyii bò befe gee ke nonen e? Bó koonke ke tén ε è nu bonyii bò koonke bó.

³³ E ben gee mwεεm mvù jee ε è nu ke fô bonyii bò gee tén fô ben e, é fiεε fí bó ebenseen ben yí dvú le enu la? Ke bonyii bò befe gee ke lenlen e?

³⁴ E ben foose bonyii bò mwεεm ε è nu ke è bò ben taale le bó nulo ekase etfuse, é fiεε fí bó ebenseen ben yí dvú le enu la? Ke bonyii bò befe ké no foose ke mwεεm ê nsáa yibo njefo bó kee le bó nu ke ekase etfuse fiεε ficij le?

³⁵ Fí nu len le ben ekoonkè bonyii bonen bo bvuban e, egeè ε è nu mwεεm mvù jee fô bó le, efoosè bonyii bò mwεεm yaa taale le bó ke ekase etfuse ke. Nonen, é ben ke emum ekenke nlawma wvù kuuke ε è nu ê Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεεm Mvunciim e, ebvuu enu boom bew, njefo è nu ke tén no Nyo' gee mwεεm mvù jee fô bonyii bocii bò yεεle ejise noo bò mvuntelem yiile le.

³⁶ Ben ecamtè shen fô bonyii le ke lenlen no Icee wene camte.

*Fo wee elomtè gee di wee mvu le ke
(Mat 7:1-5)*

³⁷ Fo ben elomtè gee di bonyii bomew e, nonen Nyo' saa ke elom tén dinen ke. Fo ben ebonè bikaa ê bonyii ejim le bó eley ngew e, nonen Nyo' saa ke ebon tén ê ben ejim ke. Ben elεeshi bibefe bi bonyii bomew e, é Nyo' ke elεeshε tén binen.

³⁸ Ben enyaà nnya ê bonyii é Nyo' ke enya tén ê ben. Wvù nu ke edioo enyaa elooce efew ntay, eshiwse, ecince é fí eyinzen efuci fokuse. Fiεε fí wee feeke fiεε jó se nyaa ê wee, è nu ke fí fí Nyo' nu ke efew jó se nya ê mweten."

³⁹ E Jisos bvuu ma ngan mvu ê bó le, "Ke kenfefe nulo edunji je ê kemew ke. E wvù mom lo, bó saa gbweken ê kentuke le bocii le?

⁴⁰ Ben ekee le ke waa nwa' ké no fele wee wvù yεeyi wvù ke, geenen, ε è nu seke wvù ε yεeyi wase ε mese, é wvù ekee ke diewe wee wvù yεeyi wvù le.

⁴¹ E nu nje la wvù wo ké no taale ε è nu sheshe yí nu ê waa bwoo jise, geenen yaa yene kekew kè nu ê diuw jise le ke?

⁴² E nulo é wo eghan nεε se no gayte ê waa bwoo le, 'Waa bwεεm, ke leem é me embvuse sheshe ê wo jise,' geenen yaa yene ke kekew kè nu ê diuw jise le? Wo nu wee kendunεe ye! Yawε ebvuse kekew kè nu ê diuw jise le se looce eyen sheshe yí nu ê jise di waa bwoo le, emum ebvuse."

*Bó ké kiεε kete yí mvuntam e
(Mat 7:16-20)*

⁴³ E Jisos bvuu gay le, "Ke è nulo é kete kè jee eyum mvuntam mvù befe ke. E ke è nulo tén é kete kè befe eyum mvuntam mvù jee ke.

⁴⁴ Bó ké kiεε kete ε è nu yí mvuntam mvù yumte yí dvú le. Ke è nulo é wee ekoy fimbi yí bisafe le ke, ε ke è nulo tén é wee ekoy yon yí εwantε le ke.

⁴⁵ Wee dioo nu wee wvù kenke ntfu mwεεm mvù jee ê fitele fiew e, ε wvù mum no bvuse ε è nu mwεεm mvù jee. E dioo nu wee wvù we ntfu nu mwεεm mvù befe ê fitele fiew e, é wvù no bvuse ke ε è nu mwεεm mvù befe. Fí nu nonen njefo fiεε fí nu ε yinzen fô fitele fí wee le nu ke fí fí ké no buyte diuw we le."

*Kenffuy kè jee bò kè befe
(Mat 7:24-27)*

⁴⁶ E Jisos mum bife le, "E nu nje la wvù ben tenje me le, 'Tata, Tata', yaa gee fiεε fí me ngayte ke?

⁴⁷ Wee wvù too, eyuw n'yεeyi mum gen no gee no wvù gayte, nu ε me nu endunεe ê ben keseen no wvuwe wee nu.

⁴⁸ Wvù nu ke diewe wee wvù to nu keebom yew, yaw cim shii, gen kum kemaan e se lese kenffuy, mum bom. E joo ke yinzen, buy to kfun yew yidvu, ε yí fanε yaa shiw ke, njefo wvù to nu ε looce bom ntay.

⁴⁹ Geenεn, wee wvù too, yuw n'yεeyi dioo gen fanε yaa egee no wvù gayte, nu ke diewe wee wvù to nu keebom yew, taashe

lo bvudvuu mum bom se kenffuy. E joo ke buy to kfun yew yidvu, kan mwaan e yi shii nen wuuu, tawse lo.”

7

E cee ekole bonyii bo nci le lese fitele yi Jisos e
(Mat 8:5-13)

¹ No Jisos to mese e wase yeyi bonyii bo mwem mvun mvunciim, mum ne gen e kelaante ke Kafana'um e.

² E ekole ke ngoo mi bonyii bo nci le bo Lum nu jo kenke nfa we mvu, koonke wvu baay. E nfa wvudvu camte nu wase diuw kpwe le.

³ E ekole kedvu dioo yuw ekume Jisos, mum coonken bonyii bo saake won Bojuu tum le bo egen eke Jisos le wvu eto e nfa wen.

⁴ E bo mum gen yen Jisos e ku can e wvu gay le, “Kee wo gene ke efi wee wese wvun, e nu wee wvu e nulo e wo efi wvu.”

⁵ Wvu koonke won wesebeene baay, e e nu wvu wvu to bom e yew yese bunle.”

⁶ E Jisos mum ne e bo bo no gene. E bo ke dioo fenene wase yew cee ekole ke bonyii bo nci le, e wvu tum nsaa ye yimew le yi egen eci Jisos. E yi gen, e bo bo tasen, e yi tefe e wvu le, “Tata, ekole ke bonyii bo nci le gayte le fo wo eshe yen nge too ke. Le wen baa kocen wee wvu e nulo e wo eley e wvu yew e ke.”

⁷ E e nu le fee fi be ge ten le fo wen eto bo bikaa biwene eyen wo le. Geen en, le wo ebvuse ke e e nu diuw diuw wo le e nfa wen emum ebonen.

⁸ Le wen ten nu wee e mvungay mvu wee mvu le ekuse, e bonyii bo nci le nu ten e wen ekuse. E wen ke egay e mvu le, ‘E gen e,’ e wvu no gene lo, ke egay e mvu le, ‘To,’ e wvu no too lo. E wen ke egay ten e nfa wen le, ‘Ge n en,’ e wvu no gee lo.”

⁹ E Jisos yuw ntum wvudvu nonen, e diuw yum lo wvu, e wvu banke ye gay e kebombom ke bonyii le ke to bii wvu le le, “E me ensee e ben le me mbaa n'yen wase wee le ke naa Israel e wvu e lese kfu fin fitele yi yem e nen ke.”

¹⁰ E bonyii ba bo cee ekole ke bonyii bo nci le to tum e dioo kase tu yew, yen e nfa wvudvu e bonen wase.

E Jisos yemmke cuwee yi kpwe le

¹¹ Ejim jodvu, e Jisos bo boom bew bo ngoo le ne no gene nte w mvu le e bo teje le Nayin, e kebombom ke bonyii le shfumte e wvu ejim.

¹² No bo to gene, dioo buy diuw ketaan wvu to leyte nte w wvudvu le, yen e bo e tuu gvune di wee le e no buyte dvu. Wee wvudvu to ka ke wvu can bwee le. E bwee to nu kpwe nkfu. E bo to buyte dvu nonen, e kebombom ke bonyii bo nte w wvudvu le shfumte bii bwee wan e.

¹³ E Tata dioo yen kpwoon wvudvu le, e shen koo wvu, e wvu gay e wvu le, “Fo wo ebvuu bee ke.”

¹⁴ No wvu gay nonen, mum fey gen kum fik e fi bo to tula gvune didvu jo. E bonyii bo to tula mum leem. E wvu gay le, “Cuwee, me njemyi e wo, nen we!”

¹⁵ E wvu mum ne we shii, ke no jemyi. E Jisos jice wvu le mum nya e bwee.

¹⁶ E bonyii bocii yen nonen, e diuw yum bo. E bo no tumte monkum mo Nyo' le gayte le, “Wee ntum Nyo' wvu baay nu e buynen e beene entelen. Nyo' nu e to wase keefi bonyii bew.”

¹⁷ E saaka wvun wvu ekume Jisos saanken gen won wvu Judea le tfuu noo bitum bi mbew jo le.

E Jon Nlesejoo tum boom bew bo ngoo le fo Jisos e
(Mat 11:2-19)

¹⁸ E boom bo ngoo le bo Jon e yuw ten mwem mvun mvunciim, gen see e wvu. E wvu tee bomew bofe,

¹⁹ tum fo Jisos e le bo egen ebife e wvu le laa e nu wvu wvu to nu keeke eto, nuu bo ecyte wee mvu le.

²⁰ E bo gen yen Jisos e, gay e wvu le, “Jon Nlesejoo nu e tum bese keebife e wo le laa e nu wo wvu to nu keeke eto, nuu bo ecyte wee mvu le?”

²¹ Bo to biite nonen, e Jisos nu sekedvu fele bincem bo bontun, bvuu bvuse biyoy

bì befe yî bonyii le, yen'yi ejise ε binfefe nteen.

²² Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ben ekase egen esee ê Jon mwεεm mvù ben yen noo mvù ben yuw e. Binfele yene wase mwεεm e, ε bontεne lene teyey, ε bonyii bò cemkene bò ntun wvu baay bonene. Bincife yuuke wase mwεεm, ε bonyii bò kpweken kaase tuu dvú, ε bó bvuu fewci ten saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bo kefufe le.

²³ Njon wvu baay nu wvu wee wvù baa manene me kε.”

²⁴ Ε bonyii bò Jon to tumεε ba ke nε, ε Jisos mum kεw no jemyi ê kebombom ke bonyii le ekumε Jon biite le, “Ben se shee buyte gene nkpwante keegen eyen ε è nu la le? Gayi dì fwefwe fele shiike?

²⁵ No è baa nu nonen, tu ben se buyte gene yene ε è nu la le? Wee ε wvù ε sufe ye bò ndvú yî bonene? Ben eyekε eyuw, bonyii bò suute ye bò ndvú yî lumte bvuu diee bikuu bibole ké no nu ε è nu ê bontow e.

²⁶ Ben ε se ε no gene nonen keeyen ε è nu la le? Wee ntum Nyo' nuu? 'Eε, tu ben se nu ε yen. Ε me ensee ê ben le, wvù fele wee ntum Nyo'.

²⁷ Ε nu wvù wvù bó sanεε ekumε wvù ε Nyo' gayte le,

‘Yekε eyuw, me nu nke enciınse wee wεm ntum é wvù esa fwe dvu wo,

wvù nu egen eseyse je yo é wo se no too.’

²⁸ Ε me ensee ê ben le, εnte jo bonyii bò nu ε no nu wase yî ekole ke nshε le ε to ε buy keseen e, nu ε ke wee nu dvú wvù kuuke fele Jon kε. Geenεn, ε wee wvù nu naa wee wvu caan εnte jo bvunfon bvuu Nyo' le nu ε wvù kuuke fele wvù.”

²⁹ Ε bonyii bocii naa noo bonyii bò to fii shile yuw no Jisos jemyi le Jon to nu wee ntum Nyo' bense le bvunfon bvuu Nyo' le nu bvuu teyey, njefo bó ten to nu ε bee ε Jon lese bó ê joo.

³⁰ Geenεn, ε Bofalasii noo bonyii bò to looci kee bonci bo Nyo' le tun fibole ntan wvù Nyo' to too dvú njefo bó to nu ε fan fo Jon lese bó ten ê joo.

³¹ Ε Jisos nε ghay le, “Fiεε fi è nulo é me nfewsεn εngokε ke bonyii bo keseen e dvú nu la? Bó nu kε diεwε la?

³² Me nu nsee ê ben fiεε fi bó nu diεwε fi. Bó nu kε diεwε boom bo caan caan bò nu ε shiıyen mondvuum mo way e, ε bomew tenε bomew biite le, ‘Bese toonke ndon se ben bine lo le? Nyaa nkıee kpwe se ben benε lo le?’

³³ Ε nu kε no Jon Nleseεjoo se toε, shee jen yaa wuu kε ten mbvuum, ben le wvù kenke nceendaa dεwle yî ye le.

³⁴ Wee wvù diee nu Waawee ε dioo to, diekene bvuu wukene, ben le bó etaa eyen, wvù ghane wuwte mwεεm mvudien wuwte mbvuum, bvuu nu nsaa bonyii bò fii shile noo bonyii bò befe bomew.

³⁵ Geenεn, bonyii bocii bò bense bvufee bvù è nu bvuu Nyo' le dunji le è nu bvuu lenj.”

Ε Jisos lεεshε bibefe bi kpwoon nsake le yew dvu wee Falasii

³⁶ Ε wee Falasii mvu ke nε tee Jisos le wvù eto ediekεn ê wen yew. Ε Jisos bee gen ε bó no diekene.

³⁷ Ε kpwoon nsake mvu to nu ntεw wvudvu le. Ε wvù yuw le Jisos diekene ê wee Falasii wvudvu yew, mum jo fikaa * fi nfıey mvu wvù shfuunjkene le, gen dvú fó.

³⁸ Ε wvù gen ley leem mbew Jisos e, nε kεw no beele, ε misεm cemceme yî bikaa bi Jisos e. Ε wvù mum ngvuwce, ngvuse ekole kew no shole bikaa bi Jisos e bò yvuεw ekole, njoci mum yeefe bò nfıey wε.

³⁹ Ε wee Falasii wε wvù to tenεε Jisos le wvù eto ediekεn yen nonen, kpawwce fô fitele fiew e le, “Ε wee wvun fεn be nu wee ntum Nyo', tu wvù be ε kıee fiεε fi è nu kpwoon wvun wvù kumte wvù le, le è nu kpwoon nsake.”

⁴⁰ Ε Jisos nε gay ê wee Falasii wvudvu le, “Semon, me nkεnke fiεε keenjeme ê wo.”

Ε wvù tfuse le, “Wee n'yεyi, jeme.”

⁴¹ Ε Jisos mum kεw le, “Wee mvu to nu ε foose bonyii bofεε bò bigew, foose wee mvu bò bodanali gee tin, foose mvu bodanali mbaanshen.

⁴² Ε fı ke ghaw bó bocii keekase elaw, ε wvù mum cine bigew bidvu le ê bó. Keseen,

7:27 Mala 3:1; Ksm 23:20; Mak 1:2; Luk 1:76 7:29 Mat 21:32 7:29 3:7, 12 7:33 Mat 9:14; Mak 2:18; Luk 5:33
7:33 1:15 7:34 Mat 9:10 7:36 11:37 7:37 Mat 26:6-7; Mak 14:3 * 7:37 Fikaa fin nu ε bó to kene bò tε dimew
dì bó tenε ê díεw bala le le «alabaster». 7:39 7:16 7:42 Mat 18:27

wo yene le ente jo bonyii bo bofee ban, wee wvù nulo ekoonke wvù baay nu wvù la?”

⁴³ E Semon tfuse le, “E nulo enu wee wvù bó to cin'yee fioo ye le e yí duule.”

E Jisos bee le, “Wo nu e jeme len.”

⁴⁴ No wvù benje nonen, banke ye taa kpwoon we, mum gay e Semon le, “Wo nu e yen kpwoon wvun e? No me mbe nto e wo yew, wo be baa cim nya me joo ncuke bikaa ke. Geen en, kpwoon wvun nu e cuke wase bikaa biem e e nu bô misem, e sho bô yvuw ye ekole.

⁴⁵ Wo be baa gay me le noca ke. Geen en, e kew no me mbe nto fen, nu ke no kpwoon wvun noca bikaa biem.

⁴⁶ E wo be baa cim yefe ekole kem ke naa bô mem ke. Geen en, kpwoon wvun nu e yefe wase bikaa biem e e nu bô nfiey wvù shfuunkene.

⁴⁷ Nonen, e me ensee e wo le, kpwoon wvun nu e dunce kenkenen ke baay njefo bó nu e leeshe wase bibefe biew bi duule baay. Geen en, e wee wvù bó leeshe bibefe biew e bí nu caan dunce kenkenen ke caan.”

⁴⁸ E Jisos mum gay e kpwoon we le, “Bó nu e leeshe wase bibefe biuw.”

⁴⁹ E bonyii bó bô bó to diekene mum kew no diomene gayte le, “E se nu yee wvun wvù mum leeshe lo bibefe bi bonyii le?”

⁵⁰ E Jisos mum mese gay e kpwoon wvudvu le, “E genè fiuw ntay, fitele fi wo lese yí yem e nu e ge wase wo e boy.”

8

Bokene bò to ghane bô bo Jisos fici wvù

¹ Ejim jodvu, e Jisos ne no ghane e bilaante bô e bontew e fewci saaka wvù jee wvu ekum bvunfon bvù Nyo' le. Boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofee to bii wvù le,

² noo bokene bomew bò wvù to felee bon-tun bobole bô bomew bò wvù to bvuse biyoy bi befe yí bó le. Bokene ban to nu Maalia wvù bó to teje ten le Magdalen, wvù wvù to bvuse bonceendaa bo dewle le yí ye le bosooshwi.

³ E e nu Joana wvù dweese to nu Cusa lemte 'Elod e, noo Susana bô bokene bomew nteen. Bó to ghane nonen, bvuse mweem

e bikele bibole, fici Jisos bô boom bew bo ngoo le dvù.

Ngan ekum wee wvù to tfumyi ngow (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ E bonyii ke ne bontew e bontew e no too fô Jisos e. E kebombom ke bonyii le ke yinsen fó, e wvù ma ngan e bó le,

⁵ “Wee to nu e laa keegen etfume ngow. E wvù ke dioo etfumi, e yimi gbweken e je, e bonyii leence bô bikaa, e mvunyiim mvù bile we to tace die.

⁶ E yimi gbwe fô bvudvuu bvù eta le, ke buy mum yowlen njefo bvudvuu bvudvu to nu bvuyeem.

⁷ E yimi ngow gbweken e bisafe le, ke buy dioo kuu bô bisafe bidvu, e bí mum ban ngow yidvu fo yí eku.

⁸ E yimi gbweken e e nu yí nsh e yí jee le, ke buy, ku, e bó ke gbwele e yí buy boka gbwe fey no bó to tfumye.” No Jisos ma nen, mum fun le, “Wee wvù kenke bitem, e wvù yuw.”

Shiee wvù Jisos jemyi e bongan e (Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ E boom bew bo ngoo le ke ne bife e wvù le laa ngan wvudvu dunce le la le?

¹⁰ E wvù tfuse le, “E nu ben ban bò Nyo' nu e ge wase le e nulo e ben ekie mweem mvu bvunfon bwew e mvù nu e nnyile le. Geen en, e bonyii bomew yuuke fibole ke le me maa e e nu bongan, wvu le fi enu no fi to nu wase le, 'Bó nu ke etaale ke lo mweem yaa yene ke, ke eyeke ke lo yaa yuuke fi e ke.’

Fiee fi ngan ekum wee wvù to tfumyi ngow dunce

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ben eyuw le fiee fi ngan wvudvu dunce. Ngow yidvu nu diw Nyo'.

¹² Ngow yí gbwe e je, nu bonyii bò yuuke diw Nyo' e dewle mum to bvuse saaka wvudvu fô mvuntelem mvubole, wvu le fo bó ebee ke eboy.

¹³ E ngow yí gbwe fô bvudvuu bvù eta le nu bonyii bò yuuke diw Nyo', mum fiisen bô njon, geen en e yí baa cime gen fô mvuntelem mvubole ke, e bó benje ke

fomvu fomvu. E mmom ke dioo e to, e bó mum tfuw bikaa.

¹⁴ Ngow yí gbwee e bisafe le nu bonyii bò yuuke diew Nyo', dioo gene, e ken'yan'yan' bò bvukuke noo njon mwεem mvu yí nshε le to yike diew yidvu e yí laaye lo saa ku ke.

¹⁵ Ngow yí gbwee yí nshε yí jee le, e mum e no nu bonyii bò kenke mvuntelem mvù jee, bò yuuke diew Nyo', looce lese mvuntelem yí dvù le, mum kuu shém, no gee no yí gomte gene lo fwe fwe.

*Ken'yeese kè bó e kfuke bò ηkaa
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Ke wee ké tfuuke ken'yeese bvuu jo ηkaa kfuke dvù ke. E ke e nulo e wvù elese ten egaaku ke. Wvù ké tfuuke, tome e e nu yí fiε fi bó tomyi ken'yeese yí dvù le, le bonyii dioo leyte yew eyene n'yu le.

¹⁷ Fiεe ficii fi nu e nnyile le nu ke eyene, e mwεem mvu ejim ejim ebuy emwa.

¹⁸ Nonen, ben dioo yeke diew Nyo' no yeke ntay, ekeè le wee wvù kenke fiεe nu e bó nu ke ebise. E wee wvù yaa kenke ke fiεe nu e naa fi caan fi wvù kpwaake le wen kenke lo nu e bó nu ke efi lo e wvù.

*Bonyii bò nu kfuu di Jisos e
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ No Jisos to yeeyi bonyii nonen, e bwee Jisos bò boom bo bwee Jisos e ne to le bó eyen wvù le. E fi ghaw keeley njefo bonyii to duule dvù baay.

²⁰ E wee gay e wvù le “Bwoo bò boom bo bwoo le leeme ekfun gomte keeyen wo le.”

²¹ E wvù tfuse fiew le, “Bwεem bò boom bo bwεem e nu bonyii bò yuuke diew Nyo' gee no yí gomte.”

*Jisos kenke mvungay e we jo nffum bò joo
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² E e ke no nu diuu dimew, e Jisos gay e boom bew bo ηgoo le le, “Beene elente mamase egen kewvu keki.” E bó mum ley e kekon e no leenci.

²³ No bó to leenci, e Jisos ne no leete. E nfum ne se se, shii no bvuyte joo bò mvungay e yí leyte e kekon e gomte keeyinsen, e bó nu wa lo diuw kpwe le.

²⁴ E bó gen no kamsee Jisos gayte le, “Cee ekole, Cee ekole, beene nu ekpweken.” E Jisos kamse wam nffum bò joo yí to bvuyte yidvu. E nffum wvudvu lu, e joo mum cife nen ndvumm.

²⁵ E wvù bife e bó le, “Ben se lese fitele e e nu yí ye le?” E ye bem bó, e bó kenke nfan no ghayte le, “Wvun wee se nu wee wvù ne wvù wamte naa nffum bò joo e mvù yuuke wvù le?”

*Jisos kenke mvungay e we jo bonceendaa
bo dεwle le
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ E bó lente mamase yidvu buy wvuke e keba ke Gelasen e, e bó e cine wase keba ke won e kè Galilee le. *

²⁷ E Jisos dioo buyte e kekon e, ke le wen efεese enkpwaante, e bó wee mvu wvù e kelaante ke jó le tasen e bonceendaa bo dεwle le njinsene bò wvù. E bó e ce wase yí ye le baay e wvù ghane kenya kencimte, cee e e nu e ditfum e jó bó to dweyte bonyii. Ke wvù to bvuu cee fô yew e ke.

²⁸ No wvù yenεe Jisos e, mum san etale, gen gbwe e wvù ejise, wam bò mvungay le, “Jisos, Waa Nyo', Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e, wo fi la e me? Kee wo fo wo enya ηgew e me ke.”

²⁹ Wvù to jemyi nonen njefo Jisos to nu e wam wase keyoy kè yiile kedvu le kí ebuy yí wee wvudvu le. Kí to ké no cuute wvù boka e boka e e bó koole lo, ké koo kay can noo bikaa bò ncaw se no ceyte. E bó ké ekay nonen, e wvù sumye ke lo, e keyoy kedvu mum cufe wvù e wvù no lewte gene enkpwaante.

³⁰ E Jisos mum bife e wee wvudvu le, “Diee diuw nu ye?” E wvù tfuse le, “Diee diem nu kebombom.” Wvù to tfuse nonen njefo bonceendaa bo dεwle le to nu e cin lo yí ye le.

³¹ E bonceendaa bodvu leke Jisos le fo wvù eciinse bowen e e nu e kentuke kè shiile nen noon e ke.

³² E to nu e ηgoo bonkunyam diekene yí mbεke le fó, e bonceendaa bo dεwle le bodvu mum leke Jisos le wvù ecine e bowen

egen eley ε è nu yî bonkunyam bodvu le. Ε wvú bee.

³³ Ε bó mum buy yî wee wvudvu le, danşen gen ley yî bonkunyam bodvu le. Ε bó sen, bow ê ηkon e, shii ê mamase yidvu le, le jó.

³⁴ Ε bonyii bò to ceyte bonkunyam bodvu yen fiεε fi kooy le, ja fó, fεε lo, gen see saaka wvudvu elaan te bô ê bontew bo jó le.

³⁵ Ε bonyii no yuuke, buci gene keeyen ten fiεε fi kooy le. Ε bó to fô Jisos to nu, yen wee we le, ε bonceendaa bo dewle le ba ε cine wase wvú le, ε wvú ε shii mbew Jisos e, ε jise ndvú, ε bvufee bwew ε kase wase ε tu fó. Ε bó fan baay.

³⁶ Ε bonyii bò to yeneε fiεε fi to kooyεε le no seje ê bó no fi to ghanεε ε wee we wvú to kenke bonceendaa bo dewle le se bonen.

³⁷ Ε bonyii bocii bo ê biba bi Gelasan e kenke nfan, mum leke Jisos le wvú ene egene. Ε Jisos mum ne fiew, ley ê kekon e le wen egene,

³⁸ Ε wee we wvú bonceendaa bo dewle le to buyεε yî ye le mum no leke Jisos le bô wvú egene. Ε Jisos tun, tfuse wvú jim gay le,

³⁹ “Ε γενε ε è nu fô yew e, egen esee kenghaw ke fiεε le kè Nyo' nu ε ge fô wo le.” Nonen, ε wee wvudvu mum tu jim gen no ghane ê kelaante kedvu le kecii, seje kenghaw ke fiεε le kè Jisos ge fô wvú le.

Jisos kenke mvungay ewe jo bincem bô kpwe

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Ε Jisos lente mamase kase tu jim keba keki. Ε kebombom ke bonyii le kè be she ceyte wase wvú fó fiisen wvú.

⁴¹ Ε cee la mvu to fó ε bó tenje le Jaylus, ε è nu cee ekole yew bunle yi jó. No wvú to, fey gen tum envuw ê Jisos ejise, kuu can le wvú eto ke le ê wen yew,

⁴² Le waa wen kpwee lo. Wvú to kenke wan ε è ka ke wvú, ε è nu wan kpwoon ε wvú nu bilum yuufe ncow bifεε.

Ε bó Jisos ne no gene ε kebombom ke bonyii le faci Jisos.

⁴³ Ε kpwoon mvu nu ente jodvu ε wvú ε cem wase bô kencem ke bokene le bilum

yuufe ncow bifεε. Ε wvú ε jewse wase fiεε ficii fi wvú to kenke can bonyii bo bifuu le, kí ε ghaw bó keefe. †

⁴⁴ Ε wvú bence to ejim jo Jisos, kum ngem ndvu Jisos e. Kan mwaan ε kencem kew mum seme.

⁴⁵ Ε Jisos bife le, “Ε kum yεε me le?” Ε bonyii bocii manen lo. Ε Bita ne bife le, “Cee ekole, ke wo yene le kebombom ke bonyii le faci wo le?”

⁴⁶ Ε Jisos no duu ke le, “Wee nu ε kum me le. Me nu ε n'yuw no mvungay nu ε buy yî yem e.”

⁴⁷ Ε kpwoon we yen le ke je nu dvú yi è nulo é wen enyiim ke, mum cinjin gen gbwe ê Jisos ejise mum see ê bonyii bocii yuw fiεε fi be ge wvú ε se kum Jisos e, bvuu see no wvú be kum nonen kencem kew ε seme lo kan mwaan.

⁴⁸ Ε Jisos gay ê wvú le, “Waa wem, fitele fiuw fi wo lese yî yem e nu ε ge wase wo ε bonen. Ε γενε nta y.”

⁴⁹ Ke no Jisos to beε jemyi ê kpwoon wvudvu nonen, ε wee mvu fese fó nen'yi fô yew e fo Jaylus wvú cee ekole yew bunle we, gay ê wvú le, “Waa wo nu ε mese wase. Fo wo ebvuu eshe enyaa ngew ê wee n'yeyi ke.”

⁵⁰ Ε wvú dīoo jeme nonen, ε Jisos yuw, gay ê Jaylus le, “Fo wo efanè ke, lese ke ε è nu fitele yî yem e maan, é waa wo elun.”

⁵¹ Ε bó mum ne no gene fô yew e fo Jaylus, ke gen fese fó, ε Jisos tun fo wee eley yew. Ε wvú jo ke ε è nu Bit a bô Jem noo Jon noo cee wan bô bwee wan ε bó bó ley.

⁵² Ε to nu ε bonyii tonene, ε kpwe ghamte lo fó. Ε Jisos gay le, “Ben elu bô kpwe, wan baa kpwe ke, wvú leete lo.”

⁵³ Ε bonyii ne no kiele lo wvú fó, njefo bó to kee nta y le wan wvudvu nu ε kpwe wase.

⁵⁴ Ε wvú gen fô wan wvudvu to jiime, jice yî kebo le tee le, “Wan kpwoon, ja wel!”

⁵⁵ Ε wvú mum kase tu dvú, ja we kan mwaan. Ε Jisos gay le bó etaa fiεε é wvú edie.

⁵⁶ Ε bwee bô ice yen fiεε fi kooy le, ε dew yum bó. Ε Jisos lew lo le fo bó esee ê wee fiεε fi kooy ke.

8:43 Lew 15:25-27 † **8:43** Ke bonwa' bo boyvuum bomew kenke njeme wvú le, “Ε wvú ε jewse wase fiεε ficii fi wvú to kenke can bonyii bo bifuu le” ke. **8:44** Mat 9:20 **8:48** Mat 9:22 **8:52** Jon 11:11-13 **8:54** Mak 5:41 **8:56** Mak 7:36

9

Ɛ Jisos tum boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofɛɛ

(Mat 10:1-15; Mak 6:7-13)

¹ Ɛ Jisos ke nɛ tee boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofɛɛ, ɛ bó baance to. Ɛ wvú nya mvungay ê bó mvù bó ebvuuse bonceendaa bo dɛwle le yí bonyii le bvuu fɛle bincɛm dvú,

² mum tum bó ɛ bó egɛn efewci ê bonyii ɛkumɛ bvunfon bvú Nyo' le bvuu fɛle bonyii bo bincɛm e.

³ Ɛ wvú bvuu gay ê bó ɛ, “Ben dioo gɛne, fo wee ejo fiɛɛ kɛ. Fo wee ejo kemban, kɛnɛɛ ɛkɛɛ, kɛnɛɛ fiɛɛ fidien, kɛnɛɛ bigew kɛ. Fo wee ejo bikum bifɛɛ kɛ.

⁴ Ben dioo gɛn ɛ ley ntɛw e, yew yí bó ɛ gɛɛ ben dvú, ɛ ben no ceè kɛ ɛ è nu dvú gɛn buy seke ben ke nɛnɛ ntɛw wvudvu le.

⁵ Ɛ ntɛw mvu tun keefiisɛn ben, ɛ ben nɛnɛ jó, dioo nɛn'yi kucɛ kebvu ke yí bikaa binɛn e, ɛ ke enu nciise fiɛɛ fi bó mom e.”

⁶ Ɛ bó mum nɛ no gɛne, gɛn no ghane bontɛw e bontɛw e, fewci saaka wvù jee wvu ɛkumɛ bvunfon bvú Nyo' le, bvuu fɛle bonyii bo bincɛm e bocii.

Ɛ saaka wvu ɛkumɛ Jisos ffumse 'Elod

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Ɛ 'Elod wvù to saake keba ke won ɛ kè Galilee yuw mwɛɛm mvunciim mvù to kooyi, ɛ mvú ffumse wvú njefo bonyii bomew to nɛn'yi duu ɛ Jisos wvun nu Jon Nleseɛjoo ɛ wvú ɛ kase ɛ buy.

⁸ Ɛ bomew duu ɛ è nu ɛlayja ɛ wvú kase ɛ to. Ɛ bomew duu fibole ɛ è nu wee ntum Nyo' wvu fwele mvu ɛ wvú ɛ kase ɛ buy yí kpwe le.

⁹ Ɛ 'Elod mum ghay ɛ, “Jon nu ɛ me se nu ɛ mbvuse wase ɛkolɛ kew. Wvun wee ɛ bvuu ɛ no nu yɛɛ keseen wvù me n'yuuke kfuu mvun mwɛɛm ɛkumɛ wvú?” Ɛ wvú mum no gomte ɛ wen bee keeyɛn Jisos wvudvu le.

Ɛ Jisos nyanɛ bonyii bontfuke botin

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14)

¹⁰ Ɛ boom bo ntum e bo Jisos e ke ghan kase tu jim, see mwɛɛm mvunciim mvù bó

geɛ ê wvú. Ɛ wvú mum nɛ jo bó ɛ bó bó ɛwse ye, buy gɛn je ê kelaante kè Bɛsayda le.

¹¹ Geenɛn, ɛ bonyii kɛɛ kɛ lo kunɛn bi wvú le, ɛ wvú fiisɛn bó mum kɛw no fewci ɛkumɛ bvunfon bvú Nyo' le bvuu fɛle bonyii bo bincɛm e.

¹² Ɛ diuu ke dioo gɛn ɛ dí eseeyi, ɛ boom bo Jisos e bo ngoo le bo yuufe ncow bofɛɛ bence to gay ê wvú ɛ, “Gayɛ ê bonyii ban ɛ bó egɛn bontɛw bó ɛla yo nceencee le, egom mwɛɛm mvubole mvudien bó fò bó nu ece, njefo fɛn nu njkpwaante.”

¹³ Ɛ Jisos tfuse fiew ɛ, “Ɛ nu enya ben fiɛɛ ɛ bó edie.” Ɛ bó gay ɛ, “Fiɛɛ fi bese kɛnke mɛy kɛ bontuw bo blɛɛd e botin bó byé yifiɛɛ. Wo gomte ɛ bese egɛn eguy mwɛɛm mvudien to enya ê bonyii ban bocii le?”

¹⁴ Bó to gayte nonɛn njefo bonyii to nu fò nteen, ɛ bolemɛɛ maan nu bontfuke botin. Ɛ Jisos mum gay ê boom bew bo ngoo le ɛ, “Ben egay ɛ bonyii eshiyɛn fokuse mond-vuum e mond-vuum e, mbaanshen mbaanshen.”

¹⁵ Ɛ bó gay, ɛ bó shiiyɛn.

¹⁶ Ɛ Jisos jo bontuw bo blɛɛd e bo botin ba bó byé yi yifiɛɛ yɛ, taa we, nya keyoone ê Nyo', mum guushɛ nya ê boom bew bo ngoo le ɛ bó egawcɛ ê bonyii bodvu.

¹⁷ Ɛ bó gawcɛ, ɛ bonyii bocii die ffuu, ɛ boom bo Jisos e bo ngoo le baance bimbɛke bi shɛɛtɛɛ, ɛ bí yinɛn njkaa yuufe ncow fiɛɛ.

Ɛ Bitá cɛɛ ɛ Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ

(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

¹⁸ Ɛ è ke no nu diuu dimew, ɛ Jisos no bunlee wvú emben, ɛ boom bew bo ngoo le nu mbew ye le. Ɛ wvú nɛ bife ê bó ɛ, “Bonyii duu ɛ me nu yɛɛ?”

¹⁹ Ɛ bó tfuse ɛ, “Bonyii bomew duu ɛ wo nu Jon Nleseɛjoo, bomew ɛ ɛlayja, ɛ bomew duu ɛ wo nu wee ntum Nyo' wvu fwele mvu ɛ wvú ɛ kase ɛ buy yí kpwe le.”

²⁰ Ɛ wvú mum bife ê bó ɛ, “Ben duu finɛn ɛ me nu yɛɛ?” Ɛ Bitá tfuse ɛ, “Wo nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ.”

²¹ Ɛ Jisos mum loocɛ ciise lo ê bó ɛ fo bó ke emom lo esee finɛn ɛ wee kɛ.

Ε Jisos jeme ekumε bongew bew noo kpwe ye

(Mat 16:21-23; Mak 8:31-33)

²² Ε wvú mum no jemyi ê bó le, “Wee wvú diee nu Waawee kenke keeke eyen bongew nteen, é bonyii bò saake wonj bô bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò dunçi bonci bo Nyo' le ema lo wvú. Bó nu ke emum eyu wvú, é ediuw ke ebuy eta, é Nyo' ekase ebvuse wvú yî kpwe le.”

Kentam ke wee wvú bii Jisos e

(Mat 16:24-28; Mak 8:34-38)

²³ Ε Jisos mum no jemyi wase ε è nu ê bonyii bocii le, “Ε wee gomte keenu wee wem, tu wvú kenke keetun ekole kew, etulè kentam kew ediuw ecii bii me le.

²⁴ Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase, nu ke elase ke lo. Geenεn, wee wvú lase nshii we nje me, nu ε wvú ε bawce lo nshii wvudvu.

²⁵ Ε bó baanci naa wonj wvun tfuu ε nya ê wee, wvú ε die, ε ke ε lase kenεε ε jim nshii we, é sεw wvudvu enu la?

²⁶ Ben ekeè le é wee wuumene keebii me le noo diεw yem e, é wvú no kee le wee wvú diee nu Waawee nu ke ewuumen ten mweten seke wvú ε kase ε to ente jo bvukuke bwew bvuu nu ten bvú Nyo' Ice bó bonceendaa bew bò yuule le.

²⁷ Ε me ensee ê ben kecεy le, bonyii bomew leeme fen ε bó yaa nu ke eyuw wvun kpwe se bó ε yen no Nyo' saake bvunfon bwew ke.”

Ε nfieesεn Jisos kumεn

(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ Ε è ke no nu ke diεwε ediuw nyan e, no Jisos jemyεε mwεεm mvun, ε wvú jo Bitá bô Jon noo Jem ε bô bó ben yî kum wvumew e le wen egen ebunle.

²⁹ Ε wvú gen dioo bunlee, ε nfieesεn ye ne kumεn, ε ndvú ye ten kumεn no baa lawkene nen mwawmwawmwaw.

³⁰ Ε fí kooy le bonyii bofεε, ε è nu Muses bô Elayja to nu ε ne buynεn fó no jemyi bô bo Jisos.

³¹ Ε n'yuu Nyo' baa yî bó le. Ε bó bó jemyi ekumε kpwe yî Jisos to kenke keegen

ekpwe Jεlusalεm keege é fí eto ekocεn no Nyo' gεkεε.

³² Bó to jemyi nonεn, ε Bitá bô Jon noo Jem nu ε nyii gooke lo bó. Ε bó dioo kamse, yen no n'yuu Nyo' baa yî Jisos e, bvuu yen bonyii bo bofεε ba le ε bó leeme bô wvú.

³³ Ε bonyii bo bofεε bodvu dioo baase εkalε, ε Bitá ne bvumten gay ê Jisos le, “Cee Ekole, fí jee no beene nu fen. Cinε é bese eyoo cún shε, é yimi enu yo, yimi yi Muses, ε yimi nu yi Elayja.” Wvú to jemyi nonεn, yaa cim kee fíεε fí wvú jemyi ke.

³⁴ Ke no wvú to bεε jemyi nonεn, ε kembεw ne to ê bó we banje bó. Ε bó no kenke nfan no bó nu ê kembεw e.

³⁵ Ε diεw jeme ê kembεw kedvu le le, “Wvun nu Waa wem wvú me nu ε ncaw. Ben eyuukε ε è nu wvú le.”

³⁶ No diεw yidvu jeme nonεn ε mεse, ε bó ne yen ε Jisos leeme fó wvú emben. Ε bó ke fanje yaa see lo ê wee kefew kedvu le fíεε fí bó yenεε yî kum wvudvu le ke.

Ε Jisos bvuse nceendaa dεwle yî wan diemsεn e

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Ε ekfunj ke buy yuu, ε bô bo Jisos ne yî kum e no booke. Ε bó dioo bow, tasεn bô kebombom ke bonyii le ke baay.

³⁸ Ε wee mvu mum ne no wamte ê kebombom ente le, “Wee n'yεεyi, kee wo taa ke fô waa wem e. Ε ka ke waa wem nonεn.

³⁹ Keyoy kemew jaa cufe wvú tufe, ε wvú nu taake, dvúnte, ε diffuw buyte εmvu. Kí gene lo bó wvú, yaa benje lo le wvú eyoy ke.

⁴⁰ Me mbe ε nlεke wase le boom buw bo ηgoo le ebvuse keyoy kedvu bó ε mom ηkuuη.”

⁴¹ Ε Jisos yuw nonεn, gay le, “O oo! Engoke ke εcici kè baa lese fitele yî Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene engen embuy nεε, enkuu shém bô ben engen embuy nεε?” Ε wvú mum gay ê cee wan wvudvu le, “To bô waa wo fen.”

⁴² Ε wvú jo dioo too dvú, ε nceendaa dεwle wvudvu bvuu cufe wan wvudvu tufe fokuse, ε wvú no taake. Ε Jisos kan keyoy kè yiile kedvu ε kí buy yî wan

wvudvu le, ε wvú mum bonen. Ε Jisos mum nya wvú ê ice.

⁴³ Ε bonyii bocii yen mvungay mvu è nu mvu Nyo' le, ε diuw yum bó.

Ε Jisos bvuu jeme ekumε bonγew bew bô kpwe ye

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

No bó to bεε kεηke nghaw yî mwεem mvunciim mvù Jisos to gee le, ε wvú nε gay ê boom bew bo ηgoo le le,

⁴⁴ “Ben eloocε enya bitem binen yî fiεε fi me nu enjeme ê ben e. Wee wvù diee nu Waawee nu ε bó nu ke elese wvú can bonyii le.”

⁴⁵ Ε wvú jeme nonen, ε bó fanε yaa kίεε fiεε fi wvú jeme kε, njefo fiεε fimew to nu ε banγe fo bó ekiεε, geenen ε bó no fane keebife ê wvú ekumε njeme wvudvu.

Ε nu yεε wee wvu baay?

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ε bó ke nε kew mbew εbonebon le laa bó sε nu nen ε wee wvu baay ê bó entelen nu yεε le.

⁴⁷ Ε Jisos kίεε fiεε fi bó kpawci fô mvuntelem mvubole, mum jo wan wvu caan leke mbew ye le,

⁴⁸ gay ê bó le, “Ε wee fiisene wan diewe wvun e ê diee diem e, tu wvú fiisene ε è nu me. Wee ε fiisen me, tu wvú fiisene ε è nu wee wvù tum me. Fí ε mum ε no nu le, wee wvù joo εkolε kew caan ê ben entelen nu wvú wvù nu wee wvu baay.”

Ε wee baa kicine wo, tu wvú tomte wo
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Ε Jon mum nε tee Jisos, be wvú le, “Cee εkolε, bese be ε yen wee mvu le ε wvú tenje diee diuw sε bvuuuse bonceendaa bo dεwle le yî bonyii le, bese ε kan, njefo kε wvú yaa nu mvu ηgoo yesebeene le kε.”

⁵⁰ Ε Jisos tfuse le, “Fo ben ecilè kfuu wvuwee wee kε, njefo ε wee baa ekicine ben, tu wvú tomte ben.”

Ε Jisos lese lo keegen Jεlusalεm, ε bonyii bo Samalia tun keefiisen wvú

⁵¹ Ε kefew kè Nyo' to nu ke ejo Jisos ε wvú eben we ke no too wase keekocεn, ε Jisos lese lo keegen Jεlusalεm, mum nε no gene.

⁵² Ε wvú dioo nε, tum bonyii bomew fwe. Ε bó gen ley ntεw mvu wvu Samalia le le bó eseyse bvudvuu jó ê wvú.

⁵³ Ε bonyii bo jó ku wvú bô bvudvuu fanε yaa fiisen wvú kε, njefo bó to kee lo le wvú fele gene ε è nu Jεlusalεm.

⁵⁴ Ε Jεm bô Jon bò nu boom bo Jisos e bo ηgoo le ke yuw fiεε fidvu, bife ê Jisos le, “Bese etee ηguy we ε wvú eshii elεse bonyii bodvu?”*

⁵⁵ Ε Jisos kaa banke ye wam lo bó, †

⁵⁶ mum nε ε bô boom bew bo ηgoo le mum no gene wase je ntεw mvu le jεεy.

Fo wee ηgoo Jisos etaalè ejim kε

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Ε bó bó dioo gene, ε wee mvu to gay ê Jisos le, “Me nu embii wo le naa fεε fô wo gene.”

⁵⁸ Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Nyám yi ηkpwaante kεηke bibuw bibole, ε mvunyiim mvù bile we kεηke yéw yibo, geenen kε wee wvù diee nu Waawee kεηke naa lo fô wvú ejike εkolε kew kε.”

⁵⁹ Ε Jisos nε gay ê wee mvu le, “Ε bìi me le.” Ε wee wvudvu tfuse le, “Tata, yawε ecine ε me engen endwey icεm nε no mbii.”

⁶⁰ Geenεn ε Jisos tfuse ê wvú le, “Cine ε bonyii bò nu le bó nu ε kpweken wase edweyte bonyii bò kpwekene, ε wo egen fiuw efewci ekumε bvunfon bvυ Nyo' le.”

⁶¹ Ε wee mvu bvuu gay le, “Tata, me nu mbii wo le, geenεn yawε ecine ε me engen engay kfuu diem e nε no mbii.”

⁶² Ε Jisos tfuse ê wvuwee wee le, “Ε wee ηgvuume bô jiη keelem lemme, ε bvuu ε no lemte taale ejim, tu mwεten baa kpwentεn keenu εnte jo bvunfon bvυ Nyo' le kε.”

10

Ε Jisos tum bonyii mbansooshwiη ncow bofεε

9:45 18:34 9:46 22:24-26 9:48 10:16; 22:26; Mat 10:40; 20:26-27; Mak 10:43-44; Jon 13:20 9:50 11:23; Mat 12:30 9:51 24:50-51; Mat 19:1; Mak 10:1; Lem 1:9 9:52 10:33 9:54 2Bfn 1:10, 12 * 9:54 Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fen le, “... kε no Elayja to tenεε le?” † 9:55 Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fen le, “Kε ben kee kfuu mvuntelem mvù è kεηke ben kε. Ben ekeè le kε wee wvù diee nu Waawee to keeyuwe lo bonyii kε. Wvù to keeboyse lo bó. 9:61 1Bfn 19:20 9:62 11:2; Fili 3:13 10:1 9:1-6 * 10:1 Bonwa' bo boyvuum bomew tenje le mbansooshwiη (70).

¹ Ejim jodvu, ε Tata baaye bonyii bomew mban̄sooshwi y ncow bofεε * tum fwe, bofεε bofεε le bó egen bontεw e, egen eghan mondvuum mò wen nu ke efey mó le monciim.

² E wvú dioo tumte bó gay le, “Ngbwele duule baay, ε bonyii bo ngbwele le nu caan. Nonen, ben ebunleè le Tata wvú Cee we eciinse bonyii bo ngbwele le wene dvu wvú.

³ Ben egenè le. Ben dioo gene no kee le me ntumte ben ε ben nu egen enu diεwe boom bo njée le ente jo bokuula.

⁴ Ben dioo gene, fo wee ejo bigew, kenεε εkelε, kenεε bolaba bomew ke. Ben dioo ε buy ê je, fo ben eleemenè gayte bonyii le ke.

⁵ Ben dioo ε gen ε ley yew yî ben ley dvú le, yaw gay yew e le, ‘Kembonen enu yew fen.’

⁶ E wee wvú koonke kembonen nu dvú, ε kembonen emey yî ye le. E wvú fen baa nu, ε kembonen kedvu ekase etu jim ê ben.

⁷ Seke ben ε ley yew, mum no ceè ke ε è nu dvú. Fo ben ekumenè yéw ke. Fiεε fidien ficii fî bó nya ê ben, ε ben die, kenεε è nu fiwuun, ε ben wu, njefo é wee lemte lemme, tu wvú kenke keekenke nlawma we.

⁸ E ben ley ntεw e, bó ε fiisen ben, ε nya naa la le ben edie, é ben no diee lo.

⁹ Ben dioo nu jó, no felè bonyii bo bincem e, ebvu efewci ê bonyii bocii le bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee fô bó le.

¹⁰ Geenεn, ben é ley ntεw e, bó é fan keefiisen ben, é ben buy gen bifan bi jé le jan le,

¹¹ ‘Kebvu ke ntεw wene le kè bese jo yî bikaa bisεse le kin fen no bese kuci, ε fiεε ficii kaase tuu yî bikuu binen e. Geenεn, ben ekeè le bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee.’

¹² E me ensee ê ben le, è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεem ebonene fô kelaante kè Sodom efele kelaante kεkε.”

Ngεw bontεw bò tunεε keekumen mvuntelem mvubole
(Mat 11:20-24)

¹³ E Jisos ne gay le, “Ngεw wvu baay nu wene ben bonyii bo Kolasen, ε ngεw wvu baay nu ten wene ben bonyii bo Besayda. Ben ekeè le, é me nto ndioo nge binghaw bi mwεem e bì me nto ngeε jo ben ε è nu Taya bô Sidon, tu bó to nu ε jise wase himbamkpwe, kfum taan ye le nceke keedunε le bó nu ε kumen wase mvuntelem mvubole.

¹⁴ Ben ekeè le è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεem ebonene fô bonyii bo Taya noo bo Sidon e fele ben.

¹⁵ Noo ben bonyii bo Kafana'um, ben kpwaake le bó nu ke ebense ben é ben eben we? 'Aay. Bó nu ke eshike lo ben é ben eshii egen won bonkfu le.”

¹⁶ E Jisos mum gay ê bonyii bò wvú to tumεε ba le, “E wee yuw ben e, tu mwεten yuw ε è nu me le. Wee é ma ben, tu wvú ma ε è nu me. Wee é ma me, tu mwεten ma ε è nu wee wvú tum me.”

Fiεε fi wee ngoo Jisos eyuukè njon yî dvú le

¹⁷ E bonyii bo mban̄sooshwi y ncow bofεε ba ke ghan tu jim yuuke njon, mum gay ê Jisos le, “Tata, bese se tenε diee diuw, ε è cim nu naa bonceendaa bo dεwle le, ε bó yuw ke bese le.”

¹⁸ E Jisos tfuse ê bó le, “Me nse nu ε n'yen ε Satan ε gbwe ke diεwe jan fô yî ε law we ε ley fokuse.

¹⁹ Me nu ε nya wase mvunγay ê ben mvù è nulo é ben elεenci yó bô bongam dvú. E mbvu ε nya mvunγay mvù ben eso mvunγay mvu Satan wvú wee bvuban e dvú mvunciim. Ke è nulo é fiεε eshiw ben ke.

²⁰ Geenεn, fo ben eyuukè njon le bonceendaa bo dεwle le yuuke ben e ke. Ben eyuukè njon ε è nu le εdiee eyene nu ε Nyo' ε san wase ê nwa' we le fowe.”

E Jisos yuw njon
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ke sekedvu, ε Keyoy ke Yuule ge ε njon no yuu lo Jisos. E wvú mum gay le, “Me nyaa keyoone ê wo Icεm Nfon εbulε bô nshe le wo nu ε nyile mwεem mvun ê bogoyfee noo bonkεεfiεε, ε dunε ε è nu ê mvunley

mvu boom e. E nu no fi nu Icem, njefo e nu no wo to shieele le fi enu."

²² E Jisos bvuu jeme le, "Icem nu e nya wase mwεem mvunciim e me. Ke wee nu dvu wvu kee Wan wvu me ke, e mey ke Icem wvu kee. E wee yaa nu dvu wvu kee Icem ke, e mey ke me wvu Wan noo bonyii bo Wan nu e caw keedunε Ice e bo."

²³ E wvu ne banke ye jeme wase e e nu e boom bew bo ngoo le εbonεbon le, "Njon wvu baay nu wene le ejise eyene yene mwεem mvun e."

²⁴ Ben ekeε le bonyii bo ntum Nyo' le nteen bo bonfon to shee beele keeyen mwεem mvu ben yene le, ke fanε yaa eyen ke. No beele ten keeyuw mwεem mvu ben yuuke, ke fanε yaa eyuw ke."

Ngan ekume wee wvu jee wvu Samalia

²⁵ E wee mvu wvu to looci kee bonci bo Nyo' le, ke ne to keemom Jisos, mum bife e wvu le, "Wee n'yeyi, fεε fi me ηkenke keenge nε ηkenke nshii wvu mey lo nu la?"

²⁶ E Jisos bife e wvu le, "Bo san e Nwa' Nyo' le le wee egeε nε? Wo taanke yuuke le la?"

²⁷ E wvu tfuse le, "Bo san le, 'E koonke Tata wvu Nyo' wo bo fitele fiuw ficii, enya εkole kuw e wvu keci, elemte fo wvu le bo mvungay mwuw mvunciim, egeε bvufee bwuw bvucii yi ye le, ebvuu ekoonke waa bwoo no wo koonke εkole kuw.'"

²⁸ E Jisos gay le, "Wo nu e tfuse len. E geε nonen ke emum ekenke nshii wvu mey lo."

²⁹ E wee wvudvu mum ne wowlen bife e Jisos le, "Waa bwεem nu yeε?"

³⁰ E Jisos tfuse e e nu e ngan e le, "Wee mvu to nu e ne Jelusalem no booke Jeliku, dioo gene ley can bocoon e. E bo san wvu, e wvu citen, e bo baaye ndvu ye jo bo mwεem mwew mvunciim, mum lan wvu fo lewte."

³¹ E fi ke ne kooy le wee mvu to booke e je yidvu le e e nu cee ncese, yen wee wvudvu le, wem lo fey.

³² E wee mvu ten ke ne no too, e e nu wee wvu e kfuu di Lewe le, ke to buy fo, yen wvu le, wem lo ten fey.

³³ Geenε, e wvumvu wee ke no lene ten too, e e nu wee wvu Samalia. E wvu ke to buy fo, yen wvu le e shen koo wvu.

³⁴ E wvu gen mbew ye le, geε mbvuum bo mεem yi bilemte biew e, kuu bilemte bidvu bo ndvu, mum tuu wvu yi nyam yi wvu to lene yi dvu le, gen dvu yew bonyii bo ghane le no taale fo wvu le.

³⁵ E bo wvu ce, e bvuvu buy yuu, e wvu bvuse bodanali bofεε nya e wee yew yidvu gay e wvu le, 'Sheε etaalε fo wee wvun e. E wo sheke lo e jewse bigew bi e fesε, e me ηke endioo e ηkase entfuse.'"

³⁶ No Jisos ma nonen, mum bife e wee we wvu to looci kee nci le, "Ente jo bonyii bo botεte ban, wo yen fiuw le wee wvu to dunεε le wen nu waa bwee wee wvu bocoon to sunεε nu wvu la?"

³⁷ E wvu tfuse le, "E nu wee wvu to koolεε shen fo wee wvudvu le." E Jisos mum gay e wvu le, "E genε, egeε ten nonen."

E Jisos bεε fo yew e fo Maata bo Maalia

³⁸ E Jisos bo boom bew bo ngoo le ke ne no gene, gen ley ntεw mvu le e kpwoon mvu nu jo e bo tenε le Maata. E wvu fiisen Jisos e wvu yew.

³⁹ Wvu to kenke waa bwee mvu e bo tenε le Maalia. No Jisos to genεε ley dvu, e Maalia mum gen shii mbew ye le no yeke fεε fi wvu yeyi.

⁴⁰ E Maata nu fiew buuke e e nu bo ntεw. E wvu ke ne to bife e Jisos le, "Tata, wo yene le waa bwεem nu e cine me le me e no ntawtene me embenε se wo ghayte lo le? Gayε ke e wvu eto efice me."

⁴¹ E Tata tfuse le, "Maata, Maata, wo buuke, baysee εkole kuw yi mwεem e nteen,

⁴² e fεε fi nu shiee le baay nu ke fimwaan. Maalia nu e caw wase fifiε, e ke wee yaa nu ke efi e wvu ke."

11

E Jisos yeyi no e nulo e bo ebunlee (Mat 6:5-15)

¹ E to nu diuu dimew, e Jisos no bunlee bvudvuu bvumew e, ke bunle mεse, e wee we ngoo mvu to gay e wvu le, "Tata, yeyi

bese no è nulo é bese ebunlee, lenlen no Jon to yeyee bonyii bew bo ngoo le no bó ebunlee.”

² É Jisos mum gay ê bó le, “Ben dioo bunlee no gaytè le,

‘Icee wese,
geé é bonyii ewvumtè diee diuw,
ege é bvunfon bwuw eto.

³ É nyaà bese mwεem mvudien ediuw ecii,

⁴ Lεshε bibefε bisese,
no bese lεshi bibefε bì bonyii bomew gee
fô bese le.

Fo wo ecine é bese eley mmom yì eghaw
bese le kε.’ ”

⁵ No wvú gay nonen mum fewsen ê bó le, “Ben ejo le wee mvu ben e be ne ε gen ε kumce yew nsaa ye entan entelen ε gay le, ‘Nsaa yem, nenε ke we efoose me bô bontuw bo bvulem e botete.

⁶ Nsaa yem yimi nu ε ne ε buynen gbwen ghane le, ε me n'yaa ηkenke fiε fi me nu entêw wvú dvú kε.’

⁷ Bó ejo le nsaa yo yì wo be kumci ye ε kaa ε tfuse fiew yew le, ‘Fo wo ejewseè me kε. Bee boom bem nu ε bó ε jiim wase ε fen kembun. Kε è nulo é me embvuu ene we le me engom fiε enya ê wo kε.’ ”

⁸ No Jisos fewsene nonen, bvuu gay le, “É me ensee ê ben le é wvú fen baa ene we enya bvulem bvú wo biite njefo wvú nu nsaa yo, tu wvú nu ke eghan kε ene we enya fiε ficii fi wo shieele seke wo ε mεy kε fó ε no kumci.

⁹ Me ε no ngayte ê ben le, ben ebiitè, é Nyo' ke enya ê ben. Ben egomtè, é Nyo' ke ege é ben eyen. Ben ekumci kembun, é Nyo' ke eyene ê ben.

¹⁰ Ben ekeè le wee tfuu wvú biite, nu ke ekenke, ε wee tfuu wvú gomte, nu ke eyen, ε wvú kumci kembun nu ε bó nu ke eyene ê wvú.

¹¹ É nu cee wan wvú la ê ben entelen wvú waa we bife bye, é wvú enya ε è nu yo é wvú?

¹² Nu le é wan be bife gee, é wo enya ε è nu ngam ê wvú le?

¹³ É ben fen bò è nu bonyii bò befe kee keenya mwεem mvù jee ê boom bonen, tu kε è nulo é Icee wene wvú nu fowe enya ten

Keyoy ke Yuule ê bonyii bò biite ê wvú efey naa lo nonen e?”

Jisos bô Belsebu

(Mat 12:22-30, 43-45; Mak 3:20-27)

¹⁴ É Jisos ke no bvuuuse nceendaa dεwle yì wee mvu le ε è nu kencife. No nceendaa dεwle wvudvu to buyee, ε wee wvudvu mum kεw no jemyi. É kebombom ke bonyii le yen no kenke lo ηghaw.

¹⁵ É bonyii bomew no duu le, “Wvú bvuuuse bonceendaa bo dεwle le nen ε è nu bô mvungay mvu Belsebu wvú nfon bonceendaa bo dεwle le.”

¹⁶ É bomew bonyii no teeyi keekoo wvú gayte le wvú ege fiε fi dunçi mvungay mvù ne fowe.

¹⁷ É Jisos kieε bonkpawace bobole mum gay le, “É ketum ne ε gawsen ε no diuu εkinεkin, kí saa ke eleem kε. Kfuú é ne ε gawsen ε no diuu εdinεdin, tu dí ε bvun wase.

¹⁸ É nu kε lenlen no Satan bô ngoo ye ne ε gawsen ε no diuu εbonebon, bvunfon bwew saa ke eleem ten kε. Me ngayte nonen njefo ben duu le me mbvuuse bonceendaa bo dεwle le ε è nu bô mvungay mvu Belsebu le.

¹⁹ É è fen nu le me mbvuuse bonceendaa bo dεwle le ε è nu bô mvungay mvu Belsebu le, tu bonen boom bvuuuse ε è nu bô mvu yee le? Fiε fi boom bonen bodvu gee nu edunce le ben nu ε gbwe wase nsaw.

²⁰ Geenεn é me mbvuuse bonceendaa bodvu ε è nu bô kebo ke Nyo' le, tu bvunfon bvú Nyo' le nu ε to wase fô ben e.

²¹ Ben kee le é ntemmvungay seyse mwεem mwew mvu jem e ε shii ε no cεyte la diew dvú, wee saa ke eshiw fiε fiew kε.

²² Geenεn, é ntemmvungay mvu wvú fele wvú ne ε to ε diu ε so wvú, emum eloo mwεem mwew mvu jem e mvù wvú se gεele ekole yì dvú le, ebvuu ekuu mwεem mwew mvunciim egen dvú é bô nsaa ye egaw.

²³ Ben ekeè le é wee kicine me, tu mweten bone ε è nu bikaa ê me ejim. Wee wvú baa efici me keebaanci lo, tu wvú tawse lo.

²⁴ Keyoy kè yille ké buyte yì wee le mum gen ηkpwaante no gomte fô kí ecee. Geenεn

ké dīoo ε gom ηkuuη, mum jeme ê ekolε kew le, ‘Me nu enkase entu ê me yew fô me nse mbuyεε.’

²⁵ Seke kí ε kase ε to ε yen ε yew nu ε bó ε yεse ε seyse yí ε no yuule,

²⁶ nonεn ε kí mum kase gen, to bô biyoy bimew bisooshwi y bî befe fele kí, ε bô bí mum to ley no cee dvú. Ε mwεεm mum mεse fo yí mwεten e sekedvu fey no mvú se shee nu.”

Njon wvu baay nu wvu baa?

²⁷ No Jisos to bεε jem yí mwεεm mvun nen, ε kpwoon mvu nε sεsε ê kebombom ke bonyii le εnte jeme le, “Njon wvu baay nu wvú kpwoon wvú to bokεε wo, bvuu yamse le.”

²⁸ Ε Jisos tfuse fiew le, “Njon wvu baay nu ε ε nu wvu bonyii bô yuuke diεw Nyo' gee no yí gomte.”

Ε bonyii no gomte keeyen kenghaw ke fiε le kè dunçi fô mvun gay mvu Jisos e ne
(Mat 12:38-42; Mak 8:12)

²⁹ No bibombom bi bonyii le to taashi too mbew ye le, ε wvú nε gay le, “Engokε ke keseen kin nu kè befe. Kí gomte keeyen kenghaw ke fiεε le kè dunçi mvun gay mwem, ε bó yaa nu edunçe ê kí kε. Geenεn, ε ken ghaw ke fiεε le baa fey ke wee ntum Nyo' wvú Jona le kε.

³⁰ No fiεε fi Jona to geε to nu ken ghaw ke fiεε le fô bonyii bo Ninivε le, nu kε len leη no fiεε fi wee wvú diee nu Waawee gee nu ke enu ken ghaw ke fiεε le fô engokε ke keseen kin e.

³¹ Ε nu ke enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, ε Yaa wvú to saake ketum kè Shεba eleem bô engokε ke keseen kin ege ε bó elese kí ηgew e, njefo wvú to nu ε ne ketum kew e ê kendvuse ke won e keeto eyuw bvufee bvú Nfon Saamun e. Geenεn ben eyekε eyuw, wee mvu nu fεn bô fiεε ε fí kuuke fele fi Saamun e.

³² Ε bonyii bo Ninivε nu ke elomte ten engokε ke keseen kin εbvubwε le kí to nu ε jay baay, njefo bó to nu ε yuw fiεε fi Jona to fewcεε, kumεn mvuntelem mvubole. Wee

mvu wvun fεn bô fiεε fi fele fi Jona le, ε ben yaa kumene mvuntelem mvunεn kε.

Ken'yeese ke ye le

(Mat 5:15)

³³ Kε wee ké tfuuke ken'yeese lese εgaaku kε. Kε ε yaa nulo ten ε wvú εbvuu ejo ηkaa ekfukε dvú kε. Wvú ké tfuuke, tome ε ε nu yí fiεε fi bó tomyi ken'yeese yí dvú le, le bonyii dīoo leyte yew eyεne n'yuule.

³⁴ Jise diuw nu ken'yeese ke ye yo le. Ε jise diuw yuule lo, ε ye yo yicii enu ε yí ε yin sen bô n'yuule. Geenεn, ε jise diuw baa yuule, ε ye yo yicii enu ε yí ε yin sen lo bô εjiwε.

³⁵ Fí mum ε no nu le, wee etaalε laa wen lene ε ε nu εnte jo n'yuule nu εnte jo εjiwε le.

³⁶ Ε wo lene εnte jo n'yuule ε keba kemew yaa nu ε εjiwε le kε, ε mwεεm mvunciim emum eyuule kε diεwε no ken'yeese ké baa no nyaa n'yuule yí yo le.”

Ε Jisos tooshe Bofalasii bô bonyii bô dunçi bonci

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Ε Jisos ke mεse njeme we, ε wee Falasii mvu tee wvú le wvú eto ε bô wen egen ediekεn. Ε Jisos mum gen, ley, shii ε bó no diekene,

³⁸ ε wvú baa yaw ecukε can kε. * Ε wee Falasii wε taa ε fí ghaw wvú.

³⁹ Ε Tata kiεε fiεε fi wvú kpawci mum jeme ε wvú le, “Ben Bofalasii cuke mvun kom bô shúw ye le, geenεn ε mwεεm mvú befe bô ken'yεε ejise ε cin lo fô mvuntelem mvunεn e.

⁴⁰ Biyun bin! Kε Nyo' wvú to bomεε ekfun nu wvú to bomεε εnte ten e?

⁴¹ Fí ben bee keegeε nu le, ben enyaa mwεεm mvú ben ken ke ê mwεεm mwε le ε bonyii bo kefufe le, ε mwεεm mvunciim emum eyuule fô ben e.

⁴² Ngew wvu baay nu wene Bofalasii. Ben nyaa keba kemwaan ε Nyo' εnte jo biba yuufe bi mbáse yí ben keeke naa noo mwεεm mvú ben keeke gεεle ε mbáse le le yí eshumte, geenεn kaa cin'yi keegεε mwεεm mvu len fô bonyii le bô keekoonke

Nyo'. Ben be keŋke keegeè mwεem mvudvu mvunciim yaa cin'yi fimew e ke.

⁴³ Ngew wvu baay nu wene Bofalasii. Ben ké no koonke ke keeshiile ε è nu fwe yéw bunle le, bvuu koonke le bó egayte ben e ê way bô n'wvum.

⁴⁴ Ngew wvu baay nu wene, njefo ben nu ke diewe jém yì yaa yen'yi ke, ε bonyii lene yì dvú le yaa kee ke.

⁴⁵ No Jisos to jemyi nεn, ε wee mvu wvú to looci kee bonci bo Nyo' le gay ê wvú le, “Wee n'yεyi, wo kee ke le fiεε fì wo jemyi nu ε kum bese le tεn e.”

⁴⁶ E Jisos tfuse le, “Ngew wvu baay nu tεn wene ben bonyii bô looci kee bonci bo Nyo' le. Ben nεn'yi yike bonyii bô bvujite ε bvú fele mvungay mvubole sε è nulo é ben elaw ke naa lo kpwan εbo keefice bó dvú ŋkuuŋ.

⁴⁷ Ngew wvu baay nu wene. Ben bomte jém bonyii bo ntum Nyo' le bô bo'icee cee bonεn to yuwyεε.

⁴⁸ Fifi dunçi le ben tomte gee di bo'icee cee bonεn e. Bó to nu ε yuwyε bonyii bo ntum Nyo' le, ben ε mum ε shεε ε no seysee bomte jém yibo.

⁴⁹ E nu fiεε fì to geε ε Nyo' bô bvufee bwew sε jeme le, ‘Me nu ŋke enciinse bonyii bem bo ntum e fô bó le, é bó ke eyuwyε bomew ebvuu ekun bomew.’

⁵⁰ Nonεn, Nyo' nu ke ebife ê εŋgokε ke keseen kin εkumε εlεmε ke bonyii bew bo ntum e bocii bô bó to yuwyεε ε kεw no won to kεwεε.

⁵¹ Wvú nu ke bife ε kεw yì εlεmε ke Abel e egeŋ ebuy yì ke Sakalia wvú bó to yuε εntelεŋ jo ketan ke ncese bô yew ncese le. Me nseŋe lo ê ben keceey le Nyo' nu ke ebife ê εŋgokε ke keseen kin εkumε kpwe bonyii bodvu ba bocii.

⁵² Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bô looci kee bonci bo Nyo' le. Ben nu ε nyile ken'yene ke diuw fwese wvú è nulo é wee eley dvú sε kiεε fiεε fì nu lεŋ e. Ben nu ε tun keeley, ε bvuu ε no baanke bonyii bô gomte keeley fo bó eley.”

⁵³ E Jisos ke ja le wen egeŋe, ε Bofalasii bô bonyii bô to dunçi bonci bo Nyo' le kεw

no leeshi wvú bô díew biwci mwεem ê wvú nteen nteen,

⁵⁴ ε bó to gee nonεn teeyi lo wvú keeyuw fiεε diuw we le emum ekoo wvú.

12

Fo wee ejemyi jεy gee jεy ke

¹ No Jisos to jemyi, ε bibombom bi bonyii le no taashi fó bontfuke le bontfuke le faanene. E bomew lεnci bikaa bi bomew e. E Jisos nε kεw no jemyi ε è nu ê boom bew bo ŋgoo le gayte le, “Ben ejoð kefew yì fintunlεεn fì Bofalasii le fì è nu gee dibole di bó jemyi jεy, gee jεy e.

² Ben ekeè le ke fiεε nu dvú fì bó banyì fì nu ke enu sε fì ε buy εmwa ke. E ke fiεε nu dvú tεn fì bó nyile fì nu ke enu sε bó ε kiεε ke.

³ Ben ekeè le fiεε ficii fì ben jemyi εntan nu ε bó nu ke eyunεn εmvunsheen. E fiεε ficii fì ben ké faale yew sε no tfumtfume nu ε bó nu ke ejan ε è nu fô ekolε ke yew e.

Wee wvú bó efanè (Mat 10:28-31)

⁴ Nsáa yεm, me ε no njemyi ê ben le fo ben efanè bonyii bô nulo eyu ke ε è nu nyam ye maan sε è nulo é bó ebvuu ege fiεε fimew ke.

⁵ Ben eyeke eyuw wee wvú ben efanè. Ben efanè ε è nu Nyo' njefo è nu wvú wvú keŋke mvungay keeyu wee, ebvuu elese mwεtεn ŋguy wvu baay e. Me mbvuu ŋgayte ê ben le ben efanè ε è nu wvú.

⁶ Ke ben kee le bó ké no geese mvunsha mvuntin ke yì mvunyinyi le mvunfεεm maan? Geenεn, ke finsha fimew nu dvú fimwaan fì Nyo' ké daaye ê fì le ke.

⁷ Finεn nu ε Nyo' kee naa yvúw yicii yì nu ê ben εfa. Fo ben efanè ke. Ben fele lo mvunsha fó nteen.

Wee wvú beŋe bô wee wvú tune Jisos (Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ E me embvuu ensee ê ben tεn le, é wee beŋe ê bonyii εjise le wen kee me, tu wee wvú diee nu Waawee nu ke ebee tεn mwεtεn ê bonceendaa bo Nyo' le fwe.

⁹ Geenεn, é wee ma lo me ê bonyii εjise, tu me nu ŋke ema tεn mwεtεn ê bonceendaa bo Nyo' le εjise.

¹⁰ Fí ε bvuu è no nu le, Nyo' nu ke elεεshe díew yì befe yì wee jemýi ekumε wee wvù diee nu Waawee, geenεn κε è nu naa lo é Nyo' ke eyuu elεεshe díew yì befe yì wee jemýi ekumε Keyoy ke Yuule κε.

¹¹ Seke bó ε koo ben ε gen dvú yéw bunle le, κεnεε fwe dvu bonyii bò saake won κεnεε fwe dvu bonyii bò κεnκε mvungay mvu sa' le, le bó egen esaw ben, fo ekolε ekfumtè ben le laa ben nu ke egen etanje diuw egay le la le, κεnεε ejeme nεε le.

¹² Ε nu ke enu kefew kedvu le é Keyoy ke Yuule esee fiεε fi ben ejeme.”

Ngan ekumε keyonj ke cee kpawaw e

¹³ No Jisos to teete boom bew bo ngoo le nonεn, ε wee mvu nε jeme εnte jo kebom-bom ke bonyii le, gay ê wvú le, “Wee n'yεeyi, gayε ê waa bwεem le wvú egaw bvushεw bvuseεbeewvu enya bwem.”

¹⁴ Ε Jisos bife ê wvú le, “Diemsεn, è gεke yεε me le me ensumentenè bonsaw bonεn, mbvuu ngaakè bvushεw bvunεn?”

¹⁵ No wvú bife nonεn mum gay ê wee tfuu le, “Ben eyεnè fo ben eyεlè ejise yì mwεem e, njefo κε nshii wee yaa nu nje mwεem mvù wvú κεnκε κε, wee ejo naa ε mwεten κεnκε nεε.”

¹⁶ No wvú jeme nonεn, mum ma ngan le, “Cee kpawaw mvu to κεnκε wεε we, ε mwεem ke jonj dvú baay.

¹⁷ Ε wvú mum κew no kpawawci le laa wen nu ke ege nεε le? Wen nu ke egeε ngu wen fεε le?

¹⁸ Ε wvú mum nε cu ntaη le, ‘Fiεε fi me nu enge nu fin. Me nu ensaw bigone biem, enkase enkuwse, emum engeε ngu bò mwεem mwem dvú mvunciim.

¹⁹ Ε me nke endioo ε nge nonεn, emum engay ê ekolε kem le me nu wee keshi. Me nκεnκε mwεem mvù me nu nke endie embuy bilum e nteen. Ke me mbee ebvuu embuuke κε. Me nu endiekene κε wase lo, mbvuu η'wukene n'yuuke njonj.

²⁰ No wvú seyse nonεn, ε Nyo' mum tee wvú le, ‘Keyonj kin! Entanj εben nu ε me nu nke enkase enjo keyoy kuw. Mwεem mvun

mvunciim mvù wo seyse ε gεε nu ke enu mvu yεε le?”

²¹ No Jisos jeme nen mum gay le, “Ε nu κε lenlen no fí nu ke enu fô wee wvù baanci bvukuke fô ekolε kew e yaa κεnκε bvukuke ê keba ke Nyo' le κε.”

Bó elese mvuntelem ε è nu yì Nyo' le (Mat 6:25-34)

²² Ε wvú bvuu nε no jemýi wase ε è nu ê boom bew bo ngoo le le, “Fo ben eyanyanè ekumε nshii wene le laa ben nu ke edie la le, κεnεε ekumε ye yene laa ben nu ke ejise la le.

²³ Ben ekeè le keyoy ke wee le fele mwεem mvudien, ε ye wee fele ndvú.

²⁴ Ben etaa eyεn binjaanη, κε bí ké no jewyi bvuu gbweci ngu κε. Ke bí yaa κεnκε bigone κε. Ε Nyo' nyanyi κε bí bicii. Ke ben kee le ben fele mvunyiim e?

²⁵ Ε nu yεε ê ben entelen wvù yanyanη, wvù nulo ebise κε naa kefew caan yì nshii we le?

²⁶ No è nu se è nulo é ben ege naa fi caan fin nkunη, è ge la wvù ben soo bikuu ekumε mwεem mvumew?

²⁷ Ben etaa yεn no fow ké no kuu nu. Ke fow ké no lemte κεnεε shile ndvú κε. Geenεn, é me ensee ê ben le κε naa Nfon Saamun bò bvukuke bvucii bvù wvú to κεnκε to ké suute ye no nu ε wvú ε buy fô fow mvu le κε.

²⁸ Ε Nyo' suute εgay yo nkpwaaante nen, εgay yò kuu εben, buy ntfuu ε bó ε fwεε wase fotan, tu κε è nulo é wvú esufe ben efey lo nonεn e? O oo bonyii bo mbee wvù doose le!

²⁹ Fí mum è no nu le fo ben eyanyanè, bvuu kpwaake le laa ben nu ke ediee la bvuu wuu la le,

³⁰ njefo mvumvun mwεem ké no kpawawci κε bonyii bo yì nshε le bò yaa kee Nyo' κε. Ben ekeè le Icee wene kee lo le ben shieele mwεem mvun mvunciim.

³¹ Ben elese bvufee bvunεn ε è nu yì bvunfon bvù Nyo' le, é wvú emum enyaa ten mwεem mvun mvunciim ê ben.

³² Ngoo yεm, no ben nu caan nen, fo ben efanè κε, njefo Nyo' wvù Icee wene nu ε caw keenya bvunfon ê ben.

³³ Ben egese mwεem mvù ben kεηke, egaw bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le, egomtè bobuuncuu ε è nu bò yaa nulo esεεken kε. Ben egεεlè kpwaw wene ε è nu won Nyo' le, fô è yaa nulo é wvú eka kε, ε coon yaa nulo efey fó kε, ε shéw yaa nulo ekan kε.

³⁴ Ben ekeè le fò wee gεke kpwaw we nu kε fó fò fitele fiew nu enu.

*Bonyii bo Jisos e ecεytè wvú
(Mat 24:45-51)*

³⁵ Ben ekay bicaw binen, etfuw bin'yeese ecεytè lemme,

³⁶ kε diεwε boom bo lemme le bò cεyte cee εkolε wvubo ε wvú nu gbwen bvujen e. É wvú nu ke edioo ekaase ekumcε kembun é bó eyene lo é wvú eley.

³⁷ Njon wvu baay nu ke enu wvu boom bo lemme le bò cee εkolε wvubo nu ke edioo efεese eyen ε bó nu we cεyte. É me ensee ê ben kecεey le wvú nu ke esen ndvu ye é bó shiiyen fokuse é wvú eto bô mwεem mvudien egawcε ê bó.

³⁸ Njon wvu baay nu ke enu wvu boom bo lemme le bò wvú nu ke edioo efεese eyen ε bó nu cεyte. Kenεε wvú nu ke eto entan entelen, kenεε seke nyimshie ε ton.

³⁹ Ben ekeè le é cee yew kee kefew kè coon nu ke eto, é wvú ecεytè. Wvú saa ke ecine é bó engoy yew ye kε.

⁴⁰ Ben ten kεηke keecεytè, njefo wee wvú diee nu Waawee nu ke ekase eto ε è nu é kefew kè ben yaa kee kε le.”

⁴¹ É Bitá mum nε bife é wvú le, “Tata, wo ma ngan wvun ε è nu é bese, nuu é bonyii bocii le?”

⁴² É Tata tfuse le, “Waa lemme wvú nu wvu kecεey bvuu kεηke bvufee nu wvú la? Kε è nu wvuε wvú cee εkolε we nu ε gεε wvú le wvú etaalè fô yew ye le, é kefew ke dioo ε kocen ε wvú nya mwεem mvudien mvu boom bo lemme le é bó le?”

⁴³ Njon wvu baay nu ke enu wvu waa lemme wvuε wvú cee εkolε we nu ke edioo etoo eyen ε wvú gee lemme lenlen no wvú bee keegεe.

⁴⁴ É me ensee ê ben kecεey le cee εkolε we nu ke ebense wvú é wvú etaale fô mwεem mwew e mvunciim.

⁴⁵ Geenεn, é waa lemme wvudvu nε ε jeme é εkolε kew le, ‘Kε cee εkolε wεm nu ke eyanzen ekase eto kε’, ε mum ε kew ε no suunke boom bo lemme le bò bolemsε noo bò bokεnε, diekene bvuu wuu mbvuum ε mó koole wvú,

⁴⁶ tu cee εkolε we nu ke enε esεε ebuynen diuu dimew di wvú yaa be kpwaake le kε noo é kefew kè wvú yaa be kee le kε. Wvú nu ke edioo ε buynen nonen, emum enya ngεw é waa lemme wvudvu, eciinse wvú é wvú egen enu bô bonyii bò yaa jemyi kecεey kε.

⁴⁷ Waa lemme wvú kee fiεε fi cee εkolε we gomte le wvú egeè, ε fanε yaa eseyse egee, nu ε bó nu ke etam wvú bongbwan nteen.

⁴⁸ É waa lemme wvú yaa kee kε fiεε fi cee εkolε we gomte le wvú egeè, ge fiεε fi è nulo é bó etam wvú bongbwan nteen, nu ε bó nu ke ewewcε kε lo wvuε caan. Wee wvú bó nu ε nya mwεem é wvú nteen nu ε bó nu ke eshieele nteen é wvú. É wee wvú bó nu ε gεε mwεem can ye le nteen nu ε bó nu ke ebife é wvú nteen.”

*Jisos to bô kenεawsen
(Mat 10:34-36)*

⁴⁹ É Jisos bvuu gay é boom bew bo ngoo le le, “Me nto keenfwεε ε è nu nguy yí nshε le. Wee ejo ε wvú be bεenci wase.

⁵⁰ Me ηkenke kfuu ngεw wvu baay keenley wvú le, ε fitele fiem nu ke elεeten kε seke me ε nley wase wvú le.

⁵¹ Ben kpwaake le me nto ε è nu bô nyεkeey yí nshε le fen e? Naa lo. Ben ekeè le me nto ε è nu bô kenεawsen.

⁵² É kew yí keseen e, yew yí nu bonyii botin nu ke egawsen. Bonyii bo botete nu ke egawsen bô bo bofεε, é bo bofεε egawsen bô bo botete.

⁵³ Cee wan nu ke egawsen bô waa we wvú diemsen, é wan wvú diemsen egawsen bô ice. Bwee wan nu ke egawsen bô waa we wvú kpwoon, é wan wvú kpwoon egawsen bô bwee. Bwee diemsen nu ke egawsen bô kpwεε waa we, é kpwεε wan egawsen bô bwee dweese.”

*Bonyii kee kefew
(Mat 16:2-3)*

⁵⁴ E Jisos gay wase ε è nu ê kebombom ke bonyii le le, “Ben ké yene seke kembew bene je εkuεku, ε ben mum no duu le, ‘Jan nu ke egbwe.’ E yí ke mum gbwe.

⁵⁵ E ben ké yen ten ε fwefwe ε banke wase ye ε no booke lo je εweεwe, é ben mum no duu le, ‘Kenkfum ke baay nu ke enu.’ E kí mum ke no nu.

⁵⁶ Ben bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy ban, no ben taale εbulε bô nshε mum kiεε no εkfun nu ke enu, ke è nulo ten é ben ekiεε mwεεm mvù Nyo' dunji yí kefew kin e nje la?

⁵⁷ E ke è nulo ten é ben ekpwawce fiεε fi leη fi è nulo é ben egeè le?

⁵⁸ E wee jo wo ε no gene dvú yew nsaw e, é wo mom ε ben ε wvú seyse ε è bεε ê je, fo wvú ke egufe wo egen efese can wee wvù saake bonsaw e, é wvú efese wo can nci le é bó efen wo yew ncaw e.

⁵⁹ E me ensee ê wo le ke wo nu ke ebuy dvú se wo ε mese ε law finyinyi ficii fi bó shieele ke.”

13

Wee tfuu ekumen fitele fiew fo wvú ke ekpwe

¹ E to nu kefew kedvu le, ε bonyii bomew ke nε be Jisos kumte bonyii bo Galilee bomew bò to genεε keεge ncese fô Nyo' le, ε Baylet tum bonyii ε bó gen gbwoce bó, ε bileεm bibole taashε bô bi nyám yí bó to gee ncese dvú.

² E Jisos yeke nen, bife ê bó le, “Ben kp-waake le bonyii bodvu to kpwe kfu yiyε kpwe nonen njefo bibefe bibole to fele bi bonyii bo Galilee bomew e nuu?

³ Ke è nu nonen ke. E me ensee ê ben le, é ben baa ekumen mvuntelem mvunen, é ben bocii ke ekpweken ke nonen.

⁴ Ben kumyi bonyii bo yuufe ncow nyan bò yew yí defe ê we to kesεε Siloam yuwyε bó? Ben kpwaake le bonyii bodvu to kpwekene nonen njefo bibefe bibole to fele bi bonyii bo Jεlusalεm bomew e nuu?

⁵ Ke è nu nonen ke. E me ensee ê ben le, é ben baa ekumen mvuntelem mvunen, é ben bocii ke ekpweken ke nonen.”

Ngan kete kè yaa to yumte mvuntam ke

⁶ E Jisos mum ma ngan mvu ê bó le, “E to nu kefew kemew e, ε wee mvu yee kete kemew * ê wvú wene. E kefew ke kocen, ε wvú to keekoy, fanε yaa yen ε mvuntam ε yum yí dvú le ke.

⁷ E wvú mum gay ê wee wvù to taale fô weε we le le, ‘Taa eyen, è nu wase bilum bitete keseen no me ntoo keenkoy mvuntam yí kete kin e, n'yaa yene fiεε le yí dvú le ke. Gbwolε lo. Kí banji bvudvuu εcici.’

⁸ E wee we lemme wvudvu tfuse le, ‘Cee εkolε, ke bvuu cinε ke dvú kelum kin, é me encεwce kenji kedvu engeε binfo fô.

⁹ E è ke edioo enu kelum kè too le kí ε yum, é fi ejon, kí ε fan keeyum ee, é me emum egbwo.’ ”

E Jisos fε kpwoon mvu diuu di mbam e

¹⁰ E è ke no nu diuu di mbam e dimew, ε Jisos no yεεyi bonyii yew bunle mi le.

¹¹ E kpwoon mvu nu dvú ε keyoy kemew nu yí ye le, ε è nu kè ké ge ε wee tu wee gon. Kí to nu ε ge wase wvú ε cem bilum yuufe ncow nyan jim ε ngvuse, ε è yaa nulo é wvú ebvuu eleem we teyey ke.

¹² E Jisos yen kpwoon wvudvu le, tee wvú ε wvú to. E wvú gay ê wvú le, “Bwεεm, wo nu ε boy wase εbo jo ntun wo wvun.”

¹³ No wvú gay nonen, mum nεke kebo kum wvú le. Kan mwaan, ε jim ye kase nele ye, ε wvú leem we teyey, mum no tumte monkum mo Nyo' le.

¹⁴ E cee εkolε yew bunle yidvu yen no Jisos fε kpwoon wvudvu ε è to nu diuu di mbam e, ε fiεε fidvu ton'ye wvú baay. E wvú mum no saake bonyii gayte le, “Eduw ε lemme nu εsoocaan. Ben etoð ε bó fele bincem binen ε è nu ediuw yoya le. Fo wee ebvuu emom eto diuu di mbam e ke.”

¹⁵ E Tata tfuse ê wvú le, “Ben bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy ban. E ké dioo nu diuu di mbam e, wee saa ejo na' we kenεε kembεεbey kew egen enya joo dvú?

¹⁶ Kpwoon wvun ε no nu waa Abila'am, ε Satan ε lese wase yí ncaw e bilum yuufe ncow nyan, tu ke fíbaa jee le bó ebvuse wvú yí ηgew e diuu di mbam e?”

13:3 Mben 7:12 13:6 Mat 21:19; Mak 11:13 * 13:6 Kete kedvu nu ε bó tenje ê díεw bala le le, «Fig». 13:8 2Bi 3:9, 15 13:10 Mak 2:27-28 13:14 Ksm 20:9-10 13:15 14:5; Mat 12:11-12 13:16 1:54-55, 73; 3:8; 19:9

17 No Jisos jeme nonen, ε bonyii bew bo bvuban e wuumen, ε bonyii nteen no lanlanye lo fibole nje binghaw bi mwεem e bicii bi Jisos to gee.

*Ngan ekumε ngow fintam fimew
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)*

18 Ε Jisos nε ghay le “Bvunfon bvυ Nyo' le nu ke diεwe la? Fiεε fi ε nulo ε me enfewsεn dvú nu la?

19 Bvú nu ke diεwe ngow fintam fimew † fi wee to tfumyεε wene dvυ wvú, ε yí ke buy, ku yin tu kete ε mvunyiim mvù bile we no yoote yí dvú le.”

*Ngan ekumε fintunlεen
(Mat 13:33)*

20 Ε wvú bvυu nε ghay le, “Ε nulo ε me embvυu enfewsεn bvunfon bvυ Nyo' le bô la?

21 Bvú nu ke diεwe fintunlεen fi kpwoon to fewεε mvuum ε bintee bi baay baay e bitete jo fiysεn dvú, tow gεε, ε fí mum ge ε mvuum modvu ben.”

*Diuw fwese wvu fiasaa
(Mat 7:13-14, 21-23)*

22 Ε Jisos ke mum nε no gene Jelusalem. No wvú to gene no fele ε bilaante bô ε bontεw e yeεyi bonyii.

23 Ε wee mvυ nε bife ε wvú le, “Tata, ε nu ke bonyii caan bô nu ke eboy e?” Ε Jisos mum tfuse wase ε bonyii bocii le,

24 “Ben elumtε ntay keeley ε ε nu fô diuw fwese wε wvú nu fiasaa le. Ben ekeε le bonyii nteen nu ke egomte keeley yaa keηke je ke.

25 Kefew nu ke ekocεn, ε cee yew eja we efaa kembun. Wvú nu ke edioo ε faa, ε ben emεy εkfun ekumci kembun leke le, ‘Cee εkolε, yene ke yew ε bese eley.’ Ε wvú emum etfuse ε ben le, ‘Kε me n'yaa ηkee jô ben nε ke.’

26 Ε ben emum ekεw etanji le, ‘Ε nu bese bô beene se shee diekene bvυu wukene. Ε wo se ghane yeεyi bonyii bontεw bosese le.’

27 Ε wvú ebvυu ekase etfuse ke le, ‘Me nseje lo ε ben le ke me n'yaa ηkee ben ke. Ben enεne lo ε me εfwese ben bô ghane buwyi mwεem ban.’

28 Ben nu ke eyεn Aba'am bô Aysik noo Yakow noo bonyii bo ntum Nyo' le bocii εnte jo bvunfon bvυ Nyo' le, ε ben nu ε bó ε ban εkfun, ε ben emum ebeele ηgeci bigew.

29 Bonyii nu ke enε biba bicii ε kεw jô diuu sane ε gen ε buy jô dí seeyi noo εweεwe bô εkuεku jo won, eto eshii ediekene εnte jo bvunfon bvυ Nyo' le.

30 Ben ekeε le bonyii bomew bô nu εjim keseen nu ke enu bo fwe, ε bomew bô nu fwe keseen nu ke enu bo εjim.”

*Ε Jisos bεm Jelusalem
(Mat 23:37-39)*

31 Ε ε no nu ke kefew kedvu le, ε Bofalasii to gay ε Jisos le, “Buy fiuw jan egen keba kemew e njefo Nfon 'Elod gomte keeyu wo.”

32 Ε Jisos tfuse ε bó le, “Ben egen egay ε dikfuu didvu le me mbvuuse bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le εben, mbvυu nfele bincεm, ε ε nu ke no me nu embuy engee ntfuu, ε ke edioo enu foeshentfuu, ε me emum emεse lemme diem.

33 Geenεn, ε me nu enkεw lεne diem di Jelusalem εben, embuy enlεn ntfuu engen embuy foeshentfuu. Kε fí baa kocεn le bó eyu wee ntum Nyo' bvudvυu bvumew e se ε nu Jelusalem ke.”

34 No Jisos jeme nen, mum bεm le, “Εβεεy Jelusalem! Εβεεy Jelusalem! Wo wvú yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le, bvυu tumyi bonyii bô Nyo' tumte fô wo le bô εta. Ε nu wase bokaη bomεε no me mom keembaance boom buw ke diεwe no bweeshie ké baance boom bew kfuke, wo ε fan?

35 Taa eyεn, yew yo nu ke etu binffuy. Ε me ensee ε ben le ke ben nu ke ebvυu eyεn me le ke, egen ebuy kefew kε ben ke egay le, ‘Nyo' nu ε lan kembonεn yí wee wvú too ε diee di Tata le.’ ”

14

Ε Jisos bvυu fε wee diuu di mbam e

1 Ε ε ke no nu diuu di mbam e dimew, ε Jisos gen keediekεn yew dvυ wee wvu baay mvυ. Ε wee wvudvu to nu wee Falasii. Ε bonyii bô to nu fó no gbwetene Jisos keeyεn fiεε fi wvú nu ege.

13:19 Εsek 17:23; Mat 13:31
25:11-12 13:27 2Tim 2:19

† 13:19 Ngow yin nu ε díew bala le le, «mustard».

13:30 Mat 19:30

13:35 Mben 118:26; Εsek 10:18-19

13:21 Mat 13:33

13:25 Mat

14:1 Mak 2:27-28

² E to nu ε wee mvu leeme fó ε Jisos ejise cemte bô ntun ε wvú ε ge wase can bô bikaa ε mvuwken.

³ E Jisos bife ê Bofalasii noo bonyii bô to looci kee bonci bo Nyo' le, bô to nu fó le, "Nci wesebeene nu ε bee le è nulo é bó efe wee diuu di mbam e?"

⁴ E bó fanε yaa tfuse fiεε kε. E Jisos jice wee wvudvu le, fε wvú, mum gay le wvú egene.

⁵ E Jisos mum kase bife ê bonyii ba le, "E wee mvu ben e kenke wan * kenεε na', wvú ε gbwe ê fwεη diuu di mbam e, mwεten saa ebvuse lo kan mwaan e?"

⁶ E bó ma fiεε fi bó etfuse.

Wee ejoo ekole kew caan

⁷ E Jisos ke taa yen no bonyii too cawci ε è nu mondvuum mo fwe se shiyyine fó, ε wvú maw díεw ê bó le,

⁸ "Seke bó ε see wee bô nkaw bvujen, wvú ε gen, fo wvú eshii ε è nu fô bvudvu bu fwe le kε, njefo è nelo enu ε bó ε see ten wee mvu wvu baay wvú fele wvú dvú.

⁹ E cee bvujen wvú se senεε bó dvú bocii ke enε eto emum egay ê wvú le, 'Nεne we enya bvudvu bvun ê wee wvu baay wvun.' E wvú emum enε bô ken'wuumen enε shii wase ε è nu ejim.

¹⁰ Seke bó ε see wee bô nkaw bvujen, wvú ε gen, shii ε è nu ejim, wvu le cee bvujen ke enε eto egay lo ê wvú le, 'Nsaa yem, nenε we fen enε shii ε è nu fwe.' Nonεn, é wvú emum ekenke n'wvum fwe dvu bonyii bocii fó.

¹¹ E nu ke lenlen no wee tfuu wvú bensee ekole kew nu ε bó nu ke eshike lo wvú. E wee wvú shiwse ekole kew nu ε bó nu ke ebense lo wvú."

Wee etaalè ε è nu fô bonyii bo ηgew e

¹² E Jisos mum nε kase gay ê cee yew wvú to tenεε wvú yew dvu wvú le, "Seke wo gomte keetee bonyii le bó eto ediekεn, fo wo etee ε è nu nsáa yo bô boom bo bwoo le noo kfu diuw kenεε bonyii bo kpwaw e bo ntεw wo le kε. E wo tenε boba bonyii, é bó ke ekase ten etee wo yéw yibole, é fi emum enu le bó nu ε tfuse wase kebo kuw.

¹³ Seke wo gee nkaw, tee ε è nu bonyii bo kefufe le, bonkεwle bô bontεne noo binfefe.

¹⁴ E wo ge nonεn, é wo emum ekenke kembonεn, njefo kε boba bonyii kenke fiεε fi è nulo é bó ekase etfuse ê wo kε. E ke enu Nyo' wvú nu ke elaw wo diuu di bonyii bew nu ke ebuyte yî kpwe le."

*Ngan ekumε nkaw wvu baay
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ No Jisos jeme nonεn, ε wee mvu wvú bô bó to diekene mum gay ê wvú le, "Njon wvu baay nu wvú wee wvú nu ke ediekεn ente jo bvunfon bu Nyo' le."

¹⁶ E Jisos mum fε ê wvú le, "E to nu kefew kemew e, ε wee mvu seyse nkaw wvu baay, be bonyii nteen.

¹⁷ E diuu ke to kocεn, ε wvú tum waa we lemme le wvú eghan esee ê bonyii bocii bô wvú to bee le bó etoò, le mwεem mvunciim nu ε bó ε seyse wase.

¹⁸ E waa lemme wvudvu mum gen yen bó le, ε bó kεw no camte ye mwaan mwaan. E wee wvu fwe wvú wvú to yenεε gay ê wvú le, 'Me nse nu ε nguy wεε wεm wvu fwε, ε me nkεnke keenεen etaa. Kee wo, fo ben ecεytε me kε.'

¹⁹ E wvú bvuu yen wvumvu le, ε mwεten gay le, 'Me nse nu ε nguy bona' bem bo lemme le yuufe, ε me ηgene keseen keemom bó. Kee wo, fo ben ecεytε me kε.'

²⁰ E wvú yen wee mvu le, ε wvú gay fiew le, 'Me nse nu ε nkoooy bwee yew, ε kε kefew yaa nu dvú kè è nulo é me ento kε.'

²¹ No bó tfuse nonεn, ε waa lemme wε mum tu jim gen see fiεε ficii ê cee ekole we. E cee nkaw wvudvu yuw, ε fitele bente lo wvú. E wvú mum kase tum waa we lemme wε gay le, 'Buy cekey, egen εlaante eghan ntasεn jé bô mvujetεle mvunciim e, ekum bonyii bo kefufe le, bontεne, bô binfefe noo bonkεwle eto dvú.'

²² E wvú gen kase to gay le, 'Cee ekole, me nu ε ηge wase no wo be gay, geenεn, yew baa yinεen kε.'

²³ E cee ekole we gay ê wvú le, 'Buyε keseen egen ghan jé le bô mvujetεle le mvunciim, ekan wa lo bonyii é bó eto, é yew yem eyinεen.

²⁴ Ɛ keè lɛ kɛ wee mwaan ɛnte jo bonyii ba bò me nse n'yawɛɛ mbe nu ke emom lo fiɛɛ fiem fidien ê wvú ɛmvu kɛ.' ”

No è nulo é wee eseyse sɛ ley ngoo Jisos e (Mat 10:37-38; 5:13; Mak 9:50)

²⁵ Ɛ Jisos bvuu nɛ no ɣɛnɛ, ɛ bibombom bi bonyii le shfumte bii wvú le. Ɛ wvú ke nɛ banke ye gay ê bó lɛ,

²⁶ “Kɛ è nulo é wee enu wee wɛm ngoo sɛ wvú koonke me fele bwee bô ice, bvuu koonke me fele kpɛwɛsɛ bô boom noo boom bo bwee le bô jéme ye kɛ. Ɛ wvú kɛnke naa tɛn keekoonke me fele no wvú koonke ekolɛ kew.

²⁷ Kɛ è nulo tɛn é wee enu wee wɛm ngoo sɛ wvú nu ɛ tuu kew kentam ɛ no bii me le kɛ.

²⁸ Ɛ nu yɛɛ ê ben ɛntelɛn wvú gomte keebom yew yí defe ê we, wvú saa eyaw eshii ekpɛwɛɛ lɛ laa wen kɛnke bigew ɛ bí ɛ kocɛn bì wen nu ke ebom dvú emɛsɛ lɛ?

²⁹ Ɛ wvú baa eyaw ege nonɛn nkɛnɛn ɛ wvú ke enɛ elese kenffuy é yew eghaw wvú keebom. Ɛ bonyii edioo efele emum ebuu wvú gayte lɛ,

³⁰ ‘Kenɛnɛ kin se nu ɛ kɛw yew yí ɛ ghaw wvú keemɛsɛ.’

³¹ Kɛ lɛnɛn tɛn, è nu nfon wvú la wvú gomte keetum jem bô nfon mvu, wvú saa eyaw eshii fokuse ekpɛwɛɛ lɛ laa è nulo é wen bô bonyii bowene bo jem e bo bontfuke yuufe etum jem bô nfon wvumvu wɛ bô bew bonyii bo jem e bô nu bontfuke mbaanfiɛɛ lɛ?

³² Wvú ɛ kpɛwɛɛ ɛ yɛn lɛ fí nu ke eghaw, é wvú emum etum bonyii bew bomew é bó eɣɛn eyɛn nfon wvumvu wɛ lɛ ɛ wvú bɛɛ ncejole, elɛkɛ wvú lɛ nyɛkeey enú ê bô wen ɛntelɛn.

³³ Fí mum è no nu lɛ, é wee baa ecinɛ mwɛɛm mwew e mvunciim, wvú saa enu wee wɛm ngoo kɛ.

³⁴ Nkɛnɛn nu fiɛɛ fí jee. Geenɛn, é yí nɛlo ɛ cife, é bó ebvuu ege nɛɛ dvú é yí sɛ ebvuu ekase eyeke?

³⁵ Kɛ tu yí ɛ la wase ɛcici. Ɛ kɛ shiee yaa bvuu nu dvú wvú bó elese wɛnɛ, kɛnɛɛ yí binfo le kɛ. Yí nu kɛ wase lɛ bó elan lo. Wee wvú kɛnke bitem keeyuw ɛ wvú yuw.”

15

Ngan ɛkumɛ njee yí to laɛ (Mat 18:10-14)

¹ Bonyii bò to fii shile noo bonyii bò befe bomew to too fô Jisos e keeyekɛ fiɛɛ fí wvú to yɛɛyí.

² Ɛ Bofalasii bô bonyii bò to duŋci bonci bo Nyo' le kɛw no wvukene, gayte lɛ, “Wee wvun fiisene bonyii bò befe bvuu diekene bô bó.”

³ Nonɛn, ɛ Jisos ma ngan wvun ê bó lɛ,

⁴ “Ɛ nu yɛɛ ê ben ɛntelɛn wvú kɛnke njée gbwee, yimiaan ɛ la, é wvú ke elaame? Wvú saa eyaw ecinɛ yí mban bvuuɛ ncow bvuuɛ le nkɛpwaante eɣɛn egomte yimiaan yidvu eɣɛn ebuy seke wvú ke eyɛn yí le?

⁵ Wvú é gom ɛ yɛn yí le, emum eyuuke njon, etuu fô gbwee,

⁶ ekfuuyi dvú fô yew e. Ɛ wvú dioo ɛ kfulɛ dvú, emum ekum nsáa ye bô bonyii bò cee mbew ye le gay lɛ, ‘Ben eto é beene elanlan njee yɛm ɛ yí be ɛ la, me ɛ nkase ɛ n'yɛn yí le.’

⁷ Ɛ me ensee ê ben lɛ, è nu kɛ lɛnɛn no nlanlan wvu baay nu ke enu won wvu we le, nje wee wvú befe mwaan wvú nu ɛ kumɛn fitele fiew. Bó nu ke elanlanje wvuɛ wee fele bonyii bo mban bvuuɛ ncow bvuuɛ bô nu teyey yaa shieele nkumɛn kɛ.

Ngan ɛkumɛ jise di bigew e di to laɛ

⁸ Nu lɛ è nu kpwoon wvú la wvú kɛnke bigew yuufe, jise ɛ la fô é wvú ke elaame? Wvú saa etfuw nguy eyeese, eyese yew, eloocɛ etasse eɣɛn ebuy seke wvú ke eyɛn e?

⁹ Wvú é tasse ɛ yɛn, emum ekum nsáa ye bô bonyii bò cee mbew ye le egay lɛ, ‘Ben eto é beene elanlan jise diem di bigew e, ɛ dí be ɛ la, me ɛ nkase ɛ n'yɛn.’

¹⁰ Ɛ me ensee ê ben lɛ, è nu kɛ lɛnɛn no bonceendaa bo Nyo' le lanlanje nje wee wvú befe mwaan wvú nu ɛ kumɛn fitele fiew.”

Ngan ɛkumɛ wan wvú to laɛ

¹¹ Ɛ Jisos bvuu jeme lɛ, “Wee mvu to kɛnke boom bolemsɛ bofɛɛ.

¹² Ɛ wvu ɛjim ke mum nɛ gay ê wvú lɛ, ‘Icɛm, gawɛ bwem bvushɛw enya ê me

keseen.' Nonen, ε ice mum gaw bvushew bvudvu ê bó.

¹³ Ε wan wvu ejim wvudvu fi bwew bvushew, ε è ke dioo nu ejim jo ediuw caan, ε wvú baance bvucii gese mum laa bala won wvumew e ncejole, mum gen no gbwayte bvuke bigew bidvu yî nce wvu ecici le.

¹⁴ Ε wvú ke dioo bvuw ε bi ka, ε jen yî temyi ne koo won wvudvu le, ε wvú no tane fiεε fidien.

¹⁵ Nonen, ε wvú mum gen gom lemme fô wee mvu wvu won wvudvu le keelemte wvú le. Ε wee wvudvu mum ciinse wvú le wvú egen ecēyte bonkunyam bew.

¹⁶ Ε wvú mum gen no cēyte, ε wee yaa nu dvú wvú enya wvú bô fiεε fi wvú edie ke. Ε wvú mum no kenke shiee le wen bee ediee mwεem mvudien mvú bonkunyam ké no diee.

¹⁷ Ε wvú ke ne kew no kpawwci mwεem, tee bvufee bwew jim, mum gay le, 'Bonyii bo lemme le bo icem e kenke mwεem mvudien nteen ε mvú ghaake bó, ε me nu fen ηkpwee jen.

¹⁸ Me nu ene we, engen fô icem e, engay ê wvú le, 'Icem, me nu ε nge kebefe fô Nyo' le noo fô wo le.

¹⁹ Me mbaa mbvuu ηkocen le bó etenje me le waa wo ke. Joo ke wase me diewe wee wo lemme le.' "

²⁰ Nonen, ε wvú mum ne no tuu jim fô ice le. Ε wvú ke dioo too buyte wase mbew la le, ε ice lan jise yen wvú le. Ε shen koo wvú bô wan, ε wvú ja we, lewte gen, bam wvú, bvuu ηoce.

²¹ Ε wan wvudvu mum gay ê wvú le, 'Icem, me nu ε nge kebefe fô Nyo' le noo fô wo le. Me mbaa mbvuu ηkocen le bó etenje me le waa wo ke.'

²² Geenēn, ε ice kaa tee lo bonyii bew bo lemme le gay le, 'Ben egen cekey, egom kekum naa ké jee ntay, eto etfume yî ye le, ebvuu elese fincaw yî ebo kew e noo bolaba yî bikaa biew e.

²³ Ben egen ekoo waa na' wvú fan, seε ε beene ediee lanlanje,

²⁴ njefo waa wem wvun se nu ε kpwe wase ε kase ε tu dvú. Wvú se nu ε la, ε kase ε yene.' Nonen, ε bó mum kew no lanlanje.

²⁵ Fiεε fin to kooyi, ε wan wvu ηgaywee nu ηkpwaante. Ε wvú ke dioo kfuuyi, ke to buy mbew yew e, yuw no bine gbwee.

²⁶ Ε wvú tee wee lemme mvu bife laa bó se bine ε è nu la le.

²⁷ Ε wvú tfuse ê wvú le, 'Waa bwoo nu ε tu jim eben. Nonen, icen ε seε waa na' wvú fan, njefo wvú be ε yen waa bwoo le ε wvú nu dvú bvuu temyi.'

²⁸ Ε wvú yuw nonen ε shém kaa ton'ye lo wvú, ε wvú mum fan keeley yew. Ε ice buy gen no booyi wvú le wvú eley ke yew.

²⁹ Geenēn, ε wvú tfuse ê ice le, 'Taa eyen, me nse nlemte fô wo le diewe nfa le yî bilum bin e bicii, ε me ηke mbaa nfan wase keenge fiεε fiuw fimew ke. Wo ke baa nya wase me ke naa bô waa bie le me enlanlan dvú bee nsáa yem ke.

³⁰ Waa wo wvun wvú se genεε bvuw bvushew bô bokene bo nsake le ε dioo to, wo mum ε koo lo waa na' wvú fan ε seε nje ye.'

³¹ Ε ice tfuse ê wvú le, 'Waa wem, bee wo se nu fen sekeci, ε fiεε ficii fi me ηkenke nu ke fiuw.

³² Geenēn, fi be jee keelanlanje njefo waa bwoo wvun se nu ε kpwe wase, ε kase ε tu dvú, wvú se nu ε la, ε kase ε yene.' "

16

Waa lemme wvú to fiwεε kenfiw

¹ Ε Jisos bvuu jeme ê boom bew bo ηgoo le le, "Wee kpaw mvu to kenke waa we lemme wvú wvú to gekεε le wvú etaale fô kpaw we le. Ε wvú ke ne yuw le waa we lemme we bvuke lo bigew biew.

² Ε wvú mum tee waa we lemme wvudvu bife ê wvú le, 'Fin fi me n'yuuke ekume wo nu la? Baance bonwa' bocii bô wo saanke kpaw wem jó eto etfuse ê me. Ke wo yaa beε ebvuu elemte me le ke.'

³ Ε waa lemme we gen shii kpawwε le, 'No cee ekole wem kuunke wase me fô lemme le, me nu enge neε? No me nu se me ηkenke mvungay keenlem bô jiw, ε me mbvuu η'wuumene keenleke elekeε.'

⁴ Ε wvú mum ne kpawwε le, 'Me nu ε ηkieε wase fiεε fi me nu enge, wvu le seke bó ε kun me fô lemme le, ε me enkenke nsán yî nulo efiisene me yéw yibole.'

⁵ Nonen, ε wvú mum tee bonyii bò to kenke fioo cee ekole we mwaan mwaan. Ε wvu fwe to ε wvú bife ê wvú le, 'Wo laake cee ekole wem nê?'

⁶ Ε wvú tfuse le, 'Ε nu bokolo bo mεem e bo baay baay gbwee.' Ε wvú gay le, 'Ko ηwa' wo fioo wvun eshii fokuse cekey, ekumen esan le mbaanshen.'

⁷ Ε wvú kase bife ê wvumvu le, 'Wo laake yo nê?' Ε wvú tfuse le, 'Ε nu bikele bi εgin e gbwee.' Ε wvú gay le, 'Ko ηwa' wo fioo wvun ekumen san le bikele mbanɲan.'

⁸ Ε cee ekole waa lemme wvun ke yen no wvú fiwse wvú nonen, kaa bense lo wvú le wvú nu ε feefen baay." Ε Jisos mum mese le, "Bonyii bo fokuse fen feefene yî mwεem mvù bó gee le fele no bonyii bo n'yu le feefene yî mvubole mvu n'yu le.

⁹ Nonen, me ε no ηgayte ê ben le, ben ejòò kpaw wene wvu fokuse fen koole nsán dvú, wvu le seke wvú ε ka, ε Nyo' efiisen ben ê wvú yew fô ben nu ke enu sekeci.

¹⁰ Wee wvù nulo ekiεε keetaa fô fiεε fi caan e ntay, nulo ekiεε keetaa ten fô fi kuuke le. Ε wee wvù fiike kenfiw yî fiεε fi caan e, nulo efiw ten yî fi kuuke le.

¹¹ Ε ben nu se ben nulo ekiεε keetaa fô kpaw wvu fokuse fen e, ε ke enya yeε ê ben kpaw wvù kpaw?

¹² Ε ben nu se ben nulo ekiεε keetaa fô fiεε fi wee mvu le ntay, ε ke enya yeε ê ben finen?

¹³ Ke è nulo ε waa lemme elemte bocee ekole le bofee ke. Ε wvú lemte nonen, ε wvú ebane wvumvu, koonke wvumvu, kene eyuuke wvumvu le ntay, joo wvumvu ekuse. Ke ben nulo elemte Nyo' le bvuu lemte bigew e ke."

¹⁴ No Jisos jeme nonen, ε Bofalasii yuw ne no buu lo wvú, njefo bó to koonke bigew baay.

¹⁵ Ε Jisos mum gay ê bó le, "Ε nu ben ban bò dunɲi ye le ben nu bonyii bò jee fwe dvu bonyii, geenε Nyo' kee mwεem mvunciim mvù nu ê mvuntelem mvunen e. Ben ekeè le mwεem mvù bonyii bense le è nu mwεem, nu mvù Nyo' taale ε mvú bemte lo fô wvú le."

Nci bò bvunfon bvú Nyo' le

¹⁶ Ε Jisos bvuu gay le, "Ε to nu fwele ε bó fewci ε è nu bonci bo Muses e bò mwεem mvù bonyii bo ntum Nyo' le to saanke. Geenε, ε kew no Jon to toε, nu ε bó fewci wase ε è nu saaka wvù jee wvu ekume bvunfon bvú Nyo' le. Wee tfuu ε mum ε no taanke keeley ente jo bvunfon bvú Nyo' le bvudvu le.

¹⁷ Fí nu cekey fô εbule bò nshε le keeka, efey fo fijise fi ηwa' le ela εcici ê Nwa' bonci le.

¹⁸ Fí ε no nu le, ε wee kun kpwe, ε jo wvumvu, tu wvú nu ε ge kebefe ke diewe keejan kpwoon mvu. Wee ε jo kpwoon wvù buy wase ε wee yew, tu mweten nu ε jo kpweε wee."

Laasalus bò wee kpaw

¹⁹ Ε Jisos ke bvuu ne gay le, "Wee kpaw mvu to nu dvú, suute ye bò ndvú yî jee, diee ekole kew εdiuw εci.

²⁰ Ε wee kefufe mvu nu ten dvú, ε diee nu Laasalus. Ε binoken ε kooyε wvú ye yici. Ε bó to γεε ε wvú no shee jiime diuw fwese wee kpaw we le,

²¹ cεyte le laa wvú nu ke edioo ediekene ε fiεε eshεte ε wen bonci diee le. No wvú to jiime fó nonen, ε bwé bvuu mεese too laci binoken biew.

²² Ε è ke no nu kefew kemew e, ε wee kefufe wvudvu kpwe, ε bonceendaa bo Nyo' le to tuu wvú gen γεε bvudvuu bvú njon e mbew Aba'am e. Ε wee kpaw we ke kpwe ten ε bó dwey wvú.

²³ Ε wvú gen ε è nu won bonkfu le no nu fó yî ηgew wvu baay e. Ε wvú ke ne lan jise, yen Aba'am e ncejole bò Laasalus mbew ye le.

²⁴ Ε wvú tee le, 'Icem Aba'am, koo shen fô me le eciinse Laasalus ε wvú elese kpan εbo kew ê joo le eto leese leme diem dvú. Me nu lo yî monlum mo baay e ηguy wvun e.'

²⁵ Ε Aba'am tfuse fiew le, 'Waa wem, kume seke wo to beε cee yî nshε le. Wo to kenke mwεem mvù jee mvunciim sekekie, ε Laasalus yene fiew ε è nu ηgew. Keseen nu ε Laasalus nu yî njon e ε wo nu yî monlum e.

²⁶ Ke è mey ke fin ke. Ε keè ten le kenseen ke baay nu ε bó ε seyse wvu le fo è nulo ε

wee ene fən edanşen eto fò wo nu ke, ε è yaa nulo ten é wee ene fò wo nu edanşen eto fən ke.'

²⁷ E wee kpaw wε bvuu lεke le, 'Kee wo icem, ciinse ke Laasalus fò yew e fosese.

²⁸ Me ηkenke boom bo bwεem e botin, é wvú egen etefe bó le bó eyenè fo bó ke eto ten fò bvudvuu bvυ ηgew e bvun e ke.'

²⁹ E Abła'am tfuse fiew le, 'Boom bo bwoo le bodvu kenke bonwa' bò Muses bō bonyii bo ntum Nyo' le to sanşε, bó eyuukè mwεem mvù bó gayte.'

³⁰ E wee kpaw wε tun gay le, 'Aay icem Abła'am, é è be buy wee mvu yī kpwe le ε gen ε fewce ê bó, é bó se yuw ekumen mvuntelem mvubole.'

³¹ E Abła'am tfuse ê wvú le, 'E bó tun keeyuw fiε fi Muses bō bonyii bo ntum Nyo' le gayte, bó saa ke eyuw naa lo ten fi é gayte wee wvú buy yī kpwe le ke.'

17

N'yeyi Jisos ekumε kebefe bō mbee noo lemme

¹ E Jisos gay ê boom bew bo ηgoo le le, "Ke mwεem mvù teeyi bonyii ε bó gee bibefe nu ke eyuu enu se mvú nu lo ke. Geenεn, ηgew nu dvú fò wee wvù teeyi bonyii le bó egeè bibefe le.

² Fí nu ke ejee fò wvuwe wee le le bó eshenke kebwee ke diene le ê kendon kew e, edomse wvú ê joo yī baay e, efey fo wvú egeè ε boom ban gee bibefe.

³ Ben edioo nu no yenè.

E waa bwoo ge fiε fi befe, é wo jeme ê wvú. Wvú é kumen, é wo leeshe nya ê wvú.

⁴ E wvú cim ge mwεem mvù befe fò wo le bokaη bosooshwi yī diuu le, ké ge kase ke to ku can le wen nu ε jay, tu wo kenke ke keefoose wvú."

⁵ E boom bo Tata le bo ntum e ke ne gay ê wvú le, "Geε é mbee wese etemyi ntay."

⁶ E Tata tfuse le, "E me ensee ê ben keceey le, é ben be kenke mbee ε wvú nu ke naa diewe shem nsusu le, tu è nulo é ben egay ê kete ke baay kin le kí emvuw ye fən egen eleem ê joo yī baay e, é kí emum eyuw lo ben e.

⁷ Ben ejo le wee ηgoo yene le kenke waa we lemme, wvú ε she lemte wene, kenεε wvú be taale ε è nu fò njée le, é wvú ke dioo ε kfulε, é wvú emum egay le waa we lemme wvudvu egen lo ejo mwεem mvudien mwew eshii ediee le?

⁸ Ke è nulo é fí enu nonεn ke. Fiεε fi wvú nulo egay nu ke le wvú egen ekumen ndvú, eseyse mwεem mvudien mvuwene eto dvú, emum ecεyte, é wen dioo ε dieken, ε wuken, é wvú ebaance mwεem se gen edieken.

⁹ Waa lemme wvudvu é ge mwεem mvun mvunciim, é wvú ke eshe enyaa keyoone ê wvú?

¹⁰ E nu ke lenlen no finεn nu. Ben ke dioo ε ge lemme di bó nya ê ben dí ε ka, é ben egay ke le, 'Bese nu ke lo fisese boom bo lemme le, ε bese ge ke ε è nu lemme disese.'

E Jisos fe bonyii bo ntun wvu baay e yuufe

¹¹ No Jisos to gene Jelusalem, no fele ê ked-wee ke won wvú Samalia bō wvú Galilee le.

¹² E wvú ke gen dioo eleyte ntεw mvu le, ε bolemsε bomew yuufe bò to cemte bō ntun wvu baay yen wvú le ncejole,

¹³ mum tee bō diεw yī temyi le, "Jisos cee bonyii, camε ke shen fò bese le."

¹⁴ No Jisos yen bó le, gay le, "Ben egen edunçe bikuu binεn ê bocce ncese." No bó ne ε no gene mum bonεn no yuule beε ê je.

¹⁵ E wee mvu ente jo bó yen le wen nu ε bonεn wase, mum kase no tuu jim fò Jisos e hensee Nyo' foweεwe.

¹⁶ No wvú to, mum gbwe ê Jisos ejise beεle wvú. E wee wvudvu to nu wee wvu Samalia.

¹⁷ E Jisos gay le, "Bonyii bee yuufe bò me mbe nfε bó ε no yuule, bo bvooke ε fee?

¹⁸ Fí nu le wee baa nu dvú wvú eyen le wen ekase etu jim enya keyoone ê Nyo' efey ke tolo wvun e?"

¹⁹ E Jisos mum gay ê wvú le, "Ja we egenè fiuw. Fitele fi wo lese yī yεm e nu ε ge wase wo ε bonεn."

Bvunfon bvυ Nyo' le bvυ keseen bō bvù too

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ E Bofalasii ke ne bife ê Jisos le laa bvunfon bvυ Nyo' le nu ke ekεw seke la le.

Ɛ wvú tfuse le, “Ƙe nciise yaa nu dvú wvú nu ke eduŋce seke Nyo' nu ke ekew esaake bvunfon bwew ke.

²¹ Ƙe wee yaa nu dvú wvú nu ke eduu le, ‘Ben etaa eyen, Nyo' wvun ɛ wvú saake fɛn’, kɛnɛɛ le, ‘Wvuwe ɛ wvú saake fofe’ ke. Ben eyeke eyuw, bvunfon bvú Nyo' le nu ɛ mvuntelem mvu bonyii le.” *

²² Ɛ wvú mum kase jeme wase ɛ ɛ nu ɛ boom bew bo ŋgoo le le, “Kefew too lo kɛ ben nu ke egomte keeyen wee wvú diee nu Waawee le kɛ naa diuu dimwaan, saa eyen ke.

²³ Ɛ nu ke enu kefew kekɛ le ɛ bonyii bomew eduu le, ‘Ben etaa yen, wvuwe fofe’, kɛnɛɛ le, ‘Ben etaa yen, wvuwwun fɛn.’ Bò dioo jemyi nonen fo ben egenè keetaa ke.

²⁴ Ben kee no jan ké lawte we nen mwaww, ɛ ebuw ɛ won yo ɛna ɛcii yuu nen mwan, ɛ bonyii bocii yen. Ɛ nu kɛ lɛŋlɛŋ no bonyii bocii nu ke eyen wee wvú diee nu Waawee le diuu di wvú kaase too.

²⁵ Geenɛn, no wvú ke egen, sɛ kase eto, nu ɛ wvú kɛŋke keeyaw yen bonɣew nteen ɛ ɛŋgokɛ ke keseen kin ema lo wvú.

²⁶ Ƙe lɛŋlɛŋ no fí to nu kefew ke Noa' le nu kɛ no fí nu ke enu kefew ke Wee wvú diee nu Waawee le.

²⁷ Bonyii to nu diekene, wukene, ɛ bokɛnɛ bô bolemsɛ taashi bvujen, ɛ bonyii nyaa boom ɛ bolemsɛ taashi bvujen bô bó, ɣen buy diuu di Noa' to leyɛɛ ɛ ŋguw e ɛ joo ke buy to lɛsɛ bó bocii.

²⁸ Fí nu ke enu tɛn lɛŋlɛŋ no fí to nu kefew ke Lot e. Bonyii to diekene, wukene, kamene way, lemte ŋɛɛ, bvuu bomte yéw.

²⁹ Ɛ Lot ke dioo buy Sodom, ɛ Nyo' mum shike ŋguy we ɛ wvú no shiile bɛenci kɛ diɛwɛ mvunƙan e, shii mum lɛsɛ bonyii bo Sodom bocii.

³⁰ Ɛ nu kɛ no fí nu ke enu diuu di wee wvú diee nu Waawee nu ke esɛsɛ ebuynɛn e.

³¹ Ɛ nu ke edioo enu ɛbvubwɛ, fo wee wvú nu ɛ yew we ɛ mwɛɛm mwew nu yew, ebvuu eshii eley yew le wen ejo sɛ no lewte kɛ. Lɛŋlɛŋ tɛn, fo wee wvú nu wɛnɛ ebvuu ekfuuyi le wen egen ejo fiɛɛ kɛ.

³² Ben ekume fiɛɛ fí to kooyɛɛ bô kpwɛɛ Lot.

³³ Wee wvú gomte keebawci nshii we fo wvú elase nu ke elase kɛ lo. Ɛ wee wvú lasɛ nshii we nu ɛ wvú bawcɛ lo nshii wvudvu.

³⁴ Ɛ me enɣay ɛ ben le, ɛ nu ke enu ɛntan jodvu, bonyii nu ke ejjime fontaw bofɛɛ, ɛ bó ejo mwaan ɛ wvumvu eshɛɛ.

³⁵ Bokɛnɛ bofɛɛ nu ke egooke bvulɛm fodiɛn, ɛ bó ejo mwaan ɛ wvumvu eshɛɛ.

³⁶ [Bolemsɛ bofɛɛ nu ke enu wɛnɛ, ɛ bó ejo mwaan ɛ wvumvu eshɛɛ.]” †

³⁷ Ɛ boom bew bo ŋgoo le mum bife ɛ wvú le, “Tata, fiɛɛ fidvu nu ke ekooy ɛ ɛ nu fɛɛ?” Ɛ wvú tfuse ɛ ɛ nu ɛ ŋgan e le, “Fô kɛŋkpwe ke fiɛɛ le nu, nu kɛ fô fô bonɣulɛŋ nu etaashi.”

18

Ngan ekumɛ kpwɛɛ ŋkfu bô wee wvú saake bonsaw

¹ Ɛ Jisos mum ma ŋgan mvu keeyɛɛyi boom bew bo ŋgoo le le bó kɛŋke keebunlee sekecii yaa doose kɛ.

² Ɛ wvú gay le, “Wee wvú saake bonsaw mvu to nu ɛ kelaante kemew e, ɛ wvú yaa fane Nyo', yaa yɛnɛ tɛn jise di wee le kɛ.

³ Ɛ kpwɛɛ ŋkfu mvu nu tɛn ɛ kelaante kedvu le. Ɛ wvú ké no ɣɛnɛ sekecii kule can ɛ wee wvú saake bonsaw wɛ le wvú efi kɛ wen esumtɛn nsaw wen bô wee wen bvuban.

⁴ Ɛ wee wvudvu yaa leese ɣvune ɛntunɣan kɛ, ɛ kpwɛɛ ŋkfu wɛ mɛy kɛ no cine fô. Ɛ fí kɛ ghaw, ɛ wee wvudvu gay le, ‘No me nu sɛ me nfane Nyo', sɛ me ncim n'yɛnɛ jise di wee le,

⁵ geenɛn no kpwɛɛ ŋkfu wvun too kɛ jewsee me nen, me nu en'yɛn le me nu ɛ nsumtɛn nsaw we no wvú gomte, ɛfuw kɛ nonɛn, ɛ wvú ke emɛy kɛ etoo jewsee me nen, ɛ wee ke enɛ ekpwe lo ɛ wvú ɛbo.’ ”

⁶ No Tata ma nonɛn, mum gay le, “Ben eyuw fiɛɛ fí wee kɛŋke ke ɛcici wvú saake bonsaw wvun to jemyɛɛ.

⁷ No wvú to fiɛɛ kpwɛɛ ŋkfu wɛ nen, tu kɛ Nyo' nulo efi tɛn bew bonyii bô wvú nu ɛ caw bô beele fô wvú le ɛntan bô

17:21 11:2, 20; Mat 12:28 * **17:21** Kɛnɛɛ le, “bvunfon bvú Nyo' le nu ɛ ben ɛnte.” **17:22** 21:7-24 **17:23** Mat 24:23-25; Mak 13:21-23 **17:25** 9:21-22 **17:28** Kɛŋ 19:24-25 **17:31** Mat 24:17-18; Mak 13:15-16 **17:32** Kɛŋ 19:26 **17:33** 9:24; Mat 16:25; Mak 8:35 † **17:36** Kɛ bonɣa' bo boyvuum bomew kɛŋke kɛncim kin kɛ. **17:37** Job 39:30 **18:1** 11:2; Lum 12:12; Fili 4:6; Kolo 4:2; 1Tes 5:17 **18:5** 11:7-8

εμvunsheen e? Ε nulo ε wvú ebvuu eguute lo ye?

⁸ Ε me ensee ε ben le Nyo' nu ke esumten nsaw wvubo naa cekey. Geenεn wee wvú diee nu Waawee nu ke edioo kaase too eyen ε bonyii nu dvú bò nu ε lese fitele yí Nyo' le fokuse fen nonen e?"

Ngan ekumε wee Falasii bô wee wvú fii shile

⁹ Ε Jisos bvuu nε ma wvumvu ngan ε è nu ε bonyii bò to yene bikuu bibole le bowen nu bonyii bo teyten, mum nyensee lo bomew bonyii.

¹⁰ Ε wvú gay le, "Bonyii bomew bofεε to nu ε ben gen yew ncese le keebunle. Wvumvu to nu wee Falasii, ε wvumvu nu wee wvú fii shile.

¹¹ Ε bó gen ley, ε wee Falasii wε gen leem fiew wvú emben bunle le, 'Nyo', me nyaa keyoone ε wo njefo ke me nu diεwε bonyii bomew e ke. Ke me n'yεεle ejise yí mwεεm e ke. Ke me nfiike kenfiw ke. Ke me njaanke bokεnε bo bonyii le ke, ε ke me nu naa ke diεwε wee wvú fii shile we le ke.

¹² Me ηké no mbamte mwεεm mvudien εdiuw εfaa yí kemaa le. Me ηké no nyaa keba kemwaan ε wo εnte jo biba yuufe bi mwεεm mvunciim mvú me ηkenke le."

¹³ Geenεn, ε wee wvú to fii shile wε leem fiew ncejole, fanε yaa cim taa we ke, so' εkolε, lan wεm mum bunle le, 'O Nyo', me nu fiem wee wvú befe, camε ke shen fô me le."

¹⁴ No Jisos fe nen, mum gay le, "Ε me ensee ε ben le wee wvú to fii shile wε to buy no booke ε wvú yew nu teyten ε Nyo' ejise efey wee Falasii wε. Ε nu ke lenlen no wee tfuu wvú bensee εkolε kew nu ε bó nu ke eshike lo wvú, ε wee tfuu wvú shiwse εkolε kew, nu ε bó nu ke ebense lo wvú."

Jisos koonke boom bo caan caan
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Ε bonyii ke nε no too bô boom bo caan caan fô Jisos e le wvú ekum bó le. Ε boom bew bo ηgoo le yen nonen, no saake lo bó.

¹⁶ Geenεn, ε Jisos tee boom bodvu le bó etoò, mum jeme ε boom bew bo ηgoo le le, "Ben ecinε ε boom bo caan caan etoo fô me

le. Fo ben ejewsè bó ke, njefo bvunfon bvú Nyo' le nu ε è nu fô bonyii diεwε boban e.

¹⁷ Ε me ensee ε ben keεεy le, ε wee baa efiisen bvunfon bvú Nyo' le ke diεwε wan wvu caan e, wvú saa ke eyuu eley bvunfon bvudvu le ke."

Jisos bô wee kpaw
(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Ε wee wvu baay mvu bife ε Jisos le, "Wee n'yεεyi, wo wvú wee wvú jee, fiεε fi me ηkenke keenge nse ηkenke nshii wvú mey lo nu la?"

¹⁹ Ε Jisos bife ε wvú le, "Wo tenε me le wee wvú jee nje la? Ke wee nu dvú wvú jee ke. Ε nu ke Nyo' maan wvú jee.

²⁰ Geenεn, keetu jim yí fiεε fi wo be bife le, wo kee ke bonci bò duu le, 'Fo wo ejan kpwεε wee, fo wo eyu wee, fo wo econ bvucen, fo wo eben jim nsaw mbiay', bô wvú le, 'Ε wvumtε ico bô bwoo' le?"

²¹ Ε wvú tfuse le, "Bonci ban bocii nu ε me nto ηkew wase no ηγεεle naa ε me mbεε cuwee."

²² Ε Jisos yuw nonen, gay ε wvú le, "Tu fiεε nu ε shεε fimwaan fi wo bεε ege. Genε egese mwεεm mwuw mvunciim, egaw bigew bidvu ε bonyii bò fuute, ε wo ke emum ekenke bvukuke ε è nu won Nyo' le. Ε wo dioo ε ge nonen, emum eto ebii me le."

²³ Ε wvú yuw nonen, ε ye keeshε lo wvú, njefo wvú to kenke kpaw baay.

²⁴ Ε Jisos taa wvú nen, gay le, "Fí temyi baay fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le.

²⁵ Ε fí temyi naa baay fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le fele no fí temyi fô nyambala le * keeley ε jise di tase le."

²⁶ Ε bonyii bò to nu fó yuw nonen, mum bife le, "Ε è fen nu nonen, ε ke eyuu eboy yεε?"

²⁷ Ε Jisos tfuse le, "Ke fiεε fi ghaake bonyii keege nulo eghaw Nyo' keege ke."

²⁸ Ε Bitā gay ε wvú le, "Taa eyen, bese nu ε cinε wase mwεεm mvuse le, ε no bii wo le."

29 E Jisos tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben keeey le ke wee yaa nu dvú wvú nu e cine la diew e, keene kpwee bô boom e, keene boom bo bwee le, keene ice bô bwee le nje bvunfon bvú Nyo' le,

30 wvú nu ke enu se wvú e keñke bonyii bô mwem nteen yî nshii wvun e mvù fele mvù wvú cine le ke. E è nu ke edioo enu kefew ke nshii wvú too le, é wvú ekeñke nshii wvú mey lo.”

*E Jisos bvuu jeme ekume kpwe ye
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

31 E Jisos ke ne jo boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofee e bô bó base ye. E wvú gay ê bó le, “Ben eyeke eyuw, beene bene wase Jelusalem, e beene nu eben ebuy jó é fee ficii fi bonyii bo ntum Nyo' le to sañe ekume wee wvú diee nu Waawee eto ekocen.

32 Fí e mum e no nu le bó nu ke enya wvú can bitum e, é bó ebuu wvú, nan'yi wvú, cuyte ncen yi ye le.

33 Bó nu ke etam wvú bô bongbwan, eyu wvú, é ke edioo enu ediuw eta, é wvú ebuy yi kpwe le.”

34 E Jisos jeme nonen, e fi ffumse bó, e bó fanje yaa cim kiee laa wvú jeme le la le, njefo fee fimew to nu e ge le fo bó ekié ke.

E Jisos yene ejise kenfefe

35 E Jisos ke dioo fenene kelaante kè Jeliku, e kenfefe kemew e shii diuw je le leke mwem.

36 E wvú yuw no kebombom ke bonyii le kfunfe fele, mum bife le laa è se nu la le.

37 E bó tfuse ê wvú le è nu Jisos wvu Nasale e wvú fele.

38 E wvú mum kew no wamte le, “Jisos, Waa Nfon Dawe, came ke shen fô me le.”

39 E bonyii bò to saa fwe wam le wvú eban lo. Geen e wvú bvuu mese wam lo foweewe le, “Waa Nfon Dawe, came shen fô me le.”

40 E Jisos yuw, leem gay le bó eto bô wvú. E bó to bô wvú, e Jisos bife ê wvú le,

41 “Wo gomte le me enge la fô wo le?” E wvú tfuse le, “Tata, gee é me en'yene mwem e.”

42 E Jisos mum gay ê wvú le, “E yenè le mwem e. Fitele fiuw fi wo lese yi yem e nu e ge wase ejise eyo e yene.”

43 Kan mwaan nonen, e wvú mum kase kew no yene mwem e. E wvú mum ne no bii Jisos e tumte monkum mo Nyo' le. E bonyii bocii bò to nu fó yen, nya mbense ê Nyo'.

19

Jisos bô Sakio

1 E Jisos gen ley ê kelaante kè Jeliku le, no fele.

2 E wee mvu to nu jó e diee nu le Sakio, e è nu cee ekole bonyii bò to fii shile, nu ten cee kpaw.

3 E wvú no gomte keeyen Jisos e no wvú to fele. Geen e, e fi ghaw njefo wvú to kfufene lo, e kebombom ke bonyii le banyi wvú.

4 E wvú mum lewte gen fwe, gen ben yi kete kemew e le Jisos ke edioo efele é wen eyen wvú le.

5 E Jisos ke gen buy fó, lan jise yen wvú le fowe, tee le, “Sakio, shiile cekey eto, njefo me keñke keence ê wo yew eben.”

6 E wvú mum son shii yi kete kie le, fiisen Jisos bô nlanlan.

7 E bonyii bocii bò to yen e no Jisos to gene bô wvú mum kew no wvukene gayte le, “Wee wvun gene wase keegen ce bô wee wvú befe.”

8 E bó gen dioo nu, e Sakio ke ne leem we gay ê Jisos le, “Tata, taa eyen, me nu engaw mwem mwem entelen enya ê bonyii bò fuute. E è nu le me nke nu e nfiw wase wee, é me enkase entfuse bokañ bonew ê mweten.”

9 E Jisos yuw nonen, gay le, “Eben nu e bonyii bo yew fen e boy wase, no cee la wvun nu ten waa Aba'am.

10 Wee wvú diee nu Waawee to to keegom bonyii bò nu e laken wase, eboyse bó.”

*Ngan ekume bigew
(Mat 25:14-30)*

11 No bonyii to yeke no Jisos jemyi mwem mvun, e wvú ke ne ma ngan mvu é bó, njefo è to shæte wase caan é wvú eley

Jelusalem, ε bonyii kpwaake λε sekemew λε ε sheke wase caan ε Nyo' ekew esaake bvunfon bwew.

12 Ε wvú gay λε, “Ε to nu kefew kemew e, ε waa nfon mvu νε won wvubole no gene won wvumew e ncejole λε bó egen eghaa wvú nfon e, ε wvú σε kase eto esaake bvunfon bwew.

13 Ε wvú ke dioo nen'yi, tee boom bew bo lemme le yuufe, gaw bigew ε bó εκελε εκελε, gay λε, ‘Ben eko eshee egeè way dvú fô me ntoo.’

14 Ε wvú mum νε, ε bonyii bo won we le to bane wvú baay. Ε bó mum shee tum bonyii ε wvú ejim λε bó egen egay λε ke bowen koonke wee wvudvu λε wvú enu nfon bowen ke.

15 Ε bó ke γεν ke ghaa wvú. Ε wvú ke tu jim, tee boom bew bo lemme le ba bò wvú to gawee bigew ε bó λε wen eyen laa bó se nu ε shee ε ge way ε die σεw ε.

16 Ε wvu fwe to gay λε, ‘Cee εκολε, εκελε kuw ke bigew e kè wo to nyaε ε me nu ε me ε nshεε ε ndie σεw jó bikele yuufe.’

17 Ε wvú yuw njon, bæle wvú gay λε, ‘Wo nu waa lemme wvú jee. No wo se nu ε shee ε kίεε keetaa fô fίεε fi caan e ntay, me nu engeε wo ε wo esaakè bontew yuufe.’

18 Ε wvumvu ten to gay λε, ‘Cee εκολε, εκελε kuw ke bigew e kè wo to nyaε ε me nu ε me ε nshεε ε ndie σεw jó bikele bitin.’

19 Ε wvú gay ε wvú λε, ‘Me nu engeε wo ε wo esaakè bontew botin.’

20 Ε wvumvu waa lemme to gay fiew λε, ‘Cee εκολε, εκελε kuw ke bigew e kin fen ε me ε nshεε ε ηkule ε njaw ndvu le ε ηγεε.

21 Me nse ηγεke njefo wo temyi ejim, ε me nfane wo. Wo ké nu σε wo nu ε γεε ηkuuη, mum to no joo lo. Ε ké dioo nu σε wo nu ε jewε fίεε, mum to no gbwecei lo.’

22 Ε cee εκολε we gay ε wvú λε, ‘Wo nu wan wvú befe. Njeme wvú buy diuw wo le nu wvú me nu enjo ensaw wo dvú. Wo se kee λε me ntemyi ejim, ε me ndioo nu σε me ε ηγεε fίεε ηkuuη, mum nto no joo lo, ηké ndioo nu σε me nu ε njewe fίεε mum nto no ngbweci lo.

23 Wo se kee nonen, ε σε ε ge la fo wo ejo bigew biem egen egeε ntfu, wvu λε seke me

ε ηkase enfi bò σεw?’

24 Ε wvú mum gay ε bonyii bò to leeme mbew ye le λε, ‘Ben efi εκελε ke bigew e kedvu ε wvú, enya ε wvú κηke bikele bi bigew e yuufe.’

25 Ε bó kacε lo, gay λε, ‘Cee εκολε, wvú κηke wase bikele bi bigew e yuufe.’

26 Ε wvú gay λε, ‘Ε me ensee ε ben λε wee wvú κηke fίεε nu ε bó nu ke ebise. Geenε ε wee wvú baa κηke, nu ε naa fi caan fi wvú κηke nu ε bó nu ke efi lo ε wvú.

27 Yî keseen e, bonyii ba bò se bane me, tune λε fo me enu nfon wvubo ke, ben egen eto bó bó eyuwyε ε me ejise.’ ”

Ε bó fiεn Jisos Jelusalem ke diewe Nfon e (Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

28 Ejim jodvu no Jisos to jemyeε mwεεm mvun, mum νε no saa fwe bene gene Jelusalem.

29 Ε wvú ke dioo fenene ntew wvú Betfaj bò wvú Betani bò nu mbew Kum Bite bi Olif e, mum baa boom bew bo ηgoo le bomew bofeε tum,

30 gay λε, “Ben egen ntew wvu fwe we le. Ben nu ke edioo eleyte jó, eyen waa kembεεbey e ε bó ε suu ε wee ke baa ben wase yî dvú le ke, ε ben efay eto dvú fen.

31 Ε ben γεν ε no fayte, wee ε no biite λε laa ben fayte nje la λε, ε ben tfuse λε Cee Εκολε κηke shieε wvudvu.”

32 Ε boom bo ηgoo le ba γεν yen fίεε ficii le ke lenlen no wvú to jemyeε.

33 Ε bó ke dioo fayte waa kembεεbey wvudvu, ε bonyii bò to κηke bife λε, “Ben fayte waa kembεεbey we nje la?”

34 Ε bó tfuse λε, “Cee Εκολε κηke shee wvudvu.”

35 Ε bó mum jo to dvú fô Jisos e, yeγ bikum bibole yî kembεεbey kedvu le, mum bense Jisos yî dvú le.

36 Ε wvú no gene, ε bonyii yeγte bikum bibole ε je, ε wvú fele yî dvú le.

37 Ε wvú ke γεν λε wen efenene fô je booke yî Kum Bite bi Olif e, ε kebombom ke bonyii bew bo ηgoo le σεε no wvuuyi bensee Nyo' foweεwe nje binghaw bi mwεεm e bicii bi bó to yeνεε.

³⁸ E bó no wvuuyi gayte le, “Nyo' nu e lan kembonen yi Nfon wvù too ê diee di Tata le. Nyekēy nu fowe, e bvukukē nu bvū Nyo' wvu fowe le.”

³⁹ E Bofalasii bomew bò to nu ê kebom-bom ente mum nē gay ê Jisos le, “Wee n'yēyēy, kanē bonyii buw bo ngoo le ban le bó eban lo.”

⁴⁰ E Jisos tfuse le, “E me ensee ê ben le, é bó ecim eban lo, naa é eta eyan ewvuuyi.”

⁴¹ E Jisos ke dioo buy mbew Jelusalem e, taa jo nēn, kēse bō kpwe,

⁴² no taanke le, “O Jelusalem, é ben ban be kee kē naa fiē fi nulo eto bō nyekēy fō ben e yi diuu di eβēn e. Geenēn keseen sē ben kee lo ηkuuη.

⁴³ Nonēn, ben ekeē le kefew too lo kē bonyii bonēn bo bvuban e nu ke eto ebom ketaan egem ben dvú ekēkēē, eban ben ente.

⁴⁴ Bó nu ke eley efīwse lo ben naa noo boom bonēn, ebvuw yēw yene, é tē saa eshēē yi dimew e kē. E fi nu ke ekooy nonēn njefo ben to baa kiēē kefew kē Nyo' to toē ê ben e kē.”

E Jisos kun bonyii bo way e fō yew ncese Nyo' le

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ E Jisos ke gen fō yew ncese le, no kuunke bonyii bō to geese mwēm fō

⁴⁶ gayte ê bó le, “Fí nu e bo e san e Nyo' gayte le,

‘Yew yēm nu ke enu yew bunle.’

Geenēn ben e banke e tu

‘Tfum bocoon.’ ”

⁴⁷ E Jisos no shee yēyēy bonyii fō yew ncese le ediuw ecii. E bocee ncese bo baay baay bō bonyii bō to duŋci bonci bo Nyo' le noo bonyii bo baay baay bo jó no wēentene keeyu wvú.

⁴⁸ Geenēn fanē yaa kēŋkē je kē, njefo bonyii bocii to shee kē lo mbew Jisos e yaa gomte keesoy lo fiēē fimwaan fō mwēm mvù wvú to yēyēy le kē.

20

E bonyii bo won e bife fō Jisos jo mvun gay (Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ E è ke no nu diuu dimew e Jisos no yēyēy bonyii, bvuu fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bó fō yew ncese le. E bocee ncese bo baay baay bō bonyii bō duŋci bonci bo Nyo' le noo bonyii bō saake won to,

² bife ê wvú le, “Kē see ê bese wee wvù nya mvun gay le wo egee mwēm mvun? E nya yēē mvun gay mvudvu ê wo?”

³ E Jisos tfuse le, “Me tēn nu embife fiēē ê ben. Ben esee ê me keseen.

⁴ Mvun gay mvù Jon to leese bonyii dvú ê joo to nya Nyo' nuu wee wvu wum e?”

⁵ E bó mum koo ntfum ebonebon le, “E beene tfuse le è to nya Nyo', é wvú ebife ê beene le laa e è ge la fo beene ebee Jon e le?”

⁶ E beene tfuse le è to nya wee wvu wum, é bonyii etumyē beene bō eta, njefo bó nu e bee cēy cēy le Jon to nu wee ntum Nyo'.”

⁷ Nonēn, e bó mum tfuse le, “Kē bese kee wee wvù to nyaē kē.”

⁸ E Jisos mum gay ê bó le, “Tu kē me nu ensee tēn ê ben wee wvù nya mvun gay ê me le me engee mwēm mvun kē.”

Ngan ekumē bonyii bō bó to lesee wene (Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ E Jisos mum nē kēw no maa ngan ê bonyii le, “Wee mvu to nu e lem wēē mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvú. Ke tēse wēē wvudvu ê bonyii, mum nē gen ketum kemew e, gen ce jó baay.

¹⁰ E kefew kē bó kē no kooyte ke to kocēn, e wvú tum waa we lemme le wvú egen efi mvuwene mvuntam. E wvú gen, e bonyii bō wvú to tēseē wēē ê bó, kaa suŋ lo wvú kun e wvú tu jim cancan.

¹¹ E wee wvudvu bvuu tum wvumvu waa lemme, e bó bvuu suŋ wvuwe, shoose wvú, kun e wvú tu jim cancan.

¹² E wvú bvuu tum wvumvu le botēte, e bó lemse wvú, tfume ekfuŋ.

¹³ E wee wvudvu kpawwē le, ‘Me nu enge nēē? Me nu ntum wase keseen e è nu waa wēm wvù nu fitele fiem. Sekemew é bó egen ewvum wvú.’

14 E wan we gen ley wene, e bonyii ba bò bó to tɛɛɛ wɛɛ ê bó yɛn wvú le, tfumt-fum ɛbonɛbon lɛ, 'Wvun nu ndiela wee wɛɛ wvun. Beene eyu wvú emum eyow wɛɛ wvun.'

15 E bó mum koo wvú, bvuse wene, yu."

No Jisos fɛ nonɛn, mum bife lɛ, "Ben kpwaake lɛ wee wɛɛ wvudvu nu ke eto ege nɛɛ bô bonyii ba?

16 E me ensee ê ben lɛ wvú nu ke eto elɛse lo bonyii bodvu, etɛse wɛɛ wvudvu e è nu wase ê bonyii bomew." No bonyii yuw nonɛn, kacɛ lo lɛ, "Nyo' elɛwsè."

17 E Jisos taa bó nɛn, bife lɛ, "Tu fiɛɛ fin fi bó san' ê Nwa' Nyo' le jemiyi lɛ la, fi nu lɛ, 'Tɛ didvu diɛ di bonyii bo kembom e to tunɛɛ,

to nu e kase nɛ tu tɛ di buu di yew e?"

18 E tɛ didvu din nu, é wee gbwe yí dvú le ecaafie lo, é dí gbwe yí wee le, é mwɛtɛn efooncɛ lo."

Mbife ekumɛ shile

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

19 No Jisos ma ngan wvudvu nonɛn, e bonyii bò to dunɛi bonci bo Nyo' le bô bocee ncese bo baay baay mum no gomte lɛ bó ekoo wvú kɛ fô. Bó to gomte keekoo wvú njefo bó to nu e kiɛɛ lɛ wvú ma ngan wvudvu e è nu ê bó, geenɛn fan bonyii.

20 E bó mum no bii bikaa biew e, kew bonyii, tum e bó gen no keele wvú buwse lɛ bó nu bonyii bô jee. E bó to gee nonɛn keeyuw fiɛɛ diuw we le emum ekoo wvú enya can wee wvu Lum wvú saake keba kekiɛ le.

21 E bonyii bodvu mum nɛ bife ê wvú lɛ, "Wee n'yɛɛyi, bese kee lɛ mwɛɛm mvù wo jemiyi noo mvù wo yɛɛyi nu mvu lɛn, e kɛ wo taale jise di wee le kɛ. Wo ké no yɛɛyi keceɛy e è nu fiɛɛ fi Nyo' gomte lɛ bonyii egeè.

22 Bese e mum e no biite lɛ laa nci nu e bee lɛ beene elaanke shile ê Kaysa Nfon wvu Lum e?"

23 E Jisos kiɛɛ fiɛɛ fi bó wɛɛntene bô fí gay lɛ,

24 "Ben kɛ eto bô danali mwaan é me en'yɛn." E bó to dvú e wvú bife lɛ, "Ekolɛ kin kè nu yí dvú le nu ke yɛɛ le, e dieɛ din nu

di yɛɛ le?" E bó tfuse lɛ, "E nu ke Kaysa le, e dieɛ nu kɛ tɛn diɛw."

25 E Jisos mum gay lɛ, "Ben emum enyaà lɛ ê Kaysa fiɛɛ fi è nu fi Kaysa le, enyaà ê Nyo' fi è nu fi Nyo' le."

26 E bonyii ba yuw e fí ffumse bó, e bó mɛy diuw tfu fanɛ yaa kɛnke fiɛɛ fi bó ekoo wvú yí dvú le ê bonyii ejise ɛnte jo mwɛɛm mvù wvú to jemiyi le kɛ.

Mbife ekumɛ mbuy wvu yí kpwe le

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 E bonyii bomew ngoo Bosadusii le ke nɛ to keebife fiɛɛ ê Jisos. Bosadusii ban to nu bonyii bò to duu lɛ kɛ bonyii nu ke ekase ebuy yí kpwe le kɛ.

28 E bó to bife ê wvú lɛ, "Wee n'yɛɛyi, Muses to nu e san' ê nci wesebeene le lɛ, 'E wee kɛnke kpwoon e ke e kpwe sɛ bô wvú nu e boo wan, tu waa bwee kɛnke keegɛɛ kpwoon wvudvu é bô wvú eboo boom ê dieɛ di nkfu waa bwee le.'

29 Keseen, boom bo wee mvu le to nu bosooshwiɛ, e wvu ngaywee ke kɛnke kpwoon, ke kpwe sɛ bô wvú e kɛnke wan.

30 E ejimɛ kew gɛɛ kpwoon wvudvu, ke kpwe tɛn sɛ wan.

31 E ejimɛ ke wvuɛ le bvuu gɛɛ tɛn kpwoon wvudvu, ke kpwe tɛn sɛ wan. E fí ke kooy kɛ nonɛn bô boom bo bosooshwiɛ bodvu bocii, e mvu bó le fanɛ yaa boo wan bô kpwoon wvudvu kɛ.

32 Ejim jodvu e kpwoon wvudvu kpwe tɛn.

33 No bonyii bo bosooshwiɛ bodvu to nu e jo kpwoon wvudvu bocii, è nu ke enu seke bonyii kaase buyte yí kpwe le, é wvú enu kpwɛɛ yɛɛ?"

34 E Jisos tfuse lɛ, "Yí won wvu keseen e nu e bolemɛ bô bokɛnɛ taashi bvujen.

35 Geenɛn, e bonyii bô nu e kocɛn keeke ekeɛke bvudvuu yí won wvú too le seke bó e kase e buy yí kpwe le yaa nu ke etaashi bvujen kɛ, e bonyii yaa bɛɛ ke enyaà boom e bó taashi bvujen kɛ.

36 Kɛ bó bɛɛ ke ebvuu ekpwekɛn kɛ, njefo bó nu ke enu wase kɛ diɛwɛ bonceendaa bo Nyo' le. Bó nu ke enu wase boom bo Nyo' le, njefo bó nu e kase wase e buy yí kpwe le.

³⁷ Kecɛy kedvu nu ɛ Muses kebɛɛ to nu ɛ yuuse ɛ bonyii nu ke ekase ebuy yɛ kpwe le no wvú to sanɛɛ ekumɛ kete kè wvú to yɛnɛɛ ɛ kí bɛɛnci. Wvú teɛ Tata ê bvudvuu bvú ɲwa' le bvudvu ɛ wvú nu Nyo' Abla'am, nu Nyo' Aysik bvuu nu Nyo' Yakow.

³⁸ ɛ wvú teɛ nonɛn, tu bonɲfu ban nu bonyii ɛ bó nu dvú, kɛ Nyo' nu Nyo' bonɲfu kɛ, ɛ nu Nyo' bonyii bò nu dvú, njefo fô Nyo' le nu ɛ bonyii bocii nu boyuum.”

³⁹ No Jisos jeme nonɛn ɛ bonyii bò to dunɲi bonci bo Nyo' le bɛnse wvú gay ɛ, “Wee n'yɛɛyi, wo nu ɛ loocɛ ɛ tfuse ɛɲ.”

⁴⁰ Kɛ nonɛn, ɛ wee fanɛ yaa ebvuu emom lo ebife fiɛɛ ê wvú kɛ.

Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ nu waa yɛɛ
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ ɛ Jisos mum nɛ bife fiew ê bó ɛ, “Bonyii ghan nɛɛ ɛ sɛ no gayte ɛ Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ nu waa Nfon Dawe?”

⁴² Kɛ ben kee ɛ Dawe kebɛɛ to nu ɛ san ɛ Nwa' Mbense le ɛ,

‘Tata Nyo' to nu ɛ gay ê Tata wɛm ɛ wvú eshii ê ɛbo kew ke ɛcɛy e,

⁴³ eɛn ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e

ɛ wvú etome bikaa biew yɛ bó le diɛwɛ kedvuushɛɛ ke bikaa biew e.’

⁴⁴ ɛ Dawe teɛ wvú ɛ Tata wen, ɛ wvú ebvuu eghan nɛɛ sɛ no nu waa we?”

ɛ Jisos gay ɛ bonyii eyɛnɛ ekumɛ bonyii bò dunɲi bonci

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ ɛ Jisos mum nɛ no jemyi wase ɛ è nu ê boom bew bo ɲgoɔ le ɛ bonyii bocii yuuke. Wvú to nu ɛ gay ê bó ɛ,

⁴⁶ “Ben eyɛnɛ ekumɛ bonyii bò dunɲi bonci bo Nyo' le. Bó koonɲke keetfumyi bikum bì dewkene kale dvú, koonɲke ɛ bó egayte bó ɛ way bò n'wvum. ɛ bó bvuu koonɲke keeshiile yɛ bintaw bi fwe le yéw bunle le. ɛ bó ké eɛn fô ɲkaw e, no koonɲke kɛ keeshii ɛ è nu fwe.

⁴⁷ ɛ è bvuu nu kɛ bó bò shiwse bokɛ' bo bonɲfu le, ɛɛle bó fii mwɛɛm mvubole, mum gee dibunle di dewkene keedunɲi ye. Bonyii bodvu ban nu ɛ wvubo ɲɛw nu ke efo lo.”

21

Nnya kpwɛɛ ɲkfu wvú wee kefufe
(Mak 12:41-44)

¹ ɛ Jisos ke nɛ lan jise, yɛn no bonyii bo kpawaw e gɛɛle nnya yibo ê finkuw fi nnya le fô yew ncese le.

² ɛ wvú yɛn tɛn kpwɛɛ ɲkfu mvu le ɛ è nu wee kefufe, ɛ wvú ɛ to ɛ gɛɛ mvunyinyi mvunfɛɛm ê finkuw fidvu le.

³ ɛ wvú mum gay ɛ, “ɛ me ensee ê ben kecɛy ɛ kpwɛɛ ɲkfu wvun wvú nu naa wee kefufe nɛn, nu ɛ nya ɛ fey bonyii bocii bò be nyaa.

⁴ Bonyii bocii bò be nyaa, be too ɛ è nu bô tfúw kpawaw wvubo wvú nu ɛ yinɛn wase ɛ no fuci kuse. Geenɛn ɛ kpwoon wvun no wvú nu kefufe kefufe nɛn nu ɛ wvú ɛ nya naa fiɛɛ ficii fi wvú bee keecɛɛ yɛ dvú le.”

ɛ Jisos see ɛ bó nu ke ebvuw yew ncese
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ ɛ boom bo Jisos e bo ɲgoɔ le bomew ke nɛ no kumte ɛtalɛ ekumɛ yew ncese, bɛnsee ɛta yò jee yò bó to bomɛɛ dvú bô mwɛɛm mvú bonyii to nyaa ɛ bó seyɛ dvú. ɛ wvú gay ê bó ɛ,

⁶ “Ben yɛne mwɛɛm mvun e? Diuu too lo di kɛ tɛ dimwaan nu ke eshɛɛ yɛ dimew e sɛ bó ɛ base fokuse kɛ.”

Bonɲɛw bô bvuban
(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ ɛ bó bife ɛ, “Wee N'yɛɛyi, fiɛn fiɛɛ nu ke ekooy seke la? ɛ nciise wvú nu ke edunɲɛ le fí nu wase keekooy nu la?”

⁸ ɛ Jisos tfuse ɛ, “Ben eyɛnɛ fo wee ke elɛɛ ben ɛ ben ejay je. Ben ekeɛ ɛ bonyii nu ke etoo nteen, joo dieɛ diem tɛɛke fojise, ɛ wee duu ɛ, è nu wen wvú Mboyse, ɛ kefew too wase ncee. Bó dioo duu nonɛn, fo ben eyekè kɛ.

⁹ Seke ben ɛ yuw ɛ bó tumte jem mond-vuum e mondvuum e, ɛ bonɲɛw nu won e, fo ben efanè kɛ. Mwɛɛm mvun kɛɲke kɛ keeyaw ekooy. Geenɛn, ɛ mvú yaa mum dunɲi le won nu eka sekedvu kɛ.”

¹⁰ ɛ Jisos bvuu gay ê bó ɛ, “Ketum nu ke etumte jem bô kemew, ɛ nfon mvu tumte jem bô wvumvu.

11 Bingham bi mweem e nu ke ekooyi mondvuum e mondvuum e. Nshε nu ke eshiike bō mvungay. Jen nu ke ekoole, ε bincem nu ke enu mondvuum e monciim. Bonciise bō bemte nu ke eduŋci ye yî εbule le nyaa nfan ε bonyii.

12 Ben ekeè le ε mweem mvudvu se keeke ekooyi nu ε bō nu ke ekooye ben, enyewle dvú. Bō nu ke egen bō ben, esaw yéw bunle le, eciinse ben yéw ncaw e. ε bō nu ke ebvuu ejo ben egen dvú fwe dvu bonfon bō bonyii bō saake won nje diee diem,

13 ε sekekiε emum enu kefew fō ben e keejeme ε bō ekumε me.

14 Seke bō ε jo ben nonen, ε ben lese lo le ke ben nu ebuuke le laa ben nu egen etanje diuw le la le,

15 njefo ε nu me wvù nu ke enya njeme diuw wene le, noo bvufee ε ben. Ke bonyii bonen bo bvuban e yaa nu ke eleem, ekicen ben ke.

16 Bonyii bō nu ke egese ben nu ke enu ke bo'icee bonen bō bo bwee bonen, noo boom bo bwee wene le, noo kfuu dinen bō nsáa yene. ε nu ke enya ke bō ben ε bō se yuwye ben bomew.

17 Bonyii bocii nu ke ebane ben, nje diee diem.

18 Geenεn, naa ke yvuw yimiaan nu ke ela ε ben εfa ke.

19 Ben ekuu ke ε ε nu shém, ε ben ke emum ekenke nshii.

*ε Jisos see le bō nu ke efɔwε Jεlusalεm
(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)*

20 Seke ben ε yen ε bonyii bo jem e ε gem wase kelaante kè Jεlusalεm ε tase, ε ben mum no kee le kefew nu ε kocen wase kè bō nu ke efɔwε kí.

21 Fí ke díoo ε kooy nonen, ε bonyii bō nu Judea mum fεε ben yî dikum e, ε bō nu εlaante jodvu buy. Fo wee wvù nu njkpwaante ebvuu etoò keeley jó ke.

22 E diuw yoya nu yò Nyo' nu ke elan ngεw yî Jεlusalεm e nje gee dibole, keege ε fí eto ekocen no bō nu ε san ε Nwa' we le.

23 Ngεw wvu baay ε diuw yoya le nu ke enu wvu bokεε bō nu bō difue, noo bō yamsee boom e. Nyo' nu ke eton'ye shém

bō bonyii ban, elan ngεw wvu baay yî won wvun e.

24 Bō nu ke egbwocε lo bonyii bomew, ekooye bomew egawcε ε bō egen enu bonfaw bitum e. Bonyii bō yaa kee ke Nyo' nu ke eben lo yî Jεlusalεm e, egen ebuy no kefew kebole nu ke ekocen.

ε Jisos see bonciise bō nu ke enu seke wvú kaase too

(Mat 24:29-35; Mak 13:24-31)

25 Bonciise bō bemte nu ke eduŋci ye yî diuu le bō yî kpwee le noo yî jón e. Fí yî nshε le nu ε bitum nu ke enu yî monlum e, ngεmtene no joo yi baay nu ke ekfune yole.

26 Nfan nu ke ege ε bonyii egule, ciinke nen kikikiki. Bō nu ke ekpwaake mweem mvù bemte mvù nu ke ekooy yî nshε le, njefo mweem mvu fowe mvunciim mvù kenke mvungay nu ke eshiike.

27 Nonen ε bonyii emum eyen no wee wvù diee nu Waawee shiile too ε kembεw e kenke mvungay noo bvukuke bvú baay.

28 Seke mweem mvun ε kεw ε no kooyi, ε ben leem we, cake bikuu we, njefo kefew kè Nyo' nu eboyse ben nu wase nceencee."

29 No Jisos jeme nonen, mum fewsen le, "Ben eyeyi fíε yî kengvum bō bite bimew bi ké ye le.

30 Bí ké keεke keecomte, ε ben mum kiεε le εkfuj kumene wase.

31 ε nu ke lenlen no ben nu ke edíoo ε yen ε mweem mvun kooyi, ε ben emum ekiεε le bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee.

32 ε me ensee ε ben kecεey le ke εngoke ke keseen kin nu ke eka se mweem mvun mvunciim ε jo bvudvuu ke.

33 εbule bō nshε nu ke eka, geenεn ke diεw yem nu ke eyuu eshiw ke.

34 Ben eyenè fo ben eghanè diee ε è nu bikuu binen, wukene jewte, leese bvufee ε è nu yî nshii wvu fokuse fen e, ε diuu didvu ke enε esεε ekoo ben ke diεwε ketam e.

35 Fíεε fí yî diuu didvu din e nu ke eto yî bonyii bocii bō nu yî ekole ke nshε le.

36 Ben emum eleemε temyi, ebunleε Nyo' sekeci, wvu le mvumvun mweem ke edíoo ekooyi, ε wvú enya ben bō je yì ben elεw

efey jó sɛ leem fwe dɔvɔ we wvù diee nu Waawee.”

³⁷ Ɛ Jisos mum no shee yɛɛyi bonyii yew ncese le ɛdiuw yoya le ɛcii. Ɛ ké díoo nu fokiɛguu, ɛ wvù ben ɣɛn ce yí Kum Bite bi Olif e.

³⁸ Ɛ bonyii bocii ké buy saa bvutfuu mum ɣɛn fô yew ncese le no yuuke n'yɛɛyi we.

22

Ɛ Judas bee keegese Jisos

(Mat 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11)

¹ Ɛ kefew ke Nkaw Blɛɛd wvù bó baa ɣɛ Fintunlɛɛn jó, wvù bó teɲɛ lɛ Nkaw Danɛfey e, ke no too wase nceencee.

² Ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to dɔɲci bonci bo Nyo' le, no gomte je yí bó eyu Jisos jó ɛ è nu ê nnyilɛ le, njefo bó to fane bonyii.

³ Ɛ Satan ley ê fitele fi Judas wvù bó to teɲɛ lɛ Iskaliot e, ɛ è nu wee ɲɔoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofɛɛ.

⁴ Ɛ wvù mum ɣɛn fô bocee ncese bo baay baay e bô bikuu bi nci le bì to cɛyte yew ncese. Ɛ bô bó mum seyse no wvù nu ke eghan sɛ gese Jisos ê bó.

⁵ Ɛ bó yuw njon mum kaw keelaw wvù bô bigew.

⁶ Ɛ wvù bee, mum ɣɛn kɛw no gomte je yí wvù nu enya Jisos jó can yibole ê nnyilɛ le seke bonyii yaa nu kɛ.

Nseyse Nkaw Danɛfey

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21)

⁷ Ɛ diuu di Nkaw Blɛɛd wvù bó baa ɣɛ Fintunlɛɛn jó dî bó ké no sɛɛle waa keyaw wvu Nkaw Danɛfey wvun e ke to kocɛn,

⁸ Ɛ Jisos mum tum Bitá bô Jon gay lɛ, “Ben eɣɛn eseyse mwɛɛm mvù beene nu ke edie Nkaw wvun dvù.”

⁹ Ɛ bó bife ê wvù lɛ, “Wo gomte lɛ bese eɣɛn eseyse ɛ è nu fɛɛ?”

¹⁰ Ɛ wvù tfuse lɛ, “Ben eyuw, seke ben leyte ɣɛne ɛlaante, ben nu ke eyɛn wee le ɛ wvù ɛ tuu joo ê nshaan e, é ben ebi wvù le yew dvù wvù nu eɣɛn eley e.

¹¹ Ben díoo ɛ bi, gay ê cee yew wvudvu lɛ Wee N'yɛɛyi biite lɛ laa kebuw ke bonyii bo

ghane le kè bô boom bowene bo ɲɔoo le nu edie Nkaw Danɛfey dvù nu fɛɛ lɛ?

¹² Wvù nu ke emum edunɔɔ kebuw ke baay yew yi ɛwe le ɛ bó ɛ loocɛ wase ɛ seyse, é ben emum eseyse mwɛɛm mvudien dvù.”

¹³ Nonɛn, ɛ bó ke ɣɛn yɛn mwɛɛm e kɛ lɛɲlɛɲ no Jisos to jemɣɛɛ ê bó. Ɛ bó mum seyse mwɛɛm mvudien mvu Nkaw Danɛfey e dvù.

Ɛ Jisos bô boom bew die ntaashe

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26)

¹⁴ Ɛ kefew ke to kocɛn, ɛ Jisos to ɛ bô boom bew bo ntum e shii no diekene.

¹⁵ Ɛ wvù nɛ gay ê bó lɛ, “Me nse ɲkoonke naa baay keendie Nkaw Danɛfey wvun beene nɛ n'yɛn ɲɣɛw wvù too le.

¹⁶ Ben ekeè lɛ kɛ me mbɛɛ ɲke endie Nkaw wvun kɛ ɛɲɛn ebuy no fí nu ke ekocɛn seke Nyo' nu ke esaake bvunfon bwew.”

¹⁷ Ɛ wvù jo fiko, nya keyoone ê Nyo' gay lɛ, “Ben eko ewu ben bocii ekenɛn.

¹⁸ Me nseɲɛ lo ê ben lɛ ɛ kɛw keseen ɛ ɣɛn lo, nu ɛ kɛ me mbɛɛ ɲke embvuu ɛɲ'wu mbvuum mo twɛɲ kete kè lane le man kɛ, eɣɛn ebuy seke bvunfon bvú Nyo' le nu ke ɛto.”

¹⁹ Ɛ wvù jo blɛɛd, nya keyoone ê Nyo', guushɛ nya ê bó gay lɛ, “Fin nu ye yɛm ɛ me ɛ nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me.”

²⁰ Kɛ lɛɲ nonɛn no bó mɛsɛɛ mwɛɛm mvudien, ɛ wvù jo fiko jeme lɛ, “Fiko fin nu fi monkan mo monfɛm mò Nyo' gbwo bô ɛlɛmɛ kem kí ɛ buy nje ben.

²¹ Geenɛn, ben eyekɛ eyuw wee wvù nu egese me diekene fɛn bee wvù.

²² Ben ekeè lɛ wee wvù diee nu Waawee nu ke eɣɛn kɛ no Nyo' to seysɛɛ. Geenɛn, ɲɣɛw wvu baay nu fô wee wvù gese wvù le.”

²³ Ɛ bó mum kɛw no biite ê bikuu bibole lɛ laa wee wvù nulo ege nonɛn ê bó ɛntelɛɲ nu yɛɛ lɛ.

Ɛ Jisos yɛɛyi no bonyii bew kɛɲke keejoo bikuu bibole

²⁴ Ɛ bó kɛ nɛ kɛw mbew ɛbonɛbon lɛ laa bó sɛ nu nɛn ɛ wee wvu baay ê bó ɛntelɛɲ nu yɛɛ lɛ?

²⁵ E Jisos gay ê bó le, “Bonfon bo fokuse fɛn kɛŋke mvunɔgay ê we jo bonyii bobole, ɛ bonyii bò saake wonɔ gayte le bó etenɛ bowen le bibaw bi bonyii le.

²⁶ Geenɛn, kɛ è nulo é fí enu nonɛn bô ben kɛ. Wee wvu baay ê ben entelɛɛn ejoð le wen nu wan wvu caan, ɛ wee wvù nu ɛkolɛ nu diɛwɛ wee wvù lemte fô ben bocii le.

²⁷ Wee wvu baay nu wvù la, wee wvù yeeme diekene lo, nuu wee wvù dɛɛle le? Kɛ è nu wee wvù yeeme diekene lo le? Geenɛn ɛ me nu ê ben entelɛɛn diɛwɛ wee wvù lemte fô ben e.

²⁸ No me nshee n'yene bonɔɛw sekecii, è nu kɛ ben ban bò ké no nu beene.

²⁹ Fí mum è no nu le, kɛ lɛɛɛn no Icɛm nu ɛ nya me bô bvunfon le me ensaake, nu ɛ me ɛ nya tɛn mvunɔgay ê ben keesaake.

³⁰ Me nya wvu le beene ke ediekene, wukene bvudvuu bvumwaan ê ntow wɛm e, é ben eshii yî bokawla le, esaake dikfuu di Israeɛl di yuufe ncow difɛɛ.”

E Jisos see le Bitu nu ke ema wen

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:35-38)

³¹ E Jisos mum ja tee Bitu le, “Semon, Semon è keè le Satan nu ɛ fi mvunɔgay keecɛkɛn ben bocii ebvuse bomew kɛ diɛwɛ no wee ké fɛɛtɛn ɛɛɛn bvuse nyiim.

³² Geenɛn me nu ɛ mbunle fô wo le, le fo fitele fiuw emum ebuy lo yî yɛm e kɛ. Seke wo ɛ kase ɛ tee bvufɛe bvuw jim, ɛ wo nya mvunɔgay ê boom bo bwoo le.”

³³ E Bitu gay le, “Tata, é è cim nu keegen ncaw kɛnɛ keekpwe lo, tu me nu kɛ bee wo.”

³⁴ E Jisos tfuse ê wvù le, “Bitu, yuw é me ensee ê wo, nyimshie nu ke enu le yî eton ɛben, ɛ wo ɛ ma wase bokaɛ botɛte le kɛ wo kee me kɛ.”

E Jisos tefe no boom bew bo ngoo le eseyse mvuntelem

³⁵ E wvù nɛ bife ê bó le, “Ben kumyi seke me nto ntumɛɛ ben sɛ bigew, sɛ bikele noo sɛ bolaba, no ben to ghane, ben to nu ɛ tan fiɛɛ le?” E bó tfuse le, “Aay, bese to baa tan fiɛɛ kɛ.”

³⁶ E wvù mum gay ê bó le, “Yî keseen e, é wee kɛŋke bigew, kɛnɛɛ ɛkelɛ, é wvù jo. E wee baa kɛŋke nyo jem, é wvù gese kekum kew guy nyo.

³⁷ Me njemyi fin njefo fiɛɛ fi bó to sanɛɛ ê Nwa' Nyo' le le,

‘Bó to nu ɛ tan wvù bô bonyii bò befe’, kɛŋke keekooy bô me keseen. Ben ekeè le mwɛɛm mvù bó to sanɛɛ ɛkumɛ me nu ɛ mvù too wase keekocɛn mvunciim.”

³⁸ E bó mum sɛsɛ le, “Cee ɛkolɛ, bese kɛŋke nyó jem yifiɛɛ.” E wvù tfuse le, “Ben elu dvù nonɛn.”

E Jisos bunle yî Kum Bite bi Olife

(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ E Jisos ke nɛ buy ɛlaante bô boom bew bo ngoo le, mum kɛw no bene Kum Bite bi Olif e, ɛ è nu no wvù to ké no gee.

⁴⁰ E bó ke ben buy fô bó to gɛne, ɛ wvù gay ê bó le, “Ben ebunleè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben.”

⁴¹ No wvù gay nonɛn, mum benceɛ gɛn buy kɛ no è nulo é wee etfume tɛ é dí eɛɛn ebuy, mum tum envuw fokuse bunle le,

⁴² “Icɛm, é fí fɛn nu ɛ kpwen wo le, é wo cake fiko fi ngɛw e fin fo me en'wu. Geenɛn gɛɛ kɛ no wo koonɔke, fo wo ege no me nkoonɔke kɛ.” [

⁴³ No wvù bunle nonɛn, ɛ nceendaa Nyo' shii we to fô wvù le, nya wvù bô mvunɔgay.

⁴⁴ E Jisos nu, ɛ fitele fiew buuke baay. E wvù bvuu bunle lo shiee le jimtene, ɛ njimtɛn cemceme fokuse kɛ diɛwɛ bitewtew bi ɛlɛmɛ le.]*

⁴⁵ E wvù bunle mɛse, tu jim fô boom bew bo ngoo le, yɛn ɛ yii ɛ ge wase bó ɛ dose ɛ no leete.

⁴⁶ E wvù bife ê bó le, “Ben kaa leete lo le? Ben eja we ebunleè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben.”

E bonyii bo won e koo Jisos

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

⁴⁷ Kɛ no wvù to bɛɛ jemyi, ɛ ngoo bonyii buynɛn ɛ è kaa nu Judas wvù to nu wee ngoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofɛɛ wvù

22:26 9:48; Mat 23:11; Mak 9:35 22:27 Jon 13:4-5, 12-17 22:30 Mat 19:28 22:31 22:3 22:32 Mat 16:18; Jon 21:15-17 22:34 22:61; Mat 26:75; Mak 14:72 22:35 9:2-3; 10:4 22:37 Yɛsa 53:12 22:39 5:16 22:39 21:37; Mat 26:30; Mak 14:26; Jon 18:1 22:42 Mat 6:10; 20:22; Mak 10:38; Jon 12:27-28 * 22:44 Kɛ bonwa' bo boyvuum bomew ê diɛw yî bó to yawɛɛ san Nwa' Nyo' jó kɛŋke bincim bi 43-44 kɛ.

to saa fwe wvudvu. E wvú gen mbew Jisos e keenoce wvú.

⁴⁸ Geenɛn, e Jisos bife ê Judas le, “Wo fɛn gomte keenoce wee wvú diee nu Waawee nɛn keedunɛ le bó ekoo le?”

⁴⁹ E boom bew bo ngoo le bò to nu mbew ye le yɛn fiɛ fi to nu keekooy e, bife le, “Cee ekole, bese egbwoce bonyii ban e?”

⁵⁰ E wee mvu bó le dioo gbwoo, mum cun kentuntun ke eɛɛy ke nfwa ekole ke bocee ncese le.

⁵¹ E Jisos kan le, “Fo wee ebvuu emom ke,” mum kum kentuntun ke wee wvudvu le e kí mum kase tu fó.

⁵² Bonyii bò to toɛ keekoo Jisos to nu bocee ncese bo baay baay bô bikuu bi nci le bì to cɛyɛ yew ncese noo bonyii bò saake won. E wvú bife ê bó le, “Ben to keekoo me e no too bô nyó noo bibuse ke diɛwɛ ben to keekoo e è nu coon e?”

⁵³ Me nse nu beene no diuu nu fô yew ncese le sɛ ben ekum me le nje la? Geenɛn, keseen nu kefew ke mvunɔay mvu ejiiwɛ le kè Satan ké no saake, e è nu kè è nulo é ben ege fiɛ.”

E Bita ma Jisos

(Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ E bonyii bodvu mum koo Jisos no gene bô wvú fô la di ekole ke bocee ncese le, e Bita bii ejim ntamndwee.

⁵⁵ E bó gen fwɛɛ nguy fontelɛn fo lakfulɛn shii no yosene. E Bita mum to shii bô bó.

⁵⁶ No nguy to beɛnci, e wan kpwoon mvu wvú to lemte fô la didvu le ja yɛn Bita le e wvú e shii. E wvú taa wvú fojise ntay gay le, “Wee wvun bee bô wee wvudvu.”

⁵⁷ E Bita mum kacɛ lo gay le, “Kpwoon wvun, ke me n'yaa nkee wee wvun ke.”

⁵⁸ E kefew dioo bencɛ caan, e wee mvu bvuu yɛn wvú le, bvuu gay le, “Wo tɛn nu mvu ngoo yibole.” Geenɛn e Bita gay le, “Diemsɛn, ke me nu mvu bó le ke.”

⁵⁹ E kefew bvuu gen buy ke diɛwɛ ntam kefew mwaan e, e wee mvu bvuu taam le, “Kecɛɛy, kecɛɛy wee wvun bee bô wee wvudvu, njefo wvú nu tɛn wee wvu Galilee.”

⁶⁰ E Bita bvuu tun gay le, “Diemsɛn wvun, ke me n'yaa nkee fiɛ fi wo jemyi ke.” Kɛ no wvú to beɛ jemyi nonɛn, kan mwaan e nyimshie mum ton.

⁶¹ E Tata banke ye e ejise eye tasɛn bô yo Bita. E Bita kume njeme wvú Jisos be jeme le, “Nyimshie ke enu le yí eton eɛn, e wo e ma wase me bokaɛ botɛte.”

⁶² E wvú nɛ fó buy ekfun, bee kpwe baay.

E bó no keɛnke bvuu suunke Jisos

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ E bonyii bò to jici Jisos e mum kɛw no keɛnke bvuu suunke wvú,

⁶⁴ sùm bvushiw bwew bô ndvu, gay ê wvú le, “Kɛ geɛ kewee ntum Nyo' kuw. Kɛ see wee wvú sun wo.”

⁶⁵ E bó bvuu no baale wvú bô boncun nteen.

E bó saw nsaw Jisos

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ E bvú buy yuu e bonyii bò saake won bocii bô bocee ncese bo baay baay bocii noo bonyii bò dunɛi bonci bo Nyo' le baancɛ ye. No bó baancɛ, mum jo Jisos gen bô wvú fô bó to ké no saake bonsaw.

⁶⁷ No bó genɛɛ bô wvú nonɛn, e bó bife ê wvú le, “E è nu wo Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ, é wo see ê bese?” E wvú tfuse le, “E me nseɛ lo ê ben, ben saa ebee ke.

⁶⁸ E me mbife fiɛɛ ê ben, ben saa etfuse ke.

⁶⁹ Geenɛn, e kɛw yí keseen e, wee wvú diee nu Waawee nu ke eshii ê ebo ke eɛɛy ke Nyo' mvunɔay e.”

⁷⁰ E bó mum sɛsɛ bocii le, “E fɛn nu wo wvú Waa Nyo'?” E wvú tfuse le, “Fí nu no ben gayte.”

⁷¹ E bó mum gay le, “E nulo é bó ebvuu egomte wee wvú esee le la? Beene nu e yuw wase fiɛ fi wvú jeme bô diuw we.”

23

E Baylet bô 'Elod biwɛ mwɛɛm ê Jisos

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ No bonyii bò saake bonsaw jemyɛ nonɛn, mum ja bocii jo Jisos no gene dvú fô Baylet e.

² No bó ɣɛnɛɛ buy fó, mum kɛw no cuci mwɛɛm yî ye le, gayte ɛ, “Wee wvun nɛn ghane bvunse won wese, tune fo bonyii elaanke shile ê Kaysa Nfon wvu Lum, bvuu jemyi ɛ wen nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, fi dunɔi ɛ wvù nu nfon mvu.”

³ Ɛ Baylɛt bife ê Jisos ɛ, “Ɛ nu wo wvù Nfon Bojuu le?” Ɛ Jisos tfuse ê wvù ɛ, “Ɛ nu no wo gay.”

⁴ Ɛ Baylɛt mum nɛ jeme ê bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to nu fó ɛ, “Me mbaa n'yɛn fiɛɛ fi wee wvun jay e ɛ.”

⁵ Ɛ bó bocii mum no taame ɛ ɛ, “Wee wvun ghane yɛyî bonyii bocii, bɛyse ɛ bó etɛmyi bikuu. Wvù to kɛw Galilee, to ghan Judea jocii, ɛ no nu wase ê elaanɛ jan keseen.”

⁶ No Baylɛt yuw fin nonɛn, mum bife ɛ, “Wee wvun nu wee wvu Galilee le?”

⁷ Ɛ bó bee, ɛ wvù mum ciinse Jisos fô Nfon 'Elod e, njefo è to nu wvù wvù to saake keba ke won e kedvu, ɛ wvù to nu tɛn Jɛlusalɛm kefew kedvu le.

⁸ Ɛ bó ɣɛn bô Jisos, ɛ Nfon 'Elod yɛn wvù le yuw njon, njefo wvù to shee yuuke wase ɛkumɛ wvù, mum no kɛnke shiee keeyɛn wvù le, shieele tɛn ɛ sekemew é Jisos ege fiɛɛ fi dunɔi mvunɣay mvu Nyo' le é wen eyɛn.

⁹ Ɛ wvù she biwɛɛ mwɛɛm ê Jisos nteen, geenɛn ɛ wvù fanɛ yaa etfuse fiɛɛ ɛ.

¹⁰ Wvù to biwci ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to dunɔi bonci bo Nyo' le leeme fó cuci mwɛɛm mvù tɛmyi yî Jisos e.

¹¹ Ɛ Nfon 'Elod bô bonyii bew bo nci le ke ja mum kɛw no kɛɛnke bvuu sɛwsee wvù, tfume ndvu won yî ye le, tfuse wvù ɛ bó no tuu dvù jim fô Baylɛt e.

¹² Ɛ to nu ɛ Baylɛt bô Nfon 'Elod banene. Ɛbvubwɛ, ɛ bó tu nsán.

Ɛ Baylɛt sumtɛn nsaw no bonyii to koonke (Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16)

¹³ No bó tfuseɛ Jisos jim, ɛ Baylɛt kum bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô to saake won, bvuu kum bonyii bocii.

¹⁴ Ɛ bó tase, ɛ wvù gay ê bó ɛ, “Ben be to bô wee wvun fɛn ɛ wvù gee ɛ bonyii tɛmyi bikuu, me ɛ ndioo ntasse mwɛɛm mvù ben

taame dvù ê ben ɛjise, ben eyekɛ eyuw, ɛ nfanɛ n'yaa n'yɛn ɛ mwɛɛm mvù ben cuci yî ye le nu ɛ wvù ɛ ge fimew ɛ,

¹⁵ ɛ Nfon 'Elod be baa yɛn tɛn ɛ. Ɛ nu fiɛɛ fi be ge wvù ɛ kase ɛ tfuse wee wvun jim ê beene. Ben eyɛn tɛn ɛ wee wvun baa jay fiɛɛ fi è nulo é bó eyu lo wvù ɛ.

¹⁶ Me nu entam ɛ lo wvù, encinɛ wvù le, é wvù egɛne.”

¹⁷ [Ɛ to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danɛfey wvun e, ɛ Baylɛt no kɛnke keebvuse wee mwaan yew ncaw e enya ê bonyii.] *

¹⁸ Ɛ bonyii bocii mum nɛ kɛw no wamte lo ɣɛne dvù ɛ, “Lɛse lo wee wvun, ebvuse Balabas yew ncaw e enya ê bese.”

¹⁹ Balabas wvun to nu yew ncaw e njefo wvù to nu ɛ kɛw mvunlaa elaanɛ bvuu yu wee.

²⁰ Ɛ Baylɛt yuw nonɛn bvuu jeme ê bonyii bocii njefo wvù to gomte keecinɛ Jisos e.

²¹ Geenɛn, ɛ bó no wamte ɛ ɛ, “Bó eta lo wvù yî kentam e, bó eta lo wvù yî kentam e.”

²² Ɛ Baylɛt bvuu jeme ê bonyii yî bokaɛ bo botɛte le ɛ, “Bó eta wvù njela? Fiɛɛ fi befe fi wvù ge nu la? Me mbaa n'yɛn jay wvù wvù ge le wvù bó eyu lo wvù ɛ. Me nu entam lo wvù, encinɛ wvù le.”

²³ Ɛ bó mum mɛy no wamte lo bô mvunɣay ɛ “Bó eta lo wvù yî kentam e.” Ɛ n'wam wvubo ghaw Baylɛt.

²⁴ Nonɛn, ɛ Baylɛt sumtɛn nsaw cinɛ wvù le, ɛ bó ege bô wvù no bó koonke.

²⁵ Ɛ wvù mum bvuse wee wɛ yew ncaw e, ɛ è nu wvù bó to biite, wvù kɛwɛɛ mvunlaa elaanɛ bvuu yu wee. No wvù bvuse, mum nya Jisos no bó to gomte.

Ɛ bó ta Jisos yî kentam e (Mat 27:32-34; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ɛ bó mum jo Jisos no ɣɛne dvù. No bó to ɣɛne, ɛ bô bo wee mvu tasɛn ɛ wvù kfuuyi nkpwaante ɛ diee diew nu Semon, ɛ è nu wee wvu Sɛlin. Ɛ bó koo wvù mum ɣɛɛ kentam ke Jisos e fô wvù gbewɛ, ɛ wvù mum tuu no bii Jisos e.

27 E bô bó mum no gene, e ngoo bonyii bii wvú le. E bomew nu bokene bô to beele, taanke bonjewe bew.

28 E Jisos ke ne banke ye gay ê bó le, “Bokene bo Jelusale, fo ben ebeelè fô me le ke. Ben ebeelè e è nu fô bikuu binen e, noo fô boom bonen e.

29 Ben ekeè le kefew too lo kè bó nu ke egayte le, njon wvu baay nu wvu bokene bô nu bokase bô ke baa boo wase wan, e bó ke baa yamse wase wan ke.

30 E nu ke enu kefew kedvu le, é bonyii efuunke ê dikum di baay baay le, ‘Ben egbeweken yí yese le,’ efuunke ê dikum di caan caan le, ‘Ben ebanje bese’.

31 Bô nu ke efuunke nonen njefo é bonyii ge kfu fin fié bô kete kè be le, é bó ke ege ne bô kè nu e yum wase.”

32 No bó to gene bô Jisos nonen, bó to kenke bonyii bo ncaw e bofe bô bó to gene keeyu ten.

33 E bó gen buy bvudvuu bvú bó teje le Ngbowow Ekole le, mum ta Jisos fó yí kentam e, mum ta ten bonyii bo ncaw e bo bofe ba yí bintam e, wvú mwaan ê ebo ke Jisos e ke eey e, wvumvu ê ebo kew ke enkonko le.

34 E Jisos ke ne gay le, “Icem, leeshe kebefe ke bonyii ban e, njefo ke bó kee fié fi bó gee ke.” E bonyii bodvu jo ndvú Jisos tum kan dvú keegaw ê bikuu bibole. †

35 Mwem mvun mvunciim to kooyi bô Jisos nonen, e bonyii leeme fó taale. E bonyii bô to saake won kaa ne fibole no buu lo wvú duu le, “Wvú se fii bonyii bomew, wvú efi le ekole kew keseen, é wvú fen nu Mboyse wvú Nyo' to kawee, caw.”

36 E bonyii bo nci le ten no sewsee wvú, nya mbvuum mo ngbwayngbwayi ê wvú,

37 gay le, “E wo fen nu Nfon Bojuu, é wo fi ekole kuw.”

38 Bô to nu e san nwa' ta ê we jo ekole ke Jisos e le, “Wvun nu Nfon Bojuu.”

39 E wee ncaw mvu ba le bô to njepte yí bintam e fó, ne no nan'yi Jisos, gayte le, “E nu ke wo wvú Mboyse wvú Nyo' to kawee le? Fi ekole kuw, efi ten bese.”

40 E wvumvu we yuw fié fi wvú jeme, wamen wvú, bife le, “Ke wo fane Nyo' le? Wo nu yí nge e diewe wvú le.

41 Bee wo kpwe eey eey fii e è nu nlawma mwem mvú befe mvú bee wo ge, geen e wee wvun kpwe fiew e wvú baa jay fié ke.”

42 E wee ncaw wvun mum gay le, “Jisos, ke ekumyi me seke wo nu ke esaake bvunfon bwuw.”

43 E Jisos gay ê wvú le, “E me ensee ê wo keey le eben nu e bee wo nu ke enu bvudvuu bvú njon e bvú Nyo' le.”

E Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

44 E diuu ke ben wase dioo lewse, e ekfun ne jii won tfuu gen buy didiuu ditete emvunsheen.

45 E ndvu yi to gawsene yew ncese ente mum sele entelen buy biba bife.

46 E Jisos no nu yí kentam e, ke ja wam fowe le, “Icem, me n'yaa keyoy kem can yo le.” No wvú gay nonen, mum yoy n'yoy wvu fokemese.

47 E cee ekole bonyii bo nci le wvú to leeme fó, dioo yen fié fi to kooye le, nya mbense ê Nyo' gay le, “Keeey, keey, wee wvun se nu se jay.”

48 E bonyii bocii bô to nu e tase fó keeyen fié fi to kooyi le, mum ja kase no kfuuyi ela ebole e bó e lan wem.

49 E nsáa Jisos yicii to to fibole leem e è nu ntamndwee no yene fié fi kooyi le. E bomew to nu bokene bô to nen'ye Galilee no bii wvú le.

E bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Wee mvu to nu kefew kedvu le e bó teje le Yosew, e è nu wee wvu ê kelaante ke Bojuu le kemew kè bó teje le Alimatia. Wvú to nu wee wvú jee bvuu nu wee wvu teyey ê Nyo' ejise, bvuu eeyte kefew kè Nyo' nu ke eto esaake bvunfon bwew. Wvú to nu ten wee ngoo bonyii bô to saake bonsaw

23:29 21:23 23:30 Os 10:8; Mwm 6:16 23:31 1Bi 4:17 23:33 Yesa 53:12 23:34 Mben 22:18; Mat 5:44; Luk 6:28; Lem 7:60 † 23:34 Bonwa' bo boyvuum bomew nu e bvuse kencim ke 34a. 23:35 Mben 22:7-8; 109:31 23:36 Mben 69:21 23:37 Mat 27:11 23:43 2Kol 12:3 23:44 Amo 8:9 23:46 Mben 31:5; Lem 7:59 23:47 Mat 27:19; Lem 3:14; 7:52; 22:14 23:49 8:2-3; Mben 38:11

e. Geenɛn, wvú to baa bee fiew fiɛ fi bó to seysɛɛ ege bô Jisos kɛ.

⁵² Ɛ wvú ɣɛn fô Baylɛt e, lɛkɛ keegɛn ejɔ gvune di Jisos e.

⁵³ Ɛ Baylɛt bee, ɛ wvú ɣɛn shike gvune didvu, baancɛ ɛ ndvu le, ɣɛn jike ɛ jem e ɛ bó ɛ cow yî kembaan e, ɛ bó ke baa yuu lese wase wee jó kɛ.

⁵⁴ Ɛ to nu Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, ɛ ɛ to shɛɛte wase caan ɛ mbam wvudvu ekɛw.

⁵⁵ Ɛ bokɛnɛ ba bô to nɛn'yɛɛ Galilee bi Jisos e, bi Yosɛw e fô jem, ɣɛn yɛn no wvú jiwsee gvune di Jisos e ɛ jem.

⁵⁶ Ɛ bó ke nɛ fô, mum tu jim ɛla ɛbole, ɣɛn seyse bonfɛy bô jee noo bô ké no sh-fuunɣene bô bó to ké no yeefe digvune dvú. Ɛ ɛ no nu diuu di mbam e, ɛ bó she mbam no nci wvubo to gomte.

24

Ɛ Jisos buy yî kpwe le

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ Ɛ diuu di mbam e ke buy fey, ɛ bvú yuu diuu di fwe yî kema le. Ɛ bokɛnɛ bodvu buy saa lo bvutfuu, jo bonfɛy bô bó to seysɛɛ mum no ɣɛne dvú fô jem.

² Ɛ bó dioo ɣɛn buy fô, yɛn ɛ bó ɛ binɣe wase tɛ di bó to banɣɛ diuw jem dvú.

³ Ɛ bó ley ɣɛn ɛ jem fanɣe yaa yɛn gvune di Tata Jisos e kɛ.

⁴ Ɛ bó mum leem fô ɣɛmɛtɛn lo. Ɛ fí kooy lɛ bolemɛ bofɛɛ to nu ɛ nɛ to leem mbew bó le, ɛ bó ɛ tfume ndvú ɛ yî baa lawkene.

⁵ Ɛ bokɛnɛ bodvu fan baay, mum tum bikuu fokuse. Ɛ bolemɛ ba bife ɛ bó lɛ, “Ɛ nu nje la wvú ben gomte wee wvú bɛɛ dvú ɛnte jo bonɣfu?”

⁶ Kɛ wvú yaa nu fɛn kɛ, wvú nu ɛ buy wase yî kpwe le. Ben ekume fiɛ fi wvú to gayɛɛ ɛ ben seke ben ɛ bó to nu Galilee.

⁷ Wvú to nu ɛ gay lɛ, ‘Wee wvú diee nu Waawee nu ɛ bó nu ke enya wvú can bonyii bô befe le, ɛ bó ke eta wvú yî kentam e, ɛ ke dioo nu ɛdiuw eta, ɛ wvú ebuy yî kpwe le.’ ”

⁸ Ɛ bó mum kume fiɛ fi Jisos to jemɛɛ ɛ bó.

⁹ Ɛ bó ke nɛ fô jem, kase tu jim ɣɛn see mwɛɛm mvun mvunciim ɛ boom bew bo ɣgoo le bo yuufe ncow mwaan noo bonyii bocii bô to bii wvú le.

¹⁰ Bokɛnɛ bô to seɣɛɛ fiɛ fi to kooyɛɛ fidvu ɛ boom bo ntum e bo Jisos e to nu Maalia Magdalen, Joana noo Maalia wvú bwee Jem bô bokɛnɛ bomew.

¹¹ Ɛ bó yuw njeme wvudvu kɛ diɛwɛ ɛ nu kenlamse, fanɣe yaa bee naa lo kɛ.

¹² Geenɛn, ɛ Bitɛ nɛ kɛ we, lewtɛ ɣɛn buy fô jem, ɣgvuwɛ taa ɛ jem yɛn kɛ ɛ ɛ nu ndvú yî bó to njimɛɛ Jisos dvú. Ɛ wvú mum nɛ no tuu jim fô yew e kɛɣke ɣghaw yî fiɛ fi kooyɛɛ le.

Ɛ bonyii bomew yɛn Jisos e je yi Ɛmayus e (Mak 16:12-13)

¹³ Ɛ fí ke nɛ kooy kɛ ɛbvubwɛ lɛ, bonyii bomew bofɛɛ bô to ké no bii Jisos e to nu ɛ nɛ Jɛlusalɛm no ɣɛne ntɛw wvú Ɛmayus e, wvú to nu diɛwɛ bomay bosooshwiɣ keegɛn buy jó le. *

¹⁴ Ɛ bó no ɣɛne jemɣi ɛbonɛbon ɛkumɛ mwɛɛm mvú to kooyi mvun mvunciim.

¹⁵ No bó to lɛne jemɣi ghayte nonɛn, ɛ Jisos kebɛɛ bencɛ to mbew bó le no lɛne bô bô.

¹⁶ Ɛ fiɛɛ fimew ge lɛ fo bó ekiɛɛ wee wvudvu kɛ.

¹⁷ Ɛ Jisos mum ja bife ɛ bó lɛ, “Ɛ se nu la fi ben lɛne jemɣi ɛkumɛ fí nɛn?” No wvú bife nonɛn, ɛ bó leemɛn bô yii yî monshim mobole.

¹⁸ Ɛ wee mvu bó le wvú diee to nu Kleofas bife ɛ wvú lɛ, “Ɛ mɛy kɛ wo tolo Jɛlusalɛm wvú yaa kee kɛ mwɛɛm mvú se kooyi jó ɛdiuw ɛyan e?”

¹⁹ Ɛ wvú bife lɛ, “Mvú la?” Ɛ bó tfuse lɛ, “Mwɛɛm mvú se kooyi bô Jisos wvu Nasalet. Wee wvun se nu wee ntum Nyo', ɛ mwɛɛm mvú wvú se gee noo mvú wvú se jemɣi se nu binɣhaw. Ɛ se nu wee wvú kuuke baay fwe dvu Nyo' bô bonyii bocii.

²⁰ Bocɛɛ ncɛse bo baay baay bô bonyii bô saake wonɣ wese ɛ se ɛ nya wvú lɛ bó eyu. Bô se ɛ mum ɛ ta wvú yî kentam e.

²¹ Bese se leese fisɛse bvufɛɛ yî ye le lɛ ɛ nu wvú wvú nu ke esum bonyii bo Islael

can ηγεω e. Geenεn, ε nu wase εdiuw εta no mwεem mvudvu se kooyεε.

²² Fimew nu ε bokεnε bomew ηgoo yese le ε be ε jeme fī ε nya lo bese ηghaw, le bó buy ε gen fō jem εntanεntan,

²³ ε fanε yaa yen gvune diew e κε. Bó ε dioo kase tu jim, ε see le bó be ε yen bonceendaa bo Nyo' le κε diεwε bó yen ε εfile le, bó gay ε bó le Jisos nu dvú.

²⁴ Bonyii bomew ηgoo yese le ε gen fō jem fodvu ε yen yī le κε lenlen no bokεnε bodvu be jemyi, geenεn, ε fanε yaa yen Jisos e κε.”

²⁵ Ε Jisos jeme ε bó le, “O oo, biyun bin, mvuntelem mvunεn lee baay keebεe mwεem mvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε.

²⁶ Κε ben kee le Mboyse wvù Nyo' to kawεε to kenke keeyen ηγεω se ley yī bvukukε bwew e le?”

²⁷ Ε Jisos mum κew nele ε bó mwεem mvunciim mvù bó to sanεε ε Nwa' Nyo' le ekumε wvú ε κew yī mvù Muses to sanεε le, ε gen ε buy ten yī mvu bonyii bo ntum Nyo' le.

²⁸ No bó toε wase buy mbew ntεw wvù bó to gene jó le, ε Jisos nε no gee κε diεwε wvù fele lo.

²⁹ Ε bó leκε wvú shiee le gay le, “Beene egen ece. Kefew nu ε kί ε gen wase baay, ε ekfun ε κew wase ε no jiime.” Ε wvú bee keegen ce bó bó.

³⁰ Ε bó gen, ke dioo diekene, ε wvú jo ntuw bleεd, nya keyoone ε Nyo', guushε nya ε bó.

³¹ Kan mwaan nonεn, ε ejise εbo yuu, ε bó mum kieε wvú. Ε wvú seεε la ε bó ejise.

³² Ε bó shεε no ghayte εbonebon le, “Κε mvuntelem mvuseεbeewo be yvuwse seke wvú be nεci mwεem mvu ε Nwa' Nyo' le ε bee wo ε je le?”

³³ Ε bó mum nenε kan mwaan ekiεguu jodvu no tuu jim Jεlusalεm. Ε bó dioo gen, yen ε boom bo Jisos e bo ηgoo le bo yuufe ncow mwaan ε baance ye bvudvuu bvumwaan bó bonyii bomew bò to ké no bii wvú le.

³⁴ Ε bó jemyi le, “Kecεεy, Tata wesebeene nu ε buy yī kpwe le. Wvú be ε seεε ε buyneε ε Semon ejise.”

³⁵ Ε bó mum see ten ε bó fiεε fi be kooy bó bó ε je, bvuu nele no bó be kiente wvú seke wvú be guushi bleεd.

Ε Jisos buyneε entelen jo boom bew bo ηgoo le

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)

³⁶ Κε no bó to bεε jemyi nonεn, ε Jisos keεε mum ja nε seεε buyneε ε bó entelen mum gay bó le le, “Kembonεn enù fō ben e.”

³⁷ Ε kedvum gbwo bó, ε bó no fane, kp-waake le bó yene ε ε nu ηkfusay e.

³⁸ Ε wvú bife ε bó le, “Ben fane la? Ε ge la wvù ben manene me?”

³⁹ Ben etaa eyen can yem bó bikaa biem ε ben emum ekiεε le ε nu naa me. Ben emomce ye yem emum ekiεε, njefo κε ηkfusay ké no kenke nyam ye bó bikufe no ben yene ε me ηkenke κε.”

⁴⁰ No wvú gay nonεn, mum dunce can ye bó bikaa biew ε bó.

⁴¹ Ε bó taa Jisos, ε njon yuwyε lo bó, ε bó mum ηgemten lo. Ε fī ghaw bó keebεe le ε nu wvú. Ε wvú nε bife ε bó le, “Ben kenke fiεε fidien fen e?”

⁴² Ε bó jo kencim ke bye le ε bó ε dεε, nya ε wvú.

⁴³ Ε wvú fi die ε bó ejise.

⁴⁴ Ε wvú mum gay ε bó le, “Mwεem mvun mvù ben yen εben nu mvù me nto njemyi ε ben ekumε mvú ε me mβεε beene. Me nto nduu le mwεem mvunciim mvù bó to sanεε ekumε me ε Nwa' Muses e, bó ε Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le noo ε Nwa' Mbense le, kenke keeto ekocεn.”

⁴⁵ Ε wvú mum yene bvufεε bvubole, ε bó kieε mwεem mvù nu ε Nwa' Nyo' le.

⁴⁶ Ε wvú jeme le, “Bó nu ε san le Mboyse wvù Nyo' to kawεε kenke keeyen ηγεω ekpwe, ε ke edioo enu εdiuw εta, ε wvú ebuy yī kpwe le.

⁴⁷ Ɛ fí bvuu nu ɛ bó nu ke ekɛw Jɛlusalɛm, efewci ê bitum bicii ê diee diew e ɛ bonyii bocii ekumɛn mvuntelem mvubole, é Nyo' emum elɛɛshɛ bibefɛ bibole.

⁴⁸ Ɛ nu ke efewci ben ban bò nu ɛ yɛn mwɛɛm mvun e.

⁴⁹ Ben eyekɛ eyuw, me nu ɲke enciinse nya yì Icɛm to kawɛɛ ben dvú. Nonɛn, ben emɛy ɛlaante jan ecɛyte mvunɣay mvù nu ke eshii fowe eto fô ben e.”

Ɛ Jisos ben we

(Mak 16:19)

⁵⁰ Ɛ wvú jo bó buy bô bó ɛlaante jodvu, ɛ bô bó ɣɛn buy mbew ntɛw wvù Bɛtani le, ɛ wvú cake can ye we, laɲ kembonɛn yî bó le.

⁵¹ Kɛ no wvú to bɛɛ laaɲke kembonɛn yî bó le nonɛn, mum ja no bene we, mum ben la.

⁵² Ɛ bó nya mbense wvu baay ê wvú, mum ja fó tu jim Jɛlusalɛm bô nlaɲlaɲ fô mvuntelem mvubole.

⁵³ Ɛ bó ɣɛn no shee yew ncese le, bensee Nyo' sekecii.

Saaka wvù Jee wvu ekumε
Jisos no
Jon
to Saηεε
Fiεε fi nu ê Nwa' Jon wvun e

Saaka wvù jee wvun wvù Jon to saηεε nu ε wvù dunçi le Jisos nu Diεw Nyo' yì to nu wase fonkεw ε yì mεy lo, ε é nu yì yì to nu ε tu wee wvu. Nwa' wvudvu keβεε jemyi le saaka wvù jee wvun nu ε bó to saη wvu le bonyii bò taanke nulo ebee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu Waa Nyo', é bó lese fitele yì ye le, é bó ke ekeηke nshii wvù mεy lo (20:31).

Fiεε fi Jon nu ε saη ε biinen ê ηwa' wvun e nu ekumε nnya yì è nu nshii wvù mεy lo wvù nu nje Klistu. Nnya yin nu mbuwma ε wvù kεw keseen, ε wvù nu fô bonyii bò nu ε bee le Jisos nu je, ε è nu wvù keceey, ε è nu wvù nshii. Je mi yì Jon saη ηwa' wvun jó yì nu naa lo jεey nu yì dunçi no Jisos to joo mwεεm mvù bonyii kee yì nshii wvun e keeyεyi no mwεεm mvu ê keyoy e nu.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

- 1:1-18 Kenkεwce ekumε Jisos
 1:19-51 Ekumε Jon Nleseεjoo noo boom
 bo ηgoo le bo Jisos e bo fwe
 2:1-12:50 Ekumε no Jisos to ghane gee
 lemme diεw
 13:1-19:42 Ekumε εdiuw ε Jisos yo
 fokemεse Jelusalem bô mbew jó le
 18:1-19:42 Ekumε no bó to sawεε nsaw
 Jisos ke ghan ta wvù yì kentam e
 20:1-31 Ekumε no Tata Jisos to buyεε yì
 kpwe le, dunçe ekole kew ê bonyii bew
 21:1-25 Kemεse: ε Jisos dunçe ekole kew ê
 boom bew bo ηgoo le Galilee

ε Diεw tu wee wvu wum

¹ ε to nu fonkεw ε Diεw nu wase. Diεw yidvu to nu bô Nyo', ε Diεw yidvu to nu Nyo'.

² Wvù to nu wase dvù fonkεw bô Nyo'.

³ Nyo' to bom mwεεm mvunciim fele can ye le. Kε fiεε nu naa lo dvù fimwaan fi Nyo' to bomεε se wvù kε.

⁴ Wvù keηke nshii yì ye le, ε nshii wvudvu nu n'yuū fô bonyii le.

⁵ N'yuū wvudvu ε no baa ê εjiwε le, ε εjiwε kedvu yaa nulo ejimse naa lo wvù kε. *

⁶ Wee mvu nu dvù wvù Nyo' to tumεε ε diee nu le Jon.

⁷ Wvù to to keejeme ekumε N'yuū, eben jim nsaw we, wvu le wen ege é bonyii bocii elese fitele yì N'yuū wvudvu le.

⁸ Kε wvù wvù Jon to nu N'yuū wvudvu kε. Wvù to to kε keeben ε è nu jim nsaw wvu N'yuū wvudvu.

⁹ N'yuū wvu keceey wvù dunçi n'yuū ê bonyii bocii to too yì wonj wvun e.

¹⁰ Wvù to nu yì wonj e, ε wonj wvun nu ε Nyo' to bom fele can ye le, geenεn ε bonyii bò è nu bo yì wonj wvun e fanε yaa ekiεε wvù kε.

¹¹ Wvù to nu ε to wonj we le, ε bonyii bo bew fanε yaa efisen wvù kε.

¹² Geenεn, ε bonyii bocii bò to fiisenεε wvù, lese fitele yì ye le, nu ε wvù to nya mvunγay ê bó le bó enù wase boom bo Nyo' le.

¹³ ε kε boom bo Nyo' le ban nu ε bó boke bii ελεμε ke kfuū le, kenεε no wee shieele, kenεε mboo wee wvu wum e kε. Bó boke bii ε è nu mboo wvù è nu wvu Nyo' le.

¹⁴ Diεw yidvu to nu ε tu wee wvu wum no cee ê bese εntelen, ε wvù ε yinεen bô mbuwma noo keceey. ε bese yen bvukukε bwew e. Bvukukε bvù è nu bvū Wan wvù è mεy kε wvù wvù nε fô Ice le.

¹⁵ Jon to nu ε ben jim nsaw ekumε wvù no fuunke gayte le, “Wvun nu wee wvù me nto njemyi ekumε wvù ηgayte le, ‘Wee wvù too ê me ejim kuuke fele me, njefo wvù to nu wase ε me nse ηke no nu dvù.’ ”

¹⁶ No wvù nu ε yinεen bô mbuwma, wvù ε mum ε no nyaa beene bocii mbuwma yì mbuwma le.

1:1 Kenj 1:1-2:4; Jon 17:5; Fili 2:6; 1Jon 1:1-2; Mwm 19:13-16 1:3 1:9-10; 5:26; 1Kol 8:6; Kolo 1:16-17; Ibu 1:2; Mwm 3:14 1:5 Kenj 1:3-4 * 1:5 Kenεε le, ε εjiwε kedvu yaa nulo ekiεε naa lo wvù kε. 1:6 Mat 3:1 1:8 1:20 1:9 8:12; 17:25; 1Jon 2:8 1:12 1Jon 3:1; Gal 3:26; 4:5 1:13 3:3, 5-6; 1Bi 1:23; 1Jon 3:9 1:14 Gal 4:4; Fili 2:7; 1Tim 3:16; Ibu 2:14; 1Jon 4:2; Mat 17:2; Jon 2:11; 1Jon 1:1-3 1:15 1:24-27, 30; 5:31-34, 36 1:17 7:19; Ksm 31:18

17 Beene kee lo le Nyo' to nya bonci fele can Muses e. Geenən, mbuwma Nyo' bô kecey nu ε to fele can Jisos Klistu le.

18 Kε wee nu dvú wvù ke nu ε yuu wase yen Nyo' le kε. E nu kε Waa we wvù è mεy kε wvù wvù nu mbew wvù wvù Ice le wvù nu ε ge beene ε kίεε wvù.

*Wee wvù è to nu Jon Nlesejoo
(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

19 Fin nu fiεε fi Jon to jemyεε seke bikuu bi Bojuu le bi Jelusalem to tumεε bocee ncese bô bonyii bo Lεwe le ε bó ebife ê Jon le laa è nu wvù wvù yεε le.

20 Jon to baa tun keetfuse mbife wvubo kε. Wvù to nu ε jeme lo bô diuw we le, “Kε è nu me wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε kε.”

21 E bó bife ê wvù le, “Tu è nu wo wvù yεε? E nu wo wvù Elayja le?” E wvù tfuse ê bó le, “Kε me nu Elayja kε.” E bó bvuu bife le, “E nu wo wvù Wee Ntum Nyo' wε le?” † E wvù tun.

22 E bó bvuu bife ê wvù le, “Tu è nu wo wvù yεε? Wo gay le la ekume ekole kuw? Kε see é bese ekeηke fiεε fi bese ekase egen etfuse ê bonyii bô tum bese?”

23 E Jon tfuse ê bó no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to jemyεε le, “E nu me diεw yì fuunke ηkpwaante le, ‘Bó enele je Tata é yì enù teyey.’ ”

24 Bonyii ban nu ε è to tum Bofalasii bó.

25 E bó bife ê Jon le, “E è baa nu wo wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε kεnεε Elayja, kεnεε Wee Ntum Nyo' wε, wo ε no leese bonyii ê joo nje la?”

26 E Jon tfuse ê bó le, “Me nleese kε fiem bonyii ε è nu ê joo, geenən wee mvu nu dvú è ben ente ε ben yaa kee wvù kε.

27 E nu wvù wvù too ê me ejim, ε me mbaa ncim enkpwentən keenfay laba we kε.”

28 Fiεε fin ficii to kooyi ε è nu Betani Joo Joodan kewvu keki fô Jon to leese bonyii ê joo.

E Jon dunce Waa Njee Nyo' ê bonyii

29 E ekfun buy yuu, ε Jon yen ε Jisos too, ε wvù mum gay le, “Ben etaa eyen, wvun nu Waa Njee Nyo' wvù cawsee bibefe bi yì nshε le!

30 E nu wvù wvù me nse njemyi ekume wvù ηgayte le, ‘Wee mvu too ê me ejim kuuke fele me, njefo wvù to nu wase, ε me nse ηke no nu.’

31 Kε me kebεε nto ηkee wvù kε. Geenən, ε me nto nto no nleese bonyii ê joo wvu le bonyii bo Islael ekiεε wvù.”

32 Jon to nu ε bvuu jeme keeben jim nsaw we gay le, “Me nto nu ε n'yen ε Keyoy shiile too fowe diεwε ebembε le, to no nu yì ye le.

33 Kε me kebεε nto ηkee wvù kε. Geenən, wee wvù to tumεε me le me ento enleesè bonyii ê joo to nu ε gay ê me le, ‘Wee wvù wo nu ke eyen ε Keyoy ε shii fowe ε to ε no nu yì ye le, nu wvù nu ke eleese bonyii ε è nu can Keyoy ke Yuule le.’

34 Fifi nu fiεε ε me nto nu ε n'yen, ε no nleeme jim nsaw wvudvu ηgayte le wee wvun nu Waa Nyo'.”

Bonyii bô to yawεε no nu boom bo Jisos e bo ηgoo le

35 E ekfun buy yuu, ε Jon bvuu no leeme fε fô wvù to leeme bô boom bew bo ηgoo le bofεε.

36 E wvù nε yen no Jisos lene fele, mum gay le, “Ben etaa eyen, wvun nu Waa Njee Nyo'.”

37 E boom bew bo ηgoo le bo bofεε ba dioo yuw no wvù gay nonən, mum nε no bii Jisos e.

38 E Jisos banke ye yen no bó bii, bife ê bó le, “Ben gomte ε è nu la?” E bó bife ê wvù le, “Labay, wo cee fεε?” (Diee di Labay din nu le, “Wee N'yεeyi wvu Baay.”)

39 E Jisos tfuse ê bó le, “Ben eto eyen.” E bó mum gen yen fô wvù to cee. E bó bó mum no nu ε ekfun ghan jiim. Kefew kè bó to biε wvù le to nu wase kε diεwε didiuu dinεw e fokiεguu.

1:18 6:46; 14:8-9; Ksm 33:20; Mat 11:27; 1Tim 6:16; 1Jon 4:12 1:19 5:33 1:20 3:28 1:21 Mala 4:5; Dito 18:15, 18; Mat 2:14; Jon 6:14 † 1:21 Bojuu bomew to cεyte wee ntum Nyo' wvù nu diεwε Muses e, geenən ε bomew kee le wee ntum Nyo' wvudvu nu ke enu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. 1:23 Yesa 40:3 1:25 1:33; Mat 21:25 1:27 1:15; Lem 13:25 1:28 10:40; Mat 3:13 1:29 1:36; Yesa 53:6-7; 1Bi 1:19; 1Jon 2:2; Mwm 5:6 1:30 1:15 1:32 Mat 3:16 1:34 1:49; 5:18-23; 10:36; 11:27; 20:31; Mat 3:17; 27:54; Lem 9:20 1:36 1:29 1:40 Mat 4:18-20 1:41 4:25

⁴⁰ Wee mwaanŋ ngoo bonyii bo bofɛɛ bò to yuwɛɛ no Jon jemyɛɛ mum bi Jisos e to nu Andulu wvù waa bwee Semon Bitá.

⁴¹ E Andulu wvudvu mum gɛn lo gom waa bwee wvù Semon, see ê wvù lɛ, “Bese nu ɛ yɛn wase Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ le” (fi nu lɛ Klistu).

⁴² Nonɛn, ɛ wvù mum jo Semon gɛn bô wvù fô Jisos e. E Jisos taa wvù nɛn tunŋ, gay lɛ, “E nu wo wvù Semon wvù waa Jon. Bó nu ke eteŋe wase wo lɛ Sɛfas.” (Diee dì lɛ Sɛfas din nu Bitá).‡

E Jisos tee Filew bô Nataniel

⁴³ E ɛkfunŋ ke buy yuu, ɛ Jisos yɛn lɛ wen nu eɛn keba kè Galilee le. E wvù gɛn yɛn Filew e, gay ê wvù lɛ, “E biì me le.”

⁴⁴ Filew wvun to nu wee wvu ê kelaante kè Bɛsayda le. E kelaante kin nu ke bo Andulu bô Bitá le.

⁴⁵ E Filew gɛn gom Nataniel gay ê wvù lɛ, “Bese nu ɛ yɛn wase wee wvù Muses to saŋɛɛ ê Nwa' bonci le ɛkumɛ wvù bô wvù bonyii bo ntum Nyo' le to saŋɛɛ tɛn ɛkumɛ wvù. Wee wvun nu Jisos wvu Nasalet wvù waa Yosɛw.”

⁴⁶ E Nataniel tfuse ê wvù lɛ, “Fiɛɛ fi jee nulo ebuy Nasalet e?” E Filew gay ê wvù lɛ, “To eyɛn.”

⁴⁷ E Jisos ke yɛn no Nataniel too, jeme ɛkumɛ wvù lɛ, “Ben etaa eyɛn, wee wvun nu naa wee wvu Islael wvu keɛɛy. Ke nce kenlɛɛma nu yî ye le kɛ.”

⁴⁸ E Nataniel bife ê Jisos lɛ, “Wo ghan nɛɛ ɛ sɛ kiɛɛ me?” E Jisos tfuse ê wvù lɛ, “E Filew sɛ keeke eto etee wo, nu ɛ me mbe ɛ n'yɛn wase wo le ê kenyi ke kete ke fig e kiɛ le.”§

⁴⁹ E Nataniel tfuse ê wvù lɛ, “Labay, wo nu Waa Nyo'! Wo nu Nfon wvu Islael!”

⁵⁰ E Jisos gay ê wvù lɛ, “Wo fɛn nu ɛ bee me le keseen ke njefo me nu ɛ ngay ê wo le me mbe ɛ n'yɛn wase wo le ê kenyi ke kete kiɛ le? Wo nu ke eyɛn mwɛɛm mvù kuuke fele mvun e.”

⁵¹ E Jisos bvuu gay ê wvù lɛ, “E me ensee ê wo keɛɛy keɛɛy lɛ wo nu ke eyɛn ɛ ɛbulɛ ɛ yene, ɛ bonceendaa bo Nyo' le bene, booke yî wee wvù diee nu Waawee le.”

2

E Jisos banke joo ɛ è tu mbvuum

¹ E ɛdiuw ke buy ɛta, ɛ bó no gee ŋkaw bvujen ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le, ɛ bwee Jisos nu fô.

² Bó to nu ɛ be tɛn Jisos bô boom bew bo ngoo le bô ŋkaw wvudvu.

³ E mbvuum ke nɛ ka, ɛ bwee Jisos be wvù dvù gay lɛ, “Kɛ bó bɛɛ kenke mbvuum kɛ.”

⁴ E Jisos tfuse ê wvù lɛ, “Kpwoon, wo bee me dvù nje la? Kefew kem baa kocɛn wase kɛ.”

⁵ E bwee gay ê bonyii bo gawe le lɛ, “Fiɛɛ ficii fi wvù ɛ gay lɛ ben ege, ɛ ben ge.”

⁶ E to nu ɛ nsháan leeme fô yisooaan ɛ bó kene bô ɛta. Nsháan yin nu yî Bojuu to ké no gɛɛle joo jó yî bó cuke ye dvù keeyuule ê Nyo' ɛjise. Nshaan miaan to joo bibɛɛn bi joo le diɛwɛ mbaanfiɛɛ kenɛɛ mbaanshe le.

⁷ E Jisos ke nɛ gay ê bonyii bo gawe le bodvu lɛ, “Ben etukɛ joo eyinŋɛn nsháan yin dvù.” E bó mum tuke joo gɛɛ ê nsháan yidvu le ɛ yî yinŋɛn.

⁸ E wvù mum gay ê bó lɛ, “Ben esɛfe yimi keseen eɛn dvù fô cee gawe le.” E bó sɛfe gɛn dvù.

⁹ E cee gawe fi, mom joo yidvu, yuw ɛ yî ɛ tu wase mbvuum. E wvù ma laa man mbvuum nɛ fɛɛ lɛ. (Geenɛn, bonyii bo gawe le bò to sɛfɛɛ joo yidvu to kee fô mó nɛn'yɛɛ.) E cee gawe mum tee cee bvujen,

¹⁰ bife ê wvù lɛ, “Bonyii ké yaw gaw fibole ɛ è nu mbvuum mò jee fô ŋkaw e, ɛ bonyii ké dioo ɛ wu wase ɛ ffuu, ɛ bó sɛ gaw mo yaa jee kɛ. Wo ɛ kaa ɛ gɛɛ fiuw mbvuum mò jee ɛ no too dvù ɛ è nu keseen e?”

¹¹ Fifi to nu fiɛɛ fi fwe fi dunɔi bvukukɛ bvú Jisos e fi wvù to gɛɛ ente jo mwɛɛm mvù dunɔi bvukukɛ bwew e. E wvù to ge fiɛɛ fin ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le. No wvù ge nonɛn, ɛ fí mum dunɔi bvukukɛ bwew, ɛ boom bew bo ngoo le mum lese fitele yî ye le.

¹² Ejim jodvu, ɛ Jisos nɛ bow Kafana'um bô bwee noo boom bo bwee le bò bolemsɛ noo boom bew bo ngoo le, ɛ bô bó ce jó ɛdiuw caan.

1:42 Mat 10:2; 16:18 ‡ 1:42 Dì nu lɛ Tɛ. 1:45 Dito 18:15; Yɛsa 42:1-4; ɛsek 34:23; May 5:1-3 § 1:48 Kete ke «fig» e ke wonŋ wvù Islael e nu ɛ bó to ké no diee mvuntam mvudvu. 1:49 1:34; 12:13; Mat 27:42 2:1 4:46 2:4 7:6, 30; 8:20; 12:23; 13:1; 17:1; Luk 22:53 2:6 Mak 7:3-4 2:11 2:23; 3:2; 4:54; 6:26; 11:47-48; 20:30; Lem 2:22; Lum 15:19 2:12 Mat 4:13

Ɛ Jisos kun bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le

(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Ɛ ediuw Ɛ Nkaw Bojuu wvù bó tenje le Danɛfey ke no too wase nceencee, Ɛ Jisos nɛ ben Jɛlusalɛm.

¹⁴ Ɛ wvù ke gɛn buy fô yew ncese le, yɛn bonyii bò to geese bona' bô njée noo bibembɛ noo bò to kumene bigew e Ɛ bó Ɛ shiiyɛn.

¹⁵ Ɛ wvù jo bokfuu kene ngɔwan dvù, kun bó bocii dvù, kun noo njée bô bona' bvuse yew ncese le. Ɛ wvù bvuu tawse bigew bi bonyii bò to kumene bigew e, baasɛ bidan bibole,

¹⁶ gay Ɛ bonyii bò to geese bibembɛ le, “Ben ejo mwɛɛm mvun enɛ dvù fɛn. Fo ben ejo yew Icɛm etfuse Ɛ yí etu yew way kɛ.”

¹⁷ No wvù gay nonɛn, Ɛ boom bew bo ngoo le mum kume fiɛ fi bó san Ɛ Nwa' Nyo' le Ɛ wee mvu jemyi Ɛ Nyo' le, “Shiee wvu baay wvù me nkenke fô yew yo le nulo eyu lo me.”

¹⁸ Ɛ bikuu bi Bojuu le mum bife Ɛ wvù le, “Fiɛ fi dunɔi bvukukɛ bwuw fi wo nulo ege keedunɔɛ Ɛ bese le bó nu Ɛ nya mvunɔay Ɛ wo keege fin nu la.”

¹⁹ Ɛ Jisos tfuse Ɛ bó le, “Ben esâw yew ncese yin, Ɛ me enjo ediuw ɛta enkase enleke we.”

²⁰ Ɛ Bojuu bodvu bife Ɛ wvù le, “Fí to jo bilum mbaanyɛ ncow bisoocaan keebom yew ncese yin, Ɛ wo nu ke ejo fiuw Ɛ è nu ediuw ɛta eleke we?”

²¹ Geenɛn, Jisos to jemyi yew ncese yin Ɛ è nu yì è nu ye ye.

²² Nonɛn, seke wvù to buyɛɛ wase yí kpwe le, Ɛ boom bew bo ngoo le mum kume le fin nu fiɛ fi wvù to gayɛɛ. Ɛ bó mum bee fiɛ fi nu Ɛ Nwa' Nyo' le, bvuu bee njeme wvù Jisos to jemyɛɛ le.

²³ No Jisos to nu Jɛlusalɛm fô Nkaw Danɛfey wvun e, bonyii nteen to nu Ɛ lese fitele yí ye le nje mwɛɛm mvù dunɔi bvukukɛ bwew mvù wvù to gee.

²⁴ Geenɛn, Jisos to baa gɛɛ fiew bvufɛe bwew yí bó le kɛ, njefo wvù to kee bonyii bocii no bó nu.

²⁵ Wvù to baa shieele wee mvu wvù eshe esenɛ lo Ɛ wvù ɛkumɛ wee wvu wum kɛ, njefo wvù kebɛɛ to kee fiɛ fi wee wvu wum kɛnke Ɛ wvù ɛshem.

3

Ɛ Jisos jeme Ɛ Nikodɛmus ɛkumɛ mboo wvu fwɛ

¹ Wee ngoo Bofalasii mvu to nu Ɛ bó tenje le Nikodɛmus, Ɛ wvù nu wee ngoo bikuu bi wonɔ Bojuu le.

² Ɛ wee wvun ke nɛ to fô Jisos e ɛntan gay Ɛ wvù le, “Labay, bese kee le wo nu wee n'yɛɛyi wvù nɛ fô Nyo' le, njefo kɛ wee nu dvù wvù nulo egee kfuu mvun mwɛɛm mvù dunɔi bvukukɛ bvù Nyo' le mvù wo gee mvun sɛ Nyo' nu bó wvù kɛ.”

³ Ɛ Jisos tfuse Ɛ wvù le, “Ɛ me ensee Ɛ wo kecɛɛy kecɛɛy le, Ɛ bó nu sɛ bó Ɛ boo wee mboo wvu fwɛ le, mwɛɛn saa eyɛn bvunfon bvù Nyo' le kɛ.”

⁴ Ɛ Nikodɛmus bife Ɛ Jisos le, “Ɛ nulo Ɛ bó ege nɛɛ sɛ ebvuu eboo wee Ɛ wvù Ɛ taw wase? Ɛ nulo Ɛ wvù ebvuu ekase etu Ɛ bwee ɛshem Ɛ wvù ebvuu eboo wvù?”

⁵ Ɛ Jisos tfuse Ɛ wvù le, “Ɛ me ensee Ɛ wo kecɛɛy kecɛɛy le, Ɛ wee nu sɛ wvù Ɛ kɛnke mboo wvù wvu joo noo Keyoy, tu kɛ è nulo Ɛ wvù eley bvunfon bvù Nyo' le kɛ.

⁶ Wee wvu wum boote wee wvu wum, Ɛ Keyoy boote keyoy.

⁷ Fo diuw eyumte wo le me nu Ɛ ngay Ɛ wo le bó kɛnke keeboo wee tfuu mboo wvu fwɛ le kɛ.

⁸ Fwefwe ké no fele no wvù koonke, Ɛ wo yuuke no wvù fele, geenɛn Ɛ wo yaa nulo esee laa wvù sɛ nɛ fɛɛ, gɛne fɛɛ le. Ɛ nu kɛ lɛnɛn no fí nu fô wee wvù nu Ɛ kɛnke mboo wvù wvu Keyoy e.”

⁹ Ɛ Nikodɛmus mum ghay le, “Ɛ nulo Ɛ fífin eghan nɛɛ le?”

¹⁰ Ɛ Jisos tfuse Ɛ wvù le, “Wo nu wee n'yɛɛyi bonyii bo Israel, yaa kee fin e?”

11 E me ensee ê wo keceey keceey le, bese jemyi fiε ε è nu fi bese kee, leeme jim nsaw fiε ε è nu fi bese nu ε yen wase, geenεn ε ben yaa benε fiε fi bese jemyi le ke.

12 E me nseje mweem ê ben ε è nu mvu yî nshε le fεn sε ben benε lo, é ben ke eghan nεε sε bee fεn ε me ε nsee wase ε è nu mvu won Nyo' le?

13 Ke wee nu dvú wvú ke nu ε ben wase won Nyo' le ke. E mey ke wee wvú to nen'yεε fó to fokuse fεn, ε wee wvun nu wee wvú diee nu Waawee.

14 No Muses to njeysεε yo yî bó fελεε bô ketwaa yî kete le nkpwaaante, nu ke lenlen no bó kenke keeke enjeysεε wee wvú diee nu Waawee,

15 wvu le naa yεε wvú nu ε lese fitele yî ye le, é wvú ekenke nshii wvú mey lo.

16 Nyo' to nu ε looce kon won wvun baay, tum Waa we wvú mwaan, wvu le è nu naa yεε wvú nu ε lese fitele yî ye le, mweten saa ela ke, é wvú ekenke ε è nu nshii wvú mey lo.

17 Ke Nyo' to tum Waa we yî won wvun e le wvú eto elese bonyii yî ngew e ke. Wvú to tum le wen eboyse lo bó fele yî ye le.

18 Wee wvú nu ε lese fitele yî ye le nu ε wvú yaa nu ke eley ngew e ke. Geenεn wee wvú baa elese fitele yî ye le nu ε wvú ε ley wase ngew e, njefo wvú baa elese fitele yî Waa Nyo' wvú è mey ke wvú le ke. *

19 Bó nu ke esumten nsaw ê yin je le, njefo n'yuu nu ε to yî won e, bonyii ε kaa ε kon fibole ε è nu ejiwε efey n'yuu. E bó koonke nonεn njefo gee dibole nu di befe.

20 Wee tfuu wvú gee gee di befe ké no bane n'yuu, yaa nulo ebuy fô n'yuu nu ke, wvu le fo gee diwene ke eyenε emwa ke.

21 Geenεn ε wee wvú gee fiεε fi len ké no too fô n'yuu le, wvu le diwene gee eyen'yi le è nu di wee wvú nu bô Nyo' le."

E Jon jeme le Jisos kuuke fele wen

22 Ejim jodvu, ε Jisos bô boom bew bo ngoo le nε gen keba kemew ke Judea le. E bô bó gen no nu jó ε wvú leese bonyii ê joo.

23 Jon ten to leese bonyii ê joo ntεw wvú Enon e mbew wvú Salim e njefo joo to nu fó ntay. E bonyii too ε wvú leese bó ê joo.

24 Ffin to nu ε bó baa lese wase wvú yew ncaw e ke.

25 E boom bo Jon e bo ngoo le bomew bô wee Juu mvu ke nε kew mbew ekumε ye yî bó cuke keeyuule ê Nyo' ejise.

26 E boom bo ngoo le bo Jon e nε gen fô Jon e, gay ê wvú le, "Labay, wee wε wvú to nu ben ε wvú Joo Joodan kewvu keki wvú wo to jemyεε naa baay ekumε wvú nen, yen le wvuwe ε wvú leese bonyii ê joo, ε bonyii bocii gεne ke wase ε è nu fô wvú le."

27 E Jon tfuse ê bó le, "Ke wee nulo enu fiεε sε è ge Nyo' le wvú enú fi ke.

28 Ben kebeε nulo eben jim nsaw wεm le me nto nu ε ngay le ke è nu me wvú Mboyse wvú Nyo' to kawεε ke. Geenεn ε bó to tum me le me ensa ê wvú fwe.

29 Cee bvujen nu wee wvú kenke jen. E nsaa cee bvujen wvú leeme mbew cee bvujen wvudvu le yuuke diεw ye, ké no lanlanε baay no wvú yuuke diεw ye. E nu ke lenlen no me nu keseen ε me ε n'yinεen bô nlanlan.

30 Wvú kenke ke keeku egen lo fwe, é me entu lo jim.

31 Wee wvú nε fowe kuuke fele bonyii bocii. E wee wvu yî nshε le nu wee wvu yî nshε le, jemyi ke mweem ε è nu mvu yî nshε le. Wee wvú nε won wvu we le kuuke fele bonyii bocii,

32 ε wvú leeme jim nsaw mweem ε è nu mvú wvú nu ε yen ε bvuu ε yuw e. Geenεn, ε wee yaa nu dvú wvú benε fiεε fi wvú jemyi le ke.

33 Wee wvú benε fiεε fi wvú jemyi nu wvú dunji le wen tomte fiεε fi le Nyo' jemyi keceey.

34 Wee wvú Nyo' nu ε tum ké no jemyi ke ε è nu diεw Nyo', njefo Nyo' nu ε nya Keyoy kew ê wvú ε nfew yaa nu ke.

35 Icee Wan nu ε kon Wan, ε mum ε nya mweem mvunciim can ye le.

3:12 12:32; 14:1-3; 17:5 3:13 Bngn 30:4; Lum 10:6 3:14 Ktn 21:9; Jon 8:28; 12:32-34; 18:32 3:15 20:31 3:16 3:36; 5:24; Lum 8:32; 1Jon 3:1; 4:9-10; 5:11, 13 3:17 12:47 3:18 5:22 * 3:18 Fεn nu teyey le, lese fitele yî diee di Waa Nyo' le. 3:19 8:12 3:20 Efe 5:11-13 3:21 1Jon 2:4 3:22 4:1-2 3:24 Mat 4:12; 14:3 3:26 1:29-34 3:27 19:11; 1Kol 4:7; Ibu 5:4 3:28 1:20; Mala 3:1; Mat 11:10 3:29 Mat 9:15 3:31 8:23; 15:19; 1Jon 4:5 3:32 3:11 3:35 5:20; 10:17; 13:3; 14:10; 17:2; Mat 11:27; 28:18 3:36 3:16

³⁶ Wee wvù nu ε lese fitele yî Wan e nu ε wvù kenke nshii wvù mɛy lo. Wee wvù baa yuuke wvù le nu ε wvù yaa nu ke ekenke nshii kɛ. Wvuwɛ wee nu ε shém Nyo' ffuuke wase bô wvù."

4

ε Jisos bô kpwoon mvu wvu Samalia tasɛn fô fwɛɲ joo le

¹ ε Jisos ke kiɛɛ lɛ Bofalasii nu ε yuw wase lɛ wen lemte ε bonyii bo ɲgoo le too ε wen leese ê joo fele Jon.

² Geenɛn kɛ è to cim leese wvù bó ê joo kɛ, è to leese kɛ boom bew bo ɲgoo le maan.

³ ε wvù dīoo kiɛɛ nonɛn, mum ja ê keba ke won ɛ kè Judea kedvu le, no kaase tuu jim ê kè Galilee le.

⁴ Wvù to kenke keefey je keba kè Samalia le.

⁵ ε wvù ke gɛn buy kelaante ke Samalia kemew e ε bó tenje lɛ Sika, ε kī nu mbew wɛɛ wvù Yakow to nyaɛ ê waa we wvù Yosɛw e.

⁶ Fwɛɲ joo wvù Yakow to cimɛɛ to nu fô. No Jisos to nu ε lɛn wase baay dose, ε wvù mum shii mbew fwɛɲ joo wvudvu le. Kefew to nu wase diɛwɛ didiūu ncow difɛɛ le ɛmvunsheen.

⁷ ε kpwoon mvu wvu Samalia jodvu ke nɛ to keetukɛ joo fô, ε Jisos gay ê wvù lɛ, "Nya me bô joo é me ɛɲ'wu."

⁸ ε to nu ε boom bo ɲgoo le bo Jisos e ε gɛn ɛlaante keeguy mwɛɛm mvudien.

⁹ ε kpwoon wvudvu bife ê Jisos lɛ, "Wo nu wee Juu, ε me nu wee wvu Samalia, wo ε ghan nɛɛ ε sɛ no lɛke joo ê me?" Kpwoon wvudvu to gayte nonɛn, njefo Bojuu to ké no nyɛnsee lo bonyii bo Samalia.

¹⁰ ε Jisos tfuse ê wvù lɛ, "Ɛ wo be kee nnya yì è nu yì Nyo', noo wee wvù gayte ê wo lɛ wo enya wen bô joo, tu wo be ε lɛkɛ ê wvù, é wvù enya wo bô joo yì booke sekeci."

¹¹ ε kpwoon wvudvu kase bife ê Jisos lɛ, "Icɛm, wo nu sɛ wo kenke fiɛɛ fī wo etukɛ joo dvù, ε fwɛɲ shiile nɛn, wo nu ke ejo fɛɛ yiye joo yì booke sekeci?"

¹² Fī nu lɛ wo kuuke fele icee wese wvù Yakow wvù to cimɛɛ fwɛɲ wvun gɛɛ ê bese, ε wvù kebɛɛ to nu ε wu joo jó, ε boom bew wu, ε nyám ye tɛn wu?"

¹³ ε Jisos tfuse ê wvù lɛ, "Wee tfuu wvù wuu joo yin nu ε kendon bɛɛ ke eyumte kɛ wvù.

¹⁴ Geenɛn, naa yɛɛ wvù nu ke ewu joo yì me nu ɲke enya, nu ε kɛ kendon bɛɛ ke ebvuu eyuu eyum lo wvù kɛ. Joo yì me nu ɲke enya ê wvù nu ke ɛnɛ etu nton joo yì buyte yì ye le sekeci, ke eghan enya wvù nshii wvù mɛy lo."

¹⁵ ε kpwoon wvudvu mum gay ê Jisos lɛ, "Icɛm, nya me bô kfuu yiyin joo wvu lɛ fo kendon ke ebvuu eyumte me ε me ntoo fɛn keentukɛ joo kɛ."

¹⁶ ε Jisos gay ê wvù lɛ, "Gɛnɛ etee dwee wo é ben ε wvù eto."

¹⁷ ε kpwoon wvudvu tfuse ê wvù lɛ, "Kɛ me ɲkenke diemsɛn kɛ." ε Jisos gay ê wvù lɛ, "Wo nu ε jeme lɛɲ no wo gay lɛ kɛ wo kenke diemsɛn kɛ.

¹⁸ Wo nu ε kenke wase bolemsɛ botin, ε wvù ben ε wvù nu keseen yaa cim nu dwee wo kɛ. Fiɛɛ fī wo jeme nu kecɛɛy."

¹⁹ ε kpwoon wvudvu gay ê Jisos lɛ, "Icɛm, me nu ε n'yɛn keseen lɛ wo nu wee ntum Nyo'.

²⁰ Bo'icee bosese to ké no bunlee Nyo' yì kum wvun e, ε ben Bojuu duu finɛn lɛ jò bonyii kenke keebunlee Nyo' nu kɛ Jɛlusalɛm."

²¹ ε Jisos tfuse ê wvù lɛ, "Kpwoon, bee fiɛɛ fī me ɲgayte fin. Kefew too lo kè ben nu ke ebunlee Nyo' Ice ε è yaa bvuu nu yì kum wvun e kɛnɛɛ Jɛlusalɛm kɛ.

²² Ben bonyii bo Samalia bunlee fiɛɛ yaa kee fī kɛ, ε bese Bojuu bunlee kee fiɛɛ fī bese bunlee, njefo mboyma fele ε è nu yì Bojuu le.

²³ Geenɛn, kefew too lo, ε kī ε to wase kè bonyii bô bunlee Nyo' cɛɛy cɛɛy nu ke ebunlee Nyo' Ice ê keyoy e bô yì kecɛɛy e. Ɛ nɛɛ kfuu bonyii bô Nyo' Ice gomte lɛ bó ebunlee wen.

4:1 3:22 4:4 4:9; Luk 9:52; 17:11, 16; Lem 8:4-25 4:5 Ken 33:19; 48:22 4:9 2Bfn 17:29-41; Esl 4:1-3; Mat 10:5; Luk 9:52-53 4:10 4:26; 7:37 4:12 8:53 4:13 6:35; 7:37 4:15 6:34 4:19 9:17; Mat 21:46 4:20 Dito 12:5-14; Mben 122:1-5 4:22 Yɛsa 2:3; Obad 17; Lum 9:3-4 4:23 3:3-8; 2Kol 3:17; Fili 3:3 4:23 Bonyii bomew yɛnɛ lɛ keyoy kin nu Keyoy ke Yuule, ε bomew yɛnɛ lɛ è nu keyoy ke wee le. 4:25 1:41; 4:29; 7:26; 11:27

24 Nyo' nu Keyoy, ε bonyii bò bunlee wvú kɛɲke keebunlee ê keyoy e bô yî keceey e.”

25 Ε kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Me ηkee lo le Mboyse wvù Nyo' to kawee too lo, wvù bó tenje le Klistu. Ε wvù nu ke edioo ε to, emum enyey mwεem mvunciim ê bese.”

26 Ε Jisos gay ê wvù le, “Me wvun wvù jemyi ê wo nu wvù wvudvu.”

27 Kε sekedvu, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le mum kase to. Ε diuw yum lo bó le wvù jemyi bô kpwoon. Geenε, ε wee mvu bó le fanε yaa bife lo ê wvù le laa wvù gomte la le, kεnεε le laa Jisos jemyi bô kpwoon wvudvu nje la le.

28 Ε kpwoon wvudvu mum gεε nshaan ye joo fó, gεn εlaante, gεn be bonyii le,

29 “Ben kε eto eyen wee mvu wvù nu ε to ε see lo fεε ficii ê me fî me ηke nu ε n'yuw wase ηge. Ε nεlo enu ε wee wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawee le?”

30 Ε bonyii buy εlaante mum no gεne fô Jisos e.

31 Ε to nu ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ε shεε wase ε no leke Jisos gayte ê wvù le, “Labay, dieken.”

32 Geenε, ε Jisos tfuse ê bó le, “Me ηkεɲke mwεem mvudien keendie ε ben yaa kee mvú kε.”

33 Ε boom bew bo ηgoo le mum ghay εbonεbon le, “Wee nu ε shεε ε to bô mwεem mvudien ε nya ê wvù le?”

34 Ε Jisos gay ê bó le, “Mwεem mvudien mwem nu le me enge fεε fî wee wvù tum me shieele, emεse lemme diew dicii.

35 Kε ben duu finen le é shεεte kee nε, é emum enu kefew ke ηgbwele le? Ε me engay ê ben le, ben ecake ejise we etaa eyen no mwεem nu ε be wase ηεε le le bó egbweci.

36 Wee wvù gbwecei kεɲke nlawma we, baanci ngu gεεle yî nshii wvù mεy lo le, wvu le wee njewe bô wee ηgbwele ke elanlanje yî wee le mwaan.

37 Fîfin dunçi le ηgan wvun nu keceey wvù gayte le, ‘Wee mvu ké jewyi, ε wee mvu gbwele.’

38 Me ntum ben le ben egen egbwede mwεem mvù ben to baa lem kε. Bonyii

bomew nu ε lem, ben ε ley bvujonke bu lemme dibole.”

Ε bonyii bo Samalia nteen lese fitele yî Jisos e

39 Bonyii bo Samalia nteen ê kelaante kedvu le to nu ε lese fitele yî Jisos e nje fεε fî kpwoon wvudvu to jemyεε ê bó le wvù be ε see lo fεε ficii ê wen fî wen ke nu ε yuw wase ge.

40 Nonεn ε bó ke dioo to yen Jisos e, leke le bô bowen ece. Ε wvù bee, ε bó bó ce εdiuw εfaa.

41 Ε bonyii nteen bvuu lese fitele yî Jisos e nje njeme we.

42 Ε bonyii bodvu gay ê kpwoon we le, “Bese nu ε lese fitele yî ye le ε è yaa bvuu nu nje njeme wo kε. Bese nu ε yuw wase bô bitem bisese, ε kίεε lo le wee wvun nu Mboyse wonj wvun keceey.”

Ε Jisos fε waa wee wvu baay

43 Ε εdiuw yo εfaa yodvu ke fey, ε Jisos nε no gεne Galilee.

44 Wvù kebeε to nu ε yuw gay wase le kε bó ké no wvumte wee ntum Nyo' wonj we le kε.

45 Geenε, ε wvù ke dioo gεn fεse Galilee, ε bonyii bo jó fiisen lo wvù njefo bó to nu ε yen mwεem mvù wvù to gεε fô ηkaw e Jelusalem, njefo bó ten to nu fô ηkaw wvudvu le.

46 Ε Jisos ke bvuu kase gεn Kana wvu ê keba kε Galilee le jô wvù to bankeε joo ε è tu mbvuum. Ε to nu ε wee wvu baay mvu nu ê kelaante kε Kafana'um e, ε waa we wvù diemsen cemte.

47 Ε wee wvu baay wvudvu dioo yuw le Jisos nu ε nε wase Judea ε to Galilee, ε wvù gεn fô wvù le, ku can le wvù ebow kε eto efε waa wen, le wvù nu wase diuw kpwe le.

48 Ε Jisos mum gay ê wvù le, “Ε ben nu se ben ε yen mwεem mvù dunçi bvukukε bu Nyo' le, ε yen ten mwεem mvu diuw wvù yumεen e, ben saa ke elese fitele yî yem e kε.”

49 Ε wee wvu baay wvudvu gay ê wvù le, “Icem, to kε é bó ebooke lo, fo waa wem ekpwe.”

⁵⁰ E Jisos tfuse ê wvú le, “E genè, waa wo nu ebonen.” Wee wvudvu to nu e bee fiεε fi Jisos jemyeε ê wvú, mum nε no gene.

⁵¹ No wvú to booke, ε bô boom bew bo lemme le tasen, ε bó see ê wvú le waa we nu ε bonen wase.

⁵² E wvú mum bife ê bó kefew kè wvú se kewεε ebonene. E bó gay ê wvú le, “E se nu foguu ke diεwε diuu dimwaan e fomvun-sheen, ken'ya' kedvu ε mum ε cinε wvú le.”

⁵³ E cee wan wvudvu mum kume le è nu naa kefew kedvu kè Jisos to gayεε ê wen le, “Waa wo nu ebonen.” E wvú bô εkolε kew naa noo yew ye yicii mum lese fitele yí Jisos e.

⁵⁴ Fifi fiεε fi dunji bvukuke bvú Jisos e to nu fi bokañ bofεε fi wvú to geε seke wvú to nen'yεε Judea to Galilee.

5

E Jisos fε wee ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyan

¹ Ejim jodvu ε nkaw Bojuu mvu no nu Jelusalém, ε Jisos ben jó.

² Kentuke ke joo le kemew to nu jó ε bó teñe ê díεw Ibulu le le Betesda, ε kí nu mbew Diuw Ketaañ wvu Njée le. Bó to nu ε bom dicile fó ditin,

³ ε bonyii bo bincem e to ké no lone lo fó, bò nu binfefe bô bò nu bontenje noo bò nu ε kpweken wase keba kemwaan. [Bó to ké no jiiimene fó ceyte seke joo nu ke enε eshiike.

⁴ Nceendaa Tata mvu to ké no too ê kefew e ê kefew e, leyte shiike joo yidvu. Wee wvu fwe wvú ε yaw ε ley jó seke nceendaa wvudvu ε shiw joo yidvu, tu wvú nu ebonen yí kencem kew e naa ε kí cim nu nεε.]

⁵ Wee mvu to nu fó ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyan.

⁶ E Jisos ke dioo to fó yen wvú le, kiεε le wvú to jiime wase fó ncejole, ε wvú bife ê wvú le, “Wo koonke keebonen e?”

⁷ E wee kencem wvudvu tfuse le, “Icem, ke me nkenke wee wvú nulo elese me ê joo yin e seke yí ε shiw ke. E nu seke yí ε shiw,

ε me ndioo ngene keenley, ε è no nu ε wee mvu ε yaw wase ε ley ê me le.”

⁸ E Jisos gay ê wvú le, “Nεnε we, ejo ghaam yo, egenè.”

⁹ Kan mwaan, ε wee wvudvu mum bonen, jo ghaam ye no gene.

E to nu ε ebvubwε nu diuu di mbam e.

¹⁰ E Bojuu mum gay ê wee wvú bó to fεεε wε le, “Eben nu diuu di mbam e ε nci baa bee le wo etuu ghaam yo ke.”

¹¹ E wvú tfuse ê bó le, “Wee wvú be fε me be ε gay le me enjo ghaam yem engene.”

¹² E bó bife ê wvú le, “E nu yεε wvudvu wvú be gay ê wo le wo ejo ghaam yo egene?”

¹³ Ke wee wvú bó to fεεε wvudvu to cim kee wee wvú fεεε wvú ke, njefo Jisos to nu ε nε wase ley gen ente jo kebombom ke bonyii le kè to nu fó le.

¹⁴ E è ke no nu ejim jodvu, ε Jisos yen wvú le fô yew ncese le, gay ê wvú le, “Taa eyen no wo nu ε bonen wase. Fo wo ebvuu egee bibefe ke. E wo gee lo, é fiεε ke egbwe yí yo le fi nu ε fo ε fey fin.”

¹⁵ E wee wvudvu nε gen see ê Bojuu le è nu Jisos wvú be fε wen.

¹⁶ E Bojuu mum kew no bone bikaa ê Jisos ejim, njefo wvú to fε wee wvun ε è nu diuu di mbam e.

¹⁷ E Jisos gay ê bó le, “Icem ké no lemte sekeci, ε me ten nlemte nonen.”

¹⁸ E njeme wvun ge ε Bojuu mεse lo no gomte baay keeyu wvú, njefo ke è to mεy ke mbam wvú wvú to ngoyte maan ke. Wvú to teñe ten Nyo' le Icee wen, fewsene εkolε kew le wen nu lenlenj bô Nyo'.

Mvungay mvù Nyo' nu ε nya ê Waa we

¹⁹ E Jisos ke nε gay ê bó le, “E me ensee ê ben keceey keceey le ke me wvú Wan nelo enge fiεε yí mvungay mwem e ke. Me nké no ngee ke ε è nu fiεε fi me n'yene ε Icem gee. Fiεε fi Icee Wan gee, nu ke fi fi Wan nu egee ten,

²⁰ njefo Icee Wan wvudvu koonke Wan mum dunji ê Wan mwεem mvunciim mvù wvú wvú Icee Wan gee. E wvú bεε ke ebvuu

edunje mwεem mvù fele mvun ê wvú, é wvú egeé ε ben yene, ε dew yumte lo ben.

²¹ No Icee Wan bvuuse bonyii yí kpwe le nyaa nshii ê bó, nu ke lenlen no Wan nyaa nshii ê naa yee wvù wvú nu ε kon.

²² Keebise fó nu ε Icee Wan yaa saake naa lo wee mvu ke. Wvú nu ε nya nsaw wemen ε è nu can Wan e,

²³ wvu le è nulo é bonyii bocii ewvumte Wan ke lenlen no bó wvumte Ice. É wee nu se wvú wvumte Wan, tu ke wvú wvumte Ice wvù tum wvú ke.

²⁴ É me ensee ê ben keceey keceey le wee wvù nu ε yuw diew yem e, ε bee wee wvù tum me le, nu ε wvú kenke nshii wvù møy lo. Ke mweten bee ke ebvuu ekenke nsaw ke. Wvuwε wee nu ε buy wase can kpwe le, ε ley nshii le.

²⁵ É me ensee ê ben keceey keceey le kefew too lo, ε kí ε to wase, kè bonyii bò nu ε kpweken wase nu ke eyuw diew Waa Nyo', é bó bodvu bò nu ke eyuw, nu ke ekenke nshii.

²⁶ É fí nu nonen, njefo no nshii nen'yi yí Icee Wan e, nu ke lenlen no wvú nu ε nya mvungay mvudvu ê Wan le nshii enen'yi ten yí ye le.

²⁷ Wvú nu ε nya ten mvungay ê Wan le wvú esumtenè bonsaw, njefo è nu Wan wvù nu wee wvù diee nu Waawee.

²⁸ Fo diuw eyumtè ben yí fin e ke. Kefew too lo kè bonyii bocii bò nu jém e nu ke eyuw diew ye,

²⁹ ebucε jém e, é bò se gee mwεem mvù jee ebucε eley nshii wvù møy lo le, é bò se gee mwεem mvù befe ebucε é bó esaw bó, é bó eley ngew e.

³⁰ Ke fiεε nu dvú fí me nulo enge ê mvungay mwem e ke. Me nsaake nsaw mbii no me n'yuke, ε je yí me nsumtene jó nu yi teyey, njefo ke me ngomte keengee ε è nu fiεε fí è shieele me ke. Me ngee ε è nu fiεε fí wee wvù tum me shieele.

Mwεem mvù dunji wee wvù è nu Jisos

³¹ É me mbene jim nsaw wvu ekole kem, tu fiεε fí me njemyi yaa nu keceey ke.

³² Geenεn, wee mvu nu dvú wvù bene jim nsaw wem, ε me nkee lo le fiεε fí wvù jemyi ekumε me nu keceey.

³³ Ben to nu ε tum bonyii fô Jon e, ε wvù gen ben jim nsaw ekumε keceey.

³⁴ Ke è nu le me ngomte le ejemyi wee wvu wum ekumε wee wvù è nu me ke. Geenεn, ε me njemyi nen wvu le ben nulo ke eboy.

³⁵ Jon to nu diewε ken'yeese le ε bó ε tfuw kí ε no beenci nyaa n'yu, ε ben no koonke keenu ê n'yu we le yí kefew e caan, lanlane.

³⁶ Fiεε fimew nu dvú fí dunji wee wvù è nu me ε fí fele Jon. Fí nu le, lemme di Icεm nu ε nya le me enlem emεse di è nu mwεem mvù me ngee mvun dunji le è tum Icεm me.

³⁷ Icεm wvù tum me nu ε wvú kebee ten nu ε ben jim nsaw wem. Ben ke baa yuw wase naa lo diew ye ke, ε ben ke baa yen wa naa lo no wvù nu ke.

³⁸ Ke ben kenke ten diew ye ê mvuntelem mvunen e ke, njefo ben baa lese fitele yí wee wvù wvù tum e ke.

³⁹ Ben taasse Nwa' Nyo' njefo ben kpwaake le è nu jó jò ben nu ke ekenke fiεε fí nu ke ege é ben ekenke nshii wvù møy lo. Fiεε fí nu ê Nwa' wvudvu wvun e jemyi ε è nu ekumε me.

⁴⁰ Geenεn, ben ε bvuu ε no tune keeto fô me le ekenke nshii.

⁴¹ Ke me nshieele mbense ε è nu wvù nen'yi ê wee wvu wum ke.

⁴² Geenεn ε me nkee ben. Me nkee naa lo le ke ben kenke kenkonen ke Nyo' le ê mvuntelem mvunen e ke.

⁴³ Me nu ε nto ê diee di Icεm e, ben baa fiisen me ke. É è be to wee mvu ê diew diee le, tu wvuwε nu wvù ben nu emum efiisen.

⁴⁴ É nulo é ben ege nεε se bee me le, ε ben nu bò gomte mbense ε è nu wvù nen'yi fô bikuu binen e, yaa gomte mbense wvù nen'yi ε è nu fô Nyo' wvù è møy ke wvù le ke.

⁴⁵ Fo ben ekpwaake le è nu me wvù nu ke elom gee dinen di befe ê Icεm ke. É nu Muses wvù ben leke bvufee yí ye le wvù lomte wase gee dinen ê Icεm.

5:22 3:18; 5:27, 30; 9:39; 12:47-48; Lem 10:42; 1Jon 2:28

5:23 Fili 2:10-11

5:24 3:16; 5:22; 6:35; 8:51; 10:28;

11:25-26; 14:6; 17:2; 20:31; 1Jon 2:25; 3:14

5:25 11:43; Mak 5:41; Luk 7:14

5:26 1:4

5:29 11:24

5:30 4:34

5:31 5:36; Dito 17:6

5:33 1:15, 19, 34

5:36 10:25, 38; 14:10-11; 15:24, 27

5:37 1:34; Ksm 20:19; Dito 4:12

5:38 16:9

5:39 Luk 24:27, 44; Lem 13:27; 17:11; 2Tim 3:15-16; 1Bi 1:10-11

5:41 7:18

5:44 5:41

5:45 Dito

31:24-29

⁴⁶ Ɛ ben to nu ɛ bee Muses e keceɛy, tu ben be ɛ bee me le njefo wvú to saɲ ɛ è nu ekume me.

⁴⁷ Geenɛn no ben baa cim bee mwɛɛm mvù wvú to saɲɛ le, ɛ nulo é ben ke eghan nɛɛ sɛ bee fiɛɛ fi me njemyi le?”

6

Ɛ Jisos nyanɛ bonyii bontfuke botin

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ɛjim jodvu, ɛ Jisos ke nɛ gɛn lente Mamase yì Galilee, gɛn kewvu keki. Mamase yin nu yì bó tenɛ tɛn le yì Tibɛlias.

² Ɛ kebombom ke bonyii le shfum ê wvú ɛjim njefo bó to nu ɛ yɛn mwɛɛm mvù dunɔi bvukukɛ bwew e mvù wvú to gee fô bonyii bo hincɛm e no wvú to fɛle bó.

³ Ɛ Jisos bô boom bew bo ngoo le nɛ ben gɛn shii yì kum e.

⁴ Ɛ to nu sekekiɛ, ɛ Nkaw Bojuu wvu Danɛfey nu wase nceencee.

⁵ Ɛ Jisos ke dioo lan jise, yɛn no kebombom ke bonyii le too fô wvú le, ɛ wvú mum bife ê Filew le, “Beene nu eghan nɛɛ sɛ guy mwɛɛm mvudien é bonyii ban edie?”

⁶ Wvú to biite nonɛn, momte kɛ lo Filew njefo wvú kebɛɛ to kee wase fiɛɛ fi wvú nu ege.

⁷ Ɛ Filew tfuse ê wvú le, “Kɛ bodanali gee fɛɛ nu ɛ cim ɛ kocɛn bô nulo eguy mwɛɛm mvudien mvù wee mwaan mwaan bó le ekeɲkɛ kɛ naa caan kɛ.” *

⁸ Ɛ waa we ngoo mvu wvù diee to nu Andulu wvù è nu waa bwee Semon Bitamum gay ê wvú le,

⁹ “Wan diemsɛn mvu nu fɛn kɛɲkɛ bontuw bo blɛɛd e botin bô byé yifiɛɛ, geenɛn fifin nulo ege naa la fô kfuu ban bonyii le nteen nɛn?”

¹⁰ Ɛ Jisos gay le, “Ben egay é bonyii eshiien fokuse.” Ɛ to nu ɛ egay nu fó ntay, ɛ bó mum gay ɛ bó shiiyɛn, ɛ bolemsɛ maan nu diɛwɛ bontfuke botin e.

¹¹ Ɛ Jisos mum fi bontuw bo blɛɛd e ba, nya keyoone ê Nyo', mum gawcɛ ê bonyii bó

to shiiyɛnɛɛ ba. Ɛ wvú ge kɛ lɛɲlɛɲ bô byé yɛ. Ɛ wee tfuu kɛɲkɛ naa no wvú to shieele.

¹² Ɛ bó ke die ffuu, ɛ wvú gay ê boom bew bo ngoo le le, “Ben ebaancɛ bimbɛke wvu le fo fiɛɛ ela ɛcici kɛ.”

¹³ Nonɛn, ɛ bó mum baancɛ bimbɛke bi bontuw bo blɛɛd e bo botin ba bi to shɛɛɛɛ, ɛ bí yinɛn ɲkáa yuufe ncow fiɛɛ.

¹⁴ Ɛ bonyii bodvu dioo yɛn fiɛɛ fi dunɔi bvukukɛ bwew e fin fi wvú ge, mum gay le, “Wee wvun nu naa keceɛy Wee Ntum Nyo' wɛ wvù to nu keeke eto yì won wvun e.”

¹⁵ Ɛ Jisos ke dioo yɛn le bonyii bodvu gomte keeto ekoo wen mvunɲgay e, eghaa Nfon wvubole, ɛ wvú mum lɛwse ye kase ben ê kum no nu jó wvú embɛɲ.

Ɛ Jisos lɛn yì joo le

(Mat 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Ɛ è ke no nu ekiɛguu, ɛ boom bew bo ngoo le bow gɛn fô mamase le,

¹⁷ ley ê kekonɛ e kɛw no leenci gɛne Kafana'um. Ɛ to nu sekekiɛ ɛ ɛkfun ɛ jiim wase ɛ Jisos baa to wase fô bó to nu kɛ.

¹⁸ Ɛ joo ke nɛ no bvuyte, njefo nffum wvu baay to fele lo.

¹⁹ Ɛ bó no keyte kekonɛ leenci, ke gɛn wase buy kɛ diɛwɛ bomay botɛte kɛnɛɛ bonɛw e, ke nɛ yɛn Jisos e ɛ wvú lɛne yì joo le too wase mbew kekonɛ e. Ɛ kedvum gbwo bó.

²⁰ Geenɛn, ɛ wvú gay ê bó le, “Fo ben efanè kɛ. Ɛ nu me.”

²¹ Ɛ bó yuw nonɛn, mum no koonke keejo wvú ê kekonɛ e. Lɛ bó sɛsɛ, ɛ kekonɛ ɛ fɛse wase ɲgɛm joo le fô bó to gɛne.

²² Ɛ ɛkfun ke buy yuu, ɛ bonyii bô to shɛkɛɛ mamase kewvu keki kume le kekonɛ kè to nu fó to nu kɛ kemwaan, ɛ Jisos to baa ley ê kekonɛ kedvu le bô boom bew bo ngoo le kɛ, le boom bew bo ngoo le to nɛ gɛn kɛ bó embɛɲ.

²³ Geenɛn, bikonɛ bimew to nu ɛ nɛ je Tibɛlias, lente to mbew bvudvuu bvù Tata to joɛ blɛɛd nya keyoone ê Nyo' ɛ bonyii die le.

²⁴ No bonyii bodvu to yɛnɛɛ le kɛ Jisos kɛnɛɛ boom bew bo ngoo le nu fó kɛ, ɛ

5:46 Dito 18:15, 18; Luk 24:27; Jon 6:14; Lem 3:22; 7:37
5:1; 15:29; Mak 3:13; 6:46; Luk 22:39 **6:4** 2:13 * **6:7** Danali mwaan nu jise di bigew e di bó to ké law wee dvù yì lemme di yì diuu le. **6:8** 1:40; 12:22; Mat 4:18; Mak 13:3
7:40; Lem 3:22-23 **6:15** 5:13; 18:36 **6:23** 6:11

5:47 Luk 16:29-31 **6:2** Mat 6:25; Jon 2:23 **6:3** Mat
6:11 21:9, 13 **6:14** Dito 18:15, 18; Jon 1:21; 2:11; 5:46;

bó mum lece ê bikon bidvu le, lente gen Kafana'um keegom Jisos.

Jisos nu mwεem mvudien mvù nyaa nshii

²⁵ Ε bó dioo gen yen wvú le kewvu keki, bife ê wvú le, “Labay, wo to jan seke la?”

²⁶ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ε me ensee ê ben keceey keceey le ke ben gomte me ε è nu nje mwεem mvù dunçi bvukuke bwem mvù ben yene ε me ηgee ke. Ben gomte me ε è nu njefo ben se nu ε die bontuw bo bled e ba ε ffuu.

²⁷ Fo ben elemte ke keekenke ε è nu mwεem mvudien mvù nulo ebefe ke. Ben elemte ε è nu keekenke mwεem mvudien mvù nu ke emey enu dvú egen ebuy yî nshii wvù mey lo le. Mvumvun nu mvù wee wvù diee nu Waawee nu ke enya ê ben. Ε nu wvù wvù Nyo' Ice nu ε gee εbo kew yî ye le.”

²⁸ Ε bó mum bife ê wvú le, “Mwεem mvù bese kenke keegee é fí emum enu le bese gee lemme di Nyo' le nu mvù la?”

²⁹ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Lemme di Nyo' le nu din di nu le, ben elese fitele yî wee wvù wvù tum e.”

³⁰ Nonen ε bó mum bife ê wvú le, “Fieε fi dunçi bvukuke bwuw fi wo nulo ege wvu le bese eyen emum elese fitele yî yo le nu la? Fieε fi wo nulo ege nu la?”

³¹ Bo'icee bosese to nu ε die mana ηkpwaante, ε è nu no bó san le, ‘Wvù to nu ε nya bó bô mwεem mvudien mvù nen'yi won wvu we le ε bó die.’ ”

³² No bó gay nonen, ε Jisos mum tfuse ê bó le, “Ε me ensee ê ben keceey keceey le ke è to nu Muses wvù to nyaε mwεem mvudien mvù nen'yi won wvu we le ê ben ke. Ε nu Icεm wvù nyaa mwεem mvudien mvù è nu mvu keceey mvù nen'yi fowe.

³³ Ben ekeè le mwεem mvudien mvu Nyo' le nu mvumwe mvù ne fowe ε shii ε to ε no nyaa nshii ê bonyii bo yî won wvun e.”

³⁴ Ε bó gay ê wvú le, “Tata, è nyaà bese bô mwεem mvudien mvun sekeci.”

³⁵ Ε Jisos mum gay ê bó le, “Ε nu me mwεem mvudien mvù nyaa nshii. Ke wee wvù too fô me le bee ke ebvu eyuuke jen

ke. Ε wee wvù nu ε lese fitele yî yem e nu ε kendon yaa bee ke ebvu eyumte wvù ke.

³⁶ Geenε me nu ε ηgay wase ê ben le ben nu ε yen me le, ε fanε yaa lese fitele yî yem e ke.

³⁷ Bonyii bocii bô Icεm nu ε nya ê me nu ke etoo fô me le. Ε wee wvù too fô me le nu ε me n'yaa nu ηke enkun wvù ke.

³⁸ Me ne fowe ε nto fokuse fen. Ε me n'yaa nto keenge ε è nu fieε fi è shieele me ke. Me nto keenge ε è nu fieε fi è shieele wee wvù tum me.

³⁹ Ε fieε fi wee wvù tum me shieele nu fin fi le, fo me enlase naa lo wee mwaan fô bonyii bô wvù nu ε nya ê me le ke, geenε le me ηke embvuse lo bó yî kpwe le diuu di fokemese.

⁴⁰ Ben ekeè le fieε fi Icεm shieele nu fin fi le wee tfuu wvù nu ε yen Waa we le, ε lese fitele yî ye le, nu ke ekenke nshii wvù mey lo, ε me nu ηke embvuse mweten yî kpwe le diuu di fokemese.”

⁴¹ Ε Bojuu mum kew no wvukene ekume wvù njefo wvù to nu ε gay le wen nu mwεem mvudien mvù ne fowe ε to fokuse fen.

⁴² Ε bó no wvukene nonen biite le, “Wvun nu ke Jisos wvù waa Yosεw e? Ke ice bô bwee nu ε beene kee bó le? Fí ghan neε le keseen wvù ε se no duu le wen ne ε è nu fowe?”

⁴³ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Fo ben ewvukene ebenεben ke.

⁴⁴ Ke wee nulo eto fô me le se è gufe Icεm wvù tum me le wvù eto ke. Ε me nu ηke embvuse mweten yî kpwe le diuu di fokemese.

⁴⁵ Bonyii bo ntum Nyo' le to nu ε san le, ‘Nyo' nu ke eyeyi bó bocii.’ Nonen wee tfuu wvù nu ε yuw fieε fi Icεm yeyi ε kieε, nu ε wvù nu ke eto fô me le.

⁴⁶ Ke me njemyi nen le wee nu dvú wvù nu ε yen wase Icεm e ke. Ε mey ke wvù wvuwe wvù ne fô Nyo' le wvù nu ε yen wase Ice le.

⁴⁷ Ε me ensee ê ben keceey keceey le, wee wvù nu ε bee nu ε wvù kenke wase nshii wvù mey lo.

48 Me nu mwεεm mvudien mvù nyaa nshii ê bonyii.

49 Bo'icee bonen to nu ε die mana ηkpwaante, geenen ke kpweken ke lo.

50 Mwεεm mvudien mvun nu mvù ne fowe ε to wvu le ε wee die lo mvù wvù saa ebvuu ke ekpwe ke.

51 Ε nu me mwεεm mvudien mvù ne fowe mvù nyaa nshii ê bonyii. Ε wee die mwεεm mvudien mvudvu mvun, ε wvù ke emey enu dvù sekeci. Ε mwεεm mvudien mvudvu mvù me nu ηke enya wvu le bonyii bo yî won wvun e ke ekenke nshii nu ye yem."

52 Ε Bojuu mum ne kew no waale lo εbonεbon biite le, "Wee wvun nulo eghan neε se nya ye ye le beene edie?"

53 Ε Jisos mum jeme ê bó le, "Ε me ensee ê ben keεεy keεεy le ε ben nu se ben ε die ye wee wvù diee nu Waawee, ε wu ten εleme kew, ben saa ekenke nshii yî yene le ke.

54 Wee wvù diee ye yem bvuu wuu εleme kem kenke nshii wvù mey lo. Ε me nu ηke embvuse wvù yî kpwe le diuu di fokemese,

55 njefo ye yem looci nu naa mwεεm mvudien, ε εleme kem looci nu naa fiε fiwuun.

56 Wee wvù diee ye yem bvuu wuu εleme kem cee yî yem e ε me ten ncee yî ye le.

57 Icεm wvù tum me kenke nshii, ε me nu dvù nje Icεm. Nonen wee wvù diee ye yem nu ke enu ten dvù nje yem.

58 Mvumvun mwεεm mvudien nu mvù ne fowe ε to. Ke mvù nu diεwe mwe mvù bo'icen to dieε ke kpweken ke lo ke. Wee wvù diee mvumvun mwεεm mvudien nu ke emey nu dvù sekeci."

59 Mwεεm mvun nu ε Jisos to jemyi no wvù to yeεyi bonyii yew bunle le Kafana'um.

Ε bonyii bo Jisos e bo ηgoo le nteen tfuw bikaa ê wvù ejim

60 Ε bonyii bo Jisos e bo ηgoo le nteen yuw n'yεεyi wvun nen gay le, "Wvun njeme ε teme baay! Ε nulo ebee yeε wvu wvun njeme?"

61 Geenεn, ε Jisos kieε le bonyii bew bo ηgoo le wvukene εbonεbon ekumε njeme wvun, mum bife ê bó le, "Fiε fi me njeme fin nu ε shiw mvuntelem mvunen e?

62 Ε ε fen nu nonεn, ε ben ke ege neε fen ε ben ε yen ε wee wvù diee nu Waawee kaase bene fô wvù to shee nu fwele?

63 Keyoy ke Nyo' le nu fiε fi nyaa nshii. Ke nyam ye kenke naa lo fiε keege ke. Njeme wvù me njeme ê ben nu wvu Keyoy, ε ε nu fiε fi nyaa nshii.

64 Geenεn ben bomew nu dvù ε bó baa bee njeme wvudvu le ke." Jisos to jemyi nen njefo wvù to kee wase fonkew bonyii bò baa lese fitele yî ye le, kee ten wee wvù nu ke egese wvù.

65 Ε wvù bvuu gay ê bó le, "Ε neε fiε fi me mbe ε njeme wase ê ben le ke wee nulo eto fô me le se Icεm nu ε nya je ê wvù ke."

66 Ejim jodvu, ε bonyii bew bo ηgoo le nteen mum tfuw bikaa ê wvù ejim fanε yaa bvuu lene bó wvù ke.

67 Ε Jisos ne bife ê boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε le, "Ben ten shieele keege e?"

68 Ε Semon Bita tfuse ê wvù le, "Tata, bese gene ε yeε le. Ε kenke wo njeme wvù nyaa nshii wvù mey lo,

69 ε bese ε bee, bvuu kee le ε nu wo wvu wε wvù yuule wvù ne fô Nyo' le."

70 Ε Jisos gay ê bó le, "Ke ε caw me ben bo yuufe ncow bofεε ban e? Geenεn, ε wee mvu ben e nu dεwle."

71 Jisos to jemyi nonεn ε ε nu ekumε Judas wvù waa Semon Iskaliot. Wvù to nu ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε, ε ε to nu wvù wvù to nu keeke eghan egese Jisos.

7

Ε Jisos ben Jεlusalem fô Nkaw Cún e

1 Ejim jodvu ε Jisos mey no ghane ke wase ε ε nu keba kε Galilee le. Wvù to baa bvuu gen ε kε Judea le ke, njefo Bojuu to gomte keeyu wvù.

2 Ε kefew ke Nkaw Bojuu wvù bó to tenε le Nkaw Cún e ke no too wase nceencee.

3 Ε boom bo bwee Jisos e mum gay ê wvù le, "Nεnε jan egen Judea wvu le bonyii buw bo ηgoo le eyen lemme di wo lemte le.

4 Ε wee lemte lemme gomte le bonyii ekiε wvù, wvù saa elemte nyiime lo ke.

No wo gee mwεem mvun, γεne edunεε ekole kuw ε wonj.”

⁵ Boom bo bwee le bodvu to jemyi nonen njefo bó to baa cim lese fibole fitele yî ye le κε.

⁶ Ε Jisos tfuse ε bó λε, “Kefew kem baa to wase κε. Fô ben e nu ε kefew kenεn ké no nu κε ε kí ε kocεn wase.

⁷ Κε bonyii bo yî wonj wvun e nulo ebane ben κε. Geenεn, ε bó bane me njefo me njemyi ε bó λε gee dibole nu di befe.

⁸ Ben ebenε finεn γεne fô Nkaw e. Κε me nu emben jó κε. Kefew kem baa eto naa wase ekocεn κε.”

⁹ No wvú gay nonen, mum mεy Galilee.

¹⁰ Geenεn seke boom bo bwee le to benεε wase fô Nkaw wvudvu le, ε wvú ke shεε ben tεn jó. Ε wvú dioo bene fanε yaa bene wvú bonyii eyεne wvú le κε, ben fiew ε ε nu ε kenyile le.

¹¹ Ε to nu ε Bojuu to gomte wase wvú fô Nkaw wvudvu le biwci λε, “Wvú sε nu fεε le?”

¹² Ε bonyii ke nε no tfumtfume ekumε wvú baay. Ε bomew bensee λε, “Wvú nu wee wvú jee.” Ε bomew kaci lo λε, “Wvú λεεle lo bonyii.”

¹³ Geenεn wee to baa nu dvú wvú ejeme ekumε wvú ya le κε, njefo bó to fane bikuu bi Bojuu le.

¹⁴ Ε εdiuw ε nkaw ke gawnεn wase εntelεn, ε Jisos γεn ley fô yew ncese le no yεεyi bonyii.

¹⁵ Ε bikuu bi Bojuu le no yuuke κεnκε lo nghaw, ghayte λε, “Wee wvun ghan nεε ε sε no kee mwεem nen sε wvú ke nu ε γεn wase njwa'.”

¹⁶ Ε Jisos mum nε gay λε, “Κε n'yεεyi wvú me n'yεεyi wvun nu wεm κε. Ε nu wvu wee wvú tum me.

¹⁷ Ε wee gomte keegeε ε ε nu fiεε fi Nyo' shieele, ε wvú emum ekiεε λε laa n'yεεyi wvun nen'yi ε ε nu fô Nyo' le, nuu me n'yεεyi ε mvunγay mwem e λε.

¹⁸ Wee wvú jemyi ε mvunγay mwew e ké no gomte diee di kuuke ε ε nu fô ekole kew e. Geenεn ε wee wvú gomte diee di kuuke ε

ε nu di wee wvú tum wvú le ké no nu wee kecεεy ε kenλεεma yaa nu yî ye le κε.

¹⁹ Muses to nu ε nya κε bonci ε ben e? Geenεn κε wee mvu ben e γεεle bonci bodvu κε! Ben gomte keeyu me nje la?”

²⁰ Ε bonyii bodvu tfuse ε wvú λε, “Wo κεnκε nceendaa dεwle yî yo le. Wee wvú gomte keeyu wo nu yεε?”

²¹ Ε Jisos gay ε bó λε, “Me nto nu ε nγε lemme dimwaan ε ben no κεnκε lo nghaw ekumε dí.

²² Muses to nu ε nya nci λε ben etfuusε boom yew. Ε κε nci wvun yaa to cim buy ε Muses κε. Wvú to buy ε ε nu ε bo'iceε bonεn. Ben ε mum ε no tfuuse boom yew naa noo diuu di mbam e.

²³ Ε bó tfuuse wee yew diuu di mbam e wvu λε fo bó ke ebefe bô nci Muses, ben ε no yuuke nsase bô me λε me nto nu ε nfε wee ε wvú bonεn ye yicii diuu di mbam e nje la?

²⁴ Fo ben esaakε nsaw sumtene sε ben ε yaw ε tasse ε yen κε. Ben esaakε ε je yi len e.”

Ε bonyii no canene laa Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε λε

²⁵ Ε bonyii bo Jεlusalεm bomew mum nε bife λε, “Wvun nu κε wee wvú bó gomte λε bó eyu?”

²⁶ Ben etaa eyεn wvuwwun fεn ε wvú jemyi endan nen sε wee jemyi fiεε ε wvú nkun. Ε nelo enu λε bikuu bi wonj e nu ε looce wase ε kiεε λε wee wvun nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε λε?

²⁷ Geenεn, beene kee jò wee wvun nε. Ε seke Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu ke eto nu ε κε wee nu ke ekiεε jò wvú nε κε.”

²⁸ Nonεn ε Jisos dioo yεεyi bonyii fô yew ncese le ke nε fun foweεwe λε, “Ben kee me, kee tεn jò me nε. Geenεn κε me nto fεn ε mvunγay mwem e κε. Wee wvú tum me nu wee kecεεy, ε ben yaa kee wvú κε.

²⁹ Me nκεε wvú njefo me nε fô wvú le, ε ε nu wvú wvú tum me.”

³⁰ No wvú jeme nonεn, ε bonyii bomew mum no gomte keekoo wvú. Geenεn ε wee fanε yaa kum wvú le κε, njefo kefew kew to baa to wase ekocεn κε.

³¹ Geenε ε bonyii nteen lese fitele yî ye le no gayte le, “Seke Mboyse wvù Nyo' to kawεε ε ke ε to, è nulo é wvù ke ebvuu ege mwεεm mvù dunçi bvukukε bvù Nyo' le efey mvù wee wvun gee wase?”

Ε bó tum bonyii bo nci le le bó eγεν ekoo Jisos

³² Ε Bofalasii ke dīoo yuw no kebombom ke bonyii le tfumtfume εκumε Jisos, ε bó bocee ncese bo baay baay mum tum bonyii bo nci le le bó eγεν ekoo wvù.

³³ No bó γεν, ε Jisos gay le, “Me nu enu beene ke yî kefew e nen caan, emum enkase entu jim fô wee wvù tum me le.

³⁴ Ben nu ke eshεε gom me nen, saa eyen me le ke. Fò me ηgene nu ε ke ben nulo eto fô ke.”

³⁵ Ε Bojuu jeme ê bikuu bibole le, “Wee wvun gomte keegen ε è nu ê nεε fò beene nu ke egom wvù saa eyen wvù le ke? Wvù gomte keegen bitum bì bonyii bosεεbeene nu ε tawse ε no cee bí le eγεν eyεyi bonyii bo bitum bidvu le le?”

³⁶ Fiεε fî wvù gayte le, ‘Ben nu ke egom me saa eyen me le ke, ε fò me ηgene nu ε è yaa nulo é ben eto fô ke,’ nu ε wvù gayte ε fî nu le la?”

Ε Jisos kaw bonyii bó joo yî nyaa nshii

³⁷ Ε è ke no nu wase diuu di Nkaw e di fokemεse di è to nu diuu di Nkaw wvudvu le di baay, ε Jisos ja leem we fun le, “Ε kendon yumte wee, é mwεten eto fô me le ewu fiεε.

³⁸ Wee wvù nu ε lese fitele yî yεm e nu ε fî nu ke enu ke no Nwa' Nyo' jemyi le, ‘Joo yî nyaa nshii nu ke ebuyte ê fitele fiew e booke nen kokokoko.’ ”

³⁹ Fifi nu ε Jisos to jemyi ε è nu εκumε Keyoy kè bonyii bò to nu ε lese fitele yî ye le nu ke ekenke. Ε to nu kefew kin e ε bó baa nya wase Keyoy kedvu ê bó ke, njefo Jisos to nu ε bó baa bense wase wvù é wvù eley bvukukε le ke.

Ε bonyii bvun εκumε Jisos

⁴⁰ Ε bonyii yuw fiεε fin fî Jisos to jemyεε, ε bomew gay le, “Wee wvun nu naa Wee Ntum Nyo' wε.”

⁴¹ Ε bomew gay le, “Wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.” Geenε, ε bomew bife fibole le, “Mboyse wvù Nyo' to kawεε to kenke keebuy ε è nu Galilee le?”

⁴² Ke Nwa' Nyo' jemyi le Mboyse wvudvu nu ke ebuy ε è nu ê kfuu di Nfon Dawe le, ê ntεw wvù Betele'εm e, wvù è nu ntεw wvù Dawe le le?”

⁴³ No bonyii gay nonεn, ε kenεawsen mum to entelen jo bó εκumε Jisos.

⁴⁴ Ε bonyii bomew bó le no gomte keekoo wvù, geenε ε wee fanε yaa kum wvù le ke.

Ε bikuu bi Bojuu le ma Jisos

⁴⁵ Ε bonyii bo nci le ba mum nε kase tu jim fô bocee ncese bo baay baay bó Bofalasii le, ε bó bife ê bonyii bo nci le bodvu le, “Ben baa eto bó wvù nje la?”

⁴⁶ Ε bonyii bo nci le bodvu tfuse ê bó le, “Wee ke baa yuu jemyi wase diεwε wee wvun e ke.”

⁴⁷ Ε Bofalasii bife ê bó le, “Wvù nu ε γεν wase ε leε ten noo ben fô le?”

⁴⁸ Ben nu ε yen ε bikuu bi won e kenεε Bofalasii ε lese fitele yî ye le?”

⁴⁹ Ε nu ke kebombom kin kè yaa kee ke nci Nyo'. Lon nu fô bó εfa.”

⁵⁰ Nikodemus wvù to nu wee mvu ηgoo Bofalasii le, wvù to γενεε wase diuu dimew yen Jisos e to nu fô. Ε wvù bife ê bó le,

⁵¹ “Nci wesebeene nu ε bee le bó esumten nsaw wee se bó ε yaw wase ε yekε ε yuw fiεε fî wvù jeme?”

⁵² Ε bó mum bife ê wvù le, “Wo nε ten Galilee le? Tasse Nwa' Nyo' ntay é wo eyen le ke wee ntum Nyo' mvu nulo ke ebuy Galilee ke.”

⁵³ [Ε bó mum nε mwaan mwaan no gene yéw yibole.

8

Ε bó to bó kpwoon mvu fô Jisos e bó koo gbwen nsake le

¹ Ε Jisos nε ben fiew ε è nu yî Kum Bite bi Olif e.

² Ε ekfun buy yuu, ε wvù bvuu kase γεν fô yew ncese le. Ε bonyii bocii tase mbew ye le, ε wvù mum shii fokuse no γεyi bó.

³ E bonyii bò to duŋci bonci bô Bofalasii nε to bô kpwoon mvu ε bó ε koo ε wvú jiime bô diemsen mvu. No bó to bô wvú, leke fwe dvu bó,

⁴ gay ê Jisos le, “Wee N'yεεyi, kpwoon wvun nu ε bó ε koo ε wvú jiime bô diemsen mvu.

⁵ E bonci le nu ε Muses to gay le wvu wvun kpwoon nu wvú bó etumyε lo bô εta é wvú ekpwe. Wo ε gay fiuw le la?”

⁶ Bó to gee nonen teeyi lo Jisos wvu le wvú elowsen enjeme é bó emum ekenke fiεε fi bó ecu yí ye le. Geenεn, ε Jisos ngvuwce no saanke fiεε fokuse bô kpwan εbo.

⁷ E bó mεy ke no leemene fó nyεεyi wvú. E wvú nε leem we gay ê bó le, “E wee nu dvú ê ben entelen wvú yaa kenke kebefε ke, é wvú no nu wee wvu fwe wvú eyaw etum wvú bô tε.”

⁸ No Jisos gay nonen, bvuu kase ngvuwce no saanke fiεε fokuse bô kpwan εbo.

⁹ E bó yuw fiεε fi Jisos gay, mum kεw no tawsee mwaan mwaan kεεke yí ngaybonyii le. E bó ke tawse, ε è shεε ke wase kpwoon wε no leeme fó bô Jisos maan.

¹⁰ E Jisos kase leem we, bife ê kpwoon wε le, “Kpwoon, bó ε fεε? Wee baa nu dvú wvú egay le wo kenke ke keekpwe le?”

¹¹ E wvú tfuse le, “Wee baa nu ke, Tata.” E Jisos mum gay le, “Ke è nulo é me engay ten le wo kenke keekpwe ke. E genè, geenεn fo wo ke ebvuu ege kebefε ke.”]

Jisos nu n'yuw wvu yí won e

¹² E Jisos bvuu jeme ê bonyii bodvu le, “E nu me n'yuw wvu yí won wvun e. Naa yεε wvú bii me le nu ε ke è nulo é wvú elene é kejiwε le ke. Wvú nu ekenke n'yuw wvú nyaa nshii ê bonyii.”

¹³ E Bofalasii mum gay ê wvú le, “Wo bene jim nsaw fô ekole kuw e. Fiεε fi wo jemyi baa nu keceεy ke.”

¹⁴ E Jisos tfuse ê bó le, “E me ncim mbene jim nsaw fô ekole kem e, tu fiεε fi me njemyi nu keceεy, njefo me nkee fô me nε, nkee ten fô me ngenε. Geenεn, ke ben kee fô me nε kenεε fô me ngenε ke.

¹⁵ Ben saake bonyii diεwε bonyii bo boyuum e. Ke me nsaake fiem wee ke.

¹⁶ Geenεn, é me ncim nsaake wee, tu me nsaake ê je yí len e, njefo ke me nsaake me emben ke. Me nsaake bee Icεm wvú tum me.

¹⁷ E nwa' wene bonci le nu ε bó ε san le, é bonyii ben jim nsaw yí fiεε le bofεε, tu è nu keceεy.

¹⁸ Me mbene jim nsaw fô ekole kem e, ε Icεm wvú tum me bene ten jim nsaw wεm.”

¹⁹ E bó mum bife ê wvú le, “Ico ε fεε?” E Jisos tfuse le, “Ke ben kee me kenεε Icεm ke. E ben be kee me, tu ben be kee ten Icεm.”

²⁰ Jisos to jemyi mwεεm mvun no wvú to yεεyi bonyii fô yew ncese le mbew fô bó to ké no nyaa bigew bi yew ncese le. Geenεn, ε wee fanε yaa koo wvú ke, njefo kefew kew to baa kocen wase ke.

E Jisos duŋce le wen nε fowe

²¹ E Jisos bvuu gay ê bó le, “Me nu nke engen, é ben eshεε egom me eghan ekpwe ê bibefε binen e. Fô me ngenε nu ε ke ben nulo eto fó ke.”

²² E Bojuu mum bife le, “Wvú nu ke eyu ekole kew e, no wvú gayte le fô wen gene nu ε ke beene nulo eto fó ke?”

²³ E Jisos gay ê bó le, “Ben nε fokuse fen, ε me nε fiem fowe. Ben nu bonyii bo yí won wvun e. Ke me nu wee wvu yí won wvun e ke.

²⁴ Me nu ε ngay wase le ben nu ke ekpweken ente jo bibefε binen. Ben ekeè le ben nu ke ekpweken ente jo bibefε binen fen é ben baa ebee le è nu me wvudvu ke.”

²⁵ E bó bife ê wvú le, “E nu wo wvú yεε?” E Jisos tfuse le, “Me nu wee wvú me nse nké no nseje wase ekumε wvú ê ben ε kεw fonkεw.

²⁶ Me nkenke mwεεm nteen mvù è nulo é me enjeme ekumε ben noo mwεεm nteen mvù è nulo é me ensaw ben yí dvu le. Geenεn ke me n'yaa nu enge nonen ke. Fiεε fi me nseje ê won nu fi me n'yuw ê wee wvú tum me, ε wvú nu wee keceεy.”

²⁷ No wvú gay nonen, ε bó fanε yaa kεεε le wvú jemyi ê bó ε è nu ekumε Ice ke.

28 Nonen ε Jisos mum gay ê bó le, “Seke ben ε ke ε njeýse wase wee wvù diee nu Waawee fowe, é ben emum ekiεε le è nu me wvudvu bò le ke me ngee fiεε fimew ê mvungay mwem e ke, le me njemyi nen ε è nu no Icεm yεεyi me.

29 Wee wvù tum me nu bee wvù. Ke wvù baa cinε me le le me enu me embenj ke, njefo me nké no ngee fiεε sekeci ε è nu fi jee wvù le.”

30 No Jisos jemyεε mwεεm mvun nen, ε bonyii nteen lese fitele yí ye le.

Kecεy bvuse bonyii bvunfaw e

31 ε Jisos mum gay wase ê Bojuu bò to lesεε fitele yí ye le le, “E ben mεy ε no leeme ke yí diεw yεm e, é ben enu naa kecεy bonyii bem bo ngoo le,

32 é ben ke emum ekiεε kecεy é kecεy kedvu ege é ben ebuy bvunfaw e.”

33 ε bó tfuse ê wvù le, “Bese nu kfuu di Aba'am e, ε bese ke baa eyuu enu wase bvunfaw e can wee mvu le ke. Fí ghan nεε le wo ε se no gayte le bese nu ke ebuy bvunfaw e?”

34 ε Jisos tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben kecεy kecεy le wee tfuu wvù gee kebefε nu nfwa kebefε.

35 Ke nfwa ké mεy no nu wee yew yí wvù nu yí le sekeci ke. E ké mεy waa yew no nu wee yew yidvu sekeci.

36 Nonen, é Waa Nyo' bvuse ben yí bvunfaw e, tu ben nu ε buy wase bvù le kecεy.

37 Me nkee naa le ben nu kfuu di Aba'am e, geenεn ε ben gomte ke keeyu me njefo ke diεw yεm kenjke naa lo bvudvu yí yene le ke.

38 Me njemyi ε è nu fiεε fi me n'yεn ê Icεm, ε ben gee finεn ε è nu fiεε fi ben yuw ê icen.”

39 ε bó tfuse ê wvù le, “Icee wese nu Aba'am.” ε Jisos gay ê bó le, “E ben be nu boom bo Aba'am e, tu ben bee kegee fiεε ε è nu fi Aba'am to gee.

40 Me nu wee ε me nsee kecεy kè me n'yuw ê Nyo' ê ben. Geenεn, keseen nu ε ben gomte keeyu lo me, ε ke fifin nu fiεε fi Aba'am to gee ke.

41 Ben gee ε è nu fiεε fi icen gee.” ε bó gay ê wvù le, “Ke bese nu boom bò bó boke kuse ke. Bese kenjke Icee wese mwaan, ε è nu Nyo'.”

42 ε Jisos gay ê bó le, “E Nyo' be nu icee wene, tu ben bee keekookenj me, njefo me nε ε è nu fô Nyo' le ε nse nto. Ke me nto yí mvungay mwem e ke. E tum wvù me.

43 ε nu nje la wvù ben baa eyuuke fiεε fi me njemyi le ke? Ke è nu njefo ben tune keeyuw diεw yεm e le?

44 Ben nu boom bo icee wene wvù dεwle le, ε fiεε fi ben shieele nu kegee fiεε fi icee wene gomte. Wvù to nu wase wee wvù yuwyi bonyii ε kew lo fonjkw. Ke wvù kenjke fiεε keege bò kecεy ke, njefo ke kecεy nu naa lo yí ye le ke. Wvù ké dioo mbiayte mbiay no jemyi ke no gee diεw nu, njefo wvù nu wee mbiay nu cee mbiay.

45 Geenεn, me nseje fiem ε è nu kecεy, è nεε fiεε fi ben baa bee me le ke.

46 ε nu yεε ê ben entelenj wvù nulo edunje fiεε fi befe fi me nje? No fiεε fi me nseje ê ben nu kecεy, è ge la fo ben ebee me le?

47 Wee wvù è nu wee Nyo' ké no yuuke diεw Nyo' le. Fiεε fi ben yaa yuuke ke diεw Nyo' le nu njefo ke ben nu bonyii bo Nyo' le ke.”

Jisos to nu wase ε Aba'am se ke no nu

48 ε Bojuu mum gay ê Jisos le, “Ke bese be ε see kecεy le wo nu nen ε wo nu wee wvu Samalia ε nceendaa dεwle nu yí yo le le?”

49 ε Jisos tfuse ê bó le, “Ke nceendaa dεwle nu yí yεm e ke. Me n'wvumte fiem Icεm, geenεn ε ben yaa wvumte me ke.

50 Geenεn ke è nu le me ngomte diee di kuuke fô εkolε kem e ke. Wee nu dvù mwaan wvù gomte fifiε, ε è nu wvù wvù sumtene bonsaw.

51 ε me ensee ê ben kecεy kecεy le é wee yuuke diεw yεm e, wvù saa ke eyuu eyuw wvunj kpwe ke.”

52 ε Bojuu gay ê wvù le, “Bese nu ε kiεε wase keseen le nceendaa dεwle nu yí yo le. Aba'am to nu ε kpwe, ε bonyii bo ntum Nyo' le kpweken ten, wo ε no duu le é wee

yuuke diɛw yo le, wvú saa ke eyuu eyuw wvun kpwe kɛ.

⁵³ Wo fele icee wese wvù Ablam wvù to kpweɛ, fele tɛn bonyii bo ntum Nyo' le bô to kpwekɛnɛɛ le? Wo kpwaake naa le wo nu la?"

⁵⁴ E Jisos tfuse le, "E me mbensee ekole kem, tu fifie nu ecici. E nu Icem wvù bensee me, e è nu wvù wvù ben duu le è nu Nyo' wene.

⁵⁵ Geenɛn e ben yaa kee wvù kɛ. E kee kɛ me wvù. E me nɛ e ngay le kɛ me nkee wvù kɛ, tu me nu wee mbiay diɛwɛ ben e. Geenɛn, no fí nu, nu e me nkee wvù, n'yuuke diɛw ye le.

⁵⁶ Icee wene wvù Ablam to nu e no lanlanɛ le wen nu ke eyɛn ediuw eyɛm e. E wvù ke yɛn, no yuuke njon."

⁵⁷ E Bojuu mum sɛsɛ le, "Wo nu sɛ wo nu e buy wase bilum mbaanshen nkunɛ, e no nu e wo to yɛn wase Ablam e le?"

⁵⁸ E Jisos tfuse ê bó le, "E me ensee ê ben kecɛy kecɛy le, é Ablam sɛ keeke enu, nu e me nu wase." *

⁵⁹ E bó yuw nonɛn, mum jo eta le bó etumyɛ Jisos dvú. E Jisos nyiim mum buy yew ncese le.

9

E Jisos yene ejise wee e bó to boke wvù e wvù nu kenfefe

¹ E Jisos ke dío lɛne, yɛn diemsɛn mvu le e bó to boke wvù e wvù e fefe wase.

² E boom bew bo ngoo le bife ê wvù le, "Labay, è to ge yɛɛ kebefe e bó sɛ boo wee wvun e wvù e fefe wase? E to ge wee wvudvu nuu bwee bô ice le?"

³ E Jisos tfuse ê bó le, "Kɛ è nu le wee wvun kɛnɛɛ bwee bô ice to nu e ge kebefe kɛ. Bó to boke wvù nonɛn wvu le lemme di Nyo' le ke eduɛɛ ye yí ye le.

⁴ Beene kɛnke keelemtè lemme di wee wvù tumɛɛ me le e è bɛɛ emvunsheenɛ. Entaɛ too lo e è nu kefew kè wee yaa nulo elem fieɛ kɛ.

⁵ E gɛn e buy naa seke la le no me nu yí won wvun e, nu e me nu n'yuw wvu yí won wvun e."

⁶ No Jisos jeme njeme wvun, mum cuy nɛɛɛ fokuse, towɛɛ nshɛ dvú mum yefe ejise e wee wvudvu dvú,

⁷ mum gay ê wvù le, "Gɛnɛ ecukɛ ê Ketfum ke Siloam e." (Dieɛ di Siloam nu le, "Bó tum lo.") E wvù mum gɛn cukɛ, kase no too yɛne wase mwɛɛm e.

⁸ E bonyii bô to cee mbew ye le noo bonyii bô to ké no yɛne wvù le diɛwɛ wee elɛkɛɛ le no ghaynene le, "Wvun nu kɛ wee wɛ wvù se ké no shiile lo lɛke elɛkɛɛ le?"

⁹ E bomew no gayte le, "E nu wvù." Bomew le, "Aay wvù fieesene lo wvù." E wee wvudvu gay le, "E nu me wvudvu."

¹⁰ Nonɛn e bó mum bife ê wvù le, "Ejise eyo ghan nɛɛ le e sɛ yene ye?"

¹¹ E wvù tfuse le, "Wee wvù bó teɛɛ le Jisos be e towɛɛ nshɛ e yefe ejise eyɛm dvú, e gay le me enɛn encukɛ Siloam. Me e mum e nɛn e ncukɛ, ejise eyɛm e mum e yene ye."

¹² E bó bife ê wvù le, "Wvù e fɛɛ?" E wvù tfuse le, "Kɛ me nkee kɛ."

E kengawsɛn to entelɛɛ jo bikuu bi won e ekumɛ mvunɛɛ mvu Jisos e

¹³ E bó mum nɛ jo wee wɛ wvù to shee nu e wvù e fefe gɛn bô wvù fô Bofalasii le.

¹⁴ Diuu di Jisos to towɛɛ nshɛ bvuu yene ejise wee wvudvu to nu diuu di mbam e.

¹⁵ E Bofalasii bodvu bvuu bife tɛn ê wvù no wvù ghan ejise eyɛ e sɛ yene ye. E wvù tfuse ê bó le, "Wvù be e yefe ejise eyɛm bô nshɛ, me e nɛn e ncukɛ e mum e no n'yɛne mwɛɛm e."

¹⁶ E Bofalasii mum gay le, "Kɛ wee wvun nɛ fô Nyo' le kɛ, njefo wvù lemte diuu di mbam e." E bomew gay fibole le, "E nulo é wee wvù gee bibefe eghan nɛɛ sɛ no gee kfuw mvun mwɛɛm mvù duɛɛi bvukukɛ bvú Nyo' le?" E kengawsɛn mum to ê bó entelɛɛɛ.

¹⁷ E bó bvuu kase bife ê wee wɛ le, "Wo gay fiuw le la ekumɛ wee wvudvu no wvù be e yene ejise eyo?" E wvù tfuse le, "Wee wvudvu nu wee ntum Nyo'."

¹⁸ Kɛ Bojuu to nu e bee le wee wvudvu to shee nu e wvù e fefe e bó sɛ yene ejise eyɛ kɛ. E bó ke ghan tee bwee bô ice e bó to.

8:55 4:34; 7:28-29 8:58 1:1; 17:5 * 8:58 Bonyii bo nwa' le nteen yene le fɛn nu e Jisos joo e è nu dieɛ di Nyo' to teɛɛ ekole kew dvú ê nwa' Kensam e 3:14. 8:59 10:31 9:2 Ksm 20:5; Esek 18:20; Luk 13:2, 4 9:3 11:4 9:4 5:17
9:5 8:12 9:6 Mak 8:23 9:8 Lem 3:10 9:14 5:9 9:16 7:43; 9:33; 10:19 9:17 4:19

19 Ε bó bife ê bó λε, “Wvun nu κε waa wene wvù ben duu λε bó to boke wvù ε wvù ε fefe wase? Wvù ghan nεε ε σε no yene mwεεm e keseen?”

20 Ε bwee bô ice tfuse λε, “Bese kee lo λε wvun nu waa wese ε bó to boke ε wvù ε fefe wase.

21 Geenεn, no fí ghan wvù ε σε no yene mwεεm e keseen nu ε κε bese kee κε. Ε κε bese kee tεn wee wvù yene εjise εye κε. Ben ebife ε ε nu ê wvù. Wvù nu wase wee ε εjise ε yuu. Wvù nulo ejeme fô εκολε kew e.”

22 Bwee bô ice to gay nonεn njefo bó to fane Bojuu, ε fí nu ε Bojuu to leke wase lo λε ε wee mom lo ε jeme bô diuw we λε Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, ε bó ekun lo mwεtεn yew bunle λε.

23 Ε nu fíεε fí bwee bô ice to gayεε λε wvù nu wase wee ε εjise ε yuu, λε bó ebife ε ε nu ê wvù.

24 Yí bokaη e bofεε, ε bó bvuu tee wee wε wvù to shee nu ε wvù ε fefe, gay ê wvù λε, “See fíεε fí kecεεy ε mbense egeη ê Nyo'. Bese kee fisεse λε wee wvun nu wee wvù gee bibεε.”

25 Ε wvù tfuse λε, “Kenεε wvù gee bibεε, tu κε me ηkee κε. Fíεε fimwaan fí me ηkee nu κε λε me nse nshee nu ε me ε nfefe, ε keseen nu ε me n'yene wase mwεεm e.”

26 Ε bó bvuu bife ê wvù λε, “Wvù be ge nεε bô wo? Wvù be ge nεε ε σε yene εjise εyo?”

27 Ε wvù tfuse ê bó λε, “Me mbe ε nsee wase ê ben, ben baa koonke keeyuw κε. Ben bvuu gomte keeyuw ege la dvú? Ben tεn gomte keenu bonyii bew bo ηgoo le λε?”

28 Ε bó nan'ye lo wvù gay λε, “Ε nu wo wee we ηgoo. Bese nu fisεse bonyii bo ηgoo le bo Muses e.

29 Bese kee lo λε Muses nu ε Nyo' to ké no jemyi bó wvù. Geenεn wee wvun nu ε κε bese kee jò wvù buy κε.”

30 Ε wee wvudvu tfuse λε, “Abaay, fin nu lo kenghaw ke fíεε le! Ben duu λε κε ben kee jò wvù buy e? Geenεn ε wvù ε yene εjise εyeμ.

31 Beene kee lo λε κε Nyo' ké yuw bunle wee wvù gee bibεε κε. Geenεn, ε wee wvumte Nyo', gee fíεε fí wvù shieele, ε Nyo' eyuuke bunle ye.

32 Ε kew naa lo no won to kewεε nu ε bó ke baa eyuu eyuw wase λε wee nu ε yene εjise ε wee ε bó to boke ε wvù ε fefe wase κε.

33 Ε è be baa nu λε wee wvun nε fô Nyo' le, tu κε è be nulo ε wvù ege fíεε κε.”

34 Ε bó gay ê wvù λε, “Wo nu ε bó to boke wo wemεn ê kebefe εnte, wo ε no gomte keeyεyi bese le?” No bó gay nonεn, mum kunj wvù ê bó εnteleη.

Wee wvù nu kenfefe yí fíεε fí Nyo' le

35 Ε Jisos ke yuw λε bó nu ε kunj wase wee wε ê bó εnteleη, ε wvù gom yεn wvù λε, bife ê wvù λε, “Wo nu ε lese fitele yí wee wvù diee nu Waawee le?”

36 Ε wvù bife λε, “Wee wvudvu nu yεε icεm? Κε see ê me, wvu λε me enlese fitele yí ye λε.”

37 Ε Jisos gay ê wvù λε, “Wo nu ε yεn wase wvù λε. Ε ε nu wvù wee wvù ben ε wvù jemyi keseen.”

38 Ε wee wvudvu mum gay λε, “Tata me nu ε nlese.” No wvù gay nonεn, mum tum εnvuw ê wvù fwe nya n'wvum ê wvù.

39 Ε Jisos gay λε, “Me nto yí won wvun e wvu λε bó esaw bonyii, ε bó yaa yene κε mwεεm e eyεnè, ε bó kpwaake λε bó yene mwεεm e, etu binfefe.”

40 No Jisos jeme nεn, ε Bofalasii bó to nu mbew ye le yuw mum bife ê wvù λε, “Bese tεn nu binfefe le?”

41 Ε Jisos gay ê bó λε, “Ε ben be nu binfefe, tu can yene be nu bvuyεw ê keba ke kebefe le. Geenεn keseen no ben duu λε ben yene mwεεm e, nu ε bibεε binεn nu emεy κε enu yí bikuu binεn e.”

10

Jisos nu ncεy njée wvù jee

1 “Ε me ensee ê ben kecεεy kecεεy λε, ε wee leyte ê ketaan ke njée le, ε fanε yaa eley ε ε nu fô diuw ketaan e, ε ben lo yí ketaan e ε σε ley, tu wvuwee wee nu coon, nu wee wvù lole mwεεm mvun gay e.

2 Geenεn wee wvù ε cεyte wvù njée ké no leyte fiew ε ε nu fô diuw ketaan e.

3 Wvuwee wee nu wvù wee wvù cεyte diuw ketaan ké yene diuw ketaan ê wvù, ε

wvú ley mum tee njée yí è nu ye ê diee le, ε yí yuw diɛw ye, ε wvú mum jo buy dvú.

⁴ Seke wvú ε bvuse wase njée ye yicii ekfun, mum no saa fwe tenje ε njée yidvu bii wvú le, njefo yí kee diɛw ye.

⁵ Ε ké dīoo nu wee wvu ncɛw, yí saa ebi wvú le kɛ. Ε yí no lewte lo wvú, njefo kɛ yí kee diɛw wee wvu ncɛw kɛ.”

⁶ Ε Jisos ma ngan wvun ê bó nonɛn, ε bó fanje yaa kiɛɛ fiɛɛ fi wvú jemyi ê bó ê ngan wvudvu le kɛ.

⁷ Nonɛn, ε Jisos bvuu gay ê bó le, “Ε me ensee ê ben keɛɛy keɛɛy le è nu me diuw ketaan fò njée fele.

⁸ Bonyii bocii bò to saɛ ê me fwe to nu kɛ bocoon noo bonyii bò lole mwɛɛm mvungay e. Nonɛn ε njée fanje yaa eyeke fiɛɛ fi bó jemyi kɛ.

⁹ Ε nu me diuw ketaan. Ε wee fey yí yɛm e ε sɛ ley, é wvú ke eboy. Wvú nu ke enu diɛwɛ njee yí buyte gɛne diekene kaase tuu jim ê ketaan e.

¹⁰ Coon ké no too kɛ keecon lo, bô keeyu lo, noo keebefe lo bô fiɛɛ. Me nto fiem le bonyii ekenkɛ ε è nu nshii, nshii ε è nu wvú nu ε loocɛ ε yinɛn.

¹¹ Ε nu me ncɛy njée wvú jee. Ncɛy njée wvú jee ké nya nshii we keekpwe nje njée ye.

¹² Wee wvú bó jo kɛ lo wvú lemme le, sɛ è nu wvú ncɛy njée, ε njée yaa nu kɛ ye, ké yɛne ε kuula too, ε wvú mum lan njée fɛɛ lo, ε kuula mum shɛɛ kooyɛ njée ε yimi tawse.

¹³ Wvú ké no lewte njefo bó jo kɛ lo wvú lemme le, ε wvú baa ekpwe fiɛɛ fò njée le kɛ.

¹⁴ Ε nu me ncɛy njée wvú jee. Me nkee njée yí è nu yɛm, ε njée yɛm kee ten me,

¹⁵ lenlen no Icɛm kee me, ε me nkee ten Icɛm, ε me nu ε nya nshii wɛm keenkpwe nje njée yɛm.

¹⁶ Me nkenke ten njée yimi ε yí baa nu ngoo yin e kɛ. Ε me nkenke keento bô yí ten é yí eyuuke diɛw yɛm e, é ngoo njée emum enú mwaan ε ncɛy njée nu mwaan.

¹⁷ Me nu ε nya nshii wɛm keenkpwe wvu le è nulo é me enkase enfi nshii wɛm jim. Ε

nɛɛ fiɛɛ fi Icɛm koonke me.

¹⁸ Kɛ wee nu dvú wvú joo nshii wɛm kɛ. Ε nyaa me nshii wɛm ê nkon wvu wɛm e. Me nkenke mvungay keenya nshii wɛm keenkpwe, nkenke mvungay keenkase enfi nshii wɛm jim. Fifi nu fiɛɛ ε è gay Icɛm le me enge.”

¹⁹ Ε Jisos jeme mwɛɛm mvun nɛn, ε kenɡawɛn bvuu to entelen jo Bojuu.

²⁰ Ε bonyii nteen bó le no gayte le, “Wvú kenke nceendaa dɛwle, wvú jewte lo. Ben yeke la ê wvú le?”

²¹ Geenɛn ε bomew no gayte le, “Kɛ ban bonjeme nu bo wee wvú kenke nceendaa dɛwle le kɛ. Ε nulo é nceendaa dɛwle eyene ejisɛ ε kenfefe?”

Ε Jisos dunce le wen nu Waa Nyo'

²² Ε è ke no nu kefew ke Nkaw mvu keekume no bó to kasɛɛ yene yew ncese Jɛlusalɛm,

²³ ε Jisos gɛn no ghanci fô yew ncese le, fô cile Saamun e. Sekekie to nu kefew ke kenton e.

²⁴ Ε Bojuu nɛ to gem wvú tase, bife ê wvú le, “Wo nu ke ecinɛ é bese emɛy engɛmtene nɛn eɡɛn ebuy nɛɛ? Ε è fɛn nu wo Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ, é wo see lo ê bese teytey.”

²⁵ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Me nu ε nsee wase ê ben, ben ε fanje yaa bee kɛ. Dilemme dì me nɡee ê diee di Icɛm e nu ε dí dunci wee wvú è nu me.

²⁶ Geenɛn ben baa bee, njefo kɛ ben nu ngoo njée yɛm e kɛ.

²⁷ Njée yɛm ké no yuuke diɛw yɛm e. Me nkee yí, ε yí bii me le,

²⁸ ε me nyaa nshii wvú mɛy lo ê yí. Kɛ yí nu ke eyuu ela kɛ. Ε wee yaa nu dvú wvú nu ke eyuu elo yí can yɛm e kɛ.

²⁹ Icɛm wvú nya njée yidvu ê me fele wee tfuu, ε wee yaa nu dvú wvú nulo elo yí can ye le kɛ.

³⁰ Ε bee Icɛm nu fiɛɛ fimwaan.”

³¹ Ε Bojuu bvuu jo eta keetumyɛ wvú dvú.

10:4 10:27; Mwɛm 14:4 **10:6** 16:25 **10:8** Yeli 23:1-2; Esek 34:2-3 **10:9** 14:6; Mben 23:2; Esek 34:14 **10:11** Mben 23:1; Esek 34:11-16; Yeli 23:3; Mat 18:12-14; Ibu 13:20; Mwɛm 7:1 Lum 5:8; 1Jon 3:16 **10:12** Lem 20:29 **10:14** 10:27; 2Tim 2:19 **10:15** Mat 11:27 **10:16** 11:52; Yɛsa 56:8; Esek 34:23-24; 1Bi 2:25 **10:17** 3:35; 5:18 **10:18** 4:34 **10:19** 9:16 **10:20** 8:48 **10:23** Lem 3:11 **10:24** Luk 22:67 **10:25** 5:36 **10:26** 16:9 **10:27** 8:47; 10:3, 14 **10:28** 5:24; 6:39 **10:30** 5:18; 17:21 **10:31** 11:8

³² E Jisos bife ê bó le, “Ben nu ε yɛn wase dilemme di jee nteen di Icɛm gay le me engeè. E nu di la di ben gomte keetumye me nje dí?”

³³ E bó tfuse ê wvú le, “Kɛ bese tumyi wo ε è nu nje lemme di jee di wo ge kɛ. Bese tumyi wo ε è nu njefo wo beete bô diee di Nyo' le. Wo nu kɛ lo wee wvu wum, duu le wo nu Nyo'.”

³⁴ E Jisos tfuse ê bó le, “Kɛ fí nu ε bó ε sanj ê Nwa' wene bonci le ε Nyo' jemyi jó le, ‘Me nu ε ngay le ben nu bonyo’ le?”

³⁵ Nyo' teɲe bonyii bodvu le bonyo', ε è nu kɛ bó bodvu bô diɛw ye to gɛne fô bó le, (ε beene kee le kɛ fiɛ fi nu ê Nwa' Nyo' le nulo ekumɛn kɛ.)

³⁶ No fí nu nonɛn, è no nu nje la wvù ben gayte ê wee wvù Ice nu ε caw ε tum yí wonj wvun e le wvú beete bô diee di Nyo' le kɛ njefo wvú nu ε gay le wen nu Waa Nyo'?

³⁷ E me nu nse me ngee ε è nu dilemme di Icɛm e, fo ben ebee me le kɛ.

³⁸ Geenɛn ε è nu le me ngee ε è nu dí, é ben baa cim bee me le, é ben bee dí le, é ben emum eloocɛ ekiɛ ntay le Icɛm nu yí yɛm e, ε me nu yí Icɛm e.”

³⁹ E Bojuu bvuu no gomte keekoo wvú, geenɛn ε wvú lemtɛn can yibole.

⁴⁰ E Jisos bvuu gɛn lente tu Joo Joodan kewvu keki fô Jon to yawɛɛ eleese bonyii ê joo, no nu jó.

⁴¹ E bonyii nteen no too yɛne wvú le. E bó ke nɛ gay le, “Jon to baa ge naa fiɛ fimew fí dunɔi bvukukɛ bvú Nyo' le kɛ. Geenɛn fiɛ ficii fí wvú to jemyi ekumɛ wee wvun to nu naa keɛɛy.”

⁴² Nonɛn ε bonyii nteen lese fitele yí Jisos e jó.

11

E nsaa Jisos wvù Laasalus kpwe

¹ Wee mvu wvù diee to nu Laasalus to nu ε nɛ no cɛmte. Wvú to nu wee wvu ntɛw wvù Bɛtani le, cee jó bô jéme ye yí è to nu Maalia bô Maata.

² Maalia wvun wvù waa bwee wvù Laasalus to cɛmte, nu wvù to yefɛɛ bikaa

bi Tata le bô nfiey wvù shfuunɔkene, sho bô yvuɛw ye ekole.

³ No wvú to cɛmte nonɛn, ε jéme ye yidvu mum ciinse ntum fô Jisos e le, “Tata, wɛ wvù è nu fitele fiuw cɛmte lo.”

⁴ E Jisos dioo yuw ntum wvudvu, gay le, “Kɛ kencɛm kin nu ke kpwe le kɛ. Kí nu ke edunɔɛ ε è nu bvukukɛ bvù è nu bvú Nyo' le, wvu le Waa Nyo' nulo ekenɔke diee di kuuke nje kí.”

⁵ Jisos to koonɔke Maata bô waa bwee wvù Maalia noo Laasalus baay.

⁶ Geenɛn, seke wvú to yuwɛɛ le Laasalus cɛmte lo, ε wvú bvuu ce fô wvú to nu ediuw ɛfaa.

⁷ Ejim jodvu, ε wvú gay ê boom bew bo ngoo le le, “Beene ekase etu jim Judea.”

⁸ E bó bife ê wvú le, “Labay, è nu kɛ foguu foguu nɛn wvù Bojuu se gomte keetumye wo bô ɛta é wo ekpwe, wo ε bvuu ε no tuu jó le?”

⁹ E Jisos tfuse ê bó le, “Kɛ bontam bo kefew e nu kɛ yuufe ncow bofɛɛ yí diuu le le? E wee lɛne ɛmvunsheen, tu kɛ è nulo é wvú ebaytɛn yí fiɛ le kɛ, njefo n'yuu wvu yí wonj wvun e yeese wvú.

¹⁰ Geenɛn, é wee lɛne ɛntan, tu è nɛlo é wvú ebaytɛn, njefo kɛ wvú kenɔke n'yuu kɛ.”

¹¹ No wvú jeme nonɛn, mum gay ê bó le, “Nsaa yesebeene wvù Laasalus nu ε lefe wase, geenɛn ε me nu enɔɛn enkamse wvú yí nyii didvu le.”

¹² E boom bew bo ngoo le gay ê wvú le, “Tata, é è fɛn nu le wvú nu ε lefe, tu wvú nu ke ebonɛn.”

¹³ Jisos to jemyi ε è nu ekumɛ kpwe Laasalus, geenɛn ε bó no yuuke le wvú jemyi ε è nu ekumɛ nyii di nyii.

¹⁴ E Jisos mum jeme lo ê bó teyɛy le, “Laasalus nu ε kpwe wase.

¹⁵ Geenɛn ε me n'yuke njonj nje yene le kɛ me nse nu fó kɛ, wvu le ben elese fitele yí yɛm me. Beene eɛnɛn le jó.”

¹⁶ E Toma wvù bó to teɲe diee diɛw dimew le ɛmam, gay ê bomew boom bo ngoo le le, “Beene eɛn tɛn wvu le beene nulo ekpwekɛn beene ε bó.”

Ɛ Jisos bvuse Laasalus yî kpwe le

17 Ɛ Jisos ke fese fô, yuw le Laasalus nu Ɛ ce wase ê jem ɛdiuw ɛna.

18 Betani jan to nu mbew Jelusalem e ke diɛwɛ bomay bofɛɛ nɛn.

19 Ɛ Bojuu nteen to to fô Maata bô Maalia le keecam shen bô bó yî kpwe waa bwee bó le.

20 Ɛ Maata ke dioo yuw le Jisos too lo, Ɛ wvú mum buy keegen Ɛ bô wvú etasen, geenɛn Ɛ Maalia mɛy yew.

21 Ɛ Maata gen gay ê Jisos le, “Tata, Ɛ wo se bee enu fɛn, tu kɛ waa bwɛɛm se nu Ɛ kpwe kɛ.

22 Geenɛn, Ɛ me nkee le keseen wvun nu Ɛ naa la fi wo Ɛ lekɛ ê Nyo' nu Ɛ wvú nulo enya ê wo.”

23 Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Waa bwoo nu ke ebuy yî kpwe le.”

24 Ɛ Maata gay ê wvú le, “Me nkee naa lo le wvú nu ke ekase ebuy diuu di fokemese di bonyii nu ke ebuyte yî kpwe le.”

25 Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Ɛ nu me wvù bvuse bonyii yî kpwe le, Ɛ è nu me nshii. Wee wvù nu Ɛ lese fitele yî yem e nu Ɛ wvú cim kpwe lo, Ɛ wvú ke enu dvú,

26 Ɛ naa yɛɛ wvù nu dvú keseen Ɛ wvú Ɛ lese fitele yî yem e, yaa nu ke ekpwe kɛ. Wo nu Ɛ bee nonɛn e?”

27 Ɛ wvú bee le, “Ɛ Tata, me nu Ɛ mbee le wo nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ. Wo nu Waa Nyo' wvù to nu keeke eto yî wonj wvun e.”

28 No Maata gayɛɛ nonɛn, mum gen tee Maalia wvù waa bwee, jeme ê wvú fokueku le, “Wee N'yɛyi nu wase fɛn, Ɛ wvú tenje wo.”

29 No wvú yuwɛɛ nonɛn, mum cufe lo ye we keegen eyɛn wvú le.

30 Ɛ to nu Ɛ Jisos baa ley wase ntɛw e kɛ. Wvù to bɛɛ kɛ fô fô Maata to genɛɛ yɛn wvú le.

31 Ɛ Bojuu bô to nu bô bo Maalia camte shen dioo yɛn no wvú cufe ye Ɛ buy yew, Ɛ bó mum no bii wvú le kpwaake le wvú gene fô jem keegen ebeele fô.

32 Ɛ Maalia ke gen fese fô Jisos to nu, yɛn wvú le, mum gbwe bikaa biew e gay le,

“Tata, Ɛ wo se bee enu fɛn, tu kɛ waa bwɛɛm se nu Ɛ kpwe kɛ.”

33 Ɛ Jisos ke dioo yɛn no wvú beele, Ɛ Bojuu bô to biɛ wvú le beele tɛn, Ɛ fiɛɛ fidvu shiw fitele fiew baay, Ɛ ye befe wvú.

34 Ɛ wvú nɛ bife le, “Ben dwey wvú fɛɛ?” Ɛ bó gay ê wvú le, “Tata, to eyɛn.”

35 Ɛ Jisos bee kpwe.

36 Ɛ Bojuu yɛn nonɛn gay le, “Ben etaa eyɛn no wvú se koonke wvú.”

37 Geenɛn Ɛ bomew kaa gay le, “Kɛ è se nulo Ɛ wvú wvù to yɛn'yɛɛ ejise kenfefe, etanj wee wvun fo wvú ekpwe le?”

38 Ɛ fitele fiew bvuu shiw baay. Ɛ wvú nɛ gen fese fô jem. Jem yin to nu tfum Ɛ bó Ɛ ban diuw wvudvu bô kebwee ke tɛ le.

39 Ɛ Jisos gay le, “Ben ecake tɛ diɛ.” Ɛ Maata wvù jeme wee kpwe gay ê Jisos le, “Tata, keseen nu Ɛ wvú samte wase. Ɛ nu wase ɛdiuw ɛna no wvú se kpweɛ.”

40 Ɛ Jisos bife ê wvú le, “Me mbe Ɛ ngay kɛ ê wo le Ɛ wo nu Ɛ lese fitele yî yem e, Ɛ wo ke eyɛn bvukukɛ bvù è nu bvù Nyo' le?”

41 Nonɛn, Ɛ bó mum cake tɛ didvu. Ɛ Jisos cake ejise we gay le, “Icɛm, me nyaa keyoone ê wo no wo nu Ɛ yuw bunle yem.

42 Me nkee naa le wo ké no yuuke kɛ bunle yem sekecii. Geenɛn, me njemyi fin Ɛ è nu nje bonyii ban bô leemene fɛn, wvu le è nulo Ɛ bó ebee le è tum wo me.”

43 No wvú jeme nonɛn, funj bô diɛw yî tɛmyi le, “Laasalus, buyɛ!”

44 Ɛ wee wvù to kpweɛ wase wɛ mum buy, Ɛ can ye bô bikaa nu Ɛ bó Ɛ njim bô njaw ndvú, Ɛ njim tɛn bvushiw bwew bô njaw ndvú. Ɛ Jisos gay ê bó le, “Ben efay wvú, ecine Ɛ wvú eɛne.”

Ɛ bikuu bi wonj e jo nsey keeyu Jisos

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 Ɛ Bojuu nteen bô to toɛ ê Maalia le dioo yɛn fiɛɛ fi Jisos ge, mum lese fitele yî ye le.

46 Geenɛn, Ɛ bomew kaa gen fibole yɛn Ɛ è nu Bofalasii le, see ê bó fiɛɛ fi Jisos ge.

47 Ɛ bocee ncese bo baay baay bô Bofalasii mum kum bikuu bi wonj e jeme le, “Beene nu ege nɛɛ? Wee wvun gee mwɛɛm nteen mvù dunji bvukukɛ bvù Nyo' le.

⁴⁸ E beene cine lo wvú e no gene dvú fwe, tu bonyii bocii nu ke eghan elese fitele yí ye le, é bonyii bo Lum ke ene eto ebvuw bvudvuu bvú yuule bvusee beene bô ketum kesee beene.” *

⁴⁹ Geen en, e wee mvu bô le wvú diee to nu Kayfas, wvú to nu ekole ke bocee ncese le kelum kekíe le ne gay fiew é bô le, “Ké ben kee naa lo fi ee ke.”

⁵⁰ Ké ben kee le fí jee fô ben e le wee mwaan ekpwe fô bonyii le bocii efey fo ketum kecii ela lo le?”

⁵¹ Ké Kayfas to jemyi fi ee fin bô bvufee bvú è nu bwew ke. Wvú di ewe ekole ke bocee ncese le kelum kekíe le to jemyi nen teete e è nu ntum Nyo' le Jisos to kenke keekpwe fô ketum ke Bojuu le.

⁵² E è yaa me y ke fô ketum kedvu le me y ke, wvú to kenke keekpwe keebaance boom bô è nu bo Nyo' le bocii bô nu bitum bimew e, é bô enú yí fi ee le fimwaan.

⁵³ E kéw ebvubwe le, e bikuu bi won e mum kéw no joo nsey no bô nu ke eghan se yu Jisos.

⁵⁴ Non en, e Jisos fan e yaa ebvuu eghane ya le entelen jo Bojuu ke. E wvú ne fiew jó gen ketum kemew kè nu mbew won monsheem e e bô boom bew bo ngoo le no cee jó kelaante kemew e e bô teje le Efelem.

⁵⁵ E Nkaw Bojuu wvu Danefey ke no too wase nceencee, e bonyii no nen'yi biba le bene Jelusalem e diuu din se keetoo keekfum bikuu bibole.

⁵⁶ E bô gen kéw no gomte Jisos biwci ebonebon no bô to leemene fô yew ncese le gayte le, “Ben kpwaake le la? Ké wvú nu eto fô nkaw wvun e le?”

⁵⁷ E to nu e bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii e nya wase nci le é wee nu dvú wvú kee fô Jisos nu, é wvú ge e bô ki ee, wvu le è nulo é bô ekoo wvú.

12

*E Maalia yefe Jisos Betani
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)*

* **11:48** Bô to fane non en njefo é Bojuu to beje lo le Jisos nu Mboyse, é bô ke emum ene ekew diuw bô bonyii bo Lum bô to saake bô wvu le wvú ebvuse bô can bonyii bo Lum bodvu le. **11:49** 18:14 **11:52** 10:16 **11:53** 5:18 **11:54** 5:13; 7:1 **11:55** 2:13; Ktj 19:11-20; 2Klo 30:17-18 **11:56** 7:11 **12:1** 11:1-2 **12:2** Luk 10:40 **12:3** Luk 7:37-38 **12:4** 6:71; 13:2, 27; 18:2; Mat 10:4 **12:5** Yesa 58:7; Mat 19:21; Jem 2:15-16 **12:7** 19:40 **12:8** Dito 15:11 **12:9** 11:43-44 **12:11** 11:45 **12:13** Mben 118:26; Mat 27:42; Jon 1:49

¹ E è ke no sh ee te wase ediuw esoocaan é emum enu kefew ke Nkaw Danefey e, e Jisos ne gen ntew wvú Betani le jó Laasalus wvú Jisos to bvusee yí kpwe le to nu.

² No wvú gen jó, e bô fe mweem mvudien keetew wvú dvú. E Maata no nu wee gawe e Laasalus nu wee mvu ngoo bonyii bô to shiilee no diekene bô bo Jisos e.

³ E Maalia ke mum ne jo fikaa fi nfiey mvu wvú shfuunkene le, yefe bikaa bi Jisos e dvú, sho bô yvu w ye ekole. Nfiey wvun to lumte naa baay, e bô kene bô naad ewvun ewvun. No wvú yefe non en, e yew yidvu ne no shfuunkene lo ente yicii.

⁴ E Judas Iskaliot wvú to nu wee ngoo boom bo Jisos e, (wvú to ghan ee egese wvú) kaa ne gay le,

⁵ “E be ge la fo bô egese lo nfiey wvun bodanali gee te, enya bigew bidvu é bonyii bô fuute?”

⁶ Ké Judas to jemyi nen le wen kenke shiee fô bonyii bô fuute le ke. Wvú to nu coon e è to nu wvú wee wvubo ekole, e wvú to ké no leese kebo jó fici ekole kew dvú.

⁷ E Jisos gay le, “Cine wvú le. Wvú be ge ke nfiey wvun nen keeseyse e è nu ndwey wem dvú.

⁸ Bonyii bô fuute nu ke enu ke ben e bô sekecii, geen en ke me nu nke enu beene sekecii ke.”

⁹ E kebombom ke Bojuu le ke yuw le Jisos nu jó, e bô mum to jó. Ké bô to to ke e è nu nje Jisos maan ke. Bô to to ten keeyen Laasalus wvú Jisos to bvusee yí kpwe le.

¹⁰ Non en, e bocee ncese bo baay baay no kaake le bô nu eyu ten Laasalus,

¹¹ njefo è to nu nje wvú wvú Bojuu nteen to cin'yi bô le leese wase fitele e è nu yí Jisos e.

E Jisos ley Jelusalem di ewe Nfon e

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² E ekfun buy yuu, e kebombom ke bonyii le kè to to e fô nkaw e yuw le Jisos nu é je too Jelusalem.

13 E bó mum jo bidaayee buy keegen efiisen wvú ê je. E bó gen no wvuuyi gayte le, “Eeeee, mbense enù fô Nyo' le leee! Nyo' nu e lan kembonen yî wee wvú too ê diee di Tata le leee! E nu wvú Nfon wvu Islael leee!”

14 E Jisos gom waa kembey, ben. E fi mum no nu no bó to sanee le,

15 “Bonyii bo Sayon, fo ben efanè ke.

Ben etaa eyen, Nfon wene too lo, e wvú e ben yî waa kembey e.”

16 Ke boom bo Jisos e bo ngoo le to nu e kiese fisee fi fisee fin dunji fonkew ke. E Jisos ke dioo ley wase bvukuke bwew e, e bó mum kume le bó to san fisee fin e è nu ekume wvú, e fi e kooy wase bô wvú ke no bó to sanee.

17 Kebombom kè to nu bô bo Jisos diuu di wvú to tenee Laasalus ê jem bvuse yî kpwe le to nu e gen bô nsee no bó to yenee.

18 E shiee wvú kebombom kedvu to buyee keegen efiisen wvú ê je to nu nje bó to nu e yuw le wvú to nu e ge fisee fin fi dunji bvukuke bvú Nyo' le.

19 E Bofalasii yen nen mum no jemyi ebonbon le, “Ke ben nu e yen? Ke fisee nu dvú fi è nulo é ben ebvuu ege ke. Wonj tfuu nu e shfum wase e bi wvú le.”

E Boglek bomew no shieele keeyen Jisos e

20 Bonyii bomew to nu ngoo bonyii bô to benee Jelusalem keebunle Nyo' kefew ke nkaw e kin e è nu Boglek.

21 E Boglek ban gen yen Filew wvú to nen'yeê ê kelaante kè Besayda le ê keba kè Galilee le, gay ê wvú le, “Ngaywee, bese shieele keeyen Jisos e.”

22 E Filew mum gen be Andulu dvú, e bô wvú mum gen see ê Jisos.

23 E Jisos tfuse ê bó le, “Kefew nu e kocen wase kè wee wvú diee nu Waawee nu ekenke diee di kuuke.

24 E me ensee ê ben keceey keceey le, é ngow fisee baa egbwe yî nshê le ekpwe, é yî emey ke enu yî embenj. Geenèn é yî kpwe lo, é yî ke eyum mvuntam nteen.

25 Wee wvú koonke nshii we baay nu ke elase nshii wvudvu, e wee wvú bane nshii

we yî wonj wvun e nu e wvú geele lo keeke ekenke nshii wvú mey lo.

26 E wee lemte me le, tu wvú kenke keebii me le, e naa fisee fô me nu, é wee wem lemte enù ten fô. E wee lemte me le, tu Icem nu ke ebuw wvú.”

E Jisos jeme ekume kpwe ye

27 E Jisos ne gay le, “Keseen nu e fitele buuke lo me. E nulo é me engay le la? Le Icem ebvuse me ente jo kefew ke ngew e kin e? 'Aay, è nu nje kefew kedvu kin wvú me nto ntoe.

28 Icem, gee é diee diuw ekuuke.” No wvú jeme nonen, e diew shii fowe le, “Me nu e nge wase dí e no kuuke, e me mbee nke embvuu enge.”

29 E kebombom kè to leeme fô dioo yuw diew yidvu, gay fibole le, “E baykene janj.” E bomew gay le, “E jemyi nceendaa Nyo' ê wvú.”

30 E Jisos tfuse le, “Diaw yin to nje yene. Ke yî to nje yem ke.

31 Keseen nu wase kefew kè bó nu esaw wonj wvun. Keseen nu e bó nu eshaw nfon wvú saake wonj wvun.

32 Geenèn e fiem nu e seke bó e ke e njeyse me fowe, é me engufe bonyii bocii é bó eto yî yem e.”

33 Jisos to jemyi nonen dunji e è nu kfuu kpwe yî wvú nu ke ekpwe.

34 E kebombom ke bonyii le tfuse ê wvú le, “Bese yuuke ê Nwa' bonci le le Mboyse wvú Nyo' to kawee nu ke efele. Wo e ghan nee e se no duu le bó kenke keeke njeyse wee wvú diee nu Waawee fowe? Wee wvú diee nu Waawee wvudvu nu wvú la?”

35 E Jisos gay ê bó le, “N'yu nu enu ben e bó ke yî kefew e caan. Ben emum elenè no ben kenke n'yu ben e bó, fo kejiwe ke ne ebanj ben. Ke wee wvú lenè ê ejawe le ké no kee fô wvú gene ke.

36 No ben kenke n'yu ben e bó, ben ebee n'yu wvun e, wvu le ben emum enu boom bo n'yu le.”

Diaw Jisos nu ke esaw wee wvú nu e fan keefisen diaw yidvu

12:15 Saka 9:9 12:16 2:22; 17:1 12:17 11:42-45 12:19 11:48 12:21 1:44; Luk 19:3; 23:8 12:23 2:4; 12:16
12:24 Mat 10:39; 16:24-25; 1Kol 15:36 12:26 14:3; 17:24 12:27 12:23; Mat 26:38 12:28 17:1; Mat 3:17; 17:5
12:31 5:22; 14:30; 16:11 12:32 3:14 12:33 18:32 12:34 Mben 89:36-37; 110:4; Esek 37:25; Jon 12:23; 3:14
12:35 7:33; 8:12 12:36 5:13

No Jisos jemyεε mwεεm mvun nen, mum ne gen nyiim.

³⁷ Naa no wvú to nu ε cim ge mwεεm nteen mvù dunçi bvukuke bwew ε bó yen, bó to baa lese fitele yí ye le ke.

³⁸ Ε fí to nu nonen wvu le fí ekocen no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to jemyεε le, “Tata, è nu yεε dvú wvù nu ε bee fiεε fi bese jemyi le?”

Ε è nu è baa wvù Tata nu ε dunçe mvun gay mvu kebo kew e?”

³⁹ Nonen ke è to nulo é bó elese fitele yí ye le ke, njefo Yesaya to nu ε bvuu jeme bvudvuu bvumew e le,

⁴⁰ “Wvú nu ε ban ejise εbo, ε ge mvuntelem mvubole ε no leε, wvu le fo bó eyenè mwεεm e bô ejise εbo, ekeè mwεεm è mvuntelem mvubole, ekase etu jim é me enfε bó.”

⁴¹ Yesaya to jemyi mwεεm mvun njefo wvú to nu ε yen wase bvukuke bvú Jisos e, mum no jemyi ekumε wvú.

⁴² Naa no bonyii to baa cim nu keelese fitele yí Jisos e, nu ε bonyii nteen bò to nu naa bikuu bi won e to lese fitele yí ye le, geenen fanε yaa nu keejeme bô dew yibo ke, njefo bó to fane Bofalasii le fo bó ke ekun bó yew bunle le.

⁴³ Ε bó to fane nonen njefo bó to koonke keekenke mbense ε è nu wvù nen'yi fô bonyii le efey keekenke ε è nu wvù nen'yi fô Nyo' le.

⁴⁴ Ε Jisos ne fun foweεwe gay le, “Wee wvù nu ε lese fitele yí yem e, nu ε wvú yaa lese ε è nu yí yem e ke. Wvú lese ε è nu yí wee wvù tum me le.

⁴⁵ Ε wee yen me le, tu wvú yen ε è nu wee wvù tum me le.

⁴⁶ Me nu ε nto è won jan diεwe n'yu le wvu le naa yεε wvù nu ε lese fitele yí yem e wvú saa ebvuu emεy enu è ejiwε le ke.

⁴⁷ Ε wee yuw diεw yem, ε fanε yaa egeε, me nsaa enlese wvú ngεw e ke, njefo ke me nto nto keenlese bonyii bo yí won wvun e ngεw e ke. Me nto nto keemboyse lo bó.

⁴⁸ Wee wvù nu ε ma me ε fan keefiisen diεw yem kenke fiεε fí nu ke esaw wvú.

Diεw yí me nu ε njeme è wvú nu fiεε fí nu ke elese wvú ngεw e diuu di fokemεse.

⁴⁹ Fí nu nonen njefo ke me njemyi ε è nu è mvun gay mwem e ke. Icεm wvù tum me nu wvú wvú gay le me enjemyi, ε è nya wvú fiεε fí me enjemyi, ε see no me enjemyi.

⁵⁰ Ε me njee le fiεε fí wvú gay le me enjemyi nu fí nyaa nshii wvù mεy lo. Nonen fiεε fí me njemyi nu fí Icεm nu ε gay le me enjemyi.”

13

Ε Jisos cuke bikaa bi boom bew bo ngoo le

¹ Ε è ke no nu wase bvù ekfun nu ebuy eyuu é emum enu Nkaw Danefey, ε Jisos kiεε le kefew kè wen nu ecine won wvun e, ekase egen fô Icee wen e nu ε kocen wase. No wvú to koonke bonyii bò è to nu bew yí won wvun e, ε wvú kon bó gen mεse.

² Ε bó ke no diekene fokieguu, ε dεwle ε lese wase njkpawce è fitele fí Judas wvù waa Semon Iskaliot e le wvú egese Jisos.

³ No Jisos to kee wase le Icee wen nu ε nya wase mwεεm mvunciim can wen e, bô le wen to ne fô Nyo' le ε wen kaase tuu jim fô Nyo' le,

⁴ Ε wvú mum ne è we jo mwεεm mvudien, baaye bikum biew, jo ndvu yí bó shole ye dvú, sen yí mvuntem e,

⁵ mum tfuw joo è njkaa le, kew no cuke bikaa bi boom bew bo ngoo le dvú, shole bô ndvu yí wvú to senεε yí mvuntem e ye.

⁶ Ε wvú ke cuke to buy fô Semon Bitá le, ε wvú bife è wvú le, “Tata, è nu ecuke wo bikaa biem e?”

⁷ Ε Jisos tfuse è wvú le, “Ke fiεε fí me njee nu ε wo nulo ekiεε keseen ke. Wo nu ke ekiεε ε è nu ejim.”

⁸ Ε Bitá gay è Jisos le, “Ke è nulo é wo ke eyuu ecuke bikaa biem ke.” Ε Jisos tfuse è wvú le, “Ε me mbaa encuke wo, wo saa ekenke fiεε bee wo ke.”

⁹ Ε Semon Bitá mum gay è Jisos le, “Tata, é è fen nu nonen, tu ke wo nu ecuke ke ε è nu bikaa biem maan ke. Wo nu ecuke ten can yem bô ekole kem fó.”

10 E Jisos gay ê wvú le, “Wee wvù nu e cukê wase ye nu e wvú yuule wase ye yicii, e shiee yaa bvuu nu keebvuu ecukê efey bikaa kê. Ben nu e ben yuule wase, geenên kê è yaa nu ben bocii bò yuule kê.”

11 Jisos to jemyi nonên njefo wvú to kee wase wee wvù nu ke egese wvú. E nu fiê fi wvú to gayê le, “Kê ben yuule bocii kê.”

12 E Jisos ke mèse cukê bikaa bibole, tfume bikum biew, kase gen tu fô bvudvuu bwew e, mum bife ê bó le, “Ben nu e kiê fiê fi me nge fô ben e fin e?”

13 Ben teje me le Wee N'yeyi bvuu teje le Tata, e ben teje e è nu len nonên njefo è nu fiê fi me nu.

14 E me wvù nu Tata wene bvuu nu Wee wene N'yeyi nu e cukê bikaa binên, tu ben ten kenke keecukê bikaa bi wee noo wee le.

15 Me nge nonên ndunçi lo ê ben le ben egeè ten no me nge fô ben e.

16 E me ensee ê ben keceey keceey le ke waa lemme ké no kuuke fele cee ekole we kê, e ke wee wvù bó tum lo ké no kuuke ten fele wee wvù tum wvú kê.

17 E ben kee mwem mvun, e no gee mvú, é njon wvu baay enu wene.

18 Kê me njemyi e è nu ekumê ben bocii kê. Me nkee bonyii bò me nu e ncaw. Geenên, e fí nu le fiê fi nu ê Nwa' Nyo' le kenke keeke eto ekocên no bó to sanê le, ‘Wee wvù diee mwem mvudien mwem nu e ne e no bii bikaa biem e.’

19 Me nsenje fiê fin ê ben keseen é fí se keeke ekooyi, wvu le fí ke dioo e kooy, é ben emum ebee le è nu naa me wvudvu.

20 E me ensee ê ben keceey keceey le wee wvù nu e fiisen naa wee wvù la wvù è tum me, nu e wvú fiisene e è nu me. E wee wvù fiisene me fiisene e è nu wee wvù tum me.”

E Jisos dunçe wee wvù nu egese wvú

21 No Jisos jeme mwem mvun nê, e fitele nê no buuke wvú. E wvú nê jeme lo teyey gay le, “E me ensee ê ben keceey keceey le wee mvu ben e nu egese me.”

22 E boom bew bo ngoo le nê no taayine ye maa laa wvú jemyi e è nu wee wvù la le.

23 Wee mvu ngoo boom bo Jisos e wvù Jisos to koonke to yeeme diekene naa mbew ye le. *

24 E Semon Bitá kpwase wvú gay le wvú ebife ê Jisos le laa wvú jemyi e è nu yê le.

25 Nonên e wvú yeem gen yí Jisos e bife ê wvú le, “Tata, è nu yê?”

26 E Jisos tfuse ê wvú le, “E nu wee wvù me nu enguse blêed encuw ê nshew mbase le enya ê wvú.” Nonên e wvú mum cuw blêed ê nshew mbase le nya ê Judas wvù waa Semon Iskalot.

27 Kê no Judas fi blêed wvudvu nê, e Satan mum ley yí ye le. E Jisos gay ê wvú le, “Yansen ege fiê fi wo gomte keege.”

28 Wee mvu ngoo bó le to baa kiê fiê fi wvú jemyi ê wvù nonên kê.

29 Bomew to kpwaake le no Judas to nu wee wvù geêle ekele nu e Jisos jemyi ê wvú le wvú egen eguy mwem mvù bó shieele keedie Nkaw dvú, kenê le wvú egen enya fiê ê bonyii bò fuute.

30 No Judas fi blêed wvudvu nonên e die, mum buy lo kan mwaan gen. Sekekê to nu wase entan.

E Jisos tefe kpwe ê boom bew bo ngoo le

31 No Judas buyê wase gen nonên, e Jisos shêe gay le, “Keseen nu e bó nu ekew eyene bvukukê bvú wee wvù diee nu Waawee le, emum eyene ten bvukukê bvù è nu bvú Nyo' le yí ye le.

32 E bó yen bvukukê bvú Nyo' le yí ye le, tu Nyo' nu edunçe ten bvukukê bvú Waa we le yí wvú wvù Nyo' le. E wvú nu edunçe lo kan mwaan.

33 Boom bem, me nu enu beene kê wase yí kefew e nê caan. Ben nu ke eshê egom me saa eyen kê. No me nto ngayê ê Bojuu, nu no me ngayte ê ben keseen le, ‘Fô me nge nu e kê ben nulo eto fó kê.’

34 Me nyaa nci ê ben, e è nu nci wvu fwê le ben dioo e shêe no konên. Ben ekonên kê naa lenlen no me nu e nkon ben.

13:11 6:64, 70-71

15:20; Mat 10:24

13:12 Mat 20:24-28; 23:8-12; Luk 22:27; 1Tim 5:10

13:17 Jem 1:25

13:18 Mben 41:9; Jon 17:12

13:15 1Jon 2:6; Fili 2:5; 1Bi 2:21

13:16

13:19 8:24; 14:29; 16:4

13:20 Mat 10:40

13:23 19:26; 20:2; 21:7, 20

*

13:23 Keeshii ediekene nu e Bojuu to ké nshii fokuse, yeem lo keba kemwaan se no diekene.

13:27 13:2

13:29 12:6

13:31 17:1

13:33 8:14

13:34 15:12, 17; 1Jon 2:7-8; 3:11, 23; 4:11; 2Jon

5-6

13:35 1Jon 3:14

³⁵ Ɛ ben shεke ε no konjene nonεn, ε fifin ege ε bonyii bocii emum ekiεε le ben nu boom bem bo ngoo le.”

Ɛ Jisos gay le Bitanu ke ema wen

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ɛ Semon Bitanu mum bife ε Jisos le, “Tata, wo gene ε ε nu fεε?” Ɛ Jisos tfuse le, “Fō me ngene nu ε ke ε nulo ε wo ebi me le keseen ke. Wo nu ke eshεε sε bi.”

³⁷ Ɛ Bitanu kase bife ε wvú le, “Tata, ke ε nulo ε me mbi wo le keseen nje la? Me nu nke enya nshii wεm keenkpwe nje yo.”

³⁸ Ɛ Jisos Bife ε wvú le, “Wo nulo enya nshii wo keekpwe nje me? Ɛ me ensee ε wo keceey keceey le ke nyimshie nu ke eton sε wo ε ma wase me bokaŋ botεte ke.”

14

Jisos nu Je yì gene fō Nyo' le

¹ Ɛ Jisos bvuu jeme ε boom bew bo ngoo le le, “Fo ben ecine ε mvuntelem mvunen ebuke ke. Ben elese fitele yì Nyo' le, elese ten fitele yì yεm e.

² Yew dvu Icem, nu ε bibuw nu dvú nteen. Ɛ fì be baa enu nonεn, tu me mbaa ngayte le me ngene nseyse bvudvuu ε ben ke.

³ Ɛ me nu ndioo ε ngen ε nseyse bvudvuu ε ben, enkase ento enjo ben ε beene enu, wvu le fō me nu, ε ben enu ten fō.

⁴ Ɛ ben kee wase je yì gene fō me ngene.”

⁵ Ɛ Toma mum gay ε wvú le, “Tata, ke bese kee fō wo gene ke. Bese nu eghan nεε sε kieε je yidvu?”

⁶ Ɛ Jisos tfuse le, “Ɛ nu me je, ε ε nu me keceey, ε ε nu me nshii. Ke wee nulo egen fō Icem e sε wvú ε fey yì yεm e ke.

⁷ Ɛ ben be kee me, tu ben bee kee ten Icem. Ɛ kew yì keseen e nu ε ben ε kieε wase wvú ε bvuu ε yen wvú le.”

⁸ Ɛ Filew gay ε wvú le, “Tata dunce Ico ε bese, ε bese eyen emum effuu.”

⁹ Ɛ Jisos tfuse ε wvú le, “Filew, beene nu ε ce wase baay nen sε wo kee me le? Wee wvú nu ε yen me le, nu ε wvú ε yen wase Icem e. Wo nulo eghan nεε le sε ebvuu egayte le me endunce Icem ε ben?

¹⁰ Wo baa bee le me nu yì Icem e, ε Icem nu yì yεm le? Njeme wvú me njemyi ε ben nu ε ke me njemyi yì mvungay mwem e ke. Icem wvú nu yì yεm e nu wvú gee dilemme diew.

¹¹ Ben ebee me le le me nu yì Icem e, ε Icem nu yì yεm e. Ɛ ben baa bee me le nje fieε fì me ngayte, ε ben bee nje dilemme di me ngee le.

¹² Ɛ me ensee ε ben keceey keceey le wee wvú nu ε lese fitele yì yεm e nu ke egee ten dilemme di me ngee. Ɛ wvú nu ke ege dilemme efey naa di me nu ε nge, njefo me ngene wase fō Icem e.

¹³ Naa la fì ben ε bife ε diee diem e, ε me enge fì, wvu le Icee Wan nulo ekenke diee di kuuke nje Wan.

¹⁴ Ɛ ben bife naa la ε diee diem e, ε me enge fì.

Ɛ Jisos kaw bonyii bew bō Keyoy ke Yuule

¹⁵ Ɛ ben koonke me, ε ben egele bonci bem,

¹⁶ ε me nke enleke ε Icem ε wvú enya ben bō wvumvu Wee Nfi ε wvú enu ben ε bó sekeci.

¹⁷ Wee wvun nu Keyoy ke keceey e. Ke wvú nu wee wvú ε nulo ε bonyii bō ε nu bo yì won wvun e efisen wvú ke, njefo ke bó yene wvú le kenεε kee wvú ke. Ben nu finen ε ben kee wvú, njefo wvú cee ben ε bó, ε wvú nu ke enu yì yene le.

¹⁸ Ke me nu nke encine ben e ε ben enu diewe boom bo bonkfu le ke. Me nu nke enkase ento enu beene.

¹⁹ Ɛ shεte wase caan ε bonyii bō ε nu bo yì won wvun e saa ebvuu eyen me le ke. Geenεn, ben nu ke eyen me le. No me nu nke enu dvú, nu ε ben ten nu ke enu dvú.

²⁰ Ɛ nu ke enu ebvubwe ε ben ekiεε le me nu yì Icem e, ε ben nu yì yεm e, ε me nu yì yene le.

²¹ Wee wvú kee bonci bem geεle, nu wvuwε wvú koonke me. Ɛ wee wvú koonke me nu ε Icem nu ke ekoonke wvú. Ɛ me nu nke enkoonke ten wvú, endunce ekole kem ε wvú.”

²² E Judas wvumvu (ε è yaa nu ke wε wvù bó tenje le Iskaliot ke) bife ê wvù le, “Tata, fí ghan nεε le fí wo nu ke eduñce ekole kuw ε è nu ê bese, ε è yaa nu ê bonyii bò è nu bo yí won wvun e ke?”

²³ E Jisos tfuse ê wvù le, “E wee koonke me, é wvù egεelè njeme wεm, é Icεm ekoonke wvù, é bee Icεm ke eto fô wvù le ecee bee bó.

²⁴ Ke wee wvù baa koonke me ké no gεele njeme wεm ke. Ke njeme wvù ben yuuke nu wεm ke. E nu wvu Icεm wvù tum me.

²⁵ Mwεεm mvun nu ε me njemyi ê ben mbεε beene.

²⁶ Geenεn, Wee Nfi wvù è nu Keyoy ke Yuule wvù Icεm nu ke eciinse ê diee diem e nu ke eyεyí ben bó mwεεm mvunciim ebvuu ege é ben ekumyi mwεεm mvunciim mvù me nu ε njeme wase ê ben.

²⁷ Me nu ε ηγεε nyεkeey le wvù enu ben ε bó. Me nyaa nyεkeey wvù è nu wvu wεm ê ben. Ke me nyaa nyεkeey wvun ê ben no bonyii bò è nu bo yí won wvun e ké no nyaa ke. Fo ben ecinε é mvuntelem mvunen ebuuke kenεε kenke jan ke.

²⁸ Ben nu ε yuw wase no me ηgayte le me ηgene wa lo, ε me nu ηke enkase ento enu beene. E ben be koonke me, tu ben bee elanlaje lo, njefo me ηgene ε è nu fô Icεm e, no Icεm kuuke fele me.

²⁹ Keseen nu ε me ε njeme wase fiεε fin ê ben é fí sε keeke ekooy, wvu le fí ke dioo ε kooy, é ben emum ebee me le.

³⁰ Ke me mbεε embvuu enshe enjemyi beene baay ke, njefo nfon wvù saake won wvun too wase. Ke è nu le wvù kenke mvun gay ê me ê we ke.

³¹ Geenεn, me ηgee ε è nu no Icεm nu ε gay le me engeè wvu le bonyii bò è nu bo yí won wvun e nulo ekiεε le me ηkoonke Icεm. Ben eja we é bó enε.”

15

Jisos nu kete ε bonyii bew nu tíew yidvu

¹ “E nu me twen kete ke mvuntam e ke cεey cεey, ε Icεm nu wee wvù seysee twen wvudvu.

² Tíew yεm yicii yí baa yumte mvuntam, nu ε wvù ke faashε bvuse, ε yí yumte mvuntam nu ε wvù ke seyse kpwεce wvu le yí eyuule emum eyumte mvuntam nteen.

³ Njeme wvù me njeme wase ê ben nu ε ge wase ben ε no yuule.

⁴ Ben emεy enù yí yεm e, é me enu ten yí yene le. Ke tíew nulo eyum mvuntam eyinεyin sε yí nu yí kete le ke. E nu ke lenlen no ke è nulo é ben ege fiεε sε ben nu yí yεm e ke.

⁵ E nu me twen kete ke mvuntam e, ε ben nu tíew yidvu. Wee wvù nu yí yεm e ε me nu ten yí ye le, nu wvu wε wvù nu diεwε tíew yí nulo eyumte mvuntam nteen e, njefo é me mbaa enu, wee saa ege fiεε ke.

⁶ Wee wvù nu sε wvù ε mεy ε no nu yí yεm e nu diεwε tíew yí bó efasse elan lo, é yí eyumten e. Kfuu yiye tíew nu ε bó nu ke ebaance elan ê ηguy e é yí efie lo.

⁷ E ben mεy ε no nu yí yεm e ε diεw yεm nu yí yene le, ben é bife naa la fí ben shieele, é bó ege fí fô ben e.

⁸ E ben nu diεwε tíew yí yumte mvuntam nteen e, é fifin enyaa diee di kuuke é Icεm, emum eduñci le ben nu bonyii bem bo ηgoo le.

⁹ No Icεm koonke me nu ke lenlen no me ηkoonke ben. Ben emum emεy enù ente jo kenkonen kem.

¹⁰ E ben gεele bonci bem, é ben emεy enu ente jo kenkonen kem, ke no me nu ε ηγεε bonci bo Icεm e ε mεy ε no nu ente jo kenkonen kew.

¹¹ Mwεεm mvun nu ε me njemyi ê ben wvu le njon wεm nulo enu fô ben e, é ben emum ekenke njon wvù nu ε yinεn.

¹² Nci wεm nu wvun wvù nu le ben ekenenε ke no me ηkoonke ben.

¹³ Ke kenkonen kemew bvuu nu dvú kè kuuke fele kè le wee enya nshii we ekpwe nje nsáa ye ke.

14 E ben gee fiε fi me ηgayte le ben egeè, tu ben nu nsáa yem.

15 Ke me mbvuu nteje ben le boom bo lemme le ke, njefo ke waa lemme ké no kee fiε ficii fi cee ekole we gee ke. Me nteje wase ben le nsáa yem njefo fiε ficii fi me n'yuw ê Icεm nu ε me ε ηge wase ben ε kiεε.

16 Ke è to caw ben me ke. E to caw me ben, mbaa ηgeε le ben egeη enu diεwe tiεw yì yumte mvuntam e, mvuntam ε è nu mvù nu ke emey nu dvù le. E ben gee nonen, naa la fi ben ε bife ê Icεm ê diee diem e é wvù enya ê ben.

17 Nci wvù me nyaa ê ben nu ke wvun wvù le, ben ekoηenè.

E Jisos gay le won wvun nu ke ebane bonyii bowene

18 E bonyii bò è nu bo yì won wvun e bane ben, é ben no kee le bó to yaw kεw no bane ε è nu me ε se no bane ben.

19 E ben be nu bonyii bo yì won wvun e, tu bonyii bò è nu bo yì won wvun e be koonke ben diεwe bonyii bobole. Geenεn, ke ben baa nu bonyii bo yì won wvun e ke. Me nu ε ncaw wase ben ε mbvuse ente jo bonyii bo yì won wvun e. E nεε fiε fi bonyii bò è nu bo yì won wvun e bane ben.

20 Ben ekume njeme wvù me nto njemyεε ê ben le ke waa lemme ké no kuuke fele cee ekole we ke. E bó bone bikaa ê me ejim, tu bó nu ke ebon tεn ê ben ejim. E è be nu le bó yuuke njeme wεm e, tu bó nu ke eyuw tεn wene le.

21 Fin nu fiε fi bó nu ke ege bô ben nje me, njefo ke bó yaa kee wvù wvù to tumεε me ke.

22 E è be baa nu le me nu ε nto ε njeme ê bó, tu bó be baa ekeηke jay ke. Geenεn, keseen nu ε ke bó keηke fiε keetanje diuw dvù yì bibefe bibole ke.

23 Wee wvù bane me nu ε wvù bane Icεm tεn.

24 E è be baa nu le me nu ε ηge kfuu dilemme di wee ke baa yuu ge wase entelεη jo bó, tu bó be baa ekeηke jay ke. Geenεn bó nu ε yen, ε no bane ke me noo Icεm.

25 Fifi nu nonen keege é diεw eto ekocεn no bó to sanεε ê Nwa' bonci bobole le, 'Bó ban me εcici.'

26 Geenεn, Wee Nfi wvù me nu ηke encinse nu ke eto ε wvù nε fô Icεm e. Wee Nfi wvun nu wvù è nu naa Keyoy ke kecεey e kè nen'yi fô Icεm e. Seke wvù ε to, wvù nu ke eben jim nsaw wεm.

27 Ben tεn nu ke eben jim nsaw wεm, njefo ben nu ε no nu beene ε kεw fonkεw."

16

1 "Me njemyi mwεεm mvun mvunciim ê ben wvu le fo ben ke egbwe yì mbee wene le ke.

2 Bó nu ke ekuη ben yéw bunle le. Yì kecεey e, kefew too lo kè wee nu ke edioo yuu wee mvu ben e, eyuu kpwaake le wen gee ε è nu lemme di jee fô Nyo' le.

3 E bó nu ke egee nonen, njefo ke bó baa kiεε wase Icεm kεnεε me ke.

4 Me njemyi mwεεm mvun mvunciim ê ben nen wvu le seke kefew kedvu ε kocεn, é ben ekume le me nto nu ε njeme wase ê ben ekumε mvù.

Lemme di Keyoy ke Yuule nu ke eto egee

Me nto mbaa njeme mwεεm mvun ê ben fonkεw ke, njefo me nto ηké no nu ke beene.

5 Keseen nu ε me ntuu wase jim fô wvù wvù to tumεε me le. Geenεn, wee mvu ben e baa cim bife ê me le laa me ηgene fee le.

6 Ben nu yii yii njefo me nu ε njeme wase mwεεm mvun ê ben.

7 Naa no fí cim nu nonen, é me ensee ê ben kecεey le, è nu lo fiε fi jee fô ben e le me engeη. E me nu se me ε ηgeη, Wee Nfi wε saa eto fô ben e ke. Geenεn, é me ηgeη lo, emum encinse wvù fô ben e.

8 E wvù nu ke edioo ε to, etooshe bonyii bò è nu bo yì won wvun e, ege é bó eyen kebefε kebole, ege é bó eyen fiε fi è nu nce wvu teytey, ege tεn é bó eyen fi è nu nsaw Nyo'.

9 Wvù nu ke ege é bó eyen kebefε kebole no bó baa lese fitele yì yem e ke,

¹⁰ ege é bó eyen fiεε fi è nu nce wvu teyten no me ηgene wase fô Icεm e, ε ben yaa bæε ke ebvuu eyen me le kε.

¹¹ Ε wvú nu ke ege é bó eyen fiεε fi è nu nsaw Nyo' njefo nfon wvú saake wonj wvun nu ε nsaw ε koo wase wvú.

¹² Me mbεε ηkenke naa mwεεm nteen keenjeme ê ben, geenεn kε è nulo é mvú eley bitem binεn e keseen ntay kε.

¹³ Seke wvú wvú Keyoy ke kecεεy e ε to, efi ben é ben ekiεε kecεεy kecii. Kε wvú yaa nu ke ejemyi ε è nu yî mvunγay mwew e kε. Fiεε ficii fi wvú nu ε yuw nu fí fi wvú nu ke ejemyi, mum seje ê ben mwεεm mvú nu ke eto.

¹⁴ Wvú nu ke edunçe bvukukε bwem, no wvú nu ke ejoo ε è nu fiεε fi è nu fien seje ê ben.

¹⁵ Fiεε fi Icεm e ficii nu fien. Ε ηεε fiεε fi me ηgayte lε wvú nu ke ejoo ε è nu fiεε fi è nu fien seje ê ben.

Yii boom bo ηgoo le bo Jisos e nu ke etu nlanlan

¹⁶ Ε shεεte wase caan ben saa ebvuu eyen me le kε, dioo ε moocε caan é ben ebvuu ekase eyen me le.”

¹⁷ No Jisos jeme nonεn, ε boom bew bo ηgoo le bomew ghay εbonεbon lε, “Ε se nu la fi wvú gayte ê beene lε, è shεεte wase caan beene saa ebvuu eyen wen e kε, ke dioo ε moocε caan ebvuu ekase eyen wen e, bô lε wen gene fô Icee wen e?”

¹⁸ Fiεε fi wvú se duu lε è shεεte wase caan se nu naa lε la? Kε beene baa kiεε fiεε fi wvú jemyi nonεn kε.”

¹⁹ Ε Jisos dioo kiεε lε bó gomte keebife ê wen fiεε fi wen jeme, mum bife lε, “Ben ghayte εbenεben ekumε fiεε fi me ηgayte lε, ‘Ε shεεte wase caan ben saa ebvuu eyen me le kε, ke dioo ε moocε caan é ben ebvuu ekase eyen me le’ le?”

²⁰ Ε me ensee ê ben kecεεy kecεεy lε, ben nu ke ebeele kpwe, fuunke ε bonyii bô è nu bo yî wonj wvun lanlanε lo fibole. Ben nu ke enu yî yii le, geenεn ε yii yene yin nu ke enε etu nlanlan.

²¹ Kpwoon ké dioo nu yî lume le, no yuuke nsase, njefo kefew kew keebo nu ε

kocεn wase. Ε wvú ké dioo ε boo wase wan, wvú saa ebvuu ekumyi nsase wvudvu kε, njefo wvú yuuke wase ε è nu njonj lε wee wvu wum nu ε to yî wonj e.

²² Ε nu kε no fí nu fô ben e keseen. Ben nu yii yii, geenεn ε me nu ηke endioo ε ηkase ε n'yεn ben e, é ben ekenke wase ε è nu nlanlan fô mvuntelem mvunεn e, ε wvuwe nlanlan nu ke enu wvú wee yaa nulo ke efi ê ben kε.

²³ Ε nu ke enu kefew kekiε le, ben saa ebvuu ebife fiεε ê me kε. Ε me ensee ê ben kecεεy kecεεy lε, é ben bife naa la ê Icεm, é wvú enya fiεε fidvu ê ben ê diee diem e.

²⁴ Ε kεw lo ε to ε buy keseen e, nu ε ben ke baa bife wase fiεε ê Icεm ê diee diem e kε. Ben ebife, é ben ekenke, wvu lε nlanlan wene eyinεn.

²⁵ Me njemyi njeme wvun ε è nu kε ê bongan e, geenεn kefew too lo kè me n'yaa mbεε ηke embvuu enjeme ê ben ê bongan e kε. Me nu ηke enjemyi wase ê ben ε è nu endan ekumε Icεm.

²⁶ Ε nu ke enu kefew kekiε le, é ben biite fiεε ê Icεm ê diee diem e. Kε me ηgayte ê ben lε me nu ηke enlεkε fiεε ê Icεm ben e kε.

²⁷ Icεm kebεε koonke ben, njefo ben nu ε konj me ε bvuu ε bee lε me nε fô wvú wvú Icεm e.

²⁸ Me nto nε fô Icεm e nto yî wonj wvun e, ε no nεn'yî wase yî wonj wvun e ntuu jim fô Icεm e.”

²⁹ No Jisos jeme nonεn ε boom bew bo ηgoo le bense lo gay lε, “Anghaa! Wo jemyi naa keseen teyten ε è yaa bvuu nu ê bongan e kε!

³⁰ Keseen nu ε bese ε yεn wase lε wo kee mwεεm mvunciim yaa cεyte lε wee ke ebife kε lo fiεε ê wo kε. Fifi nu ε ge bese ε mum ε bee lε wo nε fô Nyo' le.”

³¹ Ε Jisos tfuse ê bó lε, “Ben fεn nu ε bee keseen e?”

³² Kefew too lo, ε kí ε to naa wase, kè ben nu ke etawse mwaanj mwaanj é wee ege ne ê wvú yew, cinε me le me εmbeη. Geenεn kε me nu me εmbeη kε, njefo Icεm nu bee wvú.

³³ Me njemyi mwεεm mvun ê ben wvu lε no ben nu yî yεm e, ben emum ekenke nyεkeey. Yî wonj wvun e nu ε ben kenke

bonɣɛw, geenɛn ben esakenè. Me nu ε nso wase won wvun.”

17

Ε Jisos bunle fô bonyii bew e

¹ Ε Jisos ke jeme njeme wvun mɛse, mum nɛ cake ejise taa we bunle λ, “Icɛm, kefew nu ε kocɛn wase. Duɲɛ bvukukɛ bvɔ Waa wo le wvu λ Wan tɛn nulo eduɲɛ bwuw bvukukɛ.

² Wvú nulo eduɲɛ njefo wo nu ε nya mvuɲɣay ê wvú ê we jo wee wvu wum tfuu λ wvú enya nshii wvú mɛy lo ê boba bocii bò wo nu ε nya ê wvú.

³ Ε nshii wvú mɛy lo wvun nu fin fi λ bó ekeè wo wvú è nu ke wo Nyo' wvu keɛɛy, ebvuu ekee tɛn me wvú Jisos Klistu wvú wo to tumɛɛ le.

⁴ Me nu ε nduɲɛ wase bvukukɛ bwuw yí nshɛ le no me nu ε mɛse lemme dì wo to nyaɛ λ me enlem e.

⁵ Yí keseen e Icɛm, kase enya me bvukukɛ mbew yo le bvú me nto nshee nkenke fwele ε won sɛ ke kɛw e.

⁶ Me nu ε nduɲɛ wase wo ê bonyii bò wo to baayɛɛ ê won jan nya ê me le. Bonyii ban to nu buw, ε wo mum nya bó ê me. Ε bó nu ε yuw diɛw yo le.

⁷ Bó nu ε kiɛɛ wase keseen λ fiɛɛ ficii fi me nkenke nu ε fi nɛ ε è nu fô wo le.

⁸ Me njemyi nɛn njefo me nu ε nya wase diɛw yí wo to nyaɛ ê me ê bó, bó ε fiɛn, ε mum ε kiɛɛ yí keɛɛy e λ me nɛ fô wo le, ε bee tɛn λ è to tum wo me.

⁹ Me mbunlee nɛn ε è nu fô boban e. Ke me mbunlee ε è nu fô boba bò è nu bo yí won wvun e ke. Me mbunlee ε è nu fô boban bò wo nu ε nya ê me le, njefo è nu bonyii buw.

¹⁰ Bonyii bocii bò me nkenke nu bonyii buw, ε bonyii bocii bò wo kenke nu bem. Ε nu yí bó le wvú bvukukɛ bwem yen'yi.

¹¹ Keseen nu ε me n'yaa mbɛɛ ê won jan ke. Geenɛn bó bɛɛ ê won jan, ε me nkaase wase ntoo fô wo le. Icɛm wvú yuule, gɛɛɛ bó ê diee diuw dì wo nu ε nya ê me le, wvu

λ bó nulo enú yí wee le mwaan ke naa no bee wo nu yí wee le mwaan.

¹² Seke me nto nu bee bó, me nto nu ε nɣɛɛ bó ê diee diuw dì wo nu ε nya ê me le. Me nu ε nɛyɛy bó wee mvu bó le baa la, efey ke wvu wvú to nu wase wee wvú nu ke ela le. Ε fifin to nu wvu λ fiɛɛ fi bó sanɣɛɛ ê Nwa' Nyo' le eto ekocɛn.

¹³ Keseen nu ε me nkaase wase ntoo fô wo le, ε mwɛɛm mvun nu ε me njemyi mbɛɛ yí won wvun e wvu λ è nulo é bó ekenke njon wvu wɛm ε wvú ε yinɣɛn yí bó le.

¹⁴ Me nu ε nya wase diɛw yo can yibole, bonyii bò è nu bo yí won wvun e ε mum ε no bane bó njefo ke bó nu bonyii bo yí won wvun e ke, lenlen no ke me nu wee wvu yí won wvun e ke.

¹⁵ Ke me mbunlee nɛn λ wo ebvuse lo bó yí won wvun e ke. Me mbunlee ε è nu λ wo egemgem bó fo bó eley can wee kebefɛ wɛ le.

¹⁶ Ke bó nu bonyii bo yí won wvun e ke, lenlen no ke me nu wee wvu yí won wvun e ke.

¹⁷ Seyse bó egɛɛ é bó eyuulè ente jo keɛɛy. Diɛw yo nu keɛɛy.

¹⁸ No wo to tumɛɛ me yí won wvun e, nu ke lenlen no me nu ε ntum bó yí won wvun e.

¹⁹ Me ε mum ε nseyse ekolɛ kem ε nɣɛɛ nje bó, wvu λ è nulo tɛn é bó eseyse bibole bikuu egɛɛ yí keɛɛy.

²⁰ Ke me mbunlee ke ε è nu fô bonyii ban e maaɲ ke. Me mbunlee tɛn fô bonyii bocii bò nu ke eyuw diɛw yibole elese fitele yí yɛm e.

²¹ Me mbunlee λ bó bocii ke enu yí wee le mwaan ke naa no wo wvú Icɛm nu yí yɛm e ε me nu yí yo le. Me mbunlee λ bó tɛn ke enu yí yese bee wo le wvu λ bonyii bò è nu bo yí won wvun e ebee λ è to tum wo me.

²² Bvukukɛ bvú wo to buwɛɛ me dvú nu ε me ε nya wase ê bó wvu λ bó nulo enú yí wee le mwaan, ke naa no bee wo nu yí wee le mwaan,

²³ ε me nu yí bó le, ε wo nu yí yɛm e. Le bó elooci nù yí wee le mwaan, nonɛn é bonyii bò è nu bo yí won wvun e emum ekiɛɛ λ è

tum wo me, ε wo koonke bó κε naa no wo koonke me.

²⁴ Icεm, me nshieele le boba bò wo nu ε nya ε me ke enu ten bee bó fô me nu, wvu le bó ke eyen bvukuke bvù wo to nyaε ε me nje kenkonen kuw fô me le ε won wvun se ke kew e.

²⁵ Eey Icεm wvu teyten, κε bonyii bò è nu bo yî won wvun e kee wo κε, geenεn ε me ηkee wo, ε bonyii bem ban nu ε kieε le è tum wo me.

²⁶ Me nu ε ηge wase bó ε kieε wo, ε me mbεε ηke engee κε ε bó kee wo, wvu le kenkonen kè wo nu ε kon me dvù nulo enu yî bó le, ε me ten nu yî bó le."

18

Ε bó tum bonyii bo nci le ε bó γεν koo Jisos (Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Ε Jisos ke bunle mεse, ε bô boom bew bo ηgoo le ne fô, γεν lente kelonε kè bó tenε le Kidlon, buy kewvu keki fô wεε ketaan wvumew e, mum ley jó.

² Ε to nu ε Judas wvù to gesεε Jisos kee ten bvudvuu bvudvu, njefo Jisos bô boom bew bo ηgoo le to ké no gene taashi fô εfonεfon.

³ Nonεn, ε Judas mum γεν fô bô ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bomew bò to cεyte yew ncese. Bonyii ban nu ε è to tum bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii bó. Bó to gene kenke bin'yεese bô dinguci ε bó ε tfuw noo mwεεm mvu jem e.

⁴ No Jisos to kee wase fiεε fi to nu keeke ekooy bô wvù, ε wvù mum bence to fwe, bife ε bó le, "Ben gomte ε è nu yεε?"

⁵ Ε bó tfuse ε wvù le, "Jisos wvu Nasalet." Ε Jisos gay ε bó le, "Ε nu me wvudvu." Ε to nu ε Judas wvù to gesεε wvù leeme bô bonyii bodvu.

⁶ No Jisos gay ε bó le è nu wen wvudvu, ε bó kaa tu lo jim jim, gbweken fokuse.

⁷ Ε wvù bvuu bife ε bó le, "Ben gomte ε è nu yεε?" Ε bó tfuse le, "Jisos wvu Nasalet."

⁸ Ε Jisos gay ε bó le, "Me nu ε nsee wase ε ben le è nu me wvudvu. Ε ben fen gomte ε è nu me, ε ben cine ε bonyii ban no gene."

⁹ Wvù to gay nonεn keege ε fi eto ekocεn ε diεw yî wvù to jemyeε wase ε Nyo' le wen to baa lase wee mwaan fô bò wvù to nyaε ε wen e κε.

¹⁰ Semon Bita to kenke nyo jem. Ε wvù mum dvun ε ηku le, cun kentuntun ke nfwa ekole ke bocee ncese le ke εceey dvù, sum. Diee di nfwa wvudvu le to nu Malkus.

¹¹ Ε Jisos gay ε Bita le, "Kase etfuse nyo yo ε ηku le. Κε me nu en'wu fiko fi ηgew e fi Icεm nu ε nya ε me le?"

Ε bó jo Jisos γεν dvù fô Annas e

¹² Ε ekole ke bonyii bo nci le bô ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bò to cεyte yew ncese Bojuu mum ghen Jisos kay wvù bô bokfu.

¹³ Ε bó yaw jo wvù γεν dvù fô Annas e, njefo Annas to nu icee kpweε Kayfas wvù to nu ekole ke bocee ncese le kelum kekε le.

¹⁴ Kayfas wvun nu wvù to nyaε wase ntefe ε Bojuu le fi jee le wee mwaan ekpwe fô bonyii le bocii.

Ε Bita tun le κε wen kee Jisos κε

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ No bó to gene bô Jisos nonεn, Semon Bita bô waa ηgoo Jisos mvu to bii wvù le. No waa ηgoo Jisos wvun to nu ε ekole ke bocee ncese le kee wvù, ε wvù mum bi Jisos e γεν ley fô lakfulεεn ekole ke bocee ncese le.

¹⁶ Ε Bita shεε no leeme εkfun mbew diuw ketaan e. Ε waa ηgoo Jisos wvudvu wvù ekole ke bocee ncese le to kee, kase buy to jeme bô wan kpwoon wvù to cεyte diuw ketaan, jo Bita ley bô wvù.

¹⁷ Ε wan kpwoon wvudvu bife ε Bita le, "Κε wo nu ten wee ηgoo wee wvun?" Ε Bita tfuse le, "Κε me nu κε."

¹⁸ Ε to nu ε εkfun leε, ε boom bo lemme le bô bonyii bò to cεyte yew ncese ε fwεε ηguy ε no leemene fô yosene. Ε Bita mum fey, γεν no leeme bô bó yosene ten.

Ε ekole ke bocee ncese le biwce mwεεm ε Jisos

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Ε εκολε ke bocee ncese le mum no biwci mwεem ε Jisos εκume boom bew bo ηgoo le noo εκume n'yεεyi we.

20 Ε Jisos tfuse ε wvú le, “Me ηké no nje-myi ε won tfuu endan. Me ηké no n'yεεyi bonyii yéw bunle le noo yew ncese le fô Bojuu bocii nu ε tase. Kε me ηke mbaa enjemyi wase fιεε ε nnyile le kε.

21 Wo biwci mwεem mvun ε ε nu ε me nje la? Ε biwci ε ε nu ε bonyii bò ké no yuuke no me n'yεεyi. Bó kee naa fιεε fi me ηké no njemyi.”

22 No Jisos jeme nonen, ε wee mvu ηgoo bonyii bò to cεyte yew ncese wvú to leeme fó nceencee tum εbo ε wvú entuntun, bife ε wvú le, “Ε yin nu je yì wo tfuuse fιεε jó ε εkolε ke bocee ncese le?”

23 Ε Jisos bife ε wvú le, “Ε me fen nu ε njeme ε njay, ε wo dunce jay wvudvu. Ε me fen njemyi ε ε nu keceey, wo ε kaa ε sun lo me nje la?”

24 Ε Annas mum ne ciinse Jisos fô Kayfas wvú εkolε ke bocee ncese le. Ε Jisos to beε kε ε bó ε kay bò bokfuu.

Ε Bita bvuu tun le kε wen kee Jisos kε

(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 No Semon Bita to beε leeme yosene ηguy, ε bonyii bife ε wvú le, “Kε wo nu mvu ηgoo bonyii bew e?” Geenεn ε Bita tun gay le, “Kε me nu mvu kε.”

26 Ε waa lemme εkolε ke bocee ncese le mvu bvuu bife ε Bita le, “Me mbe mbaa n'yen wo le ben ε wvú ε weε ketaan wε le?” Waa lemme wvudvu to nu wee kfuu di wee wε wvú Bita to sumεε kentuntun kew e.

27 Ε Bita bvuu tun. Kε sekedvu, ε ny-imshie mum ton.

Ε bó γεν bó Jisos fô Baylet e

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Ε bonyii mum jo Jisos fô yew e fo Kayfas no gene dvú ε ntow wee wvu Lum wvú to saake jó le. Ε to nu ε ε beε lo entantant. Ε bó dioo γεν fanε yaa ley fibole γεν ε ntow wee wvudvu le kε, njefo ε bó to ley lo, emum etuu ηkfum, saa ebvu edie Nkaw Danefey kε.

29 Nonen ε Baylet mum buy to yen bó le bife ε bó le, “Fιεε fi ben yen ε wee wvun ε jay nu la?”

30 Ε bó tfuse ε wvú le, “Ε wee wvun be baa buw fιεε, tu bese baa too bò wvú keenya ε wo kε.”

31 Ε Baylet tfuse ε bó le, “Ben ejo wvú esaw bii no wene nci gomte.” Ε Bojuu gay ε wvú le, “Kε bese kenke mvungay keeyu wee kε.”

32 Ε njeme wvun mum to kocen ε diεw yì Jisos to jemyεε wase dunci kfuu kpwe yì wvú to nu keeke ekpwe le.

33 Ε Baylet kase ley γεν ε ntow we le, tee ε bó to bó Jisos, ε wvú bife ε wvú le, “Ε nu wo wvú Nfon Bojuu le?”

34 Ε Jisos bife ε wvú le, “Wo jemyi fin ε ε nu ηkpwawce wvuwo, nuu ε jeme wee ε wo εκume me le?”

35 Ε Baylet bife ε wvú le, “Me nu wee Juu le? Ε nu bonyii buw bo won e bò bocee ncese bo baay baay bò to bó wo ε nya ε me. Wo jay ε ε nu la?”

36 Ε Jisos tfuse ε wvú le, “Kε bvunfon bwem nu diεwe bvú yì won wvun e kε. Ε bvunfon bwem be nu diεwe bvú yì won wvun e, tu bonyii bem bo lemme le be ε diu wvu le fo bó enya me can Bojuu le kε. Geenεn kε bvunfon bwem nu bvù ne yì won wvun e kε.”

37 Ε Baylet mum bife ε wvú le, “Kε tu wo nu Nfon?” Ε Jisos tfuse ε wvú le, “Ε nu no wo gay le me nu Nfon. Bó to boke me, ε me nto yì won wvun e nje fin fi le me ento enjeme εκume keceey. Wee tfuu wvú bii keceey e ké no yuuke diεw yem e.”

38 Ε Baylet ghay le, “Kεceey nu la?” No wvú ghay nonen mum kase buy γεν yen Bojuu ba le gay ε bó le, “Me mbaa n'yen fιεε fi wvú jay e kε.

39 Geenεn ben kenke nce wene mvu le ε ké dioo nu kefew ke Nkaw Danefey e, ε me mbvuse wee ncaw mwaan yew. Ben gomte le me embvuse ε ε nu Nfon wene Bojuu le?”

40 Ε Bojuu bodvu wam lo foweεwe le, “Aay, kε bese gomte wee wvun kε, bvuse ε ε nu Balabas!” Balabas wvun to nu εκufe ke coon e.

19

¹ E Baylet mum jo Jisos nya e bó njin bô bongbwan.

² E bonyii bo nci le lu kefo ke bvunfon e e kí nu bíay bíay bon ê wvú efa, jo ndvu bvunfon e yí yeele lo, shfuse yí ye le.

³ E bó mum no too fô wvú le bune wvú gayte le, “Biaa kemaan! Nfon Bojuu!” No bó gee nonen no njine wvú bô can.

⁴ E Baylet bvuu buy ekfun gay ê bonyii le, “Ben eyen, me nu embvuse wee wvun enya ê ben, wvu le ben ekiε le me mbaa en'yen fiε fi wvú jay e kε.”

⁵ E Jisos mum buy no too bô kefo ke bíay e efa noo ndvu bvunfon ye le. E Baylet mum gay ê bó le, “Ben etaa eyen wee wvudvu wvun!”

⁶ E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to ceyte yew ncese dioo yen wvú le nonen, mum no wamte lo le, “Ta lo wvú yí kentam e, ta lo wvú yí kentam e!” E Baylet gay ê bó le, “Ben ejo wvú bô can yene eta yí kentam e, njefo me mbaa en'yen jay we le kε.”

⁷ E Bojuu bodvu tfuse ê wvú le, “Bese kenke nci wese, e nci wvudvu dunji le wvú kenke keekpwe, njefo wvú nu e ge ekole kew le wen nu Waa Nyo'.”

⁸ E Baylet dioo yuw njeme wvun bvuu kenke lo nfan baay.

⁹ E bô Jisos bvuu tu jim ê kebuw e, e wvú bife ê Jisos le, “Wo ne fεε?” Geenε e Jisos fanε yaa tfuse fiε kε.

¹⁰ E Baylet bife ê Jisos le, “Kε wo nu ejeme ê me le? Kε wo kee le me nkenke mvungay keencine wo le mbvuu nkenke mvungay keengay é bó eta wo yí kentam e le?”

¹¹ E Jisos tfuse ê wvú le, “Kε wo bee ekenke mvungay ê me we se bó to nya mvungay mvudvu ê wo fowe kε. Nonen nje fifin, wee wvú nya me can yo le nu e wvú kenke kebefε e kí kuuke fele kuw.”

¹² E Baylet dioo yuw njeme wvun, mum kew no gomte je keecine wvú le. Geenε e Bojuu wam lo foweεwe le, “E wo mom lo e cine wee wvun e, tu kε wo nu nsaa Kaysa wvú Nfon wvu baay wvu Lum kε. Wee tfuu

wvú bense ekole kew le wen nu nfon nu wee bvuban wvu Kaysa.”

¹³ E Baylet dioo bvuu yuw wvun njeme, mum buy bô Jisos, shii yí kentaw ke nsaw e fô bó to teje le Bvudvu bô bó bom bô Eta, teje ê díεw Ibulu le le Gabata.

¹⁴ E to nu wase Diuu di Nseyse wvu Nkaw Danefey e, e kefew to nu wase diεwe didiui yuufe ncow difεε le. E Baylet jeme ê Bojuu le, “Ben etaa eyen Nfon wene wvun!”

¹⁵ E Bojuu bodvu no wamte lo le, “Genε lo bô wvú, genε lo bô wvú, ta lo wvú yí kentam e!” E Baylet bife ê bó le, “Me enta Nfon wene yí kentam e le?” E bocee ncese bo baay baay tfuse ê wvú le, “Kε bese kenke Nfon mvu efey Kaysa kε.”

¹⁶ E Baylet mum nya Jisos ê bó le bó egen eta yí kentam e.

E bó ta Jisos yí kentam e

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ E bó mum jo Jisos, buy bô wvú. E wvú tuu kentam kew no gene fô bó teje le Ngbwow Ekole, teje ê díεw Ibulu le le Golgota.

¹⁸ E bó mum gen ta wvú fó yí kentam e, ta ten bonyii bomew bofεε yí bintam e, wvumvu εεεy, wvumvu enkonko, e Jisos no nu entelen.

¹⁹ E Baylet ten san fiε fimew e bó ta yí kentam ke Jisos e. Fiε fi wvú to sanε fidvu to nu le, “Jisos wvu Nasalet, Nfon Bojuu.”

²⁰ Bojuu nteen to nu e tan fiε fi wvú to sanε fidvu, njefo fô bó to taε Jisos yí kentam e to nu nceencee mbew kelaante le, e wvú to san fiε fin ê díεw Ibulu bô yí Latin noo yi Glek e.

²¹ E bocee ncese bo baay baay bo Bojuu le gen gay ê Baylet le, “Fo wo esan le, ‘Nfon Bojuu’ kε. Sanε e è nu le, ‘Wee wvun duu le wen nu Nfon Bojuu.’”

²² E Baylet tfuse ê bó le, “Fiε fi me nsan nu e me e nsan wase.”

²³ No bonyii bo nci le to taε wase Jisos yí kentam e, mum jo ndvú ye gaw ê bikuu bibole mondvuum monem no bó to nu. Bó to nu e jo naa noo kekum kew. Geenε e

kekum kin nu ε bó to tum κε lo kenlaaten e ε κew yî kendon e ε bow ε buy yî bikaa le.

²⁴ Nonen ε bó mum jeme εbonεbon le, “Fo beene esaa kekum kin κε. Beene etum kan, eyen wee wvù nu ekenke.” Fifi to kooyi keege é fí eto ekocen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,

“Bó to nu ε gaw ndvú yem fô bikuu bibole, tum kan bô kekum kem.”

Nonen bonyii bo nci le bodvu to nu ε ge κε naa fiεε fidvu fin.

²⁵ Geenεn, bokenε bomew to leeme fô mbew kentam ke Jisos e. Bokenε ban to nu bwee Jisos bô waa bwee bwee Jisos wvù kpwoon noo Maalia wvù kpweε Klobas noo Maalia Magdalen.

²⁶ E Jisos ke dioo enε eyen bwee le noo waa we ηgoo we wvù wvú to koonke ε bó leeme mbew ye le, ε wvú gay ê bwee le, “Kpwoon, taa eyen, wvun nu wase waa wo.”

²⁷ No wvú gay nonen kase gay ten ê waa we ηgoo we le, “Taa eyen, wvun nu wase bwoo.” E κew sekekie le ε waa we ηgoo wvudvu mum jo bwee Jisos ε wvú gen no cee wase ε è nu yew dvu wvú.

Ε Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Ejim jodvu no Jisos to kee wase le fiεε ficii nu ε ka wase, ε wvú mum nε jeme keege é fí eto ekocen no bó sanεε ê Nwa' Nyo' le le, “Kendon yumte me.”

²⁹ Nsefe mvu to leeme fô bô mbvuum mo ηgbwayηgbwayi jó ε mó ε yinsen. E bonyii bo nci le bodvu mum ffum kusha jó bon yî fite fi isob e nεke diuw we le. *

³⁰ E Jisos dioo fi mbvuum modvu mum gay le, “Fí ε ka wase.” No wvú gay nonen, ηgvuke ekole, ε keyoy kew mum buy.

Ε bó bon dita di Jisos e

³¹ No εbvubwe to nu wase Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, ε Bojuu no gomte keege le fo εgvun yodvu ke emεy enu yî bintam e diuu di mbam e κε, (tete ε mbam wvudvu to nu wvu baay). E bó mum gen

yen Baylet e lekε le wvú egay é bó engoce bikaa bi bonyii bô to nu yî bintam e bodvu wvu le bó eyansen ekpweken é bó eshike, ecake.

³² Nonen ε bonyii bo nci le mum to ηgoce bikaa bi wee wvu fwe le, ηgoce ten bi wvumvu we wvù bó to taε bô wvú le.

³³ Geenεn, ε bó ke dioo to buy fô Jisos e, yen le wvú be ε kpwe wase, ε bó fanε yaa bvuu ηgoce bikaa biew κε.

³⁴ E wee mvu ηgoo bonyii bo nci le bon dita di Jisos e bô goo. No wvú bon nonen, kan mwaan ε ελεμε bô joo ta buy fô.

³⁵ Wee wvù to yenεε mwεεm mvun e nu ε wvú ε ben jim nsaw wvudvu, ε njeme we nu keceεy, ε wvú kee lo le wen jemyi ε è nu keceεy wvu le ben nulo ebee.

³⁶ Mwεεm mvun to kooyi wvu le fiεε fí bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le eto ekocen no bó sanεε le, “Kε ekufe kew kemwaan nu ε bó nu ke engoy κε.”

³⁷ E fí bvuu nu ε bó ε san bvudvuu bvumew e ê Nwa' Nyo' le le, “Bonyii nu ke etaale wee wvudvu we wvù bó nu ε bon bô goo.”

Ε bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ejim jodvu ε Yosεw wvu Alimatia nε gen yen Baylet e lekε le wvú ebee é wen ecake gvune di Jisos e. Yosεw wvun to nu wee ηgoo Jisos geenεn ε è nu ke ejim ejim njefo wvú to fane Bojuu. E Baylet bee, ε wvú mum gen keecake gvune didvu.

³⁹ Nikodemus wvù to yawεε gen yen Jisos e entan jomew to nu ε to ten bô bifuu bimew bi shfuunkene ε bó taashε ε kene bô mεel noo alos ε bvujite bvudvu nu ke diεwe bokilu mbaanshe ncow botete le.

⁴⁰ E bô wvú mum shike gvune di Jisos e njime bô ndvú ε bó ε yefe bô nfiey we no ndwey wee to ké no nu ê nce won Bojuu le.

⁴¹ E to nu ε wεε kentaan wvumew nu mbew fô bó to taε Jisos yî kentam e. E wεε wvudvu nu ε jem yi fiε mi nu dvú ε bó ke baa edwey wase wee jó κε.

19:25 Mat 27:55-56; Luk 23:49 19:26 13:23 19:28 Mben 22:15; 69:22 19:29 Mben 69:21 * 19:29 Isob wvun nu diee di kete kemew e. 19:31 Dito 21:22-23 19:34 1Jon 5:6 19:35 15:27; 21:24 19:36 Mben 34:20-21; Ksm 12:46 19:37 Saka 12:10; Mwm 1:7 19:38 9:22 19:39 3:1-2 19:40 12:7

⁴² Nonen no ebvubwe to nu wase Diuu di Bojuu le di Nseyse wvu diuu di Mbam e, ε jem yidvu nu ten nceencee, ε bó mum lese Jisos jó. †

20

Ε bó gom gvune di Jisos e ηkuun

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Ε ε ke no nu diuu di fwe yî kema le, ε Maalia Magdalen buy ja lo kebitele, gen fô jem, yen ε bó ε cake wase te di bó to banje diuw jem dvú.

² Nonen ε wvú mum lewte gen yen Semon Bitá le bó waa ηgoo Jisos mvu we wvú Jisos to koonke le, gay ε bó le, “Bó nu ε bvuse wase Tata ε jem, ε bese yaa kee laa bó geke fεε wvú le.”

³ Ε Bitá bó waa ηgoo Jisos we mum buy no gene fô jem.

⁴ Bó to gene lewte lo, geenen ε waa ηgoo Jisos we lewte fey Bitá yaw fεse fô jem.

⁵ No wvú fεse, ηgvuwce taa, yen ε ndvú yî bó njimeε yî Jisos e jiime jó. Ε wvú taa nonen fanje yaa ley jó ke.

⁶ Ε Semon Bitá bi wvú le fεse fô, mum ley lo gen ε jem. No wvú ley, yen ke ε ε nu ndvú ye le ε yî jiime,

⁷ noo fincake fi ndvu le fi bó to njimeε ekole ke Jisos e dvú, ε fi yaa jiime bó yimi ndvú ye ke. Geenεn ε bó kewe ε geε bwew bvudvuu le εfinεfin.

⁸ Ε waa ηgoo Jisos mvu we wvú to yawεε efεse fô jem mum ley ten gen ε jem yen fiεε fin e mum bee.

⁹ Ε to nu ε bó baa cim kiεε wase kenyi ke fiεε fi nu ε Nwa' Nyo' le le Jisos to kenke keeke ebuy yî kpwe le ke.

Ε Jisos dunce ekole kew ε Maalia Magdalen

¹⁰ Ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ba kase kfulε fô yew e.

¹¹ Geenεn ε Maalia shεε no leeme bee le fô jem. No wvú to bee le ke ne ηgvuwce taa ε jem,

¹² yen bonceendaa bo Nyo' le bofεε ε bó ε tfume ndvú yî baa ε shii fô bó to jikεε gvune

di Jisos e, wvumvu fô ekole ke Jisos e to jiime, wvumvu fô bikaa biew to jiime.

¹³ Ε bonceendaa bo Nyo' le bodvu bife ε wvú le, “Kpwoon, wo bee le la?” Ε wvú tfuse le, “Me mbee le njefo bó nu ε cake Tata wεm ε ne dvú ε me n'yaa ηkee fô bó geke wvú ke.”

¹⁴ No wvú gay nonen, dioo banke ye yen ε Jisos leeme. Geenεn ε wvú fanje yaa kiεε le ε nu Jisos ke.

¹⁵ Ε Jisos bife ε wvú le, “Kpwoon, wo bee le la? Wo gomte ε ε nu yeε?” Ε Maalia mum no kpwaake le ε nu wee wvú taale fô wεε ketaan wvudvu le. Ε wvú mum gay ε wvú le, “Icem, ε wo fen nu ε tuu wvú ε ne dvú, ε wo see fô wo geke wvú ε me enjen enjo ene dvú.”

¹⁶ Ε Jisos ne ben wvú le, “Maalia.” Ε wvú banke ye tee wvú ε díew yibo Ibulu le le, “Laboni,” fi nu le, “Wee n'yeεyi.”

¹⁷ Ε Jisos gay ε wvú le, “Fo wo ejici me le ke, njefo me mbaa mben wase fô Icem e ke. Genε ε ε nu fô boom bo bwεεm e esee ε bó le me mbene wase fô Icem wvú ε nu ten Icen e noo fô Nyo' wεm wvú ε nu ten Nyo' wene le.”

¹⁸ Ε Maalia Magdalen mum gen see ε boom bo Jisos e bo ηgoo le le wen nu ε yen Tata le, bvuu see ε bó le wvú nu ε jeme mwεεm mvun ε wen.

Ε Jisos dunce ekole kew ε boom bew bo ηgoo le

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Ε ε ke no nu fokieguu ebvubwe bvú ε to nu diuu di fwe yî kema le, ε boom bo ηgoo le bo Jisos e nu yew ε bó ε fen'ye bimbun, njefo bó to fane Bojuu. Ε Jisos ke ne buynen leem ε bó entelen, gay bó le le, “Kembonen enú fô ben e.”

²⁰ No wvú gay bó le nonen, mum dunce can ye bó dita diew ε bó. Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw njon baay no bó yenεε Tata le.

²¹ Ε Jisos bvuu kase gay ε bó le, “Kembonen enú fô ben e. No Icem to tumεε me, nu ke lenlen no me ntumte ben keseen.”

²² No wvú gay nonen, mum yoy yî bó le gay le, “Ben efiisen Keyoy ke Yuule.

† 19:42 Bó to lese Jisos jó nonen wvu le mbam ke edioo ε fey, ε bó emum eto eloocε edwey wvú ε ndwey wvubole.

20:2 13:23 20:6 11:44 20:9 Mben 16:9-10; Luk 24:26-27; Lem 2:25-31; 1Kol 15:4 20:13 20:2 20:14 21:4; Luk 24:16 20:17 Lum 8:29; Ibu 2:11-12 20:19 9:22; 14:27; 20:1 20:20 19:34; 20:25, 27 20:21 17:18 20:22 14:16 20:23 Mat 18:18

²³ E ben læshi bibefe bi wee le, tu Nyo' nu e læshe wase. Ben é ciné sɛ ben e læshe, tu bí e mɛy wase.”

E Jisos dunɛ ekolɛ kew ê Toma

²⁴ E to nu seke Jisos to toɛ fô boom bew bo ngoo le, kɛ Toma wvù to nu ngoo boom bo yuufe ncow bofɛɛ le wvù bó to tenɛ dieɛ diɛw dimew lɛ Emam to nu bô bó kɛ.

²⁵ E kebese ke boom bo ngoo le bo Jisos e ke mum gay ê wvù lɛ, “Bese be e yɛn Tata le.” Geenɛn, e wvù gay fiew ê bó lɛ, “E me nu sɛ me e nke e n'yɛn dew bíɛn yɛ le yí can ye le, e nlese kpwan ɛbo ê dew bíɛn yidvu le, e nlese tɛn kebo kem yí dita diɛw e, me nsaa mbee naa lo kɛ.”

²⁶ E kema kum, e boom bo Jisos e bo ngoo le bvuu no nu yew e Toma nu tɛn bô bó, e dew fwese nu e bó e fen'yɛ. Geenɛn, e Jisos nɛ buyɛn ê bó ɛntelɛn, gay bó le lɛ, “Kembonɛn enù fô ben e.”

²⁷ No wvù gay nonɛn, mum gay ê Toma lɛ, “Lese kpwan wo ɛbo yí can yɛm e, eyɛn no yí nu, ebvuu elese tɛn ɛbo kuw yí dita diɛm e. Fo wo ekenkɛ kemaɛn kɛ, bee.”

²⁸ E Toma mum tfuse lo lɛ, “Tata wɛm, noo Nyo' wɛm.”

²⁹ E Jisos gay ê wvù lɛ, “Wo fɛn nu e bee keseen njefo wo nu e yɛn me le? Njon wvu baay nu fô bonyii bô baa yɛn me le kɛ, geenɛn e bee le.”

Shiee nwa' wvun

³⁰ Jisos to nu e ge mwɛɛm nteen mvù dunɛi mvunɔgay mvù Nyo' le e boom bew bo ngoo le yɛn, e bó baa san̄ ê nwa' wvun e kɛ.

³¹ Geenɛn e mvun mvù bó nu e san̄ nu keege lɛ ben ebee lɛ Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, nu Waa Nyo'. E ben beɛe nonɛn, é ben ke ekenkɛ nshii wvù mɛy lo nje dieɛ diɛw.

21

E Jisos dunɛ ekolɛ kew ê boom bew bo ngoo le mbew mamase le

¹ Ejim jodvu e Jisos ke bvuu dunɛ ekolɛ kew ê boom bew bo ngoo le mbew Mamase yí Tibɛlias e. Fí to kooy ê yin je le:

20:24 11:16; 14:5; 20:27; 21:2 **20:26** 20:19 **20:29** 1Bi 1:8 **20:30** 1:14; 2:11 **20:31** 3:15; 1Jon 5:13 **21:3** Luk 5:5 **21:4** 20:14; Luk 24:16 **21:6** Luk 5:5-7 **21:7** 13:23; Mat 14:29 **21:11** Luk 5:6 **21:13** 6:11; Mat 14:19; 15:36 **21:14** 20:19, 26

² Semon Bitá bô Toma wvù bó to tenɛ lɛ Emam, noo Nataniel wvu Kana keba kɛ Galilee le, noo boom bo Sebɛdee le, noo boom bo ngoo le bo Jisos e bomew bofɛɛ to nu bvudvuu bvumwaan̄.

³ E Semon Bitá nɛ gay ê bó lɛ, “Me nu enlaa byé.” E bó gay ê wvù lɛ, “Beene nu elaa.” E bô bó mum buyɛn lɛy ê kekon̄ e. Geenɛn ke ghan ce ê joo e bó baa koo lo fiɛɛ kɛ.

⁴ E ekfun̄ ke no yuule too, e Jisos to leem ngem joo le, e boom bew bo ngoo le fan̄e yaa kiɛɛ lɛ è nu wvù kɛ.

⁵ E Jisos bife ê bó lɛ, “Boom bem, ben nu e koo kɛ byé?” E bó tfuse lɛ, “Aay.”

⁶ E wvù gay ê bó lɛ, “Ben elan̄ kensan̄ je ɛbo ɛɛɛy jo kekon̄ é ben ekoo fiɛɛ.” E bó mum lan̄, e kí mum nɛ no ghaake bó keegufe, njefo bó to nu e koo byé jó nteen.

⁷ E waa ngoo Jisos wɛ wvù Jisos to koon̄ke dioo yɛn nonɛn mum gay ê Bitá lɛ, “E nu Tata.” No Semon Bitá yuw lɛ è nu Tata, mum jise ndvú ye njefo wvù to nu ye yɛ. No wvù jise nonɛn mum sele ê joo no gene fô Jisos e.

⁸ Geenɛn e bomew boom bo ngoo le ba no bii ê kekon̄ e guute kensan̄ kiɛ e kí e yin̄sɛn bô byé. Kɛ bó to bɛɛ ncejole keebuy ɛnkpwaante kɛ. Bontam to shɛke kɛ wase diɛwɛ nkenken̄ mbaanshen e.

⁹ E bó gen fɛse ɛnkpwaante yɛn nguy e e wvù keyte lo yí bika le, e byé nu yí dvú le, e blɛɛd nu tɛn fô.

¹⁰ E Jisos gay ê bó lɛ, “Ben eto bô byé yimi yí ben konte.”

¹¹ Nonɛn e Semon Bitá gen ben ê kekon̄ e gufe kensan̄ buy dvú ɛnkpwaante e kí e yin̄sɛn bô byé yí fan̄ken̄ gbwee kecow mbaanshen ncow shɛ (153). Naa no yí to cim nu nteen nɛn, kensan̄ to baa semken̄ kɛ.

¹² E Jisos gay ê bó lɛ, “Ben eto ediekɛn.” Wee mwaan̄ boom bew bo ngoo le to baa cim mom naa lo ebife ê wvù lɛ laa è nu wvù wvù yɛɛ lɛ. Bó to nu e kiɛɛ lo lɛ è nu Tata.

¹³ E Jisos mum gen jo blɛɛd wɛ nya ê bó noo byé yɛ fô.

¹⁴ Fin to nu wase bokaɛ botɛte no Jisos to dunɛɛ ekolɛ kew ê boom bew bo ngoo le e kew no wvù to buyɛɛ yí kpwe le.

Ɛ Jisos kase nya lemme ê Bitá

¹⁵ Ɛ bó ke dieken mese, Ɛ Jisos ben Bitá bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me fele bomew ban e?” Ɛ wvú tfuse le, “ƐƐ Tata, wo kee lo le me nkoonke wo.” Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Ɛ nyanɔ̀yì boom bem bo njée le.”

¹⁶ Ɛ Jisos bvuu ben wvú yî bokaɔ e bofee bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me?” Ɛ wvú tfuse le, “ƐƐ Tata, wo kee lo le me nkoonke wo.” Ɛ wvú gay ê wvú le, “Ɛ taalè fô njée yem e.”

¹⁷ Ɛ Jisos bvuu ben wvú yî bokaɔ e botete bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me?” Ɛ Bitá yuw no Jisos bife ê wvú yî bokaɔ e botete le laa wvú koonke wen Ɛ, Ɛ fí ffumse lo wvú. Ɛ wvú gay ê Jisos le, “Tata, wo kee fiƐƐ ficii, wo kee lo le me nkoonke wo.” Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Ɛ nyanɔ̀yì njée yem.”

¹⁸ Ɛ me ensee ê wo keceey keceey le, seke wo to bee cuwee, è to ké kay wo kecaw kuw no gene fô wo koonke. Geenɛn seke wo Ɛ lun wase nu Ɛ wo nu ke eake can we é ekay wee mvu kecaw yî yo le, ejo wo egen dvú fô wo yaa koonke keegen ke.”

¹⁹ Jisos to jemyi fin dunɔ̀ɛ è nu kfuu kpwe yì Bitá to nu keeke ekpwe eto bó diee di kuuke dvú fô Nyo' le. No Jisos jeme nonɛn mum gay ê wvú le, “Ɛ bìi me le.”

²⁰ Ɛ Bitá dīoo banke ye yɛn Ɛ waa ngoo we wvú Jisos to koonke bii bó le. Waa ngoo wvun nu wvú to yeemɛɛ gen yî Jisos e seke bó bó to diekene ekiɛguu yî kemese le bife ê wvú le, “Tata, è nu yɛɛ wvudvu wvú nu ke egese wo?”

²¹ No Bitá yɛnɛɛ Ɛ waa ngoo wvudvu bii bó le, Ɛ wvú bife ê Jisos le, “Tata, fi wee wvun e nu le la?”

²² Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Ɛ me ncim mbe nshieele le wvú emɛy enu egen ebuy no me nke enkase ento, é fifiɛ ekenke la keege bó wo? Ɛ bìi me le.”

²³ No Jisos gayɛɛ nonɛn, Ɛ njeme ke mum no gene entelen jo bonyii bo mbee le le ke waa ngoo Jisos wvun nu ke ekpwe ke. Geenɛn Ɛ Jisos to baa gayte le ke wvú nu ke ekpwe ke. Wvú to gay ke le, “Ɛ me ncim mbe nshieele le wvú emɛy enu egen ebuy no me

nke enkase ento, é fifiɛ ekenke la keege bó wo.”

Ɛkumɛ wee wvú saɔ ɔwa' wvun

²⁴ Waa ngoo wvudvu wvun nu wvú jemyi ekumɛ mwɛɛm mvun, Ɛ è nu wvú wvú nu Ɛ saɔ mwɛɛm mvudvu, Ɛ bese kee lo le fiɛɛ fi wvú jemyi ekumɛ fí nu keceey.

²⁵ Mwɛɛm mvumew nu ten dvú nteen mvú Jisos to geɛ, Ɛ è be nu le bó esan mvunciim, é me en'yene le ke ekole ke nshɛ le kecii nulo ekenke fô bó egɛɛ boɔwa' bodvu ke.

Nwa' Lemme di boom bo ntum e bo Jisos e Fiε fi nu ε ηwa' Lemme wvun e

Nwa' lemme di boom bo ntum e bo Jisos e wvun to sanj Luka, biise saaka wvù jee wvu ekumε Jisos wvù wvù to yawεε wase sanj ε Nwa' Luk le. Saaka wvù jee wvun nu le Jisos to nu ε kpwe yî kentam e fô bibefe bisεεbeene le, ε bó dwey wvù, ε Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le.

Wvuy fiεε fi ηwa' wvun jemyi ekumε fî nu keesee no Keyoy ke Yuule to gee ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ge ε saaka wvù jee wvu ekumε Jisos wvun saanjken, gen Jelusalem noo biba bì Judea bô Samalia le bicii, gen buy εbuw ε wonj yo εna le (1:8). Nwa' wvun nu kenfe ekumε no ηgoo bonyii bo Klistu le to kewεε entelenj jo Bojuu, lese fitele yî Jisos e, ε fi ke mum ne tu fiεε fi ekole ke nshε le kecii.

Bikuu bi mwεεm e ε ηwa' wvun e

1:1-26 ε Nyo' seyse bonyii bo nfewce le

1:1-14 ε Jisos nya ntefe wvu fokemεse bô ηkawma

1:15-26 ε wee jo bvudvuu bvυ Judas e

2:1-8:3 ε bó fewce saaka Jisos Jelusalem

8:4-12:25 ε bó fewce saaka Jisos Judea bô Samalia

13:1-28:31 Lemme di Baul e

13:1-14:28 Ghane di Baul e di fwe

15:1-35 Nshii wvu Jelusalem

15:36-18:22 Ghane di Baul e di bokanj bofεε

18:23-21:16 Ghane di Baul e di bokanj botεte

21:17-28:31 ε Baul no nu wee ncaw fewci ke diεw Nyo' Jelusalem bô Kaysalia noo Lum

¹ Cee la Teofilus, ε ηwa' wvu fwe wvù me nto nsanεε fô wo le, me nto nu ε nsanj jó ekumε mwεεm mvunciim mvù Jisos to gee

noo mvù wvù to yεεyi bonyii dvù, ε kew no wvù to kewεε lemme diεw,

² gen buy diuu di Nyo' to joε wvù ε wvù ben we. ε Nyo' se jo wvù ε wvù eben we, wvù to nu ε bεε Keyoy ke Yuule tefe boom bew bo ntum e bô wvù to cawεε.

³ Seke wvù to buyεε yî kpwe le, wvù to nu ε dunce ekole kew ε bó yî ediuw e mbaanyε ε jé le nteen nteen yî dunci le wvù nu dvù. ε wvù bvuu no jemyi ε bó ekumε bvunfon bvυ Nyo' le.

⁴ No bô bó to nu nonεn, ε wvù gay ε bó le, “Fo ben ke ene Jelusalem ke. Ben ecεytε nnya yî Icεm to kawεε ben dvù yî ben to yuwεε ε me njemyi ekumε yî.

⁵ Ben ekeε le Jon to leese bonyii ε joo, geenεn ejim jo ediuw caan nu ε Nyo' nu ke elese ben ε ε nu can Keyoy ke Yuule le.”

ε Jisos ben we

⁶ ε Jisos bô boom bew bo ntum e ke no nu kefew kemew e, ε bó bife ε wvù le, “Tata, kefew nu ε kocεn wase kè wo nu ege ε bonyii bosεεbeene bo Islael ekase esaake bvunfon bvubole le?”

⁷ ε wvù tfuse ε bó le, “Kefew kè fî nu ke ekooy nu ε ε seyse Icεm bô mvunγay mwew, ε ke ε nu bvudvuu bvunen keekiεε ke.

⁸ Fî ben ekeε nu le Keyoy ke Yuule nu ke eto eyinεn yî yene le, ε ben emum ekenke mvunγay, ekεw esεje ekumε me Jelusalem noo biba bì Judea bô Samalia le bicii, egeεn ebuy εbuw ε wonj yo εna le.”

⁹ Kε no wvù jeme nonεn, ε Nyo' jo wvù ε wvù no bene we ε bó taale no wvù bene, ben ε kembεw banj wvù, ε wvù la ε bó ejise.

¹⁰ No bó lunεε ejise we etaale no wvù bene, ε fî kooy le bolemse bofεε to nu ε ja sεεε buynεn ε bó ε tfume ndvù ε yî baa, leem mbew bó le,

¹¹ bife ε bó le, “Bolemse bo Galilee, ben leeme taale la we? Jisos wvun wvù Nyo' jo ε ben entelenj wvù ε ben we nu ke ekase eto ke lenlenj no ben be yen ε wvù bene we.”

ε Matiaa jo bvudvuu bvυ Judas e

¹² ε boom bo ntum e bo Jisos e mum ne fô Kum Bite bi Olif e no tuu jim Jelusalem, ε ε

1:1 Luk 1:1-4 1:2 10:41; 13:31; 28:23; Luk 24:36-42, 46-51; 1Tim 3:16 1:4 Luk 3:16; 24:49; Jon 14:16 1:5 Mat 3:11; Mak 1:8; Luk 3:16; Jona 1:33 1:6 Luk 24:21 1:7 Mak 13:32 1:8 Luk 24:47-48; 1:21-22; 2:32; 3:15; 5:32; 10:39; Jon 15:27 1:8 Mat 28:19; Mak 16:15; Luk 24:47-48 1:9 Luk 24:51; Jon 6:62; 1Bi 3:22 1:10 Luk 24:4
1:11 Luk 21:27; Mwm 1:7 1:12 Luk 24:52 * 1:12 Kengawten ke may e nu no wee to nulo elen diuu di mbam e.
1:13 Luk 6:14-16

to nu ke diewe kenjawten ke may e keegen buy jó. *

13 No bó ley jó, mum ben gen ê kebuw ke yew e ke ewe fò bó to ké no gene beele. Bonyii ban to nu Bitá, Jon, Jem noo Andulu, Filew bô Toma, Batolomu bô Matio, Jem wvù waa Alfíyus, Semon wvù to nu wee ngoo Boselot † noo Judas wvù waa Jem.

14 É bô bokene bomew noo Maalia wvù bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e ké no taashi yí fiée le fimwaan keebunlee sekecii.

15 É è ke no nu ediuw yoya le, é boom bo ngoo le bo Jisos e taashé. Bó to nu fò wee diewe gbwee kecow mbaanfiée le (120). É Bitá ja we jeme ê bó le,

16 “Boom bo bwéem e, fiée fi Nwa' Nyo' jemýi to kenke keekeeoy. É nu fiée fi Keyoy ke Yuule to gee é Dawe jeme é è beé lo ekumé Judas wvù to joé fwe é bó sé koo Jisos.

17 Ben kee le Judas wvun to nu wee mvu ngoo yesebeene le, kenke diew lemme é beene ente.”

18 (É Bitá sé no jemýi nonen nu é Judas to jo wase bigew bì bó to nyaé é wvù yí fiée fi wvù to buwé le, guy bvudvuu dvú. Bvudvuu bvun nu fò wvù to gbweé ncine é tee bvuyé, é bvuléw buy bvucii.

19 É bonyii bo Jélusalém bocii yuw, mum no tenje bvudvuu bvudvu é díew yibole le Akeldema, fi nu le, “Gbwen Elémé.”)

20 É Bitá bvuu gay le, “Dawe to nu é sanj é Nwa' Mbenise le le,

‘Bó eciné é la diew etu binffuy, é wee saa ebvuu eceé fò ké.’

Fí bvuu nu é wvù é sanj le,

‘Wee mvu kenke keejo bvudvuu bwew bvú lemme le.’

21-22 No fí nu nonen, wee mvu kenke keebene bese le, é bee bó efewcì le Tata Jisos to nu é buy yí kpwe le. Wvuwé wee kenke keenu wee wvù to léne bee bó sekecii ké Jisos to ghane bee bó é kéw yí kefew ké Jon to leese bonyii é joo le, é gen é buy diuu di Nyo' to joé Jisos é bese ente é wvù ben we le.”

23 No wvù jeme nonen, é bó cu bonyii boféé. Wvumvu to nu Yoséw wvù bó to tenje

le Basabas bvuu tenje le Justus, é wvumvu nu Matiaa.

24 No bó cu nonen, mum bunle le, “Tata, wo kee mvuntelem mvu bonyii bocii le. Nonen, dunce é bese wee wvù wo nu é caw entelen jo bonyii bo boféé ban,

25 le wvù enù waa ntum Jisos wvù ejo bvudvuu bvú Judas e bvú lemme le, bvù wvù to cin'yé gen fò wvù nu fò le.”

26 No bó bunle nonen, mum sanj ediee ébo, jem, é di Matiaa le buy gbwe. É bó mum bise wvù ngoo boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow mwaan e.

2

É Keyoy ke Yuule to

1 É diuu di Nkaw mvu wvù bó to tenje le Bentekos e ke to kocén, é bonyii bocii bò to nu é lese fitele yí Jisos e é taashé bvudvu bvumwaan.

2 É bó ke né sésé yuw é fiée dvûmte shiile we ke diewe keekee le. É fí shii, ley yinsén yew yí bó to nu dvú le.

3 É bó dioo taa, yén fiée fimew e é fí nu ke diewe leme di nguy e, é fí mum saanken gen yí bó le wee mwaan mwaan.

4 É Keyoy ke Yuule mum yinsén yí bó le bocii, ge é bó no jemýi díew bitum jéey jéey.

5 É to nu kefew kekí le, é Bojuu bò to nu é loocé é lese fitele yí Nyo' le nu Jélusalém, é bó ja bitum bicii bí yí ékolé ke nshé le.

6 No bó yuw nonen, mum tase to nteen fò bonyii bò to nu é lese fitele yí Jisos e to nu. É bonyii bò to lesee fitele yí Jisos e bodvu no jemýi, é wee mwaan mwaan yuuke é díew yibole. É fí ffumse bó.

7 É diuw yum bó, é bó no ghayte, gayte le, “Ké bonyii bò jemýi ban bocii nu bonyii bo Galilee le?”

8 Fí ghan né le beene é sé no yuuke é bó jemýi é díew bitum bisébeene le?

9 Beene bomew né Baatia, bomew é né Medes bô Elam, bomew é né Misobotémia bô Judea noo Kafadosia, bomew é né Bon-tus bô Esia.

† 1:13 Boselot to nu Bojuu bò to tomte won, diuu keebvuse yí ngéw e can bonyii bo Lum e. 1:14 Luk 23:49 1:16 Mben 41:9 1:18 Mat 27:3-8 1:20 Mben 69:25; 109:8 1:21-22 Luk 1:2; 3:21; 24:51 1:24 Jon 2:24-25 1:26 Bngn 16:33 2:1 Léw 23:15-21; Dito 16:9-11 2:3 Luk 3:16 2:4 4:31; 6:3, 5; 7:55; 8:17; 10:44; 11:15, 24; 13:9; 15:8; 19:2, 6; 4:31; 10:45-46; 19:6; 1Kol 12:10; 14:2-12 2:7 1:11

¹⁰ Beene bomew ε ne Fligia bô Bamfilia, bomew Ijiw bô biba bi Libia le, bi nu mbew kelaante kè Səlin e. Beene bomew ε ne Lum, ε è nu Bojuu bô bonyii bô banke lo ε tu bonyii bo mbee Bojuu le.

¹¹ Beene bomew ε ne Klet bô Alebia. Beene ε no yuuke ê diəw bitum bisεεbeene le jεy jεy no bonyii ban jemyi binghaw bi mwεem e bi Nyo' ge."

¹² Ε diuw yum bó, ε bó no ghayte εbonεbon le laa fin fin fiεε lo se dunçi le la le.

¹³ Ε bomew bonyii no sεwsee lo fibole gayte le, "Bonyii ban nu ε mbvuum ε koo bó."

Ε Bitajeme ε bonyii

¹⁴ Nonεn, ε Bita bô kebese ke boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow mwaanj mum leem fó. Ε Bita mum kεw no jemyi ê kebombom ke bonyii le foweεwe le, "Ben Bojuu noo bonyii bocii bô cee Jεlusalεm, ben enya bitem ntay ε fiεε fi me nu enjeme ε ben.

¹⁵ Mbvuum baa koo bonyii ban no ben kpwaake kε. Keseen bεε kε lo didiuu bvuuε fontanentanj.

¹⁶ Fiεε fi kooyi fin keseen nu fi Juεl wvù wee ntum Nyo' to jemyεε wase le,

¹⁷ 'Nyo' gayte le, è nu ke edioo enu yî εdiuw yo fokemεse le,

ε wen etfuw Keyoy kewene yî bonyii bocii le.

Nonεn, ε boom bonεn bô bolemse noo bô bokεnε

eyuuke mwεem mvù wen jemyi, seje ε bonyii,

ε mwεem diəwε bifile le etoo fô cubonyii bonεn e,

ε bifile elamte ngaybonyii bonεn.

¹⁸ Ε nu ke edioo enu εdiuw yoya le,

ε wen etfuw Keyoy kewene yî bonyii bo lemme le bowene bocii,

bô bolemse noo bô bokεnε,

ε bó eyuuke mwεem mvù wen jemyi, seje ε bonyii.

¹⁹ Wen nu ke ege mwεem mvu diuw wvù yumεen e we,

ebvuu ege mwεem mvù dunçi mvungay mvuwene yî nshε le.

Elεmε bô nguy noo njiim yî bεmte nu ke enu.

²⁰ Diuu nu ke ejiim,

ε kpwee enε eyεεle diəwε elεmε le,

ε diuu di baay di Tata le di kenghaw e se keeke eto.

²¹ Nonεn, ε naa yεε wvù nu ke elεke Tata, ke eboy.' "

²² Ε Bita bvuu gay le, "Bonyii bo Israel, ben eyekε eyuw ntay fiεε fi me njemyi. Jisos wvu Nasalεt to nu wee ε Nyo' to loocε dunçe ε ben le è tum wen wvù no wvù to gee ε Jisos egee mwεem mvù dunçi mvungay mvu Nyo' le bô mvu diuw wvù yumεen e noo binghaw bi mwεem e ε ben εntelenj. Ben kee naa mwεem mvun ntay.

²³ Jisos wvun nu wee wvù bó to nyaε ε ben, ε è to seyse kε Nyo' ε fí ke no kooyi ε wvù to kee wase. Ε ben mum yu wvù no ben to nyaε wvù can bonyii bô befe le, ε bó ta yî kentam e.

²⁴ Geenεn, ε Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le, ε wvù boy can kpwe le njefo kε è to nulo ε kpwe emεy ejici wvù le kε.

²⁵ Dawe to nu ε jeme ekumε Jisos wvun gayte le,

'Me n'yεne Tata Nyo' le ε wvù nu bee wvù sekecii

ε εbo kem ke εcεy e, ε è yaa nulo ε fiεε eshiw me kε.

²⁶ Nonεn, fitele fiem ε mum ε no yuuke njon,

ε me njemyi bô nlanlanj.

Me nu wee ε me nu nke enkpwe kε lo,

geenεn ε me ntaale kε fwe,

²⁷ njefo kε wo wvù Nyo' nu ke ecinε keyoy kem e wonj bonkfu le kε.

Ε kε wo nu ke ecinε Waa wo lemme wvù Yuule le ε wvù efo ε jem kε.

²⁸ Wo nu ε dunçe wase me je yî è nulo ε me enfey jó nse mboy.

Me nu nke enlanlanje no me nu nke enu ε wo fwe.' "

²⁹ Ε Bita bvuu gay le, "Boom bo bwεem e, è nulo ε me enjeme ε ben se kεmanεn le icee cee wesebeene wvù Nfon Dawe to nu ε kpwe, ε bó dwey wvù, ε jem ye nu fen ε to ε buy εben e.

³⁰ Wvú to nu wee ntum Nyo' bvuu kίεε ηkawma wvú Nyo' to kawεε wvú dvú lew le wen nu ke eγεε wan wvu ê kfuu diew e yî kawla we le.

³¹ Ε wvú mum yanσen yen fίεε fî Nyo' to nu keeke ege le, mum jeme le Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu ke ebuy yî kpwe le. Ε nu fίεε fî wvú to gayεε le,

‘Wvú to baa emey won bonkfu le ke, ε ye ye to baa efo ê jem ke.’

³² Jisos wvun nu ε Nyo' to bvuse wvú yî kpwe le, ε bese bocii bò nu bonyii bew bo ηgoo le to nu ε yen wvú le.

³³ Nyo' nu ε bense wase wvú ε shike ê εbo kew ke εceey e, ε nya Keyoy ke Yuule ê wvú no wvú to kawεε. Fίεε fî ben yene bvuu yuuke keseen nu Keyoy kedvu ε Jisos ε nya ê bese.

³⁴ Ke ê yaa nu Dawe wvú to benεε we ke. Dawe kebεε to nu ε gay fiew le,

‘Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wem le, shiile ê εbo kem ke εceey e,

³⁵ ege ebuy seke me nu ηke enshike bonyii buw bo bvuban e ê wo ejise, é wo etome bikaa biuw yî bó le diewe kedvuushεε ke bikaa biuw e.’

³⁶ Nonen, bonyii bocii bo Islael emum ekeè lo ntay le Jisos wvun wvú ben to taε yî kentam e nu wvú wvú Nyo' nu ε γεε wase le è nu Tata bvuu nu Mboyse wvú wvú to kawεε.”

³⁷ No bonyii bodvu yuweε nonen, ε njeme wvudvu koo bó. Ε bó mum bife ê Bitá bô kebese ke boom bo ntum e bo Jisos e le, “Boom bo bwee wese le, bese nu ege neε keseen?”

³⁸ Ε Bitá tfuse ê bó le, “Wee mwaan mwaan ekumen fitele fiew, é bó elese wvú ê joo ê diee di Jisos Klistu le wvu le Nyo' elεεshe bibefe biew ebvu enya wvú bô nnya ye yî è nu Keyoy ke Yuule.

³⁹ Nkawma wvudvu wvun nu fô ben e, noo fô boom bonen e, bvuu nu fô bonyii bocii bò nu fonfwan e. Wvú nu fô bonyii bocii bò Tata wvú Nyo' wesebeene teje ε bó too fô wvú le.”

⁴⁰ Ε Bitá bvuu jeme mwεem nteen, tefe bó, lεke le bó efi bikuu bibole yî ηgew wvú nu keeke eto yî ηngoke kè befe kin e.

⁴¹ Ε bonyii yuw njeme Bitá wvun, ε nteen bee, ε bó mum lese bó ê joo. Ebvubwe ε bonyii bise ηgoo bonyii bo Jisos e diewe bontfuke botete (3,000) le.

⁴² Ε bó mum nya bikuu bibole no yuuke mwεem ε è nu mvú boom bo ntum e bo Jisos e to γεeyi. Ε bó bó no nu yî kentaashε le, guutene bleed, bvuu bunlee yî kentaashε le.

Nce ηgoo bonyii bo mbee le

⁴³ Ε boom bo ntum e bo Jisos e no gee mwεem mvu diuw wvú yumεen e bó mwεem nteen mvú dunçi mvunγay mvu Nyo' le, ε bonyii yene, ε fî ghaake lo bó.

⁴⁴ Ε ηgoo bonyii bo mbee le bocii no nu yî wee le mwaan, kenke fίεε fibole fimwaan.

⁴⁵ Ε bó ké ne gese mondvuum mobole bó mwεem mvubole, gaw bigew bidvu εbonebon no ηgew wee nu.

⁴⁶ Ε bó no shee taashi yew ncese le εdiuw εcii, diekene yî kentaashε le εla le bó nlanlan fô mvuntelem mvubole, yaa γεεle ejise ke,

⁴⁷ bensee Nyo'. Ε bonyii no yene nonen, bensee bó. Ε Tata no boysee bonyii εdiuw εcii, biise ηgoo yibole.

3

Ε Bitá bô Jon fe ηkewle

¹ Ε è ke no nu diuu dimew, ε Bitá bô Jon ne no bene fô yew ncese le ke diewe didiui ditete le fomvunsheen, ε è to nu kefew ke bunle le.

² Ke kefew kedvu le, ε bonyii ε tuu wee mvu ε no too dvú, to shike diuw ketaan wvú bó to teje le wvú Jee le wvú to leyte fô yew ncese le. Wee wvudvu nu ε bó to boke wvú ε è nu ηkewle, é bonyii ké no tuule wvú εdiuw εcii too shiwse fô ε wvú lεke bigew ε bonyii bó fele leyte yew ncese le.

³ Ε wvú yen Bitá bô Jon e ε bó fele keeley fô, mum no lεke bigew ê bó.

⁴ Ɛ bó lun ɛjise yí ye le. Ɛ Bitá gay ê wvú le, “Taa bese!”

⁵ Ɛ wvú mum taa bó, kpwaake le bó nu enya fiɛɛ ê wen.

⁶ Ɛ Bitá gay ê wvú le, “Ɛ me nkenke naa lo bigew ke, geenɛn fiɛɛ fí me nkenke nu ɛ me nu enya ê wo. Me ngayte ê wo ê diee di Jisos Klistu wvu Nasalɛt e, ja we elɛnè!”

⁷ No wvú gay nonɛn, mum jicɛ wvú le yí kebo ke ɛcɛy e, cake we. Kan mwaan, ɛ bikaa bô mvunjkoko mvu wee wvudvu le mum tɛme.

⁸ Ɛ wvú sele we leem, mum kɛw no lɛne. Ɛ bô bó gɛn ley fô yew ncese le, ɛ wvú no ghane fô maymayi, bensee Nyo'.

⁹ Ɛ bonyii bocii bô to yɛnɛɛ no wvú ghane bensee Nyo',

¹⁰ kicɛ le è nu wee wvú se shee lɛke elɛkɛɛ diuw ketaan wɛ wvú bó tɛɛ le wvú Jee le wvú leyte fô yew ncese le. Ɛ ɛjise jiiim bó, ɛ bó no kenke ngħaw yí fiɛɛ fí kooy bó wvú le.

Ɛ Bitá jeme ê bonyii fô yew ncese le

¹¹ Ɛ wee wvudvu nɛɛm lo yí Bitá bô Jon e. Ɛ bonyii yɛn ɛ diuw yum bó, ɛ bó no lewte gɛne bɛwse bó le fô bvudvuu bvú bó to tɛɛ le cile Saamun e.

¹² Ɛ Bitá yɛn no bonyii tase ɛ to, mum jeme ê bó le, “Bonyii bo Isɛlael, è nu nje la wvú diuw yumte ben ɛkumɛ fiɛɛ fin ɛ ben taale bese nɛn? Ben kpwaake finɛn le è ge mvunɟay mvusɛɛ wee wvun ɛ sɛ no lɛne le? Nu ben kpwaake tɛn le è ge nce wese wvú yuule le? Ɛ è nu nonɛn kɛ.

¹³ Fí nu le Nyo' Abɛla'am bô Aysik noo Yakow, wvú nu Nyo' bo'icee cee bosɛɛbeene bocii to nu ɛ bense wase Jisos wvú wee we lemme gɛɛ mbew ye le. Jisos wvun nu wvú ben to tunɛɛ jo nya ê bonyii bo nsaw e, ɛ Bayɛt no gomte keecinɛ wvú le, ɛ ben fan.

¹⁴ Jisos to nu wee wvú yuule, nu teyɛy, ɛ ben tun wvú, gay le bó ebvuse ɛ è nu wee wvú to yuwyɛɛ bonyii, enya ê ben.

¹⁵ Ɛ ben ge nonɛn mum yu wee wvú nyaa nshii ê bonyii, geenɛn, ɛ Nyo' kase bvuse wvú yí kpwe le, ɛ bese yɛn wvú le ɛ mum ɛ no sɛɛ.

¹⁶ Ɛ ge mvunɟay mvu diee di Jisos wvudvu le nkenwɛ wvun wvú ben yɛne, kee, ɛ sɛ no lɛne. Fí kooyi nonɛn njefo bese nu ɛ lese fitele yí Jisos e, fitele fí bese lese yí ye le ɛ mum ɛ ge wee wvun ɛ no tɛmyi ntay nɛn no ben yɛne.

¹⁷ Keseen boom bo bwɛɛm e, me nkee le fiɛɛ fí ben ɛ bikuu bi won e to gɛɛ bó Jisos nu ɛ ben ɛ bó to ge yaa kee kɛ.

¹⁸ Fí to kooyi ê yiyin je le keege é fí eto ekocɛn no Nyo' to gɛɛ wase ɛ bonyii bew bo ntum e jeme ɛ è bɛɛ lo le Mboyse we wvú wvú to kawɛɛ nu ke eyɛn ngɛw.

¹⁹ Nonɛn, ben ekumɛn mvuntelem mvunɛn ekase etu jim fô wvú le, wvu le wvú elɛɛshɛ bibefɛ binɛn,

²⁰ emum ege é shém elɛɛtɛn ben, eciinse Jisos wvú Mboyse wvú wvú to balɛɛ fô ben e.

²¹ Jisos wvun kenke keeke emɛy fowe eɛn ebuy kefew kè Nyo' ke eseyse mwɛɛm mvunciim é mvú ekase etu mvunfɛm, no wvú to jemɛɛ diuw bonyii bew bo ntum e bô yuule le ɛ è bɛɛ lo bvuyvuum e.

²² Muses to nu ɛ yuu gay le, ‘Tata Nyo' nu ke ebvuse wee we ntum mvu ê boom bo bwee wene le ɛnte, eciinse fô ben e kɛ no wvú to bvusɛɛ me, ɛ ben kenke keeke eyuukè fiɛɛ fí wvú jemɛy ê ben e.

²³ Wee wvú nu ke enu sɛ wvú yuuke wee ntum wvudvu le, nu ɛ bó nu ke ebvuse wvú ngoo bonyii bo Nyo' le, elɛɛ lo.’

²⁴ Ɛ nu kɛ tɛn no bonyii bo ntum Nyo' le bocii ɛ kɛw yí Samwɛl e noo bô to toɛ ejim jo wvú to jemɛɛ wase ɛkumɛ mwɛɛm mvú kooyi ɛdiuw ɛyan e.

²⁵ Mwɛɛm mvunciim mvú Nyo' to kawɛɛ dew bonyii bew bo ntum e ban nu mvunɛn, ɛ kelew kè Nyo' to dieɛ bô bo'icee cee bonɛn nu tɛn fô ben e. Ɛ nu no Nyo' to jemɛɛ ê Abɛla'am le,

‘Me nu nke embuw bonyii bocii yí ɛkolɛ ke nshɛ le nfele yí kfu diuw e.’

26 E Nyo' mum caw wee we lemme yaw tum ε è nu fô ben e le wvú eto elan kembonen yî yene le, ege é ben ecine jé yene yî befe le.”

4

E Bitá bô Jon taje diuw

1 Kε no Bitá bô Jon to bæ jemyi ê bonyii nonen, ε bocee ncese bomew bô ekole ke bonyii bo nci le bô to ceyte yew ncese noo Bosadusii bomew sele fô.

2 Bô to ton'yi shém njefo Bitá bô Jon to yeyi bonyii, fewci le no Jisos to buye yî kpwe le nu ε bonkfu nu ke ebuy ten yî kpwe le.

3 E bó mum koo bó gen fen no è to nu wase fokiεguu, le bvú ke edioo ε yuu, é bó se no yuuke.

4 Geenεn, bonyii nteen bô to yuwεε n'yeyi Bitá bô Jon, to nu ε bee, ε ngoo yibo bise, ε bolemse no nu wase diεwe bontfuke botin e (5,000).

5 E bvú ke buy yuu, ε bocee won bô bonyii bô saake won noo bonyii bô to dunji bonci bo Nyo' le, tase bvudvuu bvumwaan Jerusalem.

6 E Annas wvú ekole ke bocee ncese le bô Kayfas noo Jon bô Aleksanda noo bonyii bomew bô to nu ten kfu di ekole ke bocee ncese le nu fô.

7 E bó mum leke Bitá bô Jon é bó ejise, bife é bó le, “Ben se jo fεε mvungay ε se fε wee wvun? Ben se fε é diee di yεε le?”

8 E Keyoy ke Yuule yinεen yî Bitá le, ge ε wvú tfuse é bó le, “Bocee won bô bonyii bô saake won,

9 bese leeme fen eben keetaje diuw ekumε lemme di jee di bese se geε fô ηkεwle le, wvú ε se no lene. No ben gomte keekiεε no fí se ghanεε,

10 ben noo bonyii bocii bo Islael ekeè le wee wvun leeme é ben ejise keseen temyi nen, ε è nu nje mvungay mvu diee di Jisos Klistu wvu Nasale e. Jisos wvudvu wvun nu wvú ben to joε ta yî kentam e ε wvú kpwe, geenεn ε Nyo' kase bvuse wvú yî kpwe le.

11 Wvú nu te di Nwa' Nyo' jemyi ekumε dí le,

“Te di ben bonyii bo kembom e to tunεε

nu ε dí nε wase ε tu te di buu di yew e.”

12 E mεy ke Jisos maan wvú boysee bonyii. Kε diee di wee mvu le bvuu nu dvú fokuse fen di Nyo' nu ε geε le è nulo é dí eboyse beene kε.”

13 E bonyii bô to saake ba, yuw no Bitá bô Jon jemyi yaa fane kε, bvuu yen le è nu bonyii bo ncεw, ε bó baa kee ηwa' ntay kε, ε diuw yum lo bó. E bó mum kiεε le fí nu nonen, njefo è nu bonyii bô to ghane bô bo Jisos.

14 E bó fanε yaa bvuu kenke fiεε fí bó ekicεn Bitá bô Jon yî dvú le kε, njefo bó to yene wee wvú bó to feleε le, ε wvú leeme bô bó.

15 E bonyii bô to saake bodvu nε yaw bvuse bó ekfun, mum shεε no cuu bontan εbonebon gayte le,

16 “Beene nu ege nεε bô bonyii ban? Bonyii bocii bo Jerusalem nu ε bó ε kiεε wase ekumε fiεε fí dunji mvungay mvu Nyo' le endan fin fí bó ge, ε kε è nulo é beene etun kε.

17 Geenεn, keege le fo saaka wvudvu wvun ebvuu esaankenε genε fwe, beene ekan bonyii ban le fo bó ebvuu emom lo ejeme fiεε é wee ekumε diee di Jisos wvun e kε.”

18 E bó tee Bitá bô Jon ε bó kase ley. E bó mum lew lo é bó le fo bó ke ebvuu emom lo ejeme, kenεε eyeyi wee ekumε diee di Jisos e kε.

19 E Bitá bô Jon tfuse fibole le, “Ben kε kpawwε le laa fiεε fí nu len fô Nyo' le nu le bese eyuw ε è nu ben e, nuu wvú wvú Nyo' le le?”

20 Kε è nulo é bese elu keejemyi ekumε mwεεm mvù bese nu ε yen ε bvuu ε yuw e kε.”

21 E bonyii bô to saake bodvu bvuu looce lew lo tεme, mum cinε bó le ε bó no gene. E bó to tan ε è nu fiεε fí bó elese bó dvú yî ηgεw e, njefo bonyii bocii to bensee Nyo' yî fiεε fí to kooyεε le,

²² sɛ bvuu ge ɛ wee wvudvu wvù bó to gee fiɛɛ fi dunɔi mvungay mvu Nyo' le fin keefe wvù to nu ɛ wvù ɛ fey wase bilum mbaanyɛ.

ɛ bonyii bo mbee le lɛkɛ mvungay ɛ Nyo'

²³ No bó cin'yɛɛ Bitá bô Jon e nonɛn, ɛ bó kase tu jim fô bonyii bobole bo ngoo le, see ɛ bó fiɛɛ fi bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won be jeme.

²⁴ ɛ bó yuw, mum baance ye lɛkɛ ɛ Nyo' yî wee le mwaan lɛ, "Tata wvù Cee Ekolɛ, ɛ to bom wo ɛbulɛ bô nshɛ bô jóo noo mwɛɛm mvunciim mvù nu mondvuum man e.

²⁵ Wo to nu ɛ ge ɛ icee bo'icee bosese wvù Dawe, wvù to nu waa wo lemme jeme yî mvungay mvu Keyoy ke Yuule le lɛ, 'ɛ nu nje la wvù bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu ffuuke bô fiɛɛ shém e, ɛ bonyii cuu bontan sɛ bó nu ke elem nkun?

²⁶ Bonfon bo fokuse fɛn seysee jem, ɛ bonyii bô saake won taashi keediu Tata bô wee we wvù wvù nu ɛ yefe lɛ ɛ nu Mboyse.'

²⁷ ɛ nu kɛ lɛnɛn fiɛɛ fi to kooyɛɛ elaan te jan. Nfon 'Elod bô Bontus Baylet to nu ɛ taasɛ bô bitum noo bonyii bo Islael die mvunan ejim jo Jisos wvù Waa wo lemme wvù yuule wvù wo to yefeɛ lɛ ɛ nu Mboyse.

²⁸ Bó to taashi keege ɛ ɛ nu mwɛɛm mvù wo to nu ɛ seysee wase ncejole bô mvungay mwuw lɛ wo koonke lɛ mvù ke ekooy.

²⁹ Nonɛn, yî keseen e Tata, taa eyɛn je yî bonyii ban bɛmsee bese jó. Nya bese bonyii buw bo lemme le bô mvuntelem mvù tɛmyi keefewci diɛw yo yaa fane naa lo kɛ.

³⁰ Nya bese bô mvungay mwuw keefe le bonyii bvuu gee mwɛɛm mvù dunɔi mvungay mwuw bô mwɛɛm mvu diuw wvù yumɛɛn e dvù ɛ diee di Jisos wvù Waa wo lemme wvù yuule le."

³¹ No bó mɛse ɛ bunle, ɛ nshɛ shiw fô bó to nu. ɛ Keyoy ke Yuule yinɛn yî bó le, ɛ bó mum no fewci diɛw Nyo' yaa fane kɛ.

ɛ ngoo bonyii bo mbee le no kɛnke fiɛɛ fibole fimwaan

³² ɛ ngoo bonyii bo mbee le no nu fitele fimwaan, nu yî wee le mwaan, ɛ wee yaa

tenje fiɛɛ fimew lɛ ɛ nu fiwene wen ɛmben kɛ. ɛ fiɛɛ fi wee le nu fi bonyii bocii le.

³³ ɛ Nyo' nya mvungay mvu baay ɛ boom bo ntum e bo Jisos e, ɛ bó bvuu no fewci kɛ ɛ bonyii tɛmyi lo lɛ Tata Jisos to nu ɛ buy yî kpwe le. ɛ bó no nu ɛ Nyo' ɛ buw bó bô nfi we baay.

³⁴ Kɛ wee yaa to nu dvù wvù fuute ɛ bó ɛntelɛn kɛ, njefo bonyii bô to kɛnke njɛɛ kɛnɛɛ yéw to ké gese, to bô bigew bidvu,

³⁵ nya can boom bo ntum e bo Jisos e, ɛ bó mum gaw ɛ bonyii bocii no ngɛw wee to nu.

³⁶ Wee mvu to nu ɛ bó tenje lɛ Yosɛw, ɛ boom bo ntum e bo Jisos e ɛ cu diee diɛw dimew lɛ Banaban, (di nu lɛ, Wee N'yvuwsɛ Mvuntelem). Wvù to nu wee wvù ɛ kfuu di Lɛwe le, ɛ bó to boke wvù Sayblus.

³⁷ ɛ wvù mum gɛn tɛn gese we wɛɛ, to nya bigew bidvu can boom bo ntum e bo Jisos e.

5

Ananias bô Safilia

¹ ɛ wee mvu wvù bó to tenje lɛ Ananias bô kpweɛ wvù Safilia gese tɛn keɛw ke wɛɛ le.

² ɛ bô kpweɛ seysee kaa fafe lo bigew bidvu, ɛ wvù mum jo keɛɛ gɛn nya can boom bo ntum e bo Jisos e.

³ No wvù nya nonɛn, ɛ Bitá bife ɛ wvù lɛ, "Ananias, ɛ ge la fi wo cine Satan ɛ ley ɛ fitele fiuw e ɛ ge lɛ wo embiay mbiay ɛ Keyoy ke Yuule, wo ɛ mum ɛ fafe bigew bi wo gese wɛɛ dvù?

⁴ Wo dioo gese wɛɛ ɛ ɛ nu wo, ɛ bigew nu kɛ biuw, wo ɛ ghan nɛɛ ɛ sɛ ge kfuu fin fiɛɛ? Wo baa mbiay ɛ ɛ nu ɛ bonyii kɛ, wo mbiay ɛ ɛ nu ɛ Nyo'."

⁵ Kan mwaan no Ananias yuw njeme wvun nonɛn, mum gbwe kpwe. ɛ bonyii bocii bô yuwɛɛ saaka wvudvu fan baay.

⁶ ɛ cubonyii ley baance wvù ɛ ndvu le, jo buy dvù gɛn dwey.

⁷ Ejim jo bontam bo kefew e diɛwɛ botɛte, ɛ kpweɛ ley, yaa kee fiɛɛ fi be kooy bô dweese kɛ.

8 E Bitá bife ê wvú le, “Ké see ê me, bin nu bigew bicii bì ben ε dwee wo gese wεε dvú?” E wvú tfuse le, “Eε, è nu bí nèn bicii.”

9 E Bitá bvuu bife ê wvú le, “Ben ε dwee wo ghan nεε ε sε seyse keemom Keyoy ke Tata le? Yekε eyuw, ncín bonyii bò be gèn ε dwey dwee wo nu wase ê yew fwese, ε bó nu eley etuu tén wo ebuy dvú eγen edwey.”

10 No Bitá jeme nonen, kanj mwaanj ε Sáfíliá mum gbwe ê wvú ejise kpwe. E cubonyii ba díoo ley yén ε wvú ε kpwe wase, ε bó mum tuu wvú buy dvú gèn dwey mbew dweese le.

11 E kentaashε ke bonyii bo mbee le kecii noo bonyii bomew bò to yuwεε saaka wvudvu fan baay.

Mwεem mvù dunji mvunγay mvu Nyo' le bô mwεem mvu diuw wvù yumεen e

12 E boom bo ntum e bo Jisos e no gee mwεem mvù dunji mvunγay mvu Nyo' le bô mwεem mvu diuw wvù yumεen e nteen ê bonyii ente. E bonyii bo mbee le bocii ké no taashi fô kebuw ke Saamun e yew ncese le.

13 Kε wee wvu ncεw to ké mum taashε lo bô bó kε. Geenεn ε bonyii to ké no bensee naa bó ntay.

14 E bolemse bô bokεnε nteen bò to leese fitele yî Tata le no biise ngoo bó le.

15 E mwεem mvù boom bo ntum e bo Jisos e to gee, ge ε bonyii no tuule bonyii bo bincem e jiwse mbew jé le yî bintaw e noo yî dighaam e wvu le Bitá ké díoo fele, ε è cim nu kenjinjinj kew é kí egbwe yî wee le.

16 E bibombom bi bonyii le no nèn'yi bilaante bi mbew Jelusalém e too bô bonyii bo bincem e noo bò kénke biyoy bì yiile yî bó le, ε bó fele bó bocii.

E bó no ghεke boom bo ntum e bo Jisos e

17 E ekolε ke bocee ncese le bô ngoo ye yî è to nu Bosadusii ke ja kεw no ghεke boom bo ntum e bo Jisos e,

18 mum tum bonyii ε bó gèn koo bó fen yew ncaw e.

19 Geenεn, ε è ke no nu εntanj ε nceendaa Tata to yene dew fwese yew ncaw bvuse bó. No wvú bvuse bó, mum gay le,

20 “Ben eγen yew ncese le, eγen efewci fiεε ficii ê bonyii ekumε nce wvu fwε wvun.”

21 No bó yuw nonen, mum gèn. E ekfunj ke díoo eyuule, ε bó ley fô yew ncese le, mum kεw no yεeyi bonyii.

Kε kefew kedvu le, ε ekolε ke bocee ncese le bô bonyii bew bo ngoo le, kum bonyii bo Islael bò saake wonj bocii ε bô bó shii, mum tum bonyii bo nci le le bó eγen yew ncaw e, eto bô boom bo ntum e bo Jisos e.

22 E bó gèn buy fô gom bó ηkuunj mum tu jim to see le,

23 “Bese gèn ε buy yew ncaw e, ε yén ε dew fwese nu ε bó ε loocε ε fen, ε bonyii bo nci le leeme fô cεyte. Bese ε díoo yene yew ley ε fanjε yaa eyén wee le dvú kε.”

24 E ekolε ke bonyii bo nci le bò to cεyte yew ncese bô bocee ncese bo baay baay, yuw nonen, ε fí ffumse bó, ε bó no ghayte laa bó nu ke etu fεε bô fin fiεε le.

25 E wee nε ley gay ê bó le, “Ben eyuw, bonyii ba bò ben se fenεε yew ncaw e, boba wase fô yew ncese le yεeyi bonyii.”

26 No bó yuw nonen, ε ekolε ke bonyii bo nci le bô ngoo ye mum buy gèn jo bó, no too bô bó. Geenεn, bó to baa joo bó kane lo bó kε, njefo bó, bonyii bo nci le bodvu to fane fo bonyii etumyε bó bô εta.

27 E bó to bô boom bo ntum e bo Jisos e, ley bô bó leke fwe dvu bonyii bò saake wonj. E ekolε ke bocee ncese le no biwci mwεem ê bó gayte le,

28 “Bese nu ε loocε wase ε lew lo le fo ben ebvuu emom eyεeyi wee ekumε diee di wee wvun e kε. Geenεn, ben eyén fiεε fí ben mom! Ben nu ε ge wase n'yεeyi wene ε saanjken Jelusalém jocii. E ben gomte keege é fí edunji le bese kee fiεε fô kpwe ye le.”

29 E Bitá bô ngoo boom bo ntum e bo Jisos e tfuse le, “Bese kénke keeyuw ε è nu Nyo' le, efey keeyuw wee le.

30 Ben to nu ε ta Jisos yî kentam e ε wvú kpwe. E Nyo' bo'icee cee bosεεbeene bvuse wvú yî kpwe le,

31 bense wvú, shike ê εbo kew ke εcεy e le wvú enù Cee Ekolε noo Mboyse, wvu le bonyii bo Islael ekumεn mvuntelem

mvubole, é wvú wvù Nyo' eléeshe bibefe bibole.

³² Bee bo Keyoy ke Yuule kè Nyo' nyaa ê bonyii bò yuuke wvú le é mum é no fewci mwεem mvun.”

³³ No bonyii bò to saake won yuw njeme wvun nonen, é mvuntelem bente lo bó. É bó mum no gomte keeyuwyε boom bo ntum e bo Jisos e.

³⁴ Geenεn, é wee mvu ηgoo bonyii bò to saake won e wvù diee to nu Gamalia, é è nu wee Falasii bvuu nu wee wvù dunçi bonci bo Nyo' le, é bonyii bocii wvumte wvú ntay, nε we. No wvú nε we, gay é bó yaw bvuse boom bo ntum e bo Jisos e ekfun.

³⁵ É wvú shεε jeme ê bonyii bò to saake won le, “Bonyii bo Israel, ben ejo wεε bó fiεε fi ben gomte keeεε bó bonyii ban.

³⁶ Ben ekume le è to nu kefew kemew e, é wee mvu ja fεn é bó teje le Teodas no dunçi le wen nu wee wvu baay. É bonyii shfum ê wvú ejim ke diεwε gee nε le. É bó ke yu wvú é ηgoo ye tawse, é fiεε fi wvú to too dvú laaye εcici.

³⁷ É wvumvu wee ke bvuu ja kefew kè bó to taanke bonyii le é bó teje le Judas, é è nu wee wvu Galilee. É wvú gufe bonyii nteen ê wvú ejim. É bó ke yu tεn wvú, é ηgoo ye saanke.

³⁸ Yí fin e, me é no nteete ben le fo ben ege fiεε bó bonyii ban ke. Ben ecinε je yibole. É è fεn nu le fiεε fi bó too dvú bvuu yεeyi bonyii dvú fin kεw wee wvu wum, tu fí nu ke elaayε εcici.

³⁹ É no nu le fiεε fidvu kεw Nyo', tu ke è nulo é ben ke eso bó ke. É ben baa eyene, é fí ke enε ebuy le ben diuu é è nu ben é bo Nyo'.”

⁴⁰ No Gamalia jeme nonen, é bonyii bò to saake won yuw ntefe we, kase tee boom bo ntum e bo Jisos e é bó ley. No bó ley nonen, é bó tam bó, ciise lo le fo bó ke ebvuu emom lo eyεeyi wee ekumε diee di Jisos e ke, mum cinε bó le é bó no gene.

⁴¹ No bó buyεε dvú no gene fibole yuuke é è nu njon le bowen nu é bó é kocεn bonyii bò bó eshoose bó nje diee di Jisos e.

⁴² É bó gεn nonen, bvuu no yεeyi ke bonyii εdiuw εcii fô yew ncese le noo εla le, fewci saaka wvù jee wvù le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.

6

É bó baayε bonyii bo lemme le bosoosh-wiy

¹ É è ke no nu kefew kemew e, no ηgoo bonyii bo mbee le to kuu gεne fwe, é Bojuu bò to jemiyi ke é è nu diεw Glek nε kεw no wvukene Bojuu bò to jemiyi diεw won le bó gawte mwεem ê boke' bo bonkfu le εdiuw εcii nyaa mvu bo bowen e caan.

² Nonen, é boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε mum kum ηgoo bonyii bo mbee le bocii gay ê bó le, “Ke fí jee le bese ecinε kefewci diεw Nyo' egeen shii é è nu yí keεyεte le ke.

³ Boom bo bwee wese le, fí jee le ben ebaayε bonyii bosooshwiyy ê ben εnte, é bese enya lemme din can yibole. Ben dioo baayi taa é è nu bonyii bò kεnke nce wvù jee, é bó é yinεen bó Keyoy ke Yuule bvuu kεnke bvufee.

⁴ Nonen, é bese emum enya wase bikuu bisese é è nu yí bunle bó yí lemme di diεw Nyo' le.”

⁵ É bonyii bocii yuw ntaη wvudvu, é wvú jon bó le. É bó mum baa Tεfan é è nu wee é mbee we é loocε é yinεen, é wvú é yinεen tεn bó Keyoy ke Yuule. É bomew no nu Filew bó Blukolus, Nikano bó Timon, Balmenas bó Nikolaus wvù to nu wee wvu Antiok é wvù to banke lo tu wee mbee Bojuu.

⁶ É bó mum jo bonyii ban leke fwe dvu boom bo ntum e bo Jisos e, é bó bunle fô bó le, mum gεε can yí bó le.

⁷ É diεw Nyo' mum no saanke gene. É ηgoo bonyii bo mbee le yi Jelusalem no kuu gεne fwe. É bocεε ncese nteen lese tεn fitele yí Jisos e.

É bó no teyte mwεem yí Tεfan e

⁸ É Nyo' buw Tεfan ntay, é wvú no kεnke mvungay, gee mwεem mvu diuw wvù yumεen e bó mwεem mvù dunçi mvungay mvu Nyo' le é bonyii εnte.

⁹ E bonyii bomew ke ne kew mbew bô bo Tefan. Bonyii bodvu to nu Bojuu bô to nen'yee Selin bô Aleksandia noo Silishia bô Esia. E è to nu bonyii bo yew bunle yî bô to teje le yî Bonfaw bô Boy wase le.

¹⁰ No bô to bewci nonen, e Keyoy ke Yuule nya Tefan bô bvufee e wee fanje yaa nu dvù wvù eso wvù ke.

¹¹ E bô mum ne beyse bonyii bomew ejim ejim le bô embiaytè le bô nu e yuw e Tefan jemyi díew yî befe ekume Muses bô Nyo'.

¹² No bô ge nonen, mum shiw mvuntelem mvu bonyii le, bô mvu bonyii bô saake won e, noo mvu bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le. E bô mum ley yî Tefan e, jo wvù gen bô wvù fwe dvu bonyii bo won e bô saake bonsaw.

¹³ E bonyii ba bvuu to bô bonyii bomew bô eben jim nsaw mbiay, e bô no teyte mwεem yî Tefan e gayte le, "Ke wee wvun ké no nu se wvù jemyi díew yî befe ekume yew ncese yin bô bonci bo Muses e ke.

¹⁴ Bese nu e yuw wase e wvù jemyi le Jisos wvu Nasalet we nu ke ebvuw yew ncese yin, ebvuu ekumen nce wesebeene won wvù Muses to yεyεε beene dvù."

¹⁵ E bonyii bocii bô to nu yew nsaw e lun ejise yî Tefan e, ne yen e bvushiw bwew e banke wase ye e no fieesene bvu nceendaa Nyo' le.

7

E Tefan tanje diuw fwe dvu bonyii bô saake won

¹ E ekole ke bocee ncese le bife e Tefan le, "Mwεem mvù bô jemyi mvun nu kecεy e?"

² E Tefan tfuse le, "Bo'icεm bô boom bo bwεem e, ben eyeke eyuw. Nyo' bvukuke to nu e buynen fô icee wesebeene wvù Aba'am e e wvù bee cee Misobotemia, e wvù se ke ne gen no cee 'Alan,

³ gay e wvù le, 'Cine kfuu diuw e, ebuy won wene le, egen won wvù me nu nke endunçe e wo le.'

⁴ Nonen, e wvù mum ne Kaldia jodvu, gen no cee 'Alan. E ice ke dioo kpwe, e Nyo' ge e wvù ne to jan jô beene cee keseen.

⁵ E wvù no nu jan e Nyo' fanje yaa ecim enya wvù ke naa bô kpwen ke, geenen, kaw le wen nu ke enya won wvun e enu we bô engoke kew. E Nyo' to kaake nonen e Aba'am baa cim kenke wase wan ke.

⁶ E Nyo' bvuu gay e wvù le, 'Engoke kuw nu ke enu botolo won mvu le, ke elemte bvunfaw jó, e bô nvuwse bô yî bilum e gee ne (400).

⁷ E me nu nke enlan ngew yî won wvudvu le, e engoke kuw ke ebuy jó eto ebunlee me jan.'

⁸ E Nyo' bvuu die kelew bô Aba'am, e nciise kelew kedvu nu le Aba'am nu ke etfuuse boom bew yew. E Aba'am ke boo Aysik, e è ke dioo nu ediuw nyan e wvù tfuse wvù yew. E Aysik ke boo Yakow tfuse ten wvù yew. E Yakow ke tfuse ten boom bew bo yuufe ncw bofee yew bô è nu bo'icee cee bosεbeene fô kfuu disεbeene to sanε.

⁹ E bo'icee cee bosεbeene bodvu ke ne no bene kendon bô Yosεw wvù waa bwεe bô mum gese wvù, e wvù gen no nu nfwaw won wvù Ijiw e. Geenē, e Nyo' no taale ke fô wvù le,

¹⁰ fii wvù yî bongew bew e bocii. E Nyo' bvuu nya wvù bô bvufee, e Felo, Nfon wvu Ijiw no koonke wvù, mum gee wvù e wvù no nu wee we kebay bvuu nu wee wvù taale fô kfuu diew e.

¹¹ E jen ke ne koo Ijiw jocii noo Kanaan, e bonyii yen ngew baay. E bo'icee cee bosεbeene fanje yaa kenke fieε fidien ke.

¹² E Yakow ke yuw le mwεem mvudien nu Ijiw, mum tum boom bew bô è nu bo'icee cee bosεbeene e bô gen jó yî kan wvu fwe le.

¹³ E bô ke dioo kase gen jó yî boka bo bofee le, e Yosεw mum ge e boom bo bwεe le kieε wvù. E wvù mum dunçe ten bô e Felo.

¹⁴ E Yosεw mum ciinse ntum fô Yakow wvù ice le, le wvù bô kfuu dicii eto Ijiw. Kfuu di Yakow e to nu sekedvu wee mbansooshwi ncw botin (75).

¹⁵ E Yakow yuw nonen, mum jo kfuu diew dicii bow dvù Ijiw. E wvù bô bo'icee cee bosεbeene ke kpweken jó bocii.

16 Ε bó ke tuu egvun εbo kase to dvú jan, to dwey Shekem ê jem yì Ablam to guyee ê boom bo Amol e.

17 Ε kefew ke dioo kocine kè Nyo' to nu keeke ege fiε fi wvú to kawee Ablam dvú, ε bonyii bosomeene duule wase Ijiw baay.

18 Ε bonyii bo jó ke ghaa nfon mvu ε wvú yaa kee Yosew ke.

19 Ε Nfon wvudvu mum no weentene, sene bonyii bosomeene, kane le bo'icee cee bosomeene elanke mvunley mvu boom e ekfun ε bó kpwekene.

20 Ε nu kefew kekin e kè bó to bokεε Muses, ε è to nu wan ε wvú jee baay fô Nyo' le. Ε bó kenke wvú yew kee te,

21 mum jo gen gee ekfun. Ε waa Nfon Felo wvú kpwoon ke gen bonye wvú, ley diewe waa we le.

22 Ε bó mum yeyi Muses bô bvufee bvú bonyii bo Ijiw e bvucii, ε wvú no nu wee wvú kee njeme bô keege fiεε ntay.

23 Ε wvú ke dioo nu ke diewe bilum mbaanyε le, ke ne kpawce le wen nu egen eyen no boom bo bwee wen e bô è nu bonyii bo Israel nu.

24 Ε wvú dioo gene, yen ε wee wvu Ijiw nvuwse wee wvu Israel mvu. Ε wvú ley fó le wen etfuse envuke, mum yu lo wee wvu Ijiw wvudvu.

25 Wvú to kpwaake le boom bo bwee wen e nu ekiεε le è tum Nyo' wen le wen eto ebvuse bó yì ngew e. Geenεn, ε bó fanε yaa kiεε ke.

26 Ε bvú ke buy yuu, ε Muses bvuu no gene, buynen yì bonyii bo Israel e bofee ε bó ne ε no diuu. Ε wvú ley fó keegawsen bvudiuw bvudvu, bife ê bó le, 'Boom bo bweem e, ben nu wee bô waa bwee, è ge la ben ε se no diuu ebenεben?'

27 Ε wee wvú to nvuwse waa bwee kaa domse lo Muses, bife ê wvú le, 'Ε geke yee wo le wo esaakè bese, sumtene bonsaw bosome?'

28 Wo fen bvuu gomte keeyu me no wo se yue wee wvu Ijiw we foguu le?'

29 Ε Muses yuw nonen, mum fan ne won wvú Ijiw e, fee gen no nu won wvú Midian e, ke boo boom bolemse bofee jó.

30 Ε è ke no nu ejim jo bilum mbaanyε, ε nceendaa Nyo' buynen fô Muses e ê nguy e, ε wvú benci yì kete le nkpwante mbew kum wvú Sinay e.

31 Ε Muses yen ε fi ghaw wvú, ε wvú bence nceencee keetaa ntay. No wvú benci, yuw ε Tata Nyo' jeme ê wvú le,

32 'Ε nu me wvú Nyo' bo'icee cee wene, Nyo' Ablam bô wvu Aysik noo wvu Yakow.'

Ε Muses yuw nonen, no ciinke bô nfan, fanε yaa ebvuu emom lo etaa ke.

33 Ε Tata Nyo' bvuu jeme ê wvú le, 'Baayε bolaba buw, njefo fen fô wo leeme fó nu bvudvu bvú yuule.

34 Me nu ε nlooce wase ε n'yen no bó nvuwse bonyii bem Ijiw, ε mbvuu ε n'yuw no bó cone, ε mum ε nshii ε nto keembvuse bó yì ngew wvudvu le.

Yeke eyuw, me nu entum wo Ijiw keseen.'

35 Muses wvun nu wvú bó to yawee wase tun, bife ê wvú le, 'Ε geke yee wo le wo esaakè bese, sumtene bonsaw bosome?' Ε nu wvú wvú Nyo' to tumεε le wvú egen enu wee sa' wvubo, ebvuse bó yì ngew e. Ε Nyo' to tum ε è nu nceendaa we ε wvú to yì kete kè to benci kiε le tefe ntum wvudvu ê wvú.

36 Ε Muses mum gen Ijiw, ge mwεem mvu diuw wvú yumεen e bô binghaw bi mwεem e, bvuse bó jó. Ε wvú ge mvumew fô Joo yì Baay yì Yeele le, bvuu ge mvumew nkpwante jó bó to lenεε yì bilum e mbaanyε.

37 Ε è nu Muses wvudvu wvú to gayεε ê bonyii bo Israel le,

'Nyo' nu ke ebvuse wee we ntum mvu ê boom bo bwee wene le ente, eciinse fô ben e ke no wvú to bvuseε me.'

38 Ε è bvuu nu ke wvú wvú Muses wvú nceendaa Nyo' to jemyεε ê wvú yì kum wvú Sinay e, kefew kè kentaashe ke bonyii bo Israel e to nu nkpwante bô bo'icee cee bosomeene, ε Nyo' nya diew yì nyaa nshii le wvú efese ê beene.

39 Geenεn, ε bo'icee cee bosomeene kaa fan keeyuw Muses e, banke jim ê wvú le, mum no koonke le bowen bee ekase etu jim Ijiw.

40 E bó mum gay ê Elon le, 'Bome bonyo' ê bese bò nu esaa fwe dvuseeene, njefo bese baa bvuu kiee fiee fi kooyi bô Muses we wvù bvusee beene won wvù Ijiw e ke.'

41 E bó mum kene fimoooso e fi fieesene waa na', seee nyám ge ncese dvú ê fi, mum no lanlanje yí fiee le e kene bó bô can yibo.

42 No bó ge nonen, e Nyo' mum banke jim ê bó le, e bó mum no bunlee wase e è nu diuu bô kpwee noo jón. E è nu no bó to sanje e Nwa' bonyii bo ntum Nyo' le e Nyo' jemyi le,

'Bonyii bo Israel, ben to seele nyám ñkpwaante yí bilum e mbaanye, ceese e è nu me dvú le?

43 Ben to ghane tuule cun e è nu yì nyo' wvù bó teje le Molok, bvuu tuule jon e bó e kene le è nu yì nyo' wvù diee nu Lefan, e è nu mvumooso mvù ben to keencee kee-bunlee mvù.

Nje fifin, me nu ñke ebvuse ben é ben ebuy egen efey lo Babilon.'

44 Bo'icee cee bosseebeene to lene ñkpwaante kenke cun yì dunji le Nyo' nu bô bó, e è to fe Muses cun yidvu, bii ke lenlen no yì Nyo' to duncee ê wvù to nu.

45 E boom bo bo'icee cee bosseebeene le ke fi, ke tuu to dvú jan kefew kè bô bo Yoshua to lole nshê ê bitum bì to nu jan e, e è to gene Nyo' fwe kuunke bitum bidvu. E cun yidvu no nu jan to buy kefew kè Nfon Dawe to saake won wvun e.

46 E Nyo' no koonke wvù ntay, e wvù mum leke le Nyo' ebee é wen ebom yew enya é wvù wvù Nyo' Yakow eceè dvú.

47 E è ke kaa ghan Saamun bom yew Nyo' yidvu.

48 Geen, e Tata Nyo' wvù nu Ekole ke Mwem Mvunciim e yaa ké no cee yéw yì è bom bonyii le ke. E nu ke lenlen no wee ntum Nyo' mvu to sanje wase e Nyo' gayte le,

49 'Fowe nu kawla wem, e nshê yin nu kedvuushê ke bikaa biem e. Yew yì è nulo é wee ebom le è nu yem nulo enu nee?

Nuu le bvudvuu nu dvú bvù è nulo é me enshii fó le?

50 Ke è fe me mwem mvun mvunciim e?" "

51 E Tefan mum ne gay le, "Ben temyi bikuu baay, e mvuntelem mvunen bô bitem nu naa lo ntffuse. Ben e bo'icee cee bonen nu ke lenlen. Ben tune sekeci keeyuuke Keyoy ke Yuule le.

52 Wee ntum Nyo' mvu nu dvú wvù bo'icee cee bonen to baa ebone bikaa ê wvù ejim e? Bó to nu e yuwy bonyii bo ntum Nyo' le bô to jemye wase le Wee Lemme Nyo' wvu Teytey nu ke eto. E wvù ke to, e ben gese wvù bvuu yu wvù.

53 E è bvuu nu ke ben bô Nyo' to tumee bonceendaa bew e bó nya bonci bew ê ben, e ben tun keebii bó le."

E bó tumye Tefan bô eta

54 No bonyii bô to saake won yuw fiee fi Tefan jeme, e mvuntelem bente lo bó, e bó no ñgeci bigew.

55 E Keyoy ke Yuule yinshen yí Tefan e, e wvù no taale fiew e è nu we, ne yen n'yuw wvù è nu wvu Nyo' le, bvuu yen Jisos e e wvù leeme ê ebo ke eceey ke Nyo' le.

56 E Tefan ne gay le, "Ben etaa eyen, me nu e n'yen e fowe e yene, e wee wvù diee nu Waawee leeme ê ebo ke eceey ke Nyo' le."

57 E bó yuw fifie, mum jine bintuntun bô can, no wamte foweewe, mum sen bocii ley yí Tefan e,

58 gufe wvù buy dvú elaan, gen no tumte bô eta. E bonyii bô benee jim nsaw baaye bikum bibole, nya ê cuwee mvu e bó teje le Saul, se no tumte.

59 No bó to tumte Tefan bô eta nonen, e wvù bunle le, "Tata Jisos, fiisen keyoy kem."

60 E wvù mum ne tum envuw fokuse, fun foweewe le, "Tata, fo wo etaa ê fiee fi befe fin fi bonyii ban gee le ke." No wvù gay nonen, mum kpwe.

8

1 No bó yu Tefan, e Saul tom.

E Saul nya ñgew ê kentaashe ke bonyii bo mbee le

Kε ebvubwε, ε bó kεw no nyaa ηgew wvù tεmyi ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Jelusalem. Ε kí saan̄ken kecii buy jó, gen biba bi Judea bô Samalia le, ε è shεε kε boom bo ntum e bo Jisos e.

² Ε bolem̄se bomew bô to nu ε loocε lese fitele yî Nyo' le, to jo gvune di Tεfan e dwey, bee wvù baay.

³ Ε Saul nu fiew looci gene lo bô kentaashε ke bonyii bo mbee le, dan̄sene yéw e kooyi bonyii bo mbee le bô bolem̄se noo bô bokεne ciinse yew ncaw e.

Ε Filew fewcε diεw Nyo' Samalia

⁴ Ε bonyii bô to saan̄kenεε ba no gene mondvuum e monciim fewci diεw Nyo'.

⁵ Ε Filew bow fiew gen ê kelaante kε Samalia le, no fewci saaka jó wvu ekumε Mboyse wvù Nyo' to kawεε.

⁶ Ε bonyii nteen yuw bvuu yen mwεem mvù dun̄ci mvungay mvu Nyo' le mvù wvù to gee, mum nya bitem ê wvù ntay.

⁷ Biyoy bì yiile to buyte yî bonyii le, wamte fowεwe, ε bonyii nteen bô to nu ε kpweken keba kemwaan̄ noo bontεne bonene tεn.

⁸ Nonεn, ε nlan̄lan̄ wvu baay no nu εlaante jodvu.

⁹ Wee mvu to nu εlaante jodvu ε diee nu Semon, ε wvù to shee wase dun̄ci nfim ye ε kεw lo, ε bonyii bo Samalia bocii yene ε diuw yumte bó. Ε wvù to bvuu duu le wen nu wee mvu wvu baay.

¹⁰ Ε bonyii bocii bo εlaante jodvu naa noo bo baay baay nya bitem ê wvù no gayte le, “Wee wvun nu mvungay mvu Nyo' le mvù bó teje le Mvungay mvu Baay.”

¹¹ Bó to nya bitem ê wvù nonεn, njefo wvù to shee wase dun̄ci nfim ye ε kεw lo ncejole ε bonyii yene ε diuw yumte bó.

¹² Geenεn, ε Filew ke dioo eto efewci saaka wvù jee wvu ekumε bvunfon bvù Nyo' le noo ekumε diee di Jisos Klistu le, ε bokεne bô bolem̄se bee ε wvù lese bó ê joo.

¹³ Ε Semon wε kebεε bee tεn ε bó lese wvù ê joo. Ε wvù mum mεy kε wase no nu mbew Filew e yene bin̄ghaw bi mwεem e bi baay baay bô mwεem mvù dun̄ci mvungay mvu Nyo' le mvù wvù to gee, ε diuw yumte wvù.

¹⁴ Ε boom bo ntum e bo Jisos e ke yuw Jelusalem le bonyii bo Samalia nu ε fiisεn wase diεw Nyo', ε bó mum tum Bitā bô Jon fô bó le.

¹⁵ Ε bó gen buy jó, bunle fô bonyii bo mbee le bodvu le le bó ekεn̄ke Keyoy ke Yuule,

¹⁶ njefo Keyoy ke Yuule to baa to wase yî mvu bó le kε. Bó to bεε lese kε lo bó ê joo maan̄ ê diee di Tata Jisos e.

¹⁷ Ε Bitā bô Jon bunle, gεε can yî bó le, ε bó mum kεn̄ke Keyoy ke Yuule.

¹⁸ Ε Semon dioo yen le boom bo ntum e bo Jisos e gεεle can yî bonyii le ε Keyoy ke Yuule too yî bó le, ε wvù mum no nyaa bigew ê Bitā bô Jon,

¹⁹ gayte le, “Ben enya me bô mvungay mvun tεn, wvu le naa yεε wvù me ε ηgεε can yem yî ye le, ε wvù ekεn̄ke Keyoy ke Yuule.”

²⁰ Ε Bitā tfuse ê wvù le, “Ben ε bigew biuw bidvu egen lo ηguy e. Wo ghan nεε ε sε no kpwaake le è nulo é bó eguy nnya yì è nu yi Nyo' bô bigew?”

²¹ Kε wo yaa kεn̄ke naa lo kelen̄ ente jo lemme din kε, njefo kε fitele fiuw yuule fô Nyo' le kε.

²² Kumεn fitele fiuw yî fiεε fi befe fi wo gomte keege fin e, ebunlee laa è nulo é Tata Nyo' elεeshε bon̄kpawwε bô befe ban bô wo kεn̄ke fô fitele le le.

²³ Me n'yene le wo nu ε yin̄sεn wase bô ken'yεε ejise, ε tu n̄fwa kebefe.”

²⁴ Ε Semon lεkε Bitā bô Jon le, “Kee, ben ebunle ê Tata le fo fiεε fimew ente jo mwεem mvù ben jemyi mvun e ekooy bô me kε.”

²⁵ Ε Bitā bô Jon ke mεse fewcε diεw Nyo', see mwεem mvù bó kee ekumε Jisos, mum nε no tuu jim Jelusalem. No bó to tuu jim, no fele bontεw bo Samalia bomew e, fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' jó.

Ε Filew lese wee wvu Itofia ê joo

²⁶ Ε nceendaa Tata ke nε gay ê Filew le, “Nεnε ebow je εkuεku, egen ê je yì nεn'yì Jelusalem fele ηkpwaante gene Gasa le.”

²⁷ Ε Filew mum nε no booke. Ε wee wvu baay mvu wvu Itofia nu ê je yidvu le. Wvù to nu wee ε bó ε bvuuushε, ε è nu wee wvù to taale fô kpaw Yaa Kanda wvù to

saake won wvù Itofia le. Wee wvudvu to ne Jelusalem jò wvù to genee keebunle Nyo',

²⁸ no tuu jim won e ê kekoto kemew kè è guute nyám e, ε wvù ε shii jó, taanke fiεε ê Nwa' wvù Yesaya wvù wee ntum Nyo' to sanεε le.

²⁹ ε Keyoy ke Yuule gay ê Filew le, “Bence egen mbew kekoto keki le.”

³⁰ ε Filew lewte gen mbew yî dvú le, yuw ε wee wvudvu taanke ê Nwa' Yesaya le. ε wvù bife ê wvù le, “Wo taanke nen yuuke fiεε fi wvù gayte?”

³¹ ε wvù tfuse le, “ε nulo é me en'yuw neε le se wee ε nele ê me?” ε wvù mum gay le Filew eben é bô wvù eshii ê kekoto le.

³² Bvudvuu bvù wvù to taanke ê Nwa' wvudvu le to jemyi le,

“Wvù to nu diewe njee yî bó gene keeseε le, bvuu nu diewe waa njee wvù bó ké dioo mvuu yvúw ye,

wvù saa beele kε.

ε nu kε ten no wvù to nu diuw tfu.

³³ Bó to nu ε shoose wvù, tun keesaw nsaw we leη.

ε nu ke eyuu ejemyi yeε ekumε boom bew, ε bó ε sum wase nshii we fokuse fen?”

³⁴ ε wee wvu baay wvudvu mum leke Filew gay le, “Kee wo, kε see ê me, wee ntum Nyo' wvun jemyi ε è nu ekumε yeε? Wvù jemyi ekumε ekole kew nuu ekumε wee mvu le?”

³⁵ ε Filew mum kew kε bô bvudvuu bvù Nwa' le bvudvu, no nεci saaka wvù jee wvu ekumε Jisos ê wvù.

³⁶ ε bô wvù no gene kε ê je, ke gen buy bvudvuu bvumew e ε joo nu fó. ε wee wvu baay wvudvu gay le, “Taa eyen, joo nu fen, è nulo é ebvuu etun la fo wo elese me ê joo?”

[
³⁷ ε Filew tfuse ê wvù le, “ε wo fen nu ε bee Jisos Klistu le bô fitele fiuw ficii, é me enlese wo ê joo.” ε wvù tfuse le, “Me nu ε mbee le Jisos Klistu nu Waa Nyo'.”]

³⁸ ε wee wvu baay wvudvu mum gay ε bó leke kekoto. ε bô Filew shii, ley gen ê joo, ε Filew lese wvù ê joo.

³⁹ No bó buyεε ê joo, ε Keyoy ke Tata le cun Filew fó, ε wee wvu baay we fanε yaa

ebvuu eyen wvù le kε. Geenεn, no gene kε fiew lanlaje.

⁴⁰ ε Filew ne buynen ε è nu wase Asotus, mum ne no gene, fele ê bilaante bicii le, fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo', gen buy ê kelaante kè Kaysalia le.

9

ε Saul kumen lese fitele yî Jisos e

¹ ε to nu kefew kekile le, ε Saul beε kε ffuuke, bemsee bonyii bo ngoo le bo Tata le le wen nu eyuwye bó. ε wvù mum gen fô ekole ke bocee ncese le,

² leke le wvù enya bonwa' é wen egen dvú yéw bunle yi Damaskus e, bô dunçi le é wen yen ε bonyii nu jó bô bii Je Tata le kenεε è nu bokεne, kenεε bolemsε, é wen ekooyε bó ekay, eto bô bó Jelusalem.

³ ε wvù nya, ε Saul mum ne no gene Damaskus, ke dioo fenεne kelaante kedvu, ε n'yuw mvu ne seεε law fowe, shii to yî ye le.

⁴ ε wvù gbwe fokuse, yuw ε diéw jeme ê wvù le, “Saul, Saul, wo bone bikaa ê me ejim nen nje la?”

⁵ ε wvù bife le, “Tata, è nu wo wvù yeε?” ε diéw yidvu tfuse le, “ε nu me wvù Jisos, ε è nu me wvù wo bone bikaa ejim jodvu.

⁶ Yî keseen e, ja we, eley egen εlaante, é bó esee ê wo fiεε fi wo kenke keeε.”

⁷ ε bonyii bô to lene bô bo Saul leem fó ngemten, no bó to yuuke diéw yidvu yaa yene wee le kε.

⁸ ε Saul ke ja we fokuse, dioo yene ejise, fanε yaa ebvuu eyene mwεεm e kε. ε bó mum jice wvù yî kebo le, no cenεe gene bô wvù Damaskus.

⁹ ε wvù gen no nu yî ediuw e eta yaa yene mwεεm e kε. ε wvù nu nonen, yaa dieε fiεε kε, yaa wuu ten fiεε kε.

¹⁰ Wee mbee mvu to nu Damaskus jodvu ε dieε diéw nu Ananias. ε Tata Jisos ne tee wvù ê fiεε diéwe εfile le le, “Ananias.” ε wvù bee le, “Tata, me wvun fen.”

¹¹ ε Tata gay ê wvù le, “Nεne, egenè ê je yî bó teje le Teytey e, dioo buy fô yew e fo Judas, bife wee mvu wvu Taasus ε bó teje le Saul. Yeke eyuw, wvù nu fó bunlee,

12 ε wvú be ε yɛn wase wee le ê fiεε diεwε εfilε le ε bó tenje le Ananias, ε wvú ε to ε gεε can yí ye le, le wvú ekase eyεne mwεεm e.”

13 Geenεn, ε Ananias gay le, “Tata, me nu ε n'yuw wase ê bonyii nteen ekumε wee wvun no wvú gee mwεεm mvù befe fô bonyii bò è nu bo Nyo' le Jεlusalεm.

14 ε wvú too nεn, ε wvú ε fi mvunɔay ε bocee ncese bo baay baay, le wen eto ekooyε bonyii bocii jan bò bunle tenje diee diuw.”

15 ε Tata tfuse ê wvú le, “Gεnε kε lo. Me nu ε ncaw wase wee wvudvu wee wεm lemme le, le wvú efewci diee diem ê bonyii bò yaa nu kε Bojuu bô bonfon bobole, noo ê bonyii bo Islael.

16 Me kebεε nu ηke endunɔε ê wvú no wvú kεηke keeke eyεn ηgew nje diee diem.”

17 Nonεn, ε Ananias mum gεn, ley yew dvudvu, gεε can ye yí Saul e, tee le, “Saul waa bwεεm, è tum Tata Jisos me. ε nu wvú wvù Jisos wvù wo se yεnεε ê je seke wo se too jan. Wvú tum me nεn, le me ento enge é wo ekase eyεnè mwεεm e, é Keyoy ke Yuule eto eyiηsen yí yo le.”

18 Kε no wvú jeme nonεn, ε fiεε fimew diεwε ηgáw e nε yí ejise Saul e gbwe fokuse, ε wvú mum kase no yεne mwεεm e. ε wvú ja we, ε bó mum lese wvú ê joo.

19 ε wvú ke diekεn, ε mvunɔay kase tu yí ye le.

ε Saul fewcε saaka Jisos Damaskus

ε Saul ce Damaskus bô ηgoo bonyii bo mbee le yí εdiuw e caan,

20 mum kεw lo kan mwaan no ghane yéw bunle le, fewci le, “Jisos nu Waa Nyo'.”

21 ε bonyii bocii bò to yuuke no ghayte le, “Wvun nu kε wee wvù se ghane gεne lo bó bonyii bò bunlee tenje diee din Jεlusalεm e? ε kε wvú to jan nεn ε è nu keekooyε bò nu jan ekase egeη dvú, enya can bocee ncese bo baay baay e le?”

22 ε Saul no fewci kε fiew ekumε Jisos temyi lo, dunɔi le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. ε Bojuu bò to nu Damaskus ma lo fiεε fi è nulo é bó εtfuse ê wvú.

23 ε εdiuw ke dioo fey nteen, ε Bojuu bodvu shii, cu ntan keeyu Saul.

24 ε bó mum no shee, cεyte wvú diuw ketaan ke Damaskus e, le wvú ke dioo fele, kεnεε è nu εntan kεnεε εmvunsheen, é bó eyu wvú. Geenεn, ε Saul kiεε ntan wvubo.

25 ε bonyii bew bo ηgoo le ke jo wvú εntan, lese é ηkaa le, bvuse fô ntoo ketaan e, shike wvú fokuse wase εkfuη.

ε Saul gεn Jεlusalεm

26 ε Saul tu jim Jεlusalεm, dioo gomte keetaashε bô ηgoo bonyii bo mbee le, ε bó no fane lo wvú, njefo kε bó to beje le wvú looci nu wee wvubo ηgoo kε.

27 Geenεn, ε Banaban jo wvú, ε bô wvú gεn fô boom bo ntum e bo Jisos e. ε wvú see ê bó no Saul to yεnεε Tata le ê je ε bô wvú jeme, bvuu see ê bó no wvú to fewci ekumε Jisos Damaskus yaa fane kε.

28 Nonεn, ε Saul mum no nu bô bó ghane mondvuum monciim Jεlusalεm, fewci ekumε Jisos, yaa fane kε.

29 ε wvú ke no jemyi tεn ê Bojuu bò to jemyi díεw Glek, beeke mbew bô bó, ε bó mum nε no gomte keeyu wvú.

30 ε bonyii bo mbee le kiεε le bó gomte keeyu wvú, mum jo wvú bow dvú ê ke-laante kε Kaysalia le, ciinse wvú ε wvú gεn Taasus.

31 Yí kefew kekin e, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le lεεtεn yí ηgew e ê biba bi won e bì Judea bô Galilee noo Samalia le. ε Keyoy ke Yuule ge ε kentaashε kedvu ciim, bvuu no tomte ηgoo ε yí kuu. ε bó no cee, wvumte kε ε è nu Tata.

ε Bitα gεn ntεw wvù Lida noo wvù Jofa le

32 ε Bitα no ghane, gεne fô bonyii bò è nu bo Nyo' le mondvuum e monciim, ke ghan gεn buy fô bó Lida le.

33 No wvú to nu jó, yεn wee mvu le ε wvú ε kpwe keba kemwaan, ε diee nu Enias ε wvú ε ηgey wase εntaw bilum nyan.

34 No Bitα yεn wvú le, tee le, “Enias, Jisos Klistu fele wase wo. Ja we eseyse kentaw kuw.” Kan mwaan ε Enias mum ja we.

35 E bonyii bo Lida noo bo yî bale di Shalon e bocii yɛn no wee wvudvu nu e bonɛn wase, e bó lese fitele yî Tata Jisos e.

36 E to nu e kpwoon mvu nu e kelaante kè Jofa le, e è nu wee mbee, e diee nu Tabita, di nu e díew Glek e le Dokas. * Wvú to ké no gee mwɛɛm mvù jee sekeci, fii bonyii bò fuute.

37 E è no nu ediuw yoya le, e kpwoon wvudvu gbwe kencɛm, mum kpwe. E bó cuke gvune diew, ben gɛɛ e kebuw ke yew e ke ewe le.

38 No Jofa to nu mbew Lida le, e ngoo bonyii bo mbee le ke yuw le Bitu nu Lida, mum tum bolemsɛ bofɛɛ fô wvú le. E bó gɛn lɛkɛ wvú, le kee wvú, le wvú eto kɛ ncin e.

39 E Bitu mum nɛ kɛ nonɛn e bô bó no gɛne. E wvú gɛn buy fó, e bó jo wvú ben bô wvú e kebuw ke yew e ke ewe kɛ le. E bókɛ' bo bonkfɛ le bo jó bocii gem wvú tase no beele, dunɔi ndvú yì Dokas to gee seke wvú to bɛɛ dvú.

40 E Bitu bvuse bó ekfɛn bocii, tum envuw fokuse bunle, nɛ banke ye gay e gvune didvu le, “Tabita ja we.” E wvú mum yene ejise, taa Bitu, mum ja shii we.

41 E Bitu jice wvú le yî kebo le, e wvú leem we. E wvú kase tee bonyii bò è nu bo Nyo' le bô bókɛ' bo bonkfɛ le ba, dunɔe wvú e bó, e wvú e kase wase e tu dvú.

42 E saaka wvudvu saanɔen gɛn Jofa jocii. E bonyii nteen lese fitele yî Tata le.

43 E Bitu no nu Jofa yî ediuw e nteen, cee bô wee mvu wvú to seysee jéw e diee nu Semon.

10

E fíɛ diɛwɛ ɛfilɛ le to fô Konyu le

1 Wee mvu to nu e kelaante kè Kaysalia le e bó teje le Konyu, e è nu ekolɛ ke ngoo mi bonyii bo nci le bo Lum, yì bó to teje le yì Itali.

2 E wvú to nu wee e bô bonyii bocii bo e wvú yew e looce e lese fitele yî Nyo' le. E wvú wvumte bvuu bunlee Nyo' sekeci, nyaa nnya ntay e Bojuu bò to fuute.

3 E è ke no nu diuu dimew kɛ diɛwɛ didiui ditɛte le fomvunsheɛn, e fíɛ diɛwɛ ɛfilɛ le nɛ to fô wvú le, e wvú looce yɛn nceendaa Nyo'

le e fíɛ fidvu le. E nceendaa wvudvu to ley tee wvú le, “Konyu”.

4 E Konyu fan, lun ejise yî ye le bife le, “Cee ekolɛ, è nu la?” E nceendaa wvudvu tfuse le, “Nyo' nu e yuw wase bunle yo, e bvuu e yɛn nnya yì wo nyaa e bonyii bò fuute, e kume wo.

5 Yì keseen e, tumɛ bonyii Jofa e bó eɛn etee wee mvu wvú diee nu Semon, e dimew nu Bitu.

6 Wvú nu e to e no cee bô Semon mvu wvú ké no seysee jéw wvú la diew nu mbew joo yì baay e.”

7 No nceendaa Nyo' wvudvu jeme nonɛn mum nɛ. E Konyu shɛɛ tee bonyii bew bo lemme le bofɛɛ, bvuu tee tɛn wee nci mvu wvú to ké no cɛyte wvú, e è to nu wee e wvú tɛn e looce e lese fitele yî Nyo' le.

8 E bó to, e wvú see fíɛ fici yì be kooy e bó, mum tum bó Jofa.

E Nyo' dunɔe fíɛ fí nghaw e e Bitu

9 E ekfɛn buy yuu, e è ke no nu kɛ diɛwɛ emvunsheɛn ɛntelɛn e, e bó fɛɛse wase e kelaante kedvu le. E Bitu nɛ ben e yew we keebunle.

10 E jeɛn ke nɛ no yuu wvú, e wvú no shieele keediekɛn, e bó bɛɛ dɛɛle lo mwɛɛm mvudien. E fíɛ diɛwɛ ɛfilɛ le nɛ to fô wvú le.

11 E wvú yɛn e fíɛ fidvu le, e ɛbulɛ e yene, e fíɛ fimew shiile fowe nu diɛwɛ ekolɛ ke ndvu le, e bó jici yì ɛbuw yo ɛna le.

12 E dikfuu di nyám e dicii, yì lɛne, bô yì sone lo, noo mvunyiim mvù bile we, nu e ndvu yidvu le.

13 E diɛw nɛ gay e wvú le, “Bitu, nɛnɛ we eɛɛyɛ edie.”

14 E Bitu tfuse le, “Tata, kɛ è nulo e me emom kɛ, njefo me njke mbaa ndie wase fíɛ fí nɛwncɛw kɛnɛɛ fí nu sɛ fí yuule lo kɛ.”

15 E diɛw yidvu bvuu jeme e wvú le, “Fo wo enyɛnsɛ fíɛ e Nyo' e ge wase fí e no yuule kɛ.”

16 E fí kooy nonɛn buy bokaɛ botɛte, e bó mum kase bense fíɛ fidvu we.

17 E fíɛ fidvu fí toɛ diɛwɛ ɛfilɛ le ffumse Bitu e wvú no maa laa fí dunɔi le la le. Kɛ sekedvu e bonyii bò Konyu to tumɛɛ ba e to wase e biwɛ fô la di Semon wvú seysee jéw e nu, e no leeme diuw ketaan e,

* 9:36 Diee di Tabita bô Dokas nu e díew Glek e, e è nu nyam yì bó teje le lɛɛɛɛ. 9:40 Mak 5:40-41 9:43 10:6, 32 10:1 10:30-33 10:1 27:1, 3; Luk 7:2, 5 10:11 7:56 10:12 Lɛw 11:1-47; Esek 4:14 10:15 Mak 7:15, 19

18 tenje, biite le, “Wee ghane mvu nu fen e diee nu Semon Bita le?”

19 No Bita to bee kpawawci ekume fiae fidvu fi toe fô wvú le, e Keyoy ke Yuule ne gay ê wvú le, “Taa eyen, bonyii botete gomte wo.”

20 Nene we ebow é ben e bó egene ekale kemwaan. Fo wo ecimcim ke, è tum me bó.”

21 Nonen, e Bita mum ne bow, gay ê bonyii bodvu le, “E nu me wvú ben gomte. Ben to le la?”

22 E bó tfuse le, “Konèyu wvú nu ekole ke ngoo mi bonyii bo nci le bo Lum nu e tum bese. Wvú nu wee wvu teyete, fane Nyo', e Bojuu bocii bensee wvú. Nceendaa Nyo' wvú yuule mvu se nu e gay le wvú eciinse ntum é wo eto é wvú yew, é wvú eyuw fiae fi wo nu ejeme é wvú.”

23 No bó tfuse nonen, e Bita mum gay e bó ley e bó bó ce.

E Bita gen ntum Nyo' yew dvu Konèyu

E ekfun buy yuu, e wvú ne e bó bó no gene. E bonyii bo mbee le bomew bo Jofa bi wvú le.

24 E bó len ce, e bvú buy yuu e bó fese Kaysalia. E Konèyu bó bonyii bew bo kfuu le noo nsáa ye shém yi wvú to bee to ceyte wase bó.

25 No Bita to leye gene yew, e bó Konèyu tasen. E Konèyu gbwe é wvú ejise wvum wvú.

26 Geenèn, e Bita cake wvú we gay le, “Nene we, me nu ke ten fiem wee wvu wum diewe wo le.”

27 E wvú no jemyi bó Konèyu leye gene yew, ke dioo ley, yen e bonyii e njim lo yew.

28 E wvú jeme é bó le, “Ben kee ntay le nci wese baa bee le wee juu elaa ghane kenene etase nsan bó wee wvú yaa nu ke wee juu. Geenèn, Nyo' nu e dunce é me le ke me nkenke keenteje wee mvu nduu le wvú nu wee wvu ncaw kenene le ke wvú yuule ke.

29 Nonen, ben e dioo ciinse ntum le me ento, me e mum e nto, me mbaa nkicine ke. Me e mum e no mbiite é ben le laa ben tenje me le la le?”

30 E Konèyu tfuse le, “Eben nu wase ediuw ena no me nto nu yew dvu me ke diewe kefew ke keseen e didiuu ditete fomvunsheen mbunlee. E wee mvu ne sese buynen fwe dvu me e wvú e tfume ndvú e yi lawkene.

31 E wvú gay é me le, ‘Konèyu, Nyo' nu e yuw wase bunle yo e bvuu e yen nnyá yi wo nyaa é bonyii bo kefufe le, e kume wo.

32 Nonen, tum e bonyii Jofa é bó egen etee wee mvu e diee diew nu Semon, e dimew nu Bita. Wvú nu e to e no cee bó Semon wvú seysee jéw wvú la diew nu mbew joo yi baay e.’

33 Kan mwaan nonen, e me mum nciinse ntum le wo eto. Wo e to nen, fi e jon baay. Bese e mum e no nu fen é Nyo' ejise keeyuw fiae fi Tata tum wo le wo eto ejeme é bese.”

E Bita jeme é bonyii bò yaa nu ke Bojuu ekume Jisos Klistu

34 E Bita mum kew no jemyi gayte le, “Yi keceey e, me nu e n'yen le ke Nyo' dunji kejeey jeeey ke.

35 Wee tfuu wvú fane wvú bvuu gee fiae fi nu len nu e wvú fiisene wvú yaa taale laa mweten buy fee le.

36 Ben kee ntum wvú Nyo' to ciinsee fô bonyii bo Israel e, fewci saaka wvú jee le Jisos Klistu to to wvu le nyakeey nulo enu entelen jo Nyo' bó bonyii. E Jisos Klistu wvun nu Cee Ekole bonyii bocii.

37 Ben kee fiae fi to kooyee won wvú Judea le tfuu, e fi to kew Galilee ejim jo kefew kè Jon to fewci leese bonyii é joo.

38 E ben kee ten no Nyo' to tfuweet lo Keyoy ke Yuule yi Jisos wvu Nasalet e, bvuu nya mvungay é wvú, no nu bó wvú. No Nyo' to nu bó wvú, e wvú mum no lene mondvuum monciim gee lemme di jee bvuu fele bonyii bó dewle nvuwse.

39 E nu bese bó to yenene mweem mvú wvú to gee won Bojuu le tfuu, noo mvú wvú to gee é kelaante kè Jerusalem e. Bó to nu e ta wvú yi kentam e e wvú kpwe.

40 Geenèn, e è ke dioo nu ediuw eta, e Nyo' bvuse wvú yi kpwe le, ge e bonyii yen wvú le.

41 E ke e yaa nu bonyii bocii bò to nu e yen wvú le ke. E to yen ke bese bò wvú wvú Nyo' to cawee le bese efewcì ekumε Jisos. E bese to nu e diēken bvuu wuken bee bo Jisos seke wvú to buyee yí kpwe le.

42 E wvú gay le bese ke efewcì diēw Nyo' e bonyii, bvuu seje e bó le e nu wen wvú Nyo' nu e baa le wen ke esaw bonyii bò bee dvú noo bò kpweken wase.

43 Jisos wvun nu wvú bonyii bo ntum Nyo' le bocii to jemyi ekumε wvú le e nu naa yee wvú nu e lese fitele yí ye le, e Nyo' eleeshε bibefe biew fele yí diee diēw e.”

E Keyoy ke Yuule to yí bonyii bò yaa nu ke Bojuu le

44 Ke no Bitā to bee jemyi mwεεm mvun nen, e Keyoy ke Yuule ne shii, to yí wee tfuu wvú to yeke njeme wvudvu le.

45 E diuw yum bonyii bo mbee le bò e nu Bojuu bò to biε Bitā le, no bó yenεε e Nyo' e nya ten nnya ye yí e nu Keyoy ke Yuule e bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

46 E Bojuu ba no yuuke e bó jemyi diēw yí bó yaa kee ke, bensee Nyo'. E Bitā mum bife le,

47 “No Keyoy ke Yuule nu e to wase yí bonyii ban e lenlen no kí to toε yí yese beene le, e nulo e wee ebvuu etun fo bó elese bó e joo le?”

48 No Bitā bife nonen, mum gay le bó elese bó e joo e diee di Jisos Klistu le. Ejim jodvu, e bonyii bodvu leke le wvú ece bó bó yí diuw e caan se nenε.

11

E Bitā see fiε fi to kooyee yew dvu Konεyu

1 E boom bo ntum e bo Jisos e noo bonyii bo mbee le Judea jocii ke yuw le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu e fiisen wase ten diēw Nyo'.

2 E Bitā ke dioo kase ben Jelusalēm, e bonyii bo mbee le bomew mum no saake wvú. Bonyii ban nu bò to ké no leeme ke le bó kenke keetfuse wee wvú yaa nu ke wee Juu yew, e mweten se no nu wee Nyo'.

3 E bó no saake wvú biite le, “Wo se ghan neε e se laa ghane e bonyii bò bee ntffuse le, e bvuu e mese e diēken ben e bó?”

4 E Bitā mum looce nyey fiε ficii fi to kooyee, gay e bó le,

5 “Me nto nu e kelaante kè Jofa le mbunlee, e fiε diēwe εfile le ne to fò me le. E me n'yen e fiε fidvu le, e fiε fimew shiile fowe nu diēwe ekole ke ndvu le, e bó jici yí εbuw yo ena le. E fí shii, leem e me ejise.

6 E me ndioo ntaa jó, n'yen nyám e dikfuu le dikfuu le, e yimi nu yí fò yew e, yimi yí nkpwaaante bó yí sone, noo mvunyiim mvú bile we.

7 E me ne n'yuw e diēw gay e me le, ‘Bitā, nenε we esεyε edie.’

8 E me ntffuse le, ‘Tata, ke e nulo e me emom ke. Ke fiε fi ncεwnεw kenεε fi nu se fí yuule lo ke nu e ley wase e me εmvu ke.’

9 E diēw yidvu bvuu jeme we le, ‘Fo wo enyεnsε fiε e Nyo' e ge wase fí e no yuule ke.’

10 E fí kooy nonen buy bokañ botete e bó mum kase gufe fiε fidvu ficii e fí ben we.

11 Ke sekedvu, e bonyii botete fεse fò yew e fò me nto ncee, e bó ne Kaysalia, e bó tum le bó eto etee me.

12 E Keyoy ke Yuule gay e me le fo me enyaw keengεn bee bonyii bodvu ke. E boom bo bwee wesebeene le bo Jofa bo bosooaan ban bi me le, e bee bó bocii gen ley yew dvu wee wvudvu.

13 No bese ley, e wvú see e bese no wvú to yenε nceendaa Nyo' le e wvú yew, e wvú gay le wen etum wee Jofa e wvú egen etee wee mvu e bó teje le Semon Bitā.

14 Wee wvudvu nu ke eto bó saaka wvú bó bonyii bocii bo e wen yew nu ke eboy yí dvú le.

15 E me nke ndioo nkεw keenjemyi, e Keyoy ke Yuule ne shii to yí bonyii bodvu le ke lenlen no kí to toε yí yese beene le fonkεw.

16 E me n'yen nonen, mum nkume fiε fi Tata to jemyε le, ‘Jon to leese bonyii e joo, geenεn, Nyo' nu ke elese ben e e nu can Keyoy ke Yuule le.’

17 No Nyo' to nu e nya bonyii bodvu bó nnya e e nu ke yí yí wvú to nya e beene seke

beene to lesɛɛ fitele yî Tata Jisos Klistu le, é me enu yɛɛ wvù etunè fiɛɛ fi è gee Nyo'?"

18 É bonyii bodvu yuw no Bitá jeme nonɛn, fanɛ yaa ebvuu esaake wvù kɛ. É bó mum nɛ no tumte é è nu monkum mo Nyo' le gayte le, “É è fɛn nu nonɛn, kɛ tu Nyo' nu é nya wase tɛn je é bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu, le bó ekumɛn mvuntelem mvubole ke ekɛnke nshii wvù mɛy lo.”

É bonyii nteen bò yaa nu kɛ Bojuu lese fitele yî Tata Jisos e Antiok

19 Bonyii bò to saanɛnɛ no nɛw to kɛwɛɛ seke bó to yuɛ Tɛfan to nu é ɛn mondvuum e mondvuum e, ɛn buy Fonishia, é bomew ɛn Sayblus, bomew Antiok. No bó ɛnɛ nonɛn, no fewci diɛw Nyo' é è nu kɛ é Bojuu maanɛ.

20 Geenɛn, é bomew bonyii bo mbee le bò to nɛn'yɛ Sayblus noo Sɛlín, ɛn Antiok no fewci tɛn saaka wvù jee wvù ekumɛ Tata Jisos é bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu.

21 É mvunɔay mvu Tata Nyo' le, é bó ge é bonyii nteen lese fitele yî Tata Jisos e, kumɛn tu bó wvù.

22 É saaka wvudvu wvun ley bitem bi kentaashɛ ke bonyii bo mbee le Jɛlusalɛm. É bó mum tum Banaban Antiok jodvu.

23 É wvù ɛn buy jó, yɛn no Nyo' nu é buw bó bó mboyma, é wvù yuw njon, mum no teete bó le bó ebii Tata le bó mvuntelem mvubole mvunciim.

24 Banaban wvun to nu wee wvù jee, é wvù é yinɛn bó Keyoy ke Yuule bvuu kɛnke mbee ntay. Nonɛn, é wvù ge é bonyii nteen jó lese fitele yî Tata le.

25 É Banaban ke mum nɛ ɛn Taasus keegom Saul.

26 É wvù ke gom yɛn wvù le, jo é bó wvù tu jim Antiok. É bó wvù no nu jó yî kelum e kecile bó kentaashɛ ke bonyii bo mbee le, yɛyɛi bonyii nteen. É nu Antiok jodvu jò bó to kɛwɛɛ keetenɛ nɔoo bonyii bo mbee le le bonyii bo Klistu le.

27 É è ke no nu kɛ kefew kedvu le, é bonyii bomew bó ké no sɛnɛ mwɛɛm mvù bó yuuke é Nyo' jemyi, nɛ Jɛlusalɛm bow ɛn Antiok jodvu.

28 É Keyoy ke Yuule ge é mvu bó le wvù diee to nu Agabus ke nɛ leem we, tefe le jɛn yî tɛmyi nu ke ekoo won tɛfu. Jɛn yidvu to nu é ghan koo kefew kɛ Klawdius to nu Nfon wvù Lum.

29 É nɔoo bonyii bo mbee le bo Antiok yuw nonɛn, seyse le wee tɛfu esuw bigew no wvù kɛnke, é bó efi boom bo bwee bó le bó nu Judea dvù.

30 É bó mum suw, tum Banaban bó Saul dvù le bó ɛnɛn enya é bocee kentaashɛ ke bonyii bo mbee le.

12

É Nfon 'Elod nya nɛw é bonyii bo mbee le

1 É è no nu kefew kedvu le, é Nfon 'Elod kɛw no nyaa nɛw é bonyii bomew bo kentaashɛ ke bonyii bo mbee le.

2 É wvù gay é bó gbwo Jɛm wvù waa bwee Jon é wvù kpwe.

3 É wvù ke dɔo yɛn le fí nu é jon Bojuu le, é wvù mum ɛn fwe gay é bó koo tɛn Bitá. Bó to kole wvù é è nu ɛdiuw é Nkaw Blɛɛd wvù bó baa gɛɛ Fintunlɛn jó le kɛ.

4 No bó koolɛ wvù, mum fen yew ncaw e, gɛɛ nɔoo bonyii bo nci le nyɛ le bó ɛɛyɛ wvù bonɛw bonɛw. É 'Elod to gɛke Bitá nonɛn le Nkaw Danɛfey ke dɔo é fey, é wen ebvuse wvù eleke é bonyii fwe é bó esaw wvù.

5 É Bitá mum no nu kɛ yew ncaw e. Geenɛn, é kentaashɛ ke bonyii bo mbee le no bunlee Nyo' fô wvù le shiee le.

É nceendaa Nyo' bvuse Bitá yew ncaw e

6 É è ke dɔo nu ɛntan wvù ɛkfɛn nu ebuy eyuu é 'Elod ebvuse Bitá é bó esaw wvù, é Bitá no leete ɛntelɛn jo bonyii bo nci le bofɛɛ é bó é kay wvù bó boncaw bofɛɛ, é no ɛyɛ. É bonyii bo nci le bomew ɛyɛ yew ncaw é fwese.

7 É fí kooy le nceendaa Tata to nu é nɛ sɛsɛ buynɛn, é n'yuu ba yew ncaw yidvu le. É nceendaa wvudvu kum Bitá yî kɛɛnɛ le, é wvù kamse. É wvù gay é wvù le, “Ja we cekey.” No wvù gay nonɛn, é boncaw ba mum fɛyɛn can Bitá le gbwekɛn fokuse.

⁸ E wvú bvuu gay ê wvú le, “Temε ndvu yo, elese bolaba buw.” E Bitá ge nonen. E nceendaa wvudvu bvuu gay le, “Bulé ndvu yo ebii me le.”

⁹ E Bitá bu, mum no bii wvú le ekfun. Kε wvú to cim kee le fiεε fi nceendaa wvudvu gee nu kecεey kε. Wvú to kpwaake le ε nu fiεε diεwε εfile le ε fi too fô wen e.

¹⁰ E bô wvú len fey bvudvuu bvú fwe fô bonyii bo nci le to cεyte, bvuu fey bvú ejim, mum fεse diuw ketaan wvú buyte gεne εlaante le, ε bó ε fε bô ketfu. E diuw ketaan wvudvu yene kε εwvunεwvun, ε bó buy. No bó buy nonen, no lene booke kε ê je, ε nceendaa Tata Nyo' wvudvu mum nε la ê wvú ejise.

¹¹ E Bitá shεε, ε bvufee tu wvú fô, ε wvú gay le, “Keseen nu ε me ε nkíεε wase le ε nu kecεey le ε be tum Tata nceendaa we le wvú eto ebvuse me can 'Elod e, é me emboy yî ngεw wvú Bojuu se cεyte le bó nu ke enya ê me le.”

¹² No wvú kiente nonen, mum nε no gene fô yew e fo Maalia wvú bwee Jon Maaku, ε bonyii nu ε bó ε tase fô nteen ε no bunlee.

¹³ E wvú gεn buy fô, kumcε diuw ketaan, ε wan kpwoon mvu ε diee nu Loda wvú to lemte fô yew e fodvu to keeyene.

¹⁴ E wvú dioo yuw ε ε nu diεw Bitá, ε njon yu wvú, ε wvú fanε yaa yene ketaan kε, kaa nε lewte kase ley gεn yew, see ê bonyii le, “Bitá nu diuw ketaan e.”

¹⁵ E bó tfuse ê wvú le, “Wo jewte lo.” E wvú no taame kε le ε nu Bitá. E bó mum nε gay le “E nulo enu nceendaa Nyo' we.”

¹⁶ No bó to jemyi nonen, ε Bitá mεy kε no kumci. E bó dioo yene, yen kecεey ε ε nu wvú, ε diuw yum bó.

¹⁷ E wvú few bô can ε bó lu bô diuw, mum see ê bó no Tata be bvuse wvú yew ncaw e, bvuu gay le bó esee ê jem noo bonyii bo mbee le bocii. No wvú gay nonen, mum nε gεn keba kemew e.

¹⁸ E ekfun buy yuu, ε bvufee no bvunke lo bonyii bo nci le le laa ε se kooy la bô Bitá le.

¹⁹ E 'Elod bvuse bonyii le bó eghan egom wvú. E bó gom, gom nkun. E wvú mum tee bonyii bo nci le bô to cεyte Bitá ba, biwcε

mwεem ê bó, mum nε gay le bó jo bó gεn lεse. Ejim jodvu, ε 'Elod nε ê keba ke won e kε Judea le, bow gεn no nu ê kelaante kε Kaysalia le.

Kpwe Nfon 'Elod

²⁰ E to nu kefew kedvu le ε Nfon 'Elod ton'yi shém bô bonyii bo Taya noo bo Sidon. E bonyii bodvu ke mum baancε ye keegεn eku can le nyεkeey enu dvú, njefo won wvubó to kenke mwεem mvudien ε ε nu won we le. E bó gεn, yaw koo nsan bô Blastus wvú to nu cee ntow.

²¹ E diuu ke to kocεn, ε Nfon 'Elod tfume ndvú won, shii yî kawla le, mum no nyaa sa' ê bonyii bodvu.

²² E bó nε no wvuuyi lo, bensee wvú gayte le, “Wvun njeme nu wvu nyo', kε ε nu wvu wee wvu wum kε.”

²³ Kan mwaan, ε nceendaa Tata mum tum kencεm yî Nfon 'Elod e, njefo wvú to baa efese mbense wvudvu ê Nyo' kε. E ngenεse mum die wvú, ε wvú kpwe.

²⁴ Geenεn, ε diεw Nyo' no leyte ê mvuntelem mvu bonyii le, saankene gεne lo fwe fwe.

²⁵ E Banaban bô Saul ke mεse fiεε fi bó to tumεε bó Jelusalēm dvú, mum kase tu jim Antiok. E bó dioo etuu jim, jo Jon Maaku.

13

E bó tum Banaban bô Saul

¹ Bonyii bomew to nu ê kentaashε ke bonyii bo mbee le Antiok, ε ε nu bô seje mwεem mvú bó yuuke ε Nyo' jemyi, bvuu yεeyi bonyii. Bonyii bodvu to nu Banaban bô Semeon wvú bó to tenε le Wvú Yiile, noo Lushus wvu Sēlin bô Saul noo Manεen wvú bó to leyεε wvú bô 'Elod wvú wee sa'.

² E kε ke dioo nu ε bó bamte mwεem mvudien bunlee Nyo', ε Keyoy ke Yuule nε gay ê bó le, “Ben ebāa Banaban bô Saul egεε, é bó elemtē lemme di me nu ε ntee bó le bó elemtē.”

³ E bó yuw nonen, bvuu no bamte kε mwεem mvudien bunlee, ke nε gεε can yî bó le, mum ciinse bó ε bó no gεne.

E Banaban bô Saul gεn Sayblus

⁴ E Banaban bô Saul mum no gεne no Keyoy ke Yuule to tumεε bó. E bó nε bow ê

kelaante kè Sélusia le, ley ê ngu wvu ê joo le, no leenci, gene won wvu Sayblus e.

⁵ No bó lente, buy ê kelaante kè Salamis e, mum no ghane fewci diéw Nyo' yéw bunle Bojuu le, é Jon Mak ghane bô bó, fici bó.

⁶ É bó ke len won wvu ê joo entelen wvudvu le, danşen gen buy naa ê kelaante kè Bafos e. No bó gen buynen yî wee Juu mvule jó, é nu wee nfim é diee nu Bal Jisos, é wvú to ké no mbiayte le wen nu wee wvú senje mwem mvú wen yuuke é Nyo' jemyi.

⁷ Wvú to ké no shee bô Segus Baulus wvú wee sa' wvu won wvudvu le. Wee sa' wvudvu to kenke bvufee baay. É wvú ke tee Banaban bô Saul njefo wvú to gomte keeyuw diéw Nyo'.

⁸ É bó to, geenen é Elimas wvú wee nfim wé no diee diéw nu ê diéw Glek e, mum no kicine bó, momte keege le fo wee sa' wvudvu elese fitele yî Jisos e ké.

⁹ É Keyoy ke Yuule yinşen yî Saul e, wvú diee diéw dimew to nu le Baul, é wvú lun ejise yî wee nfim wvudvu le,

¹⁰ gay é wvú le, “Wo nu waa dēwle, é wo nu wee wvú bane fié fié ficii fi nu len. Kenléma bô mbiay nu é cin fô fitele fiuw e. Ké è nulo é wo enu nen se wo kumene kecéy ke Nyo' le le kí etuù mbiay e?”

¹¹ Yeké eyuw, keseen nu é kebo ke Nyo' le nu egbwe yî yo le é wo efefe, é fi ke ejo kefew é wo se ebvuu eyen ke naa diuu le.” Kan mwaan nonen, é fié fimew shii ké diéw kembew e, ban ejise Elima. É wvú mum né no ghaale lo mondvuum, gomte wee wvú ecenşee wvú.

¹² É wee sa' wé yen nonen, mum lese fitele yî Jisos e, no wvú to kenke nghaw yî mwem mvú bó to yéyi ekumé Tata Jisos e.

É Baul bô Banaban gen Antiok wvu Bisidia le

¹³ É Baul bô ngoo ye ley ê ngu e Bafos, lente joo yi baay buy ê kelaante kè Belga le won wvú Bamfilia le. No bó buy jó, é Jon Mak cine bó le, tu jim Jelusalem.

¹⁴ É bó né jó, fey gen ê kelaante kè Antiok wvu Bisidia le. É è ke no nu diuu di mbam e, é bó gen ley shii yew bunle le.

¹⁵ É bonyii ke né tan ê Nwa' bonci bo Muses e noo é wvu bonyii bo ntum Nyo' le mēse, é bocee ekole yew bunle yidvu mum tum ntum fô bo Baul e le, “Boom bo bwee wese le, é ben kenke fié keetefe bonyii dvú, é ben jeme.”

¹⁶ É Baul mum né we, ci bonyii bô kebo mum kéw no jemyi le, “Bonyii bo Israel noo bonyii bô yaa nu ké Bojuu bô wvumte ten Nyo', ben eyeké eyuw.

¹⁷ Nyo' bonyii bo Israel to nu é caw bo'icee cee bosese, ge é kfuu dibole no kuuke seke bó to nu botolo won wvú Ijiw e. É wvú ke mum bvuse bó jó bó mvungay mwew,

¹⁸ kuu shém bô bó, no taale ké fô bó le nkpwante yî bilum e mbaanyé.

¹⁹ É wvú ke ge é bó shike bitum bisoosh-wiy won wvú Kanaan e, mum nya won wvudvu é è no nu wvubo.

²⁰ Mwem mvun mvunciim to nu é jo diéw bilum gee né kecow mbaanshen e (450). No wvú nyaé won wvudvu é bó, mum géé bonyii bô esaaké bó. É bó saw gen buy yî kefew ké wee ntum we wvú Samwel to saake le.

²¹ Ké yî kefew keké le é bó ke né léké keekenke é è nu nfon, é Nyo' mum nya Saul, waa Kish wvu é kfuu di Benjamin e. É wvú saw bvunfon yî bilum e mbaanyé.

²² É Nyo' ke shwaw wvú, géé Dawe Nfon wvubole. Nyo' to nu é jeme ekumé Dawe wvun le,

‘Me nu é n'yen é Dawe wvú waa Jēse nu fitele fiem.

Wvú nu ke egee fié ficii fi me ngomte.’

²³ É to nu é kfuu di Nfon Dawe wvun e di Nyo' to bvuseé Mboyse, nya é bonyii bo Israel no wvú to kawé. É Mboyse wvun nu Jisos.

²⁴ É Jisos wvun se keeke ekéw lemme diéw nu é Jon to fewci wase é bonyii bocii bo Israel le bó ekumen mvuntelem mvubole é wen elese bó é joo.

²⁵ É Jon ke no nu wase keemése lemme diéw, ke né bife é bonyii le, ‘Ben kpwaake le

me nu yee? Ke me n'yaa nu wee wvù ben ceyte ke. Wee wvudvu too ejim jo me, e me mbaa encim enkocèn keengvuwce mbaaye bolaba bew ke.' ”

²⁶ E Baul gen fwe jeme le, “Boom bo bwem e bò è nu kfuu di Abila'am e noo ben bonyii bocii bò yaa nu ke Bojuu bò wvumte ten Nyo', Nyo' to ciinse ntum wvun wvù è nulo é bonyii eboy yî dvù le e è nu è beene.

²⁷ Geenèn, e bonyii bo Jelusalem bò bonyii bobole bò saake won, fanje yaa jo Jisos diewe Mboyse le ke. E bó bvuu fanje yaa kiese kenye ke mwem mvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanje ekume wvù ke. E è nu ke mvù mvù bó to shee taanke ediuw e mbam e ecii. E bó ke dioo gay le bó eyu wvù nonèn, e fifin mum ge e fí to kocèn no bonyii bo ntum Nyo' le to jemye.

²⁸ Naa no bó to baa cim yen jay wvù è nulo é bó eyu wvù yî dvù le ke, e bó gen ke fwe gay è Baylet le bó eyu wvù.

²⁹ E bó ke ge fíe ficii no Nwa' Nyo' to jemye ekume Jisos, e bó shike wvù yî kentam e gen lese wvù è jem.

³⁰ Geenèn, e Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le.

³¹ E wvù ghan yî ediuw e nteen dunce ekole kew è bonyii bò bò bó to nen'ye Galilee gen Jelusalem. E nu bó bò fewci ekume wvù keseen è bonyii bo Israel.

³² Nonèn, bese e no nu ten fen keseen kefewce saaka wvù jee wvudvu è ben. Saaka wvudvu nu le, fíe fí Nyo' to kawee bo'icee cee bonyii bo Israel dvù,

³³ nu e wvù e ge wase fíe to e kocèn keseen kefew keseebeene le, beene bò nu boom bobole. Fifin kocine no Nyo' to bvuse Jisos yî kpwe le. Bó to nu e san wase ekume fíe fin è Nwa' Mbense le biba bifee, e Nyo' jemyi le,

‘Wo nu Waa wem,

e me nu wase Ico eben.’

³⁴ Ekume mbvuse wvù Nyo' to bvuse Jisos yî kpwe le le fo wvù efo ke, Nyo' to nu e jeme è yin je le le,

‘Me nu nke enya è ben kembonen kè è nu kem,

kè me nto nkawee Dawe dvù, nlew.’

³⁵ Fí nu e bó e bvuu e san bvudvu bvumew e è Nwa' Mbense le e Dawe gayte le,

‘Ke wo nu ke ecine Waa wo lemme wvù Yuule le,

é wvù efo è jem ke.’

³⁶ Fi ekume Dawe nu e wvù to lem lemme diew di Nyo' to nyae è wvù yî kefew kew e, ke kpwe e bó dwey wvù mbew bo ice le, e wvù fo.

³⁷ Geenèn, e wee wvun wvù Nyo' to bvuse yî kpwe le to baa fo è jem ke.

³⁸ Nonèn, boom bo bwem e, ben emum ekeè ntay le saaka wvun wvù bó fewci le Nyo' leeshi bibefe bi bonyii le nu e wvù leeshi nje Jisos wvun.

³⁹ Wee wvù nu e lese fitele fiew yî Jisos e, nu e wvù e boy wase yî bibefe biew e bicii, e è nu fíe fí è nulo nci Muses saa ege ke.

⁴⁰ Nonèn, ben eyenè fo fíe fí bó sanje è Nwa' bonyii bo ntum Nyo' le ke ekoo ben. Bó jemyi jó le,

⁴¹ ‘Ben eyeke eyuw ben bò weysee Nyo'.

Diuw nu ke eyum ben, é ben ekpweken.

Me nu nke emom fíe yî kefew kenèn e,

e è nu fí wee be jeme lo è ben, ben saa ebee ke.’ ”

⁴² E Baul bò Banaban ke dioo ebuyte yew bunle yidvu le, e bonyii bodvu no leke le bó ke ebvuu eto ke bvù mbam wvù too le ejeme mwem mvun.

⁴³ E bonyii ke dioo buy yew bunle le, e bonyii nteen bò to nu Bojuu bò bonyii bò to bankee lo tu bo mbee Bojuu le, no bii Baul bò Banaban e. E bó no jemyi teete bonyii bodvu le bó eyuukè ke e è nu Nyo' le wvù nu e buw bó bò nfi we.

⁴⁴ E è ke no nu bvù mbam wvù biw wvuw le, e kelaante no gomte keebuy lo kecii keeto eyuw diew Nyo'.

⁴⁵ E Bojuu yen no kebombom ke bonyii le tase nonèn, mum no bene kendon, kicine fíe fí Baul jemyi, nan'yi wvù.

⁴⁶ E Baul bò Banaban no jemyi lo yaa fane ke, gayte le, “Fí nu len le bese bee keeyaw efewce diew Nyo' e è nu è ben Bojuu. No ben nu e nwase lo, e jo bikuu binen le ben baa kocèn keeke ekenke nshii wvù mey

lo, tu bese nu ebanke fisese efewci ε è nu ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

⁴⁷ Ε nu no Nyo' nu ε gay ê bese, no wvú to jemyεε le,

'Me nu ε ntome wo le wo enu ken'yeese ke bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, ε wo ege ε bonyii bo εbuw ε won ε ecii ke eboy.' "

⁴⁸ Ε bonyii bò yaa nu ke Bojuu yuw nonεn, mum no yuuke njon, bensee diεw yì yi Tata. Ε bonyii nteen bee saaka wvudvu le, ε è nu bò Nyo' to nu ε baa wase le bó nu ke ekenke nshii wvù mεy lo.

⁴⁹ Ε diεw yì yi Tata mum len won wvudvu le tfuu.

⁵⁰ Geenεn, ε Bojuu mum nε beyse bocee ntεw bò boke' bo bonyii bo baay baay e, ε bokεnε ban nu bò to ké no too yew bunle le, ε bó no bane Baul bò Banaban, mum kun bó le bó enε jó.

⁵¹ Ε bó dioo nεn'yi nonεn, kucε kebvu ke yì bikaa bibole le è nu nciise fiεε fi bó mom, mum gen ê kelaante kè Ikonium e.

⁵² Ε ηgoo bonyii bo mbee le shεε no nu fibole yuuke njon baay, ε Keyoy ke Yuule ε yinεn yì bó le.

14

Ε Baul bò Banaban fewce saaka wvù jee εkumε Jisos Ikonium

¹ No Baul bò Banaban genεε Ikonium, bvuu ge ke lenlen no bó to geε Antiok, keeley yew bunle Bojuu yi jó le, efewci saaka wvù jee dvú. Ε bó looce fewce, ε Bojuu noo bonyii bò yaa nu ke Bojuu bee nteen.

² Geenεn, ε Bojuu bò to fanεε keebεe nε beyse bonyii bomew bò to yaa nu ke Bojuu, befe bò mvuntelem mvubole le bó eton'yi shém bò bonyii bo mbee le.

³ Ε Baul bò Banaban mεy ke jó ε kefew defε, no fewci yaa fane ke εkumε Tata. Ε Tata nya bó bò mvungay keegε mwεεm mvù dunci mvungay mvu Nyo' le bò mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e mvù dunci le fiεε fi bó fewci εkumε Tata no wvú nu ε buw bonyii bò mboyma nu keceεy.

⁴ Ε bonyii bo ê kelaante kedvu le gawsεn. Ε bomew tu ê keba ke Bojuu bò to fanεε keebεe ba le, ε bomew tu ê keba ke boom bo ntum e bo Jisos e.

⁵ Ε Bojuu ba bò bonyii bò yaa nu ke Bojuu noo bikuu bi won e tase, cu ntaη keenyεwle bò boom bo ntum e bo Jisos e, etumyε bó bò εta ε bó ekpwekεn.

⁶ Ε bó kiεε ntaη wvudvu, mum lewte gen won wvù Likonia le, no ghane ê bilaante bì Lista bò Delbi le noo ê bontεw bò mbew jó le,

⁷ fewci saaka wvù jee jó.

Ε Baul bò Banaban fε ηkεwle Lista

⁸ Wee mvu to nu Lista, ε wvú to ké no shee ke fokuse, ε è yaa nulo ε wvú elen ke, njefo bó to boke wvú ε è nu ηkεwle. Ε è ke no nu diuu dimew,

⁹ ε wvú shii no yeke fiεε fi Baul to yeεyi. Ε Baul lun ejise yì ye le, yen ε wee wvudvu kenke mbee le Nyo' nulo efe wen,

¹⁰ mum gay ê wvú foweεwe le, "Ja eleem we." Ε wvú mum sele we, kεw no lene.

¹¹ Ε kebombom ke bonyii le yen fiεε fi Baul ge, mum no sane εtale, jemyi ê diεw yi Likonia le le, "Bonyo' nu ε tu bonyii ε shii ε to ê beene le."

¹² Ε bó mum no teηε Banaban le Siyus, mum teηε Baul le Emis * no è to ké no yamte ke wvù jemyi.

¹³ Ε to nu ε yew ncese nyo' wvù bó teηε le Siyus wvun nu mbew kelaante kedvu le. Ε cee ncese wvu fó mum jo bona' bò bolemse noo fow no too dvú diuw ketaaη e le bò bonyii ege ncese dvú ê Banaban bò Baul.

¹⁴ Ε boom bo ntum e bo Jisos e ban kiεε fiεε fi bò bonyii bodvu to gomte keegε, saaye ndvú ye le, † lewte ley ê bonyii bodvu ente, no kayte le,

¹⁵ "Bonyii ban, ben gee ε è nu la fin? Bese nu ke bonyii lenlen diεwe ben e, ε bese to fen keefewce saaka wvù jee wvù nεn'yi fô Nyo' le le ben ecine bonyo' bo εcici ban e, ebii ε è nu Nyo' wvù Nyo' le. Nyo' wvun nu wvù to bomεε εbule bó nshε noo jóo yi baay baay

13:47 YeSa 42:6; 49:6

13:48 11:18

13:49 2:41

13:51 18:6; Luk 9:5

14:1 17:2

14:2 13:45

14:3 2:22

14:5 14:19; 2Tim 3:11

14:6 Mat 10:23

14:8 3:2

14:11 28:6

* 14:12 Siyus to nu nyo' Boglek wvu baay, ε

Emis nu wvù gene bontum bew.

14:13 10:25-26; Dan 2:46

† 14:14 Bó to saayi ndvú keedunεε le fiεε fi bó gomte

keegε nu ε sase bó. 14:15 Ksm 20:11; 1Kol 8:4-6

bô mwεem mvunciim mvù nu mondvuum man e.

¹⁶ E to nu fwele, ε wvú cinε bonyii le bitum e bicii, ε bó no gee no bó koonke.

¹⁷ Geenεn, ε wvú no gee ke mwεem mvù jee fô bonyii le keedunçi le wen nu dvú. E wvú no nyaa bó bô jan, ε bó kenke ngu ê kefew ke len e, diee yuuke njonj.”

¹⁸ Naa no Banaban bô Baul jemyεε mwεem mvun ê bó nen, ke ge lo le ce', ε bó se lu keege ncese ê bó.

¹⁹ E Bojuu bomew ke ne to jó, ε bó ne Antiok bô Ikonium, beyse bonyii nteen ε bó tumyε Baul bô eta. No bó tumyεε, mum gufe buy bô wvú elaanke kpwaake le wvú nu ε kpwe wase.

²⁰ Geenεn, ε ngoo bonyii bo mbee le ke to tase ê wvú we, ε wvú kase ne we, tu elaanke jodvu. E bvú ke buy yuu, ε bô Banaban mum ne jó, no gene ê kelaante kè Delbi le.

²¹ No Baul bô Banaban ley Delbi, fewce saaka wvù jee ekumε Jisos, kenke bonyii bo mbee le jó nteen. E bó ke ne jó kase no tuu jim, fele ê bilaante bi Lista bô Ikonium noo Antiok wvu Bisidia le.

²² E bó no fele nonεn, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le, teete bó le bó emεy ke eleemε ntay yî mbee wvubole, keè le bô bowen kenke keeke eyen bongew nteen se keeke eley bvunfon bvú Nyo' le.

²³ E bó bvuu no baayi bocee bintaashe bi bonyii bo mbee le, gεεle ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii. E bó dioo gεεle no bamte mwεem mvudien bunlee mum nya bó can Tata Jisos wvù bó beje wvú le.

E Baul bô Banaban tu jim Antiok wvu Silia le

²⁴ E Baul bô Banaban ke fey wonj wvù Bisidia le, danşen gen wvù Bamfilia le,

²⁵ fewce diεw Nyo' ê kelaante kè Belga le, mum bow gen ê kelaante kè Atalia le.

²⁶ No bó bow jó, ley ê ngu wvú ê joo le, mum kase no tuu jim Antiok. E Antiok jan nu jò bó to nyae bó can Nyo' le ε wvú buw bó bô nfi we ε bó se mum no ghane gee lemme din di bó to mεεε.

²⁷ No bó fεse jó, baance kentaashe ke bonyii bo mbee le, see fiεε ficii ê bó no

Nyo' se lemεε bô bó, bô no wvú se yen'yεε mvuntelem mvu bonyii bô yaa nu ke Bojuu le, é bó elese fitele yî Jisos e.

²⁸ E Baul bô Banaban ce bô ngoo bonyii bo mbee le bodvu ε kefew defe.

15

E bonyii bo mbee le shii nshii Jelusalem

¹ E bonyii bomew ke ne Judea, bow to Antiok, mum no yεyi bonyii bo mbee le le ke è nulo é Nyo' eboyse wee se bó nu ε tfuse mweten yew no nci Muses dunçi ke.

² E Baul bô Banaban ma lo n'yεyi wvudvu, ε bô bonyii bodvu she bew mbew yî dvú le ε è yaa nu wvu wεε ke. E fi ke ghaw, ε kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Antiok baa Baul bô Banaban noo bonyii bo mbee le bomew, tum le bó eben Jelusalem eyen boom bo ntum e bo Jisos e bô bocee kentaashe ke bonyii bo mbee le ke jó le, le bó elese diuw fô fiεε fidvu le.

³ Nonεn, ε kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Antiok mum ciinse bó, ε bó no gene fele biba bi Fonishia bô bi Samalia le senje ê bonyii bo mbee le bo jó le bonyii bô yaa nu ke Bojuu nu ε kumen wase. E bonyii bocii no yuuke nonεn, lanlanε baay.

⁴ E bó ke ben gen fεse Jelusalem, ε kentaashe ke bonyii bo mbee le bô boom bo ntum e bo Jisos e noo bocee kentaashe ke jó fiisen bó. E bó see fiεε ficii ê bó no Nyo' se lemεε can yibole.

⁵ Geenεn, ε bonyii bo mbee le bomew bô to nu ten ê ngoo Bofalasii le, ja we gay le, “Bó kenke ke keetfuusε bonyii bô yaa nu ke Bojuu yew, gaytε ε bó gεεle bonci bo Muses e.”

⁶ No bó gay nonεn, ε boom bo ntum e bo Jisos e bô bocee kentaashe bvuu shii keeley ente jo fiεε fidvu.

⁷ E bó ke she jeme gen ncejole, ε Bitā ne leem we gay le, “Boom bo bwεem e, ben kee le è to nu fwele ε Nyo' baa me ê ben ente le è nu diuw wεm e wvù bonyii bô yaa nu ke Bojuu nu ke eyuuke saaka we wvù jee, beje wvú le.

⁸ E Nyo' wvù kee mvuntelem mvu bonyii le, dunçe le wen nu ε fiisen bonyii bô yaa nu

ke Bojuu, nya bó bô Keyoy ke Yuule lenlen no wvú to nyaε ê beene.

⁹ Wvú to baa dunji kejeεy jeεy beene ε bonyii bodvu ke. Wvú to nu ε ge ε mvuntelem mvubole no yuule njefo bó to nu ε lese fitele yí Jisos e.

¹⁰ No fí nu nonen, ben ε ghan neε ε se no gomte keeshiike fitele fi Nyo' le, joo bvujite gεεle yí ngoo bonyii bo mbee le, ε bvujite bvun to ghaw wase beene noo bo'icee cee bosεbeene?

¹¹ Fí baa nu len ke. Beene nu ε bee le Nyo' boysee beene ε ε nu nje mboyma wvú Tata Jisos nu ε buw beene dvú. ε ε nu ke ten lenlen no wvú boysee bonyii bò yaa nu ke Bojuu."

¹² No Bitá jeme ε mεse, ε bonyii bocii cife, mum no yeke no Banaban bó Baul fεle no bó se ghane gεne fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, ε Nyo' nyaa bó bô mvungay le bó egeε mwεem mvú dunji mvungay mvu Nyo' le bó mwεem mvu diuw wvú yumεen e dvú.

¹³ ε bó jeme mεse, ε Jεm mum gay le, "Boom bo bwεem e, ben eyeke eyuw.

¹⁴ Semon be ε see wase ε beene no Nyo' to kewεε dunce ten shieε we fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, caw bomew ε bó εnte le ε nu bew bonyii.

¹⁵ ε fiεε fí bonyii bo ntum Nyo' le to sanjeε lene ke ekale kemwaan bó fí Nyo' to geε. Bó to san le,

¹⁶ 'Kefew too lo kè me nu nke enkase ento, enseyse yew Dawe yí nu ε gbwe wase. Me nu nke en'yoo binffuy bidvu, é yí ekase eleem we.

¹⁷ Nonen, é kebese ke bonyii le emum egomte Tata, ε bonyii ban bocii nu bò yaa nu ke Bojuu bò me nu ε ncaw le ε nu bem bonyii.

¹⁸ Fífin nu ε é jemyi Nyo', ε wvú to ge wase ε bonyii kiεε ε è bεε lo bvuyvuum e.'

¹⁹ Me ε no n'yεne fiem le fo beene enyaà ngεw ε bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò nu ε lese fitele yí Nyo' le ke.

²⁰ Beene esan ke ε è nu nwa' fô bó le, egay le fo bó edieε mwεem mvú bonyii nu ε ge bintanje dvú fô bonyo' le ke, njefo è nu mwεem mvu nnyen e. Fo bó ekenkè fiεε keege bó kenjan ke. Fo bó edieε nyam yí nu se bó sele lo εεmε ε buy ke. Fo bó edieε εεmε ke nyam e ke.

²¹ Bó san nonen, njefo bonci bo Muses e ban nu ε bó to yεyi wase ncejole mond-vuum monciim ε bonyii yuuke, ε è nu ke bó bó bó taanke eben yéw bunle le εdiuw ε mbam e εcii."

ε bó san nwa' fô bonyii bo mbee le bò yaa nu ke Bojuu

²² Nonen, ε boom bo ntum e bo Jisos e bó bocee kentaashε noo kentaashε ke bonyii bo mbee le kecii bee fifiε, mum yen le fí jee le bó ebāa bonyii ε bó εnte etum é bó bo Banaban noo Baul egeε Antiok. ε bó mum baa Judas wvú dieε diew dimew to nu le Basabas, bvuu baa ten Silas. Bonyii bo bofεε ban to nu bikuu εnte jo bonyii bo mbee le.

²³ ε bó san nwa' wvú bó nu etum bó dvú ε wvú nu le:

"Bese boom bo bwee wene le bò nu boom bo ntum e bo Jisos e bó bocee kentaashε gayte ben e bonyii bo mbee le bocii bò yaa nu ke Bojuu, bò nu ε kelaante kè Antiok e bó bò nu keba kè Silia le noo bò nu ε kè Silishia le.

²⁴ Bese nu ε yuw le bonyii bomew nu ε buy ε bese εnte ε to ε no nyaa ngεw, bvunse bvufee bvunen bó n'yεyi mvu se ε tum bese bó nkuuη.

²⁵ Nonen, bese ε mum ε shii bocii ε bee le bó ebāa bonyii bomew etum fô ben e, é bó etoò bó bo Banaban noo Baul bò nu nsāa yese shém.

²⁶ Bonyii ban nu ε bó ε yefe wase kpwe ye le nje lemme di Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le.

²⁷ Bese ε mum ε tum Judas bó Silas le bó eto ebvuu ejeme ten bó diuw fiεε fí nu ε nwa' wvun e.

²⁸ Bee bo Keyoy ke Yuule nu ε yen le fí baa jee keeyikε ben bó bvujite bvumew efey bonci bo shieε le ban bò nu le:

²⁹ Fo ben edieè mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge bintanε dvú fô bonyo' le κε. Fo ben edieè ελεμε ke nyam e κε. Fo ben edieè nyam yì nu σε bó sele lo ελεμε ε buy κε. Fo ben ekenkè fιεε keege bô kenjan κε. Ε ben lewte mwεεm mvun, tu ben gee len. Bó ε shεε wase.”

³⁰ Ε bó san nonen mum tum bonyii ba dvú ε bó bow dvú Antiok. Ε bó gen, kum kentaashe ke bonyii bo mbee le ke jó kecii, nya nwa' wvudvu ε bó.

³¹ Ε bó tan nwa' wvudvu, ε saaka wvudvu leεse mvuntelem mvubole, ε bó yuw njon baay.

³² Ε Judas bô Silas bò to nu bonyii bò seje mwεεm mvù bó yuuke ε Nyo' jemyi, nya bontefe nteen ε bonyii bo mbee le, ge ε bó no kenke mvungay ε mvuntelem e.

³³ Ε bó bosen ce jó ntay. Ε bonyii bo mbee le ke ciinse bó ε bó no kaase bô nyεkeey tuu jim fô bonyii bò to tumεε bó le.

³⁴ *

³⁵ Ε Baul bô Banaban bosen ce Antiok ntay, ε bô bonyii bomew yeeyi bvuu fewci diεw Tata.

Ε Baul bô Banaban gawsen

³⁶ Ε kefew ke dioo gence, ε Baul gay ε Banaban le, “Bee wo ekase etu jim eghan bilaante bi bee wo se fewci diεw Tata bí le, eyen laa bonyii bo mbee le bo jó gee neε le.”

³⁷ Ε Banaban mum no gomte keejo Jon Mak le bô bó eghane.

³⁸ Geenεn, ε Baul fanε yaa ekoonke le bó ejo wvú κε, njefo wvú to nu ε cine bó le Bamfilia fanε yaa mese lene di bó bó to kenke κε.

³⁹ Ε Baul bô Banaban ke she kicen baay, mum gawsen. Ε Banaban jo Maaku, ε bó wvú ley nguwwu ε joo, gen Sayblus.

⁴⁰ Ε Baul caw fiew ε ε nu Silas. Ε bó wvú dioo nen'yi, ε bonyii bo mbee le nya bó can Tata le ε wvú buw bó bó nfi we.

⁴¹ Ε bó gen je biba bi Silia bô bi Silishia le, no ghane yvuwse mvuntelem mvu bintaashe bi bonyii bo mbee le.

16

Ε Timatio ley ngoo Baul bô Silas e

¹ Ε Baul ghan gen buy ε kelaante kè Delbi le, ke ne gen ε ke Lista le. Wee ngoo Jisos mvu to nu Lista jodvu ε diee nu Timatio, ε bwee nu wee Juu, nu ten wee mbee, geenεn ε ice to nu wee Glek.

² Timatio wvun to nu wee ε bonyii bo mbee le bocii bo Lista noo bo Ikonium bensee wvú.

³ Ε Baul no gomte keejo wvú le bô wvú eghanε, mum tfuse wvú yew. * Ε wvú to tfuse wvú yew nonen, njefo Bojuu bocii bò to cee biba bidvu le to kee lo le icee Timatio to nu wee Glek.

⁴ Ε bó mum no ghane, gene ε bilaante le, dioo gene no seje ε bonyii bo mbee le bonci bò boom bo ntum e bo Jisos e noo bocee kentaashe ke Jεlusalεm to shileε bee le bó egεlε.

⁵ Nonen, ε bintaashe bi bonyii bo mbee le bidvu mum no temyi gene fwe fwe yî mbee le. Ε bonyii no biise bó le εdiuw εcii.

Ε fιεε diεwε εfilε le to fô Baul e Towas

⁶ Ε Baul bô ngoo ye ne le bó egen efewce diεw Nyo' won wvú εsia le, ε Keyoy ke Yuule tun. Ε bó mum len wase fey ε ε nu je keba kè Fligia bô kè Galεshia le.

⁷ Ε bó ke dioo gen buy mbew won wvú Misia le no gomte keeley gen keba kè Bitinia le, ε Keyoy ke Jisos e bvuu tun.

⁸ Nonen, ε bó mum fey won wvú Misia le, dansen gen ε kelaante kè Towas e.

⁹ Ε ε ke no nu entan, ε fιεε diεwε εfilε le ne to fô Baul e. Ε wvú yen ε fιεε fidvu le ε wee mvu wvu Masedonia leeme leke wvú le, “Kee wo, lente κε eto Masedonia jan efi bese.”

¹⁰ No fιεε fidvu to fô Baul e nonen, ε bee bó † mum yen le Nyo' nu ε dunce ε bese le bese egen efewce saaka we wvú jee won wvú Masedonia le. Kan mwaan, ε bese mum seyse keegen jó.

Ε Lidia lese fiteley yî Jisos e Filibi

15:32 11:23, 27 * 15:34 Bonwa' bo boyvuum bomew kenke kencim ke 34, ε kí nu le, “Geenεn, ε Silas mey fiew Antiok.” 15:37 12:12 15:38 13:13 15:39 13:4 15:40 14:26 16:1 14:6; Lum 16:21; 1Kol 4:17; Fili 2:19; 2Tim 1:5 16:2 6:3; Fili 2:20, 22 16:3 Gal 2:3-5; 1Kol 9:20 * 16:3 Bó to tfuse Timatio yew wvu le ε nulo ε wvú efewci diεw Nyo' ε Bojuu ε bó yaa nyaake κε wvú no ice to baa nu wee Juu κε. 16:4 15:22-29 16:5 2:41 16:6 10:19 † 16:10 Luk wvú to sanεε nwa' wvun to ley ngoo bo Baul e Towas fen, ε bó bó no lene.

11 E bese ne Towas, lente teyey ê nguwa wvú le, buysen Samotes. E bvú buy yuu e bese gen fwe buy Niabolis.

12 E bese ke ne fó len gen Filibi, e è nu kelaante ke ê keba ke fwe le Masedonia. ‡ Kelaante kedvu to nu wase ke bala bo Lum e. E bese ce jó yí ediuw e.

13 E è ke no nu diuu di mbam e, e bese buy elaan te jodvu, gen diuw joo le fô bese to kpawwaci le bvudvuu bvú Bojuu le bvú bunle le nu enu. No bese gen, e bokene bomew to tase wase fó, e bese mum shii no jemyi ê bó.

14 Kpwoon mvu to nu fó yuuke ten e diee nu Lidia, e wvú to ké no wvumte Nyo'. Wvú to buy ê kelaante kè Tayatila le, e wvú to ké no geese kfu ndvú yimi, e yí nu ke yí ye ele lo, lumte. E Tata yene fitele fiew, e wvú bee fi fi Baul to jemyi le.

15 E bó ke lese wvú bô bonyii bo ê wvú yew ê joo, e wvú mum leke bese gay le, "Kee ben, é ben fen nu e yen le me nu e nlese fitele fiem ficii yí Tata le, é ben to ke gen ce ê me yew." E wvú mey ke no nyeyi nonen, e bese ke ghan bee gen.

E bó fen Baul bô Silas yew ncaw e Filibi

16 E è ke no nu diuu dimew e bese dioo ege ne fô bvudvuu bvú bunle le, tasen bee bo wan kpwoon mvu e è nu nfa. Wvú to kenke keyoy kemew yí ye le, e è nu kè ké ge e wee no nu wee diam. Bonyii bô to kenke wan kpwoon wvudvu to kawte bigew yí ye le naa ntay nje wvú to ké no seje mwem mvu nu ke ekooy.

17 E wan kpwoon wvudvu dioo yen bee bo Baul e, mum no bii bese le wamte, gayte le, "Bonyii ban nu bonyii bo lemme le bo Nyo' wvú nu ekole ke Mwem Mvunciim e, e bó dunji je yí è nulo é ben eghan jó se boy."

18 E wvú ke ge nonen buy ediuw nteen, e fi ke ne ton'ye Baul, e wvú banke ye wam keyoy kedvu gay le, "Me ngayte ê wo ê diee di Jisos Klistu le, buye yí wan wvun e." E kí mum buy yí ye le ke sekedvu.

19 E bonyii bô to kenke nfa wvudvu yen le je bowen yi bigew nu e yí e ka wase, e bó mum koo Baul bô Silas gufe gen bô bó fwe

dvu bocee won ya le fô bó to ké no saake bonsaw.

20 No bó gen bô bó, leke fwe dvu bala bo Lum bô to saake bonsaw gay le, "Bonyii ban nu Bojuu, e bó nyaa ngew ê kelaante kesese le.

21 Bó yeeyi bonyii bô nce wvú nci wese baa bee ke. Bese nu bonyii bo Lum, e è yaa nulo é bese ebii nce wvudvu le ke."

22 E kebombom ke bonyii le kè to nu fó mum tom bó, fente yí Baul bô Silas e. E bonyii bô to saake bonsaw ba mum saaye ndvú yí Baul bô Silas e, gay le bó etam bó.

23 E bó looce tam bó ntay, jo bó gen lese yew ncaw e, gay ê wee wvú to ceyte yew ncaw le wvú eceyte bó ntay.

24 No wvú yuw nonen, mum jo bó gen fen naa ê kebuw ke ente le yew ncaw e, fen bikaa bibole ê difwan e.

25 E è ke no nu ke diewe entan entelen e, e Baul bô Silas bunlee yemte bensee Nyo', e bonyii bo ncaw e yeke,

26 e nshene sese shiw bô mvungay, e yew ncaw shiw gen buy yí kenffuy e. Kan mwaan, e dew fwese yicii yene ye, e boncaw feyken yí bonyii bo ncaw e bocii.

27 E wee wvú to ceyte yew ncaw yidvu kamse, dioo yen e dew fwese nu ye, e wvú mum no kpwaake le bonyii bo ncaw e nu e bó e lewte wase. E wvú mum baa nyo ê nku le le wen eyu ekole kew dvú.

28 E Baul wam foweewe gay le, "Fo wo eyu ekole kuw ke. Bese nu fen bocii."

29 E wee wvú to ceyte yew ncaw wvudvu tee e wee to bô ken'yeese, e wvú lewte ley yew, gen tum envuw fwe dvu Baul bô Silas ciinke bô nfan.

30 E wvú ne jo bó, buy bô bó ekfun, bife ê bó le, "Bo'icem, è nulo é me enge nee nse mboy."

31 E bó tfuse ê wvú le, "Lese fitele yí Tata Jisos e, é ben e bonyii bo ê wo yew ke emum eboy."

32 E bó mum fewce saaka wvu ekume Tata ê bô bonyii bo ê wvú yew.

33 E wvú ke jo bó ke entan jodvu, cuke bilente bibole. Kan mwaan, e bó mum lese wvú bô bonyii bocii bo ê wvú yew ê joo.

‡ 16:12 Masedonia to nu e bó e gaw biba binew, e kin to nu ke fwe. 16:13 17:2 16:14 17:4 16:15 8:36 16:16 19:24 16:17 19:15; Luk 4:34, 41 16:18 3:6 16:20 17:6 16:22 2Kol 11:25; 1Tes 2:2 16:27 12:18-19 16:30 2:37; 11:14; Jon 6:28-29 16:33 16:15

34 E wvú mum jo bó, ε bô bó ben ê wvú yew, ε wvú nya mwεem mvudien ε bó die. E bô bonyii bocii bo ê wvú yew mum no lanlaje le bó nu ε lese wase fitele yí Nyo' le.

35 E εkfun ke buy yuu, ε bala bo Lum ba bô to saake bonsaw tum bonyii bo nci le le bó egeen egay ê wee wvú cεyte yew ncaw we le wvú ebvuse bonyii ba é bó egeenè.

36 E wee wvú to cεyte yew ncaw wvudvu mum gen yen Baul e, gay ê wvú le, “Bala nu ε ciinse ntum le me embvuse ben, é ben egeenè yí nyεkeey e.”

37 Geenεn, ε Baul gay ê bonyii bo nci le ba le, “Bó se nu ε tam bese ya le se bó nu ε yaw wase ε saw nsaw wese ηkuuη, ε bese nu ke ten bonyii bo Lum, ε bvuu ε fen bese yew, ε no duu keseen le bó ebvuse bese ejim ejim neε le? Ke è nulo é fí ekooy ke. E nu ke eto ke bala bodvu fen se bvuse bese.”

38 E bonyii bo nci le ba kase tu jim see ê bala bo Lum ba no Baul jeme. E bó yuw le Baul bô Silas nu ten bonyii bo Lum, mum no fane.

39 E bó mum to ku can ê bó, bvuse bó yew ncaw e, ciinse bó, lekε le bó ene εlaante jodvu.

40 E Baul bô Silas buy yew ncaw e, gen yew dvu Lidia ε bonyii bo mbee le nu dvú, ε bó tefe bó mum nenε jó.

17

E Baul bô Silas gen Tesalonika

1 E Baul bô Silas mum no gene, fey ê bi-laante bi Amfibolis bô Abolonia le, danşen gen buy Tesalonika. E yew bunle Bojuu to nu jó.

2 E Baul mum gen ley yew bunle le ke no nce we to ké no nu, no too jemyi ê bonyii dvú yí εdiuw ε mbam e εta, dunçi fiεε ficii ê Nwa' Nyo' le.

3 E wvú no dunçi jó, cεeyi le Mboyse wvú Nyo' to kawεε to kenke keeke eyen ηgew, ekase ebuy yí kpwe le. E Jisos wvun wvú wen fewci εkumε wvú nu Mboyse wvudvu.

4 E bonyii bomew yuw nonεn, bee bene Baul bô Silas e. E Boglek bomew bô to

wvumte Nyo' noo bokεne bo baay baay bomew bee ten nteen.

5 Geenεn, ε Bojuu bomew mum no bene kendon bô Baul noo Silas, kum bonyii bomew bô to gbwayte εcici ε bô bó taashε kebombom e, kεw diuw εlaante. E bó mum ne gen ηgoy yew Jason le bó gomte Baul bô Silas keebvuse enya ê bonyii εkfun.

6 E bó dioo gom ηkuuη, mum gufe Jason bô bonyii bo mbee le bomew gen bô bó fwe dvu bocee ntεw, no wamte gayte le, “Bonyii ban nu bô ghane banse won ε wvú tuu ncine, ε bó ε to wase ε buy jan,

7 Jason ε fiisen bó ε gee yew dvu wvú. Bó bocii ηgoyte bonci bo Nfon wvu Lum e, duu le Nfon wvumvu nu dvú ε diee nu le Jisos.”

8 E bocee ntεw bô bonyii yuw nonεn, ne no wεwte lo.

9 E bó mum kan ε Jason bô bonyii bo mbee le nya bigew le é fi ke bvuu kooy lo, bó saa etfuse bigew bidvu ê bó ke. E bó mum cine bó le ε bó no gene.

E Baul bô Silas gen Belia

10 E εkfun ke dioo jiiim, ε bonyii bo mbee le jo Baul bô Silas ciinse ε bó no gene ê kelaante kè Belia le. No bó ley jó, gen yew bunle Bojuu le.

11 Bojuu bo jó to nu bonyii ε bó kee fiεε fele bo Tesalonika, njefo bó to nu ε looce fiisen n'yεeyi bô shiee, no taasse Nwa' Nyo' εdiuw εcii keeyen laa mwεem mvú Baul yεeyi bó dvú nu kecεey ε.

12 E bó mum bee diεw Nyo' le nteen. E bokεne bo baay baay nteen bô to nu Boglek noo bolemsε nteen bô to nu ten Boglek bee ten.

13 Geenεn, ε Bojuu bo Tesalonika ke yuw le Baul nu ε gen wase ε no fewci diεw Nyo' Belia, ε bó mum gen ten jó, beyse kebombom ke bonyii le ε bó kεw mvunlaa.

14 E bonyii bo mbee le mum gay lo ê Baul kan mwaan ε wvú gen diuw joo yi baay e. Geenεn, ε Silas bô Timatio shεε Belia.

15 E bonyii bô to genεε keeciinse Baul, gen buy Aten mum cine wvú le. E bó dioo tuu jim, ε Baul tum bó le bó egeen tefe ê Silas bô Timatio le bó emom ke le ebi wen e cekey.

Ε Baul no nu Aten

16 Ε Baul mum no ceyte Silas bô Timatio Aten. Ε wvú ke dioo ghane jó, yen ε kelaante kedvu ε yinſen lo bô mvumooso. Ε fí shiw fitele fiew.

17 Ε wvú mum gen yew bunle Bojuu le, jeme bô bó noo bonyii bô to yaa nu ke Bojuu bô to bunlee ten Nyo' dvú. Ε wvú bvuu no jemyi ten εdiuw εcii ya le bô bonyii bô to ké ne to fô.

18 Ε bonyii bo n'yeyi le bomew bô bó to tenε le Ebikolian noo bô bó to tenε le Sitoyik ke ne to keebew ten mbew bô bo Baul. No Baul to fewci ekumε Jisos noo mbuy wvu yí kpwe le, ε bomew mum no biite le, “Keyun kin se kumte diuw le la le?” Ε bomew no duu fibole le, “Fí yen'yi nen ke diewe wvú fewci ekumε bonyo' bo bonyii bomew e.”

19 Nonen, ε bó mum jo Baul ε bô bó gen fô nshii wvú bó tenε le Aleobagus e, * gay ε wvú le, “Bese gomte keebvuu eyuw ekumε n'yeyi wvu fwe wvun wvú wo too dvú laa wvú nu le la le.”

20 Wo jemyi mwεem mvumew ε bese ke baa yuw wase ke. Nonen, bese ε no gomte keekiε kenyi kedvu.”

21 (Bonyii bo Aten noo botolo bo jó to ké no nu ke fibole keeshee yuuke ε ε nu mwεem mvu mvunfem, jemyi ekumε mvú.)

22 Ε Baul mum leem fwe dvu nshii Aleobagus wvudvu, gay le, “Bonyii bo Aten, me n'yene le ε jé le yicii nu ε ben wvumte bonyo' baay.

23 Me njemyi nen, njefo me nse nghane εlaante jonen, ε ndioo ntaale mondvvum mò ben bunlee bonyo' mó le, ε n'yen ketan ke ncese le kemew e ε bó ε san yí dvú le le, ‘Fô nyo' wvú bó baa kee le ke.’ Nyo' wvudvu wvú ben bunlee, wvú bó baa kee ke, nu wvú wvú me nu enfewce ε ben keseen.

24 Nyo' wvudvu wvun nu wvú to bomεε won wvun bô mwεem mvunciim mvú nu yí dvú le. Ε nu wvú Nfon εbulε bô nshε, ε ke wvú ké no cee yéw ncese yí ε bom bonyii le ke.

25 Ke wvú tane fiεε fimew fi wvú taale le wee elem fô wvú le ke, njefo ε nu wvú wvú

gee ε bonyii bocii yoyte, nu dvú, kenke fiεε ficii fi bó shieele.

26 Wvú to nu ε ge ε dikfuu di bonyii le dicii buy yí wee mwaan e no nu yí ekole ke nshε le. Ε wvú se ge nonen, nu ε wvú to seyse wase kefew kè bó nu ke enu dvú, noo bidwee bi mondvvum mò bó nu ke eceε mó le.

27 Wvú to ge nonen, wvu le bonyii ke eghaale, gomte wvú laa bó nu ke eyuu eyen wvú le le. Geenεn, ε ke Nyo' yaa cim nu ncejole fô wee mvu beene le ke.

28 Fifin nu ke lenlen no wee mvu to jemyεε wase le,

‘Ε nu wvú wvú gee ε beene se cee, lene,

bvuu nu no beene nu.’

Ε wee wene binfe mvu to jeme wase ten le,

‘Beene nu naa boom bew’.

29 No beene nu boom bo Nyo' le nonen, fo beene ekpwaakε le Nyo' fieesene fiεε fi ε seyse wee bô bvufee bwew, ε tfuy bô ketwaa ke bigew e, kenεε ε kene lo bô te ke.

30 Ε to nu kefew kè bonyii to bεε kenjiwe le, gee mwεem mvú befe mvun, ε Nyo' cin'yi dvú. Geenεn, keseen nu ε wvú gayte le bonyii bocii ekumen mvuntelem mvubole.

31 Bó ekumen njefo wvú nu ε gεε diuu di wvú nu ke esaw won tfuu bii kecεy e. Wvú nu ε baa wase wee we wvú nu ke esaake. Fifin nu ε wvú dunce wase ε bonyii bocii le ε nu kecεy no wvú to bvuseε wee wvudvu yí kpwe le.”

32 No Baul jeme nonen, ε bó yuw ε wvú ε ben ekumε mbuy wvu yí kpwe le, ε bonyii bomew ne no kieele lo wvú. Ε bomew gay fibole le, “Bese gomte keeke ebvuu eyuw ekumε fiεε fi wo jemyi fin.”

33 Nonen, ε Baul mum buy cine bó le.

34 Geenεn, ε bonyii bomew bee fiεε fi wvú to jemyi le, bene wvú le. Wee mvu bó le to nu Dionisius wvú to nu wee nshii Aleobagus, ε mvu nu kpwoon ε diee nu Damalis noo bonyii bomew ten.

18*Ε Baul gen Kolen*

17:17 17:2, 4 17:18 4:2; 1Kol 1:22 * 17:19 Nshii wvun nu fô bó to ké no seysee mwεem mvu ε kelaante kè Aten e, bvuu saake bonsaw fô. 17:24 7:48; Mben 146:6; 1Bfn 8:27 17:25 Mben 50:9-13 17:26 Dito 32:8; Job 12:23

17:27 Yεsa 55:6 17:28 Ken 1:27 17:29 19:26; Yεsa 44:9-20 17:30 14:16; Lum 2:4 17:31 3:15; 10:42 18:2 Lum 16:3; 1Kol 16:19; 2Tim 4:19

¹ Ejim jodvu, ε Baul nε Aten γεν ê kelaante kè Kolεn e.

² No wvú γεν jó, ε bô wee Juu mvu tasεn ε diee nu Akpwila, ε bó to boke wvú Bontus. Akpwila bô Blisilia wvù kpweε to bεε nε kε lo Itali, njefo Klawdius wvù Nfon wvu Lum to nu ε bvuse sa' le Bojuu bocii ebuy jó. Ε Baul ke laa ghane ê bó le,

³ dioo yεn le bó seysee jéw yì bó saanjke cún dvú, ε è to nu kε ten lemme di wvú wvù Baul to cee nje dí, ε wvú mum no cee fó, ε bô bó lemte.

⁴ Ε kε dioo nu εdiuw ε mbam e εcii, ε wvú no gene yew bunle le, jemyi bô Bojuu noo Boglek dvú, momte keege le bó ebee fiεε fi wvú to yεyi le.

⁵ Ε Silas bô Timatio ke dioo nε Masedonia to, ε Baul mum jo kefew kew kecii no fewci ε è nu diεw Nyo', duñci ê Bojuu le Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu Jisos.

⁶ Geenεn, ε Bojuu bodvu ke nε no kicine fiεε fi wvú to jemyi, nan'yi wvú. Ε wvú mum yεwse ndvú ye gay ê bó le, “Kpwe yene enù can yene le. Kε me ηκεηke εbo fó kε. Ε κεw yì keseen e, me nu εηγεηε wase ε è nu ê bonyii bô yaa nu kε Bojuu le.”

⁷ Ε wvú mum cinε bó le, buy γεν no cee wase ε è nu bô wee mvu ε è yaa nu wee Juu kε, ε wee wvudvu to kε no wvumte Nyo'. Diee diεw to nu Titius Justus, ε la diεw nu mbew yew bunle le.

⁸ Ε Klisbus wvù cee εkolε yew bunle bô bonyii bocii bo ê wvú yew ke lese fitele yì Tata le. Ε bonyii bo Kolεn nteen no yuuke no Baul fewci εkumε Jisos, beñe, ε bó mum leese bó ê joo.

⁹ Ε è ke no nu εntañ jomew, ε Tata jeme ê Baul ê fiεε diεwε εfilε le le, “Fo wo efanè kε, è fewci kε diεw yεm gene dvú. Fo wo ke elu dvú kε,

¹⁰ njefo me nu bee wo, ε kε wee yaa nu naa dvú wvù nulo ege fiεε bô wo kε. Bonyii bem nu ê kelaante kin e nteen.”

¹¹ Nonεn, ε Baul mum no nu jó yì kelum e kecile bô kenjawten, yεyi bonyii bô diεw Nyo'.

¹² No Baul to nu jó, ε Galio ke dioo nu wee sa' wvu ê keba kè Akεya le, ε Bojuu baance

ye koo wvú γεν bô wvú yew nsaw e,

¹³ jeme ê Galio le, “Wee wvun momte keeban̄se bonyii ε bó bunlee Nyo' ê je mi le jεεy sε è nu no nci gomte.”

¹⁴ Ε Baul ke nε le wen ejemyi, ε Galio nε jeme ê Bojuu ba le, “Bojuu ben eyuw, é fiεε fin be nu fiεε fimew fi befe ε wee wvun ε ge, kenεε nci mvu ε wvú ε ηgoy, tu me mbe ε ηkuu shém ε n'yεke fiεε fi ben jemyi.

¹⁵ Geenεn, no fiεε fin nu kε mbew εkumε diεw bô εdiee noo bonci bonεn, ben eseyse εbenεben. Kε è yaa nulo é me ensaw fifin fiεε kε.”

¹⁶ No wvú jeme nonεn, mum kun bó ε bó buy yew nsaw e.

¹⁷ Ε bó bocii mum nε ley yì Sostenes wvù to nu cee εkolε yew bunle le, mum sun wvú fwe dvu yew nsaw. Ε Galio fanε yaa kpwe lo fiεε fó kε.

Ε Baul tu jim Antiok

¹⁸ Ejim jodvu, ε Baul bvuu ce Kolεn bô bonyii bo mbee le yì εdiuw e nteen, ke mum nε cinε bó le ε bô bo Blisilia noo Akpwila ley ê ηguw wvu ê joo le keegεne Silia. Ε bó sε nε Sεηklia fô bó to leyεε ê ηguw e, ε Baul mvu εkolε nje ηkawma wvù wvú to geε fô Nyo' le.

¹⁹ Ε bó no gene, ke γεν buy Efesus, ε Baul cinε Blisilia bô Akpwila le jó, yaw γεν fiew ε è nu yew bunle Bojuu le, jeme ê Bojuu dvú.

²⁰ Ε bó ke lεkε le wvú ebvuu ece kε bô bó εdiuw nteen, ε wvú tun.

²¹ Geenεn, ε wvú ke dioo nen'yi, gay ê bó le, “Me nu ηke εηkase ento ê ben e é Nyo' fεn ε bee.” No wvú gay nonεn, mum ley ê ηguw e nε Efesus.

²² Ε ηguw ke γεν buy Kaysalia, ε Baul buy, ben γεν gay kentaashε ke bonyii bo mbee le Jelusalεm, mum nε bow Antiok.

²³ Ε wvú ke ce jó ε kefew gεnce, mum kase nε no lεne fele ê biba bì Galεshia bô Fligia le, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le bo jó.

Ε Abolos fewcε diεw Nyo' Efesus

²⁴ Ε wee Juu mvu ke nε to Efesus ε diee diεw nu Abolos, ε bó to boke wvú

Alleksandia. E to nu wee e wvú kee njeme, bvuu kee Nwa' Nyo' ntay.

²⁵ Bó to nu e yeyi wase wvú bô Je yî Tata dunji, e wvú mum no fiee lo bô n'yeyi wvu ekumε Jisos, yeyi bonyii len. Geenεn, wvú to kee ke e è nu fieε fi Jon to fewci leese bonyii ê joo.

²⁶ No wvú to toε Efesus, mum kεw no yeyi bonyii yew bunle le yaa fane ke. E Blisilia bô Akpwila ke yuw no wvú yeyi nonεn, mum jo wvú, gen bvuu yuuse wvú ntay ekumε Je yî Nyo' dunji.

²⁷ E Abolos ke ne kpawwε le wen enu elente egen keba kε Akεya le. E bonyii bo mbee le bo Efesus mum ficε wvú, san ηwa' ê ηgoo bonyii bo mbee le bo Akεya, tomte le wvú ke dīoo e fεse e bó fiisen wvú. E wvú ke gen jó, fi bonyii bo mbee le ntay, e bonyii ban nu bô Nyo' to nu e buw bó bô mboyma, e bó lese fitele yî Jisos e.

²⁸ E wvú no beeke mbew bô Bojuu ya le e è yaa nu wvu wεε kε, soo bó, dunji ê Nwa' Nyo' le le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε.

19

E Baul gen Efesus

¹ E to nu seke Abolos to nu Kolen, e Baul ke jo je yî ente ente ê biba bì wvú to lene jó le, fεse Efesus. No wvú fεse jó, yen ηgoo bonyii bo mbee le bomew e,

² bife ê bó le, “Keyoy ke Yuule to nu e to yî yene le seke ben to leseε fitele yî Jisos e?” E bó tfuse le, “Bese ke baa yuw wase le fieε fimew nu Keyoy ke Yuule kε.”

³ E Baul bife le, “E è fen nu nonεn, tu bó to lese ben ê joo nje la?” E bó tfuse le, “Bó to lese bese ê joo bii no Jon to fewci.”

⁴ E Baul mum gay ê bó le, “Jon to leese bonyii ê joo, keedunε le bó nu e kumen mvuntelem mvubole, e wvú to gayte le bó ebee e è nu wee wvú too ê wen ejim e, e wee wvú wvú to gayte nu Jisos.”

⁵ E bonyii bodvu yuw no Baul gay nonεn, e bó mum lese bó ê joo e è nu wase ê diee di Tata Jisos e.

⁶ E Baul gεε can yî bó le, e Keyoy ke Yuule mum to yî bó le. E bó mum ne no jemyi díεw

yî bó yaa kee kε, bvuu senje ê bonyii mwεem mvú bó yuuke e Nyo' jemyi.

⁷ Bonyii bodvu to nu wee diεwε yuufe ncow bofεε le.

⁸ E Baul mum no nu kε Efesus, gene yew bunle le yî kee le tε, jemyi ê bonyii dvú yaa fane kε. E bó bó no beeke mbew, e wvú momte keege le bó ebee fieε fi wvú jemyi ekumε bvunfon bvú Nyo' le.

⁹ E bonyii bomew teme bikuu fan keebē, mum no jemyi díεw yî befe ê bonyii ejise ekumε Je Tata. E Baul mum cine bó le, jo ηgoo bonyii bo mbee le, e bó bó gen wase e è nu yew n'yeyi yî Taylanus e, no jemyi ê bó dvú ediuw εcii.

¹⁰ E Baul ge nonεn yî bilum e bifεε. Nonεn, e Bojuu noo Boglek bocii bo won wvú Esia jodvu le yuw diεw Tata.

E boom bo Sikεfa le no benjene Baul

¹¹ E Baul no nu, e Nyo' gee, e wvú gee binghaw bi mwεem e e è nu lo bi diuw wvú yumεen e.

¹² Bó to ké joo kε naa fieε fiew fi ye le diεwε fincake fi ndvu le, kenεε ndvu ye lemme, egen ekum wee kencem e dvú, e wvú mum bonεn lo, e è nu wvú kenke keyoy kε befe yî ye le, e kí buy.

¹³ E Bojuu bomew bô to ké no ghane bvuuuse biyoy bì befe yî bonyii le, ke mum ne no momte keetenε diee di Tata Jisos e se bvuuuse biyoy bidvu. E wee ké ne mum gay ê keyoy kε befe le, “Me mbvuuse wo ê diee di Jisos wvú Baul fewci le.”

¹⁴ Bonyii bô to momte fieε fidvu to nu bosooshwi, e è to nu boom bo Sikεfa wvú ekolε ke bocce ncese Bojuu le.

¹⁵ E keyoy kε befe ke bife ê bó le, “Me ηkee Jisos, ηkee ten Baul, ben nu finεn baa?”

¹⁶ E wee wvú keyoy kε befe kedvu to nu yî ye le mum fεnte lo yî bonyii bodvu le, gowsε bó kuse, e bó fεε lo buy yew dvu wee wvudvu nu wase binyi bincimte bô bilemte ye le.

¹⁷ E Bojuu bô Boglek bocii bô to cee Efesus yuw ekumε fieε fidvu, no fane. E bonyii mum no wvumte diee di Tata Jisos e fesene lo.

18 E bonyii nteen bò to nu wase bonyii bo mbee le no too seɲe bvuu bwaashi mwεm mvu ejiwε le mvù bó to gee.

19 E bomew nteen bò to gee nfim, baance bonwa' bobole bo nfim e, to dvú, ton ê bonyii ejise. E bó tan kpwaw bonwa' bodvu bocii, ε wvú buy ejise bigew bontfuke mbaanshen (50,000). *

20 Nonen, ε mwεm mvun ge ε diεw Tata no leyte ê mvuntelem mvu bonyii le bò mvungay, saanjkene gene lo fwe fwe.

E bonyii kεw mvunlaa Efesus

21 E è ke no nu ejim jodvu, ε Baul yen le wen nu egen Jelusalēm, ε wen nu dioo gene, efey je biba bì Masedonia bô Akεya le. E wvú bvuu no gayte le, “Me nu nke endioo ε ngen ε mbuy Jelusalēm, enkenke keengen ten embuy Lum.”

22 E wvú mum yaw tum bonyii bofεε, Timatio bô Elastus bò to fici wvú, ε bó gen fwe Masedonia. E wvú shεε bvuu ce Esia caan.

23 E è no nu ke kefew kedvu le, ε mvunlaa nε kεw Efesus ekumε Je Tata ε è yaa nu mvu wεε kε.

24 Cee εlamε mvu to nu jó, ε diee nu Demitius, ε wvú to ké no tfuyte mwεm mvù fieesene yew ncese nyo' wvù bó tenje le Atēmis. † Lemme didvu din to ké no too bó bigew fô bonyii bô tone εlamε le ε è yaa nu bì wεε kε.

25 E Demitius mum kum bonyii bò to tone εlamε bocii noo bonyii bò to lemte kfuu didiε lemme, ε bó tase. E wvú gaytε bó le, “Boom bo bwεm e, ben kee lo le lemme din nu ε beene n̄ole bigew yî dvú le.

26 Ben ε no yene bvuu yuuke fiεε fî fimbwε fî Baul fin gee. Wvú ghane gayte le kε bonyo' bó bó kene lo bô can yaa nu bonyo' kε. Wvú nu ε ge wase nonen, ε banke bvufee bvū bonyii le nteen Efesus jan, ε no banse wase ten bvū bonyii bo Esia le bocii ε bó beɲe wvú le.

27 Me n'yene le lemme disεεbeene din nu ekenke diee di befe. E kε è mεy nonen kε, yew ncese nyo' wvu baay wvù kpwoon wvù Atēmis nu ke etu fiεε fî cici. E fî kooy lo nonen, tu bó ε shoose wase nyo' wvu baay

wvun wvù nu ε bó wvumte Esia jocii, ε ekole ke nshε le kecii wvumte ten.”

28 No bonyii bodvu yuw nonen, ε mvuntelem bente lo bó. E bó mum kεw no wamte, gayte le, “Atēmis wvu Efesus nu nyo' wvu baay.”

29 E kelaante kedvu kecii mum bvun. E kebombom ke bonyii le kè to tasεε mum ley yî Gayus bô Alistakus e, ε è to nu bonyii bo Masedonia bò to lene bô bo Baul, gufe gen bó bó yew nshii noo bondvum e.

30 E Baul no gomte keeley gen fwe dvu kebombom kedvu, ε bonyii bo mbee le tun.

31 E bonyii bomew bo baay baay bo jó bó kenke won bó to nu nsáa ye, bvuu ciinse ntum fô wvú le lεkε le fo wvú emom lo etome ekale dvú kε.

32 E kebombom kè to tasεε kedvu mum nε bvun no wamte kε lo ncεw ncεw. E bomew wamte fin fiεε, ε bomew wamte fifi. Kε bonyii nteen to cim kee fiεε fî bó to tasεε fô nje fî kε.

33 E Bojuu mum jo Elεksanda fese fwe dvu kebombom ke bonyii le, ε bonyii bomew yen mum no kpwaake le wvú kee fiεε fô. E wvú mum no cici bonyii bô kebo keetaje diuw we.

34 E bonyii bodvu ke dioo kiεε le Elεksanda nu wee Juu, ε bó bvuu mεse no wamte lo gene fwe yî wee le mwaan, gayte le, “Atēmis wvu Efesus nu nyo' wvu baay.” E bó ke wam nonen, gen buy bontam bo kefew e bofεε.

35 E wee nsan wvu εlaante jodvu ke nε ci bó, ε bó lu bó diuw. E wvú bife ê bó le, “Bonyii bo Efesus, wee nu dvú wvù maa le kε è kenke beene bo Efesus jan yew ncese nyo' wvù Atēmis noo tε di nyo' le di to gbweε fowe le?

36 No wee nu sε wvú nu dvú wvù nulo ekicen fin, tu ben bee keelaame, saa eyunsene nεn kε.

37 Ben ε to bô bonyii ban fεn sε bó nu ε con fiεε yéw bonyo' le, kenεε ε jeme díεw yî befe ekumε nyo' wesebeene wvù kpwoon wvun nkuun.

38 E Demitius bô bonyii bew fεn kenke nsaw bô wee, tu εdiuw ε nsaw nu dvú

* 19:19 Bigew bin to nu ε jise dimwaan nu nlawma wee lemme yî diuw le. 19:20 2:41 19:21 23:11; Lum 1:10, 13 19:23 9:2; 2Kol 1:8 19:24 16:16 † 19:24 Atēmis to nu nyo' ngu fô Boglek e. 19:26 17:29 19:29 20:4; 27:2; Kolo 4:10

yò è nulo é bó egen eyen bonyii bò saake bonsaw e, é bô bó esaw.

³⁹ Ε fιεε fimew fεn bvuu nu dvú fele fin fi ben gomte, tu bó nu ke etaa εnte jodvu fô nshii bocee ntew e.

⁴⁰ Me njemyi nen, njefo me n'yene le fιεε fi εben fin nu elese beene diuw e le beene nu ε κew mvunlaa. Ε fí kooy nonen, beene saa ekenke fιεε fi len fi bó etfuse κe.”

⁴¹ No wvú jeme nonen, mum gay ε ke-bombom kedvu tawse.

20

Ε Baul γεν Masedonia noo Glees

¹ Ε mvunlaa mvù to nu Efesus ke læten, ε Baul tee ngoo bonyii bo mbee le, tefe bó mum gay bó le no gene Masedonia.

² Ε wvú γεν, ghan biba bi jó le, yvuwsε mvuntelem mvu bonyii bo mbee le ntay, mum danjen γεν Glees,

³ ce jó kee τε. Ε wvú ke ne no nu le wen nu egen eley nguwwvú ê joo egen Silia, mum yuw le Bojuu nu ε gbwe wvú ê je. Ε wvú mum yen le è jee le wen ekase etu jim je Masedonia.

⁴ Wvú to lene bô bò Sobata wvù waa Bilus wvu Belia, noo Alistakus bô Sekundus bo Tesalonika, noo Gayus wvu Delbi, noo Timatio, noo Tikikus bô Toofimus bò to nu bonyii bo Esia.

⁵ Ε bonyii ban mum γεν fwe no ceyte bee bo Baul Towas.

⁶ Ε Nkaw Bleeð wvù bó baa gεε Fintunlæen jó ke fey, ε bese ley nguwwvú Filibi, jo εdiuw εtin bene bó le Towas, ε bee bó ce jó εdiuw εsooshwi.

Ε Baul bvuu ghan kentaashε ke Towas

⁷ Ε è ke no nu diuu di fwe yí kemaa le, ε bee bo kentaashε tase fokieguu keeguuten bleeð. No Baul to nu keebuy ne fò bvú ε yuu, ε wvú mum κew no jemyi ê bó, ke jeme γεν buy εtan εntelen.

⁸ Bee bó to nu ε è nu ê kebuw ke yew e ke ewe le, ε bin'yee baa dvú nteen.

⁹ Ε cuwee mvu wvù diee to nu Yutikus ε shii yí nto yew e. Ε wvú ke ne κew no leete no Baul to jemyi ke gene lo. Ε nyii ke dioo gooke wase lo wvú, ε wvú mum ne fò gbwe

εkuse, ε fò to nu binjente bi yew e bitete ε κew fokuse. Ε bó γεν jo ε wvú ε kpwe wase.

¹⁰ Ε Baul shii γεν nguwwvú ê wvú ewe, bam wvú gay ê bonyii le, “Wvú bεε dvú, fo ben ebuukè κe.”

¹¹ Ε Baul ke kase ben ê kebuw ke ewe κie le, guse bleeð die, se bvuu κew no jemyi, ke jeme ε bvutfuu ghan yuu ε wvú mum ne.

¹² Ε bonyii ke jo cuwee wε kfulε bô wvú fô yew e ε wvú nu wum, ε mvuntelem læten bó baay.

Ε Baul nya ntefe ê bocee kentaashε ke Efesus

¹³ Ε bese ke ley nguwwvú ê joo, γεν Asos, no Baul to seysεε wase le è nu jó jó bese nu ke ejo wen. Wvú to gay nonen, njefo wvú to gomte keelen fokuse.

¹⁴ Ε wvú ke koocε bese le Asos, ε bese mum jo wvú ê nguwwvú e, ε bee bó γεν buy Mitilin.

¹⁵ Ε bese ke ne fò ê nguwwvú e, ε bvú buy yuu, ε bese fεse mbew Kios e, fey, ε bvú bvuu buy yuu, ε bese fεse Samos, bvuu fey, ε bvú bvuu buy yuu, ε bese ley Miletus.

¹⁶ Bese to lene nonen, wemte lo Efesus njefo ke Baul to gomte keejewse kefew Esia κe. Wvú to gene cekey cekey laa è nulo é wen ke enu Jelusalem diuu di Nkaw Bentekos e le.

¹⁷ No bese ley Miletus, ε Baul ciinse ntum fô bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Efesus e le bó eto eyen wen e.

¹⁸ Ε bó ke to, ε wvú jeme ê bó le, “Ben kee no nce wem to nu beene ε κew yí diuu di fwe di me nto ntomyεε ekale yí nshε yi Esia le.

¹⁹ Me nto nu ε nshike ekole kem, no nlemte fô Nyo' le bô misem ejise. Ε me mbvuu n'yen bongew ê jé le nteen no Bojuu to bone bikaa ê me ejim.

²⁰ Ε ben bvuu kee no me nto n'yεeyi ben ya le, mbvuu nghane n'yεeyi yéw e. Me nto mbaa nyile fιεε fimew fi è nulo é fí efi ben κe.

²¹ Me nto nfewci κe ε è nu fιεε fimwaan ê Bojuu noo ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu, ngayte le bó ekumen mvuntelem mvubole, etu bô bo Nyo', elese fitele yí Tata wese-beene wvù Jisos Klistu le.

22 Keseen, ben eyeke eyuw, me ngene Jelusalēm ē nu no Keyoy ke Yuule gay ē me, ē me n'yaa nkee lē laa ē nu egen ekooy la bō me jō lē.

23 Fiēē fī me nkee nu kē lē mondvuum monciim mō me nfele mó lē, nu ē Keyoy ke Yuule seņe kē ē me lē ncaw bō ngēw ceyte me fwe.

24 Geenēn, kē me n'yene nshii wēm e lē ē nu fiēē kē, efey lē me emese lemme dī Tata Jisos nu ē nya ē me dī nu lē me enfewcī saaka wvū jee wvu ekumē no Nyo' nu ē buw bonyii bō mboyma.

25 Yī keseen e, ben eyeke eyuw, me nkee lē kē wee mvu ben e wvū beene ē bō se nu, ē me nfewcī ekumē bvunfon bvū Nyo' le bēē ke ebvuu eyēn bvushiw bwem e kē.

26 Me ē mum ē no nlooci njemyi ē ben ēben lē ē wee mvu ben e la lo keseen, tu kē me nkeņke ēbo fō kē,

27 njefo me nse mbāa nyilē keensee fiēē fīcīi ē ben fī Nyo' shieele kē.

28 Ben dīoo ē shēē, no taalē fō bikuu binēn e noo fō ngoo bonyii bō mbee lē bō nu diēwē njēē lē, bō Keyoy ke Yuule nu ē gēē ben ē bō we lē. Ben enū boncey njēē bō kentaashē ke bonyii bō Nyo' le kē wvū to sumēē bō elēmē ke Waa we lē.

29 Me nkee lo lē me nu nke endīoo ē mbase ekalē, ē bokuula eto eley ngoo yene lē, saa ecawte wee wvū bō ekoo kē.

30 Bonyii bomew nu ke ebuy kē naa ē ben ente, elēle ngoo bonyii bō mbee lē, guute ē bō tuu ē ngoo yibole.

31 Nonēn, ben eyēnē, kumyī lē yī bilum e bitēte nu ē me ē n'yēyi ben bocīi entaņ bō emvunsheen bō misēm ejise.

32 Me ē mum ē no nyaa ben keseen can Nyo' le noo yī diēw ye yī nu ekumē nfi wvū Nyo' nu ē buw bonyii dvū. Diēw yin nu yī nulo ege ē ben ekuu, wvu lē ben ke ekeņke kelen fō bvudvuu bvū Nyo' nu ē gēē ē bonyii bō wvū nu ē ge lē ē nu naa bew e.

33 Me nto mbāa njeenke bigew bi wee lē kēnēē ndvū wee kē.

34 Ben kee ntay lē ē nu can yēm yin yī to lemte fiēē fīcīi fī bee ngoo yēm to shieele.

35 Yī mwēm mvunciim e nu ē me nto nduņci ē ben lē wee keņke keelemtē ntay emum efīi bonyii bō ngēw e, kumyī no Tata Jisos to jemyēē lē, 'Njoņ wvu baay nu wvu wee wvū nyaa lo, fele wee wvū fī lo lē.' "

36 No Baul mēse ē jeme nonēn, ē bō bō mum tum envuw fokuse bocīi, bunle.

37 E bō nē kēse bō kpwe no bee, bamte Baul nōci lē bō ē shēē wase.

38 Fiēē fī to gēē ē bō sē no bee baay nēn, nu diēw yī Baul to jemyēē lē kē bō bēē ke ebvuu eyēn bvushiw bvuwene kē. E bō mum ciinse wvū gēn buy fō wvū nu eley nguw wvu ē joo.

21

ē Baul gēn Jelusalēm

1 E bee bō Baul gay bō lē, mum nē fō lente ē nguw e teyey, fēse Kos. E bvū buy yuu, ē bese gēn Lodes, ke nē fō, gēn Batala.

2 No bese buy jō, yēn wvumvu nguw wvu ē joo wvū to gēne Fonishia lē, mum ley jō no gēne.

3 E bese ke yēn Sayblus e, cinē ēbo eņkoņko, mum fey gēn buy Taya, woņ wvū Silia lē fō nguw to nu keebvuse mwēm.

4 E bese gom bonyii bō mbee lē, ē bee bō ce ēdiuw ēsooshwi. E Keyoy ke Yuule ge ē bō tefe Baul lē fo wvū emom egen Jelusalēm kē.

5 E bee bō ke ce, ē diuu ke to kocēn dī bese enē, ē bese mum jo je. E bō bocīi bō bōkē' bobole noo boom, ciinse bese buysēn kelaante kedvu gēn buy diuw joo yī baay e, ē bee bō tum envuw fokuse, bunle mum gaynēn.

6 E bese ley ē nguw e, ē bō no tuu jim fō yew e.

7 E bese mum nē Taya, jo je, gēn buy Tolēmay. E bee bō boom bō bwee wese lē bō mbee lē gaynēn, ce diuu dimwaan.

8 E bvū buy yuu, ē bese nē, gēn fēse Kaysalia, gēn yew dvu Filew wvū to ghane fewci diēw Nyo', ē bee bō ce. Filew wvun to nu wee mwaan ngoo bonyii bō bosooshwi bō bō to baayēē ba lē.

⁹ Wvú to kɛŋke boom bokenɛ bonɛw, ɛ bó baa kee wase bolemsɛ kɛ, ɛ bó to ké no seɲe ê bonyii mwɛɛm mvù bó yuuke ɛ Nyo' jemyi.

¹⁰ ɛ bese no nu jó yí ɛdiuw e nteen, ɛ wee mvu wvù to ké no seɲe mwɛɛm mvù wvù yuuke ɛ Nyo' jemyi ke nɛ Judea bow to jó ɛ diee nu Agabus.

¹¹ ɛ wvù ke to yɛn bese le, jo kecaw ke Baul e, kay bikaa biew bi wvù wvù Agabus e noo can ye dvú, mum tefe ɛ, “Keyoy ke Yuule gayte ɛ è nɛɛ no Bojuu bo Jɛlusalɛm nu ke ekay wee wvù kɛŋke kecaw kin nɛn, enya wvù can bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu le.”

¹² ɛ bese yuw nonɛn, ɛ bee bo bonyii bocii bò to nu fó no lɛke Baul ɛ fo wvù eɣɛn Jɛlusalɛm kɛ.

¹³ ɛ wvù tfuse ɛ, “Ben gee ɛ è nu la fin nɛn? Ben kee kɛ ɛ ben beele nɛn shiike fitele fiem e? Me nu ɛ nseyse ɛ è yaa nu ke keenley ncaw Jɛlusalɛm maan kɛ. Me nu ɛ nseyse tɛn naa keenkpwe lo jó nje diee di Tata Jisos e.”

¹⁴ No je to baa nu dvú keege é wvù ekumɛn ɲkpawcɛ we, ɛ bese mum lu, gay kɛ wase ɛ, “Fí enù kɛ no Tata gomte.”

¹⁵ ɛ ɛdiuw fey, ɛ bese baancɛ mwɛɛm mvusɛɛ, mum no bene Jɛlusalɛm.

¹⁶ ɛ bonyii bo mbee le bomew bo Kaysalia ben bee bó, ke jo bese ɛ bee bó ɣɛn yew dvu Mɛnason dvù bese to nu keeke ecee. ɛ Mɛnason wvun to nu wee wvù Sayblus, ɛ è to nu wee mvu ɛntɛ jo bonyii bò to yawɛɛ lese fitele yí Jisos e.

ɛ Baul laa ghane ê Jɛm bò bocee kentaashɛ ke bonyii bo mbee le

¹⁷ No bese to fɛsɛɛ Jɛlusalɛm, ɛ bonyii bo mbee le bo jó fiisɛn bese ntay.

¹⁸ ɛ ɛkfɛɲ buy yuu, ɛ bee bo Baul laa ghane ê Jɛm e, ɛ bocee kentaashɛ to nu tɛn fó bocii.

¹⁹ ɛ Baul gay bó le, mum nyɛy fɛɛ ficii ê bó fí Nyo' to geɛ fô bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu le fele yí lemme di wvù to lemte le.

²⁰ ɛ bó yuw nonɛn, mum kɛw no tumte monkum mo Nyo' le. Geenɛn, ke nɛ gay ê Baul ɛ, “Waa bwee wese, taa eyɛn no Bojuu

nu ɛ bó ɛ lese wase fitele yí Jisos e bontfuke le bontfuke le. Geenɛn, bó nu nonɛn bɛɛ kɛ leeme yí bonci bo Muses e tɛmyi,

²¹ ɛ bó ɛ sɛe wase ê bó ɛkumɛ wo ɛ wo ghane yɛɛyi Bojuu bò cee bitum bimew e ɛ bó ecinɛ bonci bo Muses e, jemyi ɛ fo bó etfuusɛ boom yew kɛ, bó ɛ fo bó ebii nce won e kɛ.

²² No fí nu ɛ bó nu ke ekiɛɛ kɛ ɛ wo nu ɛ to, è nulo é beene ege nɛɛ keseen?

²³ Bese nu esee fɛɛ fí wo nu ege. Bese kɛŋke bonyii fɛn bonɛw ɛ bó ɛ ge ɲkawma fô Nyo' le.

²⁴ Joo bó, é ben ɛ bó eɣɛn ekfum bikuu binɛn, é wo elaw fɛɛ ficii fí bó kɛŋke keelaw wvu ɛ bó eɣɛn emvu bikuu bibole. ɛ wo ge nonɛn, é bonyii bocii emum ekiɛɛ ɛ wo gɛɛle tɛn bonci bo Muses e, ɛ mwɛɛm mvunciim mvù bó jemyi ɛkumɛ wo yaa nu keceɛy kɛ.

²⁵ Fí ɛkumɛ bonyii bo mbee le bò yaa nu kɛ Bojuu nu ɛ bese to jo ntan san ɲwa' ciinse fô bó le ɛ fo bó edieè mwɛɛm mvudien mvù bó nu ɛ ge bintanɛ dvú fô bonyo' le kɛ. Fo bó edieè ɛlɛmɛ ke nyam e kɛ. Fo bó edieè nyam yí nu sɛ bó sɛle lo ɛlɛmɛ ɛ buy kɛ. Fo bó ekenkè fɛɛ keege bò kenjan kɛ.”

²⁶ Nonɛn, ɛ Baul mum jo bonyii bodvu, ɛ ɛkfɛɲ ke buy yuu ɛ bó bó ɣɛn kfum bikuu bibole. ɛ Baul mum ɣɛn yew ncɛɛ le, see diuu di ɛdiuw ɛ ɲkfum nu ke edioo ɛ ka, é bó emum ege ncɛɛ fô bó le wee mwaan mwaan.

ɛ bó ghen Baul fô yew ncɛɛ le

²⁷ ɛ ɛdiuw yodvu ke dioo ekaa, ɛ yó to nu ɛsooshwi, ɛ Bojuu bomew bò to nɛn'yɛɛ ɛsia yɛn Baul e fô yew ncɛɛ le, mum bɛyse kebombom ke bonyii le, koo wvù,

²⁸ no sane ɛtalɛ gayte ɛ, “Bonyii bo Israel, ben efi bese. ɛ nu wee wvun wvù ghane yɛɛyi mwɛɛm mvù befe ê bonyii mond-vuum monciim ɛkumɛ won wesebeene bó bonci bo Muses e noo ɛkumɛ yew ncɛɛ yin. Wvù nu ɛ mɛɛ ɛ jo bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu, ɛ to bó yew ncɛɛ le fɛn, ɛ befe bó bvudvuu bvù yuule bvun.”

²⁹ Bó to jemyi nonɛn, njefo bó to nu ɛ yɛn ɛ Baul ghane ɛlaante bó Toofimus wvù wee

wvu Efesus. E bó mum no kpwaake le Baul nu e ley bô wvú fô yew ncese le.

³⁰ E etale kedvu ge ê kelaante kecii shiw, e bonyii no lewte too fó. E bó ghen Baul, gufe buy bô wvú yew ncese le, kan mwaan, e bó mum faaye dew fwese.

³¹ E bó mum no gomte keeyu Baul, e saaka ley bitem bi cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le bo Lum e le Jêlusalêm jocii bvunke lo.

³² E wvú mum ne lo kan mwaan, jo bonyii bo nci le bô bikuu bimew bi ngóo bonyii bo nci le, e bô bó lewte bow fó. E bonyii dioo yen nci le, e cee ekole bikuu bi nci le nu fó, e bó mum lu keesuunke Baul.

³³ E cee ekole nci wvudvu mum to koo Baul, gay e bó kay wvú bô boncaw bofee. E wvú bife ê bó le, “Wvun nu yee? Wvú jay e è nu la?”

³⁴ E fó ne no yole lo, e ban wamte fin, e boba wamte fifi. E wvú fan e yaa elooce eyuw laa è se be kooy la le. E wvú mum ne gay le bó ejo Baul eben bô wvú fô la di bonyii bo nci le.

³⁵ E bonyii bo nci le mum jo wvú, ke dioo bene fô je nu e bó e sewye lo, mum ne wa tuu lo Baul no kebombom to ffuuke ke ê wvú ejim.

³⁶ E kí to bii nonen wamte, gayte le, “Bó elése lo wvú.”

E Baul taje diuw

³⁷ E bó ke dioo leyte wase bô Baul fô la di bonyii bo nci le, e wvú leke e cee ekole bikuu bi nci le le, “E nulo é me enjeme fié e wo?” E wvú yuw nonen, bife ê Baul le, “Fí nu le wo kee díew Glek e?”

³⁸ E baa nu wo wee wvu Ijiw we wvú to kewee mvunlaa bô bikuu bi won e kefew kemew e, gufe ngoo bonyii bontfuke bonew (4,000) bô to yuwyi bonyii, e bô bó gen no nu kpwaante le?”

³⁹ E Baul tfuse le, “Me nu wee Juu, e bó to boke me Taasus won wvú Silishia le, e ke Taasus nu kelaante ke ncaw ke. Kee wo, nya ke me bô je é me enjeme ê bonyii ban.”

⁴⁰ E cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum nya je le wvú ejeme. E Baul mum leem fô bó to sewye fe, ci bonyii bô

kebo. E bó lu bô diuw, e wvú gay ê bó e díew Ibulu le le,

22

¹ “Bo'icem bô boom bo bwem e, ben eyeke é me entaje diuw wem fwe dvunen.”

² E bó dioo yuw no wvú jemyi e è nu ê díew yibo Ibulu le, e bó mase cife nen ndvumm. E Baul gay le,

³ “Me nu wee Juu, e bó to boke me Taasus won wvú Silishia le, geenen ley me Jêlusalêm jan, e me n'yeyi nwa' can Gamalia le. E wvú looce yeyi me bô bonci bo bo'icee bosεbeene le, e me mum no nleeme yîfié fi Nyo' le ntemyi nta y ke diwe ben bocii bô nu fen eben e.

⁴ Me nto nké no mbone bikaa ejim jo bonyii bô bii Je Tata le, ngee e bó yuwyi bó, nkoole bokene bô bolems nciinse yew ncaw e.

⁵ Fin nu fié e ekole ke bocee ncese le bô bonyii bô saake won kee baan. E to nya bó bonwa' le me engen dvú fô boom bo bwee wesebeene bô nu Damaskus e. E me mum no ngene keenkooye bonyii bô bii Je Tata le, enkay, ento bô bó Jêlusalêm é bó enya ngew ê bó.

E Baul see no wvú to ghanε se lese fitele yî Jisos e

⁶ E me nke ndioo nfenene Damaskus ke diwe emvunsheen entelen e, e n'yu mvu wvu baay ne sese law fowe, shii yî yem e.

⁷ E me ngbwe fokuse, n'yuw e diew jeme ê me le, ‘Saul, Saul, wo bone bikaa ê me ejim nen nje la?’

⁸ E me mbife le, ‘Tata, è nu wo wvú yee?’ E diew yidvu tfuse le, ‘E nu me wvú Jisos wvu Nasale, e è nu me wvú wo bone bikaa ejim jodvu.’

⁹ Bonyii bô to nu bee bó to nu e yen n'yu wvudvu le, geenen fan e yaa yuw diew wee wvú to jemyi bee wvú le ke.

¹⁰ E me mbvuu mbife le, ‘Tata, è nulo é me enge nee?’ E wvú tfuse ê me le, ‘Ja we, eley gen Damaskus, é bó esee ê wo jó lemme dicii di Nyo' nu e seyse le wo elem.’

¹¹ E me nke nja fó, e n'yuw we e ge wase me e nfefe, e bonyii bô bee bó to lene mum cenjse wa lo me, ley gen bô me Damaskus.

12 Wee mvu to nu Damaskus jodvu, ε diee nu Ananias, ε wvú to looci wvumte Nyo', gεεle bonci bosεεbeene, ε Bojuu bocii bò to nu jó bensee wvú.

13 Ε wvú ke to yen me le, leem mbew yem e gay ê me le, 'Saul waa bwεεm, kase eyenè mwεεm e.' Kε sekedvu nonen, ε me mum ηkase no n'yene mwεεm e, mum n'yen ten wvú wvù Ananias e.

14 Ε wvú gay ê me le, 'Nyo' bo'icee bosεεbeene nu ε baa wase wo le wo ekiεε fiεε fi wvú shieele, bò le wo eyen Wee we Lemme wvu Teytey e, eyuw njeme wvù buyte diuw we le.

15 Wo nu ke enu wee wvù efewci ekumε wvú, senjè ê bonyii bocii fiεε fi wo yen bò fi wo yuw e.

16 No fi nu nonen keseen, wo bvuu ceyte la? Nεεε we é bó elese wo ê joo, ecukε bibefe biuw, no wo leke ê Tata.'

Ε Baul see no jisos to tumεε wvú fô bonyii bò yaa nu kε Bojuu le

17 Ε me ηke ntu jim Jelusalεm, ηke ndioo mbunlee yew ncese le, ε fiεε diεwε εfilε le ne to fô me le.

18 Ε me n'yen Tata le ε fiεε fidvu le, ε wvú gay ê me le, 'Yanσen ne Jelusalεm jan cekey njefo kε bonyii bo jan nu ke ebee fiεε fi wo fewci ekumε me kε.'

19 Ε me ntfuse ê wvú le, 'Tata, bó kee naa nta y le me nto ηké no nleyte yéw bunle le, ηkooyi bonyii bò nu ε lese fitele yî yo le, nsuunke.

20 Seke bó to yuu Tεfan wvù to fewci ê bonyii ekumε wo, nu ε me nto nu naa fó ntomte. Ε è nu me wvù bonyii bò to yuu wvú to baayεε ndvú yibo, nya ε me no ηkenke.'

21 Ε Tata bvuu gay ê me le, 'Nεεε jan, njefo me nu entum wo naa ncejole fô bonyii bò yaa nu kε Bojuu le.' "

22 No Baul to jemyi ε bonyii yeke, ε wvun njeme ke dioo buy diuw we le, ε bó kεw no wamte lo foweεwe, gayte le, "Bó elεse lo kfuw wvun wee yî nshε le. Kε è nu wee wvù enu dvú kε."

23 Ε bó no wamte nonen, yεwsee ndvú yibo we, tfumyi kebvú we.

24 Ε cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le mum ne gay le nci ejo Baul egeν bô wvú fô la dibole, le bó dioo ε geν tam wvú, biwce mwεεm ê wvú, é wvú esee fiεε fi ge Bojuu ε se no wamte wvú nen.

25 Ε bó mum geν bô wvú kay, ne le bó etamte, ε Baul bife ê εkolε ke ηgoo bonyii bo nci le kemew kè to leeme fó le, "Nci nu ε bee le bó etam wee wvu Lum se bó ε saw nsaw we le?"

26 Ε εkolε ke ηgoo bonyii bo nci le kedvu yuw nonen, mum geν yen cee εkolε wvubole, gay ê wvú le, "Wo gomte keemom ε è nu la? Ε keè le wee wvun nu wee wvu Lum."

27 Ε cee εkolε wvudvu yuw nonen, mum geν yen Baul e bife ê wvú le, "Kε see ê me, wo nu wee wvu Lum e?" Ε wvú bee.

28 Ε cee εkolε wvudvu gay ê wvú le, "Me nto ηguy bigew nteen, nse no nu wee wvu Lum." Ε Baul tfuse ê wvú le, "Me nu fiem wee wvu Lum bootεen."

29 Ε bonyii ba bò to nu keebiwcε mwεεm ê wvú mum tfuw bikaa. Ε cee εkolε wvubo no fane ten, njefo wvú to nu ε gay ε bó kay Baul ε è nu wee wvu Lum.

Ε Baul taje diuw fwe dvu bonyii bò saake wonj Bojuu

30 Ε cee εkolε wvudvu no gomte kε keelooce kiεε fiεε fi Bojuu to teyte yî Baul e. Ε bvú buy yuu, ε wvú gay ε bó fay Baul, tee bocee ncese bo baay baay noo bonyii bocii bò saake wonj, ε bó to, ε wvú leke Baul ê bó fwe.

23

1 Ε Baul lun ejise yî bonyii bò saake wonj e, gay le, "Boom bo bwεεm e, yî nce wεm e ε to ε buy εben e, nu ε me ηké no ηgee kε ε è nu mwεεm mvù me ηkee le mvú nu leη ê Nyo' ejise, ε kε fiεε yaa nu dvú fi saake me fô fitele fiem e kε."

2 Ε Ananias wvù to nu εkolε ke bocee ncese le gay ê bonyii bò to leeme mbew Baul e le bó ekfun lo diuw we.

3 Ε Baul tfuse ê wvú le, "Nyo' nu ke ekfun ten wo. Wo fieesene kembew kè bó nu ε yefe kí ε no baa. Wo shile fε le wo saake me bii nci le, ε bvuu ε no ηgoyte nci wvudvu gayte le bó ekfun me le?"

⁴ E bonyii bò to leeme mbew Baul e bife ê wvú le, “Wo nan'yi êkolé ke bocee ncese Nyo' le le?”

⁵ E wvú tfuse le, “Boom bo bwεem e, ke me mbe ηkee le è nu êkolé ke bocee ncese le ke. Bó nu ε san le, ‘Fo wee ejeme diεw yì befe ê wee wvù saake bonyii ke.’”

⁶ E Baul ke dioo taa yen le bonyii bò to nu fó nu ε bomew nu Bosadusii ε bomew nu Bofalasii, ε wvú mum jeme bô diεw yì temyi entelen jo bonyii bò saake won ba le, “Boom bo bwεem e, me nu wee Falasii, nu waa Bofalasii. Me nu fεn yì nsaw e njefo me ntaale fwe, ηkee le bonkfu nu ke ebuy yì kpwe le.”

⁷ No wvú jeme nonεn, ε Bosadusii bô Bofalasii mum nε kεw waa, ε nshii wvudvu mum bvun.

⁸ Bó to waale nonεn, njefo Bosadusii to ké no duu le ke bonkfu nu ke ebuy yì kpwe le ke, bvuu duu le ke fiεε fimew nu dvú diεwε bonceendaa bo Nyo' le kεnεε biyoy ke. Geenεn, ε Bofalasii benje le mvumvun mvunciim nu lo.

⁹ E waa nε tεme lo fó, ε bonyii bomew bò to dunçi bonci bò to nu ηgoo Bofalasii le, leem fó jeme tεme lo, gay le, “Bese baa yen fiεε fi wee wvun jay e ke. E nεlo enu ε keyoy kemew kεnεε nceendaa Nyo' ε jeme ê wvú.”

¹⁰ E waa wvudvu ke mum nε no gomte wase keetu bvudiuw, ε cee êkolé bikuu bi bonyii bo nci le no fane le sekemew é bó ene esaayε lo Baul fó biba le. E wvú mum gay le nci ebow fó, eloo Baul can yibole, ekase eben bô wvú fô la di nci le.

¹¹ E è ke no nu εtan, ε Tata to leem mbew Baul e, gay ê wvù le, “Kuu shém. No wo nu ε see wase ê bonyii êkumε me Jelusalém, è nu ke lenlen no wo nu ke esee tεn Lum.”

E bonyii bomew jo nsey keeyu Baul

¹² E εkfun buy yuu, ε Bojuu bomew koo ntfum, die kelew le ke bó nu ke edie fiεε kεnεε ewu fiεε sε bó ε yu Baul ke.

¹³ Bonyii bodvu bò to koolεε ntfum, die kelew to fele wee mbaanyε.

¹⁴ E bó mum gεn fô bocee ncese bo baay baay e, noo bonyii bò saake won, gay ê bó

le, “Bese nu ε loocε ε die kelew le ke bese nu ke elese lo fiεε εmvu sε bese ε yu Baul ke.

¹⁵ Yì keseen e, ben ε bo bonyii bocii bò saake won eciinse ntum fô cee êkolé bikuu bi bonyii bo nci le, ebuwse wvú le wvú ebvuu ebowse Baul é wvú eto é ben fwe, le ben gomte keebvuu etasse nsaw we ntay. Nonεn, é bese emum egbwe wvú é je, é bó dioo booke bô wvú, é bese emum eyu ε è bεε é je.”

¹⁶ No bó to koolεε ntfum yidvu nonεn, ε waa jεme Baul wvù diemsεn yuw, mum gεn fô la di bonyii bo nci le, see é Baul.

¹⁷ E wvú mum tee êkolé ke ηgoo bonyii bo nci le kemew gay é kí le, “Joo cuwee wvun egeen bô wvú fô cee êkolé bikuu bi bonyii bo nci le, wvú kεnke fiεε keesee é wvú.”

¹⁸ E wvú mum jo, gεn bô wvú fô cee êkolé bikuu bi nci le, gay é wvú le, “Baul wvù wee ncaw nu ε tee me, ε gay le me enjo cuwee wvun ento bô wvú fô wo le, le wvú kεnke fiεε keesee é wo.”

¹⁹ E cee êkolé wvudvu mum jicε wvú le yì kebo le, ε bô wvú lεwse ye, ε wvú bife é wvú le, “E nu la fi wo gomte keesee é me?”

²⁰ E cuwee wvudvu tfuse le, “Bojuu bomew nu ε jo ntan le bó nu egay é wo ebowse Baul é wvú eto fwe dvu bonyii bò saake won ntfuu, le bó gomte keetasε nsaw we ntay, ε bó gee nonεn buwsee lo wo.

²¹ Fo wo ke ebee ke, njefo bonyii nu dvú fele wee mbaanyε bô nu egbwe wvú é je, ε bó die kelew le ke bó nu ke edie fiεε kεnεε ewu fiεε sε bó ε yu Baul ke. Bó nu keseen ε bó ε seyse wase ye, ε no cεyte ke wase ε è nu fiεε fi wo nu jeme.”

²² E cee êkolé bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum gay le cuwee wvudvu egeen, ciise é wvú le fo wvú dioo gεne ge ε wee kiεε le wvú nu ε see fiεε fidvu é wen ke.

E bó ciinse Baul Kaysalia fô Felew wvù wee sa' le

²³ E cee êkolé bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum tee bikuu bi ηgóo bonyii bo nci le bifεε gay é bí le, “Ben eseyse bonyii bo nci le gee fεε (200) bô bo nyámbala le mbansooshwiw (70) noo bo εgon e gee fεε

(200), é ke edioo enu didiuu bvuu ke entan, é bó egen Kaysalia.

24 Ben eseyse ten nyámbala é Baul, ejo wvú egen bó wvú fô Felew wvú wee sa' le é fiεε baa kooy bó wvú é je ke.”

25 No wvú gay nonen, mum san nwa' é wvú jemyi le,

26 “É nu me wvú Klawdius Lisias. Me nsaanke nwa' wvun fô wo le wee wvu baay wvú Felew wvú wee sa'. Me ngayte wo le.

27 Bojuu se nu ε koo wee wvun ε no gomte keeyu. Me ε n'yuw le é nu wee wvu Lum, bee bonyii bem bo nci le ε se ε mum ε ley fó ε loo wvú can yibole.

28 Me ε nse ε no ngomte keen'yuw fiεε fi bó teyte yí ye le, ε mum ε mbow bó wvú fô bonyii bobole bó saake won e.

29 Bó ε se ε dioo tasse, me ε n'yen le mwεεm mvú bó teyte yí ye le nu ke mbew wvu ekumε bonci bobole, ε wvú baa ge fiεε fi bó eyu lo wvú kenεε elese wvú yew ncaw e ke.

30 Wee ε se ε dioo see é me le Bojuu bomew nu ε koo ntfum keeyu wee wvun, me ε mum ε nciinse wvú fô wo le kan mwaan. Me nu ε ngay ten é bonyii bó teyte mwεεm yí ye le le bó eto eyen ε é nu wo le, esee fiεε fi bó bó kenke.”

31 É bonyii bo nci le ke mum ge ke no cee ekolε wvubo to gayεε, jo Baul entan, ε bó bó egen buy Antibati.

32 É ekfun ke buy yuu, ε bonyii bo nci le bó to lene bó bikaa cine Baul e can bó to lene yí nyámbala le le bó egené bó wvú fwe, mum kase tu jim fô la dibole.

33 É bó ke gen fese Kaysalia, mum nya nwa' wε é wee sa' bvuu nya ten Baul can ye le.

34 É wvú fi nwa' wvudvu tan, bife laa Baul buy é keba ke la le le. É wvú dioo yuw le Baul nu wee wvu Silishia,

35 mum gay é wvú le, “Me nu nke en'yeke nsaw wo seke bonyii bó ben ε bó kenke nsaw ε fese fen.” É wvú mum gay le bó ejo Baul egen egεε wvú é ntow 'Elod e, ecεyté wvú.

24

É bó jike nsaw Baul fwe dvu Felew

1 É ediuw ke buy εtin, ε Ananias wvú ekolε ke bocee ncese le, bó bonyii bomew bó saake won, noo Tetulus wvú to nu ε wvú ε looce ε yεyi nci, bow gen Kaysalia. É bó mum gen yen Felew wvú wee sa' le, jike nsaw wvubo wvu ekumε Baul fwe dvu wvú.

2 É bó tee Baul, ε Tetulus mum kew keeteyte mwεεm yí ye le, gay é Felew le, “Wee wvu baay, nyεkeey nu ε no nu dvú won wvun e ε to ε buy yí keseen e, ε é nu nje sa' yo yí jee, ε bonkumen bó jee nu dvú nteen won wvun e can yo le.

3 Bonyii bocii yuuke ngon baay bvuu fiisene sa' yo mondvuum monciim sekeci.

4 Ke me ngomte keenjewsee kefew kuw baay ke, me nleke le wo eyeke ke caan, eyuw fiεε fi bese nu ejeme.

5 Bese nu ε yen le wee wvun nu wee fiεε. Wvú ghane shiike mvunlaa entelε jo Bojuu yí ekolε ke nshε le keci. É é bvuu nu wvú cee ekolε ngoo yí bó tenje le yi Nasale.

6-7 Wvú to gomte ten keebefe bó yew ncese ε bese koo wvú. *

8 É wo biwci lo mwεεm é wee wvun, é wo eyuw é wvú mwεεm mvun mvunciim mvú bese jemyi ekumε wvú.”

9 No Tetulus jeme nonen, ε Bojuu tom, benε le mwεεm mvun mvunciim nu kecey.

É Baul taje diuw fwe dvu Felew

10 É wee sa' wε few é Baul le wvú ejeme. É wvú mum jeme le, “Me nkee le wo nu ε saw wase bonsaw won wvun e yí bilum e nteen. Me ε mum ε no n'yuuke ngon keenleem ntaje diuw wεm é wo ejise.

11 É wo ne lo ε no biwci, é wo eyuw le ediuw baa efey wase yuufe ncaw εfaa no me nto mbenεε Jerusalem keebunle Nyo' ke.

12 Bojuu to baa eyen ε me mbeeke mbew bee wee ke, ε bó to baa eyen ten ε me mbeysee bonyii yew ncese le kenεε yéw bunle le, kenεε bvudvuu bvumew e εlaante ke.

23:27 21:30-33; 22:25 23:29 18:14-15; 26:31; 28:18 23:30 24:5-8 24:1 25:2 24:5 17:6 24:6-7 21:28, 30

* 24:6-7 Bonwa' bo boyvuum bomew kenke 6b-8a é bó ε san le, “Bese to gomte keesaw wvú bii nci wese le, ε Lisias wvú cee ekolε bikuu bi bonyii bo nci le ley fó, loo wvú can yese le gay le bese eto eyen wo le, esaw nsaw wε é wo ejise.”

13 Kε bó yaa kεηke naa lo fiεε fi dunji le me nto nu ε ηγε mwεεm mvun mvù bó teyte yî yem e kε.

14 Me nu ε mbee fin fwe dvu wo, le me mbunlee Nyo' bo'icee bosese mbii Je le yî bó teje le è nu yî befe. E me mbenje ε è nu mwεεm mvunciim mvù nu ê Nwa' bonci bo Muses e noo mvù nu ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le.

15 Me ntaale kε fwe yî Nyo' le leηληη no bó ten taale, le bonyii bocii bò jee bò bò befe nu ke ebuy yî kpwe le.

16 Nonεn, me ε mum ε no momte ntay sekecii keencee nce wvu leη fwe dvu Nyo' noo bonyii, wvu le fo fiεε enu dvù fi esaakε me fô fitele le kε.

17 E nu wase bilum nteen no me nen'yεε Jelusalem, ε me nse ηkase ε ηgen jó keenya bigew ê bonyii bem bo won e, noo keenje ncese.

18 E nu fiεε fin fi bó se yenεε me le yew ncese le ε me ηgee, ε me ε ηkfum wase ekole kem. E kε bonyii kεnεε diuw wvu kumεen se nu fô kε.

19 Bojuu bomew bo Esia se nu fô, ε bó be kεηke keenu fen ejeme ê wo fiεε fi bó kεηke ekumε me, ε è fen nu le fiεε nu dvù.

20 E è baa nu nonεn, ε ban bonyii see le fiεε fi bó se yenεε le me nu ε njay seke me nse nleemεε fwe dvu bonyii bò saake won,

21 efey fiεε fi me nse njemyεε bô diεw yî temyi ê bó le, me nu ê bó fwe yî kefew kekε le yî nsaw e njefo me nu ε mbee le bonkfu nu ke ebuy yî kpwe le."

22 No Baul jeme nonεn, ε Felew yekε nen, ε è to nu wee ε wvù looci kee wase ekumε Je Tata, mum leke nsaw gay le, "Seke Lisias wvù cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le ε bow ε to, ε me nse nsumten nsaw wene."

23 E wvù mum gay le ekole ke ηgoo mi bonyii bo nci le ejo Baul egen elese yew, ecεytè. Geenεn, le bó enya kε naa wvù bó je, ecinε é nsáa ye etoo fici wvù.

E Felew leke nsaw Baul yî bilum e bifεε

24 E εdiuw ke dioo gεncε, ε Felew bô Dusila wvù kpweεε wvù to nu wee juu gen tee Baul ε wvù to, ε bó no yeke fiεε fi wvù jemyi ekumε keelese fitele yî Klistu Jisos e.

25 E wvù ke dioo jemyi ekumε no è nulo é wee enù wee wvù jee, bô no è nulo é wee ekemsenè bô ekole kew, noo no Nyo' nu ke esaw bonyii, ε Felew yuw nonεn, ε fi bemse wvù. E wvù mum gay ê Baul le, "E nulo é wo egene keseen, é me ηke endioo ε ηkεηke kefew nse mbvuu entee wo."

26 Wvù to jeme nonεn, kεηke ηkpawwεε le sekemew é Baul ekew wen. E wvù ké mum no teje Baul εfonεfon ε bô wvù fele kenfε.

27 Kε nonεn, kε nonεn, ε bilum kum bifεε. E bó dioo gεε Bolsius Festus yî kentaw ke Felew e, ε Felew no gomte le wen ege é Bojuu ekoonke wen, mum cinε Baul e yew ncaw e.

25

E Baul jo nsaw we keegen dvù fwe fô Nfon wvu Lum e

1 E è ke dioo nu εdiuw εta no Festus kεwεε keesaake keba ke won e kε Judea, ε wvù nε Kaysalia ben Jelusalem.

2 E bocee ncese bo baay baay bô bikuu bi Bojuu le bi won e mum to yen wvù le, jike nsaw wvù bó kεηke bô Baul é wvù ejise, no lεke wvù le,

3 wvù efi kε le bowen, ege é bó eciinse Baul é wvù eto Jelusalem. E bó to gee nonεn, ε bó ε seyse wase le bó nu ke egbwe wvù é je, eyu.

4 E Festus tfuse é bó le, "Baul nu yew ncaw e Kaysalia, ε me kebeεε nu enkaase ntuu jó εdiuw εyan.

5 Bonyii bò kεηke mvunηay mvu sa' le bomew ebi me le Kaysalia, ejeme fiεε fi wvù jay ε è nu jó ε è fen nu le fiεε nu dvù."

6 E Festus ke ce bô bó gen buy kε diεwε εdiuw nyan kεnεε yuufe le, mum kase tu jim Kaysalia. E ekfun buy yuu, ε wvù gen shii yew nsaw e, gay le bó eto bô Baul.

7 No Baul fεse, ε Bojuu bò to nen'yεε Jelusalem bow jó, mum leemεn gem wvù, no teyte mwεεm yî ye le nteen ε fi wεε yaa nu kε. Geenεn, ε fiεε yaa nu dvù fi bó nulo esee fi dunji le wvù nu ε ge fimew kε.

8 E Baul taje diuw we gay le, "Me mbaa njay naa lo nci Bojuu, kεnεε wvu yew ncese, kεnεε wvu Nfon wvu Lum kε."

⁹ Geenɛn, ɛ Fɛstus no gomte lɛ wen ege ɛ Bojuu ekoonke wen, mum bife ɛ Baul lɛ, “Wo koonke keeben Jelusalem ɛ me kebee ensaw nsaw wo jó yí mwɛɛm mvun e?”

¹⁰ ɛ Baul tfuse lɛ, “Me nleeme wase fɛn ɛ kebeɲ ke nsaw e, ɛ ɛ nu ke Nfon wvu Lum e. ɛ ɛ nu fɛn fò bó bee keesaw nsaw wɛm. Wo kebee kee naa ntay lɛ me mbaa njay fiɛ bee Bojuu kɛ.”

¹¹ ɛ ɛ fɛn nu lɛ me nu ɛ ngoy nci, ɛ njay fiɛ fi ɛ nulo ɛ bó eyu lo me, me nsaa entune keenkpwe kɛ. Geenɛn, ɛ ɛ nu lɛ mwɛɛm mvù bó teyte yí yɛm e nu mbiay, tu kɛ wee nu dvú wvù nulo enya me can Bojuu ban e kɛ. Me nu nkɛ lɛ nsaw wɛm egeɲ fwe fò Nfon wvu Lum e.”

¹² ɛ Fɛstus yuw nonɛn, ɛ bô bonyii bew bô bô bó to saake bonsaw tfumtfum. ɛ wvú mum gay ɛ Baul lɛ, “No wo nu ɛ lɛkɛ wase lɛ nsaw wo nu egeɲ fò Nfon wvu Lum e, tu wvú nu egeɲ fò.”

ɛ Fɛstus be Nfon Aglifa bô nsaw Baul

¹³ ɛ ɛ ke no nu kefew kemew e ɛjim jodvu, ɛ Nfon Aglifa bô Benis * laa ghane ɛ Fɛstus e Kaysalia keegay wvú le.

¹⁴ ɛ bó ke díoo nu wase jó yí ɛdiuw e nteen, ɛ Fɛstus nɛ be Nfon bô nsaw Baul gay lɛ, “Wee mvu nu fɛn wvù Felew to cin'yɛ yew ncaw e,

¹⁵ ɛ me nke ndíoo ngeɲ Jelusalem, ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won Bojuu jike nsaw we ɛ me ɛjise lɛ me enɲay lɛ wvú nu ɛ gbwe nsaw.

¹⁶ ɛ me nɲay ɛ bó lɛ, kɛ nce bonyii bo Lum nu ɛ bee lɛ bó esumtɛn lɛ wee nu ɛ gbwe nsaw sɛ bó nu ɛ nya wase je wee wvudvu ɛ leem ɛ kebeɲ ke nsaw e fwe dvu bonyii bô bô bó kɛnke nsaw ɛ tɛnɛ diuw we yí mwɛɛm mvù bó teyte yí ye le kɛ.

¹⁷ ɛ bó ke díoo to fɛn, ɛ me nfanɛ n'yaa moocɛ lo kɛ. ɛ ekfun buy yuu, ɛ me ngeɲ nshii yew nsaw e nɲay ɛ bó to bô wee wvudvu.

¹⁸ ɛ bonyii bô bô bó to kɛnke nsaw ke díoo leem we, fanɛ yaa dunɛ jay wvù me nto nkpwaake lɛ ɛ nulo ɛ bó esee yí ye le kɛ.

¹⁹ ɛ bó kaa no jemýi ɛ ɛ nu mwɛɛm mvu mbew e yí ye le ekumɛ je yí bó bunlee Nyo' jó, noo ekumɛ wee mvu wvú bó tɛnɛ lɛ Jisos

ɛ wvú to kpwe wase, geenɛn ɛ Baul leeme kɛ lɛ wvú nu dvú.

²⁰ No me nto mbaa nkiɛ no ɛ nulo ɛ me enley ɛnte jo mwɛɛm mvun, ɛ me mum mbife ɛ Baul laa wvú koonke keeben Jelusalem ɛ bó esaw nsaw we jó ekumɛ mwɛɛm mvun ɛ.

²¹ ɛ wvú tfuse lɛ wen nu emɛy yew ncaw e, ɛ ke esumtɛn Nfon wvu Lum nsaw wen. ɛ me mum nɲay lɛ bó egeɲ wvú yew, ecɛytɛ egeɲ ebuy no me nke enciɛnse wvú ɛ Nfon wvu Lum.”

²² ɛ Aglifa yekɛ nɛn, gay ɛ Fɛstus lɛ, “Me kebee nkoonke keen'yuw mwɛɛm mvun diuw wee wvudvu le.” ɛ Fɛstus tfuse lɛ, “Wo nu ebuy eyuw ntfuu.”

²³ ɛ ekfun buy yuu, ɛ Aglifa bô Benis no lɛne too bô bvuwee bvu baay. ɛ bô bocee bikuu bi bonyii bo nci le noo bonyii bo baay baay bo ɛlaante, lɛn to ley nɲay. ɛ Fɛstus mum gay ɛ bó to bô Baul.

²⁴ No bó to ɛ bô wvú, ɛ Fɛstus gay lɛ, “Nfon Aglifa bô bonyii bocii bô nu fɛn, ben eyɛn wee wvun. ɛ nu wee wvù Bojuu bocii too nyɛɛyi me jan noo Jelusalem ekumɛ wvú, wamte, gayte lɛ kɛ ɛ nu wee wvù enu dvú kɛ.

²⁵ ɛ me mbaa n'yɛn lɛ wvú nu ɛ ge fiɛ fi bó eyu wvú kɛ. No wvú se lɛkɛ wase lɛ nsaw we egeɲ fwe ɛ ɛ nu fò Nfon wvu Lum e, me ɛ mum ɛ n'yɛn lɛ me nu enciɛnse wvú fò wvú le.

²⁶ Geenɛn, kɛ me n'yaa nlooci nke fiɛ fi ɛ nulo ɛ me ensaɲ fò Nfon wvù cee ekolɛ wɛm e ekumɛ wvú kɛ. Nonɛn, me ɛ mum ɛ nleke wvú ɛ ben ɛjise keseen efey mvunciim ɛ wo Nfon Aglifa ɛjise, lɛ ben etasse nsaw we, wvu lɛ me enkɛnke fiɛ fi ɛ nulo ɛ me ensaɲ.

²⁷ Me n'yɛne lɛ fi baa nu lɛn lɛ me enciɛnse wee ncaw fò Nfon e sɛ me nu ɛ ndunɛ fiɛ fi bó gayte lɛ wvú nu ɛ jay e kɛ.”

26

ɛ Baul tɛnɛ diuw fwe dvu Nfon Aglifa

¹ ɛ Nfon Aglifa mum gay ɛ Baul lɛ, “ɛ nu bvudvuu bvuw keseen keejeme bô diuw wo.” ɛ Baul mum cake kebo we, kɛw keetanɛ diuw we, gay lɛ,

² “Nyaa', me n'yene le keshi kem nu ε jon le baay keenleem etanje diuw wem fwe dvu bó eben yí mwem mvunciim mvù Bojuu teyey yí yem e.

³ Me njemyi le nen, njefo bó looci le kee nce won Bojuu noo bombew bò bó ké no kenke. Nonen, me ε no nleke le bó eyeke le le nyekēey eyuw fiε fi me nu enjeme.

⁴ Bojuu bocii kee nce wem ε kew naa ε me mbεε lo. Bó kee no me nto ncee won wese le noo Jelusalem.

⁵ E bó kee naa ntay le ε kew lo ncejole nu ε me nu wee ngoo Bofalasii ε è nu ngoo yí looci tēmyi yí fiε fi Nyo' le fele yimi yicii. Fin nu fiε ε è nu le bó koonke keejeme, é bó ebee le è nu kecēey.

⁶ Me ε no nleeme le fen keseen yí nsaw e njefo me ntaale fwe, ηkee ηkawma wvù Nyo' to kawεε bo'icee bosese dvù.

⁷ Nkawma wvun nu le wvù dikfuu disese di yuufe ncow difε ceyte no bó bunlee Nyo' shiee le entan bó emvunsheen. Nyaa', è nu le nje ηkawma wvudvu wvun wvù Bojuu kenke le nsaw dvù bee bó.

⁸ Me ε no mbiite é bó noo é bonyii bocii le laa è ge la wvù ben yene ε fí tēmyi keebēe le è nulo é Nyo' ebvuse wee yí kpwe le le?

⁹ Me kebεε nto ηkpawwaci naa le me ηkenke keenge fiε ficii keenfiwse diee di Jisos wvu Nasale e.

¹⁰ E fifin nu naa fiε fi me nto ηgee Jelusalem. Me nto nu ε nfi mvungay é bocee ncese bo baay baay ηkooye bonyii bò è nu bo Nyo' le nteen, nfen yew ncaw e. Kε è to mēy kε fin kε. Bó to ké dioo nu le bó nu eyuwye bó, ε me ten ntom.

¹¹ Me nto nyaa ηgew é bó εfonεfon yéw bunle le yicii, ηkane le bó ejemyi díew yí befe ekumε wee wvù Jisos. E shém ffuuke me bó bó baay, ε me mbone bikaa é bó ejim, ηgene mbuyte bilaante bi bitum bimew e.

É Baul bvuu jeme no wvù to kumεεε no nu wee Klistu

¹² E me ηke mum nε no ηgene Damaskus, ε bocee ncese bo baay baay ε san ηwa', ε nya me mvungay.

¹³ Nyaa', ε me ndioo ηgene ε è nu le emvunsheen entelen, ε me nε n'yen ε n'yuu

mvu nε law fowe baa fele diuu, shii to yí bee bonyii bò bee bó to lene le.

¹⁴ E bese bocii nε gbweken fokuse, ε me n'yuw ε díew bife é me é díew Ibulu le le, 'Saul, Saul, wo bone bikaa é me ejim nen nje la? Wo gee nen, kfunε ε è nu ye yo, díewε na' lemme fô wvù bone ye yí kēman ke ice le.'

¹⁵ E me mbife le, 'E nu wo wvù yεε Tata?' E wvù tfuse le, 'E nu me wvù Jisos, ε è nu me wvù wo bone bikaa ejim jodvu.

¹⁶ Ja leem we. Fiε fi ge me ε mbuynen fô wo le nu le me embaa wo wee wem lemme le, é wo efewcì mwem mvù wo yen eben bó mvù me mbεε ηke endunce é wo le.

¹⁷ Me nu ηke enfi wo can Bojuu noo bonyii bò yaa nu kε Bojuu le, ε è nu bó bò me nu entum wo fô bó le.

¹⁸ Wo nu ke egen eyene ejise εbo, ebvuse bó é ejiwε le, eleke bó é n'yuu le, é bó ebuy can Satan e, enu bó bo Nyo', é bó elese fitele yí yem e, é Nyo' elεeshε bibefe bibole. E bó ke emum ekenke kelen fô bvudvuu bvù bonyii bò wvù nu ε ge le è nu naa bew e.'

¹⁹ Nyaa', no fí to kooyεε le nonen, ε me mum ηge kε le no wvù jemyεε é me fowe.

²⁰ E me mum n'yaw ηkew no nfewci Damaskus, nε ηke ηgen Jelusalem. E me no nghane won wvù Judea le tfuu noo bitum e bicii bì yaa nu kε bi Bojuu le, nfewci é bó le bó ekumεn mvuntelem mvubole, etu bó bo Nyo', egeε ε è nu mwem mvù dunçi le bó nu ε kumεn wase.

²¹ E nεε le fiε fi to gee é Bojuu se koo me yew ncese le egomte keeyu.

²² Geenεn, Nyo' ε se ε no fii me ε to ε buy eben e. Me ε mum ε no nleeme fen nfewci ten é bonyii bo baay baay noo bo caan caan. E fiε fi me nfewci nu kε fí fi Muses bó bonyii bo ntum Nyo' le to teete le fí nu ke ekooy.

²³ Bó to gayte le Mboyse wvù Nyo' to kawεε kenke keeke eyen ηgew, enu wee wvu fwe keebuy yí kpwe le, edunce n'yuu é Bojuu noo bonyii bò yaa nu kε Bojuu."

²⁴ No Baul to tanyi kε diuw we gene, ε Festus nε kay lo wvù gay le, "Baul wo jewte wase lo. N'yeyi wo wvu baay nu ε ge wase wo ε nε ε no jewte lo."

²⁵ E Baul tfuse ê Festus le, “Kε me n'yaa njewte kε wee wvu baay. Fieε fi me njemyi nu kecεy, ε me njemyi bô bvufee bwem fó.

²⁶ Me njemyi ê Nfon εndan nen, njefo bó kee mwεem mvun ε kε mvú to kooyi ê kenyile le kε, ε kε fimew yaa nu dvú fi bó nu sε bó kee lo kε.

²⁷ Nyaa', bó nu ε bee kε fieε fi Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le jemyi le? Me ηkee le bó nu le ε bee.”

²⁸ E Nfon Aglifa bife ê Baul le, “Wo kp-waake le è nulo é wo ebanke me é me entu wee Klistu kε yí kefew e caan nen e?”

²⁹ E Baul tfuse le, “Kenεε kí nu caan, kenεε kí nu baay, tu bunle yem fô Nyo' le nu kε le fo emey kε wo kε. Wee tfuu wvu nu fen eben yuuke no me njemyi ebanke ten enu diewe me le, geenεn, efufe kε ε è nu boncaw ban.”

³⁰ E Nfon nε ja we, ε wee sa' bô Benis noo bonyii bô bó to shileε bi.

³¹ E bó buy, no jemyi εbonebon le, “Wee wvun baa ge fieε fi bó eyu lo wvú kenεε elese wvú yew ncaw e kε.”

³² E Nfon Aglifa gay ê Festus le, “E è be baa nu le wee wvun nu ε lεkε wase le nsaw we egen fô Nfon wvu Lum e, tu bó be ε cine wvú le.”

27

E bó ciinse Baul Lum

¹ E bó ke dioo seyse le bee bo Baul eley ngu wvu ê joo egen won wvu Itali le, ε bó mum nya Baul bô bonyii bo ncaw e bomew can Julius wvu to nu εkolε ke ngoo mi bonyii bo nci le bo Nfon wvu Lum e.

² E bee bó ley ê ngu wvu nen'yεε Adamitium e wvu to nu keegεne leemene mond-vuum mo ηgem joo le, keba kε Esia le. E Alistakus wvu wee wvu Tesalonika, won wvu Masedonia le to nu ten bee bó. E bee bó mum no gene.

³ E εkfuj buy yuu, ε bese fεse Sidon, ε Julius dunce kenkonen fô Baul e, cine wvú le le wvú egen fô nsáa ye le εlaante é bó efi wvú bô fieε fi wvú shieele.

⁴ E bese ke kase ley ê ngu e fó, dioo egεne, ε fwefwe no too cile bese fwe, ε bese mum no wεmte wase won wvu Sayblus wvu ê joo entelen e, ε wvú cile fwefwe.

⁵ E bese ke gen lente joo yi baay yí nu mbew won wvu Silishia bô yí nu mbew won wvu Bamfilia le, mum fεse ê kelaante kε Mila le, won wvu Lisia le.

⁶ E εkolε ke ngoo bonyii bo nci le kie yen ngu wvu ê joo le jó wvu to nen'yεε Aleksandia gene Itali le, mum bvuse bese, lese ε è nu ê wvu wε le.

⁷ E bese ke ja fó, len kε wase nen wεε wεε yí εdiuw e nteen, ke jεnen lo sε fεse mbew kelaante kε Sinidus e. No fwefwe to baa bee le bese egen fwe teyey, ε bese mum bεε no wεmte wase lo Klet won wvu ê joo entelen e, ε wvú cile fwefwe, mum fey Salmoni bvudvuu ε bvú ley ε gen ê joo won wvudvu le.

⁸ E bese mεy kε no wεmte tuu ηgem joo le, ke jεnen lo sε gen buy bvudvuu bvú bó tenε le Diuw Joo wvu Nyεkeey e, ε wvú to nu nceencee mbew kelaante kε Lasia le.

⁹ No bese to nu ε jewse wase kefew ê je baay, ε Diuu di Baay di Nlεshε Bibefe le to fey wase, ε è nu wase kefew ke nffum wvu temyi le, ε Baul mum nya ntefe ê bonyii bo ê ngu e le,

¹⁰ “Bo'icεm, me n'yεne le ε kεw fen ε gen fwe nu ε lεne disεεbeene nu ke ebefe, é kenla enu dvú ε è yaa nu kε ke mwεem bô ngu e maan kε, bonyii nu ke ekpweken ten.”

¹¹ Geenεn, ε εkolε ke bonyii bo nci le fanε yaa yuw njeme Baul e kε, yuw fiew ε è nu cee εkolε ngu bô cee ngu e.

¹² No diuw joo wvudvu to baa jee keenu fó yí kefew ke nffum wvu temyi le, ε wee nteen mum no tomte le è jee le bó egenε fwe, momtε laa è nulo é bó efεse diuw joo wvu Foniks e, wvu nu won wvu Klet jodvu le, efεse kefew kedvu fó le. Diuw joo wvudvu wvun to taale je ewεεwe bvuu taale ten je εkuεku jò diuu seeyi.

E nffum tuu ngu

¹³ E fwefwe wvumew ke nε no bene je εkuεku nen wεε, ε bonyii bo ngu e mum no kpwaake le bó ε kenke wase fieε fi bó be gomte. E bó mum baa ken'wow ke ngu e, mum no gεne ê joo, tuu kε ηgem e ηgem e Klet jodvu.

14 E nffum wvù temyi wvù bó teje le, “Wvù je ebo eηkonko jò diuu sane”, ke ne sese wonj wvudvu le, shii ê joo.

15 No wvù shiile, kfun ngu e je fanje yaa bvuu nu dvù keegene yî dvù le ke, e bó mum cine ngu e, e nffum no tuule gene dvù.

16 E bese mum no gene ke lo, gen fey ekuaku jo wonj wvumvu wvu caan ê joo entelen e bó teje le Kawda. E wonj wvudvu no cile fwefwe, e bese mum no katene keebense kekonj ê ngu e.

17 E bese ke bense, mum yile ngu bô bokfuu fo wvù esawye, dioo gene no fane le ngu nu ke egen kfun ye mbew wonj wvù Libia le yî bijiw bi monshem e bi nu ê joo. E bó mum shike ndvu fwefwe, cine e ngu no gene ewvunewvun.

18 No nffum wvudvu to temyi ke gene lo, e ekfun buy yuu, e bó mum kew no bvuse mwem ê ngu e, laanke ê joo.

19 E bvù ke bvuu buy yuu, e bonyii bo ngu e bvuse mwem mvu ngu e lanj ê joo bô can yibo.

20 E ediuw ke fey nteen e bese baa yen diuu le kenne jón e ke, e nffum kfune ke lo e ê yaa nu wvu we ke, e bese mum kie le fise nu e ka wase.

21 No bonyii to nu e ce wase ediuw nteen e bó baa die fie, e Baul ne bence leem fwe gay le, “Bo'icem, é ben se bee eyuw me le é bó emey Klet, tu beene baa ekenke nge wvun bô kenla kin nen ke.

22 Geen, me nleke le ben ekuu shém, njefo ke naa wee mvu ben e nu ela ke, é nu ela ke ngu mey.

23 Me njemyi nen njefo Nyo' wvù kenke me, wvù me mbunlee, se nu e tum nceenda we entan eben wvù e to e leem mbew yem e,

24 e gay ê me le, ‘Baul, fo wo efanè ke. Wo kenke keeke eleem fwe dvu Nfon wvu Lum. Taa eyen, Nyo' nu e dunce wase kenkonen fô wo le e ge le ke wee mvu ngoo bonyii bô ben e bó nu ê ngu e nu ke ela ke.’

25 Nonen, bo'icem, ben ekuu shém. Me nu e nlese fitele yî Nyo' le le fie fi wvù jeme ê me nu ke ekooy ke lenlen no wvù jeme.

26 No fí nu nonen, ngu kenke keeke ekfun ye yî wonj wvumew e ê joo entelen.”

27 E è ke no nu ediuw ncw ena yuufe le e nffum bee ke kale bô bese ê joo yi baay yi Adia le. * E è ke no nu ke diewe entan entelen e, e bonyii bô lemte ê ngu e ne kpawwe le sekemew e bó buyte wase mbew nsh le.

28 E bó mum few joo no yî shiyyine bô kfu e bó e shenke fie yî dvù le, yen le yî nu nkenken mbaanfie. E bó gence fwe, bvuu few, yen e yî nu wase nkenken yuufe ncw tin.

29 E bó no fane le è nelo é ngu ekfun ye yî bimbaan e, mum shike binwow binew ê joo ejim jo ngu, no bunlee le ekfun eyuu ke lo.

30 E bonyii bô lemte ê ngu e ke ne no gomte keelewte buy ê ngu e, mum shike kekonj ê joo, no buwsee le bó gomte keeshike binwow bi fwe dvu ngu ê joo.

31 E Baul gay ê ekole ke bonyii bo nci le bô bonyii bew le, “E bonyii ban mom lo e buy ê ngu e, naa é wee mvu ben e saa ke elun ke.”

32 E bonyii bo nci le mum sumye bokfuu bô bó to suuyee kekonj dvù yî ngu e, mum cine e kí no leyte gene.

33 E bvutfuu ke dioo sam, e Baul leke bonyii bocii le bó ediken, gayte le, “Eben nu wase ediuw yuufe ncw ena no ben nu yî nfan e, e fie baa eley ê ben emvu ke.

34 Me e mum e no nleke le ben edie ke fie, é ye yene etu fó. Ke naa yvu miaan nu ke ela ê wee efa ke.”

35 No wvù jeme nonen, mum jo bleed, nya keyoone ê Nyo', guse no diee ê bonyii bocii ejise.

36 E bó mum kuu shém bocii dieken.

37 Bese bocii bô to nu ê ngu e to nu wee gee fee kecow mbansooshwi ncw bosooaan (276).

38 E bonyii bocii ke dieken ffuu, e bó mum bvuse egin yò to nu ê ngu e, lanj ê joo keege le wvù eyaaten.

E ngu sawye

39 E ekfun ke yuu, e eηkpwaante yene, e bonyii bô lemte ê ngu e fanje yaa kie bvudvu bvudvu ke. Geen, e bó yen kendvuy e, e kí e gen e buy yî monshem e, mum yen le bó emom é ngu eley egen ece yî dvù le ngem joo le.

⁴⁰ Ɛ bó mum sumyε biŋwɔw ε bí shii gɛn ê joo, bvuu kase fay bokfuu bò bó to suuyεε bite bì bó banse nguɔw dvú, mum bense tɛn ndvu fwefwe yi fwe ε fwefwe ley jó no domsee nguɔw ε wvú gɛne ê kendvuy kedvu le.

⁴¹ Geenɛn, ε wvú dioo gɛne, kfun ye yi kejiw ke monshɛɛm e ê joo. Ɛ keba ke nguɔw e ke fwe ley ce yi dvú le fanɛ yaa ebvuu eshiike kɛ. Ɛ joo mum no kfune keba ke ejim ε kí sawyi.

⁴² Ɛ bonyii bo nci le mum nɛ no gomte le bó eyuwyε bonyii bo ncaw e bocii wvu le fo mvu bó le ke enɛ esam joo ebuy elewtɛ.

⁴³ Geenɛn, ε ekolɛ ke bonyii bo nci le no gomte keeboyse Baul, mum kan le fo bó ege nonɛn kɛ, gay fiew le bonyii bò kee keesam joo eyaw esele ê joo, esam ebuy ɛŋkpwaante,

⁴⁴ ê kebese ke bonyii le ebii yi biwan e noo yi binsawye bi nguɔw e. Ɛ nɛɛ no bese to ghanɛ sɛ fɛse ɛŋkpwaante yuleyule.

28

Ɛ bo Baul fɛse Malta

¹ No bese to fɛsɛɛ ɛŋkpwaante yuleyule nonɛn, mum yuw le bó teɛe bvudvuu bvudvu le Malta, ε è to nu wonj ê joo entelɛɛ.

² Ɛ bonyii bo wonj wvudvu le duɛɛ keɛkonɛn fô bese le ε è yaa nu ke wɛɛ kɛ, fiisɛn bese, fwɛɛ nguy ε bese no yosene, njefo jan to nu ε kɛw wase no too ε kenton gule.

³ Ɛ Baul ke baance ngay, gɛn le wen efwɛɛ, ε kefe to nu ê ngay yidvu le, ε nguy yvuwsɛ ge ε kí mum buy, lum kebo kew no njɛɛɛkɛne yi dvú le.

⁴ Ɛ bonyii bo wonj wvudvu le dioo yɛn no kí njɛɛɛkɛne yi kebo kew e, mum no jemyi ɛbonɛn le, “Wee wvun ke nu ε yu wase wee. Wvú be ε boy ê joo, geenɛn lon nu ε koo wvú ε wvú nu ekpwe.”

⁵ Geenɛn, ε Baul yɛwse kɛ lo kefe kedvu ε kí gbwe ê nguy e, ε fiɛɛ fanɛ yaa ge wvú kɛ.

⁶ Ɛ bonyii bodvu mum no cɛyte, kpwaake le ye Baul nu ekɛw ebene, kɛnɛɛ le wvú nu enɛ esɛsɛ egbwe ekpwe. Ɛ bó ke cɛy nɛn cɛy ŋkuuɛ, ke dioo yɛn ε fiɛɛ baa ge wvú, ε bó

mum kumɛn ŋkpawcɛ wvubo nɛ wase no duu le, “Wee wvun nu nyo' mvu.”

⁷ Wee sa' wvu jó to kɛɛke nɛɛ ye kɛ nceencee mbew fô bese to nu le. Diee di wee wvudvu le to nu Bubluis. Ɛ wvú fiisɛn bese, ε bee bó ce ɛdiuw ɛta ε wvú taale fô bese le ntay.

⁸ Ɛ fí kooy le icee Bubluis to jiime cɛmte bô ken'ya' noo ntoombun. Ɛ Baul mum gɛn fô wvú to jiime, bunle, gɛɛ can yi ye le, fɛ wvú.

⁹ No fí to kooyɛɛ nonɛn, ε bonyii bo wonj wvudvu le bocii bò to kɛɛke bincɛm mum no too ε Baul fɛle tɛn bó.

¹⁰ Ɛ bó mum no nyaa bese bô mwɛɛm nteen. Ɛ bese ke dioo nɛn'yi jó, ε bó bvuu to bô mwɛɛm mvunciim mvù bese to shieele gɛɛ ê nguɔw e.

Ɛ bo Baul nɛ Malta gɛn Lum

¹¹ Ɛ bese ley ê nguɔw e no gɛne ε bó ε ce wase Malta wonj wvu ê joo entelɛɛ wvudvu le kee tɛ. Nguɔw wvudvu to nu wvu Aleksandia ε bó teɛe le Bonyo' bo Ɛmam e, * ε wvú to nu wonj wvudvu le cɛyte le kefew ke nffum wvù tɛmyi le efey.

¹² Ɛ bese ke gɛn buy diuw joo wvu ê kelaante kɛ Silakus e, ce jó ɛdiuw ɛta,

¹³ ke nɛ jó, gɛn fɛse diuw joo wvu ê kelaante kɛ Lɛgium e ce jó. Ɛ ekfun buy yuu, ε fwefwe kɛw no bene je ɛkuɛku, ε bese mum no gɛne, ε è ke no nu ɛdiuw ɛfaa, ε bese fɛse diuw joo wvù Butioli le.

¹⁴ No bese fɛse jó, yɛn bonyii bo mbee le bo jó le, ε bó lɛkɛ le bese egɛn kɛ le é bee bó ece ɛdiuw ɛsooshwiɔ. Ɛ bee bó ke ce, ε bese sɛ ke gɛn fɛse Lum.

¹⁵ No bese to gɛne, ε bonyii bo mbee le bo Lum ke dioo yuw le bese too lo, ε bó buy no lɛne too le bee bó etasɛn. Ɛ bó to naa buy fô Way wvu Abiyus e, bô fô Yéw Bonyii bo Ghane le yi Shɛ le. Ɛ Baul yɛn bó le, ε fitele fiew lɛtɛn, ε wvú nya keyoone ê Nyo'.

¹⁶ Ɛ bese ke fɛse Lum, ε bó cinɛ Baul e ε wvú no cee fiew wvú embɛɛ, ε wee nci cɛyte wvú.

Ɛ Baul no nu wee ncaw Lum fewci diɛw Nyo'

17 E ediuw ke fey eta, e Baul tee bikuu bi Bojuu le bi jó. E bí to, e wvú gay ê bí le, “Boom bo bwεem e, me nu yí ncaw e nen e bó to koo me Jelusalem, nya can bonyii bo Lum e e me mbaa ncim njay naa lo fiεε bô bonyii boseεbeene kenεε nce bo'icee boseεbeene mvu ke.

18 E bonyii bo Lum bodvu ke dioo tasse nsaw wεm, fanε yaa yen fiεε fi è nulo é bó eyu me yí dvú le ke. E bó mum no gomte keecinε me le,

19 geenεn, e Bojuu ma lo. E me mum no ηkenke keenleke le nsaw wεm egen fwe fô Nfon wvu Lum e. E ke me nto ηgee nonεn, le me ηkenke fiεε keentey yí bonyii bem e ke.

20 E neε fiεε fi ge me e nse ntee ben le beene ejeme. Me nu yí boncaw ban e nen e è nu nje wee wvù beene bonyii bo Israel se cεyte.”

21 E bonyii bodvu tfuse ê wvú le, “Bese baa kenke ηwa' wvù ja Judea ekumε wo ke, e wee mvu boom bo bwee wesebeene le bô nen'yi jó too jan baa eshomse wo kenεε ejeme fiεε fi befe ekumε wo ke.

22 Geenεn, e bese nu ke ekoonke keeyuw wo ηkpawacε. Fi bese kee nu ke le ηgoo yin yí wo nu jó nu e bonyii bemte ke lo yí mondvuum monciim.”

23 E bó mum gee diuu di bó nu ke eto é Baul ejeme ê bó. E è ke no nu εbvubwε, e bonyii nteen tase fô wvú to cee, e wvú kew fontanentan gen buy fokieguu, nyeyte fiεε ficii ê bó, fewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le. E wvú bvuu no jemyi dunji mwεem mvù nu ê Nwa' bonci bo Muses e bô ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le ekumε Jisos, momte keege é bó ebee le fiεε fi wen jemyi nu keceey.

24 E bonyii bomew bee fiεε fi wvú to jemyi le, e bomew fanε yaa bee ke.

25 E bó ne bvun εbonebon mum no buci no Baul lan diεw le, “Fiεε fi Keyoy ke Yuule to jemyεε ê bo'icee bonεn diuw wee ntum Nyo' wvù Yesaya le nu naa keceey.

26 Kí to nu e jeme le, ‘Genε egay ê bonyii bodvu le, ben nu ke eyeke naa mwεem ntay geenεn yaa yuuke ke,

ke etaale naa mwεem ntay geenεn yaa yene ke.

27 E fi nu nonεn njefo mvuntelem mvu bonyii bodvu le

nu e mvú e le wase.

Bó nu e jinε bintuntun bibole,

e kfuke ejise εbo.

E bó ge nonεn le fo ejise εbo eyenè mwεem e,

e bintuntun bibole yuuke mwεem,

e mvuntelem mvubole yvuurse,

é bó etu jim fô me le, é me enfε bó.”

28 E Baul mum mεse le, “Ben ekeè le bó nu e tum wase bonyii bô saaka wvun wvu ekumε no Nyo' boysee bonyii fô bonyii bô yaa nu ke Bojuu le, e bó nu eyuw.”

29 † [No wvú jeme nonεn, e Bojuu bodvu mum ne no buci, beeke mbew yí jeme wvudvu le e è yaa nu wvu wεε ke.]

30 E Baul no cee ke yew yí wvú to laake lo le yí bilum e bifεε, fiisene bonyii bocii bô to too ê wvú le.

31 E wvú no fewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le, bvuu yeeyi bonyii ekumε Tata Jisos Klistu, jemyi yaa fane ke, e wee yaa jewsee wvú ke.

**Nwa' wvù Baul to san̄εε ê
kentaashε ke
Lum
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Lum
wvun e**

Nwa' wvun to san̄ Baul fô bonyii bo mbee le bo Lum e keesee ê bó fiεε fi wvù kee ekumε mbee wvù è nu wvu bonyii bo Klistu le bô fiεε fi mbee wvudvu shieele le bonyii bodvu egeè. Nwa' wvudvu wvun kɛɲke fiεε ficii fi ekumε bon'yεεyi bo Baul le fele bon̄wa' bew bomew bocii.

Wvù nu ε gay le bonyii bocii, kɛnεε è nu Bojuu kɛnεε bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu kɛɲke keeseyse bikuu bibole bô bo Nyo', njefo bó bocii nu ε bó kɛɲke kebefε. Wvù nu ε jeme le wee keeseyse ekolε kew bô Nyo' nu kɛ seke wvù ε lese fitele yî Jisos Klistu le.

Baul to nu ε san̄ tɛn keeseyse lɛne di wvù to gomte keeke elɛn eɣɛn eyɛn kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Lum e kedvu le. Wvù to seyse le wen nu ke edioo ε ɣɛn ε buy jó, é wen emoocε bô bó caan ege lemme ê bó ɛntelɛɲ, é bó ke etom wen é wen eɣɛn fwe, eɣɛn ebuɲ Sbεɛn.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-17 Kɛɲkɛwɔε bô bikuu bi mwεεm e

1:18-3:20 Ekumε le bonyii bocii yî nshε le shieele le bó eboyse bó

3:21-4:25 Je yî Nyo' gomte le bonyii efey jó sɛ boy

5:1-8:39 Nshii wvu fwε wvù bonyii bo Klistu le kɛɲke

9:1-11:36 Bonyii bo Islael ê ntaɲ Nyo' le

12:1-15:13 Nce bonyii bo Klistu le

15:14-16:27 Kemεse bô bon̄gayma ê bonyii

¹ E nu me wvù Baul wvù waa lemme Klistu Jisos. Nyo' to nu ε tee me le me enù waa ntum Jisos, ɣεε le me enfewci saaka wvù jee wvu wvuwen.

² Saaka wvù jee wvun nu wvù Nyo' to kawεε bonyii dvù fele yî bonyii bew bo

ntum e, no fí nu ε bó ε san̄ ê Nwa' we wvù yuule le.

³ Wvù nu ekumε Waa we wvù to joε ye wee wvu wum, ε bó boo wvù ê kfuu di Nfon Dawe le.

⁴ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ε Nyo' to dun̄cε fele yî Keyoy ke Yuule le le è nu Waa wen wvù kɛɲke mvun̄gay no wvù to bvusεε wvù yî kpwe le. *

⁵ E ge Jisos Klistu Nyo' ε sɛ buw me le me enù waa we ntum, wvu le me en̄ge é bonyii bocii bô yaa nu kɛ Bojuu elese fitele yî ye le, eyuukè ε è nu wvù le bensee diee diew.

⁶ Ben tɛn nu ngoo bonyii bô Nyo' nu ε tee wase le bó enù bonyii bo Jisos Klistu le.

⁷ Me ε no nsaan̄ke nwa' wvun fô ben e bocii bô nu Lum, bô nu fitele fi Nyo' le, ε wvù ε tee le bó enù bonyii bô è nu bew.

Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembon̄ɛn ebvuɲ enya ben bô mvuntelem mvù lɛtɛne.

E Baul no shieele keelaa ghane ê bonyii bo Lum e

⁸ Me ngomte keen'yaw enya keyoone ê Nyo' wɛm nje ben bocii nfele yî Jisos Klistu le, njefo won̄ tfuu jemyi ekumε fitele fi ben nu ε lese yî ye le.

⁹ Nyo' wvù me nlemte wvù le bô fitele fiem ficii yî saaka wvù jee wvu ekumε Waa we le leeme fwe wɛm le me nké no nkumyi ben sekeciî ê bunle yɛm e.

¹⁰ Me nké ndioo mbunlee no nlεke le é je nelo ε yɛnε, é me ento ê ben e keseen fɛn é Nyo' ε bee,

¹¹ njefo me nkoon̄ke naa baay keen'yɛn ben e wvu le me engaw nnya yî Keyoy ke Yuule nu ε nya ê me beene, é yî ege é ben etɛmyi.

¹² Fì nu le, é beene eyvuwsε mvuntelem mvusεεbeene, é fitele fi ben lese yî Nyo' le eyvuwsε fiem, é fiem eyvuwsε finɛn.

¹³ Boom bo bwεεm e, me ngomte le ben ekiεε le me nu ε nkaw wase bokaɲ e bokaɲ e le me nu ento ê ben e, nké nkaw ε fiεε jewse kɛ me. E me ngomte le me ento wvu le me en̄kɛɲke ngbwele jo ben lɛɲlɛɲ no me nu ε

1:1 Lem 9:3-15; 26:16; Gal 1:15-16 **1:2** 3:21; 1Bi 1:10-12 **1:3** Mat 1:1; 20:30-31; Lem 13:33; 2Tim 2:8 * **1:4** Kɛnεε le, "Jisos Klistu nu ε Nyo' to dun̄cε bô mvun̄gay fele yî Keyoy ke Yuule le le è nu Waa wen no wvù to bvusεε wvù yî kpwe le". **1:5** 11:13; 15:15-18; Gal 1:1; 2:7, 9 **1:7** 5:1; 15:33; 16:20; 1Kol 7:15 **1:8** 16:19; 1Tɛs 1:8 **1:9** 15:23; Lem 19:21; Efe 1:16 **1:13** 1Kol 9:19-22

ηκηκε wase jo bonyii bomew bò yaa nu ke Bojuu.

¹⁴ Lemme din fô bonyii bocii le nu ê kendon kem e, kenεε è nu bonyii bò nu won wvù yuu wase le, kenεε è nu bò bεε entfun, kenεε bonyii bò κηκε bvufee, kenεε bò bεε biyun.

¹⁵ Ε nεε fιεε fi fitele bεenci naa me baay keenfewcε saaka wvù jee ê ben tεn bò nu Lum.

Mvunḡay mvu saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le

¹⁶ Ben ekeè le ke me η'wuumene fιεε fi ekumε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ke. Me ηkee lo le è nu fô mvunḡay mvu Nyo' le keeboyse wee tfuu wvù nu ε lese fitele yî ye le nu. Ε saaka wvun yaake ḡene ε è nu fô Bojuu le sε ḡene tεn fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

¹⁷ Fi nu le saaka wvù jee wvun duḡci je yî Nyo' joo le wee nu teyey ê wvù εjise le. Ε fifin κew ε ḡen ε mεse yî fitele fi mwεten lese yî ye le. Ε nu fιεε fi bó nu ε san le, “Wee wvu teyey nu ke ecee nje fitele fi wvù lese yî Nyo' le.”

Shém ffuuke Nyo' no bonyii buwyi mwεm

¹⁸ Me njemyi nen njefo shém Nyo' ké no ffuuke fowe bò bonyii bò maa lo wvù buwyi mwεm, ε gee dibole di befe yike kecey ke diεw Nyo' le.

¹⁹ Yî ffuuke nonen njefo fιεε fi bonyii nulo ekiεε ekumε Nyo' yen'yi endan, njefo wvù wvù Nyo' nu ε duḡcε wase ê bó.

²⁰ Ε κew naa lo fonκew no Nyo' to bomεε won nu ε mvunḡay mwew mvù mεy lo, bò no wvù wvù Nyo' nu, nu ε bonyii ε yen wase ε bvuu ε kieε yî mwεm mvù wvù bom e, naa no bonyii yaa cim yene wvù le ke. Nonen ke je bvuu nu dvù yî bó ke ene ewowlene duu le ke bó kee Nyo' ke.

²¹ Naa no bó cim kee Nyo' nonen, ke bó wvumte wvù diεwε Nyo' le kenεε nyaa keyoone ê wvù ke. Bonkpawcε bobole nu ε nε ε tu bo εcici. Bikuu bibole bi biye nu ε yinḡen ke ε è nu bò εjiwε.

²² Bó duu le bó κηκε bvufee, ε kaa ε nε ε tu biyun.

²³ Bó nu ε shεε keebunlee Nyo' bvukukε wvù yaa nulo ekpwe ke, ε fey ε no bunlee ε è nu mvumooso mvù bó kene bó can mvù ε no fieesene bonyii bò nulo ekpweken, bò mvunyiim noo nyám yî lene we, bò yî sone kuse.

²⁴ No fî nu nonen Nyo' ε mum ε cinε bó le bó ε no gee wase ε è nu mwεm mvù mvuntelem mvubole shieele mvù è nu mwεm mvu nnyen e, ε bó gee nonen bò ye yibo wee bò wee, mum shoosε bikuu bibole.

²⁵ Bó nu ε kumen kecey ke ekumε Nyo' ε tu mbiay, ε no bunlee bvuu lemte ε è nu mwεm mvù Nyo' bom e ε fey keebunlee bvuu lemte ε è nu wvù wvù Bomεen e. Ε è nu wvù wvù bó κηκε keebensee sekeci sε ηka. Fî enù nonen.

²⁶ No bó gee nonen, Nyo' ε mum ε cinε bó le, ye ε no yvuwse bó keegeε mwεm mvu kenshoosε le. Ε bokεne jiime fô bokεne le, ε Nyo' to baa bom wee le wvù egeè nonen ke.

²⁷ Ε è nu ke lenḡen no bolemse cin'yi je yî Nyo' to gee keejiime bò bokεne le, ε ye yvuwse bó keejiime ε è nu fô bolemse bomew e. Ε bolemse gee mwεm mvu kenshoosε le bò bolemse bomew. No bó gee nonen mum joo ηḡew yî bikuu bibole wvù è nu nlawma gee dibole di befe.

²⁸ No bonyii bodvu baa eyene le fî nu len keekiε Nyo', Nyo' ε mum ε cinε bó le le bó κηκε bvufee ε è nu bvu keyun e, mum gee mwεm mvù bó yaa κηκε keegeε ke.

²⁹ Mvuntelem mvubole ε mum ε no nu ε mvù ε yinḡen bò mwεm mvù befe jεy jεy. Bó buwyi mwεm, dewkene εjise, κηκε mvuntelem mvù befe, bene bindon bò bonyii, yuwyi bonyii, diuu bvudiuw, lee le kenlema, ηgomgome bò mwεm, kunsene mvunḡunḡen,

³⁰ beete bò εdieε ε bonyii, bane Nyo', sεenene kenseenεn, temyi bikuu, saale ye, momte kuw, temyi bikuu bò bo'iceε bobole noo bobweε bobole.

³¹ Bó nu biyun yaa leeme yî diεw yibole ke. Bó nyεwle bò bonyii bomew, yaa camte shen fô bonyii le ke.

³² Bó gee nonen kee ke naa le Nyo' nu e leke wase le wee wvù gee mvumvun mwεem nu e wvù kenke keekpwe. Geenεn, bó e no gee ke gene dvú, bvuu bensee bonyii bò gee kfuu mvumwe mwεem.

2

Nyo' nu ke esaake wee bii gee di mwεten e

¹ Nonen wo wvù lomte gee di wee mvu le kenεε è nu wo wvù yεε, ekeè le ke wo ten nu se jay ke. E keè le no wo lomte gee diw nu e wo leese e è nu ekole kuw ηgew e, njefo wo wvù lomte we gee ke naa ten fiεε fi wvù gee.

² Beene kee lo le, é Nyo' lan ηgew yî bonyii bò gee mvumvun mwεem e, tu wvù laanke bii keceey e.

³ Nonen wo we wvù lomte gee di bonyii bò gee kfuu mvumwe mwεem e, geenεn e wo kebeε gee ke ten mvú, kpwaake le wo nu ke eboy can nsaw Nyo' le?

⁴ Nu le ke wo yene le Nyo' kenke fitele fi jee fô bonyii le baay, kuule shém baay, nu ten nyεkeey baay e? E keè le fitele fi jee fi Nyo' le fô wo le dunçi le wo ekumen fitele fiuw.

⁵ Geenεn no wo nu e tun keekumen fitele fiuw, e no gee e fi temyi ke gene lo, nu e wo biise e è nu ηgew fô ekole kuw e, wvù nu ke enu diuu di Nyo' nu ke edunçe shém yî ffuuke seke wvù saake bonyii bocii e je yi leη e.

⁶ Nyo' nu ke elaw wee mwaan mwaan bii gee di mwεten e.

⁷ Bonyii bò nu nyεkeey, lemte lemme di jee, gomte e è nu bvukuke bô n'wvum noo nshii wvù yaa kaa ke, nu e wvù nu ke enya nshii wvù mεy lo e bó.

⁸ Geenεn e bonyii bò taale ke e è nu bikuu bibole, tune keeyuw keceey e, gee e è nu mwεem mvù befe, nu e Nyo' nu ke edunçe shém yî ton'yεen bô ηgew e bó.

⁹ Monlum mo baay bô nsase nu ke enu fô wee tfuu wvù gee kebefε le e kew yî Bojuu le e gen yî bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

¹⁰ Geenεn, e bvukuke bô n'wvum noo nleεten nu ke enu fô bonyii bò gee gee di jee

le e kew yî Bojuu le e gen yî bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

¹¹ Fí nu ke enu nonen njefo ke Nyo' ké no dunçi kejeey jeey ke.

¹² Bonyii bocii bò gee kebefε se bó cim kenke bonci bo Muses e, nu e bó nu ke eley ke ηgew e naa no bó yaa cim kenke bonci ke. E bonyii bocii bò gee kebefε e bó nu ekuse jo bonci, nu e bó nu ke esaw bó bii bonci bodvu le.

¹³ Fí nu nonen njefo ke Nyo' nu ke ejo wee le wvù nu teyey e wvù ejise njefo wvù yuuke fiεε fi bonci jemyi ke. Wvù nu ke ejo wee le wvù nu teyey e è nu seke mwεten gee fiεε fi bonci gomte.

¹⁴ E bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò nu se bonci ne e no gee mwεem bô bonkpawce bobole e è nu mwεem mvù bonci gomte, tu bó nu wase bonci fô bikuu bibole naa no bó baa cim kenke bonci bò Nyo' nu e nya e Bojuu ke.

¹⁵ Fifiε dunçi le fiεε fi bonci gomte nu e Nyo' e san fô mvuntelem mvubole. E mvuntelem mvubole seηe ten e bó nonen. E bó dioo gee fiεε fi befe, é fitele no saake bó. E bó dioo gee fi jee, é fí no tomte bó.

¹⁶ Mwεem mvun nu ke ekooy diuu di Nyo' nu ke esaw bonkpawce bô bonyii bocii kenke e nnyile le fele yî Klistu Jisos e, no saaka wvù jee wvù me nfewci dunçi.

Bojuu saale ye bô bonci

¹⁷ Wo wvù tenje ekole kuw le wee Juu, wo gεεle ekole yî bonci bo Muses e, yuuke ye le wo nu wee Nyo',

¹⁸ E bó e yεeyi wase ben bô bonci ben e kiεε fiεε fi Nyo' shieele, kee ten fiεε fi looci jee naa ntay.

¹⁹ Ben kee naa ntay le e nu ben bò dunçi je e binfefe, nu ten bin'yεese fô bonyii bò nu kenjiwe le,

²⁰ E ben nu bò teete biyuj, e è nu ben bò yεeyi bonyii bò maa mwεem diεwe mvunley mvu boom e njefo bonci nu e nya wase ben bô bvufee bvucii noo keceey.

²¹ Wo wvù yεeyi bonyii nonen, wo yεeyi ke ten kuw ekole? Wo wvù fewci le fo wee econ bvucuj, wo gee neε fiuw?

²² Wo wvù kayte le fo dwee wee kɛnɛ kpwɛɛ wee ejim bô wee mvu, wo nu sɛ wo gee nonɛn e? Wo wvù kaci lo fiɛ fi ekumɛ mvumooso, wo nu sɛ wo coonke mwɛɛm yɛw ncese yi mvumooso le?

²³ Wo wvù saale ye bô bonci bo Nyo' le, kɛ wo yaa shoos Nyo' no wo ngoyte bonci bodvu?

²⁴ Ɛ nu fiɛ fi bó nu ɛ san le, “Bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu ké no beete bô diee di Nyo' le ɛ è ge gee dinɛn ben Bojuu.”

²⁵ Keetfuse wee yew kɛnke naa sɛw, é è fɛn nu le wee wvudvu gee fiɛ fi bonci gayte. Geenɛn, é wo ngoyte bonci, tu ntfuse yew wvù bó tfuse wo yew wvudvu nu kɛ diɛwɛ wo bɛɛ ntffuse.

²⁶ Wee é no bɛɛ ntffuse, gee fiɛ fi leɲ fi bonci gomte, bó saa ejo le bó nu ɛ tfuse wase wvù yew, naa no wvù cim bɛɛ ntfuse?

²⁷ Nonɛn, bonyii bô bɛɛ ntffuse yî nyam ye le geenɛn gɛɛle bonci nu ke ege é bó elese ben Bojuu ngɛw e bô kɛnke bonci bô bó to sanɛɛ, ɛ ben bvuu tfuse bonyii yew geenɛn ngoyte bonci bodvu.

²⁸ Ben ekeè le kɛ wee Juu wvu leɲ nu wvù yen'yi ye le kɛ. Ɛ kɛ ntfuse yew wvu leɲ nu fiɛ fi bó yɛne fí le ɛkfun yî nyam ye le kɛ.

²⁹ Wee Juu wvu leɲ nu wvu ê fitele le. Ɛ ntfuse yew wvu leɲ nu wvu ê fitele le, wvù ɛ seyse Keyoy ke Yuule, ɛ è yaa nu fiɛ fi bó yɛne ejise kɛ. Wvuwɛ wee nu ɛ è ké no bɛnsee Nyo' wvù. Kɛ è ké no bɛnsee bonyii wvù kɛ.

3

Nyo' leeme kɛ yî kecɛɛy e

¹ No fí nu nonɛn, Bojuu fele bonyii bomew yî fiɛ le? Ɛ sɛw nu dvú yî ntfuse wvù bó tfuse bonyii yew e?

² Ɛɛ, Bojuu fele naa bonyii bomew ê jé le nteen. Fi baay nu le Nyo' to nu ɛ nya diɛw ye ɛ è nu can yibole.

³ Ɛ nulo é bó emum egay le no bonyii bomew bó le to baa eleeme yî diɛw yidvu le, tu fifiɛ nu ege é Nyo' saa ebvuu eleeme yî diɛw ye le?

⁴ Kɛ è nulo é fí ekooy nonɛn kɛ! Naa no bonyii bocii cim nu naa bo mbiay e, nu ɛ Nyo' leeme kɛ yî kecɛɛy e, no bó nu ɛ san le, “Nyo', wo dioo jemyi, ɛ njeme wo no nu kɛ wvu leɲ.

Ɛ wo ké no soo kɛ lo nsaw wo.”

⁵ Geenɛn é gee disɛɛbeene di yaa nu kɛ teyten fici keegɛ le gee di Nyo' le di teyten eyen'yi ntay, tu è nulo é beene egay le la? Ɛ nulo é beene egay le Nyo' baa gee leɲ keelaanke ngɛw yî yese beene le? Me mbiite nɛn ɛ è nu no wee wvu wum ké no biite.

⁶ Kɛ è nulo é fí enu nonɛn kɛ! Ɛ fí nu nonɛn, é Nyo' ke eghan nɛɛ sɛ saw won?

⁷ Geenɛn é me mbiayte mbiay ɛ yî gee ɛ kecɛɛy ke Nyo' le yen'yi gɛne lo fwe fwe too bô mbense fô diee diɛw e, é bó ebvuu esaake me le me nu wee kebefɛ nje la?

⁸ Ɛ è fɛn nu nonɛn é bese saa egay le, “Fíjee le beene egeè bibefɛ wvu le mwɛɛm mvùjee etoò le?” Njeme wvun nu wvù bonyii beete diee disese dvú duu le è gayte bese. Boba bonyii nu ɛ bó nu ke ekenke ngɛw wvù bó kɛnke keekɛnke.

Kɛ wee wvu teyten nu naa lo dvú kɛ

⁹ Beene nu jeme naa le la keseen? Bese Bojuu fele bonyii bomew e? Naa fɛɛ ghɛɛy! Beene nu ɛ yɛn wase le Bojuu noo bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu nu can mvungay mvu kebefɛ le.

¹⁰ Fifiɛ nu no bó nu ɛ san le, “Kɛ wee wvu teyten nu dvú kɛ, naa lo mwaan.

¹¹ Kɛ wee nu dvú wvù kɛnke bvufɛ kɛ, ɛ kɛ wee nu dvú wvù gomte Nyo' kɛ.

¹² Bonyii bocii nu ɛ banke wase jim ê Nyo' le.

Bó bocii nu ɛ tu wase mwɛɛm mvu ɛcici. Kɛ wee wvù kɛnke fitele fijee nu dvú kɛ, naa lo mwaan.

¹³ Bó nu ɛ yan bɛsew ɛ gɛɛ boyɛ diɛwɛ jém e. Bó nu bonyii bo leme le.

Njeme wvù buyte dew yibole nulo eyu wee diɛwɛ ɛdien ɛ fimbuw e.

¹⁴ Boncun bô njeme wvù cewcewe nu ɛ yinsɛn dew yibole.

¹⁵ Bó ké no nu cekey keeyu lo wee.

¹⁶ Bó ké no beete bô mwɛɛm,

too bô ngew mondvuum monciim mò bó gene mó le.

¹⁷ Kε bó kee lo fiεε ekumε nce wvu nyεkeey kε.

¹⁸ Kε bó kεηke naa lo nfan wvù wvu Nyo' fô mvuntelem mvubole kε."

¹⁹ Beene nu ε kiεε keseen le fiεε fi bonci jemyi, nu ε bó jemyi ê bonyii bò nu ekuse jo bonci bodvu, wvu le fo wee ke ekeηke naa lo fiεε fi wvù ewowlεn jeme kε. Wee tfuu yî won wvun e nu ke eleem ê Nyo' ejise etanje diuw we.

²⁰ Ben ekeè le, kε wee wvu wum nu dvù wvù Nyo' nu ke ejo le wvù nu teyey ê wvù ejise njefo wvù gee fiεε fi bonci gomte kε, njefo bonci gee ε bonyii kee lo mwεεm mvù befe mvù bó gee.

Je yî Nyo' joo le wee nu teyey jó

²¹ Geenεn, keseen nu ε Nyo' ε dunεε wase je yî wvù joo wee le wvù nu teyey jó ê wvù ejise. E je yidvu yaa kεηke fiεε keege bô bonci kε. Je yidvu yin nu ε Nwa' bonci bo Muses e noo Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le to tomte wase.

²² Je yî Nyo' joo le wee nu teyey jó, nu ε yî bii fitele fi wee wvudvu lese yî Jisos Klistu le. E Nyo' gee fifin fô wee tfuu wvù nu ε lese fitele yî Klistu le, njefo fô Nyo' le nu ε wee mvu yaa nu jεey kε,

²³ no wee tfuu nu ε ge wase kebefε ε mum ε no nu ncejole fô bvukukε bvu Nyo' le.

²⁴ Geenεn, ε keseen nu ε Nyo' ε jo wase bonyii le bó nu se jay. E ε ge mbuwma we wvù wvù to buwεε bonyii dvù diεwε nnya le fele yî Klistu Jisos wvù to sumεε bonyii can ngew e.

²⁵ Nyo' to nu ε nya wvù diεwε ncese le keege keman bô ελεμε kew. E keman kin nu fô bonyii bocii bò nu ε lese fitele yî ye le. Wvù to ge keman kin keedunεε le wen wvù Nyo' nu wee wvu teyey, njefo wvù wvù Nyo' to kuule lo shém bô bibefε bibole bì bó to shee gee fwele.

²⁶ Fifin to nu keedunεε yî kefew ke keseen e le wen wvù Nyo' keβεε nu wee wvù gee mwεεm teyey, ε ε bvuu nu wen wvù

joo wee wvù nu ε lese fitele yî Jisos e le mwεten nu se jay.

²⁷ No fî nu nonεn, tu fiεε bεε dvù fi è nelo é beene ebensee ye yî dvù le? Kε fiεε nu dvù kε! E nelo é bó ebvuu ebensee ye yî nci wvù la le? Nu le ebensee yî mwεεm mvù beene lemte le le? Naa lo shikeey! Fî leeme ε è nu yî nci wvù le beene nu ε lese fitele yî Jisos e.

²⁸ E nεε no fî nu. Beene nu ε leke le Nyo' joo wee le mwεten nu se jay ε è nu nje fitele fi wvù lese yî Jisos e, ε è yaa nu nje wvù gee fiεε fi bonci gomte kε.

²⁹ Nu le Nyo' nu kε Nyo' Bojuu maan ε? Kε è nu ten Nyo' bonyii bò yaa nu kε Bojuu le? 'Eε, wvù nu ten Nyo' bonyii bò yaa nu kε Bojuu,

³⁰ no Nyo' mεy kε mwaan, ε è nu wvù wvù nu ke ejo bonyii bò bó nu ε tfuse yew le bó nu se jay, ε è mεy kε nje fitele fi bó lese yî Klistu le kε lenλεη no wvù nu ke ejo bò nu ntffuse le bó nu se jay kε ten nje fitele fi bó lese yî Klistu le.

³¹ Fî fεn nu le beene emwase bonci nje fitele fi beene lese yî Klistu le? Naa lo, kε è nulo é fî enù nonεn kε! Fî nu le beene kεηke keeleeme lo yî bonci le.

4

Abla'am nu kenfewsεn ke wee wvù Nyo' joo le wvù nu se jay e

¹ E nulo é beene egay le Abla'am wvù icee kfuu disεεbeene to yen le la ekumε saaka wvun?

² E Nyo' fεn to jo Abla'am le wvù nu se jay ε è nu nje lemme di jee di wvù to gee, kε tu wvù nulo ekfune gvuw ekumε fî. Geenεn, kε wvù kεηke naa lo fiεε fi wvù nulo ekfune gvuw dvù ê Nyo' ejise kε,

³ njefo Nwa' Nyo' gayte le, "Abla'am to nu ε lese fitele yî Nyo' le, ε Nyo' mum jo wvù le wvù nu wee wvu teyey."

⁴ Wee wvù lemte ε bó laake wvù, ké lemte é bó elaw wvù, bó saa ejo le nlawma we nu kε lo nnya ε bó ε nya ê wvù kε. E bó jo le è nu nlawma wvù wvù kεηke keekεηke.

⁵ Geenɛn, é wee nu sɛ wvú ɛ lem fiɛɛ, ɛ lese ɛ è nu fitele yî Nyo' wvú joo bonyii bò befe ɛ bó nu sɛ jay ê wvú ejise, tu Nyo' nu ejo mwɛtɛn ɛ wvú nu teytey ê wvú ejise nje fitele fi wvú lese yî ye le.

⁶ Dawe tɛn to nu ɛ jeme ɛ njoŋ wvu baay nu wvu bonyii bò Nyo' joo ɛ bó nu teytey ê wvú ejise ɛ è yaa nu nje lemme di bó nu ɛ lem kɛ.

⁷ Wvú to nu ɛ jeme ɛ,
“Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò Nyo' nu ɛ
ɛɛshɛ wase bojay bobole,
ɛ banjɛ bibefɛ bibole.

⁸ Ɛ njoŋ wvu baay nu fô wee wvú Nyo' yaa
bɛɛ ngoyte fite
fi kebefɛ kew e kɛ.”

⁹ No fí nu nonɛn, tu njoŋ wvu baay wvun
nu kɛ fô bonyii bò bó nu ɛ tfuse bó yew
maanɛ? Nu ɛ wvú nu tɛn fô bò bɛɛ ntffuse
le ɛ? Beene be ɛ gay wase ɛ, “Fitele fi
Abla'am to lesɛɛ yî Nyo' le to nu ɛ ge ɛ Nyo'
jo wvú ɛ wvú nu wee wvu teytey.”

¹⁰ Nyo' to jo Abla'am ɛ wvú nu wee wvu
teytey ɛ è nu seke la? Ɛ to nu ɛ bó ɛ tfuse
wase wvú yew, nu ɛ wvú bɛɛ ntffuse ɛ? Ɛ
to nu ɛ wvú bɛɛ ntffuse. Kɛ bó to baa tfuse
wase wvú yew kɛ.

¹¹ Bó to tfuse wvú yew diɛwɛ nciise le
keedunɛ ɛ wvú nu wase wee wvu teytey
nje fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le seke wvú
to bɛɛ ntffuse. Nonɛn Abla'am ɛ mum ɛ no
nu icee bonyii bocii bò nu ɛ lese fitele yî
Nyo' le ɛ bó baa tfuse bó yew kɛ, wvu ɛ Nyo'
ejo tɛn bó ɛ bó nu bonyii bo teytey ê wvú
ejise.

¹² Ɛ wvú nu tɛn icee bonyii bò bó nu ɛ
tfuse wase bó yew, ɛ è yaa nu kɛ nje bó nu
ɛ tfuse bó yew kɛ. Ɛ nu nje bó nu ɛ jo ekale
kew yî fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le ɛ bó sɛ
ke tfuse wvú yew.

*Abla'am to kɛŋke fiɛ fi Nyo' kawɛɛ ɛ è nu
nje fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le*

¹³ Nkawma wvú Nyo' to kawɛɛ Abla'am le
wvú bô boom bew nu ke eyow ekolɛ ke nshe
le to baa nu nje Abla'am to gɛle bonci kɛ. Ɛ
to nu nje fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le, ɛ
Nyo' jo wvú ɛ wvú nu teytey ê wvú ejise.

¹⁴ Ɛ è to nu ɛ bonyii bò nu ke ekɛŋke fiɛ
fi Nyo' to kawɛɛ nu kɛ bonyii bò gee no
bonci gomte, kɛ tu fitele fi bó leese yî Nyo' le
yaa kɛŋke sɛw kɛ, ɛ nkawma wvú Nyo' kawɛɛ
wvudvu nu tɛn ɛcici.

¹⁵ Fiɛɛ fi nu, nu ɛ bonci ké no gee kɛ ɛ
shém ffuuke lo Nyo', njefo é nci baa enu, fiɛɛ
fimew saa enu ɛ wee nu ɛ ngoy nci kɛ.

¹⁶ Fí ɛ mum ɛ no nu ɛ, nkawma wvudvu
bii ɛ è nu fitele fi wvú lesɛɛ yî Nyo' le wvu ɛ
é enu mbuwma ɛ wvú ɛ to fô wvú le, ɛ fiɛɛ
fi wvú kawɛɛ fidvu kɛŋke keekooy fô kfuu
diew e dicii, ɛ è yaa nu kɛ fô bonyii bò leeme
yî bonci le maanɛ kɛ. Ɛ nu tɛn fô bonyii bò
nu ɛ lese fitele yî Nyo' le ɛŋlɛŋ no Abla'am
to lesɛɛ, njefo Abla'am nu icee wesebeene
bocii bò nu bonyii bo Nyo' le.

¹⁷ Fifin nu no bó nu ɛ sanɛ ɛ Nyo' gayte é
Abla'am ɛ,

“Me nu ɛ nge ɛ wo enù icee bitum nteen.”
Wvú nu icee wesebeene é Nyo' ejise. Ɛ nu
Nyo' wvú Abla'am to lesɛɛ fitele yî ye le. Ɛ è
nu wvú wvú gee ɛ bonyii bò nu ɛ kpwekɛn
wase kaase tuu dvú. Ɛ è bvuu nu wvú wvú
gee ɛ mwɛɛm mvù ke baa nu wase dvú sɛ
nu dvú.

¹⁸ Abla'am to nu ɛ no taale kɛ fwe kee ɛ
wen nu ke ekɛŋke fiɛ fi Nyo' kawɛɛ naa no
wvú to nu wase ɛ è yaa nulo é wvú ebvuu
etaale fwe yî fiɛɛ le kɛ. Geenɛn, ɛ wvú lese kɛ
fitele yî Nyo' le ke ghan no nu, “Icee bitum
nteen”, kɛ no Nyo' to kawɛɛ é wvú ɛ,

“Boom buw nu ke elone lo.”

¹⁹ Ɛ to nu ɛ Abla'am gene wase bilum gb-
wee, geenɛn ɛ wvú fanɛ yaa ewɛɛ yî fitele
fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le kɛ, naa no wvú to
yɛne ekolɛ kew e ɛ wen nu wase diɛwɛ wee
wvú nu ɛ kpwe wase le, yɛne tɛn ɛ kpwe
wvú Sɛla nu kase ɛ tee diɛw ɛ ɛ wase.

²⁰ Wvú to baa ekɛw ekɛŋke kemaŋɛn wvu
ɛ wvú enɛ ekɛŋke mvuntelem mvunfɛɛm
ɛkumɛ nkawma wvú Nyo' kawɛɛ wvú dvú kɛ.
Fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le to nu ɛ tɛme
gɛn lo fwe, ɛ wvú no tumte kɛ ɛ è nu monkum
mo Nyo' le.

²¹ Wvú to nu ɛ mum bee naa bô fitele fiew
ficii ɛ Nyo' kɛŋke mvunɔay keege fiɛ fi wvú
to kawɛɛ.

²² Ɛ neɛ fiɛɛ fi fitele fi wvú to leɛɛ yî Nyo' le to nu ɛ ge ɛ Nyo' jo le wvú nu wee wvu teyɛyê wvú ejise.

²³ Geenɛn, njeme wvu le, “Nyo' to nu ɛ jo wvú nonɛn,” nu ɛ bó yaa san ke ɛ è nu fô Aba'am e maan ke.

²⁴ Wvú nu tɛn fô beene le. Nyo' wvú beene lese fitele yî ye le nu ke ejo tɛn beene nonɛn. Ɛ nu wvú wvú to bvuseɛ Jisos wvú Tata wesebeene yî kpwe le.

²⁵ Jisos nu wvú bó to nyaɛ ɛ wvú kpwe nje bibefe bisɛbeene. Ɛ Nyo' kase bvuse wvú yî kpwe le wvu le wen ejo le beene nu sɛ jay.

5

Bvujonke bvú beene kenke njefo Nyo' nu ɛ jo wase beene le beene nu sɛ jay

¹ Keseen no Nyo' nu ɛ jo wase beene le beene nu sɛ jay nje fitele fi beene lese yî ye le, beene ɛ mum ɛ no nu yî nyɛkeey e beene ɛ bó nje fiɛɛ fi Tata wesebeene wvú Jisos Klistu ge.

² Ɛ ge wvú beene ɛ sɛ kenke je keeley mbuwma wvú beene nu yî dvú le gesehen nje fitele fi beene lese yî ye le. Beene ɛ no lanlɛnɛ no beene taale fwe kee le beene nu ke ekenke fô bvukuke bvú Nyo' le.

³ Ɛ ke è mɛy ke nonɛn ke, beene lanlɛnɛ tɛn yî bonɣɛw bò beene yɛne le, njefo beene kee lo le bonɣɛw gee ɛ wee no kee keekuu shém.

⁴ Ɛ shém yî kuulɛn gee ɛ Nyo' bɛnsee wee le wvú nu ɛ kocɛn. Ɛ Nyo' dioo bɛnsee wee le wvú nu ɛ kocɛn, é wvú no taale ke wase ɛ è nu fwe yî fiɛɛ le, kee le wen nu ke ekenke.

⁵ Ɛ fiɛɛ fi beene taale fwe yî dvú le yaa nulo ke eyuu efey kuse ke, njefo Nyo' nu ɛ yinɛn mvuntelem mvusebeene bò kenkonɛn kew fele yî Keyoy ke Yuule kè wvú nu ɛ nya ê beene le.

⁶ Fi nu le seke beene to bɛɛ sɛ beene nulo efi bikuu bisɛbeene, ɛ Klistu to ɛ è nu kefew ke lɛn e, kpwe nje yese beene bonyii bò maa Nyo'.

⁷ Ɛ nu keɛɛy le fi tɛmyi fô wee le keekpwe nje wee mvu wvú nu sɛ jay, ɛ è nu ke naa lo é wee mvu emom keekpwe nje wee mvu wvú jee.

⁸ Geenɛn, Nyo' to dunɛi kenkonɛn kew fô beene le ê je yî le, è to nu seke beene to bɛɛ bonyii bò befe, ɛ Klistu kpwe nje yese beene.

⁹ Keseen no beene nu ɛ elɛmɛ kew ɛ ge wase Nyo' ɛ jo beene le beene nu sɛ jay, tu wvú nu ke eɣɛn fwe eboyse beene can shém yî ffuuke Nyo' bò bonyii le.

¹⁰ Fi nu le, é è to nu seke beene to bɛɛ bonyii bo bvuban e bo Nyo' le, ɛ kpwe Waa we mance mwɛɛm beene ɛ bo Nyo', tu wvú nu eɣɛn fwe gesehen eboyse beene bò nshii we no wvú nu ɛ mance wase mwɛɛm beene ɛ bo Nyo'.

¹¹ Ke è mɛy ke fifin maan fi beene lanlɛnɛ nje fi ke. Beene lanlɛnɛ tɛn beene ɛ bo Nyo' nje Tata wesebeene wvú Jisos Klistu wvú nu ɛ mance mwɛɛm beene ɛ bo Nyo'.

Fiɛɛ fi Adam to toɛ dvú noo fi Klistu to toɛ dvú

¹² No kebefɛ to feyɛɛ yî wee mwaan e sɛ to yî nshɛ le, ɛ kpwe fey yî kebefɛ le sɛ to, kpwe ɛ mum ɛ lam ke nonɛn ɛ ɣɛn yî wee tfuu le, njefo wee tfuu nu ɛ ge kebefɛ.

¹³ Kebefɛ to nu naa wase dvú yî nshɛ le ɛ Nyo' sɛ ke nya bonci. Geenɛn é bonci nu sɛ bó nu dvú, bó saa enɣoyte fite fi bibefe bì bonyii gee le ke.

¹⁴ Ɛ kɛw yî kefew ke Adam e ɛ to ɛ buy yî ke Muses e nu ɛ kpwe to kenke mvunɣay ê we jo bonyii bocii naa noo bò to gee bibefe ɛ bó yaa gee ke diɛwɛ Adam wvú to ngoyɛɛ ɛ è nu nci ke. Adam to nu ê je mi le diɛwɛ Klistu wvú to nu keeke eto le.

¹⁵ Geenɛn ke nnya Nyo' yî wvú nya ê bonyii ɛcici nu diɛwɛ kebefɛ kè Adam to gee ke. Ɛ bonyii nteen to nu ɛ kpweken nje kebefɛ ke wee mwaan e, tu è nu keɛɛy le mbuwma Nyo' noo nnya ye yî to toɛ nje fitele fi jee fi wee mwaan e wvú è nu Jisos Klistu, nu ke eto fô bonyii le nteen eduu efɛɛn lo.

4:23 10:9; 15:4 4:25 Yɛsa 53:4-5, 10; Lum 8:32-34; 1Kol 15:17 5:1 3:21-30; 3:25-26 5:2 6:14; 2Kol 6:1; 12:9; Gal 1:6; 5:4; Ɛfɛ 2:5-8; 1Bi 1:10-11; 4:13-14; 5:10, 12; Lum 3:23; 5:2; 8:17-18; 8:17-18; 9:23; 1Kol 2:7; 2Kol 3:18; 4:17; Kolo 1:27; 3:4; 1Tɛs 2:12; 2Tim 2:10; 1Bi 5:1 5:3 Jɛm 1:2-3, 12; 1Bi 1:5-7 5:5 8:39; Mben 22:5; Ibu 6:19 5:6 1Bi 3:18 5:8 Jon 3:16 5:9 1:18; 1Tɛs 1:10 5:10 2Kol 5:18-20; Kolo 1:20-22 5:11 8:31 5:12 Ken 2:17; 3:19; Lum 6:21, 23; 7:9-10 5:13 4:15 5:14 1Kol 15:21-22, 45-49

¹⁶ Kε fiεε fi nnya Nyo' yin yì Nyo' to nyae εcici to dvú nu lenlen diεwε fiεε fi kebefε ke wee mwaan wε le nu ε to dvú kε. Kebefε ke wee mwaan e nu ε to bô nsaw fô bonyii le bocii ε lese bó ngew e. Geenεn nnya Nyo' yin yì to toε ejim jo bibefε bi bonyii le nteen nu ε ge Nyo' ε jo bó le bó nu sε jay.

¹⁷ E kebefε ke wee mwaan e to nu ε ge ε kpwe no kenke mvungay ε we jo wee tfuu nje wee mwaan wvudvu, tu bonyii bô nu ε fiisen mbuwma wvu baay wvun, noo nnya yì è nu njo wvù Nyo' nu ε jo bonyii εcici le bó nu teyey, nu ke ekεnke nshii naa baay nje wee mwaan wvù è nu Jisos Klistu.

¹⁸ Nonεn, no kebefε ke wee mwaan e to nu ε to bô ngew fô bonyii bocii le, nu ke lenlen no gee di wee mwaan e di teyey nu ε ge Nyo' ε jo bonyii le bó nu sε jay, ε bó bocii nu ke ekεnke nshii.

¹⁹ Fi nu le kε no wee mwaan to nu ε tεme ekole bô Nyo' ε fifin ge ε bonyii nteen mum no nu wase bonyii bô befe, nu kε no wee mwaan to nu ε yuw Nyo' le ε fí ge ε Nyo' nu ke ejo bonyii nteen le bó nu teyey ε wvù ejise.

²⁰ Nyo' to nya bonci keege le è nelo é bibefε eduule. Geenεn no bibefε duule nu no shen Nyo' yì è nu mbuwma fô bonyii le duule tεn fesene lo.

²¹ E fi nu nonεn wvu le, no kebefε kenke mvungay ε bonyii we ε bó kpwee, nu kε tεn no mbuwma Nyo' kenke mvungay ε bonyii we fele yì njo wvù Nyo' joo bonyii le bó nu teyey ε wvù ejise le keeke enya bó bô nshii wvù mεy lo nje Jisos Klistu wvù Tata wesebeene.

6

Wee wvù nu ε taashε wase bô Klistu nu ε kpwe wase fô kebefε le

¹ No fí nu nonεn, è nulo é beene egay le la? E fεn nu le beene emεy egee bibefε gεne dvú fwe fwe wvu le shen Nyo' yì è nu mbuwma fô bonyii le eduule tεn fesene lo?

² Kε è nulo é fí enù nonεn kε! E nulo é beene bô nu ε kpwe wase fô kebefε le

ebvuu eghan nεε le sε ebvuu ecee yì kebefε le?

³ Kε ben kee le beene bocii bô bó nu ε lese wase ε joo ε taashε bô Klistu Jisos nu ε bó lese nonεn ε taashε beene ε è nu bô kpwe ye le?

⁴ Bó to lese beene ε joo nonεn ε fí mum no nu le bó nu ε taashε wase beene ε bó yì kpwe ye le ε dwey, wvu le no Klistu to kasεε buy yì kpwe le yì mvungay mvu Ice le mvù kuuke, nu ε beene nelo emum ecee wase ε è nu yì nshii wvu fwε le.

⁵ Fí nu nonεn njefo é beene nu ε bó ε taashε wase beene ε bo Klistu yì kpwe yì è nu ye le, tu kε è nu kεmanεn le beene nu ke etaashε tεn beene ε bó yì mbuy wvu yì kpwe le wvù è nu we le kε.

⁶ Beene kee le ye yesebeene yì è nu nce wvu yvum nu ε bó to ta wase yì kentam e beene ε bo Klistu, wvu le bó efıwε lo ye yidvu yì è nu yi kebefε, le è nelo é beene saa ebvuu enu bonfaw can kebefε le kε,

⁷ njefo wee ke kpwee tu wvù nu ε buy wase can kebefε le.

⁸ No beene nu ε kpwe wase beene ε bo Klistu, tu beene nu ε bee le beene nu ke ecee tεn beene ε bó,

⁹ njefo beene kee lo le no Nyo' to bvusεε Klistu yì kpwe le, nu ε kε Klistu nelo ke ebvuu ekpwe kε. Kε kpwe bvuu kenke mvungay ε wvù we kε.

¹⁰ Kpwe yì wvù to kpweε nu ε wvù to kpwe fô bibefε le kan mwaan ε fí ka lo nonεn. E nshii wvù wvù kenke keseen nu ε wvù nu wase ε è nu fô Nyo' le.

¹¹ Nonεn ben tεn kenke keeyεn fô bikuu binεn e le ben nu ε kpwe wase fô bibefε le, ε no cee wase keseen bii ε è nu no Nyo' gomte, no ben nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos.

¹² Nonεn fo ben ebvuu ebee é kebefε ekεnke mvungay ε we jo kencaa kenεn ke ye le gee ε ben yuuke ε è nu fiεε fi εlεmε kenεn gomte le ben egeè le kε.

¹³ Fo ben ebvuu ecine é kebefε ejoo biba binεn bi ye le diεwε mwεεm mwew mvu lemme le gee mwεεm mvù befe dvú kε. Ben enya bikuu binεn ε è nu ε Nyo' diεwε bonyii bô bó nu ε bvuse wase bó yì kpwe le ε nya

bó bô nshii. Ben enya tɛn biba binɛn bi ye le ê Nyo' diɛwɛ mwɛɛm mwew mvu lemme le keege mwɛɛm mvu teytey dvú.

¹⁴ Kɛ kebefɛ bvuu kɛɲke keekɛɲke mvunɔay ê ben we kɛ, njefo kɛ ben nu ê bonci kuse kɛ. Ben nu wase ɛ è nu ê mbuwma Nyo' kuse.

Wee wvù nu ɛ taashɛ bô Klistu nu wase nfwa nce wvu teytey

¹⁵ No fí nu nonɛn, è nulo é beene egay le la? Beene fɛn emum egeè bibefɛ njefo beene nu ɛkuse jo mbuwma Nyo', yaa nu kɛ ɛ è nu ê bonci kuse? Naa lo!

¹⁶ Kɛ ben kee le é wee jo ɛkolɛ kew ɛ nya ê wee mvu keeyuuke wvù le diɛwɛ nfwa le, tu wvù nu enu kɛ wase nfwa wee wvudvu wvù wvù yuuke wvù le le? É wee nya ɛkolɛ ɛ è nu ê kebefɛ, tu wvù nu nfwa kebefɛ. É kí nu ke eto ɛ è nu bô kpwe. Wee é nya ɛkolɛ kew keeyuuke Nyo' le, tu wvù nu enu nfwa ɛ è nu wvu Nyo'. É fí nu ke ege é wvù ekɛɲke nce wvu teytey.

¹⁷ Geenɛn keyoone ke Nyo' le le no ben to shee nu bonfaw bo kebefɛ le, nu ɛ keseen nu ɛ ben ɛ bee wase bô mvuntelem mvunɛn mvunciim fiɛ fí n'yɛyi wvù bó to nyaɛ è ben dunɔi le,

¹⁸ ben ɛ mum ɛ no nu ɛ bó ɛ bvuse wase ben can kebefɛ le, ben ɛ tu wase bonfaw ɛ è nu bo nce wvu teytey e.

¹⁹ Me njemyi fin diɛwɛ wee wvu wum e, njefo kɛ ben diɛwɛ bonyii bo boyuum e nulo ekiɛ mwɛɛm eɣɛn ebuy kɛɲ kemew e kɛ. Ben ekeè le è to nu fwele ɛ ben nya biba binɛn bi ye le ê mwɛɛm mvu nnyɛn e bô bibefɛ bí le bí le diɛwɛ bonfaw e. Ben emum enyaà wase biba binɛn bi ye le keseen ɛ è nu ê mwɛɛm mvu teytey keenu bonyii bò yuule.

²⁰ Seke ben to nu bonfaw bo kebefɛ le, kɛ nce wvu teytey to kɛɲke fiɛ keege bô ben kɛ.

²¹ No ben to nu nonɛn, sɛw wvù ben to kɛɲkɛ fô mwɛɛm mvun e mvù ben nu wase keseen wuumene lo yí mvù le nu la? Mwɛɛm mvudvu mvunciim mɛɛse kɛ ɛ è nu bô kpwe.

²² Geenɛn keseen no bó nu ɛ bvuse wase ben can kebefɛ le ben ɛ tu wase bonfaw ɛ è

nu bo Nyo' le, nu ɛ sɛw wvudvu nu le ben tuu wase bonyii bò yuule, ɛ kemɛse kedvu nu ke enu nshii wvù mɛy lo.

²³ Ben ekeè le nlawma kebefɛ nu kpwe, geenɛn ɛ nshii wvù mɛy lo nu nnya yí Nyo' nya ɛcici ê bonyii bò nu ɛ taashɛ bô bo Klistu Jisos wvù Tata wesebeene.

7

Nci ké no kɛɲke mvunɔay ê wee we kɛ seke mwɛɛn bɛɛ dvú

¹ Boom bo bwɛɛm e, me ɲgomte keenjeme fin ê ben diɛwɛ bonyii bò kee nci le. Kɛ ben kee le nci ké no kɛɲke mvunɔay ê wee we kɛ seke mwɛɛn bɛɛ dvú?

² Beene ejo kenfewsɛn yí kentaashɛ ke kpwoon bô diemsɛn e. Nci ké no suule kpwoon yí dweese le kɛ seke dweese bɛɛ dvú. Geenɛn é dweese nɛlo ɛ kpwe, tu wvù nu ɛ buy wase ɛkuse jo nci wvù suule wvù bô dweese.

³ Nonɛn é wvù nɛ ɛ ɣɛn ê diemsɛn mvu le ɛ dweese bɛɛ dvú, é bó etee wvù le kpwoon nsake. Geenɛn é dweese nɛlo ɛ kpwe, tu wvù nu ɛ buy wase ê nci wvudvu kuse. É wvù ɣɛn lo ɛ taashɛ ɛ no nu bô diemsɛn mvu, wvù saa enu kpwoon nsake kɛ.

⁴ É nu kɛ ɛɲɛɲ boom bo bwɛɛm e no ben nu ɛ kpwe wase fô bonci le fele yí ye Klistu yí bó to taɛ yí kentam e. Ben nu ɛ kpwe nonɛn wvu le ben enù wase bonyii bo wee mvu le jɛɛy. É wee wvudvu wvun nu wvù bó to bvusɛɛ yí kpwe le, wvu le beene ecee wase gee ɛ è nu mwɛɛm mvù jee fô Nyo' le.

⁵ Seke beene to bɛɛ cee bii no nyam ye yesebeene gomte, bonci to ké no kamsee ye yesebeene yí fuu gee ɛ biba bisɛbeene bi ye le lemte mwɛɛm mvù too ɛ è nu bô kpwe fô beene le.

⁶ Geenɛn, keseen nu ɛ beene ɛ buy wase ɛkuse jo bonci ɛ kpwe fô bonci bodvu le bò to nu ɛ jice beene le diɛwɛ bonyii bo ncaw e. Beene nu ɛ buy wvu le beene elemte ente jo nshii wvu fwɛ wvù è nu wvu Keyoy ke Yuule, ɛ è yaa bvuu nu ê je yi yvum yí bonci bò bó saɲɛ le kɛ.

Nci gee ɛ beene kee mwɛɛm mvù befe

⁷ Ɛ nulo é beene egay le la? Ɛ fɛn nu le nci nu fiɛɛ fi befe? Kɛ è nu nonɛn kɛ! Ɛ è to baa nu nje bonci, tu kɛ me mbe nkeɛ fiɛɛ fi befe kɛ. Ɛ nci to baa gay le, “Fo wee edewkenè ejise yî fiɛɛ fi wee mvu le”, tu me mbaa nkeɛ le keedewkene ejise nu fiɛɛ fi befe kɛ.

⁸ Geenɛn kebefɛ ɛ mum ɛ bɛɛ ɛkuse jo nci wvun ɛ shiw ejise yò dewkene yî yɛm e jé le jé le. Ɛ nci be baa nu, kebefɛ saa ɛkɛnke mvunɔay kɛ.

⁹ Me nto nshee ncee ngee no me ngomte ɛ me mbaa nkeɛ wase bonci kɛ. Geenɛn, ɛ me ke ndioo ɛnkiɛɛ bonci, ɛ kebefɛ mum njaay, ɛ me mum kpwe.

¹⁰ Bonci bodvu kebeɛ bô fî to nu le bó nu ke eto bô nshii, nu ɛ kaa ɛ to ɛ è nu bô kpwe fô me le.

¹¹ Fî nu le kebefɛ to nu ɛ mum ɛnɛkɛ je yî bonci ban e, leɛ me, bɛɛ ɛkuse jodvu yu me.

¹² Nonɛn bonci nu fiɛɛ fî yuule, ɛ fiɛɛ fî bonci gayte nu fiɛɛ fî yuule, nu teytey bvuu jee.

¹³ Fî fɛn nu le fiɛɛ fî jee to nu ɛ kaa to ɛ è nu bô kpwe fô me le? Naa kɛ è nu nonɛn kɛ! Ɛ to nu kebefɛ kè to bɛkɛɛ ɛkuse jo fiɛɛ fî jee fin keeto bô kpwe fô me le, wvu le beene eyɛn le kebefɛ nu kebefɛ, ɛ fî duɔci ɛ è nu yî fiɛɛ fî bonci gayte le le kebefɛ looci naa befe baay.

Bvudiuw bvuyî wee le

¹⁴ Beene keɛ le bonci nu fiɛɛ ɛ fî nɛ fô Nyo' le. Geenɛn ɛ me nu fiem wee wvu wum nkeɛnke nyam ye, ɛ bó gese me diɛwɛ nfwa le è kebefɛ.

¹⁵ Kɛ me ngee fiɛɛ no nkeɛ fiɛɛ fî me ngee kɛ, njefo kɛ fiɛɛ fî me ngomte keenɔge nu fî fî me ngee kɛ. Me nkaa nɛn'yi nge fiɛɛ ɛ è nu kɛ naa fî fî me mbane.

¹⁶ No me nɛn'yi no ngee fiɛɛ ɛ è nu kɛ fî fî me n'yaa ngomte kɛ, tu me nu ɛ mbee keɛɛy le nci nu fiɛɛ fî jee.

¹⁷ No fî nu nonɛn, tu è nu keɛɛy le kɛ è bvuu gee me fiɛɛ fidvu kɛ. Ɛ gee wase kebefɛ kè nu yî yɛm e.

¹⁸ Me nkeɛ naa lo le kɛ fiɛɛ fî jee nu yî yɛm e kɛ. Fî nu le kɛ fiɛɛ fî jee nu yî ɛlɛmɛ kem e kɛ. Me nɛn'yi no nkeɛnke shieɛ kenɔge fiɛɛ fî lɛɔ, geenɛn ɛ me n'yaa nulo ɛnɔge kɛ.

¹⁹ Kɛ fiɛɛ fî jee fî me ngomte keenɔge nu fî fî me ngee kɛ. Fiɛɛ fî befe fî me n'yaa ngomte keenɔge kɛ, nu fî fî me nkaa ngee.

²⁰ No me nɛn'yi no ngee fiɛɛ ɛ è nu fî fî me n'yaa ngomte kɛ, tu kɛ è bvuu nu me wvu gee fiɛɛ fidvu kɛ. Ɛ gee wase kebefɛ kè nu yî yɛm e.

²¹ No fî nu nonɛn, me ɛ mum ɛ n'yɛn le è nu wase lo nci le seke me ngomte keenɔge fiɛɛ fî jee, ɛ fî cekey keege no nu kɛ fî befe.

²² Ɛ fitele fiem e nu ɛ me n'yuuke njon bô nci Nyo' baay.

²³ Geenɛn ɛ me nɛn'yi n'yɛne wvumvu nci le ɛ wvú nu yî yɛm e. Ɛ wvuwe tumte jem bô nci wvú ɛnɛkɛ nkpawwɛ wɛm, gee ɛ me ntuu nfwa wvuwe nci wvu kebefɛ wvú nu yî yɛm e.

²⁴ Finɔfusay fî fiɛɛ le kɛ diɛwɛ me! Ɛ nu ebvuse yɛɛ me yî nyam ye yin yî too bô kpwe le?

²⁵ Keyoone ke Nyo' le wvú nulo efi me fele yî Jisos Klistu wvú Tata wesebeene le!

No fî nu nonɛn me ɛ mum ɛ no nu wase keseɛn nfwa bonci bo Nyo' le è nkpawwɛ wɛm e. Geenɛn nu nfwa bonci bo kebefɛ le yî nyam ye le.

8

Keeɛɛ bii no Keyoy ke Yuule gomte

¹ Fî ɛ mum ɛ no nu le, keseɛn nu ɛ kɛ wee wvú nu ɛ taasɛ wase bô Klistu Jisos bɛɛ ke ebvuu eley nɔɛw e kɛ.

² Kɛ wvú bɛɛ ke ebvuu eley njefo nci Keyoy ke Yuule kè nyaa nshii è bonyii bô nu ɛ taasɛ wase bô bo Klistu Jisos, nu ɛ bvuse wase beene can nci wvú è nu wvu kebefɛ bô kpwe le.

³ Nyo' nu ɛ ge wase fiɛɛ fî nci to baa ɛnɛkɛ mvunɔay keege kɛ. Nci to baa ɛnɛkɛ mvunɔay ɛ è ge keɛɛyɛ ke nyam ye wee wvu wum e. Fiɛɛ fî Nyo' ge nu le wvú to nu ɛ ciinse Wan wvu we ɛ wvú to diɛwɛ wee wvu wum wvú gee bibefɛ le keenɔgoy kebefɛ. Ɛ Nyo' mum ngoy mvunɔay mvu kebefɛ le bô ye Waa we.

⁴ Wvú to ge nonɛn wvu le mwɛɛm mvu lɛɔ mvú nci gomte enù ɛ bó ɛ ge wase fô beene

bò cee bii no Keyoy ke Yuule gomte le, ε è yaa bvuu nu no nyam ye gomte ke.

⁵ Bonyii bò cee bii no nyam ye gomte nu ε bó ké no lewse bvufee ε è nu yî mwεem mvù nyam ye gomte le, ε bò cee bii no Keyoy ke Yuule gomte ké no lewse bvubole bvufee ε è nu yî mwεem mvù Keyoy ke Yuule gomte le.

⁶ E wee leke bvufee ε è nu yî nyam ye le, tu wvù nu ke ekpwe. Geenεn ε wee leke bvufee yî Keyoy ke Yuule le, tu wvù nu ke ekenke nshii noo nyεkeey.

⁷ No fí nu nonεn wee wvù leke bvufee ε è nu yî mwεem mvù nyam ye gomte le ké no bane Nyo'. Ke wvuwε wee ké no yuuke nci Nyo' le ke. E è nu keceey le ke è nulo é wvù eyuuke ke.

⁸ E ke è nulo é wee wvù cee no nyam ye gomte egee fiεε fí Nyo' eyuuke njon ke.

⁹ Geenεn ke ben nu finεn bonyii bò cee bii no nyam ye gomte ke. Ben bii ε è nu no Keyoy gomte, é è fεn nu le Keyoy ke Nyo' le cee yî yene le. E wee nu dvù wvù baa kenke Keyoy ke Klistu le, tu ke wvù nu wee Klistu ke.

¹⁰ E Klistu fεn nu yî yene le, naa no ye yene nu ke ekpwe nje kebefe, tu Keyoy ke Nyo' le nu enyaa nshii ε ben njefo Nyo' nu ε ge wase ben ε no nu teyey ε wvù εjise.

¹¹ E Keyoy ke wvù wvù to bvuseε Jisos yî kpwe le cee yî yene le, tu wvù wvuwε wvù to bvuseε Klistu Jisos yî kpwe le nu ke enya tεn nshii ε ye yene yî nu ke ekpwe le. Wvù nu ke enya fele yî Keyoy kew kedvu kè cee yî yene le.

¹² Nonεn boom bo bwεem e, beene kenke fiεε keege, ε fiεε fin yaa nu keecee bii no nyam ye yesebeene gomte ke.

¹³ E ben cee bii no nyam ye gomte, tu ben nu ke ekpweken. Geenεn ε ben cine Keyoy ke Yuule ε lεse gee di befe di nyam ye gomte, tu ben nu ke ekenke nshii.

¹⁴ Bonyii bocii bò cee bii no Keyoy ke Nyo' le dunji nu boom bo Nyo' le.

¹⁵ Nyo' to baa enya ε è nu keyoy ke bvun-faw e kè nu ege é ben ekaase ecee yî nfan e ke. Wvù to nya Keyoy ε ben ε è nu kè gee

ε ben nu boom bew. E kí mum gee ε beene tenje wvù le, "Abba, Icee wese."

¹⁶ Keyoy kedvu kin kebεε bô keyoy kesεεbeene leeme tomte le beene nu boom bo Nyo' le.

¹⁷ E beene fεn nu wase boom bo Nyo' le, tu beene nu ke edie bvushεw, bvushεw bvù è nu bvù Nyo' le. Beene ε bo Klistu nu ke etaashε edie bvù é beene fεn yene ηgew no Klistu to yεnεε wvù le beene tεn ke ekenke bvukuke beene ε bó.

Bvujonke bvù è nu ke enu bvù boom bo Nyo' le

¹⁸ Me ηkee naa ntay le ke ηgew wvù beene yene keseen nu ε wvù ε buy naa lo wvù bó efewsene bô bvujonke bvù è nu ke enu bvuseεbeene ke.

¹⁹ Mwεem mvunciim mvù Nyo' to bomεε cεyte naa lo shiee le kefew kè Nyo' nu ke edunεε boom bò è nu naa bew.

²⁰ Fí nu le mwεem mvù Nyo' bomεε to nu ε ne tu mwεem mvu εcici. Ke mvù to tu mvu εcici le mvù koonke lo nonεn ke. E to kon Nyo' wvù to gee le mvù enu nonεn. Geenεn ε bó taale ke fwe kee le,

²¹ diuu dimew nu ke enu é Nyo' ebvuse mvù é mvù eboy yî ncaw wvù nu le mvù mvunciim kenke keeke efo le. E wvù nu ke edioo ε bvuse nonεn, é mvù ekenke wase ε è nu bvujonke bvù boom bo Nyo' le.

²² Beene kee le mwεem mvunciim mvù Nyo' bomεε cone bó monlum diεwε kp-woon lume le ε kεw lo ε to ε buy keseen e.

²³ Ke è mey ke mwεem mvù Nyo' bomεε maan mvù nu yî monlum e ke. Beene bò kenke sâ' Keyoy ke Yuule kè Nyo' nu ε nya ε beene cone tεn ε shem ε shem no beene cεyte le Nyo' ege é beene enù boom bew, fí è nu nsum wvù wvù nu ke esum ye yesebeene yicii can ηgew e.

²⁴ E nu fiεε fidvu fin fí beene taale fwe kee le beene nu ke ekenke fí Nyo' to boysεε beene nje fí. Geenεn fiεε fí wee taale fwe yî dvù le le wen nu ke ekenke ε fí nu wase ε wvù εjise yaa nulo bvuu nu le è nu fiεε ε wvù bεε cεyte lo ke. E nu yεε wvù nulo

ebvuu etaale fwe yî fiεε le keeke ekeηke ε fi nu wase ê wvú ejise?

²⁵ Geenεn é beene taale fwe yî fiεε le kee le beene nu ke ekeηke sε beene cim yεne wase fi le, é beene ekuu shém ecεyte.

²⁶ Keyoy ke Yuule tεn ε mum ε no fici beene yî kewεyε kesεεbeene le, no beene yaa kee keebunlee no beene keηke keebunlee kε. Keyoy kedvu kebεε ké no lεke Nyo' fô beene bonyii bo Nyo' le bee le ê wvú ê je yî è nulo wee saa esee le kε.

²⁷ Nyo' wvù ké no taasse mvuntelem mvu bonyii le ké no kee ηkpawwε wvu Keyoy ke Yuule, njefo Keyoy ké no lεke Nyo' fô bonyii bò è nu bo Nyo' le ê je yî Nyo' koonke le.

²⁸ Beene kee le Nyo' lemte yî mwεεm mvunciim e gee ε mvú gεne ê je yî jee le fô bonyii bò koonke wvú le bò wvú nu ε tee bii fiεε fi wvú gomte fô bó le.

²⁹ Bonyii bò Nyo' to kee wase ε è bεε lo nu ε wvú to seyse wase gεε le bó nu ke ekumen enu diεwε Waa we le, wvu le Waa we wvun nεlo enu nsafwe boom bo bwee le, ε bó nu nteen.

³⁰ É bonyii bò wvú to seysεε wase gεε nonεn, ε wvú mum ke tee bó. É bonyii bodvu bò wvú to tenεε nu ε wvú to jo wase bó le bó nu sε jay. É bó bodvu bò wvú to joε le bó nu sε jay, nu ε wvú to ge le bó eley bvukukε bwew e.

Wee wvù nulo ebvuu ege beene bô fiεε nu yεε?

³¹ No mwεεm mvun nu nεn mvunciim, é nulo é beene ebvuu egay le la? No Nyo' nu wase ê keba kesεεbeene le, wee wvù nulo ebvuu ege beene bô fiεε nu yεε?

³² É wvú wvù Nyo' to nu sε wvú ε yεε ejise bô Waa we, geenεn nya ε wvú kpwe fô beene le bocii, tu kε wvú nu ke enya mwεεm mvunciim ebise fô é beene?

³³ É nu yεε dvú wvù nulo ebvuu egomte nsaw bô bonyii bò Nyo' nu ε caw wase? Nyo' nu wvù joo bonyii le bó nu sε jay.

³⁴ Wee nu dvú wvù nulo ebvuu elese beene ηgew e? Klistu Jisos to nu ε kpwe, kase buy tεn yî kpwe le, ε no nu keseen é εbo ke Nyo' le ke ecεy e, looci lεke Nyo' fô beene le.

³⁵ Wee wvù nulo ebvuu egawsεn naa beene bo Klistu fo wvú ebvuu ekoonke beene nu yεε? É nulo é ηgew, kεnεε monlum, kεnεε bikaa bi bonyii bone é beene ejim, kεnεε jen, kεnεε kencimte, kεnεε kembεmse, kεnεε kpwe, egawsεn e?

³⁶ Fí nu kε no bó nu ε san ε bonyii bomew gayte é Nyo' le,

“Bese nu diuw kpwe le εdiuw εcii nje yo. Bonyii joo le bese nu njée yî bó esεyε lo.”

³⁷ Naa lo yî mwεεm mvun e mvunciim nu ε beene nu bonyii bò looci soo lo yî mvungay mvu Klistu wvù to konεε beene le.

³⁸ Me ηkee naa ntay le kε kpwe kεnεε nshii, kεnεε kfuu bonceendaa bò la, kεnεε biyoy bi saake, kεnεε mwεεm mvù nu keseen, kεnεε mvù nu ke eyuu enu, kεnεε mwεεm mvù keηke mvungay,

³⁹ kεnεε mvù nu é we, kεnεε mvù nu ekuse, kεnεε naa la fifie fi nu ηgoo mwεεm mvù Nyo' felεε le mvunciim, nu ε fimew nu dvú fi nulo egawsεn beene ε bo keηkonεn ke Nyo' le kè wvú keηke fô beene le nje Klistu Jisos wvù Tata wesebeene kε.

9

Nyo' to nu ε caw bonyii bo Israel le bó enù bonyii bew

¹ Fiεε fi me njemyi fin nu kecεy diεwε wee Klistu le. Kε me mbiayte lo kε. Keyoy ke Yuule kè nu yî yεm e tomte le kε me mbiayte lo kε.

² Me ηkeηke yii baay bô nsase wvù yaa kaa kε fô fitele fiem e,

³ nje boom bo bwεεm e bo won e bò bee bó nu εlεmε kemwaan. Me nεlo enshieele naa baay le lon eto fô me le é me engawsεn lo bee Klistu kε nje bó.

⁴ Bonyii ban nu bonyii bo Israel, ε Nyo' to jo bó ge le bó enu boom bew, dunε n'yu

we ê bó, gbwo monkan bô bó, nya bonci bew can yibole, dunce bó no bó ebunleè Nyo', ge bonkawma bô bó.

⁵ E nu bonyii ε bo'icee bobole bô to sanεε kfuu dibole to nu bonyii bo Nyo' le bô bó kee bó, ε Mboyse wvù Nyo' to kawεε to dioo to diεwε wee wvu wum e ε bó boo wvù ε è nu ê kfuu di bonyii ban e. Beene enyaa mbense sekeci se nka ê Mboyse wvun wvù nu Nyo' wvù kenke mvungay ê we jo mwεem mvunciim. Fí enù nonen.

⁶ Kε fí nu le fiεε fí Nyo' to kawεε nu ε la εcici kε, njefo kε bonyii bocii bo Israel mum nu kecey boom bô è nu bo Israel e kε.

⁷ E kε è nu ten boom bô buy yî Aba'am e bocii bô è nu boom bew kε. Geenεn fí nu no Nyo' to jemyεε ê Aba'am le, “E nu Aysik wvù nu ke eboo boom bô nu egeε diee diuw.”

⁸ Fifi dunci le kε è nu boom bô buy yî Aba'am e bocii bô è nu boom bo Nyo' le kε. E nu boom bô Nyo' to kawεε Aba'am dvù bô bó joo le è nu boom bo Aba'am e.

⁹ Nyo' to dioo ge nkawma wvun gay le, “E nu ke edioo enu diεwε keseen e kelum kè too le, é me enkase ento, é Sela ekenke wan diemsen.”

¹⁰ Kε è mεy kε fifi kε. Fiεε diεwε fin e to nu ε kooy ten bô Lebeka wvù icee boom bew to mεy kε Aysik wvù icee bo'icee boseεbeene.

¹¹⁻¹² Naa é bó se keeke eboo boom ban, é bó se keeke ege fiεε fí jee kenεε fí befe, nu ε Nyo' to jeme ê bwee bó le, “Ngaywee nu ke elemte wan caan e.”

Nyo' to jeme nonen keedunce le wvù cawte wee bii nkon wvuwe le, ε è yaa nu nje lemme dimew di wee nu ε ge kε. Wvù cawte bii fiεε fí wvù gomte le wee ege le.

¹³ E è nu kε no bó san le, “Yakow nu ε me nkonke wvù, mbane Esau.”

Nyo' ké no gee fiεε ε è nu fi wvù koonke

¹⁴ No fí nu nonen, è nulo é beene ebvuu ejeme le la? Fí fen nu le kε Nyo' yaa gee gee di len e? Kε è nu nonen kε!

¹⁵ Nyo' to nu ε jeme ê Muses le,

“Me nu nke encam shen fô wee wvù me ε nkon e,

enkkoo yii fô wee wvù me ε nkon e.”

¹⁶ Nonen kε Nyo' cawte wee bii no wee wvu wum koonke, kenεε yî lemme di wee lem e kε. Wvù cawte ε è nu nje wvù kenke shen fô bonyii le.

¹⁷ Fifi nu kε no bó nu ε san ê Nwa' Nyo' le no Nyo' jemyεε ê Felo Nfon wvu Ijiw le, “Me nto mbense wo diεwε Nfon e kε naa shiee wvù le me nke endunce mvungay mwem yî yo le, é bonyii egen bô diee diem yî ekole ke nshe le keci.”

¹⁸ Fifi ε mum ε no dunci le Nyo' camte shen fô wee wvù wvù koonke le, nyaa ekole kè temyεen ê wee wvù wvù koonke le wvù etemyi ekole le.

¹⁹ Wee nelo emum ebife ê me le, “E è fen nu no fí nu, Nyo' ε bvuu ε no baci bonyii nje la le? Wee wvù nulo etun fiεε fí Nyo' koonke le fí enù, nu yεε le?”

²⁰ Fo wee ebiite nonen kε. E nu naa wee wvu wum wvù la wvù nulo ebeeke mbew bô Nyo'? E nulo é wee ebom fiεε bô mbom é fí ekase ebife ê wvù le, “Wo bom me nen nje la le?”

²¹ Wee wvù bomte nsháan kenke mvungay ê we jo mbom keejo ntuw mbom mwaan ebom mwεem dvù jεey jεey, é fimew enu fí kenke lemme di kuuke, ε fimew kenke lemme di ncεw.

²² E nu kε lenlen no Nyo' gee. Wvù to gomte keedunce shém ye yî ffuuke bô bonyii, ebvuu ege é bonyii ekiεε mvungay mwew. Geenεn ε wvù looce kuu shém bô bonyii boba bô to gee ε shém ffuuke wvù bô bô to nu keeke efiswε lo bó.

²³ E wvù to ge nonen keedunce bvukuke bwew bvú baay bvù nu fô bonyii bô wvù camte shen fô bó le. E bonyii ban nu bô wvù to seysεε wase ε è bεε lo le bó nu ke ekenke bvukuke bvudvu.

²⁴ E nu naa beene bonyii bodvu bô wvù nu ε tee. E è yaa mεy kε bô nu Bojuu maan kε. Bonyii bô yaa nu kε Bojuu nu ten fó.

²⁵ E è nu kε naa fí fí Nyo' jemyi ê Nwa' wee ntum we wvù Osia le le,

“Bonyii bò se yaa nu ke bonyii bem,
nu ε me nu ηke enteje bó le ‘Bonyii bem.’
Ε boba bò me nse mbaa enjkoonke bó ke,
ε me enteje bó le ‘Fitele fiem.’ ”

26 “Ε fô bvudvuu bwε bvù Nyo' se ké no
gayte ε bonyii bodvu le,
‘Κε ben nu bonyii bem κε’,
nu ε bó nu ke etenje wase bó le,
‘Boom bo Nyo' wvù κεηκε nshii le.’ ”

27 Yesaya wvù wee ntum Nyo' to nu ε no
beelee ten ekumε bonyii bo Israel gayte le,
“Naa no bonyii bo Israel cim duule
naa diεwε monshεem mo ε joo yi baay
e,
nu ε bò nu ke eboy nu ke nen caan.

28 Fi nu le Nyo' nu ke ene esεε elan ηγεw
yî ekole ke nshε le kecii kan mwaan emεse
lo fiεε ficii.”

29 Ε wvù wvù Yesaya to yuu wase jeme le,
“Ε ε to baa nu le Tata Nyo' wvù κεηκε
Mvungay Mvunciim
ebawce boom ε kfuu disεεbeene le,
tu beene be ε tu wase diεwε kelaante kè
Sodom e,
noo diεwε kè Gomola le.”

*Ε bonyii bo Israel tun je yî bonyii κεηκε
keebii dvù keenu teytey ε Nyo' ejise*

30 No fi nu nonen, ε nulo ε beene emum
egay le la? Ε nulo ε beene egay le bonyii
bò yaa nu ke Bojuu bò to baa momte keenu
teytey ε Nyo' ejise nu wase keseen teytey ε
Nyo' ejise nje fitele fi bó lese yî ye le.

31 Geenεn, ε bonyii bo Israel bò to momte
keenu teytey ε Nyo' ejise bii ε je yî bonci
gomte le to baa eghan enu teytey ε wvù
ejise ke.

32 Ε ε to nu nje la? Ε to nu njefo κε bó yaa
to momte bii ε je yî le bó elese ε ε nu fitele yî
Nyo' le κε. Bó to kpwaake le fiεε fi gee ε wee
nu teytey ε Nyo' ejise nu lemme dimew di
mwεten gee. Ε bó ge nonen mum bayten yî
te le.

33 Tε din nu di bó san ekumε dí le,
“Ben etaa eyen, me ηγεε te ε kelaante kè
Sayon e,
ε ε nu te di bonyii nu ke ebaytene yî dvù le.
Ε nu kembaan kè bonyii nu ke egbwekene
yî dvù le.

Geenεn, ε wee lese fitele yî ye le, wvù saa ke
ewuumen κε.”

10

1 Boom bo bwεem e, fiεε fi me nshieele bô
fitele fiem ficii, noo bunle yem ε Nyo', nu le
bonyii bem bo Israel ban ke eboy.

2 Fiεε fi me ηkee, ε ε nulo ε me enjeme nu
le, bó κεηκε naa shiee wvu baay fô Nyo' le.
Geenεn ε bó yaa kee κε je yî leη yî bó ebii
wvù le jó κε.

3 No bó baa kee je yî Nyo' joo le wee ké
no nu teytey ε wvù ejise jó, bó ε mum ε no
gomte wase keegεε yibo je, ε fanε yaa bvuu
nya bikuu bibole keebii yiyε je yî Nyo' joo
le wee nu teytey ε wvù ejise jó le κε.

4 No Klistu to toε wase, ε je yî bonci yî
bonyii to bii dvù keenu teytey ε Nyo' ejise
mum ka, wvu le keenu teytey ε Nyo' ejise
keseen enu wase keelese fitele yî Klistu le.

Mboyma nu ε to fô wee tfuu le

5 Muses to nu ε san ekumε je keenu teytey
ε Nyo' ejise yî bii ε ε nu bonci le le, “Wee wvù
gee no bonci gayte nu ke ecee nje wvù geele
bonci bodvu bocii.”

6 Fi ekumε je yî le wee nu teytey ε Nyo'
ejise bii fitele fi wvù lese yî ye le nu ε bó ε
san le,

“Fo wo ebiitε ε fitele fiew e le laa ε nu eben
yεε fowe le?”

Fi nu le laa ε nu eben yεε eto bô Klistu le.

7 Keεε le,

“Fo wo ebiite le laa ε nu ebow yεε won
bonkfu le le?”

Fi nu le laa ε nu ebow yεε eto bô Klistu le.

8 Geenεn fî jemyi le la? Fî jemyi le,

“Diεw Nyo' nu naa mbew yo le.

Yî nu diuw wo le, noo ε fitele fiuw e.”

Ε ε nu yî yî bese fewci ekumε keelese fitele
yî Klistu le.

9 Ε wo jeme bô diuw wo le Jisos nu Tata, ε
bee fô fitele fiuw e le Nyo' to nu ε bvuse wvù
yî kpwe le, ε wo ke eboy.

10 Fî nu nonen njefo wee beje ε ε nu bô
fitele fiew ε Nyo' se jo wvù le wvù nu se jay.
Ε wee jemyi ε ε nu bô diuw we ε Nyo' se
boyse wvù.

11 Nwa' Nyo' jemyi le,

“Kε wee wvù nu ε bee wvù le nu ke ekeηke ken'wuumen ke.”

¹² Ben ekeè le ke kejeey jεey nu dvù entelεη jo wee Juu bô wee wvù yaa nu ke wee Juu ke. Tata wvù nu Tata bonyii bocii nu ke mwaan. Ε wvù ké no yen'yi can ye nyaa mwεem ε wee tfuu wvù beele fô wvù le.

¹³ Fí nu no bó san ε Nwa' Nyo' le le,
“Wee tfuu wvù beele teηe diee di Tata le, nu ε wvù nu ke eboyse wvù.”

¹⁴ Geenεn ε nulo ε bonyii eghan nεε se no beele teηe wvù se bó nu ε lese fitele yî ye le? Ε ε nulo ε bó eghan nεε se lese fitele yî ye le se bó ke nu ε yuw wase ekumε wvù? Ε bó nulo eghan nεε se keeyuw se wee nfewce wvù efewce ekumε wvù ε bó.

¹⁵ Ε ε nulo ε bonyii eghan nεε se gen efewci se bó nu ε tum bó? Fí nu ε bó ε san le,

“Bonyii ké yuuke ncín bikaa bi wee wvù too bô saaka wvù jee, no yuuke njon baay.”

¹⁶ Geenεn, ke bonyii bo Israel bocii nu ε bee wase saaka wvù jee wvun e ke. Ke leηleη no Nwa' wee ntum Nyo' wvù Yesaya jemyi le,

“Tata, ε nu yεε dvù wvù nu ε bee saaka wvù bese fewci le?”

¹⁷ Fí ε mum ε no nu le keelese fitele yî Klistu le nen'yi yî fiεε fi wee nu ε yuw e. Ε fiεε fi wee yuw nen'yi fô fi bó fewci ekumε Klistu le.

¹⁸ Me ε mum ε no mbiite le laa bó to baa yuw ε? Kεceey bó to nu ε yuw. Nwa' Nyo' gayte le,
“Diεw yibo to nu ε gen yî ekole ke nshε le kecii,

ε njeme wvubo gen buy yî εbuw ε won e εcii.”

¹⁹ Me ε mbvuu ε no mbiite le laa fí nu le bonyii bo Israel to dīoo yuw, fanε yaa yuw ntay ε? Muses to nu ε yaw gay le Nyo' gayte le,

“Me nu ηke enge ε kendon ebene ben bô ketum
ke bonyii bo εcici le,
enge ε shém eton'yi ben bô ketum ke bonyii
bò nu biyuj e.”

²⁰ Ε Yesaya bvuu jeme lo se nfan le Nyo' gayte le,

“Bonyii bò se baa egomte me nu bò nu ε yen me le.

Ε me ε ndunεε ekole kem ε bonyii bò se baa ebiite me ke.”

²¹ Geenεn fi ekumε bonyii bo Israel nu ε Nyo' to gay le,

“Eduw εcii nu ke no me nshee ε me ε nεke can keenfiisen bonyii,

geenεn ε bó temyi ke ε è nu bikuu gene ε yibo je le.”

11

Kε Nyo' baa mum ma wa lo bonyii bo Israel ke

¹ Me ε mbvuu ε no mbiite le laa Nyo' nu ε ma wa lo bonyii bew ε? Kε ε nu nonεn ke! Me keβεε nu ε me nu wee wvu Israel. Me nu waa yew Aba'am, ε me mbuy ε kfuu di Benjamen e.

² Kε Nyo' baa ma wa lo bonyii bew bò wvù to cawεε wase ε è bεε lo ke. Kε ben kee fiεε fi Nwa' Nyo' jemyi ekumε Elayja no wvù to beele fô Nyo' le ekumε fiεε fi bonyii bo Israel to gee le?

³ Wvù to beele gayte ε Nyo' le,

“Tata, bó nu ε yuwye wase bonyii buw bo ntum e,

ε sâw bitan biuw bi ncese le.

Ε shεke ke wase me maan,

ε bó bii wase ten me le keemεse.”

⁴ Wvù to beele nonεn ε Nyo' tfuse ε wvù le la? Wvù to nu ε tfuse ε wvù le,

“Me nu ε ngeε bonyii bò ε nu bem ε bó nu bontfuke bosooshwiγ (6,000),

ε bó ke baa tum wase nvuu fwe dvu Baal * keebunle fô ke.”

⁵ Ε nu ke leηleη no fí nu kefew ke keseen kin e. Bonyii bomew nu ke naa dvù Israel caan bò nu ε shεε bò ε nu bo Nyo' le. Ε boban nu ε wvù caw nje fitele fiew fi jee fô bó le.

⁶ Ε ε fen nu le wvù to caw nje fitele fiew fi jee, tu ke è bvuu nu nje lemme dimew ε bó to ge ke. Ε è to nu nje lemme dimew ε bó ε ge, tu ke è nulo ε ebvuu enu le ε nu fitele fi jee ke.

⁷ Fíe fi me ngayte nu le la? Fí nu le bonyii bo Israel nteen to baa ghan enu teyey ê Nyo' ejise no bó to gomte ke. E to nu ke bonyii bò Nyo' to cawee bò to nu e ghan kenke je keenu teyey ê wvú ejise. Geenèn, e Nyo' ge e mvuntelem mvu kebase ke bonyii le tème ghaw møy nonèn.

⁸ Fífin nu no bó to sanee le,
 “Nyo' to nu e ge e bó no funfunje,
 e ejise ebo fanje yaa ebvuu eyene mwεem e ke,
 e bitem bibole yaa yuuke mwεem ke.
 Bó e no nu ke nonèn e to e buy eben e.”

⁹ E Dawe to nu e jeme ten le,
 “Nyo' ege é mwεem mvudien mvù bó diee yuuke njon
 enjim bó diewe lawe le,
 ebvuu ekoo bó diewe ketam e.
 Mvú etu fiε fi nu esen lo bó etufe,
 é emum enu nlawma gee dibole.”

¹⁰ Nyo' ege é ejise ebo ejim wvu le fo bó eyenè lo mwεem e ke.
 Wvú ege ten é jím yibo engvuushε emøy lo nonèn.”

¹¹ Me e no mbiite le laa è fen nu le bonyii bo Israel to baytene nen keegbwe emøy lo fokuse le? Ke è nu nonèn ke. Kebefε kè bó to gee to nu e kaa to lo bò mboyma fô bonyii bò yaa nu ke bo Israel e, wvu le bonyii bo Israel ebenè kendon.

¹² E è fen nu le kebefε kè bó to gee to nu e kaa to e è nu bò bvujonke yí nshε le, e ngbwe wvù bó to gbwee to e è nu bò bvujonke fô bonyii bò yaa nu ke bo Israel e, tu bvujonke bvù nu ke enu seke bonyii bo Israel bocii e bee Klistu le nu ke enu nee?

Fo bonyii bò yaa nu ke bo Israel emum ekfune gvuw bò bonyii bo Israel ke

¹³ Me ngomte keenjeme keseen e è nu è ben bonyii bò yaa nu ke bo Israel. No me nu waa ntum Jisos fô bonyii bò yaa nu ke bo Israel e, me e mum e no njoo lemme diem le è nu fiε e fí kuuke.

¹⁴ E me ngee nonèn wvu le me enge é Bojuu bosese ebenè kendon, é fí ekum bó le, é bomew bó le ke eboy.

¹⁵ E è fen nu le Nyo' to dioo ma bonyii bo Israel e fífin ge e bonyii bomew yí wonj e

kase tu fiε fimwaanj bò bo Nyo', tu è nu ke enu seke wvú e kase e fiisen bó, e fí nu nee? Fí nu ke enu lo diewe seke wee e kpwe e kase e buy yí kpwe le.

¹⁶ E wee guse bvulem e baa sâ' dvú é Nyo', tu bvulem bvudvu bvucii nu enu wase bvú Nyo' le. Kete e no nu e gen yidvu nu yí Nyo', tu tiεw kete kedvu nu enu ten yí Nyo'.

¹⁷ Geenèn, é è fen nu le tiεw kete yimew nu e bó to faashε lanje mum jo wase e è nu ben bò nu kete ke Olif e ke ekow, to shfuwyε yí kete ke Olif kè bó yele lo le fô tiεw yimew ye to nen'yeε, wvu le ben ekenke ten joo yí nen'yi yí kete kedvu le,

¹⁸ tu ke ben kenke keekfune gvuw ben e bo tiεw yidvu ye ke. E ben kfunε gvuw ben e bó, é ben no kumyi le ben nu ke lo tiεw. E è yaa gee ben e gen se nu dvú ke. E gee gen e ben se nu dvú.

¹⁹ E nulo é wee mvu ben e ene ejemyi le,
 “Ké bó to faashi tiεw keeshfuw e è nu me fô.”

²⁰ E nu keεey. Bó to faashi bó lanji njefo ke bó to kenke mbee ke. Ben e no nu fô temyi nje fitele fí ben lese yí Klistu le. Nonèn, fo ben emum ebensee ye ke. Ben enù nfan nfan.

²¹ Ben ekeè le é Nyo' nu se wvú to nu e bawce tiεw kete kè bó yele lo kie, tu ke è nulo ten é wvú ke ebawce ben ke.

²² Ben etaa le eyen le Nyo' kenke fitele fí jee baay bvuu kenke ten fitele fí cewcew e. Wvú ké no cewcewe bò bonyii bò nu e gbwe, geenèn dunji fitele fí jee fô ben e fen é ben nu e møy e no bii é je ye le. E fuw ke nonèn, tu wvú nu ke efaashε ten ben elanj.

²³ E dioo tu fô bonyii bo Israel e, é bó kumene lo e no kenke mbee, é Nyo' ekase ejo bó eshfuyε yí kete kie le, njefo è nu fiε e Nyo' kenke mvungay keekase ege.

²⁴ Ben ekeè le, é ben nu tiεw e bó to faashε yí kete ke Olif e kè kuu e è nu ekow, to shfuwyε yí kè bó yele lo le, e è nu fiε e fí yaa kenke keenu nonèn ke, tu ke è nulo é bó ekase ejo tiεw yí è nu yí kete kè bó yele lo yí bó to faashε wase ekase etfuushε yí kete kedvu le efey lo nonèn e?

Nyo' camte shen fô wee tfuu le

²⁵ Boom bo bwεem e, me ngomte le ben ekiεε kecεεy kin kε nu ε nnyile le, wvu le fo ben ke enε ebensee ye le ben feefene baay kε. Fί nu le εkolε kε tεmyεεn nu ε to fō bonyii bo Israel e nteen. Ε bó nu ke etemyi kε bikuu nonεn egeen ebuy seke bonyii bō yaa nu kε bo Israel bocii bō nu keeley ngoo bonyii bo Klistu le ε ley wase.

²⁶ Fί nu ke edioo ε kooy nonεn, ε bonyii bo Israel bocii emum eboy. Ε nu fί fί bó to saηεε ε Nyo' gayte le, “Wee wvù nu ke ebvuse bonyii ηgew e nu ke ebuy Sayon.

Wvù nu ke ebvuse gee di befe ε kfuu di Yakow e.

²⁷ Ε fifin nu monkan mò me nu ηke engbwo bee bó

seke me ε ncake bibefe bibole.”

²⁸ Ε keba ke saaka wvù jee wvu Nyo' le nu ε bonyii bo Israel nu bonyii bo bvuban e fō Nyo' le nje yene. Ε dioo etu ε keba ke ncaw wvù Nyo' to cawεε wase bó le, nu ε bonyii bo Israel nu lo fitele fiew nje monkan mò wvù to gbwolεε bō bo'icee cee bó.

²⁹ Fί nu nonεn njefo ε Nyo' nya wase nnya ε wee, wvù saa ebvuu ekase efi kε, ε wvù tenje wase wee, wvù saa ebvuu ekase ecine wvù le kε.

³⁰ No ben bonyii bō yaa nu kε bo Israel to shee nu yaa yuuke Nyo' le kε, geenεn ε no nu keseen ε wvù ε cam wase shen fō ben e njefo bonyii bo Israel baa eyuuke wvù le kε,

³¹ ε nu kε lenlen no bó ten baa eyuuke Nyo' le keseen wvu le shen yì wvù cam fō ben e ege ε wvù ke ecam ten shen fō bó le.

³² Fiεε fί nu nu le, Nyo' nu ε lese bonyii bocii yì ncaw εkolε kε tεmyεεn e, wvu le ε nelo ε wen ecam shen fō bó le bocii.

Mbense enù fō Nyo' le

³³ O, ben etaa eyεn, bvukukε bvù ε nu bvù Nyo' le nu naa lo bvù baay, ε bvufee bwew nu naa lo ten bvù baay, ε mwεεm mvù wvù kee nu ε wvù kee naa lo ten baay! Kε ε nulo ε wee ekiεε je yì wvù kpwanεsene mwεεm jó kε. Kε ε nulo ε wee ekiεε je yì wvù gee mwεεm mwew jó kε.

³⁴ Fifin nu no bó saηεε ε Nwa' Nyo' le le,

“Ε nu yεε dvù wvù kee ηkpawawce Tata?

Ε ε nu yεε wvù nulo etefe wvù?

³⁵ Ε nu yεε dvù wvù ke nu ε nya wase Nyo' bō fiεε

wvu le Nyo' ke ekase elaw wvù?”

³⁶ Mwεεm mvunciim nε fō wvù le. Mwεεm mvunciim fey can ye le, ε mwεεm mvunciim nu nje ye. Mbense enù fō wvù le sekeciε sε ηka. Fί enù nonεn.

12

Ben enya bikuu binεn ε Nyo'

¹ Boom bo bwεεm e, no Nyo' nu ε cam wase shen fō beene le, me ε mum ε no ηkule can le ben enya bikuu binεn ε Nyo' diεwε mwεεm mvu ncεse le mvù bεε mvuyuum yuule ε Nyo' ε bee le. Fifin nu je yì len fō ben e keebunlee Nyo' jó le.

² Fo ben ebii mwεεm mvù bonyii bo yì nshε le fεn gee kε. Ben ecine ε Nyo' enyaa ben bō bonkpawawce bō bofe, ε bó ekumene ben. Ε ben gee nonεn, ε ben emum ekiεε keeyeese kee fiεε fί Nyo' shieele, fί ε nu fί jee, ε Nyo' ε bee dvù, ε fί ε jon wvù le ε geen ε mεse.

³ Me diεwε wee wvù Nyo' nu ε buw e, nu ε me ngomte keengay ε ben bocii le, fo wee ekpwawci ekumε εkolε kew le wen nu fiεε fimew fele fiεε fί wvù nu kε. Wee ekpwaakε ekumε εkolε kew ε je yì len e. Ε wee ekpwawci bii nfew mbee wvù Nyo' nu ε nya ε wvù le.

⁴ Beene kee le ye wee nu yimiaan, kenke biba jεey jεey, ε biba bidvu kenke lemme jεey jεey.

⁵ Ε nu kε lenlen no beene nu. Naa no beene cim nu nteen, nu ε beene nu ye miaan yì Klistu le. Ε wee mvu yaa nu fō εkolε kew e maan kε.

⁶ Beene kenke nnya jεey jεey bii je yì Nyo' nu ε buw beene jó le. Beene emum elemte dvù. Ε nnya wee nu keeteete ntum Nyo', ε wvù no teetε bii nfew mbee wvù Nyo' nu ε nya ε wvù le.

⁷ Ε nnya wee nu keelemte fō bonyii le, ε wvù no lemtε fō bó le. Ε yì wee nu keeyεyi bonyii, ε wvù no yεeyi.

⁸ E nnya wee nu keeyvuwse mvuntelem mvu bonyii le, é wvú no yvuwsè. E yi wee nnya nu keenyaa mwεem ê bonyii, é wvú yene can ye. E yi wee nu keetaale fô bonyii le, é wvú no taalè fô bó le bô fitele fiew ficii. E wee nu ε ye nnya nu keecamte shen fô bonyii le, é wvú no camtè yuuke njon.

Nkonjen wvu keceey

⁹ Nkonjen wene kenke keenù wvu keceey. Ben ebanè fiεε fi befe, leemè ε è nu yî fiεε fi jee le.

¹⁰ Ben ekonjenè bikuu binen bô fitele ficii diεwε boom bo bwee wan e. Ben efelè naa lo bonyii bocii yî n'wvum wvú ben nyaa ê bonyii le.

¹¹ Fo ben egeè ngoy kε. Mvuntelem mvunen eyvuwsè sekeci ε ben lemte lemme di Nyo' le.

¹² Ben elanlanè yî fiεε fi ben taale fwe yî dvú le kee le ben nu ke ekenke le. Ben ekuulè shém yî bonjεw e. Ben enù yî bunle le sekeci.

¹³ Ben efici bonyii bò è nu bo Nyo' le bò fuute. Ben efisenè botolo yéw yene le taale fô bó le ntay.

¹⁴ Ben elékè le Nyo' elan ε è nu kembonen yî bonyii bò bone bikaa ê ben ejim e. Ben elékè ε è nu kembonen fô bó le. Fo ben elékè le eto lon fô bó le kε.

¹⁵ Ben elanlanè ben ε bonyii bò lanlanε, enù yî yî le ben ε bonyii bò nu yî yî le.

¹⁶ Ben eceè yî fiεε le fimwaan. Fo ben ebenseè ye kε. Ben ekoolè nsán ben ε bonyii bo ncεw ncεw. Fo ben ejoò le ben kee mwεem fele no ben kee kε.

¹⁷ Fo ben etfuuse kebefε bô kebefε kε. Ben ekenké nkpwawce keege ε è nu mwεem mvù bonyii bocii yene le è nu mvù jee.

¹⁸ E je nu dvú, no ben yene, é ben no momtè kecee yî nyεkeey e ben ε bonyii bocii.

¹⁹ Nsáa yem shém, fo ben eyuu emomtè naa lo keetfuuse envuke kε. Ben ecinε dvú é Nyo' ke edunce shém ye yî ffuuke ê bó. E nu fî fi bó nu ε san le, “Envuke nu ε è kenke me keentfuse.

E nu me wvú nu nke enlaw bó.

Fifin gayte Tata Nyo'.”

²⁰ Fi è nulo é ben egeè nu fin fi bó san ê Nwa' Nyo' le le, “E jen yuu wee wo bvuban, é wo nya fiεε ε wvú die. Kendon é no yumte wvú, é wo nya fiεε ε wvú wu. E wo ge nonen, é ken'wuumen enu fô wvú εfa.”

²¹ Fo ben ecinε é kebefε eso ben kε. Ben esoò lo kebefε bô mwεem mvù jee.

13

Beene eyuukè bonyii bò kenke mvungay mvu sa' le

¹ Wee tfuu kenke keeyuukè bonyii bò kenke mvungay mvu sa' le, njefo kε mvungay nu dvú sε mvú nε fô Nyo' le kε. Boba bò saake nu ε è gεke Nyo'.

² Fî ε mum ε no nu le é wee dunci ekolε kè temyεen ê bonyii bò kenke mvungay mvu sa' le, tu mwεten dunci ε è nu ê bonyii bò è gεke Nyo'. E bonyii bò dunci ekolε kè temyεen tenε ε è nu ngεw yî bikuu bibole.

³ Ben ekeè le bonyii bò saake won nu ε bonyii bò kenke kenge kè jee yaa ké no fane bó kε. E ké no fane bò befe kenge. E wo shieele le kε wo nu efane bonyii bò kenke mvungay mvu sa' le, é wo mum no geè le fiεε fi jee, é bó emum ebensee wo.

⁴ Wee wvú saake bonyii nu ε wvú lemte ε è nu fô Nyo' le le bonyii eceè ntay. Geenεn, é wo nε ε no gee fiεε fi befe, é wo mum no fane wvú, njefo kε mvungay mvù bó nya é wvú keeleese bonyii yî ngεw e nu mvu εcici kε. E nu wee lemme wvu Nyo' wvú dunci shém Nyo' yî ffuuke fô bonyii bò gee mwεem mvù befe le.

⁵ Nonen ben kenke keeyuukè bonyii bò saake won e, ε è yaa nu kε le njefo ben fane shém Nyo' yî ffuuke kε. Ben eyuukè ten wvu le fo fiεε enu dvú fi esaake ben fô fitele le kε.

⁶ E nεε fiεε fi gee ε ben sε laanke ten shile, njefo bonyii bò kenke mvungay mvu sa' le lemte ε è nu fô Nyo' le, ε bó ε nya kefew kebole kecii yî lemme didvu le.

12:9 2Kol 6:6; 8:24; 1Tim 1:5; 1Bi 1:22; 1Kol 13:4-7 **12:10** 14:15; Jon 13:14-15; Gal 5:13; 6:3, 10; Efe 4:2; Fili 2:2-3
12:11 8:9; Gal 5:25; Mwm 3:15 **12:12** 5:2-3; 8:24-25; Mat 24:13, 22; Luk 18:1; 1Kol 10:13; 1Tes 2:14 **12:13** Gal 6:10; Ibu 13:2 **12:14** Mat 5:44 **12:15** Job 30:25; 1Kol 12:26; 2Kol 11:29 **12:16** Bnign 3:7; 1Kol 1:10-11, 19-20, 27-28; 8:1 **12:17** Bnign 20:22; 1Kol 6:7; 1Tes 5:15; 1Bi 3:9 **12:19** Dito 32:35; Mat 5:39 **12:20** Bnign 25:21-22; Mat 5:44 **13:1** Lem 5:29; Tay 3:1; 1Bi 2:13-14; Mwm 13; 20:4 **13:1** Bnign 8:15-16 **13:3** 1Bi 2:14; 3:13 **13:5** 2:15
13:7 Mat 22:21

⁷ Ben enyaà fiεε ficii fi ben kenke keenya ê wee tfuu. E è nu shile keelan, é ben lan. E è nu keelaw mwεεm mvù ben kenke keelaw, é ben law. E è nu wee wvù ben kenke keefane wvù, é ben no fanè. E è nu wvù ben nu enya ε è nu n'wvum ê wvù, é ben nya.

Ben ekoñenè bikuu binen

⁸ Fo wee ekenkè naa lo fioo bô wee mvu efey fioo yì è nu kenkonen ke. Ben ekeè le, é wee koonke wee mvu, tu wvù nu ε gεε wase bonci bocii.

⁹ Bonci bo Nyo' le bô gayte le,

“Fo wo ejan kpweε wee,

fo wo eyu wee,

fo wo econ bvucō,

fo wo edewkenè ejise ke,”

naa noo nci wvù la, nu ε bó ε taashε yì nci wvù gayte le,

“E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw” e.

¹⁰ E wee koonke wee mvu, wvù saa ebvuu ege naa lo fiεε fi befè bô wvù ke. Nonen é wee koonke wee mvu, tu wvù nu ε gεε wase bonci bocii.

¹¹ Ben egeè mwεεm mvun nonen kee no kefew nu wase keseen. Kefew nu ε kí ε kocen wase fô ben e keekamse. Ben ekamse njefo kefew kè Nyo' nu eboyse beene nu wase nceencee fele no kí to shee nu seke beene to lesεε fitele yì Jisos Klistu le.

¹² Entan kaa wase, ε ekfun yuule wase too. Beene emum elan gee di ejiwε le, ejo wase ε è nu gee di n'yuule le diεwε mwεεm mvu jem e.

¹³ Beene eceè nce wvù kenke n'wvum diεwε bonyii bô lene emvunsheen e. Fo ben ediekenè, wukene gee diεwε bwé le ke. Fo ben ewuù mbvuum ε mó koole ke. Fo ben eceè nce nnyen kenjan noo nce nsake ke. Fo ben ewaalè waa bvuu kenke kenghεw ke.

¹⁴ Ben ejo ε è nu nce Tata Jisos Klistu yì yene le. Fo ben enya naa lo bvudvuu ê nyam ye wvu le ben egee mwεεm mvù befè mvù yì shieele ke.

14

Fo wee esaakè wee mvu ke

¹ Ben efiisenè bonyii bo wεεyi yì mbee le ê ben ente. Fo ben ε boba bonyii ebeeke ε è nu mbew yì mwεεm mvù bó kpawwci le è nu mvu lan keege le ke.

² Wee mvu nu ε wvù benje le è nulo é wen ediee fiεε ficii. Geenεn ε wee mvu wvù mbee we wεεyi nu ε wvù diee ke fiew ε è nu mbáse yì bó keeke lo.

³ Fo wee wvù diee fiεε ficii yaa nyaake, enyεnsè wee wvù nyaake ke. Fo wee wvù nyaake, esaakè wee wvù diee fiεε ficii yaa nyaake mum sumtene lo nsaw we ke, njefo bó bocii nu ε Nyo' ε fiisen bó.

⁴ E nu wo wvù yεε keesaake wee lemme wee mvu mum sumtene lo nsaw we? E kenke cee ekole we keeke eyen laa waa we lemme leeme ntay nuu wvù gbwee lo le. E wvù nu ke eleem we, njefo Tata nulo eleke wvù we é wvù eleem ntay.

⁵ Wee mvu nu ten dvù wvù joo le ediuw yomew nu yo baay baay é yomew e. E wee mvu joo fiew le ediuw εcii nu ke lenlen. Fiεε fi nu, nu ke le fo wee ekenkè kemañen ê nkpwawce we le yì fiεε fi wvù leeme yì dvù le ke.

⁶ Wee wvù joo le ediuw yomew nu yo baay baay gee nonen keenya n'wvum ê Tata. E wee wvù diee fiεε ficii diee ten keenya n'wvum ê Tata, no wvù gee nonen no nyaa keyoone ê Nyo'. E wee wvù nyensee keediee fiεε ficii nyensee ke ten keenya n'wvum ê Tata, no wvù nyaa ten keyoone ê Nyo'.

⁷ Beene ekeè le é wee nu dvù, tu ke è kenke wvù ekole kew ke. E wvù kpwe lo, é saa ekenke wvù ekole kew ke.

⁸ E beene nu dvù, tu beene nu ke beene ε bo Tata, beene é kpwe, tu beene nu ke beene ε bo Tata. Nonen, kenεε beene nu dvù, kenεε beene ε kpwe, tu è kenke ke Tata beene.

⁹ E nu shiee wvù Klistu to kpweε kase buy yì kpwe le no nu dvù. Wvù to ge nonen wvu le wen enù Tata bonyii bocii bô bεε dvù bó bô kpweken wase.

10 Nonen, è nu nje la wvù wo saake waa bwoo mum sumtene lo nsaw we? E è nu ten nje la wvù wo nyensee waa bwoo? Ben ekeè le beene bocii nu ke eleem fwe dvu Nyo' é wvù esaw beene.

11 E nu fiεε fi bó nu ε san le,
“Me wvù Tata ηgayte le, no me nu dvù,
wee tfuu nu ke etum envuw ê me ejise,
é wee tfuu ejemyi bô diuw we le me nu Nyo'.”

12 Fí ε mum ε no nu le wee mwaan mwaan beene le kenke keeke eleem ê Nyo' ejise see no gee diew to nu.

Fo wee ege fiεε fi waa bwee egbwe lo ke

13 Nonen, fo beene ebvuu esaake wee noo wee mum sumtene lo nsaw ke. Fiεε fi beene kenke keegeè nu le wee dioo gee fiεε no yene fo enu fiεε fi ege é waa bwee ebayten yî dvù le kenεε egbwe lo ke.

14 Me ηkee naa lo, ε me ε mbee diewe wee Tata Jisos e le ke fiεε fidien fimew nu dvù εfinefin fi nu se fí yuule lo ke. Geenεn, é wee mvu nε ε no yene le fiεε fidien fimew nu ε fí yaa yuule ke, tu fí nu enu ke nonen fô wvù le.

15 E wo diee fiεε ε fí beete bô waa bwoo, tu ke wo bvuu dunçi kenkonen fô wvù le ke. Fo wo ecine é fiεε fi wo diee ege é waa bwoo wvù Klistu to kpwee nje ye, egbwe lo ke.

16 Nonen, fo wo ege é fiεε fi jee fi wo gee ke enε etu fi bó ejemyi wase le è nu fi befe ke.

17 Ben ekeè le ke bvunfon bvù Nyo' le nu fiεε fi ekume mwεεm mvudien bô mwεεm mvuwuun ke. E nu fiεε fi ekume keekenke nce wvu teyey bô wvu nyεkeey noo keekenke nlanlan wvù nen'yi fô Keyoy ke Yuule le.

18 E wee lemte Klistu le ê yiyε je le, tu Nyo' nu eyuuke njon bô wvù, ε bonyii bensee ten wvù.

19 Beene emum ebii mwεεm mvù too ε è nu bô nyεkeey noo mvù fici beene keeyoote lo wee noo wee le.

20 Fo ben ebefe bô lemme di Nyo' le nje mwεεm mvudien ke. E nu kecεy le mwεεm mvudien mvunciim yuule lo, geenεn é wo

diee fiεε fi nulo ege é wee mvu egbwe lo, tu è nu fiεε fi befe ε wo gee.

21 E nu fiεε fi jee keetun keedie nyam, kenεε keewu mbvuum, kenεε keege naa la fi nulo ege é waa bwoo egbwe lo.

22 E fitele fiuw benε fiεε fimew e, é wo gεε ε è no kee ke ben ε Nyo' bofεε. Njon wvu baay nu fô wee wvù shiee baa enu dvù fô wvù le keesaake ekolε kew ke, njefo wvù gee fiεε fi wvù tomte le fi nu len e.

23 Geenεn, wee wvù diee fiεε kenke kemaen fô fitele fiew e nu wase ηgew e, njefo wvù gee fiεε ε è yaa nu fi fitele fiew benε dvù ke. Ben ekeè le fiεε ficii fi wee gee se fitele fiew nu ε bee, nu ε è nu kebefε.

15

Wee egeè fiεε fi ejeè ten waa bwee le

1 Beene bô temyi kenke keekuulè shém bô gbwee di bonyii bo wεeyi gbwee. Fo beene egeè fiεε ε è nu ke fi è nulo é ye ejee ke ε è nu beene ke.

2 Wee mwaan mwaan beene le kenke keemomte keegeè fiεε fi ejeè waa bwee le keefici wvù ε mbee we kuu.

3 Ben keè ten le ke Jisos Klistu to gee mwεεm mvù ye ejeè ke ε è nu wvù ke. Wvù to gee fiew ε fí kooyi no bó san ε wee jemyi ê Nyo' le,

“Boncun bô bonyii nan'yi wo dvù nu ε tu yî yem e.”

4 Beene kee lo le mwεεm mvunciim mvù bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le fwele to nu keetefe beene dvù, wvu le mvù ege é beene eleemè temyi, é mvuntelem mvuεεbeene eyvuwsè yî fiεε fi beene taale fwe yî dvù le.

5 Me nleke le Nyo' wvù gee ε bonyii leeme temyi bvuu gee ε mvuntelem mvu bonyii le yvuuse, ege é ben eceè yî fiεε le fimwaan ben ε bonyii bocii bii no Klistu Jisos dunçi,

6 wvu le yî kentaashe le, é ben ebenseè Nyo' wvù nu Icee Tata wesebeene wvù Jisos Klistu yî diew e miaan.

Ben efisen wee tfuu lenlen no Klistu nu ε fiisen ben

⁷ Ben emum efiisen wee tfuu ke lenlen no Klistu nu ε fiisen ben, é mbense egenè ê Nyo'.

⁸ Ε me ensee ê ben le Klistu to nu ε jo ekole kew diewe waa lemme le fô Bojuu le keedunεe ê bó le Nyo' ké no jemyi keceey. Wvú to ge nonen keetom nkawma wvú Nyo' to nyae ê bo'icee cee bó.

⁹ Ε wvú to bvuu ge nonen wvu le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nelo ebenseè ten Nyo' nje shen yi Nyo' kenke fô bó le. Fifi nu no bó sanεε le,

“No fí nu nonen, me nu nke embensee wo ente jo bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

Ε me nu nke en'yemte mbensee diee diuw.”

¹⁰ Ε fí bvuu nu ε bó ε san le,

“Ben bò yaa nu ke Bojuu, ben elanlanè ben ε bonyii bo Nyo' le.”

¹¹ Ε fí bvuu nu ten ε bó ε san le,

“Bonyii bò yaa nu ke Bojuu, ben ebenseè Tata.

Bitum bicii, ben ebenseè Tata.”

¹² Ε Yesaya to bvuu jeme ten le,

“Biay mi nu ke esan ê kfuu di Jεese le.

Ε è nu wee wvú nu ke ebuy esaake bitum bi bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

Ε nu yi ye le wvú bitum nu ke egeε bvufee bvubole.”

¹³ Me nleke le Nyo' wvú beene taale fwe yi ye le, eyinsen mvuntelem mvunen bô njon noo nyεkeey no ben nu ε lese fitele yi ye le, wvu le ê mvungay mvu Keyoy ke Yuule le, é ben etaale ke ε è nu fwe sekeci yi fíε fí ben kee le ben nu ke ekenke le.

Shíee wvú Baul to sanεε ê je yi wvú to sanεε le

¹⁴ Boom bo bwεεm e, me keβεε nkee ntay le ben kenke naa kenge kè jee baay, ε ben ε yinsen bô bvufee, kee ten keetefe bikuu binen.

¹⁵ Geenεn, yi mwεεm mvumew e nu ε me ε nsan ε nlooce ε ntooshe lo ben. Ε me nge nonen keenkume lo ben, ε è nu nje mbuwma wvú Nyo' nu ε buw me dvú,

¹⁶ le me enú wee lemme Klistu Jisos fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le. Me ngee lemme din diewe cee ncese le, nlemte yi

saaka wvú jee wvú wvu Nyo' le, wvu le bonyii bò yaa nu ke Bojuu enú diewe ncese wvú Nyo' nu ε bee le, ε Keyoy ke Yuule ε seyse bó ε gεε bó ε no yuule.

¹⁷ Nje Klistu Jisos, nu ε è nulo é me embensee ye yi lemme di me nlemte fô Nyo' le.

¹⁸ Kε è nulo é me emom lo enjeme ekumε fíε fimew jεey, efey fí Klistu nu ε ge wase fele yi yem e, le bonyii bò yaa nu ke Bojuu elese fitele yi ye le ke. Bó to lese fitele bii mwεεm mvú me nto njemyi bô mvú me nto ngee le.

¹⁹ Ε è to nu ten bii mvungay mvu mwεεm mvú dunci mvungay mvu Nyo' le bô mwεεm mvu diuw wvú yumεen e mvú me nto ngee le, noo yi mvungay mvu Keyoy ke Yuule le. Nonen, keekεw Jelusalem ekenen egen ebuy keba kè Illilikum e, nu ε me ε nlooce wase ε nfewce saaka wvú jee ekumε Klistu jó.

²⁰ Me nto gee nonen, ε shíee wεm wvu baay nu le me enfewci saaka wvú jee wvun ε è nu fô bó ke baa yuw wase ekumε Klistu ke, wvu le fo me nke enε engen en'yoote yi kenffuy ke wee mvu le ke.

²¹ Me nto ngee fifin mbii ε è nu no bó to sanεε le,

“Bonyii bò bó ke baa see wase ê bó ekumε wvú,

nu ke eyen keceey kew e,

ε bonyii bò ke baa yuw wase ekumε wvú, nu ke ekiεε wvú.”

No Baul to seysee keegen Lum

²² Ε se jewse lene din me bokañ e nteen fo me ento é beene eyenen.

²³ Geenεn, keseen ke bvudvuu bvú lemme le bvuu bæε dvú biba bin e ke. Nonen no me nse nshee nshíeele wase bilum e keento é beene eyenen,

²⁴ nu ε me nkpwaaake, nkee naa le beene nu ke eyenen seke me nfele ngeene Sβεen. Me nkpwaaake ten le ben nu ke efice me yi lene diem e keenngen embuy jó, seke beene ε mooce caan, me ε n'yuw njon ê ben entelen.

²⁵ Geenɛn, keseen nu ε me nu enɛn Jɛlusalɛm yɪ lemme le fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bo jó le.

²⁶ Me nɛne jó njefo bonyii bo mbee le bo Masedonia noo bo Akɛya se nu ε no koonke keege kensuw efi bonyii bô è nu bo Nyo' le bô fuute dvú Jɛlusalɛm.

²⁷ E to kon bó keege nonɛn, ε è nu lo keceɛy le bó kɛnke keege fiɛ fô bó le nonɛn, njefo é bó bô yaa nu kɛ Bojuu nu ε kɛnke wase fô mbuwma wvù fici biyoy bibole wvù è nu wvu Bojuu, tu bó kɛnke tɛn keefi Bojuu bô mwɛɛm mvu yɪ nshɛ le fɛn mvù Nyo' nu ε buw bó dvú.

²⁸ Nonɛn, seke me ε mɛse lemme din, ε n'yɛn le fiɛ fi bó suw nu ε ley can Bojuu le, é me emum enɛ jó, enfey jo ben, é beene eyɛnɛn, é me emum enɛn Sbɛɛn.

²⁹ E me nke lo le me nu nke endioo entoo é ben e, entoo bô kembonɛn ke Klistu le fô ben e ε kɪ ε yɪnsɛn.

³⁰ Boom bo bwɛɛm e, me nkule lo can é ben é diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le noo yɪ kɛnkonɛn ke Keyoy ke Yu-ule le, le ben ebɛne me le é beene etaashɛ ebunlee shiee le é Nyo' fô me le,

³¹ Le è nulo é me nke embuy can bonyii bô yaa nu kɛ bo mbee le Judea. Beene ebunlee tɛn le bonyii bô è nu bo Nyo' le ke ebee lemme di me nɛne keenge Jɛlusalɛm e,

³² wvu le é Nyo' fɛn nu ε bee, é me nke entoo é ben e n'yuuke njon, é fitele fiem elɛtɛne é ben entelɛn.

³³ Nyo' wvù nu Nyo' nyɛkeey enù ben ε bó bocii. Fí enù nonɛn.

16

Bongayma

¹ Me ngomte keendunɛɛ jɛme yesebeene mi yɪ diee nu Fuebɛ é ben ekiɛ wvú. Wvú fici yɪ lemme di Nyo' le é kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Sɛnklia le.

² Seke wvú ε to, ε ben fiɛn wvú diɛwe wee Tata le é je yɪ è nu yɪ bonyii bô è nu bo Nyo' le. E fiɛn nu dvú fi wvú shieele le ben efi wvú dvú, é ben fi, ekeè le wvú nu ε fi wase bonyii nteen, ε fi tɛn noo me.

³ Ben egay Blisilia bô Akpwila le enya é me. E nu bonyii ε bó ε taashɛ bee bó yɪ lemme di Klistu Jisos e.

⁴ Bó nu ε kpwe to soy wase bó nje yɛm. E nu bonyii ε è yaa mɛy kɛ me maan wvù nyaa keyoone é bó kɛ. Bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu le bicii nyaa tɛn keyoone é bó.

⁵ Ben egay tɛn kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kɛ taashi é bó yew e enya é me. Ben egay Abɛnɛtus wvù nsaa yɛm shém e. Wvù to nu wee wvu fwe keenu wee Klistu won wvù Esia le.

⁶ Ben egay tɛn Maalia wvù nu ε lem wase baay é ben entelɛn e.

⁷ Ben egay Andulnikus bô Junias e bô nu bonyii bem bo won e, ε bó ε lem wase ncaw bee bó. E nu bonyii bô bó kee bó ngoo boom bo ntum e bo Jisos e. E to yaw bó lese fitele yɪ Klistu le é me le.

⁸ Ben egay tɛn Ambliyatus wvù nsaa yɛm shém wvù bee wvú nu ε taashɛ yɪ Tata le.

⁹ Ben egay Ubanus wvù nu ε taashɛ bee bó yɪ lemme di Klistu le, egay tɛn Stacis wvù nu nsaa yɛm shém e.

¹⁰ Ben egay Ebɛlɛs e. E nu wee ε wvú dunɛɛ wase le wen leeme bô Klistu tɛmyi. Ben egay tɛn bonyii bo yew dvu Alistobulus e.

¹¹ Ben egay 'Elodion wvù wee wɛm won e, egay tɛn bonyii bô nu ε taashɛ yɪ Tata le bô nu yew dvu Nasisus e.

¹² Ben egay tɛn Tilfena bô Tilfosa le. E nu bokɛnɛ ε bó lemte lemme di Tata le. Ben egay Bɛsis e wvù nu fitele fiem. E nu tɛn kpwoon ε wvú ε lem wase lemme di Tata le naa baay.

¹³ Ben egay Lufus wvù Tata nu ε caw wee we le, egay tɛn bwee wvù me njoo le è nu tɛn bwɛɛm e.

¹⁴ Ben egay Asinklitus bô Fligon noo Emis noo Batlobas noo Emas, noo boom bo bwee wesebeene le bô nu bô bó le.

¹⁵ Ben egay Filologus bô Julia le, egay Neliu bô jɛme ye le. Ben egay tɛn Olimbas bô bonyii bô è nu bo Nyo' le bô nu bô bó le.

¹⁶ Ben egaynɛn bikuu binɛn e, enoɛɛ é nɛnoɛ bonyii bo Nyo' le. Bintaashɛ bi bonyii

bo mbee le bi Klistu le bicii gayte ben e.

Ntefe wvu fokemese

¹⁷ Boom bo bwεεm e, me nleke lo ben ε ben eyenè ekumε bonyii bò too bò kenɔawɛn jewsee ben bò n'yεεyi wvù kicine wvù bó to yεεyεε ben dvú le. Ben elewtè lo boba bonyii.

¹⁸ Ben ekeè le ke boba bonyii yaa lemte ε è nu Tata wesebeene wvù Klistu le ke. Bó lemte ε è nu fô etew εbole. Bó joo njeme wvù yeke wvù è nu wvu kenlεεma lεεle bonyii bò nu sε bó kee fiεε dvú.

¹⁹ No bonyii bocii nu ε yuw wase ekumε ben le ben nu bonyii bò yuuke fiεε gee, me ε mum ε no n'yuuke njon bò ben. Geenεn me ngomte le ben efeefenè, ebii ε è nu fiεε fi jee le, yaa kenke kebo fô fiεε fi befe le ke.

²⁰ E shεete wase caan é Nyo' wvù è nu Nyo' nyεkeey etufe Satan é ben eben yí dvú le bò bikaa. Me nleke le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bò kembonεn kew é kí enù ben ε bó.

²¹ Timatio wvù lemte bee wvú yí fiεε le fimwaan gayte ben e. E Lushus bò Jason noo Sosibata bò nu bonyii bem bo won e gayte tεn ben e.

²² Me wvù Tεtius wvù Baul jemyi ε me nsaanke ηwa' wvun, ηgayte tεn ben e ê diee di Tata le.

²³ Gayus wvù me wvù Baul cee ê wvú yew, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le kecii ke fεn taashi dvú gayte ben e. E Elastus wvù nu wee ntfu wvu ê kelaante kin e, bò waa bwee wesebeene wvù diee nu Kpwatus gayte tεn ben e.

²⁴ [Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bò kembonεn kew é kí enù ben ε bó. Fí enù nonεn.] *

Mbense enù fô Nyo' le

²⁵ Mbense enù fô Nyo' le. E nu wvú wvù nulo ege é ben etemyi ntay bii no saaka wεm wvù jee jemyi. Saaka wvù jee wvun nu wvù me nfewci ekumε Jisos Klistu. Wvú to shee nu kenylε ke fiεε le ε bó to nyilε ε è bεε naa lo bvuyvuum e, ε keseen nu ε bó ε dunce wase ê beene.

²⁶ Kinyilε kin nu ε bó ε dunce wase. Mwεεm mvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε nu ε ge wase kí ε buy εmwa fô bitum bicii le. Nyo' wvù mεy lo nu wvù gayεε le bó edunce ê bitum bicii wvu le bó elese fitele yí ye le eyuuke wvú le.

²⁷ Mbense enù sekeci yí fô Nyo' wvun wvù è mεy ke wvú wvù feefene le, fele yí Jisos Klistu le. Fí enù nonεn.

16:17 Mat 7:15; 2Tεs 3:6; Tay 3:9-10; 2Jon 10 **16:18** Fili 3:19; Kolo 2:4 **16:19** 1:8 **16:20** 1:7 **16:21** Lem 16:1 **16:23** 2Tim 4:20 * **16:24** Kε bonwa' bo boyvuum nteen bò bó to yawεε san diεw Nyo' jó kenke kencim kin ke. **16:25** Efe 1:9; 3:4-5; Kolo 1:26 **16:26** 1:2, 5 **16:27** 11:36; Fili 4:19-20; 1Tim 1:17; Jut 25; Mwμ 4:11

**Nwa' wvu fwe wvù Baul to
san̄ε̄ ê kentaashε̄ ke
Kol en
Fiε̄ fi nu ê Nwa' wvu Kol en
wvu fwe wvun e**

Kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le ke Kol en nu ε̄ to kεw Baul. Wvù to san̄ nwa' wvu fwe wvun keetefe bó ekumε̄ fitefe fi bó lese yî Klistu le noo mwε̄m mvumew ekumε̄ Klistu. Kol en jan to nu bvudvuu ε̄ way dvûmte lo jó, ε̄ bonyii bo jó bensee ye ekumε̄ nce won̄ wvubo, ε̄ fiε̄ fi ekumε̄ nnyen kenjan nu ten jó baay, ε̄ bó ten bunlee bonyo' nteen. Baul yam ε̄ jeme ê nwa' wvun e ε̄ nu ekumε̄ mwε̄m mvù yaa jee kε̄ mvù to kooyi entelen jo bonyii bo mbee le. Keba ke 13 nu kè dun̄ci le ken̄kon̄en nu nnya Nyo' yî fele lo nnyá cii. Keba kedvu kin yen'yi le ε̄ nu kè bonyii baay kee ê nwa' wvudvu wvun e.

Bikuu bi mwε̄m e ê nwa' wvun e

1:1-9 Ken̄kεwce

1:10-4:21 Ken̄gawsen̄ entelen̄ jo kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le

5:1-7:40 Ekumε̄ nce nnyen kenjan̄ noo nce kpwoon bô dweese

8:1-11:1 Ekumε̄ bonyii bo Klistu le bô ekumε̄ bô yaa nu kε̄ bonyii bo Klistu le

11:2-14:40 No ε̄ nulo é kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le egeè mwε̄m bô je yî bó ebunleè jó

15:1-58 Bonyii bo mbee le nu ke ebuy yî kpwe le no Jisos to buyε̄

16:1-4 Nnya yî bó to nyaa keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvù

16:5-24 Nseyse wvù Baul to gee noo kemε̄se ke mwε̄m e

¹ ε̄ nu me wvù Baul wvù Nyo' to cawε̄ no wvù shieele le me enù waa ntum Klistu Jisos. Me nu bee Sostenes wvù waa bwee wesebeene.

² Nwa' wvun gene fô kentaashε̄ ke bonyii bo Nyo' le bo Kol en bô wvù nu ε̄ taashε̄ bô bo Klistu Jisos, ε̄ baa ε̄ gε̄ le. Nyo' to

caw ben le ben enù bonyii bô ε̄ nu bew, no bonyii bocii bô ten̄e diee di Tata Jisos Klistu le mondvuum monciim e nu. Wvù nu Tata wesebeene len̄len̄ no wvù nu wvubo.

³ Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembon̄en, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lētene.

ε̄ Baul nya keyoone no Nyo' nu ε̄ buw bonyii bo Kol en

⁴ Me nké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii nje ben, njefo wvù nu ε̄ buw ben, no ben nu ε̄ taashε̄ ben ε̄ bo Klistu Jisos.

⁵ No ben nu ε̄ taashε̄ ben ε̄ bo Klistu Jisos non̄en, Nyo' ε̄ mum ε̄ tfuw lo nnya yî yene le jé le jé le, efey mvunciim keekee fiε̄ ficii, bvuu kee keejeme fiε̄ ficii n̄tay.

⁶ Nnya yin fô ben e tomte le saaka wvù ben to yuwε̄ ekumε̄ Klistu nu ε̄ ben ε̄ fiisen̄.

⁷ Ben ε̄ no nu keseen yaa bvuu tane nnya Nyo' mi kε̄, no ben cε̄yte kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ekase eto é ben eyen̄ wvù le.

⁸ Wvù wvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ege é ben eleeme temyi egen̄ emε̄se, saa ke eken̄ke naa jay yî diuu diew didvu le kε̄.

⁹ Nyo' nu Nyo' kecēey. ε̄ nu wvù wvù to cawε̄ ben, ε̄ ben ε̄ bo Waa we wvù Jisos Klistu wvù nu Tata wesebeene taashε̄ no nu yî fiε̄ le fimwaan̄.

Ntefe ekumε̄ ken̄gawsen̄

¹⁰ Boom bo bwε̄m e, me nleke ben ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le le ben bocii etaashε̄ enù diuw mwaan̄. Fo ken̄gawsen̄ enù ê ben entelen̄ kε̄. Ben enù yî wee le mwaan̄, ken̄kè nk̄pwawce mwaan̄, lemtè yî fiε̄ le fimwaan̄.

¹¹ Me ngayte nen̄ boom bo bwε̄m e, njefo bonyii bo yew dvu Kloy nu ε̄ see ê me le ben shee kε̄ lo waa le.

¹² Wee nen̄'yi no duu le wen bii fiwene ε̄ é nu Baul e, ε̄ wee mvu duu le wen bii ε̄ é nu Abolos e, wee mvu le wen bii Sefas e, * wee mvu le wen bii kε̄ fiwene ε̄ é nu Klistu le.

¹³ Fí nu le bó nu ε̄ gaw wase Klistu biba le biba le? ε̄ nu Baul wvù bó to taε̄ yî kentam

e nje ben e? Nuulε bó to lese ben ê joo ê diee diem e le?

¹⁴ Keyoone baay le me nto mbaa enlese wee mvu ben e ê joo efey Klisbus bô Gayus ke,

¹⁵ wvu le fo wee eduu le bó to lese wen ê joo ê diee diem e ke.

¹⁶ Geenεn, me nto nu ε nlese ten Tefanas bô bonyii bo yew dvu wvú ê joo. Efey nonεn, me mbaa embvuu enkee wee mvu wvú me to nlesεε ê joo ke.

¹⁷ Ben ekeè le ke Klistu to tum me le me ento enleese bonyii ê joo ke. Wvú to tum le me ento enfewci ε è nu saaka wvú jee wvú wvu Nyo'. E me n'yaa nfewci bô bvufee bvú wee wvu wum e ke, wvu le fo mvungay mvu kpwe yî Klistu to kpweε yî kentam e ke etu fiεε fi εcici ke.

Klistu nu mvungay bô bvufee bvú Nyo' le

¹⁸ Fí nu le saaka wvú le Klistu to nu ε kpwe yî kentam e nu keyunsee fô bonyii bô laa wase εcici le. Geenεn, ε saaka wvun nu mvungay mvu Nyo' le fô beene bô wvú boysee le.

¹⁹ Fí nu ε bó ε san le,
“Me nu ηke enfiwε bvufee bvú bonyii bô dunçi bvufee le,
embvunse bonkpawce bo bonyii bô feefene le.”

²⁰ No fí nu nonεn, bonyii bô nulo ebvuu edunçi bvufee keseen nu fεε? Bonyii bô dunçi bonci bo Nyo' le nu fεε? E bonyii bô beeke bombew kefew kin e nu fεε? Ke Nyo' nu ε dunce wase le bvufee bvú fokuse fεn nu keyun e?

²¹ E nu fiεε fí Nyo' wvú kee mwεεm mvunciim ntay to nu ε ge le ke bonyii bo yî won wvun e nulo ekiεε wvú bô bvubole bvufee ke. Wvú to seyse le wen nulo eboyse ε è nu bonyii bô nu ε bee saaka wvú bese fewci wvun ε bonyii yene le è nu keyunsee le.

²² Bojuu gomte keeyen fiεε fí dunçi mvungay mvu Nyo' le se bee, ε Boglek gomte bvufee bvú fiεε le se bee.

²³ Geenεn, ε bese fewci fisese ekumε no bó to taε Klistu yî kentam e. Fí ε no saase lo

Bojuu. E bonyii bô yaa nu ke Bojuu yene le è nu keyunsee.

²⁴ Geenεn, fô bonyii bô Nyo' nu ε caw e, kenεε è nu Bojuu, kenεε è nu Boglek nu ε saaka wvu ekumε Klistu wvun nu mvungay mvu Nyo' le bô bvufee bvú Nyo' le bvú baay.

²⁵ Fí nu nonεn, njefo fiεε fí yen'yi le è nu keyun ke Nyo' le nu ε è nu bvufee ε bvú fele naa lo bvú wee wvu wum e bvucii. E fiεε fí yen'yi le è nu kewεεyε ke Nyo' le nu ε è nu mvungay mvu fele naa lo mvu wee wvu wum e mvunciim.

²⁶ Boom bo bwεεm e, ben ebvuu ekp-wawce bonyii bô è to shee nu ben seke Nyo' to cawεε ben. Ke ben nteen to nu bonyii bo bvufee le no bonyii bo fokuse fεn gomte ke. Ke ben nteen to nu bontεmemvungay ke. E ke ben nteen to buy ê dikfuu di bonyii bo baay baay e ke.

²⁷ Geenεn, ε Nyo' caw ke biyun bi yî nshe le fεn keege le bo bvufee le ewuume, caw bo wεεyi yî nshe le fεn keege le bô temyi ewuume.

²⁸ Nyo' to nu ε caw mwεεm mvú bonyii joo ekuse yî won wvun e, noo mwεεm mvú bonyii nyensee, caw naa noo mwεεm mvú yaa nu ke mwεεm, keege le mwεεm mvú bonyii yene le è nu mwεεm ke etu mvu εcici.

²⁹ Wvú to ge nonεn, wvu le fo è nelo é wee wvu wum esaale ye ê wvú ejise ke.

³⁰ E nu wvú wvú Nyo' wvú to taashεε ben ε bo Klistu Jisos. Wvú nu ε ge Klistu ε no nu je bvufee bvú baay fô beene le, ε ge ten wvú ε leke beene teyey ê wvú ejise, ε seyse beene ε gεε bonyii bew e, ε sum beene can ηgεw e.

³¹ Fí ε mum ε no nu no bó san le,
“Wee edioo esaale ye,
no saale ε è nu yî fiεε fí è ge Tata le.”

2

Saaka wvú le bó to nu ε ta Klistu yî kentam e

¹ Boom bo bwεεm e, ben ekume seke me nto ntoε ê ben e keenfewce saaka Nyo' ê ben wvú to shee nu ê kenyile le. Me nto mbaa

ento fiem enfewci bô leme di yeke kenee
bvufee bwem ke,

² Njefo me nto nu e nlese lo le ke me nu
enɣee bvufee yi fise fimew e efey keenfewci
ke e è nu ekume Jisos Klistu maan, efey
mvunciim, no bó to taɛ wvú yi kentam e ke.

³ No me nto nu beene, me nto n'weeyi lo,
nfane, nciinɛe.

⁴ Seke me nto njemyi nfewci saaka wvú
jee ê ben, me nto mbaa njemyi e è nu bô
diɛw bvufee yi yeke ke. Me nto njemyi e
è dunɛi mvunɣay mvu Keyoy ke Yuule le
keceey kedvu.

⁵ Me nto ngee nonen, wvu le fo ben elese
fitele yi bvufee bvu wee wvu wum e ke,
geenen le ben elese e è nu yi mvunɣay mvu
Nyo' le.

Bvufee bvú Nyo' le

⁶ Bonyii bô nu e bó leeme wase bô bo Nyo'
temyi, nu e bese ké no nyaa bvufee ê bó. E ke
bvufee bvun nu bvú fokuse fɛn kenee naa
bvú yee le wvú saake fokuse fɛn keseen ke.
Mvunɣay mvubole nu ke eka ela ecici.

⁷ Bvufee bvú Nyo' le bvú baay bvú bese
fewci bvun nu fise e fi to shee nu ê kenyile le
e bonyii yaa kee ke. Bvufee bvudvu to seyse
Nyo' e è bee lo e won sɛ ke kɛw, keeyuu eto
ege é beene enu ente jo bvukukɛ bwew.

⁸ Ke bvufee bvun nu e wee mvu nɔoo
bonyii bô saake fokuse fɛn e to kee kenyi
kedvu ke, njefo é bó to bee keekee, tu bó
to baa eta Tata wvú nu Nfon bvukukɛ yi
kentam e ke.

⁹ Geenen, no bó to sanɛɛ le,
“Mwɛɛm mvú wee ke baa yuu yɛn wase,
e wee ke baa yuu yuw wase,
e wee ke baa yuu kpawci wase,
nu mvú mvú Nyo' to seyses fô bonyii bô
koonke wvú le.”

¹⁰ Nyo' nu e ge Keyoy kew e dunɛɛ mwɛɛm
mvun ê beene. Keyoy ke Nyo' le ké no
taasse mwɛɛm mvunciim, taasse naa noo
kenyile ke Nyo' le,

¹¹ Njefo ke è nulo é wee mvu ekiɛɛ fise fi wee
mvu kpawci fô fitele fiew e efey keyoy ke
mwɛɛn e kè nu yi ye le ke. E nu ke lenɛnɛn no

ke è nulo é wee ekiɛɛ fise fi Nyo' kpawci
efey Keyoy ke Nyo' le ke.

¹² Ke keyoy kè Nyo' to nyaa ê beene nu ke
yi won wvun e ke. Keyoy kin to nɛ fô Nyo'
le keege é beene ekeè bombuwma bocii bô
Nyo' nu e buw beene dvú.

¹³ Bese e mum e no fewci mwɛɛm mvun
e è yaa nu bô diɛw yi bó yeyi bô bvufee
bvú wee wvu wum e ke. Bese fewci e è
nu bô diɛw yi è yeyi Keyoy ke Yuule bese
dvú, mum yuuse mwɛɛm mvu keceey mvu
Keyoy ke Yuule le ê bonyii bô kenɛke Keyoy
ke Yuule.

¹⁴ Ke wee wvú baa kenɛke Keyoy ke Yuule
yi ye le ké fiisen mwɛɛm mvu Keyoy ke
Nyo' le ke. Wvú nen'yi fiew no yene le è nu
mwɛɛm mvu keyunɛɛ le. E ke è nulo é wvú
ekiɛɛ no mvú nu ke, njefo è nu mwɛɛm e è
nulo é ege ke Keyoy ke Nyo' le é wee sɛ kiɛɛ.

¹⁵ Geenen, wee wvú Keyoy ke Yuule nu yi
ye le nulo etasse fise ficii ntay ekiɛɛ kenyi
kedvu, e ke wee nu dvú wvú nulo etasse
mwɛɛm mvu wvuwe wee le ke.

¹⁶ Fí nu e bó e san le,
“Ke wee nu dvú wvú kee fise fi Nyo' kp-
wawci
wvu le wvú etefe Nyo' ke.”
Geenen, beene kenɛke bonkpawce e è nu bô
Klistu kenɛke.

3

Bonyii bo Klistu le enú diuw mwaan

¹ Boom bo bwɛɛm e, seke beene to nu, ke
è to nulo é me enjemyi ê ben diɛwɛ ê bonyii
bô yuuke wase e è nu ê Keyoy ke Yuule ke. E
me mum no njemyi ê ben diɛwɛ ê bonyii bô
bee bii e è nu mwɛɛm mvú nyam ye shieele
le, noo ê bô bee diɛwɛ mvunɛy mvu boom e
yi Klistu le.

² Me nto nyaa e è nu emben ê ben. Me nto
mbaa nyaa mwɛɛm mvudien mvú tɛmyi ke,
njefo ben to baa taw wase ke. E naa e to e
buy keseen e nu e ben baa taw wase ke.

³ Ben bee bii ke e è nu mwɛɛm mvú nyam
ye shieele le. No ben bee gheke kenɛghɛw,
waale diwaa, tu ke fifin dunɛi le ben bii e

è nu nyam ye le? Ke fifin dunçi le ben bæe kenke gee di bonyii bo fokuse fən e?

⁴ Wee nən'yi no duu le wen bii fiwene ε è nu Baul e, wee mvu le wen bii ε è nu Abolos e. Ke fifin dunçi le ben gee ε è nu gee di bonyii bo fokuse fən e?

⁵ Abolos nu yεε, ε Baul nu yεε? Bee wvù bocii nu ke lo boom bo lemme le bo Tata le bò to gee ε ben se lese fitele yí ye le, ε wee lemte diew lemme no Tata nya ê wvù.

⁶ Diem lemme to nu keejewe ε è nu ngow, ε di Abolos e nu keefuci joo, geenεn ε è gee Nyo' ε yí se kuu.

⁷ Nonεn, ke wee wvù jewyi ngow bô wee wvù fuci joo koole fiεε le ke. E mεy Nyo' maan wvù gee ε yí se kuu.

⁸ Wee wvù jewyi bô wvù fuci joo nu ke leηleη, ε Nyo' nu ke emawce wee tfuu bii lemme diew e.

⁹ Bese nu ε taashε ε no lemte lemme di Nyo' le. Ben ε mum ε no nu weε Nyo' bvuu nu yew ye.

¹⁰ E Nyo' mum buw me bô bvufee ε me nlese kenffuy ke yew yidvu le diεwe wee n'yoo wvù looci kee lemme diew e. No me nto nleseε nonεn, wee mvu ε mum ε no yote yew yidvu. Wee edioo eyote yí kenffuy kin e, no keè no wvù yote.

¹¹ Ben ekeè le kenffuy mεy ke kè bó to nu ε lese wase kè è nu Jisos Klistu, ε ke è nulo é wee ebvuu elese kemew ke.

¹² Bonyii ε mum ε no yote yí dvú le bô mwεεm jεy jεy. Wee mvu jaa jo ε è nu ketwaa ke bigew e kè yεεle, ε wee mvu jo kè baa, ε wee mvu jo εta yò lumte se no yote dvú. E wee mvu jo ε è nu bite, wee mvu yun, wee mvu shá se no yote dvú.

¹³ E bó cim yote nεε, tu diuu too lo di bó nu ke eyen no lemme di wee le nu seke dí ε buy εmwa Diuu di Klistu nu ke etoo bô nguy, ε nguy wvudvu nu ke emomte lemme di wee le ε bó yene no dí nu.

¹⁴ E fiεε fi wee yoke yí kenffuy kedvu le ke emεy se fi ε fie, é mwεten emum ekenke mmawce.

¹⁵ Fí ε fie, é mwεten elase mmawce we, é wvù bô ekole kew eboy, geenεn ke diεwe

wee wvù fey nguy e.

Bonyii bo Klistu le nu yew Nyo'

¹⁶ Ke ben kee le ben nu yew Nyo' ε Keyoy kew ke wvù wvù Nyo' le cee yí yene le le?

¹⁷ E wee befe bô yew yidvu, tu Nyo' nu ke elεse lo mwεten, njefo è nu yew ε è nu yí Nyo', ε ben nu yew yidvu.

¹⁸ Fo wee elεεle ekole kew ke. E wee mvu ben e kpwaake le wen kenke bvufee yí won wvun e, é wvù tu keyun wvu le wvù ekenke bvufee bvufee.

¹⁹ Me njemyi nən njefo mwεεm mvù bonyii bo fokuse fən yene le è nu bvufee nu ε Nyo' yene ε è nu keyunseε. E nu fí fi bó to sanεε le,

“Nyo' joo ke ε è nu bvufee bvufee bonyii bô feefene le koole bó dvú.”

²⁰ E fí bvuu nu ε bó ε san le,

“Tata kee le mwεεm mvù bonyii bo bvufee le kpawci nu naa lo mvu εcici.”

²¹ Fí ε mum ε no nu le, fo wee esaalè ye le wee mvu nu wvuwen ke, njefo mwεεm mvunciim nu mvunεn.

²² Baul kenεε Abolos kenεε Sefas kenεε won wvun kenεε nshii kenεε kpwe kenεε mwεεm mvu keseen kenεε mvu bæε se keeke eto, nu mvunεn mvunciim,

²³ ε ben nu bo Klistu le, ε Klistu nu wvu Nyo'.

4

Fo bonyii bo Klistu le ebenseè ye bô wee ke

¹ Fí be jee le ben ejod le bese nu boom bo lemme le bo Klistu le bô Nyo' nu ε nya lemme diew di saaka wvù to shee nu ê kenyle le can yibole.

² Fí ε mum ε no nu le, wee wvù bó nu ε nya lemme can ye le kenke keegeε no cee ekole we gomte.

³ Fô me le, ke ben, kenεε yew nsaw mi saake me é me en'yene le è nu fiεε ke. Ke è cim nulo é me ensaw ekole kem ke.

⁴ Ke fiεε nu dvú fô fitele fiem e fi saake me ke. Geenεn, ke fifie mum dunçi le me

n'yuule lo ke. E nu ke Tata wvù nu ke esaw me.

⁵ Nonen, fo ben emum esumtene nsaw se kefew e kocen ke. Ben ecey Tata é wvù ke eto. E nu wvù wvù nu ke ebvuse emwa mwem mvù nu keseen e bó e nyile é ejíwe le, ebwaashe mwem mvù bonyii kenke shém yibole. Nonen, é Nyo' emum ke ebense wee tfuu wvù bó kenke keebense.

⁶ Boom bo bwem e, mwem mvun mvù me njemyi ekumee be Abolos nu keefi ben, wvu le ben eyeyi fô bese le keegee fié bii ke e è nu fié fi bó nu e san e. Nonen, é ben saa ebvuu esaale ye bô wee mvu joo wee mvu ekuse ke.

⁷ E ge yee le wo enu jey fô wee mvu le? E nu la fi wo kenke fi nu se bó nya lo é wo? No fi nu nonen, wo e ghan nee e se no saale ye ke diewe ke bó nya lo é wo ke?

⁸ Ke ben fen joo le ben kenke wase fié ficii, nu wase bonyii bo bvukuke le, saake wase diewe bonfon e se bese? Wee ejo e ben be nu wase bonfon wvu le bese ebon fô ben e é beene esaake bocii.

⁹ Me n'yene le Nyo' nu e kaa e gee bese bô nu boom bo ntum e bo Jisos e bincilejimé le. Bese nu diewe bonyii bó bó gene keeyuwe ya le. Bese nu e tu wase kenjinjin yí won wvun e kè bonyii bó bonceendaa bo Nyo' le etaalè.

¹⁰ Bese nu e tu wase biyun nje Klistu, geen e ben nu bonyii bo Klistu le bó feefene. Bese nu bonyii bó weeyi, e ben nu bó temyi. Bonyii wvumte ben, joo bese ekuse.

¹¹ E kew lo e to e buy keseen e, nu e bese nu jen, e kendon yumte bese. Bese jiise e è nu bincaanca bi ndvù le, e bonyii nyewle bó bese, e bese yaa kenke fo nce ke.

¹² E katene bese lemte bó can yese se diee fié. Bonyii dioo nan'yi bese, e bese no leke e è nu kembonen fô bó le. E bó dioo bone bikaa é bese ejim, é bese kuu ke e è nu shém.

¹³ E bó dioo jemyi díew yí befe é bese, é bese no tfuuse e è nu bó yí leetene. E to e buy keseen e, bese nu diewe mwem mvù bó lan enkon. Bese nu e tu wase binfo bi mwem e yí won wvun e.

¹⁴ Ke me nsaanke mwem mvun é ben nen le me ngomte le ben ewuumene ke. Me nteete lo ben diewe boom bem bó nu fitele fiem e.

¹⁵ E ben cim kenke naa bonyii nteen bó yeyi ben ekumee Klistu, tu ke é mum nu le ben kenke bo'icen nteen ke. E nu me wvù icee wene, njefo é to ge me e ben se taashe ben e bo Klistu Jisos seke me nto nfewce saaka we wvù jee é ben.

¹⁶ Nonen, me e mum e no nleke le ben etomyi ekale kenén ke naa no me ntomyi kem.

¹⁷ E nu shiee wvù me ntum Timatio fô ben e wvù nu waa wem yí Tata le. Wvù nu fitele fiem, e wvù leeme ten yí saaka wvun e bó fitele fimwaan. Wvù nu ke eto ebvuu etamce ben no nce wem diewe wee Klistu le nu. Fié fi wvù nu ke esee nu ke fi fi me nghane n'yeyi bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii dvù mondvum e monciim.

¹⁸ Bonyii bomew nu e kew wase e no bensee ye njefo bó kpwaake le ke me mbee nke ento é ben e ke.

¹⁹ Geen e, é Tata benje lo, tu é sheke caan é me embvuu ento. E me nu ndioo e nto, nse n'yen le laa bonyii bó bensee ye bodvu kumte ke e è nu diuw nuu bó kenke mvungay mvù ne fô Nyo' le le,

²⁰ njefo ke bvunfon bvù Nyo' le nu fié fi diuw wvù kumen e ke. E nu fi mvungay mwew e.

²¹ Ben shieele le me nke entoo nee? Ben shieele le me nke entoo bó ngbwan nuu bó fitele fi kenkon e noo nyakeey e?

5

Bó ebvuse wee nnyen kenjan é bonyii bo Klistu le ente

¹ Me nkenke lo nghaw keen'yuw le wee mvu é ben ente nu e kew wase nce nnyen kenjan. E nnyen kenjan yin nu naa yí é yaa nulo é wee wvù yaa kee ke Nyo' emom ke. Me n'yuuke le wee mvu é ben ente joo kpwee ice.

² Ben yen kfuu yin nnyen e nen, e fanje yaa ebeele lo, e no bensee e è nu ye le? Ben

kenke keebvuse lo kfuu wvuwε wee wvù mom fifie fiεε ê ben ente.

³ Naa no me mbaa enu beene ejise, nu ε me nu ke beene ê keyoy e lenlen diεwε me nu beene. Me nu ε nsumten wase nsaw

⁴ Ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos e ekumε wee wvù mom kfuu fifie fiεε. Ben ke dioo ε shii, ε me nu beene ê keyoy e, ε mvungay mvu Tata wesebeene wvù Jisos e nu ten fô,

⁵ ε ben jo wee wvudvu, nya can Satan e, é wvù ebefe bô nyam ye ye, é keyoy kew ke eboy diuu di Tata wesebeene wvù Jisos nu ke ekase eto le.

⁶ Ben saale ye nen ε fî yaa jee ke. Ke ben kee le bó ke joo fintunleen nen caan tow ê mvuum e, ε fî mum ge ε mvuum modvu monciim ben e?

⁷ Ben ebvuse fintunleen fî è nu nce wvu yvum ê ben ente, é ben emum enu bonyii bô bofe diεwε mvuum mò bó baa gεε fintunleen jó le ke, ε è nu naa no ben nu. Ke ben kee le Klistu nu Waa Njee wvù Nyo' to gεε ncese dvú fô beene le ke diεwε wvù bó ké no sεεle seke Nkaw Danefey e le?

⁸ Nonen, beene nu diεwε bonyii bô diee Nkaw Danefey e ε è nu bô bleed wvù bó baa gεε fintunleen jó wvù è nu mvuntelem mvù yuule noo keceey. Fo beene enù diεwε bonyii bô diee Nkaw wvun ε è nu bô bleed wvu bvuyvuum e wvù bó nu ε gεε fintunleen jó wvù è nu nce wvù befe noo kenje kè befe ke.

⁹ Ε ηwa' wvù me nto sanεε fô ben e, nu ε me nto nsan le fo ben etaashì ben ε bonyii bô jaanke kenjan ke.

¹⁰ Ke me nto njemyi ε è nu ekumε bonyii bo ê won jan bô jaanke kenjan, kenεε bô yεεle ejise yî mwεεm e, kenεε bô ngoyte mondvuum joo mwεεm mvu bonyii le, kenεε bô bunlee bonyo' bo εcici ke. Ε è nu boba, é ben ekenke keenε lo yî won wvun e.

¹¹ Me nto njemyi ε è nu le fo ben etaashì ben ε bo wee wvù tenje ekole kew le wen nu waa bwee wesebeene yî Klistu le, bvuu jaanke kenjan, kenεε yεεle ejise yî mwεεm e, kenεε bunlee bonyo' bo εcici, kenεε nan'yi bonyii, kenεε wuu mbvuum ε mó koole,

kenεε ngoyte mondvuum joo mwεεm mvu bonyii le ke. Fo wee emom naa lo ediekén bô kfuu wvuwε wee ke.

¹² Ke è nu bvudvuu bvusεεbeene keesaake bonyii bô yaa nu ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ente ke. Bonyii bô è nulo é beene esaake nu bô nu ê kentaashε ente.

¹³ Ε nu fî fî Nwa' Nyo' gayte le,

“Ben ebvuse wee wvù kenke kenje kè befe ê ben ente.”

Ε nu ke esaw Nyo' bonyii bô yaa nu ke ê kentaashε le.

6

Fo wee mbee egen eshomse mvu ê bonyii bô yaa nu ke bo mbee le

¹ Ke fî baa enu len le é wee ê ben ente kenke fiεε bô waa bwee, é wvù fey keegen shomse fwe dvu bonyii bô è nu bo Nyo' le, kaa gen dvú ε è nu fwe dvu bonyii bô yaa gee mwεεm teyey ke.

² Ke ben kee le bonyii bô è nu bo Nyo' le nu ke esaw bonyii bo yî won wvun e le? No è nu ke esaw ben bó, tu ke è nulo é ben esaw mwεεm mvu wεmewεme ê ben ente?

³ Ke ben kee le beene nu ke esaw bonceendaa bo Nyo' le le? No fî nu nonen, tu è nulo é ben ekee naa ntay keesaw mwεεm mvù kooyi yî nshii wvu keseen e.

⁴ Mwεεm diεwε mvumwε le ε dioo kooyi, ben ε ghan nεε ε se no joo gene dvú ε è nu fwe dvu bonyii bô baa kenke naa lo bvudvuu ente jo kentaashε ke bonyii bo mbee le?

⁵ Ben ewuumen. Ε fen nu le ke wee nu naa lo dvú ê ben ente wvù kenke bvufee keesumten nsaw wee bô wee le?

⁶ Ben kaa nen'yi ε wee jo waa bwee gen shomse, shomse ε è nu ê bonyii bô yaa nu ke bo mbee le.

⁷ Ben keenu bvuu kenke bonsaw ê ben ente dunji le ben nu ε gbwe wase. Ke ben nulo ecinε é egee bonyii bomew mwεεm mvù befe fô ben e le? Ε ke è nulo ten é ben ecinε é efike bonyii bomew ben e?

⁸ Geenεn, è kaa nen'yi ben gee mwεεm mvù befe bvuu fiike kenfiw, efey mvunciim, ε wee no gee mvumvun mwεεm ε è nu bô waa bwee.

⁹ Kε ben kee le kε bonyii bō gee mwεεm mvù befe yaa nu ke ekenkε bvudvuu ente jo bvunfon bvù Nyo' le le? Fo ben elεεlè bikuu binen kε. Kε bonyii bō jaanke kenjan, kεnεε bō bunlee bonyo' bō εcici, kεnεε bō jaanke bokε' bō bonyii bomew e, kεnεε bolemsε bō kaase joo bomew, kεnεε bokεnε bō kaase joo bomew,

¹⁰ kεnεε bocoon, kεnεε bonyii bō yεεle εjise yî mwεεm e, kεnεε bō wuu mbvuum ε mó koole, kεnεε bō nan'yi bonyii, kεnεε bō ngoyte mondvuum joo mwεεm mvu bonyii le, nu ke ekenkε bvudvuu ente jo bvunfon bvù Nyo' le kε.

¹¹ Mwεεm mvun nu mvù ben bomew to gee fwele. Geenεn, ε Nyo' ke cukε ben, caw gεε, ε ben no nu teyey ε wvù εjise. Wvù to ge mwεεm mvun bō mvungay mvu diee di Tata Jisos Klistu le bō mvu Keyoy kew ke wvù wvù Nyo' wesebeene le.

Fieε fi è nulo é wee egeè bō ye ye

¹² Wee nulo eduu le wen kenke mvungay keege fieε ficii fi wen koonke. Geenεn, me ε no ngayte le kε è nu fieε ficii fi nulo efi wee kε. E wee nulo eduu kε le wen kenke mvungay keege fieε ficii fi wen koonke. Geenεn me ε no ngayte kε le, kε è nulo é me encinε é fieε fimew ejo me etfuse é me entu nfwa fi kε.

¹³ Wee mvu tεn nulo eduu le, “Mwεεm mvudien nu nje tee, ε tee nu nje mwεεm mvudien.” Geenεn ben ekeè le Nyo' nu ke ebefe bō mvù mvunciim. Kε ye wee nu yî bó ejaanke kenjan dvù kε. Ye wee nu ε è nu keelemte dvù fō Tata le, ε è kenke wvù wvù Tata ye yidvu.

¹⁴ No Nyo' to bvuseε Tata wesebeene yî kpwe le, nu kε lenlen no wvù nu ke ebvuse beene bō mvungay mwew mvudvu yî kpwe le.

¹⁵ Kε ben kee le ye yene nu biba bi ye Klistu le le? E nulo é wee ebvuu ege nεε sε jo keba ke ye Klistu le egeεn etaashe bō kpwoon nsake? Kε è nulo é fi enù nonεn kε.

¹⁶ Kε ben kee le é wee taashi wase ye ye bō kpwoon nsake tu bō wvù nu wase ye miaan e? E nu fi fi bó to sanεε le, “Kpwoon

bō diemsεn ké taashi, mum tu wase wee mwaan.”

¹⁷ Geenεn, wee wvù taashi bō Tata nu ε bō wvù nu wase fieε fimwaan ε keyoy e.

¹⁸ Ben elewtε nce nnyεn kenjan. Mwεεm mvù befe mvumew mvù wee gee nu ε kε wvù gee ε è nu yî ye ye le kε. Geenεn, wee wvù jaanke kenjan gee kebefe ε è nu bō ye ye.

¹⁹ Kε ben kee le ye yene nu yew yî Keyoy ke Yuule kè Nyo' nya ε ben cee dvù le? Kε è kenke ben bikuu binen kε.

²⁰ Bó to guy lo ben kenlum e. Nonεn, ben egeè mwεεm bō ye yene ε è nu mvù etoò bō mbense fō Nyo' le.

7

Saaka wvu ekumε kpwoon bō diemsεn

¹ Me nu enya ntfuse keseen ekumε mwεεm mvù ben to sanεε fō me le. Fí jee le fo wee ekum kpwoon e kε.

² Geenεn, no mmom yî ekumε kenjan nu εkfun, fi jee le diemsεn ekenkε we kpwoon ε kpwoon kenke we diemsεn.

³ E diemsεn kenke keegeε diw lemme di diemsεn e fō kpweε le, ε kpweε kenke keegeε tεn diw lemme di kpwoon e fō dweese le.

⁴ Kε è bvuu kenke kpwoon mvungay fō εkolε kew e kε, è kenke dweese. E nu kε lenlen no kε è bvuu kenke diemsεn mvungay fō εkolε kew e kε, è kenke kpweε.

⁵ Fo wee ebase jim ε wee le ε è baa nu le è seyse ben bocii ε bee, ε ben nu ege nonεn kε yî kefew e, wvu le ben nulo emum enya bikuu binen sekekie yî bunle le kε. E ben dioo ε ge nonεn, mum kase no nu yî kentaashe kenεn e no ben se shee nu, wvu le fo Satan ke enε eteeyi ben njefo kε ben yaa kee keekemsεn bō bikuu binen kε.

⁶ Me njemyi fin kε diεwε ntefe le, kε è nu nci ε me nyaa ε ben kε.

⁷ E è be nu diεwε me, é me enshieele le wee tfuu enu sε kpwoon kε diεwε no me nu. Geenεn, etu ege nεε ε wee tfuu kenke kε ye nnya yî Nyo' nu ε nya ε wvù. Wee mvu kenke yin nnya ε wee mvu kenke ye.

⁸ Keseen, fô bonyii bô bεε bó emben e noo bô nu bókε' bo bonkfu le, me ε no ngayte le, fí jee le bó emey nu bó emben ke diewe me le.

⁹ Geenεn, é bó nu se è nulo é bó ewensen bô ye, é wee gom kpwoon kenεε diemsen ε bô wvú taashε no nu, njefo fí jee keetaashε enu nonεn, efey keekpwee bô ye yì ηeyεen.

¹⁰ Fô bonyii bô nu wase yéw e, me ε no ngayte le kpwoon eyenè fô wvú egawsen bô dweese. Ke wvun nu nci ε wvú buy é me ke. Wvú buy ε è nu é Tata.

¹¹ Geenεn, é wvú gawsen lo, tu wvú kenke keemey enu wvú emben. É è baa nu nonεn, é wvú kase tu yew dvu dweese ε bô wvú mance mwεem mum no nu. É è nu ke ten fí fí me ngayte é bolemsε le ke diemsen kenke keekun kpweε ke.

¹² Fô bomew bonyii le nu ε me ngayte é bó le, é wee wvú nu wee mbee kenke kpwoon ε kpwoon wvudvu yaa nu ke wee mbee, ε kpwoon wvudvu koonke le bô wvú enu, fo diemsen wvudvu ebvuse wvú ke. Fífin nu ε è gayte me. Ke è gayte Tata ke.

¹³ Kpwoon é no kenke dweese ε diemsen wvudvu yaa nu ke wee mbee, ε wvú koonke le bô wvú enu, fo kpwoon wvudvu ebuy ten ke.

¹⁴ Me njemyi nonεn, njefo é diemsen wvú yaa nu ke wee mbee kenke kpweε ε è nu wee mbee, tu Nyo' joo ke wase wvú diewe wee we le nje kpweε. Kpwoon ten wvú yaa nu ke wee mbee é no kenke dweese ε è nu wee mbee, tu Nyo' joo ke wase wvú diewe wee we le nje dweese. É è baa nu nonεn, tu ke boom bobole yuule ke. Geenεn, no fí nu, nu ε bó yuule.

¹⁵ É wee wvú yaa nu ke wee mbee nε ε no shieele keegawsen, é bó cine dvú. É fí kooy nonεn fo diemsen kenεε kpwoon wvú nu wee mbee ekpwaake le wen kenke ke keenu bô wvú ke. Nyo' to tenje beene le beene eceè ε è nu yì nyεkeey e.

¹⁶ Wo wvú kpwoon, wo kee fεε le ke è nulo é wo ke ege é Nyo' eboyse dwee wo? É wo wvú diemsen kee ten fεε le ke è nulo é wo ke ege é Nyo' eboyse kpweε wo?

Wee emey ke enù no Nyo' to tenje wvú ε wvú nu

¹⁷ Fiεε fí nu, nu ke le wee eceè nce ε è nu wvú Tata nu ε nya é wvú. Wvú enù ke no Nyo' to tenje wvú ε wvú nu. Fin nu fiεε fí me nteete bintaashε bi bonyii bo mbee le dvú mondvuum e monciim.

¹⁸ É wee nu ε bó to tenje wvú ε bó ε tfuse wase wvú yew, fo wvú egomte keenu diewe wee wvú bεε ntffuse le ke. É wee nu dvú wvú bó to tenje wvú ε wvú bεε ntffuse, fo wvú egomte le bó etfuse wvú yew keseen ke,

¹⁹ njefo é wee nu ε bó ε tfuse wvú yew kenεε bó baa tfuse ke, tu ke fifie kenke fiεε keege ke. Fiεε fí nu shiee le nu le wee egεεle bonci bo Nyo' le.

²⁰ Wee tfuu emey ke enù no Nyo' to tenje wvú ε wvú nu.

²¹ É bó to tenje wo ε wo nu nfwa, fo wo ebuukε ke. Geenεn, é wo kenke je keebuy bvunfaw e, é wo buy fiuw.

²² Ben ekeè le wee wvú Tata to tenje ε wvú nu nfwa nu ε wvú buy wase bvunfaw e fô Tata le. É è nu ke lenlen ten no wee wvú bó to tenje ε wvú yaa nu ke nfwa, nu wase keseen nfwa fô Klistu le.

²³ Bó to guy lo ben kenlum e. Fo ben enù bonfaw bo bonyii le ke.

²⁴ Nonεn, boom bo bwεem e, wee emey ke enù bô Nyo' é je yì wvú to tenje wvú ε wvú nu jó le.

Ntefe é bokpweε noo bókε' bo bonkfu le

²⁵ Keseen, ekumε fí bokεε kenεε bolemsε bô bεε bokpweε le, nu ε ke Tata nu ε see fiεε fí me engay ke. Geenεn, ε me nu enya wεm ηkpawce diewe wee wvú Tata nu ε koo shen fô wvú le ε wee nelo ebee fiεε fí wvú gayte le.

²⁶ Me ηkpwaake le nje ηgew wvú nu keseen, nu ε fí jee le wee emey ke enù no wvú nu.

²⁷ É wee kenke wase kpwoon, fo wvú ebvuu egomte keekun wvú ke. Wee é no nu se kpwoon, fo wvú ebvuu egomte kpwoon ke.

²⁸ Geenεn, é diemsen yen le wen nu etaashε bô kpwoon é bô wvú enu, tu wvú

baa ge kebefɛ kɛ. Ngɔn kpwoon ɛ ɣɛn ɛ diemsen e, tu wvú baa ge tɛn kebefɛ kɛ. Geenɛn, ben ekeè lɛ bonyii bò nu ɛ taashe nu ɛ bó nu ke ekenke bonɣew yí won wvun e, ɛ fô me le nu ɛ me ngomte keengemngem ben yí fin e.

²⁹ Boom bo bwɛɛm e, fiɛ fi me njemyi nu lɛ kefew kfufe wase baay keejewsee yí mwɛɛm mvu yí nshɛ le fɛn e. ɛ kɛw yí keseen e ɛ ɣɛn lo, bonyii bò kenke wase bokɛnɛ enù diɛwɛ kɛ bó kenke kɛ.

³⁰ ɛ bonyii bò beele kpwe enù diɛwɛ kɛ bó beele kɛ, ɛ bó lanlanɛ enù diɛwɛ kɛ fiɛ jee bó le kɛ, ɛ bó guyte mwɛɛm enù diɛwɛ bó baa kenke naa lo fiɛ kɛ.

³¹ ɛ bonyii bò gee mwɛɛm yí won wvun e enù diɛwɛ kɛ bó kenke naa lo fiɛ keege bó won wvun kɛ. Me njemyi nɛn, njefo won wvun no wvú nu keseen nɛn, nu ɛ wvú fele lo.

³² Me ngomte lɛ ben enù ɛ fiɛ yaa jewsee ben kɛ. Wee wvù nu sɛ kpwoon ké no ɣɛle bvufɛ yí saaka wvu ɛkumɛ Tata le no ɛ nulo ɛ wvú egeè kɛ ɛ ɛ nu fiɛ fi Tata eyuuke njon bó wvú.

³³ ɛ wee wvù kenke kpwoon ké no ɣɛle bvufɛ ɛ ɛ nu yí mwɛɛm mvu yí won wvun e no ɛ nulo ɛ wvú egee fiɛ fi ye ejee kpweɛ.

³⁴ ɛ wvú mum no nu ɛ bvufɛ bwew ɛ gawsɛn. ɛ nu kɛ lɛnɛn no fi kpwoon kɛnɛ ngon kpwoon wvù baa kenke diemsen e nu. Wvú ké no ɣɛle bvufɛ yí saaka wvu ɛkumɛ Tata le no ɛ nulo ɛ wvú enya ɛkolɛ kew bó fitele fiew ficii ɛ wvú. ɛ wvù kenke diemsen ké no ɣɛle bvufɛ ɛ ɛ nu yí mwɛɛm mvu yí won wvun e no ɛ nulo ɛ wvú egeè fiɛ fi ye ejee dweese.

³⁵ Me njemyi nɛn kɛ keenfi lo ben. Kɛ ɛ nu lɛ me ngomte keemban je fô wee mvu le kɛ. Me ngomte ɛ ɛ nu lɛ wee ekiɛ fiɛ fi nu lɛn, wvu lɛ ɛ nulo ɛ wvú elemte fô Tata le bó

fitele fimwaan ɛ bvufɛ bwew baa gawsɛn kɛ.

³⁶ ɛ diemsen leyte wan kpwoon, ɛ nɛ ɛ no yɛnɛ lɛ gee diwene fô wan kpwoon wvudvu le baa nu lɛn kɛ, ɛ ye nɛyɛ wase wvú baay, ɛ fi nu kɛ lɛ bó etaashɛ enu, ɛ wvú ge no wvú shieele, taashe bó kpwoon wvudvu. Tu wvú baa ge kebefɛ kɛ.

³⁷ Geenɛn, diemsen wvù nu ɛ lese lo fô fitele fiew e lɛ kɛ wen nu etaashɛ enu bó kpwoon wvù wvú leyte kɛ, ɛ wee yaa kane wvú lɛ bó etaashɛ kɛ, ɛ wvú wensene tɛn bó ye ye, ɛ lese lo fô fitele fiew e lɛ kɛ bó wvù nu etaashɛ kɛ, * tu wvú nu ɛ ge lɛn.

³⁸ Fí mum ɛ no nu lɛ, wee wvù nu ɛ taashe ɛ no nu bó kpweɛ wvù wvú leyte nu ɛ ge kɛ lɛn. Geenɛn, wee wvù baa taashe bó we kpweɛ nu ɛ ge naa lɛn baay. †

³⁹ Kpwoon ké no nu kpweɛ wee seke dweese bɛɛ dvú. Geenɛn, ɛ dweese nɛlo ɛ kpwe, tu ɛ nulo ɛ wvú eɣɛn ɛ diemsen mvu le wvù wvú shieele ɛ bó wvú etaashɛ enu, ɛ wvuwe wee kenke keenu wee Tata.

⁴⁰ Geenɛn, no me n'yɛnɛ fiem nu ɛ kpwoon wvudvu mɛy lo nonɛn, ɛ wvú eyuuke lo njon baay. Me njemyi nɛn, ɛ me nkeɛ lɛ me nkenke tɛn Keyoy ke Nyo' le.

8

Saaka ɛkumɛ mwɛɛm mvudien mvù bó nu ɛ ge kɛntɛnɛ dvú fô bonyo' le

¹ Me nu njeme keseen ɛkumɛ mwɛɛm mvudien mvù bonyii gee bintɛnɛ dvú fô bonyo' le. ɛ nu keɛɛy no bó duu lɛ beene bocii kenke bvufɛ. Bvubvun bvufɛ nulo ege ɛ wee ebensee ɛ ɛ nu ye. Geenɛn, ɛ kenkonɛn ké no yoote lo.

² ɛ wee nɛ ɛ no kpwaake lɛ wen kee mwɛɛm, ɛ wvú no kee lɛ wvú baa looci wase kee no wvú kenke keekɛ kɛ.

³ Geenɛn, ɛ wee koonke Nyo', ɛ Nyo' no kee mwɛnɛn.

7:29 Lum 13:11-13; 1Bi 4:7; Fili 4:5 **7:31** 1Jon 2:17 **7:33** Luk 14:20 * **7:37** Kɛnɛ lɛ, "... keekenke kɛ lo wvú diɛwɛ kpweɛ wvù wvú leyte le," † **7:38** 36 Kɛnɛ lɛ, "ɛ wee kenke waa we ɛ nɛ ɛ no yɛnɛ lɛ kɛ wen gee bó waa wen ɛ je yí lɛn e kɛ, ɛ wan wvudvu ɛ kpweɛ wase ɛ wvú yɛnɛ lɛ ɛ be nulo ɛ wan enu bó diemsen, ɛ wvú ge no wvú yɛnɛ, cinɛ ɛ waa we taashe no nu bó dweese, tu wvú baa ge kebefɛ kɛ. 37 Geenɛn, wee wvù nu ɛ lese lo fô fitele fiew e lɛ kɛ wen nu enya waa wen ɛ diemsen kɛ, ɛ wee yaa kane wvú lɛ wvú enya kɛ, ɛ wvú kenke tɛn mvunɣay keege fiɛ fi wvú shieele, ɛ lese lo fô fitele fiew e lɛ kɛ wen nu enya waa wen ɛ diemsen kɛ, tu wvú nu ɛ ge lɛn. 38 Fí ɛ mum ɛ no nu lɛ, wee wvù nu ɛ nya waa we ɛ diemsen nu ɛ ge kɛ lɛn. Geenɛn, wee wvù baa nya we ɛ diemsen nu ɛ ge naa lɛn baay." **7:39** Lum 7:2-3 **8:1** Lem 15:29; Lum 12:16; 13:1-7; 14:1; 16:14; Jon 13:34; Lum 15:1-2; 2Kol 8:7-8, 24; Gal 6:10; ɛfɛ 5:2 **8:1** Lum 14:1-15:6 **8:3** 13:12; Gal 4:9 **8:4** 10:19-20; Dito 4:35, 39; 6:4-5; Gal 4:8-9

⁴ Nonen, fi ekumε keediee mwεem mvudien mvù bó nu ε ge kentanje dvù fô bonyo' le nu ε beene kee lo le ke bonyo' ban nu naa lo fiεε ke. Nyo' mεy ke mwaan ε wvumvu yaa bvuu nu dvù ke.

⁵ Bonyii bomew joo le bonyo' bomew nu dvù fowe kenεε fokuse fen. Ε è nu keceεy le bonyii joo le bonyo' nu nteen, ε bocee ekole nu ten nteen.

⁶ No bó cim joo nonen nu ε fô beene le nu ε Nyo' mεy ke mwaan. Ε è nu wvù wvù nu Icee wesebeene wvù to bomεε mwεem mvunciim. Ε beene cee ε è nu nje ye. Ε Cee Ekole mεy ke ten mwaan wvù è nu Jisos Klistu. Ε è nu wvù wvù bó to bomεε mwεem mvunciim fele can ye le, ε beene kenke ten nshii fele yí ye le.

⁷ Fifin nu fiεε ε è baa nu bonyii bocii ε beene ente bò kee ke. Bonyii bomew bò to shee gee bintanje fô bonyo' bodvu le nen'yi dioo diee kfuu mvumwε mwεem mvudien keseen no kpwaake ke le bó bεε diee ε è nu naa mwεem mvù bó nu ε ge kentanje dvu fô bonyo' bodvu le. Ε mvuntelem mvubole mvu wεyi mum no saake bó le mwεem mvudien mvudvu nu ε befe bó bó.

⁸ Ben ekeε le ke è nulo ε mwεem mvudien ege ε beene enu jεy ε Nyo' ejise ke. Ke beene nu se bó ε die ε fifie ekenke fiεε keege ke. Beene ε die, jεy jεy saa enu ke.

⁹ Fiεε fi nu, nu ke le ben bò kee mwεem mvun eyenè fo wee ke ne ejo mvungay mvù wee kenke keege fiεε fi wvù koonke dvù, ege ε è nu fiεε fi waa bwee wvù wεyi egbwe lo ke.

¹⁰ Ε wvuwe wee wvù fitele wεyi yen ε wo wvù kee mwεem, diekene bvudvuu bvù bó gee bintanje fô bonyo' le, wvù saa ekoonke ten keediee mwεem mvudien mvù bó gee bintanje dvù fô bonyo' le?

¹¹ Ε wvù ge nonen, ke tu wo wvù kee mwεem nu ε befe wase bó waa bwoo wvù wεyi wvun wvù Klistu to kpweε nje ye.

¹² Ε fiεε fi wo ge fin emum enu kebefe ε wo ε ge ε befe bó fitele fi waa bwoo wvù wεyi le, ε kebefe kedvu nu ε wo ge ε è nu fô Klistu le.

¹³ Nonen, ε è nu le fiεε fi me ndiee, ebeete

bô waa bwεem, me nsaa embvuu en'yuu enjukum dvù ke, wvu le fo wvù ke egbwe ke.

9

Mvungay mvù waa ntum Jisos kenke

¹ Ke è nulo ε me engee fiεε fi me ηkoonke le? Ke me nu waa ntum Jisos e? Ke me nto nu ε n'yen Tata wesebeene wvù Jisos e le? Ε ke ben ban nu sew lemme diem fô Tata le le?

² Ε bonyii bomew cim kicine le ke me nu waa ntum Jisos, tu ke è nulo ε ben ten ekicine ke. Ben nu nciise wvù dunci keceεy le me nu waa ntum Tata Jisos.

³ Me ηgayte fin ε bonyii bò sowte kenyi kem.

⁴ Ke bese kenke keediekene bvuu wukene nje lemme din e?

⁵ Ε ke bese ten kon lo ejo bosese bokεne bò è nu bonyii bo mbee le elene bó bó ke lenlen diewe Bita bó boom bo ntum e bo Jisos e bomew noo boom bo bwee Tata Jisos e le?

⁶ Fí nu le è mεy ke bee Banaban bò kenke keelemte bó can yese se diekene le?

⁷ Ε nu wee nci wvù la wvù lemte ε è taale ke wvù fô ekole kew e? Ε wee lem wεε, ε wvù enu se wvù ε die mwεem mvù buyte wene dvudvu le? Ε wee ceyte ten nyám, ε wvù enu se wvù kamte emben yodvu wuu le?

⁸ Mwεem mvun mvù me njemyi mvun nu ε è nu ηkpawwe wee wvu wum maañ e? Ke fí nu ke ten ε bonci bo Nyo' le le?

⁹ Muses to nu ε san ε N'wa' bonci le le, “Ε wee jo nyam le yí ele εgin, fo wvù esúm diuw nyam yidvu ke.”

Ben kpwaake le Nyo' to jemyi nonen, ε è nu ekumε nyám e?

¹⁰ Wvù to jemyi ε è nu ekumε beene, ε bó to san fô beene le njefo wee wvù lemte wεε kenεε è nu wvù gbwece lo, kenke keetaale fwe kee le wen nu ke ekooy fiεε wene fodvu.

¹¹ Ε bese fen nu ε jewe ηgow yi ε keyoy e ε mvuntelem mvunen e, ε fi enu baay fô bese le keekenke mwεem mvu yí nshε le ε ben e?

¹² Ε bonyii bomew kenke mvungay keegay le ben enya mwεem ε bó, tu ke è nulo ε ben enya ε bese fesεn lo?

Baul to baa ejo mvunḡgay mwew mvu waa ntum jisos e keefii mwεεm ê bonyii kε

Geenen, bese baa jo mvumvun mvunḡgay kε. Bese nu ε kuu ε è nu shém yî fiεε ficii le, efey fo fiεε enu dvú keejewsee le fo saaka wvù jee wvu ekumε Klistu egene fwe.

¹³ Kε ben kee le bonyii bò lemte yew ncese le nu ε mwεεm mvudien mvubole ké no buyte ε è nu dvú, ε bonyii bò lemte fô ketan ke ncese le ké no boonke ten fô mwεεm mvù bó too dvú fó le?

¹⁴ E nu kε lenlen no Tata nu ε gay le bonyii bò fewci saaka wvù jee kenke keecce ε è nu yî dvú le.

¹⁵ Naa no fî nu nonen, me mbaa njo mvumvun mvunḡgay kε, ε kε me nsaanke nen le ben ekew egee fimew fô me le kε. E è fen nu le wee ege é ye yin yî me nsaale nje diεw Nyo' yî me nfewci εcici enu le me nfii mwεεm ê bó, é fî ejee le me ηkpwe lo.

¹⁶ Kε me ηkenke keensaale ye le me nfewci saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu kε. E ge Nyo' le me enfewci. E me ntun lo keenfewci, é Nyo' elan ηgew yî yem e.

¹⁷ E è fen nu le me ηgee lemme din ε è nu ηkpawwce wem, é me enshieele mmawce. Geenen, kε è to seyse me kε. E to seyse Nyo' nya can yem e.

¹⁸ Kfuu σεw wvù è nulo é me enkenke nje lemme din nu naa la? Σεw wem nu kε le me enfewci saaka wvù jee εcici, n'yaa nleeme le ben elaake me no me nfewci saaka wvudvu kε.

¹⁹ Ben ekeè le kε me nu ê wee ekuse kε. Geenen, me nu ε ntfuse εkolε kem le me enù nfwa bonyii bocii wvu le me enso bó nteen, é bó enu bo Klistu le.

²⁰ Me ndioo nu bee Bojuu, no ηgee ε è nu no bó ké no gee, wvu le me enso bó é bó etu bonyii bo Klistu le. Me ndioo nu bee bó no bó bii bonci bo Muses e, no ηgee kε diεwε bó le. Geenen, n'yaa nu ekuse jo bonci kε, wvu le me enso bonyii ê bó ente.

²¹ E me ndioo nu bee bonyii bò yaa nu ê boba bonci kuse, no ηgee kε ten diεwε wee wvù yaa nu kε ê bonci kuse. Me ηgee nonen,

wvu le me enso ten bonyii boba é bó enu bo Klistu le. Kε è nu le me mbaa nu ê nci Nyo' kuse kε. Me nu ê nci Klistu kuse.

²² E me ndioo nu ten bee bonyii bò weeyi yî mbee le, ε me ntu ten diεwε bó le wvu le me enso ten bó. Me nu ε ntu wase lo fiεε ficii fô bonyii bocii le, wvu le è nulo é me enge naa la fî è nulo é me enge é bomew ê bó ente ke eboy.

²³ Me ηgee mwεεm mvun mvunciim nen nje saaka wvù jee wvu ekumε Klistu, wvu le me ηke enkenke ten bvujonke bvù saaka wvudvu nyaa ê bonyii.

²⁴ Kε ben kee le yî kenlewte le nu ε bonyii ké no lewte nteen ε è ke so kε wee mwaan kenke mmawce? Nonen, ben ten elewte ê je yî ben ke ekenke mmawce le.

²⁵ Bonyii bo kensεwce le bocii kenεε è nu kensεwce ke kenlewte le, kenεε è nu kfuu kè nεε, ké no yeeyi naa ntay. Bó ké no yeeyi nonen, keeke ekenke mmawce, ε mmawce wvun yaa nu wvù mεy lo kε. Geenen, ε wesebeene mmawce nu wvù mεy lo.

²⁶ Me nlewte kem kenlewte ηgene teyey ε è nu fô bó koole. Kε me nu diεwε wee mvunḡko wvù tfumyi kε lo mvunḡko ncεw ncεw kε.

²⁷ Me nyεwle bô ye yem, momte le yî ebii ε è nu fiεε fî len e, wvu le fo me ηke endioo ε nfewce wase diεw Nyo' ê bonyii bomew, é Nyo' ekaa ebvuse lo me ηgoo le kε.

10

Beene eyεnè fo fiεε fi to kooyεε bô bonyii bo Islael ke ekooy bô beene

¹ Boom bo bwεεm e, me ηgomte le ben ekume ntay fiεε fî to kooyεε bô bo'icee cee bosεbeene seke bó to lenε ηkpwaante. Bó bocii to lenε ekuse jo kembεw, gen lente joo yi baay kuse, *

² ε bó mum no nu kε diεwε bó nu ε taashe bó bô bo Muses ê kembεw kedvu noo ê joo yidvu le.

³ Bó bocii to diee mwεεm mvudien ε è to nyaa Nyo',

⁴ wuu tɛn joo ɛ ɛ nyaa Nyo', ɛ wvú to gee ɛ yí buyte yí kembaan e. Kembaan kedvu to nu Klistu wvù to lɛne bô bó.

⁵ Naa no bó to yɛne mwɛɛm mvun e nɛn, ɛ nteen bó le no gee kɛ mwɛɛm mvù fitele ebeete Nyo'. ɛ wvú mum yuwyɛ boba bonyii, ɛ digvune dibole jiimɛn ɲkpwaante jodvu.

⁶ Mwɛɛm mvun mvù to kooyɛɛ bô bó nu ntefe fô beene le ɛ fo beene ekenke shiee mwɛɛm mvù befe diɛwɛ bó le kɛ.

⁷ Fo beene ebunleɛ bonyo' bo ɛcici no bó bomew to bunlee kɛ. Bó nu ɛ san ɛkumɛ bó le,
“Bonyii to nu ɛ shii, diekɛn, wukɛn,
ja we mum ley bine le no bine fô fimooso le.”

⁸ Fo beene ejaankè kenjan no bó bomew to jaanke, ɛ Nyo' ge ɛ bó kpwekɛn bontfuke mbaanfiɛɛ ncow botɛte (23,000) yí diuu dimwaan e kɛ.

⁹ Fo beene emomtè Tata no bó bomew to momte, ɛ Nyo' ge ɛ yó tawyɛ bonyii bodvu ɛ bó kpwekɛn kɛ.

¹⁰ Fo beene ewvukɛnɛ no bó bomew to wvukene, ɛ Nceendaa Kpwe yuwyɛ bó kɛ.

¹¹ Mwɛɛm mvun mvunciim mvù to kooyɛɛ bô bó nu ntefe fô bonyii le. ɛ bó to san nɛn ɛ beene ban bô cee ɛ ɛ nu kefew kè wonj kaa wase le, ejòò wɛɛ.

¹² Nonɛn, wee wvù kpwaake ɛ wen leeme tɛmyi ntay, eyɛnɛ fo wvù ke egbwe.

¹³ Ben ekeè ɛ mmom yicii yí too fô ben e nu kɛ yí kè no too tɛn fô bonyii bomew e. Nyo' nu Nyo' keceɛy, ɛ kɛ ɛ nulo é wvù ecinɛ é mmom eto fô ben e fey mvunɲay mvunɛn kɛ. ɛ mmom too fô ben e, é wvù edunɲɛ kɛ je yí ben efey jó eso mmom yidvu.

¹⁴ Nonɛn nsáa yɛm shém, me ɛ no nteete ben ɛ ben elewtè mwɛɛm mvu ɛkumɛ bonyo' bo ɛcici.

¹⁵ Me njemyi é ben nɛn diɛwɛ é bonyii bô kɛnke bvufɛe le. Ben ekpwawɛ ntay ɛ laa kɛ fiɛ fi me njemyi é ben fin nu keceɛy ɛ?

¹⁶ Kɛ beene kè joo fiko fi ntaashɛ le, nya keyoone é Nyo', wu yí kentaashɛ le, tu

beene nu ɛ taashɛ yí ɛlɛmɛ ke Klistu le? ɛ beene kè dioo ɛ jo blɛɛd wvu yí kefew kekiɛ le ɛ guutɛn ɛ die yí kentaashɛ le, kɛ tu beene taashi ɛ ɛ nu yí ye Klistu le?

¹⁷ No beene diee blɛɛd wvun nɛn nu bonyii nteen ɛ ntuw nu kɛ mwaan, tu fí dunɲi ɛ beene nu ye yimiaan, njefo beene diee kɛ ɛ ɛ nu ntuw mwaan.

¹⁸ Ben ejo kenfewsɛn fô bonyii bo Israel e. Wee tfuu wvù diee fiɛɛ fô ketan ke ncese le nu ɛ taashɛ wase bô Nyo' yí ncese wvudvu le.

¹⁹ Fiɛɛ fi me ɲgayte fɛn nu ɛ la? ɛ fɛn nu ɛ mwɛɛm mvù bó gee bintanɛ dvù fô bonyo' le kɛnke fiɛɛ keege kɛnɛɛ ɛ bonyo' bodvu tɛn kɛnke fiɛɛ keege?

²⁰ Kɛ ɛ nu nonɛn kɛ. Fiɛɛ fi me ɲgayte nu ɛ boncese bô bonyii bô yaa kee kɛ Nyo' gee nu ɛ bó gee ɛ ɛ nu fô bonceendaa bo dɛwle le. Kɛ bó gee ɛ ɛ nu fô Nyo' le kɛ. Me ɛ no ɲgayte ɛ fo ben etaashì ben ɛ bonceendaa bo dɛwle le kɛ.

²¹ Kɛ ɛ nulo é ben ewuu é fiko fi ntaashɛ le fi ɛ nu fi Tata le, bvuu wuu é fiko fi Satan e kɛ. Kɛ ɛ nulo tɛn é ben ediee mwɛɛm mvudien mvu Tata le bvuu diee mvu Satan e kɛ.

²² Fo beene egeè fiɛɛ fi shém eton'yi Tata kɛ. Kɛ beene tɛmyi fele wvù kɛ.

Wee egeè fiɛɛ ɛ nu fi nulo efi tɛn waa bwee

²³ Beene bomew nɛn'yi no duu ɛ bó kɛnke mvunɲay keege naa fiɛɛ ficii. Geenɛn, bó ekeè ɛ kɛ ɛ nu fiɛɛ ficii fi nulo efi wee kɛ. ɛ beene bomew nɛn'yi no duu kɛ ɛ bó kɛnke mvunɲay keege naa fiɛɛ ficii. ɛ kɛ ɛ nu tɛn fiɛɛ ficii fi nulo ege é wee eleeme tɛmyi yí mbee we le kɛ.

²⁴ Fo wee egeè fiɛɛ kpwaake kɛ ɛ ɛ nu ɛkolɛ kew kɛ. Wee ekpwaakè tɛn ɛkumɛ waa bwee.

²⁵ Ben edieè nyam yicii yí bó geese fô way yaa sowte laa yí nɛ fɛɛ ɛ, wvu ɛ fo mvuntelem mvunɛn esaakè ben yí fifiɛ le kɛ.

²⁶ Me njemyi nonɛn, njefo bó nu ɛ san é Nwa' Nyo' le ɛ,

“E kenke Tata won wvun noo mwεem mvunciim mvù nu yî dvú le.”

²⁷ E wee wvù yaa nu ke wee mbee tenje ben le ben eto ediekεn, ben é bee ε gen, é ben no diee fiεε ficii fi bó nya é ben yaa sowte ke. Fo fitele esaakè ben yî fifiε le ke.

²⁸ Geenεn, é wee mvu nε lo ε see é ben le mwεem mvudien mvudvu nu ε bó ε ge kentanje dvú fô bonyo' le, fo ben edie ke wvu le fo wee wvù be senje é ben eyenè le ben gee fiεε fi befε, bó fo fitele esaakè wee.

²⁹ Me ngayte fitele fin ε è nu fi wee wvù be senje é ben e. Ke me ngayte ε è nu finεn ke. Geenεn, è nulo é wee mvu ebife le laa è nulo é wen elu keegεε fiεε fi wen koonke nje fi nu esaake fitele fi wee mvu le le?

³⁰ E me ndiee fiεε ε me ε nya keyoone kedvu é Nyo', é wee ebvuu esaake me nje la?

³¹ Me ε mum ε no nduu fiem le fiεε ficii fi wee gee, kenεε wvù diee ε è nu fidien, kenεε wvù wuu ε è nu fiwuun, ε wvù no gee é je yî wee mvu yεn lo, enyaà mbense é Nyo' le.

³² Fo ben egeε fiεε fi nulo ebefe bó mvuntelem mvu bonyii le ke, kenεε è nu Bojuu, kenεε è nu bonyii bó yaa nu ke Bojuu, kenεε kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le.

³³ Me momte fiem keenjgee fiεε ficii ε è nu fi wee tfuu eyuukè njon. Ke me ηkpwaake ke ε è nu ekumε ekole kem maan ke. Me ηkpwaake ekumε bonyii bocii le me enje é bó ke eboy.

11

No è nulo é wee enu seke wvù bunlee

¹ Ben ebenenè me ke no me mbenjene Klistu.

² Me mbensee ben no ben kumyi me yî fiεε ficii le bvuu bii mwεem mvù me nto n'yεεyεε ben dvú.

³ Geenεn, me ηgomte le ben ekiεε ntay le ekole ke diemsεn tfuu le nu Klistu, ε ekole ke kpwoon e nu dweese, ε ekole ke Klistu le nu Nyo'.

⁴ E diemsεn bunlee lo, kenεε wvù teete ntum Nyo' ε wvù ε ban ekole, tu wvù shoose ekole kew.

⁵ Geenεn, é kpwoon bunlee, kenεε wvù teete ε è nu ntum Nyo' sε wvù nu ε ban

ekole ηkuun, tu wvù shoose ε è nu ekole kew. Ke jεεy jεεy wvuwe kpwoon bó wvù nu ε kpwaa ekole nu dvú ke.

⁶ E wvù yεn le ke wen nu eban ekole kew ke, é wvù mum kpwaa lo. Geenεn, no è nu ken'wuumεn fô kpwoon e keenu bó ekole ε bó ε kpwaa, ε wvù mum ban le ekole kedvu.

⁷ Ke diemsεn kenke keeban ekole kew seke wvù bunlee ke, njefo wvù nu nfieesεn Nyo' bvuu nu bvujonke bvυ Nyo' le. Geenεn, ε kpwoon nu bvujonke bvυ dweese le.

⁸ Ke è to buy diemsεn yî kpwoon e ke, è to buy kpwoon yî diemsεn e.

⁹ Ke Nyo' to bom tεn diemsεn nje kpwoon ke. Wvù to bom ε è nu kpwoon nje diemsεn.

¹⁰ E nu nje fifiε bó nje bonceendaa bo Nyo' le wvù kpwoon kenke keeban ekole kew.

¹¹ Naa no fi nu nonεn, fô beene bó nu ε taashε wase beene bo Tata le, nu ε kpwoon yaa nu ke bó ekole kew maan ke, ε diemsεn yaa nu ke tεn bó ekole kew maan ke.

¹² Fí nu nonεn, njefo no Nyo' to bomεε kpwoon yî diemsεn e nu ε keseen nu ε è boote kpwoon diemsεn. E fiεε ficii nen'yi fô Nyo' le.

¹³ Ben tεn ke taa εnte jodvu eyen le laa fi nu len fô kpwoon e keebunlee Nyo' sε wvù nu ε ban ekole le.

¹⁴ Naa no ben yεne mwεem e, bonyii bocii kee lo le fô diemsεn e keegεε ekole ε kí ci baay nu ε è nu kenshoose fô wvù le.

¹⁵ Geenεn, ε fô kpwoon e nu ε keekenke yvu wvù yî defe nu lo ηgone fô wvù le. Nyo' to nu ε nya yvu wvù yî defe é kpwoon le yî ebanji ekole kew.

¹⁶ E wee nu dvú wvù gomte keekicine fiεε fin, é wvù no kee le ke beene kenεε bintaashε bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le bvuu kenke yimi je ke.

Ntefe ekumε ntaashε

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Geenεn, fiεε fimew nu dvú fi me ηgomte keentefe ben yî dvú le, ε è nu fi ben gee ε me n'yaa nu embense lo ben yî dvú le ke. Ben ké too shii yî kentaashε le ε è buy ke fiεε fi befε efey fi jee.

¹⁸ Fiεε fi me ηgomte keen'yaw engay nu le, me n'yuuke le ben ké taashi diewe kentaashε ke bonyii bo mbee le, no nu dew jεεy jεεy. Me ε no n'yene le ε nulo enu keceεy.

¹⁹ Fí lo jee ke le kenγawsen enu ε ben entelen wvu le bó emum elooce ekiεε bonyii bo leη ε ben ente.

²⁰ Me n'yene le ben ké too yí kentaashe le keedie mwεem mvudien mvu Tata wese-beene wvú Jisos e, saa die ε ε nu mvú ke.

²¹ Me njemyi nen njefo ben ké dioo diekene, ε wee no diee ke ε ε nu mwew mwεem mvudien gene fwe, ε bomew mum mey jen, ε bomew wu mbvuum ε mó koo lo bó.

²² E nu la fi nonen? Ke ben kenke yéw keediekene, wukene dvú le? Nu le ben gomte keejoo kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le ekuse, gee ε bonyii bò fuute wuumene le? E nulo ε me njeme ε ben le la? E nulo ε me embensee ben e? Naa lo, ke ε nulo ε me embensee ke.

²³ Me nto nu ε n'yεεyi ben ε ε nu bó fiεε fi Tata to yεεyεε me dvú, le ε to nu entan jò bó to nu keegese Tata wesebeene wvú Jisos, ε wvú jo ntuw blεed,

²⁴ nya keyoone ε Nyo', guushε gay le, “Fin nu ye yem ε me ε nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me.”

²⁵ E bó dieken mεse, ε wvú jo fiko ge ke lenlen diewe fwe le, gay le, “Fiko fin nu fi monkan mo monfem mò Nyo' gbwo bó ελεμε kem. Ben egeè fifin sekeci wuu keekumyi me.”

²⁶ Fí ε mum ε no nu le ε gen naa ε buy seke Tata nu ke ekase eto le, nu ε sekeci kε ben diee blεed wvun bvuu wuu fiko fin nu ε ben fewci ε ε nu ekume kpwe Tata.

²⁷ Nonen, ε ε nu naa yεε wvú diee blεed wvudvu kenεε wuu fiko fi Tata le fidvu ε je yí baa jee le ke, tu mweten gee ε ε nu kebefe njefo wvú baa wvumte ye bó ελεμε ke Tata le ke.

²⁸ Wee dioo nu keedie blεed wvun ebvuu ewu fiko fin, ε wvú yaw jine ekole kew ntay se no gee nonen,

²⁹ njefo ε wee diee blεed wvun, wuu fiko fin yaa kee fiεε fi ε nu ye Tata, tu mweten

diee bvuu wuu, joo ε ε nu nsaw fô ekole kew e.

³⁰ E nu fiεε fi bonyii nteen ε ben entelen wεεyi ε bomew cemkene ε bomew ε kpweken wase.

³¹ Geenεn, ε beene jine bikuu bisεεbeene ntay ε se no diee bvuu wuu, Tata saa ebvuu esaw beene ke.

³² E Tata saake beene, tu wvú nεci lo beene wvu le fo wvú ke etaashe beene bó bonyii bo yí won wvun e le beene nu ε gbwe nsaw ke.

³³ Boom bo bwεem e, fí ε mum ε no nu le seke ben ε taashe keedie mwεem mvudien mvu Tata le, ε ben ceγ ε wee tfuu to.

³⁴ E jen yuu wee, ε mweten dieken fô yew e se no too wvu le fo wvú ke eto ege fiεε ejo ε ε nu nsaw fô ekole kew e ke. Fi ekume mwεem mvumew nu ε me nu ηke entefe ben yí dvú le ε ε nu seke me ε nto.

12

Nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Boom bo bwεem e, me nu enjeme ke-seen ekume nnyá yí Keyoy ke Yuule nyaa ε bonyii. Ke me ηgomte le ben enu kenjiwe le ke.

² Ben ekeè le seke ben to bεε bonyii bò yaa kee ke Nyo', nu ε bó to leε ben ε ben no njimte, mum wvumte bonyo' bo εcici bò nu se bó nulo ejeme ηkuuη.

³ Me ε mum ε no ηgayte le ben ekiεε ntay le ε wee nu ε Keyoy ke Nyo' le nu yí ye le, wvú saa ebvuu egay le, “Jon ekoo Jisos” ke. E wee yaa nulo egay le, “Jisos nu Tata” se ε fici Keyoy ke Yuule wvú ke.

⁴ E dioo tu fô nnyá le nu ε bonyii kenke nnyá jεεy jεεy ε ε nyaa ke Keyoy kemwaan ε bó.

⁵ Bonyii lemte dilemme jεεy jεεy ε kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, geenεn ε cee ekole wvubo nu ke mwaan.

⁶ E jé nu jεεy jεεy yí bonyii lemte jó, ε ε gee ke Nyo' mwaan le bonyii egeè dilemme didvu ε yiye jé le.

⁷ Bó nu ε nya ke wee mwaan mwaan bó ye nnya yi Keyoy ke Yuule keelemte fici kentaashe keci dvú.

⁸ E wee mvu no kɛŋke ye nnya yi Keyoy ke Yuule nya ê wvú ε è nu keejemyi diɛwε wee wvú kɛŋke bvufee le, nya yi wee mvu nnya ε è nu keejemyi diɛwε wee wvú kee fiεε le. E Keyoy kin nu kε kemwaan.

⁹ E Keyoy ké nya yi wee mvu nnya ε è nu fitele fi wvú elese yi Nyo' le ntay, nya yi wee mvu ε è nu keefe le bincem. E Keyoy kin nu kε kemwaan.

¹⁰ E Keyoy ké nya yi wee mvu nnya ε è nu keegee biŋghaw bi mwεεm e, nya yi wee mvu ε è nu keeteete bontum bo Nyo' le, nya yi wee mvu ε è nu bvufee keekee jεεy jεεy mwεεm mvù nen'yi fô Keyoy ke Nyo' le bô mvù yaa nen'yi kε fô Keyoy ke Nyo' le, nya yi wee mvu ε è nu mvunɣay keejemyi diɛw yi bó yaa kee kε, nya yi wee mvu ε è nu keeεεyi mwεεm mvù wee wvudvu jemyi ê bonyii.

¹¹ Bó gee mwεεm mvun mvunciim ε è nyaa kε Keyoy kemwaan nnya yidvu ê bó. E kí gawci ê wee tfuu no kí shieele.

Kentaashε ke bonyii bo mbee le nu diɛwε ye wee le

¹² Beene kee le ye wee nu kε yimiaan, geenεn ε yí kɛŋke biba nteen. E naa no biba bidvu cim nu nteen nen nu ε bí taashi gee ye yimiaan. E nu kε tɛn no Klistu bô bonyii bew nu.

¹³ Beene nu bonyii jεεy jεεy, ε bomew nu Bojuu, bomew Boglek, ε bomew nu bonfaw, ε bomew yaa nu kε bonfaw. E è nu kε Keyoy kemwaan kè to taashεε beene bocii keenu ye yimiaan. * E Nyo' to gεke kε ε è nu Keyoy kedvu kemwaan fô mvuntelem mvusεεbeene le.

¹⁴ Kε ye wee nu kε keba ke ye le kemwaan kε. E nu biba nteen.

¹⁵ E εkalε cim nε ε gay le, “No me mbaa nu kebo kε, tu kε me mbεε keba ke ye le kε”, fifiε saa ege é kí emum enu sε è nu keba ke ye le kε.

¹⁶ Kentuntun ε nε tɛn ε gay le, “No me mbaa nu jise kε, tu kε me mbεε keba ke ye le kε”, fifiε saa ege é kí emum enu sε è nu keba ke ye le kε.

¹⁷ E ye wee yicii be mεy kε jise, é wvú eyuuke mwεεm bô la? E yí be mεy kε kentuntun, é wvú eyuuke nsam fiεε bô la?

¹⁸ Fiεε fi nu, nu le Nyo' to nu ε bom wee seyse biba biew bi ye le jεεy jεεy no wvú koonke.

¹⁹ E ye wee be nu kε keba kemwaan, é yí enu nεε le?

²⁰ No fi nu, biba bi ye le nu nteen. Geenεn ε bí ε taashε ε ge ye yimiaan.

²¹ Kε è nulo é jise egay ê kebo le, “Kε me nshieele wo kε.” E kε εkolε nulo egay tɛn ê bikaa le, “Kε me nshieele ben kε.”

²² Fiεε fi kaa nu, nu le biba bi ye le bi yen'yi le bí wεεyi lo nu bi kε è nulo é ye wee enu sε bí kε.

²³ E biba bi ye le bi beene joo le bí nu ncεw, nu bi beene taale fó ntay. E biba bi beene ké no wuumene keedunɣi ê bonyii nu bi beene ké no banji.

²⁴ E biba bi bonyii yεne, nu bi yaa shieele le bó etaalé fó nonen kε. Nyo' nu ε seyse ye wee ê je yi le bó ewvumtè biba bi yen'yi le bí nu ncεw e.

²⁵ Wvú to ge nonen wvu le fo kɛŋgawsen enu yi ye le kε, le keba etomtè kemew, ε kemew tomte kemew.

²⁶ E keba ke ye le kemew nε ε no yuuke nsase, tu biba bidvu bicii nu eyuuke nsase. E bó seyse keba ke ye le kemwaan, tu bí bicii nu elanlanje bô kí.

²⁷ E dioo tu fô Klistu le nu ε ben bocii nu ye ye, ε wee mwaan mwaan ben e nu keba ke ye yidvu le.

²⁸ Nyo' nu ε gεε bonyii bô elemtè dilemme jεεy jεεy ê kentaashε ke bonyii bo mbee le. E bo fwe nu boom bo ntum e bo Jisos e, ε bô bii bó le nu bonyii bô teete bontum bo Nyo' le, ε bô bii bó le nu bonyii bô yεεyi bonyii. E gεε bomew ε è nu bonyii bô egeè biŋghaw bi mwεεm e, bomew bô efelè bincem, bomew bô eficì bonyii. E gεε bomew ε è nu bô eseyseè no dilemme egeεne, ε bomew nu bô kee keejemyi diɛw yi bó baa kee yí kε.

²⁹ Kε è nu bonyii bocii bô nu boom bo ntum e bo Jisos e kε. Kε è nu bocii bô teete bontum bo Nyo' le kε. Kε è nu bonyii bocii

12:10 14:5; Lem 2:4 12:11 7:7; Lum 12:3; Efe 4:7; 1Bi 4:10 12:12 12:27 12:13 Gal 3:27-28 * 12:13 Kεnεε le, “E è nu kε Keyoy kemwaan kè to joε beene bocii é bó sε lese beene ê joo keenu ye yimiaan,” 12:26 Lum 12:15; 2Kol 11:29 12:27 6:15; 10:17; 12:12; Lum 12:4-5; Efe 4:4, 16; 5:30 12:28 12:8-10; 14:1-4; Lem 13:1; 15:32; Efe 4:11-12

bò yɛɛyi bonyii kɛ, ɛ kɛ è nu bocii bò gee binghaw bi mwɛɛm e kɛ.

³⁰ Kɛ è nu bonyii bocii bò kɛɲke nnya keefeɛle bincɛm kɛ. Kɛ è nu bocii bò nulo ejemyi díɛw yì bó baa kee kɛ. Ɛ kɛ è nu tɛn bonyii bocii bò nulo eɛɛyi mwɛɛm mvù bonyii jemyi ê díɛw yimi le ê bonyii kɛ.

³¹ No nnyá yin yicii nu nɛn, ben eshieelɛ ntay keekɛɲke nnyá ɛ è nu yì kuuke fele yicii. Geenɛn, me nu nduɲɛ ê ben fiɛ fi fele mwɛɛm mvun mvunciim.

13

Kenkonɛn fele mwɛɛm mvunciim

¹ Ɛ me ncim ɲkee keenjeme díɛw bitum bicii naa noo díɛw bonceendaa bo Nyo' le, sɛ me ɲkɛɲke kenkonɛn fô bonyii le ɲkuuɲ, tu me ɲkumte kɛ ɛ è nu diuw diɛwɛ ɲgɛm wvù caake, kɛnɛɛ bikanɲan e ɛ wee kp-waake.

² Ɛ me ncim ɲkɛɲke naa mvuɲgay keen-teete bontum bo Nyo' le, ɲkee mwɛɛm mvunciim naa noo mvù nu ê kɛnyilɛ le, ɛ nlese fiteɛle yì Nyo' le naa ntay wvù è nulo è me emvuwyi dikum, geenɛn sɛ me ɲkɛɲke kenkonɛn fô bonyii le, tu me nu kɛ lo fiɛ fi ɛcici.

³ Ɛ me ncim njo mwɛɛm mwem mvunciim ɛ ɲgaw ê bonyii, ɛ nya tɛn ye yɛm le bó eton, * geenɛn sɛ me ɲkɛɲke kenkonɛn fô bonyii le ɲkuuɲ, sɛw wvudvu saa enu kɛ.

⁴ Wee wvù kɛɲke kenkonɛn fô bonyii le ké no kuule shém, bvuu gee gee di jee fô bonyii le. Kɛ wvuɛw wee ké no bene kendon kɛ. Kɛ wvù ké no saale ye kɛnɛɛ bensee ye kɛ.

⁵ Kɛ wvù ké no ɲasene yì bonyii le kɛ. Kɛ wvù ké no kpwaake kɛ ɛ è nu ɛkolɛ kew kɛ. Kɛ wvù ké ton'yɛ shém cekey kɛ. Ɛ kɛ wvù ké no gɛɛle wee fô fiteɛle le kɛ.

⁶ Kɛ wvù ké no yuuke njon bô fiɛ fi befe kɛ. Wvù ké no yuuke njon ɛ è nu bô fiɛ fi nu keɛɛy.

⁷ Kɛ wee wvù kɛɲke kenkonɛn ké no yɛne jay wee mvu le kɛ. Wvù ké no fiisene mwɛɛm mvunciim, taale kɛ fwe yì fiɛ le ficii, bvuu suule shém yì fiɛ le ficii.

⁸ Kɛ kenkonɛn ké ka kɛ. Geenɛn ɛ kefew nu eyuu eto kè mvuɲgay mvù Nyo' to nyaɛ le bonyii eteete bontum bew dvù nu ke eka, é díɛw yì bonyii jemyi yì bó baa kee yì ke eka, é mvuɲgay keekɛ mwɛɛm ntay ke eka tɛn.

⁹ Mvù nu ke eka nonɛn njefo beene kee mwɛɛm keseen kɛ lo kebɛse kebɛse, teete bontum bo Nyo' le kɛ kebɛse kebɛse.

¹⁰ Geenɛn ɛ è nu ke enu seke beene ɛ looce wase ɛ kocɛn é mwɛɛm mvu kebɛse kebɛse emum eka.

¹¹ Ɛ to nu seke me nto nu wan caan, ɛ me no njemyi diɛwɛ wan e, ɲkpawaci mwɛɛm diɛwɛ wan e, n'yɛne mwɛɛm diɛwɛ wan e. Me ɛ ndioo ntaw wase ɛ mum ɛ ncinɛ nce boom e.

¹² Keseen nu ɛ beene yɛne mwɛɛm e ji-wejiwe diɛwɛ ê kenlɛy e. Geenɛn è nu ke enu kefew kekɛ le é mvù eyuu ê beene ɛjise. Keseen nu ɛ me ɲkee mwɛɛm kebɛse kebɛse, ɛ è nu ke enu sekekɛ, é me emum emɛse ɛɲkɛ mwɛɛm mvunciim kɛ no Nyo' kee me.

¹³ Mwɛɛm nu mvuntɛntem mvù nu ke emɛy eleeme fô. Mwɛɛm mvudvu mvun nu: keelese fiteɛle yì Nyo' le, bô keetaale fwe yì ɲkawma Nyo' le, noo keekɛɲke kenkonɛn. Ɛ kenkonɛn nu fiɛ fi kuuke ɛnte jo mvù fele mvù mvunciim.

14

Keebvuu jemyi ɛkumɛ nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Ben egɛɛlɛ kenkonɛn fwe dvu mwɛɛm mvunciim, geenɛn ekeɲkè tɛn shiee ntay fô nnyá yì Keyoy ke Yuule nyaa ê bonyii le, ɛfey mvunciim, nnya keeteete bontum bo Nyo' le.

² Ɛ wee jemyi ɛ è nu díɛw yì bó baa kee yì kɛ, tu kɛ wvù jemyi ê bonyii kɛ, tu wvù jemyi ɛ è nu ê Nyo', njefo kɛ wee yaa yuuke fiɛ fi wvù jemyi kɛ. Wvù jemyi ɛ è nu mwɛɛm mvu ê kɛnyilɛ le ê mvuɲgay mvu Keyoy ke Yuule le.

³ Geenɛn, wee wvù teete bontum bo Nyo' le ké no jemyi ɛ è nu ê bonyii, gee ɛ bonyii kuu yì mbee le, bvuu yvuɛwse mvuntelem

12:31 14:1 **13:1** 8:1; Lum 13:8-10 **13:1** 2Kol 12:3-4 **13:2** 12:8; Mat 7:22; 17:20 **13:3** Dan 3:19-20; Mat 19:21

* **13:3** Bonwa' bo boyvuum bomew kɛɲke fɛn lɛ, "Nya tɛn ye yɛm lɛ me nsaale ye." **13:5** 10:33; Bɲgn 10:12; Fili 2:4 **13:8** 12:10; 14:1-5 **13:12** Lum 8:24; 2Kol 5:7; 8:3; Gal 4:9 **13:13** Kolo 1:4-5, 23; 1Tɛs 1:2-3; Tay 2:2; Ibu 10:22-24; 1Jon 4:16 **14:1** 13:8 **14:2** 12:10

mvubole, bvuu gee tɛn ɛ mvuntelem mvu bonyii le lɛɛtene.

⁴ Ɛ wee wvù jemyi díɛw yì bó baa kee yí kɛ ké no fici kɛ ɛ è nu ɛkolɛ kew maan̄. Geenɛn, ɛ wee wvù teete bontum bo Nyo' le ké no fici ɛ è nu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kecii.

⁵ Me ɛ no nkoonke le ben ejemyi díɛw yì bonyii baa kee yí kɛ. Geenɛn, ɛ fiɛɛ fi me nkoonke baay nu le ben eteetɛ ɛ è nu bontum bo Nyo' le ɛ bonyii. Wee wvù teete bontum bo Nyo' le nu shiee le fele wee wvù jemyi díɛw yì bó baa kee yí kɛ. Ɛ è fɛn baa nu le wee mvu ebanke díɛw yidvu wvu le kentaashɛ ke bonyii bo mbee le eyuw ntay ɛ fí efi bó.

⁶ Boom bo bwɛɛm e, ɛ me nɛ keseen ɛ nto fô ben e, ɛ no njemyi ɛ díɛw yì bó baa kee yí le kɛ, ɛ fifiɛ efi ben yì la le? Fiɛɛ fi nulo efi ben nu kɛ seke me nu ɛ nto bô fiɛɛ fi fifi fi Nyo' nu ɛ dun̄ɛ ɛ me, kɛnɛɛ fiɛɛ fimew fi wvù gomte le me en̄ge ɛ ben ekiɛɛ, kɛnɛɛ ntum we mvu le me entefe ɛ ben, kɛnɛɛ fiɛɛ fimew le me en'yɛɛyi ben dvú.

⁷ Bó ejo kɛ fiɛɛ díɛwɛ ndon̄ kɛnɛɛ kome le mvù yaa kɛn̄ke kɛ keyoy. Ɛ nulo ɛ wee ege nɛɛ sɛ kiɛɛ fiɛɛ fi mvù jemyi sɛ bó ɛ ton̄ kɛnɛɛ ɛ kum ɛ je yì lɛn̄ e?

⁸ Ɛ wee nɛ le wen eton̄ son̄ jem, ɛ fan̄ɛ ton̄ ɛ je yì lɛn̄ e, ɛ bonyii ege nɛɛ sɛ buy jem?

⁹ Ɛ nu kɛ lɛn̄lɛn̄ no ɛ ben jemyi díɛw ɛ bonyii sɛ bó yuuke lo, ɛ bó ke ege nɛɛ sɛ kiɛɛ fiɛɛ fi ben jemyi? Kɛ tu njeme wene nu laayi kɛ lo yì fwefwe le.

¹⁰ Kɛ è nu kemaɛn̄ le dikfuu di díɛw e nu yì nshɛ le fɛn dí le dí le kɛ. Ɛ kɛ yimi nu dvù yì nu sɛ bó kee ken̄yi kedvu kɛ.

¹¹ Geenɛn, ɛ wee nɛ ɛ no jemyi ɛ me ɛ díɛw e sɛ me n'yuuke yì nkun̄, tu wvù nu enu díɛwɛ wee ketum e fô me le, ɛ me nu tɛn díɛwɛ wee ketum e fô wvù le.

¹² Me ɛ no n̄gayte ɛ ben le no ben gomte le mvun̄gay mvu Keyoy ke Yuule le eyen'yi ɛ ben ɛnte, ben emum emom ntay keekɛn̄ke ɛ è nu nnyá yiye yì nulo ege ɛ kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ekuù lo.

¹³ Fí ɛ mum ɛ no nu le, ɛ wee jemyi díɛw yì bó baa kee yí kɛ, ɛ wvù no bunlee le Keyoy

ke Nyo' le enya wen bô bvufee keecɛɛyi fiɛɛ fi wvù jemyi ɛ bonyii.

¹⁴ Ɛ me nɛ ɛ no mbunlee ɛ díɛw yì bó baa kee yí le kɛ, tu me nu mbunlee ɛ keyoy kem e, geenɛn ɛ me n'yaa mbunlee bô bvufee bwem kɛ.

¹⁵ No fi nu nonɛn, me nu en̄ge nɛɛ? Me nu embunlee ɛ keyoy kem e, mbunlee tɛn bô bvufee bwem, en'yemte ɛ keyoy kem e, n'yemte tɛn bô bvufee bwem.

¹⁶ Ɛ fuw kɛ nonɛn, wo ɛ nɛ ɛ no bensee Nyo' ɛ keyoy kuw e, ɛ wee mvu wvù be nu fô yeke kɛ lo ke ege nɛɛ sɛ bee le, “Fí enù nonɛn” yì keyoone kè wo be nyaa le sɛ wvù be yuuke díɛw yì wo jemyi?

¹⁷ Ɛ wo nya keyoone nonɛn, ɛ cim ɛ nya naa ntay nɛɛ, tu kɛ è nulo ɛ fí efi wee mvu wɛ kɛ.

¹⁸ Me nyaa keyoone ɛ Nyo' le me njemyi díɛw yì bó baa kee yí kɛ nfele naa lo ben bocii.

¹⁹ Geenɛn, no me n̄cim njemyi nonɛn ɛ me ndioo nu ɛnte jo kentaashɛ ke bonyii bo mbee le, ɛ me no nkoonke keenjemyi bô bvufee bwem ɛ è cim nu naa kɛ díɛw shen, wvu le me n'yɛɛyi bó, ɛfey keejemyi díɛw bontfuke yuufe (10,000) sɛ bó kee yí nkun̄.

²⁰ Boom bo bwɛɛm e, fô ben ekɛn̄kè bon̄kpawɛ bo boom bo caan e kɛ. Ben enù kɛ díɛwɛ mvun̄ɛy mvu boom e mvù yaa kee kɛ wase fiɛɛ ekumɛ kebefɛ. Geenɛn, ekɛn̄kè bon̄kpawɛ ɛ è nu bo n̄gaybonyii le.

²¹ Bó nu ɛ san̄ ɛ N̄wa' bonci le le,

“Me wvù Tata Nyo' n̄gayte le me nu n̄ke enjemyi

ɛ bonyii ban dew botolo le,

ɛ díɛw yì bó baa kee yí le kɛ.

Geenɛn, kɛ fifiɛ nu ke ege ɛ bonyii ban emum eyuw me le kɛ.”

²² Fí ɛ mum ɛ no nu le, keejemyi díɛw yì bó baa kee yí kɛ, nu n̄ciise wvù dun̄ci mvun̄gay mvu Keyoy ke Yuule le ɛ bonyii bô yaa nu bo mbee le kɛ. Kɛ è nu n̄ciise ɛ bô nu bo mbee le kɛ. Geenɛn, ɛ nnyaa keeteete bontum bo Nyo' le nu n̄ciise wvù dun̄ci mvun̄gay mvu Keyoy ke Yuule le ɛ bonyii bô nu bo mbee le, ɛ ɛ yaa nu kɛ ɛ bô baa nu bo mbee le kɛ.

²³ Ɛ ben, kentaashɛ ke bonyii bo mbee le bocii nɛ ɛ to yɪ kentaashɛ le, wee tfuu ɛ mum ɛ kɛw ɛ no jemyi kɛ ɛ è nu díɛw yì bó baa kee yí kɛ, bonyii bo ncɛw kɛnɛɛ bonyii bò baa nu bo mbee le, ɛ nɛ ɛ ley, ɛ yuw no ben jemyi, bó saa ekpwaake lɛ ben ghaanene lo?

²⁴ Geenɛn, ɛ wee tfuu teete ɛ è nu ntum Nyo', wee wvu ncɛw kɛnɛɛ wvù baa nu wee mbee ɛ ley, ɛ fiɛ fi ben jemyi ege ɛ wvù ekiɛɛ lɛ wen nu wee wvù befe, ɛ fí esaake wvù fô fitele le,

²⁵ ɛ mwɛɛm mvù nyiime fô fitele fiew e, eyenɛ ɛmwa. Nonɛn, ɛ wvù emum etum ɛnvuw fokuse, enyaa mbense wvu baay ɛ Nyo' gayte lɛ, “Nyo' nu naa ben ɛ bó.”

No è nulo é kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ebunlee, gee mwɛɛm lɛɲ

²⁶ Boom bo bwɛɛm e, fiɛ ficii fí me nje-myi nu lɛ la? Fí nu lɛ, seke ben ɛ to yɪ kentaashɛ le, ɛ wee wvù kɛɲke ɲkiee keeyem no nu, ɛ wee n'yɛyi nu, ɛ wvù kɛɲke fiɛ fí Nyo' nu ɛ dunɔɛ ɛ wvù nu, ɛ wvù kee keejeme díɛw yì bó baa kee yí kɛ nu, ɛ wvù kee keecɛɛyɛ díɛw yidvu ɛ bonyii eyuw enù tɛn. Ben egeè mwɛɛm mvunciim ɛ je yì è nulo ɛ mvù efì lo kentaashɛ ke bonyii bo mbee le.

²⁷ Ɛ bonyii nu keejeme díɛw yì bó baa kee yí kɛ, ɛ bó jeme kɛ bofɛɛ kɛnɛɛ botɛte maɲ. Ɛ bó dioo jemyi no jemyi wee mwaan mwaan ɛ wee mvu cɛɛyi fiɛ fí bó jemyi ɛ bonyii.

²⁸ Ɛ wee baa nu dvù wvù ecɛɛyi fiɛ fí bó jemyi, ɛ bó no nu diuw tfu ɛ kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ɛnte, ɛ wee jemyi kɛ wase ɛ shem ɛ shem fô ɛkolɛ kew e bó Nyo'.

²⁹ Ɛ bonyii bò teete bontum bo Nyo' le nu dvù, ɛ bofɛɛ kɛnɛɛ botɛte jeme ɛ bonyii. Ɛ bó dioo jemyi ɛ bomew no yeese fiɛ fí bó jemyi ntay.

³⁰ Ɛ Nyo' fɛn nu ɛ dunɔɛ fiɛ ɛ wee mvu wvù be ɛ shii dvù, ɛ wee wvù be jemyi wase wɛ cife, nya je ɛ wvuwee wee jeme.

³¹ Ben ekeè lɛ ben bocii nulo etefe bontum bo Nyo' le. Ɛ ben dioo teete, no teete wee mwaan mwaan wvu lɛ bonyii bocii

eyɛɛyi mwɛɛm ɛ ben, ɛ ben ebvuu ege ɛ mvuntelem mvubole bocii eyvuwsè.

³² Bonyii bò Nyo' nu ɛ nya yibo nnya keeteete bontum bew kɛɲke mvunɔay ɛ we jo nnya yidvu,

³³ njefo kɛ Nyo' nu Nyo' kembvunse kɛ, Nyo' nu Nyo' kenlɛɛtɛn.

No fí nu ɛ bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bò è nu bo Nyo' le bicii,

³⁴ seke bokɛnɛ nu ɛ kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ɛnte, no nu diuw tfu. Kɛ bó baa nya bó bô mvunɔay keejemyi kɛ. Bó kɛɲke keeyuuke lo bolemsɛ le, ɛ è nu no nci jemyi.

³⁵ Ɛ fiɛ nu dvù fí bó gomte keekiɛɛ, ɛ bó bife ɛ bole' bobole seke bó ɛ tu jim yew, njefo è nu kenshoose fô kpwoon ejemyi ɛ kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ɛnte.

³⁶ Ben ekeè lɛ kɛ è to kɛw ben díɛw Nyo' kɛ. Nu lɛ è to kɛw ben ɛ? Ɛ kɛ è mɛy kɛ ben bó díɛw Nyo' nu ɛ gɛn wase fô kɛ. Nu lɛ è mɛy ben ɛ?

³⁷ Wee wvù kee naa lɛ wen nu wee wvù teete bontum bo Nyo' le, kɛnɛɛ wvù kee lɛ Nyo' nu ɛ nya wen bó nnya ye yì Keyoy ke Yuule, wvù kɛɲke keebɛ lɛ fiɛ fin fí me nsan fô ben e nu ɛ ɛ gay Tata lɛ me ensan.

³⁸ Ɛ wee baa ebee fí, tu bó nu ema lo tɛn wvù bó fiew fiɛɛ.

³⁹ Boom bo bwɛɛm e, fí ɛ mum ɛ no nu lɛ, ben ekɛɲkè shiee baay ɛ è nu keeteete bontum bo Nyo' le. Geenɛn, fo ben etun fo bonyii ejemyi díɛw yì bó baa kee yí kɛ.

⁴⁰ Ben dioo gee mwɛɛm mvun mvunciim, no seysee ntay, gee ɛ je yì jee le.

15

Jisos Klistu to nu ɛ buy yì kpwe le

¹ Boom bo bwɛɛm e, me ɲgomte keseen keenkume ben ɛkumɛ saaka wvù jee wvù me nto nfewcɛɛ ɛ ben ɛ ben fiisɛn, ɛ no leeme yì dvù le keseen.

² Ɛ nu saaka wvudvu wvun wvù boysee ben ɛ ben fɛn jici dvù ntay. Ɛ fuw kɛ nonɛn, tu ben to beɲɛ kɛ ɛ è nu ɛcici.

³ Ben ekeè lɛ me nto nu ɛ nya fiɛ ɛ ben ɛ fí kuuke baay fele lo mwɛɛm mvunciim. Ɛ è nu kɛ fí fí bó to nyaɛ ɛ me. Fiɛ fidvu nu lɛ

Klistu to nu ε kpwe fô bibefe bisεεbeene le ke lenlen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le,

⁴ bô le bó to nu ε dwey wvú, ε è ke no nu εdiuw εta ε Nyo' bvuse wvú yî kpwe le ke lenlen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le,

⁵ noo le wvú to nu ε dunce ekole kew ê Bitá, * bvuu dunce ten ê boom bew bo ntum e bo yuufe ncow bofεε.

⁶ ε wvú ke dunce ten ekole kew ê bonyii bo mbee le ε bó nu bvudvuu bvumwaan fele wee gee tin. Bonyii nteen ngoo yin e bεε ke naa dvú εben, ε bomew ε kpweken wase.

⁷ ε wvú ke bvuu dunce ekole kew ê Jem, bvuu dunce ê boom bew bo ntum e bocii.

⁸ ε è ke dioo nu ejim, ε wvú dunce ten ekole kew ê me wvun wvú nu ente jo boom bo ntum e bo Jisos e diewe wan wvú bó to bokεε kente le.

⁹ Me njemyi nonen njefo me nu lo diewe wee wvu caan e ente jo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. ε me mbaa encim enkpwenten wvú bó etenje me le waa ntum Jisos ke, njefo me nto mbone bikaa ejim jo kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le.

¹⁰ Geenεn, ε Nyo' buw me, ge ε me no nu fiεε fi me nu fi keseen. Ke nfi wvun wvú Nyo' to nyaε ê me to nu ε la εcici ke. Me nto nu ε nkaa nlem naa nfey lo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. Geenεn, ε ke ε to lemte me bô mvungay mwem ke. ε to nu nfi wvun wvú Nyo' to buwεε me dvú wvú to lemte yî yem e.

¹¹ Fí ε mum ε no nu le kenεε è to nu me wvú to fewcεε saaka wvun ê ben, kenεε è to fewci bó, tu è nu ke fiεε fimwaan fi bee bó fewci, ε ben to bee fi le.

Beene nu ke ebuy ten yî kpwe le

¹² Keseen no bese fewci le Klistu to nu ε buy yî kpwe le, ben bomew ε ge nεε ε se no duu le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le ke?

¹³ ε è fen nu kecεεy le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le, tu ke Klistu to nu ε buy ten yî kpwe le ke.

¹⁴ ε è nu le Klistu to baa buy yî kpwe le, tu fiεε fi bese fewci nu εcici, ε mbee wene nu ten εcici.

¹⁵ ε è fen nu nonen, tu bese teyte fiεε yî Nyo' le εcici, njefo bese ghane fewci le wvú to nu ε bvuse Klistu yî kpwe le se wvú to nu ε bvuse nkuun, ε è fen nu kecεεy le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le ke.

¹⁶ ε è fen nu kecεεy le ke bonyii nu ke ebuy yî kpwe le, tu ke Klistu to nu ε buy ten yî kpwe le ke.

¹⁷ Fí ε no nu le ε è fen nu le Klistu to baa buy yî kpwe le, tu mbee wene nu εcici, ε bibefe binen bεε ke yî yene le.

¹⁸ ε fi emum enu ten le bonyii bô nu ε kpweken wase ε bó to taashe bô bo Klistu nu ε la wase εcici.

¹⁹ ε beene gεεle bvufee yî Klistu le, taale le wvú efi beene ε è nu ke yî nshii wvun e maan, tu beene nu bonyii bô shen ekoole bonyii dvú yî won wvun e fele lo bonyii bocii.

²⁰ Geenεn, kecεεy kedvu nu le Nyo' to nu ε bvuse Klistu yî kpwe le. ε è nu Klistu wee wvu fwe wvú cεεεε je fô bonyii bô nu ε kpweken wase le.

²¹ No wee mwaan to gee ε kpwe to fô bonyii le bocii, nu ke lenlen no wee mwaan nu ε ge le bonyii nu ke ebuy yî kpwe le.

²² Fí ε no nu le no bonyii bocii kpwe njefo bó nu kfu di Adam e, nu ke lenlen no bonyii bocii nu ke ebuy yî kpwe le njefo bó nu bonyii bo Klistu le.

²³ Geenεn, ε wee nu ke ebuyte ke ê kew kefew e. ε Klistu nu wee wvú to yawεε cεε je buy. ε wvú nu ke dioo ε kase ε to, ε bonyii bô nu bew emum ebuy ten.

²⁴ Fí nu ke dioo ε kooy nonen, ε emum enu kefew kè won nu eka. Klistu nu ke efiwse bvunfon bô mvungay noo bvukuke bvucii bvú saake keseen, emum etfuse bvunfon bwew ê Nyo' Ice.

²⁵ ε wvú wvú Klistu kenke ke keesaake egen ebuy seke Nyo' nu ke egeε bonyii bew bo bvuban e bocii ê wvú ekuse ε wvú etome

15:4 Jona 1:17; Mat 12:40; Jon 20:9; Lem 2:24-31

din nu ê diéw Glek e le Sefas.

15:7 Luk 24:50

15:5 Mat 28:16-17; Luk 24:34, 36; Jon 20:19

* **15:5** Diee di Bitá

3:8;

15:10 2Kol 11:23

15:11 1:12;

15:12 1:17-18;

15:13 2:6-9

15:14 Lem 1:22;

15:15 4:33;

15:16 5:30-32

15:17 15:3;

15:18 15:3;

15:19 15:3;

15:20 15:3;

15:21 15:3;

15:22 15:3;

15:23 15:3;

15:24 15:3;

15:25 15:3;

15:26 15:3;

15:27 15:3;

15:28 15:3;

15:29 15:3;

15:30 15:3;

15:31 15:3;

15:32 15:3;

15:33 15:3;

15:34 15:3;

15:35 15:3;

15:36 15:3;

15:37 15:3;

15:38 15:3;

15:39 15:3;

15:40 15:3;

15:41 15:3;

15:42 15:3;

15:43 15:3;

15:44 15:3;

15:45 15:3;

15:46 15:3;

15:47 15:3;

15:48 15:3;

15:49 15:3;

15:50 15:3;

15:51 15:3;

15:52 15:3;

15:53 15:3;

15:54 15:3;

15:55 15:3;

15:56 15:3;

15:57 15:3;

15:58 15:3;

15:59 15:3;

15:60 15:3;

15:61 15:3;

15:62 15:3;

15:63 15:3;

15:64 15:3;

15:65 15:3;

15:66 15:3;

15:67 15:3;

15:68 15:3;

15:69 15:3;

15:70 15:3;

15:71 15:3;

15:72 15:3;

15:73 15:3;

15:74 15:3;

15:75 15:3;

15:76 15:3;

15:77 15:3;

15:78 15:3;

15:79 15:3;

15:80 15:3;

15:81 15:3;

15:82 15:3;

15:83 15:3;

15:84 15:3;

15:85 15:3;

15:86 15:3;

15:87 15:3;

15:88 15:3;

15:89 15:3;

15:90 15:3;

15:91 15:3;

15:92 15:3;

15:93 15:3;

15:94 15:3;

15:95 15:3;

15:96 15:3;

15:97 15:3;

15:98 15:3;

15:99 15:3;

15:100 15:3;

15:101 15:3;

15:102 15:3;

15:103 15:3;

15:104 15:3;

15:105 15:3;

15:106 15:3;

15:107 15:3;

15:108 15:3;

15:109 15:3;

15:110 15:3;

15:111 15:3;

15:112 15:3;

15:113 15:3;

15:114 15:3;

15:115 15:3;

15:116 15:3;

15:117 15:3;

15:118 15:3;

15:119 15:3;

15:120 15:3;

15:121 15:3;

15:122 15:3;

15:123 15:3;

15:124 15:3;

15:125 15:3;

15:126 15:3;

15:127 15:3;

15:128 15:3;

15:129 15:3;

15:130 15:3;

15:131 15:3;

15:132 15:3;

15:133 15:3;

15:134 15:3;

15:135 15:3;

15:136 15:3;

15:137 15:3;

15:138 15:3;

15:139 15:3;

15:140 15:3;

15:141 15:3;

15:142 15:3;

15:143 15:3;

15:144 15:3;

15:145 15:3;

15:146 15:3;

15:147 15:3;

15:148 15:3;

15:149 15:3;

15:150 15:3;

15:151 15:3;

15:152 15:3;

15:153 15:3;

15:154 15:3;

15:155 15:3;

15:156 15:3;

15:157 15:3;

15:158 15:3;

15:159 15:3;

15:160 15:3;

15:161 15:3;

15:162 15:3;

15:163 15:3;

15:164 15:3;

15:165 15:3;

15:166 15:3;

15:167 15:3;

15:168 15:3;

15:169 15:3;

15:170 15:3;

15:171 15:3;

15:172 15:3;

15:173 15:3;

15:174 15:3;

15:175 15:3;

15:176 15:3;

15:177 15:3;

15:178 15:3;

15:179 15:3;

15:180 15:3;

15:181 15:3;

15:182 15:3;

15:183 15:3;

bikaa yî bó le.

²⁶ E wee bvuban wvu ejim wvù wvú nu ke emese efíwse nu kpwe.

²⁷ E nu fiε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le, “Nyo' nu ε gee wase mwεεm mvunciim ê wvú ekuse wvú ε no saake.”

Geenen, keegay le mwεεm mvunciim nu ê wvú ekuse yaa mum nu le Nyo' wvù geke mwεεm mvunciim ê wvú ekuse nu ten ê wvú ekuse ke.

²⁸ E nu ke enu seke mwεεm mvunciim nu wase ê Klistu ekuse ε wvú saake, é wvú wvù Waa Nyo' emum egee ekole kew ekuse jo Ice wvù geke mwεεm mvunciim ê wvú ekuse, wvu le Nyo' emum enu ewe jo fiε ficii mondvuum monciim saake.

²⁹ E è baa nu le bonyii bò nu ε kpweken wase nu ke ekase buy yî kpwe le, bó ε no leese bonyii ê joo yî bvudvuu bvubonyii bò kpweken wase le nje la? Bó leese bó ê joo nonen le sew wvudvu nu la?

³⁰ Bese ten ε no ghane yuu ye nen nje la?

³¹ Boom bo bwεεm e, me nu diuw kpwe le εdiuw ecii. Me njemyi mwεεm mvun nen njefo me n'yuuke ye yî fiε fi Klistu Jisos wvù Tata wesebeene nu ε ge fô ben e fele can yem e.

³² E è baa nu le bonyii bò kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le, no bonyii ké no jemyi mwεεm, ε me nke ngen Efesus, ε bonyii ε bó niale diewe nyám yi nkpwaante le no diuu bee bó gomte keesaaye lo me, le sew wvudvu nu la? E me enfanε nlu lo engay le fí enù no bó ké no duu le, “Beene ediekenè, wukenè njefo ntfuu nu ε bó nu ebuy ekpweken” e?

³³ Fo wee elεlè ben ke. Ben ekeè le, “E wee wvù kenge kew jee lene bò ngoo yì befe, é ngoo yidvu ebefe bò wvú.”

³⁴ Ben etee bvufee bvunen jim, ecine kebefe le. Me n'yene le ke ben bomew kee Nyo' ke. E me njemyi nen keenge le ben ewuumenè.

Ye yì bonyii nu ke ebuyte dvú yì kpwe le

³⁵ E nulo é wee mvu ene ebiite le laa bonyii nu ke ebuyte yì kpwe le neε le le? Bó nu ke ekenke ε è nu kfuu ye yì neε le?

³⁶ Wvuwε wee wvù biite nonen nu keyon. Ke wvú kee le bó ké jewyi fiε fí saa ke ebuy se fí ε yaw ε kpwe le?

³⁷ Ke ye fiε fi bó ké jewe nu yì yì ké buy no kuu ke. Bó ké jewe ke ε è nu ngow eyineyin, kenεε è nu ngow egin, kenεε è nu yì la,

³⁸ ε Nyo' mum nya ngow yidvu bò ye yì wvù shieele. E wvú nyaa ye jεy jεy ê ngow no ngow yidvu nu.

³⁹ Ke mwεεm mvunciim kenke nyam ye lenlen ke. Bonyii kenke yibo nyam ye jεy, ε nyám kenke yibo, ε mvunyiim kenke yibo, ε byé kenke ten yibo ye.

⁴⁰ Mwεεm mvu we nu ê yibo je le, ε mvu fokuse nu ê yibo je le. Mwεεm mvu we kenke bvubole bvujonke, ε mvu fokuse kenke bvubole bvujonke.

⁴¹ Diuu kenke bwew bvujonke, ε kpwe kenke bwew bvujonke, ε jón kenke ten bvubole bvujonke. E ke jon yimi bò yimi cim kenke bvujonke lenlen ke.

⁴² E nu ke lenlen no ye bonyii nu ke enu seke bó buyte yì kpwe le. Bó ké dweyte wee ε ye ye fo, geenε ke ye yì wvú nu ke ebuy dvú yì kpwe le beε ke efo ke.

⁴³ Bó dweyte wee bò ye ε yì yaa yen'yi jee ke, yaa kenke mvungay ke. Geenen, ε wvú nu ke ebuyte yì kpwe le bò ye ε yì kenke bvujonke, kenke mvungay.

⁴⁴ Bó dweyte wee ε ye ye nu yì wee wvu wum. Geenen, wvú nu ke ebuyte yì kpwe le bò ye ε è nu wase yì keyoy. E ye wee wvu wum nu lo, tu ye keyoy nu lo ten.

⁴⁵ Bó nu ε san le, “Adam wvu fwe to nu ε no nu dvú, yoyte.” E dioo tu fô Adam wvu ejim e, ε wvú no nu fiew keyoy kè nyaa nshii ê bonyii.

⁴⁶ Ke wee ké yaw no kenke ye ε è nu yì keyoy ke. Wvú ké yaw kenke ε è nu ye wee wvu wum se ké kenke yì keyoy.

⁴⁷ Adam wvu fwe nu ε bó to bom bò kebvu ke yì nshε le. E Adam wvu ejim to ne fiew fowe.

⁴⁸ Bonyii bo fokuse fan nu diewe wee wvu fwe wvù bó to bomεε bò nshε le, ε bonyii bo fowe nu diewe wee wvù to nen'yεε fowe le.

⁴⁹ No beene nu ε jo nfieesεn yi wee wvù bó to bomεε bô nshε, nu kε no beene nu ke ejo yi wee wvù to nen'yεε fowe le.

⁵⁰ Boom bo bwεεm e, ε me ensee ε ben le kε è nulo ε ye yin yi è nu nyam bô εlemε ke ekenke bvudvuu εnte jo bvunfon bvù Nyo' le kε. Ε kε è nulo tεn ε fiεε fi nulo efo ke ekenke bvudvuu fô fiεε yaa foo fó le kε.

⁵¹ Ben eyekε eyuw ε me ensee ben kenyile ke fiεε le. Kε beene bocii nu ke ekpweken kε. Geenεn ε ye yesebeene bocii nu ke esεε ekumεn.

⁵² Bô nu ke edioo ε toη soη yi fokemεse, ε ye yesebeene emum ekumεn kε nen mwanη no wee ke bεwbεw jise. Soη nu ke dioo ε jeme ε bonyii bô nu ε kpweken wase emum ebuy yi kpwe le bô ye yi yaa bεε ke efo kε, ε beene bô bεε dvù emum ekumεn lo.

⁵³ Ye yin yi nulo efo kenke keeke ekumεn etu wase ε è nu yi yaa nulo efo kε. Ε ye yi nulo ekpwe kenke keeke ekumεn etu wase yi yaa nulo ekpwe kε.

⁵⁴ Seke ye yi nulo ekpwe ebvuu efo ε kumεn wase ε tu yi yaa nulo ekpwe ebvuu efo kε, ε fiεε ficii emum ekocεn no bó sanj ε Nwa' Nyo' le le, “Bó nu ε so wase kpwe ε ηgoy mvunγay mwew.

⁵⁵ O kpwe, mvunγay mwuw ε fεε? O kpwe, gbwεεη wo wvù wo taa bonyii dvù ε fεε?”

⁵⁶ Gbwεεη kpwe nu kebefε, ε mvunγay mvu kebefε le nu nci Nyo'.

⁵⁷ Beene enyaà keyoone ε Nyo' wvù nu ε taashε beene bo Tata wesebeene wvù Jisot Klistu beene ε no soo kebefε noo kpwe.

⁵⁸ Nonεn boom bo bwεεm e bô nu shém yεm, ben eleemè tεmyi. Fo fiεε eshiikè naa lo ben kε. Ben elemtè lemme di Tata le sekeci, ekeè le kε lemme di wee gee nje Tata nu ke ela εcici kε.

16

Nya keefi bonyii bo Nyo' le dvù

¹ Me nu enjeme keseen ekumε nnya yi bó nyaa keefi bonyii bô è nu bo Nyo' le dvù. Ben egeè kε lenlen no me nto ηgayεε le

bintaashe bi bonyii bo mbee le bi Galëshia egeè.

² Seke è nu diuu di fwe yi kema le kecii, ε wee mwaanη mwaanη baa fiεε seyse gεε. Wee dioo baale, baa kε no Nyo' nu ε buw wvù. Ε me ηke endioo ε nto ben saa ebvuu eshe esuuke lo kensuw kε.

³ Me nu ηke endioo ε nfεse, emum ensan ηwa' embene fô nnya yene le, ε bonyii bô ben nu ε baa emum ejo egeen dvù Jelusalem.

⁴ Ε fi fεn nu ε kocεn ben e le me engeen tεn, ε bee bó emum egeen.

Mwεεm mvù Baul to kpawwci keeke ege

⁵ Me nu ηke en'yaw enfey je Masedonia seke me ntoo ε ben e, njefo me ηgomte keenfey je jó.

⁶ Ε è nulo ε beene ke ece, ce naa ε kefew ke nffum wvù tεmyi le ke eghan efey, wvu le ben ke efice me yi lene diem e, ε me emum engeene jò me ηgene.

⁷ Kε me ηgomte le me ηke endioo ε nto ε ben e keseen ε beene eyεnen kε lo we we kε. Me ntaale fwe, ηkee le me nu ηke ento ε beene ebosen ece, ε Tata fεn ε bee.

⁸ Geenεn me embεε ence Efesus jan engeen embuy diuu di Nkaw Bentekos e.

⁹ Kembunη ke baay nu ε yene fô me le jan keengee lemme di Nyo' le, naa no bonyii bomew cim nu dvù bane lemme didvu din nen.

¹⁰ Ε Timatio ke eto lo, ε ben yen le ben nu ε ge wvù ε no yuuke njon ε ben εnte, njefo wvù gee lemme ε è nu di Nyo' le lenlen kε diwε me.

¹¹ Fo wee ejo wvù ekuse kε. Ben ke efice wvù ε wvù elen nyekeey etu jim fô me le, njefo bee boom bo bwee wesebeene le cεyte wvù.

¹² Fi ekumε waa bwee wesebeene wvù Abolos nu ε me nse nu ε no nleke wvù le wvù elaa ghane ε ben e bô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, geenεn wvù se baa koonke naa lo keeto keseen kε. Wvù nu ke edioo ε kenke je, emum eto.

Ngayma bô kemεse ke njeme le

¹³ Ben dioo nu no yenè. Ben eleemè tɛmyi yî mbee wene le, enù bonyii bò kɛŋke mvuntelem. Ben eleemè tɛmyi.

¹⁴ Ben dioo gee fiɛɛ ficii no gee bô kɛŋkoŋɛn.

¹⁵ Boom bo bwɛɛm e, ben ekeè lɛ Tɛfanas bô yew ye nu bonyii bo fwe ê keba kè Akɛya le bô to yawɛɛ lese fitele yî Tata le, nya bikuu bibole keefici bonyii bo Nyo' le.

¹⁶ Me ɛ no ŋkule can lɛ ben eyuukè bonyii kɛ diɛwɛ ban e, ebvuu eyuukè tɛn bonyii bò lemte yî fiɛɛ le fimwaan bô bó le.

¹⁷ Me ɛ no n'yuuke njoŋ no wvú wvù Tɛfanas bô Fotunatus noo Akaykus nu ɛ to keeyɛn me le. Me nu ɛ n'yɛn bó le fí ɛ mum ɛ no nu lɛ me nu ɛ n'yɛn wase ben e.

¹⁸ Bó nu ɛ lɛɛse fitele fiem kɛ lɛŋlɛŋ no bó lɛɛse mvunɛn. Bonyii diɛwɛ ban e nu bô ben ewvumtè bó.

¹⁹ Bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi ɛsia jan gayte ben e. Akpwila bô Blisilia noo kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kè shiile ê bó yew gayte ben e ê diee di Tata le.

²⁰ Boom bo bwee wesebeene le bo mbee le ciinse tɛn ŋgayma. Ben egay wee tfuu le eŋocɛ diɛwɛ bonyii bo Nyo' le.

²¹ Wvun ŋgayma saanke me wvù Baul bô kebo kem.

²² Lon ekoo wee wvù baa ekoonke Tata kɛ. Kee Tata, kase kɛ eto.

²³ Tata Jisos ebuw ben bô kembonɛn kew sekeci.

²⁴ Kɛŋkoŋɛn kem enù fô ben e sekeci njefo beene nu ɛ taashe yî Klistu Jisos e. Fí enù nonɛn.

16:14 8:1; Jon 13:34; Lum 13:8-10; 2Kol 6:6; Gal 6:10; ɛfɛ 5:2

16:15 Lum 16:5; 1:16

16:18 Fili 2:29; 1Tɛs 5:12

16:19 Lum 16:5; Mwm 1:4, 11; Lem 18:2

16:20 Lum 16:16

16:21 Gal 6:11; Kolo 4:18; 2Tɛs 3:17; Flm 19

16:22

Gal 1:8-9; Mwm 22:20; Jut 14; Mwm 1:7

16:24 4:21; 2Kol 2:4; 11:11; 12:15; Fili 1:8; 2:17; 1Tɛs 2:8; 3:12; 2Tim 3:10;

Flm 9

**Nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvù
Baul to saŋɛɛ ê kentaashɛ ke
Kol en
Fiɛɛ fi nu ê Nwa' wvu Kol en
wvu bokaŋ bofɛɛ wvun e**

Baul to saŋ nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvun fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Kol en e, ɛ è nu kefew kè bonɣew to nɛn'yɛɛ etoo ɛntelɛŋ jo wvù bô kentaashɛ kedvu. Bonyii bo ê kentaashɛ kin e bomew to nu ɛ nɛ no kɛŋke mvunɣicen mvù tɛmyi ɛkumɛ Baul. Geenɛn, ɛ Baul saŋ no dunɣi lɛ wen koonke baay lɛ bô bó etu diuw mwaanɣ.

Nwa' wvun nu ɛ bvuu ɛ ɣɛn fwe ɛ no jemyi no Baul to lɛke kentaashɛ kedvu lɛ bó eyene can yibo keefi bonyii bo Klistu le bo Judea bô to nu yî nɣew e. Ɛ keba ke nwa' wvun e ke ɛjim nu ɛ Baul jemyi ɛkumɛ mwɛɛm mvù dunɣi lɛ wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu cɛɛy. Wvù to jemyi njefo bonyii bomew bo Kol en caan to nu ɛ nɛ bense bikuu bibole lɛ è nu bowen boom bo ntum e bo Jisos e bo cɛɛy, mum duu lɛ ke Baul nu naa lo waa ntum Klistu wvu cɛɛy ke.

Bikuu bi mwɛɛm e ê nwa' wvun e

1:1-11 Kɛŋkɛwɛɛ

1:12-7:16 Baul bô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Kol en

8:1-9:15 Nnya keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvù

10:1-13:10 Ɛ Baul jeme ɛkumɛ mwɛɛm mvù dunɣi lɛ wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu cɛɛy

13:11-14 Kemɛse

¹ Ɛ nu me wvù Baul, ɛ me nu waa ntum Klistu Jisos yî nɣon wvù wvu Nyo' le. Ɛ nu bee waa bwee wesebeene wvù Timatio. Me nsaanke nwa' wvun fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le bo Kol en, noo fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii bo keba kè Akeya le kecii.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lɛetene.

Nyo' wvù lɛɛsee mvuntelem

³ Mbenɛ enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu Icee shen, nu Nyo' wvù lɛɛsee mvuntelem mvu bonyii le yî mwɛɛm e mvunciim.

⁴ Ɛ nu wvù wvù kè no lɛɛsee mvuntelem mvuseɛbeene yî bonɣew boɛɛbeene le bocii wvu lɛ è nulo ɛ beene emum ekee tɛn keelɛɛsee mvuntelem mvu bonyii bomew e seke bó nu yî bonɣew e. Beene nulo ekee keelɛɛsee nonɛn ɛ è nu bô nlɛɛsee wvù Nyo' nu ɛ lɛɛsee mvuseɛbeene mvuntelem dvù.

⁵ Bese kee lo lɛ ke lɛŋlɛŋ no bonɣew bo Klistu le nu fô bese le baay, nu ke no Nyo' nu efele yî Klistu le lɛɛsee mvuntelem mvusese ke tɛn baay.

⁶ Ɛ bese nu yî monlum e, tu è nu keelɛɛsee mvuntelem mvunɛn noo keboyse ben. Ɛ bó lɛɛsee mvuntelem mvusese, tu è nu keege ɛ mvuntelem mvunɛn elɛetene, ɛ ben ekuu shém enu nyɛkeey yî bonɣew bô ben yɛne diɛwɛ no bese yɛne le.

⁷ Fiɛɛ fi bese taale fwe kee ɛkumɛ ben nu ɛ ke fiɛɛ nulo eshiw bese ke, njefo bese kee lo lɛ no ben yɛne nɣew diɛwɛ bese le, nu ɛ ben tɛn nu ekenke mvuntelem mvù lɛetene diɛwɛ bese le.

⁸ Boom bo bwee wese le, ke bese gomte lɛ ben enù sɛ ben kee kfuu nɣew wvù bese to wuɛ won wvù Ɛsia le ke. Wvuɛ nɣew to tɛmyi baay fele mvunɣay, ɛ bese no yɛne lɛ ke è nulo ɛ bese ebvuu elun ke.

⁹ Yî kecɛɛy e, bese to kee lɛ è nu ke wase kpwe fô bese le. Geenɛn fifin to kooyi nonɛn keege lɛ fo bese eyeemè yî bikuu bisese le ke, lɛ bese eyeemè ɛ è nu yî Nyo' le. Ɛ nu wvù wee wvù bvuuuse bonyii yî kpwe le.

¹⁰ Wvù wvudvu wvù to bvuseɛ bese yî kfuu wvuɛ nɣew wvù è to yen'yi wase kpwe le, nu ɛ wvù nu ke emɛy ke ebvuuuse. Bese nu ɛ ɣɛɛ bvufɛɛ ɛ è nu yî ye le lɛ wvù bɛɛ ke ke ebvuu ebvuuuse bese sekeci,

¹¹ no ben nu etomte bese bô bunle yɛne. Nonɛn ɛ bonyii emum ke enyaa keyoone ɛ Nyo' fô bese le nje fiɛɛ fi jee fi wvù nu ɛ buw bese dvù nje bunle bonyii nteen.

Fiεε fi to geε ε Baul se kumen ηkpawawce lene diew

¹² Fiεε nu dvú fi bese saale ye yí dvú le, ε fitele fisese tomte bese ekumε fi. Fí nu le, gee disese ê won jan, efey mvunciim fô ben e, nu di yuule, nu keceey no Nyo' gomte. Ke bese gee gee di bii bvufee bvú yí won wvun e ke. Bese gee bii ε è nu no Nyo' nu ε buw bese le bese egeè.

¹³ Kε bese saanke fiεε fimew fô ben e jεεy efey fi è nulo é ben etan ekiεε fí kε. Me ηkpwaake le ben nu ke etan ekiεε fí ficii,

¹⁴ Kε no ben nu ε kiεε wase bese keseen caan, wvu le é ke edioo enu diuu di Tata wesebeene wvú Jisos ε to, é ben esaale ye bô bese kε naa no bese saale ye bô ben.

¹⁵ No me nto ηkee naa fifin nonen, ε me mum no ηgomte keen'yaw nto ê ben e, wvu le ben ekenke sew wem bokaη bofεε.

¹⁶ Me nto ηkaake le me nu ηke endioo engeene Masedonia enfey je jo ben, bô le me nu ηke endioo enkaase embvuu enfey je jo ben é ben efice me yí lene diem di Judea le.

¹⁷ Ben kpwaake le no me nto mbaa enghan enfey kε, nu ε me nto ηkaake nonen ηgee ε è nu ndvum e? Nu le me ndioo ηkaake fiεε no ηkaake ê je wee wvu fokuse fen wvú benje fiεε le “Eε” mum kase tun ke sekedvu le “Aay” e?

¹⁸ Yí keceey e, no Nyo' ké no leeme kε yí diεw ye le, kε fiεε fi bese jemyi ê ben ké no nu fi bese ebee le, “Eε” kase tun le, “Aay” kε.

¹⁹ E fí nu nonen njefo kε Jisos Klistu wvú Waa Nyo' wvú bee bo Silas noo Timatio to fewci ê ben ente nu wvú benje fiεε le, “Eε” kase tun le, “Aay” kε. E ké no nu kε le, “Eε” sekecii.

²⁰ Ben ekeè le yí Klistu le nu ε bonkawma bô Nyo' geε bocii nu ε wvú ε bee dvú le “Eε”. E nu nje fifin wvú beene fele yí Klistu le gayte ê Nyo' le “Fí enù nonen.” E nεε no beene ké no tumte monkum mew nen.

²¹ E nu Nyo' wvú nu ε leke bese ε leke ten ben, beene ε no temyi yí Klistu le. Wvú nu ε caw * beene.

²² Wvú nu ε geε nciise we yí yese beene le wvú è nu Keyoy kew kè nu fô mvuntelem mvusebeene le diεwε sâ' fiεε ficii fi beene nu ke ekenke le.

²³ E nulo é me mbe Nyo' é wvú eben jim nsaw wem le me nto mbaa nto Kolεn ε è nu njefo me nto ηgomte keembawce lo ben.

²⁴ E kε è nu le bese gomte keeleeme kε le è nεε no mbee wene kenke keenu kε. Bese kaa lemte lo beene keeto bô njon fô ben e. Bese kee le ben leeme temyi yí mbee wene le.

2

¹ Nonen ε me mum ηkpawawce le kε me mbεε mbvuu nlaa ghane di eto bô nsase kε.

² E me embvuu enε ε nge ben ε yuw nsase, é ebvuu enu yεε dvú wvú nulo ege é me en'yuw njon efey ben boba bô me nu ε nge wase bó ε yuw nsase?

³ E nεε fiεε fi to geε ε me nse nsan ηwa' wε ê je yí me nto nsanεε le. E to nu wvu le me ηke ndioo ε nto ê ben e, me nsaa ηke enkenke nsase wvumvu wvú nε fô ben bô bee ege é me en'yuw ε è nu njon e kε, njefo me ηkee naa ntay ekumε ben bocii le njon wem nu kε njon wene bocii.

⁴ Ben ekeè le ηwa' wvudvu wε nu ε me nto nsanke bô nsase wvu baay, ε fitele tone me, ε misem ε yiηsen ê me ejise. E kε me nto nsan nonen keenje é ben eyuw ε è nu nsase kε. E to nu keege é ben ekiεε kenkonen ke baay kè me ηkenke fô ben e.

Bó elεshε jay mweten enya ê wvú

⁵ E wee to nu ε ge ε me n'yuw nsase, tu kε nsase wvun to mεy kε fô me le kε. Wvú to nu ten fô ben e bocii. (Kε fifin nu fiεε fi me enjemyi engeene yí dvú le baay kε).

⁶ Ngew wvun wvú wee nteen ben e nu ε nya wase ê wvuwe wee nu ε wvú ε kocen nonen.

⁷ Keseen nu ε è nulo é ben elεshε jay we, ege é fitele fiew elεtene, wvu le fo wvú emεy kε wase enu shen shen baay kε.

⁸ Nonen me ε no ηkule can ê ben le ben ekase edunεcε ê wvú le ben bεε kε koonke wvú.

⁹ E nɛɛ fiɛɛ fi to gee e me nse nsan ɲwa' we fô ben e keemom ben enkiɛɛ le laa ben yuuke ke me le yî fiɛɛ le ficii le.

¹⁰ E ben lɛɛshi jay wee, tu me ten nu e nɛɛshɛ. E me nɛɛshi fiɛɛ, fɛn é fiɛɛ nu dvú keelɛshɛ, tu me nɛɛshi ê Klistu ejise nje yene.

¹¹ Beene gee nonɛn wvu le fo Satan ke enɛ eley jó ekenke mvunɲay ê beene we. Ke beene maa no wvú ké no wɛɛntene ke.

Diɛw Nyo' kumte bonyii le jé le jé le

¹² E to nu seke me nto nɲɛnɛɛ mbuy ke-laante kè Towas e keenfewɛ saaka wvú jee wvu ekumɛ Klistu jó, e Tata yene kembun fô me le keenlem lemme diɛw jó.

¹³ Geenɛn bvufɛe bwem to baa nu fó kɛ, njefo me nto mbaa n'yɛn waa bwɛɛm wvú Taytus e jó kɛ. Nonɛn e me mum ɲgay bó le le bó e shɛɛ wase, mum nto Masedonia.

¹⁴ Geenɛn, keyoone nu fô Nyo' le wvú ké no saa fwe dvusɛɛ yî Klistu le nyaa mbɛɛɛ, e bese bii diɛwɛ bonyii bò wvú nu e kenke gbwen jem e. E wvú mum fele yî yese le sanse Klistu mondvuum e monciim e bó kee wvú yuuke nsam we diɛwɛ jiin fô bó e ton e.

¹⁵ Ben ekeè le bese nu diɛwɛ nsam jiin di Klistu le fô Nyo' le ɛntelɛɲ jo bonyii bò bó boysee bó noo fô bò laa wase le.

¹⁶ Fô bonyii bò laa wase le nu e nsam wvun too e è nu bò kpwe fô bó le. E bonyii bò bó boyse bó nu e nsam wvun too e è nu bò nshii fô bó le. No fî nu nonɛn, tu è nu yɛɛ dvú wvú nu e kocɛn keeɛ didin lemme?

¹⁷ Kɛ bese nu diɛwɛ bonyii nteen e bò nu e jo diɛw Nyo' yî e tu fiɛɛ fi way e fî bó ghane geese lo kɛ. Bese nu fisɛɛ bonyii bò nu e taashɛ yî Klistu le. E bese fewci diɛw Nyo' bò mvuntelem mvù yuule diɛwɛ bonyii bò Nyo' nu e tum bó, e bó leeme ê wvú ejise le.

3

Kenfewɛn ke monkan mo moyvuum bò mo monfɛm e

¹ Me nɛn ɲgayte nɛn e fî nu le bese bvuu kaase dunçi lo bikuu bisɛɛ ê ben e?

Nuu le bese shieele bonwa' diɛwɛ no bonyii bomew shieele boban bonwa' bò nɛ fô bese le kɛnɛɛ fô ben e bò dunçi bonyii bò è nu bese le?

² Ben kebɛɛ nu wase ɲwa' wese wvú bó nu e san ê mvuntelem mvusɛɛ le le wee tfuu nulo ekiɛɛ ebvuu etaanke.

³ Ben yen'yi le ben nu ɲwa' Klistu e bese e seyɛɛ. ɲwa' wvun nu e kɛ bó san e è nu bò kete ke ɲwa' le kɛ. Bó san e è nu bò Keyoy ke Nyo' wvú kenke nshii le. E kɛ bó san e è nu yî biwan bi eta yo eta le kɛ. Bó san e è nu yî biwan bi è nu mvuntelem mvu bonyii le.

⁴ Fifi nu fiɛɛ e bese jemyi ê Nyo' ejise ɛɛ kemaɲɛn nje Klistu.

⁵ Kɛ è nu le bese nu e kocɛn bò bikuu bisɛɛ keeɛ fiɛɛ fimew wvú bese ke nɛ eduu le fiɛɛ fimew nɛ fô bese le kɛ. E ge Nyo' bese e ɛɛ kocɛn.

⁶ Wvú nu e ge bese e kocɛn keelemte yî saaka monkan mo monfɛm e. Kɛ monkan man yaa nu mò bii e è nu bonci bò bó sanɛɛ lo bò can kɛ. E nu mo Keyoy ke Yuule le. Bonci to too e è nu bò kpwe. Geenɛn e Keyoy nyaa e è nu nshii ê bonyii.

⁷ Je yî yvum yî bó to gee mwɛɛm jó nu e bó to cow bonci bodvu yî biwan bi eta le. Seke Muses to too bò bonci bodvu nu e kɛ bonyii bo Israel to kee keebvu etaa bvushiw bwew kɛ, nje n'yuu Nyo' wvú to baa yî bvushiw bwew e. E yiye je yî yvum yî to too e è nu bò kpwe to too kenke n'yuu Nyo', e n'yuu wvun nu wvú to baa nonɛn jimte wase kaa gene lo,

⁸ E n'yuu je yî bó gee mwɛɛm jó yî è nu yî Keyoy ke Yuule saa efey naa lo wvuɛ n'yuu le?

⁹ E je yî bó to gee mwɛɛm jó yî to too bò fiɛɛ fi leese lo bonyii nɲɛw e, to too bò n'yuu Nyo', kɛ tu je yî bó gee mwɛɛm jó yî è nu yî Nyo' joo bonyii le bó nu teyɛɛ ê wvú ejise nulo ekenke n'yuu e wvú fele lo wvuɛ!

¹⁰ Kɛɛɛy kedvu nu le fiɛɛ fi to too kenke n'yuu Nyo' fidvu nu e lase wase n'yuu we njefo n'yuu wvú kuuke fele wvuɛ nu e to wase.

¹¹ E fiɛɛ fi to kaa wase gene lo to too

bô n'yu Nyo', kɛ tu n'yu fiɛ fi too keenu wase kemakaa nu ekuuke fele naa lo wvuwɛ!

¹² No bese kee nonɛn sɛ kemaɲɛn, bese ɛ mum ɛ no fewci yaa fane kɛ.

¹³ Kɛ bese nu diɛwɛ Muses wvù to ké ban bvushiw bwew bô ndvu keege ɛ fo bonyii bo Islael etaale no n'yu wvù to baa yî bvushiw bwew e jimte kaa gɛne kɛ.

¹⁴ Geenɛn bonyii bodvu nu ɛ bvufee bvubole to jiime. Ɛ naa ɛ to ɛ buyɛben wvun e, nu ɛ bó díoo taanƙe fiɛ ɛ ŋwa' monƙan mo moyvuum e, ɛ bó eyuw, ɛ fiɛ no nu ɛ fí ɛ ban kɛ bvufee bvubole. Ɛ nu kɛ yî Klistu le wvù ɛ nulo ɛ bó ecake fiɛ fi baanƙe fidvu.

¹⁵ Yî keɛɛy e, ɛ to ɛ buy naa ɛben wvun e, nu ɛ bó taanƙe fiɛ ɛ Ŋwa' Muses e, ɛ fiɛ no nu kɛ ɛ fí ɛ ban bvufee bvubole.

¹⁶ Geenɛn ɛ wee ke etu wase bô Tata, ɛ bó mum cake fiɛ fi baanƙe fidvu.

¹⁷ Tata wvun nu Keyoy, ɛ naa fɛɛ fô Keyoy kin nu, nu ɛ bonyii ke buy kɛ yî bvunfaw e.

¹⁸ Fí nu ɛ beene bocii bô nu sɛ fiɛ bɛɛ baanƙe monshim mosɛbeene nu ɛ n'yu Tata baa yî yese beene le, gee ɛ beene baa mum kumene gɛne fwe fwe fieesene wase ɛ ɛ nu wvù. Ŋkumɛn wvun nu ɛ ɛ gee Tata wvù ɛ nu Keyoy ke Yuule.

4

Ntfu saaka wvù jee ɛ nsháan mbom e

¹ Nonɛn no bese kɛɲke lemme din ɛ ɛ cam Nyo' shen ɛ nya ɛ bese, tu kɛ ɛ nulo ɛ shem ekpwee bese dvù kɛ.

² Bese nu ɛ base jim ɛ mwɛɛm mvù bonyii gee ɛ kenyilɛ le mvù ɛ nu mvu kenshoose le. Bese nu ɛ tun je kenlɛɛma. Kɛ bese leese mbiay ɛ diɛw Nyo' le kɛ. Bese ké no jemyi kɛ ɛ ɛ nu keɛɛy ɛndan ɛndan, duɲci bikuu bisɛɛ ɛ wee tfuu ɛ Nyo' ejise, wvu ɛ ɛ nulo ɛ bó ekpwawɛ ekiɛ bonyii bô ɛ nu bese.

³ Ɛ ɛ cim nu ɛ saaka wvù jee wvù bese fewci wvun nu ɛ fiɛ banƙi, tu fí banƙi kɛ ɛ ɛ nu fô bonyii bô laa lo le.

⁴ Fô boba bonyii bô baa bee saaka wvun e nu ɛ Satan wvù ɛ nu nyo' wvu yî won

wvun e ɛ sîm bvufee bvubole bvù ɛ no jiime keege ɛ fo bó eyɛnɛ n'yu saaka wvù jee wvù nu ɛkumɛ bvukukɛ bvù Klistu wvù nu wunte Nyo' le kɛ.

⁵ Ben ekeɛ ɛ kɛ bese fewci ɛ ɛ nu ɛkumɛ bikuu bisɛɛ kɛ. Bese fewci ɛ ɛ nu ɛkumɛ Klistu Jisos ɛ wvù nu Tata. Ɛ bese nu kɛ lo fisɛɛ bonyii bô lemte ben e nje Jisos.

⁶ Nyo' wvù to gayɛɛ ɛ,

“N'yu ebuy ɛ ejiwɛ le ebaa”,

ɛ nu Nyo' wvudvu wvun wvù nu ɛ ge n'yu we ɛ no baa fô mvuntelem mvusɛɛ le keeyuuse bese ɛ bese kee bvukukɛ bvù Nyo' le bvù nu yî bvushiw bvù Jisos Klistu le.

⁷ Geenɛn, ntfu saaka wvun nu yî yese le, ɛ bese nu kɛ lo fisɛɛ nsháan mbom. Ɛ bese nu nonɛn wvu ɛ fí eduɲci ɛ mvuɲgay mvu baay mvun yî yese le nu mvu Nyo' le ɛ ɛ yaa nu mvusɛɛ kɛ.

⁸ Bonɲew yike bese biba bicii, geenɛn yaa bvuwci bese kɛ. Bese nɛn'yi ɛ bvufee no bvunƙe lo bese, geenɛn shem saa ekpwee bese kɛ.

⁹ Bó ké no bone bikaa ɛ bese ejim, geenɛn ɛ Nyo' yaa daayi ɛ bese le kɛ. Bó ké no kfunɛ bese ɛ bese gbwee fokuse, geenɛn yaa kpwee kɛ.

¹⁰ Bese ké no ghane kpwee kɛ kfuu kpwe Jisos sekeɛii, wvu ɛ nshii Jisos nulo eyen'yi tɛn yî ye yese le.

¹¹ No bese cee, nu ɛ bese ké no nu kɛ diuw kpwe le sekeɛii nje Jisos, wvu ɛ nshii Jisos eyen'yi yî binƙpwe bisɛɛ bi ye le.

¹² Nonɛn bese ɛ mum ɛ no kpwee kpwe, geenɛn ɛ kpwe yese yin too ɛ ɛ nu bô nshii fô ben e.

¹³ No bese nu ɛ lese fitele yî Nyo' le diɛwɛ wee mvu wvù to jemyɛɛ ɛ Ŋwa' le ɛ,

“Me nu ɛ mbee ɛ nsɛ no njemyi”,

nu ɛ bese tɛn ɛ bee ɛ sɛ no jemyi.

¹⁴ Bese kee lo ɛ wvù wvuwɛ wvù to bvusɛɛ Tata wesebeene wvù Jisos yî kpwe le, nu ke ebvuse tɛn beene bô nu bô bo Jisos yî kpwe le, ejo bese noo ben tɛn eɲen eɲɛɛ ɛ wvù fwe.

15 Mwεem mvun mvunciim kooyi nje yene, wvu le no mbuwma Nyo' saanjkenne gene fô bonyii le nteen nteen, é keyoone kè bonyii nyaa é Nyo' ebiisè, ε mbense gene fô Nyo' le.

Mwεem mvù beene yene mvù le fele lo

16 Enεε fiεε fi kε shem kpwee bese kε. Naa no ye yese yin cim bvuke gene kaa nen, nu ε mvuntelem mvuse kumene tuu kε lo mvunfem ediuw ecii.

17 Bonɣew bo caan ban bò bese yene yî kefew kin e, nu ε bó seysee ε è nu bvujonke bvū baay bvū mɛy lo fô bese le bvū è nulo wee saa efewsɛn kε.

18 Nonɛn, bese baa leke fisese bvufee yî mwεem mvù bó yene mvù le kε. Bese leke ε è nu yî mvù bó yaa yene le kε, njefo mwεem mvù beene yene mvù le nu ε mvù fele lo, geenɛn ε mvù beene yaa yene kε, nu mvù mɛy lo.

5

1 Beene kee le é bó sâw lo cun yin yî è nu ye yesebeene yî beene cee dvù fokuse fɛn, tu beene kɛɲke yew fô Nyo' le ε bó yaa bom bô can kε. Yiyε nu yew yî fowe, ε è nu yî mɛy lo.

2 No beene nu fɛn keseen nu ε beene looci naa shomkene, njefo beene beele baay le bó etfume yew yî fowe yε yî yese beene le diɛwε ndvu le.

3 Enε nu ke enu seke bó ε tfume wase yiye yî yese beene le, beene saa ebvu enu ye ye kε.

4 No beene bæε cee cun yin e, nu ε bonɣew bò beene joo gee ε beene shomkene baay. Kε è nu le beene gomte le bó baayε ndvù yî è nu ye yesebeene yidvu yî yese beene le kε. Beene gomte le bó etfume lo yimi yî yese beene le wvu le nshii wvù mɛy lo emi lo binɲpwe bi ye le bidvu.

5 Nyo' nu wvù nu ε seyse beene keekɛɲke fiεε fin. Wvù nu ε nya beene sâ' wvudvu ε è nu Keyoy ke Yuule.

6 Nonɛn, bese ε mum ε no nu sekeci kee fifin sε kemaɲɛn. Bese kee le no bese cee yî

ye yin e yî wonɲ wvun e, nu ε bese nu ncejole fô Tata le.

7 Bese gee mwεem ε è nu nje fitele fi bese lese yî Nyo' le, kε è nu nje bese yene wvù le kε.

8 Bese nu naa sε kemaɲɛn yî fifin e, ε fi jee naa lo le bese ecinε lo ye yin e, egɛn enu wase bee bo Tata fô la diew e.

9 Fí ε no nu le kɛnɛε bese nu bee bó fô la diew e, kɛnɛε bese bæε fɛn, tu fiεε fi bese taale yî dvù le, nu kε keegee ε wvù yuuke njonɲ.

10 Ben ekeè le beene bocii kɛɲke keeke eleem fwe dvu Klistu é wvù esaw beene, wvu le wee mwaanɲ mwaanɲ ekɛɲke nlawma fiεε fi wvù to gee yî ye yin e, kɛnɛε è nu fi jee kɛnɛε fi befe.

Lemme keegee ε bonyii manci mwεem bô bo Nyo'

11 No bese kee fiεε fi nu keefane Tata, bese ε mum ε no momte keege é bonyii ekumɛn. Nyo' looci naa kee bonyii bò è nu bese naa ntay. Enε me ɲkpwaake le ben tɛn kee ntay é mvuntelem mvunɛn e bonyii bò è nu bese.

12 No bese jemyi nɛn nu ε kε bese gomte keebvu ekase edunɲi lo bikuu bisese é ben kε. Bese nyaa kε ε è nu je é ben keesaale ye bô bese, wvu le è nulo é ben ekɛɲke fiεε fi è nulo é ben etfuse é bonyii bò bensee bibɛɛn bô mwεem mvù bó yene yî bonyii le ejise, ε è yaa nu mvu fô mvuntelem mvubole kε.

13 Enε è nu le bikuu ghane bese, tu bí ghane nje Nyo'. Enε no nu le bí leeme fô, tu bí leeme kε nje yene.

14 Fiεε fi gee ε bese gene fwe bô fiεε fi bese gee nu kɛɲkonɛn kè Klistu kɛɲke fô beene le. Bese gee nonɛn njefo bese nu ε loocε ε bee le wee mwaanɲ to nu ε kpwe fô bonyii le bocii, ε fi mum nu le bonyii bodvu bocii nu ε kpwe wase tɛn.

15 Wvù to kpwe fô bonyii bocii le wvu le fo boba bò cee, ebvu ecee fô bikuu bibole kε. Geenɛn le bó eceè wase fô wvuwe wee wvù to kpweε kase buy yî kpwe le nje bó le.

¹⁶ Nonen, ε κew lo nu ε κε bese bvuu taale wee bô bvufee bvuu wee wvu wum e κε. Naa no bese to cim shee taale Klistu ε è nu bô bvufee bvuu wee wvu wum e, nu ε bese yaa bvuu taale wvú keseen ê yiye je le κε.

¹⁷ Fiεε fi nu nu le, ε wee nu ε taashε wase bô Klistu, tu wvú nu wase wee wvu fwε. Mwεem mvu mvuyvuum mvunciim nu ε fey wase, ε mwεem mvunciim ε tu wase mvu mvunfem.

¹⁸ Fin ficii nu ε è gee Nyo' wvú to kasεε jo beene yí ye le no wvú to mancεε mwεem beene ε bó fele yí Klistu le. Ε wvú ε nya ê bese lemme keegeε ε bonyii manci mwεem bô bo Nyo'.

¹⁹ Fi nu le, è to nu yí Klistu le wvú Nyo' to manci mwεem bô bonyii bo yí won wvun e le bó etu bô wvú. Ε wvú fanε yaa ebvuu engoyte fite fi kebefe kebole κε, mum nya ntum kewan wvun can yese le le bese eteete ê bonyii.

²⁰ Bese ε mum ε no nu fεn yí bvudvuu bvuu Klistu le, ε Nyo' fele yí yese le leke bonyii. Nonen bese kule can ê ben ê dieε di Klistu le le ben ekase emancε mwεem ben ε bo Nyo'.

²¹ Ε nu nje yese beene wvú wvú wvú Nyo' to geε ε Klistu wvú to baa kee kebefe, nε tu kebefe, wvu le beene etu teytey ê Nyo' ejise nje ye.

6

Bongew bô Baul wvú waa ntum Jisos Klistu to yene

¹ No bese lemte yí kentaashε le bee bo Nyo', bese ε mum ε no kule tεn can ê ben le fo ben efiisen mbuwma Nyo' wvun ege ε wvú ela εcici κε.

² Nyo' to nu ε jeme ê Nwa' we le le, “Kefew ke leη to nu ε to kocεn, ε me nya bitem ê wo. Diuu di mboyma le to nu ε kocεn ε me nfi wo.” Ben etaa eyen, keseen nu kefew ke leη, ε din nu diuu di mboyma le.

³ Κε bese yaa gee naa lo fiεε fi nulo ebaanke je wee mvu κε. Bese gee nonen

wvu le fo bó ke eyen jay mvu le yí lemme disese le κε.

⁴ Geenεn, bese nu ε dunce fisese bikuu bisese ê jé le yicii le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le. Bese nu ε dunce ê je yí bese kuule fitele naa baay yí bongew bô bese yene le bô seke mwεem temyi noo seke je yaa nu naa dvú κε le.

⁵ Bonyii ké no suanke bese, ké nε seke-mew lese bese yew ncaw e, ε bonyii nen'yi no shiike mvunlaa bee bó. Bese ké no kfunε ye yí lemme le, ké nε ce εntaη saa lefe κε, ké nε kefew kemew e no kpwee jen.

⁶ Bese dunci tεn le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le ê je nce wese wvú yuule le bô no bese kee fiεε fi ekumε Nyo', noo no bese kuule shém, bô no bese keηke mvuntelem mvú jee fô bonyii le. Bese cee bii no Keyoy ke Yuule dunci, ε bese koonke bonyii bô ηkonεn wvu keceεy.

⁷ Bese ké no jemyi κε ε è nu njeme wvu keceεy, gee mwεem ê mvungay mvu Nyo' le. Bese ké no jici nce wvu teytey e diεwε mwεem mvu jem e mvu εbo εceεy bô mvu εbo εηkonko le.

⁸ Bese ké no lemte κε lo, kenεε bonyii wvumte bese, kenεε bó yaa wvumte κε, kenεε bó jemyi mwεem mvú befe ekumε bese kenεε bó jemyi mvú jee. Bonyii ké no joo bese le bese nu bonyii bo kenεεma le, geenεn ε bese nu bonyii bo keceεy e.

⁹ Ε bonyii ké nε no nu nen diεwε κε bó kee bese κε, geenεn ε bonyii kee naa bese ntay. Bó ké nen'yi no yene le bese nu wase bonkfusay, geenεn ben etaa eyen, bese nu κε dvú. Ε bonyii ké nε no nyaa ηgew ê bese, geenεn yaa yuwyi bese κε.

¹⁰ Bese ké no nu nen diεwε bonyii bô nu yí yii le, geenεn lanlajε κε sekecii, nu diεwε bonyii bô fuute le, geenεn gee κε ε bonyii nteen nu bonyii bo kpaw e. Bese ké no nu nen diεwε κε bese keηke naa lo fiεε κε, geenεn ε bese keηke mwεem mvunciim.

¹¹ Bonyii bo Kolεn, bese nu ε jeme wase ê ben yaa nyile fiεε κε. Bese nu ε yene mvuntelem mvuseε ε gεε mvuyem ê ben.

¹² Kε bese baa ban mvuntelem mvusese fô ben e kε. E ban ben mvunen fô bese le.

¹³ Me ε no njemyi ê ben kε diεwε ê boom bem e le, ben ege leŋleŋ no bese nu ε ge fô ben e, eyene ten mvunen mvuntelem fô bese le.

Fo wee mbee elenè ekale kemwaan bô wee wvù baa nu wee mbee kε

¹⁴ Fo ben elenè ekale kemwaan ben ε bonyii bô yaa nu bo mbee le kε. E nulo é fiεε fi teyey bô fi befε eghan nεε sε no nu yî fiεε le fimwaan? N'yu bô εjiwε nulo ekεŋke kentaashε?

¹⁵ E nulo é Klistu bô Belial * enu diuw mwaan e? Fiεε fi taashi wee mbee bô wee wvù baa nu wee mbee nu la?

¹⁶ Yew ncese Nyo' nulo ekεŋke la keege bô mvunyo' mvu yî won wvun e? Ben ekeè le beene nu yew ncese yî yi Nyo' wvù kεŋke nshii. Fifi nu no Nyo' to gayεε le, “Me nu ŋke encee yî bô le, nlεne ê bô entelεŋ.

Me nu ŋke enu Nyo' wvubo, ε bô nu bonyii bem.”

¹⁷ Nonεn, Tata Nyo' gayte le, “Ben ebuy ê bô εnte, enù jεεy fô bô le. Fo ben ekum fiεε fi nnyen e kε, é me emum enfiisen ben.

¹⁸ Me nu ŋke enu Icen, ε ben nu boom bem bô bolemsε noo bô bokεε. Fifi nu ε ê jemyi Tata Nyo' wvù Kεŋke Mvungay Mvunciim.”

7

¹ Nsáa yεm shém, no Nyo' nu ε nya bonkawma ban ê beene nen, beene emum ecukε fiεε ficii fi beete bô ye yesebeene noo keyoy kesεεbeene. Beene eyuulè gεne mεεse no beene cee yî nfan wvù wvu Nyo' le.

E Baul yuw njon le bonyii bo Kolεn to nu ε kumεn mvuntelem mvubole

² Ben egeε bvudvuu ê mvuntelem mvunen e fô bese le. Kε bese nu ε jay fiεε fô wee le kε. Kε bese nu ε lεε wee kε, ε kε bese nu ε fiw wee mvu kε.

³ Kε me njemyi nen le me nsaake lo ben kε. Me nu ε ŋgay wase ê ben le ben nu naa lo fitele fisεε, é è cim nu keekpwe kεnεε keenu dvú, tu beene nu enu kε yî kentaashε le.

⁴ Me nu ε ŋgeε fitele fiem yî yene le baay. Me ŋkεŋke kembense ye ke baay ekumε ben. Fitele fiem lεεtene baay ekumε ben. Ente jo bongew bocii bô bese yεne nu ε me n'yuuke kε ε è nu njon.

⁵ Naa no bese to leyεε won wvù Masedonia le, bese to baa kεŋke nlεεten kε. Bese to kεŋke bongew biba bicii. Bonyii to gomte diuw bee bô, ε bese bvuu kεŋke nfan ê mvuntelem mvusese le.

⁶ Geenεn, ε Nyo' wvù lεεsee mvuntelem mvu bonyii bô nu yî yî le ke lεεse mvuntelem mvusese bô nto wvù Taytus to toε.

⁷ E kε è to mεy kε nto we maan wvù to lεεsee mvuntelem mvusese kε. E to nu ten je yî ben to lεεsee fiew fitele jó. Wvù to nu ε see é bese le ben shieele baay keeyen me le, bô no ben kεŋke yî fô bikuu binen e, noo no ben kεŋke shiee fô me le. No me n'yuwεε nonεn, mbvuu n'yuw naa lo njon baay.

⁸ E è cim nu naa le ŋwa' wvù me nto nsanεε fô ben e wε to nu ε ge ε ben no nu yî yî, tu kε me ncim ŋkumyî ye kε. Geenεn, ε me nto ŋkumε kε ye, njefo me n'yene le ŋwa' wεm wvudvu to nu ε ge ε ben no nu yî yî. Geenεn, ben to nu yî yî kε yî kefew e nen caan.

⁹ Me ε no n'yuuke njon keseen, ε è yaa nu njefo ben to nu ε no nu yî yî kε. E nu njefo yî yin to nu ε ge ε ben kumεn mvuntelem mvunen. Ben to kεŋke yî ε è nu ê je yî Nyo' gomte le. Nonεn bese to baa ge fiεε fimew fi befε fô ben e kε.

¹⁰ E wee kεŋke yî ê je yî Nyo' gomte le, tu fî nu ege é wvù ekumεn fitele fiew. E fifi eto ε è nu bô mboyma fô wvù le, saa eto ε è nu bô fiεε fi wvù ekumyî ye yî dvú le kε. Geenεn, é wee kεŋke yî ê je bonyii bo yî won wvun e, tu yî nu ke eto ε è nu bô kpwe.

¹¹ Ben eyen le fiεε fi yî yî è nu yî Nyo' gomte nu ε to dvú fô ben e. Ben eyen no ben nu ε jo mwεεm naa shiee le. Ben eyen ten no ben nu ε ge fiεε ficii keedunεε le kε

6:13 1Kol 4:14 **6:14** 1Kol 6:9-13; 10:21; Efe 5:5-11 *
32:38; Esek 37:27; 1Kol 3:16 **6:17** Yεsa 52:11; Mwμ 18:4
1Jon 3:3 **7:2** 6:13; 12:17 **7:3** 6:11; Fili 1:7 **7:4** 6:10

6:15 Belial wvun nu dεwle. **6:16** Lεw 26:12; Yeli 31:33;
6:18 2Sam 7:14; Yεsa 43:6; Amo 4:13; Mwμ 11:17 **7:1**
7:5 2:13; 4:8 **7:6** 1:3-4; 2:13 **7:8** 2:4 **7:11** 2:5-6

ben kenke ebo fô fiεε fi befe fidvu le kε. Ben eyen no fiεε fidvu nu ε ton'ye ben. Ben eyen nfan wvù ben nu ε kenke. Ben eyen shiee wvu baay wvù ben kenke keeyen me le. Ben eyen shiee wvù ben kenke keege fiεε fi len. Ben eyen ten kfuu ngew wvù ben nu ε nya ê wee wvudvu wvù geε jay. Yî fiεε le ficii nu ε ben ε dunce lo le kε ben kenke naa lo ebo fô fiεε fidvu le kε.

¹² Nonen, naa no me nto ncim nsanεε nwa' wε fô ben e nu ε kε me nto nsan nje wee wvù to geε jay, kenεε wee wvù bó to geε jay fô wvù le kε. Me nto nsan wvu le è nulo é ben edunce fô bikuu binen e ê Nyo' ejise le ben kenke shiee fô bese le.

¹³ Nonen fin nu ε ge shém ε no leetene bese.

Keebise yî shém yese yî nu ε leeten e, nu ε bese bvuu yuuke njon baay nje njon wvù Taytus yuuke njefo ben bocii nu ε ge fitele fiew ε no nu yî nyεkeey e.

¹⁴ Naa me nto nké no nsaale wase ye bô ben ê Taytus, ben to baa shoose me kε. Kensaa ye kè bese to ké no saale bô ben ê Taytus nu ε dunce le è nu ke keceey. É è nu ke lenlen no fiεε ficii fi bese to ké no jemyi ê ben nu ten keceey.

¹⁵ Wvù wvù Taytus ké kumyi no ben bocii to yuweε wvù le, bô no ben to fiisenεε wvù fane, ciinke, ε wvù bvuu kon ben naa fesen lo.

¹⁶ Me ten n'yuuke njon njefo me nu ε ngeε bvufee bwem yî yene le ε ngen ε mεse.

8

Ntefe no è nulo é bonyii bo mbee le enyaa nnya ê bonyii bomew

¹ Boom bo bwee wese le, bese gomte le ben ekiεε fiεε fi mbuwma Nyo' nu ε ge fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi ê keba kè Masedonia le.

² Bonεew bô temyi nu ε mom wase bó baay. Geenεn ε njon wvu baay wvù bó kenke ε ge bó ε looce ε yene can yibo yicii ê bonyii bomew naa no bó cim nu ê kefufe ke baay ente.

³ Fiεε fi è nulo é me ensee nu le è to kpaww kε bó le bó enya nnya no mvungay mvubole nu. É bó dioo nyaa, nya naa fesen lo.

⁴ Bó to nu ε lekε bese naa shiee le le bese enya kε bó je keelese ebo fô lemme din e keetom bonyii bô è nu bo Nyo' le.

⁵ Bó to nu ε ge fiεε ê je yî bese to baa kpwaake le è nulo é bó ege le kε. Bó to nu ε yaw nya bikuu bibole ê Tata, mum nya ten ê bese no Nyo' gomte.

⁶ Nonen, ε bese mum lekε Taytus le no wvù to nu ε kew wase lemme din ê ben entelen, le wvù emum egen dvú fwe efice ben keemεse lemme di jee din.

⁷ No ben looci kee mwεem mvunciim naa ntay, mwεem mvu ê keba ke mbee le, mvu ê keba ke njeme le, mvu ê keba ke bvufee le, mvu ê keba ke shiee keege fiεε le, noo mvu ê keba ke kenkonen kenεn e fô bese le, bese ε mum ε no gomte le ben eloocε ekiεε ten keeyene can yene yî lemme di jee din e ntay.

⁸ Kε me njemyi nen nyaa ε è nu nci kε. Me momte lo mbii shiee wvù bonyii bomew kenke keege fiεε le keen'yen le kenkonen kenεn ten nu ke keceey.

⁹ Ben kee wase fitele fi jee fi Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to kenke. Naa no wvù to nu wee bvukukε nu ε wvù to nε tu wee kefufe nje yene, wvu le kefufe kew ege é ben etu bonyii bo bvukukε le.

¹⁰ Yî saaka wvudvu wvun e nu ε me ngomte keenya wem ntefe. Fí nu len le ben bô to kεwεε lumbee keege fiεε, ε è yaa nu ke keege fiεε maan kε, ben to nu ten bonyii bô to kεwεε keekenke shiee keege fiεε,

¹¹ ben emum egen dvú fwe emεse, wvu le ben ke dioo ε mεse bii no mvungay mvunen nu, é fí elen ekale kemwaan bô shiee wene wvù ben kenke keege fiεε.

¹² Ben ekeè le é wee kenke shiee keenya, tu Nyo' nu efiisen nnya ye bii fiεε fi mweten kenke keenya le, wvù saa ebii fiεε fi wee baa kenke le kε.

¹³ Kε me ngyate nen le ben nu dioo nyaa keefi bonyii bomew kaa kpwe lo kε. É nu fiεε keege é biba bicii ekenke lenlen.

¹⁴ No ben kenke mwεem keseen ε mvú ffuyte lo, ε bonyii bomew tane, nu ε è nulo é

ben efi bó. É bó dioo kenke ten é mvú ffuyte lo sekekie, é ben tane, é bó efi ben. Nonen é biba bicii emum ekenke lenlen.

15 É nu no bó nu é sanj le,
 “Wee wvù to baancee baay,
 to baa emum ekenke baay ke.
 É wee wvù to baancee ke caan,
 to baa emum ekenke ke lo caan ke.”

É bó tum Taytus Kolen

16 Me nyaa keyoone é Nyo' wvù nu é gee shiee wene fô fitele fi Taytus e ke lenlen diewe wvù me nkenke fô ben e.

17 Ke wvù to baa emum ebee keeto é ben e nje bese to nu é leke wvù ke. Wvù too é ben e yî nkpawce wvuwe le no wvù to kenke wase shiee naa baay fô ben e.

18 Bese tumte wvù bô waa bwee wesebeene wvù bó kee wvù entelen jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii yî saaka wvù jee wvù wvù ghane fewci le.

19 É ke é mēy ke fifie ekumε wvù ke. Wvù nu ten wee wvù bintaashe bi bonyii bo mbee le nu é baa le wvù eghanè bee bó no bese ghane gee lemme di jee di ekumε nnya yin. Lemme din nu keege é bonyii enyaà mbense é Tata kebee, bô keedunce le bese kenke shiee keefice bonyii bomew.

20 Bese gomte le fo fiε ke enu dvú fi wee mvu ke ebace bese yî dvú le ekumε nnya yi baay yin yi bese lemte yî dvú le ke.

21 Bese momte naa ntay keege é nu fiε fi nu lenj é é yaa mēy ke é Tata ejise maan ke. Bese momte keege fi nu ten lenj ejise jo bonyii.

22 Bese tumte ten waa bwee wesebeene mvu bô bó wvù bese nu é mom wase wvù bokañ nteen yî mwεm e nteen, é yen le wvù kenke shiee keege mwεm. É wvù nu keseen kenke naa shiee wvu baay fô ben e, njefo wvù nu é gee fitele yî yene le naa baay.

23 Wee diewe Taytus e nu é wvù nu wee wvù bee wvù lene yî ekale le kemwaan, nu ten wee wvù bee wvù lemte yî fiε le fimwaan fô ben e. É dioo tu fô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, nu é bó nu bonyii bo ntum e bo bintaashe bi bonyii bo mbee le. É nu bonyii é bó gee é mbense gene fô Klistu le.

24 Nonen, ben emum edunce kenkonen kenen fô bó le endan, wvu le bintaashe bi bonyii bo mbee le eyen le ye yî bese ké no saale ekumε ben nu yi lenj.

9

Nyo' koonke wee wvù nyaa nnya ye bô nlanlan

1 Ke shiee cim nu dvú wvù me ensaanke lo é ben ekumε lemme din keetom bonyii bô é nu bo Nyo' le ke.

2 Me nkee lo le ben kenke wase shiee keetom bó. É é nu fiε fidvu fi me nsaale ye dvú é bonyii bo Masedonia ekumε ben, njemyi le ben bo Akεya nu é ben to seyse wase é é bεε lo lumbee keetom. Shiee wvù ben kenke keenya é mum é ge ten mvuntelem mvu bonyii le nteen é bó ente é ja we.

3 Geenεn, me ntumte boom bo bwee wesebeene le ban fô ben e wvu le fo ye yî bese saale ekumε ben yî saaka wvun e ke ebuy le é nu yi εcici ke. Me é no ntumte bó wvu le ben enu é ben é seyse no me nto ngayεε le ben nu ke enu.

4 Éfuw ke nonen, fi é kooy le bee bonyii bo Masedonia bomew ε ne ε to ε yen ε ben nu se ben nu é seyse, é kenshoose kedvu enu neε fô bese le, efey mvunciim fô ben e bô bese se geele bvufee yî yene le?

5 É nu fiε fi gee é me nkpawce le fi nu shiee le le me enleke boom bo bwee wesebeene le ban le bó esa ke fwe eto é ben e eseyse nnya yi baay yin é kefew bεε yi ben to kawεε keenya. Nonen é nnya yidvu emum enu é ben é seyse wase le é nu nnya é ben nyaa yî nkonj wvu wene le, é é yaa nu le bó kamte lo ben ke.

6 Ben ekumyi le wee wvù jewyi caan, nu ke egbwele ke caan, é wee wvù jewyi nteen, nu ke egbwele ten nteen.

7 Wee mwaan mwaan ben e kenke keenya no wvù nu é kpwawce fô fitele fiew e, yaa nyaa guute lo ye kenεε nyaa diewe bó kane lo wvù ke. Ben ekeè le Nyo' koonke wee wvù nyaa bô nlanlan.

8 Nyo' nulo ebuw ben bô mwεm mvunciim ege é mvú effuyte lo, wvu le ben ekenke fiε ficii sekecii é fi kocine ben e

bocii, é ben emum egeè dilemme di jee dicii dvú ntaɣ.

⁹ Fí nu no bó nu ε san le,
“Wee wvù nyaa nnya nu ε tfuw lo nnya é bonyii bo kefufe le,
lemme diew di jee nu ke emey nu sekecii.”

¹⁰ Nyo' wvù nyaa ngow é wee wεε bô mwεεm mvudien ε bó diee, nu ke enya tɛn ebvuu ebise ngow mwεεm mvunen, ege é nce wene wvù jee eto bô ngbwele ε wvù duule lo.

¹¹ Nyo' nu ke enya tɛn ben bô bvukuke é jé le yicii keege é ben eyen'yi can yene ntaɣ é bonyii bomew, wvu le bonyii enyaà mbense é Nyo' seke bó ε kɛnke nnya yin can yese le.

¹² Kε lemme dinɛn di jee din di ben lemte too kε ε è nu bô mwεεm mvù bonyii bò è nu bo Nyo' le shieele maan kε, dí too tɛn bô mbense fô Nyo' le jé le nteen.

¹³ Lemme di ben gee din nu edunɛe bonyii bò è nu ben, é bonyii emum etumte monkum mo Nyo' le yí n'yuw wvù ben yuuke saaka wvù jee wvu ekumε Klistu wvù ben tomte le. Bó nu ke etumte tɛn monkum mo Nyo' le no ben nu ε yene can yene fô bó le noo fô bonyii bomew e bocii.

¹⁴ Bó nu ke ebunlee fô ben e, ε mvuntelem mvubole nu yí yene le naa baay nje mbuwma Nyo' wvun wvù nu yí yene le wvù kuuke naa fele lo.

¹⁵ Beene enyaà keyoone é Nyo' yí nnya ye yi baay yi è nulo wee saa esee no yí nu le kε.

10

É caw Nyo' Baul le wvú enù waa ntum jisos Klistu

¹ Me wvù Baul keβεε, nkule lo can é ben é je kembonɛn bô nyεkeey wvù wvu Klistu le. É nu me wvù bó duu le me nké ndioo nu keba kemew no ncewcewe lo bô ben, nké nto wase é ben ejise, mum mbo.

² Me nlεke lo ben le seke me ε nke ε nto, fo ben ege é me enε encewcewe beene no me nulo nke encewcewe bee bonyii bò kpwaake le bese gee mwεεm bii ε è nu nkpwawce bonyii bo yí won wvun e kε.

³ É nu keceey le bese cee yí won wvun e, geenɛn kε bese yaa tumte jem yese bii no bonyii bo yí won wvun e tumte kε.

⁴ Kε mwεεm mvù bese tumte jem yese dvú nu mvu yí won wvun e kε. Mwεεm mvù bese tumte jem yese dvú kɛnke mvungay mvù nen'yi fô Nyo' le, keebvuuke mondvuum mò tɛmyi dvú.

⁵ Bese ké no joo mwεεm mvu jem e mvun bvuke bombew bô bonyii beeke dvú, shiwe kembense ye kecii kɛ baanke fo bonyii ekee Nyo', soo tɛn bonkpawce bo bonyii le dvú, gee ε bó yuuke wase ε è nu Klistu le.

⁶ Seke ben ε dunɛe le ben yuuke wase Klistu le bô mvuntelem mvunen mvunciim, é bese emum enya ngew é wee tfuu wvù bεε tɛmyi ekole bô Klistu.

⁷ Ben etaa eyɛn fiεε fí nu é ben ejise! É wee kee naa keceey le wen nu wee Klistu, é wvú no kumyi le no wvú nu wee Klistu, nu kε tɛn no bese nu.

⁸ É me ncim nε naa ε no nsaale ye nfesene caan nje mvungay mvù bese kɛnke mvù Tata nyae keeyoo lo ben dvú, ε è yaa nu keesâw lo ben dvú kε, ken'wuunen saa ekoole me kε.

⁹ Kε me ngomte le fí eyen'yi nen kε diewe me mbemsee lo ben bô bonɣwa' bem kε.

¹⁰ Me ngayte nen njefo bonyii bomew nen'yi no jemyi ekumε me gayte le, “Wvú ké no saanke bonɣwa' ε bó tɛmyi bvuu cewcewe, geenɛn seke wvú ε to é bonyii ejise mum tu wεε. É kε njeme we ké no koole fiεε le kε.”

¹¹ Boba bonyii ekeè le fiεε fí bese jemyi é bonɣwa' le seke bese yaa nu fó kε, nu ε bese nu ke ege fí seke bese ε to.

¹² Kε bese momte naa keebewsene ye, kɛnεε efewsene bikuu bisese bô bonyii bomew ba bò seɣe bô dew yibo fiεε fí è nu bó kε. No bó fewsene bikuu bibole εbonεbon, bewsene tɛn ye yibo εbonεbon, nu ε fí dunɛi le kε bó kee fiεε kε.

¹³ Fisese nu ε kε bese cim saale ye fesene kelen kε. Bese saale ye ε è nu yí kelen kɛ Nyo' nu ε nya can yese le keelem eto ebuy naa é ben e.

¹⁴ Kε bese danɣsene ε è nu kedwee no bese too buyte é ben e kε. Bese to nu bonyii bo

fwe keelen bô saaka wvù jee wvu ekume Klistu to naa buy ê ben e.

¹⁵ Kε bese saale ye fesene kε, fi nu le kε bese saale ye yî lemme di è ge bonyii bomew kε. Geenεn fiεε fi bese taale fwe kee nu le no mbee wene kuu gene fwe, nu no kelen ke lemme disese le ê ben entelen nu ekuuke ten gene naa ntay.

¹⁶ Nonεn é bese emum efey lo jo ben efewci saaka wvù jee gene biba bimew e, saa nu le bese saale ye bô lemme di bó nu e lem wase bvudvuu bvú wee mvu le kε.

¹⁷ Fí ε mum ε no nu no bó sanj ê N'wa' Nyo' le le,

“Wee edioo esaale ye, no saale ε è nu yî fiεε fi è ge Tata le.”

¹⁸ Kε è nu wee wvù dunji ekole kew le wen nu wee wvu lenj wvù mum nu wee wvu lenj ê Tata jise kε. E nu wee wvù Tata yene le wvù nu lenj wvù nu wee wvu lenj ê wvù ejise.

11

Baul bô bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo ntum e bo Jisos

¹ Me nleke le ben ecine kε é me enjeme njeme keyunsee nen caan. Kee, ben ecine kε lo!

² Me nkenke ken'yεε ejise bô ben kè è nu ke Nyo' le. Ben nu fô me le diεwε ngon kpwoon wvù bεε tfu le, wvù me nu ε nkaw keenke enya wvù ê diemsen mwaan wvù è nu Klistu.

³ Geenεn ε me nfane le lenlen no yo to weentεnεε lεε Iff, nu ε bó nu ke ebvunse ten bvufee bvunen é ben ecine je yî nu keεεy bvuu yuule yî ben bii Klistu le jó.

⁴ Me njemyi nen njefo ben kaantene kε lo fiεε ficii. E wee ne ε no fewci ekume Jisos mvu jεεy se è nu wvù bese to fewcεε ê ben, kenεε keyoy kemew jεεy se è nu kè ben to fiisεnεε ê Nyo', kenεε ekume saaka wvù jee mvu jεεy se è nu wvù ben to fiisεnεε ê bese, tu ben nu emum ekaanten kε lo.

⁵ Kε me nkpwaaake le bonyii ba bô ben tenje le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke lo fele me kε.

⁶ E è cim nu naa le kε me nkee njeme, tu kε è mum nu le kε me nkee fiεε fi ekume Nyo' kε. Fin nu fiεε ε bese ε dunce wase ê ben ê jé le yicii noo yî mwεεm e mvunciim.

⁷ No me nto nfewcεε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben εcici se nlawma, ε fen ghane le me nto nge ε è nu kebefε keenshike ekole kem nonεn wvu le me embense ben e?

⁸ E nulo é me engay le me nto nsoonke ε è nu kenson entelen jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bimew, no me nto nfi nfi ê bó, nlemte ε è nu fô ben e.

⁹ Seke me nto nu beene, me nto mbaa ngeε bvujite bvumew yî wee mvu ben e seke me nto nkenke shiee fiεε kε. Boom bo bwee wesebeene le bo Masedonia to nyaa fiεε ficii fi me nto nshieele. Nonεn yî fiεε le ficii nu ε me nto ntun keengεε bvujite yî yene le. E è nu kε no me nu nke entune nonεn.

¹⁰ No keεεy ke Klistu le nu yî yem e, kε wee nu dvú ê biba binen bi Akεya le wvù nulo eban diuw wem yî fiεε fi me nsaale ye yî dvú le kε.

¹¹ Me ntune nfi ê ben nonεn nje la? E nu njefo kε me nkoonke ben e? Me nkoonke naa ben ε Nyo' kee nonεn.

¹² Fiεε fi me ngee nu ε me nu nke emεy kε ngee, wvu le me embaanke je fô bonyii ba bô gomte keeyene le bó nu lenlen bee bó yî fiεε fi bó saale ye yî dvú le.

¹³ Kε bonyii bodvu ba yaa nu boom bo ntum e bo Klistu le bo keεεy kε. Bó nu bonyii bo lemme le bo kenleεma le. Bó tεεke lo Klistu fô jise le bowen nu boom bew bo ntum e.

¹⁴ E kε fifin yaa nu fiεε fi nghaw e kε. Naa Satan bô ekole kew ke tεw kε Nyo' fô jise le wen nu nceendaa we wvu n'yu.

¹⁵ Nonεn kε è nu fiεε fi diuw wvù yumεen e seke bonyii bew bo lemme le banse ten ye yen'yi diεwε bonyii bô yεεyi bonyii no nce wvu teyey kenke keenu le kε. Kemεse kebole nu ke enu kε lenlen no gee dibole nu.

E Baul no saale ye ekume bongew bô wvù to yene

10:15 Lem 19:21; Lum 15:20 **10:17** Yeli 9:22-24; 1Kol 1:31 **10:18** 1Kol 4:4-5 **11:2** Efe 5:25-27 **11:3** Ken 3:1-5, 13 **11:4** Gal 1:8-9 **11:5** 12:11; 1Kol 15:10; Gal 2:6, 9 **11:6** 1Kol 2:6-16; Efe 3:4 **11:7** 12:13; 1Kol 9:12, 18 **11:8** Fili 4:15-18 **11:10** 1Kol 9:15-18 **11:11** 1Kol 16:24 **11:12** 11:5; 12:11 **11:13** Fili 3:2; Mwm 2:2 **11:15** 4:10; Lum 2:6 **11:16** 12:6

16 Me ε mbvuu ε no njemyi le fo wee ejo me le me nu keyun ke. Geenεn ε ben jo me le me nu keyun, ε ben cinε le me le ε me njeme ten njeme kensaa ye caan.

17 Fiεε fi me njemyi ekumε fi fi me nsaale ye yî dvú le se nfan, nu ε ke me n'yaa njemyi bô mvun gay mvu Tata le ke. Me njemyi ε è nu diεwε keyun e.

18 No bonyii nteen saale ye ε je bonyii bo yî won wvun e, tu me nu ensaalè ten yem ye.

19 Me njemyi nen njefo ben fiisene biyun duu le ben kenke bvufee!

20 Ben nu ε cinε le bonyii ejoò ben ε ben tuu bonfaw bobole, ε bó diekene yî yene le, bene yî yene le, bensee ye, tumyi can ε ben jise.

21 Ken'wuumen koole me le bese to kaa nu fisese biwelencoy fanε yaa gee nonen ke!

Geenεn ε fiεε nu dvú fi wee momte keesaale ye dvú, tu me ten nu emomte keensaale ten ye yî fifiε fiεε le. Me mbεε ke njemyi fin diεwε keyun e.

22 E bonyii bodvu nu Bo'ibulu, tu me ten nu ke mvu. Bó ε no nu bonyii bo Israeël, tu me ten nu ke mvu. Bó ε no nu bonyii bo ê kfuu di Abila'am e, tu me ten nu ke mvu.

23 E bó fen nu bonyii bô lemte Klistu le, tu me nfele naa lo bó yî fifiε le. (Me njemyi wase fin diεwε wee jewte le.) Me nu ε nlem naa wase ε nfey lo bó, ε ngen ncaw ε nfey bó, ε bó sun wase me bokañ ηkuun, ε kpwe ε soy wase me bokañ e bokañ e.

24 Me nu ε nfi wase bongwan can Bojuu le bokañ botin, ε bó tamte kañ mwaan ε è fuute ηgbwan mwaan fô mbaanyε.

25 Bó nu ε sun wase me bokañ botete bô bimban, ε tumyε me bô εta kañ mwaan. Nguw wvu ε joo nu ε sawyε wase bô me bokañ botete, ε me ε nce wase ε joo ε mbuy ε nshe jó.

26 Me nu ε nghan wase baay, ε mboy fo me enle joo bokañ nteen, ε mboy fo me enkpwe can bocoon e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bem bo won e, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe can bitum e, ε mboy fo me enkpwe εlaante, ε mbvuu ε mboy fo

me enkpwe ηkpwaante, ε mboy fo me enkpwe ε joo yi baay e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo bwεεm e yî Klistu le.

27 Me nu ε nlem wase baay ε njimten. Me nu ε nce wase se nyii bokañ nteen. E me nu ε no nu wase jen noo se joo yi me η'wu. Me nu ε nce wase bokañ nteen se fiεε fidien, ε nce kenton e se ndvu.

28 E keebvuu bise yî mwεεm mvumew e nu ε me nu ke ekuse jo bvujite ediuw ecii nje bonkpawace bô me ηkenke fô bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii.

29 E wee dioo wεyi, tu me nu en'yuuke ten ε me η'wεyi. E wee ké ege ε wee mvu ege kebefε, tu fi nu esase me baay.

30 E è nu le me ensaale ye, ε me ensaalè ε è nu yî mwεεm mvù dun ci le me n'wεyi lo le.

31 Nyo' wvù nu Nyo' noo Icee Tata wese-beene wvù Jisos wvù mbense nu fô wvù le sekeci se ηka, kee lo le ke me mbiayte lo ke.

32 E to nu seke me nto nu Damaskus, ε wee sa' wvù to nu ekuse jo Nfon Aletas ke gay ε bonyii no ceyte kelaante kedvu wvu le bó ekoo me.

33 Geenεn ε bonyii ke jo me lese ε ηkaa le, bvuse fô ntoo ketañ e shike ekfun, ε me nse nlemten can ye le.

12

Mwεεm diεwε bifile le mvù to too fô Baul e bô mvù Tata to dun ci ε wvù

1 Me nu ensaale ke ye ηgene dvú fwe naa no sew yaa cim nu fó ke. Me nu ngen fwe yî mwεεm diεwε bifile le mvù to too fô me le noo mvù Tata to dun ci ε me le.

2 Me ηkee wee Klistu mvu wvù Nyo' to cunεε ben dvú fey lo εbule gen ε we εke. * Eben nu wase bilum yuufe ncow binew no fi to kooyεε. (Kenεε wvù to ben fó bô ye, kenεε se ye, tu ke me ηkee ke. E kee ke Nyo' mañ.)

3 Me ηgomte keembvuu mbiinen le, me ηkee wvuwe wee, (kenεε wvù to ben fó bô ye, kenεε se ye, tu ke me ηkee ke. E kee ke Nyo' mañ.)

11:22 Fili 3:5; Lum 11:1

11:23 4:8-12; 1Kol 4:11-13; 12:26

11:23 1Kol 15:10; Lem 16:23

11:24 Dito 25:3

11:25 Lem 14:19; 16:22

11:26 Lem 9:23; 14:5

11:27 6:5

11:29 1Kol 9:22; Gal 6:2

11:30 12:5; 1Kol 1:31

11:31 1:23 11:32 Lem 9:23-25 * 12:2 Fofen nu won wvu we wvù bin kente bitete.

⁴ Nyo' to nu ε cun wvú ben dvú fô bvud-vuu bvú njon e bvú Nyo' le, ε wvú yuw mwεem fó ε è yaa nu mvù è nulo é wee esee kε. E mvumwε nu mwεem mvù bó baa enya mvungay lε wee wvu wum ejeme kε.

⁵ E nu wee diεwε wvuwε le wvù me nu ensaalè ye bô wvú. Kε è nulo é me ensaale ye bô ekolε kem kε, efey kε lε me ensaalè ye ekumε kewεyε kem.

⁶ E è cim nu lε me ngomte keensaale ye ekumε ekolε kem, me nsaa nu keyun kε, njefo fiε fi me nu enjemyi nu kecεy. Geenεn me nu ε ntun keenge fifiε, wvu lε fo wee mvu ke enε ekpwaake jεy ekumε me fele fiε fi wvú yene yî yεm e bô fi wvú yuuke é me kε.

⁷ Geenεn, keege lε fo me ηke enε embense ye baay ekumε mwεem mvu kenghaw e mvun mvù Nyo' to dunceε é me, wvú to nu ε tum kfuú biay mî ε yî no bon'yi ye yεm. Biay yin to nu nceendaa Satan ε wvú njinsene bô me, wvu lε fo me ηke enε embense ye baay kε.

⁸ E me ηke mbunle ekumε fiε fidvu é Tata mbuy bokaη botεte nleke lε wvú ecake kε fiε fidvu yî yεm e.

⁹ Geenεn ε wvú tfuse é me lε, “Mvungay mwem mvù me nu ε mbuw wo dvú nu ε kocεn fô wo le keefii wo, njefo mvungay mwem ké no lemte yî wee le gεne mεese seke wvú wεyi.” Nonεn me nu en'yuuke njon mbvuu nsaale ye ekumε kewεyε kem nfesene lo wvu lε mvungay mvu Klistu le nulo elemtè yî yεm e.

¹⁰ Fíε mum ε no nu lε me n'yuuke njon bô kewεyε kem noo boncun bô bó nan'yi me dvú noo bongew bô me n'yene noo bika bî bonyii bone é me ejim bô bongew bô bii me le nje Klistu. Me n'yuuke njon nonεn njefo è nu seke me η'wεyi, tu sekekiε nu ε me nu emum entemyi.

Shiee wvù Baul to kenke fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kolεn e

¹¹ Me nu ε nε wase ε ntu keyun! Geenεn ε è ge ben me ε nse ntu nonεn. E nu ben bô be kenke keedunçi wee wvù è nu me. Naa no me mbaa ncim mbuy fiε le nu ε kε fí

mum nu lε bonyii ba bô tenε bikuu bibole lε bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke fele me kε.

¹² Mwεem mvù dunçi mvungay mvu Nyo' le bô binghaw bi mwεem e noo mwεem mvu diuw wvù yumεen e nu ε me nto ηkuu shém baay no ngee é ben entelen. E mvumvun nu bonciise bô dunçi lε wee nu cεy cεy waa ntum Klistu.

¹³ Fiε fi me nto ngee fô bintaashε bi bonyii bo mbee le bimew e nshεte ben efey lε me nto mbaa ngeεle bvujite bvumew yî yene le, nu la? Ben elεshε jay wεm fofε!

¹⁴ E nεε me wvun, ε me ε nseyse wase keento é ben e yî bokaη e botεte. E kε me nu ηke ento enu bvujite bvumew fô ben e kε, njefo kε me ngomte ε è nu mwεem mvunεn kε. Me ngomte ε è nu ben. Me ngomte ε è nu ben njefo kε è nu boom bô kenke keegeεle mwεem é bo'icee bobole bô bobwee bobole kε. E ké no gεεle bocee boom bô bobwee boom mwεem é boom bobole.

¹⁵ Me nu ηke en'yuuke naa njon baay keenjewse fiε ficii fi me ηkenke fô ben e bô keenya noo ekolε kem nje ben. E me ηkoonke ben baay, é ben kaa ekoonke me caan e?

¹⁶ Ben nu ε yen kecεy lε kε me nto mbaa engeε bvujite yî yene le kε. Geenεn bonyii ε no duu lε me nto nu ε n'wεentεn nleε ben bô mbiay.

¹⁷ Nu lε wee mvu bonyii bô me nto ntumεε fô ben e to nu ε lεε ben é diee diem e lε?

¹⁸ Me nto nu ε nleke Taytus lε wvú eto é ben e, mbvuu ntum waa bwee wesebeene wε lε bô wvú eto. Taytus to nu ε lεε ben seke wvú to toε le? Bee wvú to baa gee kε mwεem yî ηkpawwε le mwaan bô yî ekale le kemwaan e?

¹⁹ Sekemew ε ben kpwaake lε no bese mεy ε no jemyi nεn nu ε bese gomte keetanyi lo diuw wese fwe dvunεn. Bese jemyi ε è nu diεwε bonyii bo Klistu le fwe dvu Nyo'. Nsáa yese shém, fiε ficii fi bese gee fô ben e nu keege é ben ekuu lo.

²⁰ E me nfane lε è nelo é me ηke enε ento en'yεn ε ben yaa nu no me nshieele lε ben enù kε, é ben tεn eyen ε me n'yaa nu tεn

no ben shieele le me enù ke. Me nfane le è nelo é me nke ené ento en'yen é bonyii waale diwaa, ghεεke kenghew, kenke shém yì ton'yεen, beelee ke é è nu dew yibo, beete bô ediee é bonyii, kunsene mvun'kunsen, bensee ye yì ecici, kenke kembvunse.

²¹ Me nfane le me nu nke endioo é mbvuu é nto, é Nyo' wem ege é ken'wuumen ekoole me, noo le me nu nke enu yì yii le nje bonyii bô se gee bibefe diewe nnyen e bô nce nnyen kenjan' noo nsake, é bó nu é bó baa cine wase dvú ke.

13

É Baul gay é bonyii bô to gee bibefe le bó eyenè

¹ Fin nu wase bokañ bem botete bô me nu ento é ben e. Nwa' Nyo' gayte le, “É bó lese nsaw wee, tu bó nu eshieele bonyii bofee kené botete, bô eleem jim nsaw wvudvu.”

² É to nu seke me nto ntoe é ben e yì nto wem wvu bokañ bofee le, me nto nu é ngay é bonyii bô to cee nce kebefe le, bó eyenè. Me é mbvuu é no ngayte é bó noo é bonyii bocii naa no me mbaa nu é ben ejise le, ben eyenè, njefo kefew kè me nu nke embvuu ento nu é me n'yaa nu nke encam naa lo shen fô wee le ke.

³ No ben gomte le me nge fiεε fi dunji le é jemyi Klistu é ben fele yì yem e, tu me nu enge. Ke é nu le wvú wεyi lo keenya nge w é ben ke. Wvú kenke naa mvun'gay é ben entelen.

⁴ É nu keεey le bó to taa wvú yì kentam e é wvú wεyi. Geenén keseen nu é wvú nu dvú é mvun'gay mvu Nyo' le. Bese wεyi ke ten diewe no wvú to wεyi. Geenén yì mvun'gay mvu Nyo' le nu é bese nu ke ecee bee bó lemte ben e.

⁵ Ben etaa bikuu binén eyen le laa ben nu yì mbee le le. Ben emom é è nu bikuu binén. Ke ben yene le Jisos Klistu nu yì yene le? Wvú nu naa yì yene le, é è fen baa nu le ben nu é mom bikuu binén é yen é ben é gbwe.

⁶ Me nkee naa le ben nu ke eyen le bese baa egbwe ke.

⁷ Bese bunlee Nyo' le fo ben ke ené ege fiεε se è nu fi len ke. Ke bese yaa gomte le bonyii eyene le bese nu é fey mmom wvudvu ke. Geenén bese bunlee é è nu le ben egeè é è nu fiεε fi len naa no bese cim yen'yi ke diewe bese nu é gbwe wase mmom wvudvu.

⁸ Ke bese yaa nulo egee naa lo fiεε fi kicine keεey ke. Bese nulo egee ke é è nu fi tomte lo keεey.

⁹ É dioo nu seke bese wεyi é ben temyi, é bese no yuuke njon baay. Bunle yese nu ke le ben eku egen emese.

¹⁰ É nεε fiεε fi me nsaanke mwεem mvun é ben é me mbee se me é nto, wvu le seke me é nto, me nsaa enkenke keenjo mvun'gay mvù Tata nu é nya é me encewcewe lo dvú yì yene le ke. Mvun'gay mvun nu mvù wvú nya le me en'yoo lo ben dvú, é è yaa nu le me ensâw lo ben dvú ke.

Ngayma Baul wvu fokemese

¹¹ Keemεese boom bo bwεem e, me ngayte ben e le beene é shee wase. Ben eseyse bikuu binén, eyuw ntefe wem, enù diuw mwaan, eceè yì nyεkeey e, nonén é Nyo' kenkonen bô nyεkeey emum enù ben é bó.

¹² Ben egaynen bikuu binén e, enoce é njoce bonyii bo Nyo' le.

¹³ Bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii gayte ben e.

¹⁴ Mbuwma Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bô kenkonen ke Nyo' le, noo ken-taashε ke Keyoy ke Yuule le enù ben é bó bocii.

**Nwa' wvù Baul to sanɛɛ ê
kentaashɛ ke
Galɛshia
Fiɛɛ fî nu ê Nwa' wvu
Galɛshia wvun e**

Ɛ to nu seke bó to kɛwɛɛ wase keefewci saaka wvù jee wvu ɛkumɛ Jisos, ɛ bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu fiisene wase saaka wvudvu wvun, ɛ bonyii bomew ke nɛ kɛw no too bô n'yɛɛyi wvù nu lɛ bó kɛŋke kɛ keegɛɛlè bonci bo Muses e bocii, ɛfey mvunciim keetfuuse bonyii bò yaa nu kɛ Bojuu yew é bó sɛ no nu bonyii bo Klistu le bo ɛɛy ɛɛy.

Nwa' wvun wvù Baul to sanɛɛ fô bonyii bo Galɛshia le to nu keetee bvufee bvubole lɛ bvú ekase etu yî fiɛɛ fî lɛŋ e. No wvù nu waa ntum Jisos nonɛn, wvú ɛ mum ɛ no saanɛke gɛne fwe dunɛi naa ntay lɛ Nyo' joo wee lɛ wvú nu teyɛyê wvú ejise ɛ è nu nje fitele fî wvú lese yî Klistu le.

Bikuu bi mwɛɛm e ê nwa' wvun e

1:1-10 Kɛŋkɛwɛɛ

1:11-2:21 Mvungay mvu Baul e diɛwɛ waa ntum Jisos Klistu le

3:1-4:31 Ɛ Baul jeme ɛkumɛ saaka wvù jee noo bonci

5:1-6:10 Bonyii bò è nu bo Klistu le nu ɛ buy wase yî bvunfaw e ɛ no yuuke wase ɛ è nu Keyoy ke Yuule le

6:11-18 Kemɛse

¹ Nwa' wvun san me wvù Baul, waa ntum Jisos Klistu. Kɛ me nu waa ntum ɛ è to tum wee wvu wum me kɛnɛɛ nya mvungay ê me kɛ. Ɛ to tum Jisos Klistu bô Nyo' Ice wvù to bvusɛɛ wvú yî kpwe le.

² Bee boom bo bwee wene le bo mbee le bocii bò nu fɛn bee bó gayte ben bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi won wvù Galɛshia le.

³ Nyo' Ice bô Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kembonɛn, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lɛɛtene.

⁴ Jisos Klistu nu wvù to nyaɛ ɛkolɛ kew nje bibefɛ bisɛɛbeene wvu lɛ wen ebvuse beene can won kebefɛ wvu keseen wvun e. Fifi nu no Nyo' wvù Icee wesebeene to seysɛɛ.

⁵ Bvukukɛ bvucii nu ɛ è kɛŋke wvú sekecii sɛ ŋka. Fí enù nonɛn.

Saaka wvù jee wvu ɛkumɛ Jisos Klistu mɛy kɛ mwaan

⁶ Diuw yumte lo me lɛ kɛ keseen keseen nɛn ben nu ɛ nɛ wase ɛ no bansee jim ê Nyo' wvù to tenɛɛ ben nje fitele fî jee fî Klistu kɛŋke fô ben e, ɛ no bii ɛ è nu saaka wvù jee wvumvu le jɛɛy.

⁷ Kɛ è nu lɛ saaka wvù jee wvumvu bvuu nu lo dvú jɛɛy kɛ. Fí nu kɛ lo lɛ bonyii bomew gomte keebvunsee bvufee bvunɛn, beete bô saaka wvù jee wvu ɛkumɛ Klistu.

⁸ Me ɛ no ŋgayte lɛ é è cim to naa bese kɛnɛɛ nceendaa Nyo' mvu fowe ɛ no fewci saaka wvumvu jɛɛy ê ben sɛ è nu wvuwe wvù bese to fewcɛɛ ê ben, é mwɛɛn tuu lon!

⁹ No bese to gayɛɛ wase nu ɛ me mbvuu ntuu kɛ fó ŋgayte lɛ, é wee nɛ ɛ no fewci saaka Nyo' wvumvu jɛɛy sɛ è nu wvuwe wvù bese to fewcɛɛ ê ben, é mwɛɛn tuu lɛ lon!

¹⁰ Ben kpwaake lɛ me ŋgomte lɛ é ebɛnsɛɛ bonyii me nuu lɛ é ebɛnsɛɛ Nyo' lɛ? Nu lɛ ben kpwaake lɛ me ŋgomte keɛŋgɛɛ lɛ bonyii eyuukè njon e? Ɛ è be nu lɛ me ŋgomte keɛŋgɛɛ lɛ bonyii eyuukè njon, me nsaa enu wee lemme wvu Klistu kɛ.

Saaka wvù jee wvù Baul to fewci to dunɛi Klistu ê wvú

¹¹ Boom bo bwɛɛm e, me ŋgomte lɛ ben ekiɛɛ lɛ kɛ saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù me nto nfewcɛɛ ê ben nu fiɛɛ ɛ fí to buy ê wee wvu wum kɛ.

¹² Kɛ me nto n'yuw diuw wee mvu le, ɛ kɛ è to yɛɛyi wee me dvú kɛ. Ɛ to dunɛi Jisos Klistu ê me.

¹³ Me njemyi nɛn ɛ ben to yuw wase no kɛŋgɛ kem to shee nu seke me nto mbɛɛ yî nce won wese Bojuu le. Me nto ŋké no mbone bikaa ejim jo bintaashɛ bi bonyii bo

mbee le bo Nyo' le baay ngomte keenfiwse naa lo bí.

¹⁴ Me nto njici mbee wese Bojuu le ntemyi nfele lo keghan kem entelen jo bonyii bosese, nlooci nleeme ntemyi naa ntay yí nce won bo'icee bosese le.

¹⁵ Geen en Nyo' to baa wase me gee e me mbee ê bwem eshem. E fitele fiew fi jee ke ge e wvú tee me.

¹⁶ E wvú ke dunce Waa we ê me no wvú to shieele, wvu le me enghanè nfewci ekume wvú ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu. No wvú to dunce nonen, e me nfanen n'yaa embvuu enu lo keembife fiee ê wee wvu wum ke.

¹⁷ Ke me nto mbaa emben ten Jerusalem keen'yen bonyii bò to nu wase boom bo ntum e bo Jisos e ê me fwe ke. Me nto ne ngen fiem e è nu Alebia, nke ne jó nkase ntu jim Damaskus.

¹⁸ E è ke no nu ejim jo bilum bitete e me mben Jerusalem le bee Bita kienenen bikuu. No me mbenen, e bee wvú ce ediuw yuufe ncow etin.

¹⁹ Me nto mbaa embvuu en'yen wee mvu ngoo boom bo ntum e bo Jisos e efey Jem wvú waa bwee Tata wesebeene wvú Jisos e ke.

²⁰ Fiee fi me nsaanke fin nu keceey, e Nyo' kee le ke me mbiayte lo ke.

²¹ E è ke no nu kefew kemew e, e me ne ngen ê biba bi Silia bò Silishia le.

²² Sekekia to nu e bintaashe bi bonyii bo mbee le bi Klistu le bi ê keba kè Judea le yaa kee wase me ejise ke.

²³ Bó to yuuke ke lo e bonyii jemyi le, "Wee we wvú se bone bikaa ê beene ejim ghane wase keseen fewci le bonyii elese fitele yí Klistu le, e è nu fiee fi wvú se shee gomte le wen efiwse lo."

²⁴ E bó yuw nonen no tumte monkum mo Nyo' le yí fiee fi wvú gee fô me le.

2

E boom bo ntum e bo Jisos e tom saaka Nyo' wvú Baul to fewci

¹ E è ke no nu ejim jo bilum yuufe ncow binew, e me mbvuu mben Jerusalem bee Banaban. Me nto ndioo mbene, njo Taytus.

² Me nto mben kefew kin e e è dunce Nyo' le me emben. No me mbenen, n'yen bonyii bò bó to kee bó le è nu bikuu le, e bee bó lewse ye, e me njike saaka wvú jee wvú wvu Nyo' wvú me nto nfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu ê bó ejise. E me nto nge nonen wvu le fo lemme di me nu e nlem wase bó di me mbee nlemte ke ela ecici ke.

³ E bó yuw nonen, fanen yaa eleeme le bó etfuse Taytus yew wvú bee wvú to nu e è nu naa wee Glek ke.

⁴ E è to baa nu nje bonyii bomew bò to mbiayte le bó nu bonyii bo mbee le, bò to wenteney ley fô bese to nu, tu ke bó to bee ejemyi leyte ê fifie fiee le ke. Bó to to diewe bonkee le keeyen no bese gee wase mwem wasewase nje bese nu e taashe bee bo Klistu Jisos. E bó mum no gomte keekase tfuse bese bvunfaw e.

⁵ E bese fanen yaa bee naa lo fiee fi bó to too dvú caan ke. E bese to ge nonen wvu le bese gomte keegey keceey kè è nu ke saaka wvú jee wvú wvu Nyo' le wvun fô ben e.

⁶ E bonyii ba bò bó to kee bó le è nu bikuu, (kenen bó to nu la, kenen la, tu ke fifie kenke fiee fô me le ke, njefo ke Nyo' dunce kejey jey ke.) Boba bonyii bò me ngayte, bò bó to kee le è nu bikuu to baa ebise fiee yí fi me nto nfewci le ke.

⁷ Geen en, e bó kaa yen le bó nu e nya saaka wvú jee wvú wvu Nyo' can yem e le me enfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu, lenlen no bó nu e nya ê Bita le wvú efewci ê Bojuu.

⁸ (Nyo' wvú to nyae mvungay ê Bita le wvú elemte lemme din fô Bojuu le, nu ke wvú wvú to nyae ê me le me enlemte fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.)

⁹ E bó dioo yen je yí Nyo' nu e buw me jó, e Jem bò Bita noo Jon bò bó to kee le è nu dikfuy di bonyii bo mbee le mum nya ebo ê bee Banaban keedunce le bee bó lemte yí fiee le fimwaan, le bese egen le elemte fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, e bó elemte fô Bojuu le.

¹⁰ Fiee fi bó to gayen to nu ke le bese ekumyi Bojuu bo kefufe le. E finfin nu fiee e me nto nkoonke naa baay keengee.

1:15 Yeli 1:5; Lem 9:3-5; 22:21; Lum 1:5; 1Kol 9:1; 15:10

1:18 Lem 9:26-28

1:19 Mat 13:55

1:21 Lem 9:30

2:1 Lem 15:1-19

2:1 1Kol 15:2; Fili 2:16; Lem 4:36; 2Kol 2:13

2:2 2:6, 9

2:4 1:7; 5:1, 13; Lem 15:1, 24; 1Kol

9:21

2:6 Lum 2:11

2:7 1:15-16; Lum 1:5

2:10 Lum 15:26

Ɛ Baul saw Bita Antiok

¹¹ Geen Ɛ è ke no nu kefew kemew e, Ɛ Bita ke ne to Antiok, Ɛ me nsaw wvú ê bonyii ejise njefo wvú to nu Ɛ jay baay.

¹² Fí nu Ɛ wvú to yaw to no diekene bô bonyii bô yaa nu ke Bojuu, yaa nyaake ke. Ɛ bonyii bomew bô Jem to tumee ke dioo to, Ɛ wvú mum kew no guute ye jim, ke ne gawsen, fan Ɛ yaa bvuu diekene bô bó ke. Ɛ wvú to gawsene nonen njefo wvú to fane ngoo yì to ké no leeme ke Ɛ bó kenke keetfuse wee wvú yaa nu ke wee Juu yew é mweten se no nu wee Klistu.

¹³ No wvú ge nonen Ɛ bonyii bo mbee le bomew bô to nu Bojuu mum benen gee diew didvu le. Ɛ naa Banaban kebee mum bi ten gee dibole didvu le.

¹⁴ Ɛ me ndioo n'yen Ɛ ke gee dibole bii cey cey no saaka wvú jee wvu ekume Klistu dunçi ke, Ɛ me mum ngay ê Bitá ê bó bocii ejise Ɛ, “Wo nu wee Juu, cee wase diewe wee wvú yaa nu ke wee Juu le, Ɛ no gomte keekane bonyii bô yaa nu ke Bojuu Ɛ bó eceè diewe Bojuu le nee le?”

¹⁵ Me nto njemyi ê Bitá nonen Ɛ è nu kecey Ɛ bee bó nu boom bo Bojuu le bo won e. Ke bese nu bonyii bô yaa nu ke Bojuu bô bó yene Ɛ è nu bonyii bô befe ke.

¹⁶ Geen Ɛ bese kee ke Ɛ ke Nyo' joo wee Ɛ wvú nu teyey njefo wvú geele bonci bo Bojuu le ke. Wvú joo njefo wvú nu Ɛ lese fitele yì Jisos Klistu le. Ɛ bese kebee Ɛ lese ten fitele yì Klistu Jisos e wvu Ɛ bese enù teyey ê Nyo' ejise nje fitele fi bese lese yì ye le, Ɛ è yaa nu nje bese geele bonci ke, njefo ke wee geele bonci é Nyo' ke eyuu ejo wvú le wvú nu teyey ke.

¹⁷ Ɛ bese momte keenu teyey ê Nyo' ejise nje bese nu bonyii bo Klistu le, bonyii Ɛ bvuu Ɛ no yene ke Ɛ bese nu bonyii bô befe njefo ke bese geele bonci bo Bojuu le, tu fí fen nu Ɛ Klistu tomte kebefe? Ke fí nu naa lo nonen ke!

¹⁸ Ɛ me ne Ɛ mbvuu Ɛ no n'yoote fiee Ɛ me nto nsaw wase, tu fifie dunçi Ɛ me njayte lo.

¹⁹ Fiee fi nu, nu Ɛ ê keba ke bonci le nu Ɛ me nu wase nkfusay, Ɛ è yu bonci me, me Ɛ nkpwew wvu Ɛ me enceè wase no Nyo'

gomte.

²⁰ Ɛ nulo é me engay Ɛ bó to nu Ɛ ta wase me yì kentam e Ɛ me nkpwew bee Klistu. Ke nshii wvú me kenke keseen bvuu nu wem ke. Ɛ cee wase Klistu yì yem e. Ɛ nshii wvú me kenke keseen yì yem e nu wvú fitele fi me nlese yì Waa Nyo' le wvú to nu Ɛ dunce kenkonen fô me le nya ekole kew keekpwew nje yem.

²¹ Ke è nulo é me ntune mbuwma Nyo' ke. Ɛ è nu Ɛ è nelo é wee enu teyey ê Nyo' ejise njefo wvú geele bonci, ke tu kpwe Klistu to nu ecici.

3

Bonci noo keelese fitele yì Klistu le

¹ O oo bonyii bo Galëshia, ben nu la biyun nen? Wee nu Ɛ low ben e? Ɛ nu ke ben bó nu Ɛ nele wase baan no bó to taé Jisos Klistu yì kentam e ben Ɛ yen lo endan e?

² Me ngomte keembife fiee fimwaan ê ben. Keyoy ke Nyo' le to to yì yene le njefo ben to gee no bonci gayte nuu njefo ben to nu Ɛ bee fiee fi ben to yuwee, lese fitele yì dvú le Ɛ?

³ Ben yunsene la nen? Ben kew fiee bó Keyoy ke Nyo' le, Ɛ no nu wase keseen Ɛ ben nu ke emese Ɛ è nu bó mvungay mvunen e?

⁴ Ben to yen ngew Ɛ è nu wvu ecici le? Kecey, ke è to nu wvu ecici ke.

⁵ Nyo' wvú nyaa Keyoy kew ê ben bvuu gee binghaw bi mwem e ê ben entelen, gee nonen njefo ben geele bonci nuu njefo ben nu Ɛ yuw saaka wvu ekume Klistu Ɛ lese fitele yì ye le Ɛ?

⁶ Ɛ nu no bó san ekume Aba'am ê Nwa' Nyo' le Ɛ,

“Wvú to nu Ɛ lese fitele yì Nyo' le, Ɛ Nyo' mum jo wvú Ɛ wvú nu wee wvu teyey.”

⁷ Ben eyen Ɛ Ɛ è nu bonyii bô nu Ɛ lese fitele yì Nyo' le bó looci nu kfu di Aba'am e.

⁸ Nwa' Nyo' to nu Ɛ yuu wase dunce Ɛ Nyo' nu ke ejo bonyii bô yaa nu ke Bojuu Ɛ bó enù teyey ê wvú ejise nje fitele fi bó nu Ɛ lese yì ye le. Ɛ wvú mum fewce saaka wvú jee wvun ê Aba'am Ɛ è bee lo gayte Ɛ,

“Me nu nke embuw bitum bicii bi yî ekole ke nshê le nje yo.”

⁹ Nonen, fî ε no nu le bonyii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le nu ε Nyo' ε buw ten bó no wvú to buwεε Aba'am wvú to nu ε lese fitele yî ye le.

¹⁰ Bonyii bocii bò yene le bó nulo enu teyteny ê Nyo' ejise njefo bó gεele bonci nu ε bó tuule lon yî bikuu bibole, njefo bó nu ε san le,

“Wee tfuu wvú baa ecee no bó san ê Nwa' bonci le
gee no bonci bocii gomte,

nu ε wvú tuule lon yî ekole kew e.”

¹¹ Fî ε mum ε no dunji naa endan le ke è nulo é Nyo' ejo wee le wvú nu teyteny nje mweten gεele bonci ke. E nu fîε fî bó nu ε san le,

“E nu ke wee wvú Nyo' nu ε jo le wvú nu teyteny nje fitele fî wvú lese yî ye le wvú nu ke ekenke nshii.”

¹² Ke bonci kenke fîε keege bó nlese fitele yî Nyo' le ke, njefo “Wee wvú gεele bonci nu ke ecee bii ke ε è nu bó le.”

¹³ Klistu to nu ε sum beene can lon wvú bonci too dvú le. Wvú to nu ε tuu bolon bosεεbeene yî ekole kew e, ε è nu no bó san le,

“Lon nu yî wee wvú bó nu ε njeyse yî kete le.”

¹⁴ Wvú to ge nonen, wvu le mbuwma wvú Nyo' to nyaε ê Aba'am eto ten fô bonyii bó yaa nu ke Bojuu le nje Klistu Jisos, é beene bó nu ε lese fitele yî ye le ekenke ten Keyoy ke Nyo' le kè wvú to kawεε.

Ke bonci nulo ekose nkawma Nyo' ke

¹⁵ Boom bo bwεεm e, beene ejo kenfewsεn yî mwεεm mvú bonyii ké no gee le. E bonyii seyse wase fîε ε die kelew, tu ke è nulo é wee ebvuu ekose kenεε ebise fîε yî dvú le ke.

¹⁶ Ekumε nkawma wvu Nyo', nu ε wvú to kaw ê Aba'am bó wan wvú nu ke ebuy ê kfuu diew e. Bó baa san le, “Wvú nu fô boom bó nu ke ebuy ê kfuu diew e ke”, fî dunji le bó nu nteen ke. Fî dunji le fô jemyi ekumε wan mwaan. E wan wvun nu Klistu.

¹⁷ Fîε fî me ngomte keenjay nu le, Nyo' to nu ε ge nkawma wvun, ε bilum ke fey gee ne bó kecow mbaanshe (430) ε wvú se nya bonci. No fî nu nonen, ke è nulo é bonci bó to toε wase ejim ebvuu eto ekose monkan mò Nyo' to gbwoleε fwele, ege é fîε fî wvú to kawεε ela εcici ke.

¹⁸ E fî fen nu le wee nulo ekenke nnya yin ε è nu ke seke wvú gεele bonci, ke tu ke ε bvuu beε le Nyo' to kaw lo bonyii dvú ke. Geenεn, Nyo' to nya nnya yin ê Aba'am bii no wvú to kawεε wvú dvú.

¹⁹ Shiee bonci è no nu la? Bó to bise bonci keedunji mwεεm mvú bonyii jayte ε kew nonen gen buy naa seke wan wvun wvú Nyo' to gee nkawma wvun ekumε wvú nu ke eto. E Nyo' mum nya bonci ban ê bonceendaa bew mum nya can wee mvu le le wvú efese ê bonyii.

²⁰ Ke ben kee le é bonyii ne ε no seysee fîε ε wee mvu nu è bó entelen, tu wvú nu fô bó le bocii. Geenεn, Nyo' nu ke mwaan.

²¹ No fî nu nonen, tu è nulo é nci Nyo' ebvuu ekose fîε fî wvú to kawεε le? Ke è nu naa lo é fî enu nonen ke! E nci mvu to nu dvú wvú nulo enya nshii, tu è nulo é wee enu teyteny ê Nyo' ejise nje wvú gεele bonci cεεy cεεy.

²² Geenεn, Nwa' Nyo' gayte le wee tfuu nu nfwa ekuse jo bibefe. Fî ε mum ε no nu le nkawma wvú Nyo' to kawεε fô wee wvú nu ε lese fitele yî Jisos Klistu le, nu ε è nu ke ekenke ke wvuwe wee wvú nu ε lese fitele yî ye le.

Bonci to nu diewe nde wan e

²³ E to nu fwele ε Jisos baa to wase wvu le bonyii eleese fitele yî ye le, ε bonyii nu è bonci kuse ε bó ε kay bó diewe bonyii bo ncaw e ε no cεyte, gen buy seke Nyo' ke edunje Jisos é bó eleese fitele yî ye le.

²⁴ Bonci to nu diewe nde wan wvú to shee bó bonyii nci gen buy seke Klistu to toε wvu le bonyii eleese fitele ε è nu yî ye le é Nyo' se jo bó le bó nu teyteny ê wvú ejise.

²⁵ No Klistu nu ε to wase bonyii ε no leese fitele yî ye le, tu ke beene beε can nde wan wvun e ke.

²⁶ Ben bò nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos nu wase boom bo Nyo' le nje fitele fi ben nu ε lese yî Klistu le.

²⁷ Ben ekeè le wee tfuu wvù bó nu ε lese wase ê joo ε taashε wvù bó Klistu nu ε wvù ε tu wase bó Klistu fiεε fimwaan.

²⁸ Kε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu wee Juu kεnεε wee ketum kε. Kε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu nfwa kεnεε waa yew kε, ε kε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu diemsen kεnεε kpwoon kε. Ben bocii nu wase fiεε fimwaan yî Klistu Jisos e.

²⁹ No ben nu wase bonyii bo Klistu le nonen, tu ben nu wase boom bo Aba'am e, ε ben nu ke ekenke mwεem mvù Nyo' to kawεε Aba'am dvù.

4

¹ Fiεε fi me ngayte nu le, ε wee nu keeke edie bvushεw bvù ice le, geenen bεε wan caan, tu kε jεey jεey nu dvù bó nfwa ice naa no è cim kenke wvù bvushεw bvudvu kε.

² Wvù nu eyaw kε enu ê bonyii bomew taale fô wvù le ε bvushεw bvudvu nu can bonyii bomew e ε bó taale fô, egen ebuy kefew kè ice seyse le.

³ E nu kε no fî nu fô beene le. E to nu seke beene to nu diεwε boom bo caan e, ε beene no nu bonfaw bo mwεem mvù saake yî won wvun e. *

⁴ E kefew ke dīoo loocε kocen, ε Nyo' tum waa we ε wvù to, ε kpwoon boo wvù, ε wvù no nu ten ê bonci kuse.

⁵ Wvù to to wvu le wen esum bonyii bò nu ê bonci kuse ε Nyo' emum ejo beene diεwε boom bew e.

⁶ No Nyo' jo wase beene diεwε boom bew e nonen, ε mum ε ciinse Keyoy ke Waa we le kí ε to yî yese beene le, ε ge beene ε no tenε wvù le. "Abba, Icee wese!"

⁷ Fî nu le Nyo' nu ε ge wase ben ε fanε yaa bvuu nu bonfaw kε. Ben nu wase boom bo yew e. No ben nu wase boom, tu fî nu le ben nu ke ekenke mwεem mvù wvù gεke fô boom bew e.

Baul fane le bonyii bo Galeshia nu ejay je

⁸ E to nu fwele seke ben to baa kee wase Nyo' kε, ε ben no lemte bvunfaw can

mwεem mvù ben to joo le è nu bonyo' se è nu bonyo' ηkuuη.

⁹ Geenεn, keseen no ben nu ε kiεε wase Nyo', kεnεε le keseen no Nyo' nu ε kiεε wase ben no me mbee keen gay, ben ε ghan nεε ε se no gomte keetuu jim fô bonyo' bo εcici ban e bò nu se bó kenke mvun gay ηkuuη. Ben gomte keebvuu etuu bonfaw bo bonyo' bodvu ban e nje la?

¹⁰ Ben gεεle mbam εdiuw yomew le è nu yo baay baay, bamte kee yimi, bamte bifew bimew yî kelum e, bamte bilum nje la?

¹¹ Ben gee nen ε me nfane baay le lemme diem di me nlem ê ben entelen nu ε la εcici.

¹² Boom bo bwεem e, me ηkule lo can ê ben le ben ekumen enù kε diεwε no me nu ekumε bonci, kε no me nto ηkumenεε no nu diεwε ben e seke ben to nu se bonci. Ben to ke baa ege wase fiεε fi befe fô me le kε.

¹³ Ben kee le seke fwele wvù me nto nfewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben nu njefo me nto nu beene ncemte.

¹⁴ E naa no me nto nu yî kencem e nen, ε kí nu diεwε mmom e ε yî ε to fô ben e, ben to baa elewte, kεnεε nyensee me kε. E ben kaa fiisen lo me naa kε diεwε nceendaa Nyo' mvu kεnεε diεwε Klistu Jisos e keβεε.

¹⁵ Ben to yuuke njon bó me sekekε, è kooyi la keseen? E nulo ε me engay le ε bó to gay lo le ben ebaayε ejise eyene enya ê me, è ben ebaayε lo ε je fen nu dvù.

¹⁶ Me nu ε ntu wase wee bvuban fô ben e no me nseje keceey ê ben e?

¹⁷ Bonyii ba gomte keedunçi le bó kenke shiee fô ben e baay, geenεn ε bó gomte ben yî fiεε le ε è yaa nu fî jee kε. Bó koonke le beene egawsen ε ben ekenke wase shiee ε è nu fô bó le.

¹⁸ Fî jee le wee ekenkε shiee fô wee le yî fiεε fî jee le. Fifi nu len sekeci ε è yaa nu kε seke me nu beene maan kε.

¹⁹ Boom bem bò nu shém yem, è nu kε diεwε me mbεε embvuu enkεw lo lume dinen, en'yen ηgew engen embuy no nce Klistu nu ke enu yî yene le!

²⁰ Wee ejo ε me mbe nu beene keseen, ε me nse ηkiεε je yî me enjeme jó ê ben. Fiεε

3:27 Lum 10:12; 1Kol 12:13; Kolo 3:9-11 3:27 Lum 6:3; Efe 4:24 3:29 3:7, 14, 18; 4:7 4:3 4:9-10 * 4:3 Mwεem mvù saake won wvun nelo enu bonci noo biyoy. 4:4 3:13; Jon 1:14 4:6 Lum 8:15-16 4:7 Lum 4:13; 8:17 4:8 1Kol 8:4-6 4:9 Efe 1:21; Kolo 2:8-23 4:9 1Kol 8:3; Kolo 2:15 4:10 Dito 4:19; Lem 7:42; Lum 14:5 4:12 1Kol 9:19-21 4:13 Lem 16:6; 2Kol 12:7 4:17 1:7 4:19 1Kol 4:15

fì ben ge fin nu ε bvufee ε la lo me.

Jεy jεy boom bo Aba'am e

²¹ Ben bò gomte keenu ê bonci kuse, ben ke see ê me, ben yuuke ke fiε fì bonci jemiyi?

²² Bó nu ε sanj le Aba'am to kenke boom bolemse bofεε, ε wvú to boke mvu bô nfwa, boo wvumvu bô kpweε wvú leyεen.

²³ Nfwa wvun to boke wan ke no bó ké no boote boom bocii. Geenε ε kpwoon wvú leyεen boo we bii nkawma wvú Nyo' to gee le.

²⁴ ε nulo é beene ejo fiεε fin diewe kenfewsε ke fiεε le. Bokεε bo bofεε ban dunji monkan monfεεm. 'Aga wvú to nu nfwa joo bvudvuu bvum monkan mò Nyo' to gbwoleε bô bonyii bo Israel yí kum wvú Sinay e. Bonyii bocii bò nu ekuse jo monkan modvu nu bonfaw.

²⁵ No 'Aga joo bvudvuu bvum monkan mo yí kum wvú Sinay wvú nu wonj wvú Alebia le, wvú bvum joo ten bvudvuu bvum kelaante kè Jεusalem wvu keseen e, njefo bonyii bo ê kelaante kedvu le bocii nu bvunfaw e ê bonci kuse.

²⁶ Geenε ε bonyii bo Jεusalem wvú nu wvu fowe le yaa nu bonfaw kε. Wvuwe Jεusalem nu bwee wesebeene.

²⁷ ε nu fiεε fì bó to sanjεε le,
“Wo wvú kpwoon wvú nu kase yaa boote kε, è lanlanè.
Wo wvú ke baa lum wase wan, è kpwaakè dikie.

ε keè le boom bo kpwoon wvú bó nu ε base jim ê wvú le
nu ke eduule fele bo kpwoon wvú nu bô dweese le.”

²⁸ Nonε boom bo bwεεm e, ben nu boom bo Nyo' le bii no Nyo' to kawεε lenlen no Aba'am to bokεε Aysik bii no Nyo' to kawεε.

²⁹ ε to nu kefew kedvu le ε wan wvú bó to bokεε no bó boote boom bocii no bone bikaa ejim jo wvú è to nyaε Keyoy ke Nyo' le mvungay ε bó se boo wvú. ε nu ke ten lenlen fiεε fì kooyi keseen.

³⁰ Bó sanj ê Nwa' Nyo' le ekumε fiεε fin le la? Bó nu ε sanj le,

“Kunε kpwoon wvú nu nfwa bô waa we bocii,

njefo ke waa nfwa nulo ke egaw bvushεw bô waa kpwoon wvú leyεen e kε.”

³¹ No fì nu nonε boom bo bwεεm e, fiεε fì me njemyi ficii dunji le ke beene nu boom bo kpwoon wvú nu nfwa le kε. Beene nu ε è nu boom bo kpwoon wvú leyεen e.

5

Klistu nu ε bvuse wase beene yí bvunfaw e

¹ Klistu to nu ε bvuse wase beene yí bvunfaw e. Wvú to bvuse nεn, wvu le fo beene ebvuu enù yí bvunfaw e ekuse jo bonci kε. Nonε ben emum eleemè temyi. Fo ben ebvuu ebee eley ekuse jo kemmbunj ke bvunfaw e kε.

² Ben eyekε eyuw fiεε fì me wvú Baul nu enjeme. ε ben benje lo le bó etfuse ben yew é ben se no nu teyey ê Nyo' ejise, tu fiεε fì Klistu to gee fô ben e nu εcici.

³ Me mbvuu njemyi nciise le wee wemen wvú nu ε bee le bó etfuse wvú yew ekeè le wvú kenke keegεlè bonci bo Bojuu le bocii no bó nu.

⁴ Ben bocii bò gomte keenu teyey ê Nyo' ejise ε è nu nje ben gεεle bonci, ekeè le ben nu ε gawsεn wase bikuu binεn ben ε bo Klistu. Ben nu ε lanj wase mbuwma Nyo'.

⁵ Fô beene le nu ε fiεε fì beene taale fwe yí dvú le nu le Nyo' nu ke ejo beene diewe bonyii bò nu teyey ê wvú ejise le. Fifi nu fiεε fì Keyoy ke Nyo' le kè lemte yí yese beene le fele yí fitele fì beene lese yí Klistu le nu ε ge le beene ecεyte.

⁶ Ben ekeè le é wee nu ε wvú ε taashε wase bô Klistu Jisos, ε wvú nu ε bó ε tfuse wvú yew kenεε bó baa tfuse wvú yew kε, tu ke fife kenke fiεε keεge kε. Fiεε fì nu shiee le nu fitele fì wvú lese yí Klistu le ε no dunji yí kenkonεn e.

⁷ ε to nu fwele ε ben gee naa len. ε ge yεε ben ε se lu keebii keεεy e?

⁸ Kε è ge Nyo' wvú to tenεε ben fifi fiεε kε.

⁹ Kε ben kumyi ngan wvú bó ké no maa le, “Kekuu kemwaan ε befe bô ntwaw?”

¹⁰ Me ngeele bvufee yî yene le nje Tata le ke ben nu ebi fiεε fi bonyii bomew gayte le efey fi è gayte me ke. E wee we wvù bvunsee bvufee bvunen, kenεε è nu yεε, nu ε Nyo' nu ke elan ngeew yî ye le.

¹¹ Boom bo bwεεm e, é è be nu le me mbεε nfewci le bó etfuuse bonyii yew ε bó se nu teytey ê Nyo' ejise, é bonyii ebvuu ebone bikaa ê me ejim nje la? Ke tu fiεε fi me nfewci le Klistu to nu ε kpwe yî kentam e fin ε bonyii yuuke ε fî kaa saase lo bó yaa be bεε dvú ke.

¹² Fo bonyii ba bò jewsee ben le bó etfuuse bonyii yew e, nu ε me ngomte le bó emεse eson lo bikuu bibole.

¹³ Boom bo bwεεm e, Nyo' to nu ε tee wase ben wvu le fo ben ebvuu elemtè bvunfaw ê bonci kuse ke. Geenεn, no ben yaa bεε bvunfaw e ê bonci kuse nonεn, fo ben emum ejo le ben nulo egee no nyam ye yene gomte ke. Ben elemtè ε è nu fô boom bo bwee wene le yî kenkonεn e.

¹⁴ Ben egeè nonεn njefo bonci bocii nu ε taashε yî wvun wvu mwaan e le, “E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

¹⁵ Geenεn, é ben nε ε no nasene ebenεben diεwe bwé le, ε wee gomte keedie lo waa bwee, ε ben no yenè fô ben ke enε eyuwyε bikuu binεn.

Ke wee wvù cee no Keyoy ke Nyo' le dunji ké bvuu no gee no nyam ye gomte ke

¹⁶ Fiεε fi me njemyi nu le, ben eceè biî ε è nu no Keyoy ke Nyo' le dunji ê ben, nonεn ben saa ebvuu egeè ε è nu no nyam ye yene shieele le ben egeè ke.

¹⁷ Me njemyi nen njefo ke fiεε fi nyam ye shieele nu fi Keyoy ke Nyo' le shieele ke. E ke fi Keyoy ke Nyo' le shieele nu fi nyam ye shieele ke. Ke mwεεm mvu mvunfεεm mvun nu yî fiεε le fimwaan ke. E nu fiεε fi ke è nulo é ben egeè fiεε fi ben gomte ke.

¹⁸ E ben cee biî ε è nu no Keyoy ke Nyo' le dunji ê ben, ben saa ebvuu enù ekuse jo bonci ke.

¹⁹ Mwεεm mvù nyam ye ké no shieele nu ε bonyii yaa maa mvú ke. E nu keejaanke kenjan bò keekpwawci mwεεm ekumε kenjan noo keecee nce nnyεn kenjan.

²⁰ E è bvuu nu keebunlee bonyo' bo εcici bò keelaale kenεε fiεεnke diam. E è bvuu nu keebanene, nyamte kenyam, ghεeke kenghew, kenke shém yî ton'yεen bò fô wee le keekpwawci ke ε è nu ekole kew. E è bvuu nu keegawsene bonyii noo fô wee le keegaw bonyii ekenke ye ngoo.

²¹ E è nu tεn keebene kendon, wuu mbvuum ε mó koole bò keewukene yole noo keegee mvumew mwεεm diεwe mvumvun e. Me ε no njemyi nciise lo no me nto njemyεε wase fwele ê ben le, ke bonyii bò gee mvumvun mwεεm yaa nu ke ekenke bvudvuu εnte jo bvunfon bvù Nyo' le ke.

²² Geenεn, ε mwεεm mvù nen'yi fô Keyoy ke Nyo' le nu mvun, kenkonεn, nlanlan, nyεkeey, shém yî kuulεen, fitele fi jee, kenje kè jee, keeleeme yî kecεy e,

²³ keebonene kenje, noo keekemsene bò ekole. Ke nci mvu nu dvú wvù kicine mwεεm mvun ke.

²⁴ Bonyii bò è nu bo Klistu Jisos e nu ε ta wase nyam ye yibo bò mwεεm mvù befe mvù nyam ye yî nyεte shieele yî kentam ke Jisos e.

²⁵ No beene cee keseen yî mvungay mvu Keyoy ke Nyo' le, beene emum egeè mwεεm biî ke no Keyoy kedvu dunji.

²⁶ Fo beene ebenseè ye yî εcici ke. Fo beene egeè ε mvuntelem beete bonyii bomew ke. Fo beene ebenè kendon bò bonyii bomew ke.

6

Bonyii bo Nyo' le efici bikuu bibole

¹ Boom bo bwεεm e, é ben nε ε yen ε wee mvù ben e ε ge fiεε fi befe, é ben bò cee nce no Keyoy ke Nyo' le dunji mom keetefe wvú é wvú ebuy ê kebefε kedvu εnte. Geenεn, wee dioo teete no teete wεε eyεnè fo wvù tεn eley mmom e egbwe.

² Ben efici boom bo bwee wene le bô bonɣew bobole. E ben gee nonen tu ben geele nci Klistu.

³ E wee joo ekole kew le wen nu fiɛɛ, se wvú nu fimwɛɛɛn ŋkuuŋ, tu wvú lɛɛle kɛ e è nu ekole kew.

⁴ Wee tfuu etaa mwɛɛm mvù wvú gee, eyen laa wen gee len e. E wvú fɛn gee len, é wvú se no saale ye fô ekole kew e. Geenɛn fo wvú esaalè ye fewsene ekole kew bô wee mvu kɛ.

⁵ Ben ekeè le wee tfuu kɛŋke keetuule bwew bvujitɛ.

⁶ E wee yɛɛyi wee bô diɛw Nyo', é wee wvù bó yɛɛyi wvú gaw mwɛɛm mwew mvù Nyo' nya wvú dvú nya wee wvù yɛɛyi wvú wvudvu dvú.

⁷ Fo ben elɛɛlè bikuu binɛn joo le Nyo' nu keyuŋ kɛ. Ben ekeè le fiɛɛ fi wee jewyi nu kɛ fí fi wvú nu ke egbwele.

⁸ E wee jewe ye ŋgow e è nu fiɛɛ fi nyam ye ye gomte, tu wvú nu ke egbwele kɛ e è nu fiɛɛ fi nyam ye ye nyaa fi è nu kpwe. E wee jewe ye ŋgow e è nu fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le gomte, tu wvú nu ke egbwele nshii wvù mɛy lo wvù Keyoy ke Nyo' le nyaa.

⁹ Fo beene ke ewɛle keegɛ mwɛɛm mvù jee kɛ, njefo kefew nu ke eto ekocɛn é beene ekeŋkɛ sɛw wvudvu fɛn é beene baa edose kɛ.

¹⁰ Nonɛn yí kefew e kecii kè beene kɛŋke je, e beene no geè kɛ mwɛɛm mvù jee fô bonyii bocii le efey mvunciim fô boba bò nu è kfuu di bonyii bo mbee le.

Ngayma Baul fô Bonyii bo Galeshia le

¹¹ Ben nu e yen no ejise ŋwa' yo fɛn nu e fanɣɛn e? E san me bô kebo kem.

¹² Bonyii ba bò kane le bó etfuuse ben yew nu bò gomte keesaale ye yí mwɛɛm mvu yí nyam ye le, e bó gee nonɛn wvu le fo bonyii ke ebone bikaa é bó ejim nje bó fewci le Klistu to nu e kpwe yí kentam e.

¹³ Naa kɛ bonyii bò bó nu e tfuse wase bó yew yaa cim geele bonci bocii kɛ. Geenɛn e bó gomte kɛ le bó díoo e tfuse ben yew

emum ekfune gvuw le ben nu e ge fiɛɛ fi bó shieele yí yene le.

¹⁴ Geenɛn fô me le, kɛ è nu naa lo é me ŋke en'yuu enkfune gvuw yí fiɛɛ fimew e efey yí saaka wvù le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to nu e kpwe yí kentam e kɛ. E nu fiɛɛ fi mwɛɛm mvu yí nshɛ le nu e kpwe wase fô me le, me e ŋkpwe tɛn fô mvù le.

¹⁵ E wee nu e bó e tfuse wvù yew kɛnɛɛ bó baa etfuse, tu kɛ fifiɛ kɛŋke fiɛɛ keege kɛ. Fiɛɛ fi kuuke nu le Nyo' eseyse wee é wvù enù wee wvu fwɛ.

¹⁶ Kembonɛn ke Nyo' le bô shen ye eto fô bonyii bocii bò bii je yin e, bò nu wase bonyii bo Israel bo Nyo' le.

¹⁷ E kew keseen e e ɣɛn lo, fo wee ebvuu eshiike me kɛ, njefo bolule bò nu yí yɛm e duŋci le me nu wee Jisos.

¹⁸ Boom bo bwɛɛm e, me mbunlee le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bô kembonɛn kew é kí efici biyoy binɛn. Fí enù nonɛn.

Nwa' wvù Baul to san εε ê
kentaashε ke
Εfesus
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Εfesus
wvun e

Nwa' wvun to san Baul, waa ntum Jisos fô bonyii bo mbee le bo ê kelaante kè Εfesus e. Εkole ke fiεε le fi nu ê nwa' wvun e nu nseyse wvù Nyo' to seyseε le wen nu ke ebaance mwεem mvunciim mvu fowe bô mvu fokuse egεε ê Jisos ekuse. Baul nu ε nele no fî to ghanεε ε bonyii se no nu yî kentaashε le bô bo Nyo'. Wvù nu ε dunce no Nyo' Tata to cawεε bonyii bew, lεεshε bibefe bibole fele yî Jisos Klistu wvù Waa we le, bô no wvù to geε nciise we yî bó le wvù è nu Keyoy ke Yuule. Wvù nu ε dunce jé le jé le no kentaashε ke bonyii bo Nyo' le nu wee mwaan yî Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1-2 Kenkewce

1:3-3:21 Ntan wvù Nyo' to kenke fô Klistu le noo fô kentaashε ke bonyii bo mbee le

4:1-6:20 Nshii bonyii bo Klistu le wvu fwε

6:21-24 Kemεse

¹ Ε nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yî nkon wvù wvu Nyo' le.

Me nsaanke nwa' wvun fô bonyii bò è nu bo Nyo' le bo Εfesus bò leeme yî fiεε le fimwaan yî Klistu Jisos e.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô nyεkeey.

Mbuwma wvù fici biyoy bi bonyii bò nu ε taashe yî Klistu le

³ Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu ε buw beene bô mbuwma tfuu wvu won wvu we le wvù fici biyoy bisεεbeene njefo beene nu ε taashe yî Klistu le.

⁴ Ε Nyo' se keenu keebom won nu ε wvù to caw wase beene le beene etaashε beene bo Klistu, eyuule, nu se nlom ê wvù ejise. Yî kenkonen kew e,

⁵ nu ε wvù to seyse wase keeke ejo beene le è nu boom bew fele yî Jisos Klistu le. Wvù to ge nonen, bii fiεε fi wvù to gomte le fi enù le.

⁶ Ε è to nu wvu le mbense egεnè ê wvù yî mbuwma we wvu baay wvù wvù nu ε nya ê beene εcici fele yî Waa we wvù nu fitele fiew e.

⁷ Wvù to sum beene can ngew e ε è nu bô elemε ke Waa we wvun e. Fi nu le, wvù nu ε lεεshε bibefe bisεεbeene, bii mbuwma we wvù kuuke naa baay e,

⁸ wvù wvù tfuwεε lo yî yese beene le. Wvù to ge nonen bô bvufee bvucii noo nkpawce we tfuu.

⁹ Nyo' nu ε ge wase beene ε kiεε fiεε fi wvù gomte fi to shee nu ê kenylε le. Wvù ge bii fiεε fi jee wvù le no wvù to seyseε keeke ege fele yî Klistu le.

¹⁰ Wvù to seyse le kefew nu ke edioo ε to wase ε kocen ε wen ebaance mwεem mvunciim kenεε è nu mvu fowe, kenεε mvu fokuse, egεε ê Jisos ekuse.

¹¹ Ε nu ten nje Klistu wvù Nyo' to cawεε bese keenu bonyii bew. Wvù to caw no wvù to seyseε wase ε è bεε lo bii nkpawce wvuwe le ke lenlen no wvù ké no gee mwεem mwew mvunciim bii ntan wvuwe bô nkon wvuwe le.

¹² Fî to nu nonen, wvu le bese bò to nu bonyii bo fwe keegεε bvufee yî Klistu le ke eceè nce wvù egeè ε bvukuke bvù Nyo' le yen'yi, ε mbense gene ê wvù.

¹³ Ben ten to nu ε taashe yî Klistu le seke ben to yuwεε diεw yî kecεy yî è nu saaka wvù jee wvù to toε bô mboyma fô ben e. No ben yuwεε nonen, mum lese fitele yî Klistu le, ε Nyo' ge nciise we yî yene le wvù è nu Keyoy ke Yuule kè wvù to kawεε bonyii dvù.

¹⁴ Keyoy ke Yuule kin nu ketfun ke bvushεw bvù beene nu ke ekenke le. Ε beene nu ke ekenke seke Nyo' ε mεse ε sum bonyii bò è kenke wvù yî ngew kebefε le.

Nonen, é bvukuké bwew eyen'yi é mbense gene ê wvú.

É Baul nya keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Efesus e

¹⁵ Me nu é n'yuw wase ekumé fitele fi ben nu é lese yî Tata Jisos e, noo kenkonen kè ben kenke fô bonyii bocii bò è nu bo Nyo' le. É nêe fié fi ge,

¹⁶ É me nké ndioo mbunlee no nkumyi ben ê bunle yem e. Me nke mbaa enlu wase keenyaa keyoone ê Nyo' ekumé ben ké.

¹⁷ Me mbunlee le Nyo' wvú nu wvu Tata wesebeene wvú Jisos Klistu, Nyo' wvú nu Icee bvukuké, enya ben bô keyoy ke bvufee le, eyene ejise eyene é ben ekié wvú ntay.

¹⁸ Me mbvuu mbunlee le wvú eyuuse bvufee bvunen é ben ekié fié fi ben taale fwe yî dvú le, fi è nu fi bó to tené ben nje fi, ebvuu ekié bvukuké bvú baay bvú bvushéw bvú bonyii bò è nu bo Nyo' le.

¹⁹ É me mbvuu mbunlee le Nyo' eyene bvufee bvunen é ben ekié mvungay mwew mvú fele mvungay mvunciim. É nu mvungay mvun mvú wvú lemte dvú fô beene bò nu é lese fitele yî ye le, é è nu mvungay mvu baay.

²⁰ É è nu mvungay mvudvu mvun mvú wvú to lemé dvú bvuse Klistu yî kpwe le, bense wvú shike é ébo kew ke écéy e won wvu we le.

²¹ Klistu kuuke fele naa lo mwém mvú saake fowe mvunciim noo bvunfon noo mvungay noo bvukuké bvucii. Wvú bvuu kenke diee di kuuke fele naa lo ediee ecii yô bó teje bonyii dvú. Ké wvú nu nonen é è nu ké yî kefew kin e maan ké. Wvú nu ke enu ké nonen kefew kè too le.

²² Nyo' nu é géé mwém mvunciim ê wvú ekuse, é bvuu é géé wvú le wvú enú ekolé ke fié ficii fi kentaashé ke bonyii bo mbee le.

²³ Kentaashé ke bonyii bo mbee le kin nu ye Klistu. Klistu é mum é yinşen yî kentaashé kin e kí é kocen, é è nu wvú wvú gee é mwém mvunciim yinşene kocine é je le yicii.

2

Nyo' to nu é taashé beene bo Klistu bvuse yî kpwe le

¹ É to nu fwele, é ben nu bonyii bò nu é kpwe wase é keyoy e nje bojay bonen bô bibefe,

² Bi ben to cee gee le. Ben to cee bii é è nu je yî bonyii bo yî won wvun e cee, bvuu bii nfon mvungay mvu yî fwefwe le. É nu wvú keyoy kekíe kè lemte keseen yî bonyii bò temyi bikuu bô bo Nyo' le.

³ É nu ké ten no beene bocii to shee cee. Beene to cee gee mwém mvú nyam ye yî nyte shieele, bii mwém mvú nyam ye bô bonkpawcé bosébeene gomte le beene egeè. Beene diéwé bonyii bo boyuum to nu wase lo bonyii bò shém effuuke Nyo' bô bó, ké lenlen diéwé no wee wvu wum tfuu nu.

⁴ Geenén Nyo' wvú nu é yinşen bô shen fô beene le to nu é kon beene baay,

⁵ taashé beene bo Klistu bvuse yî kpwe le no beene to nu é kpweken wase nje bojay bosébeene. Nyo' to boyse ben é è nu nje fitele fiew fi jee.

⁶ No wvú to taashé beene é bo Klistu Jisos bvuse yî kpwe le nonen, mum bense beene shike beene é bó won wvu we le.

⁷ Wvú to ge nonen wvu le é ke edioo enu yî kefew kè too le, é wvú eduncé mbuwma we wvu baay wvú è nulo wee saa efewsén ké. Mbuwma wvun nu é wvú é duncé wase é beene nje fitele fiew fi jee fele yî Klistu Jisos e.

⁸ Ben ekeè le Nyo' to boyse ben é è nu nje fitele fiew fi jee fele yî fitele fi ben to lesé yî Klistu le. Ké fin nu é è to ge ben ké. É nu nnya Nyo'.

⁹ Ké è to nu nje lemme dimew di wee to lemé sé kenke wvu le wee mvu ke ené esaale ye ké.

¹⁰ Fié fi nu, nu le beene nu no bó nu nen, é è lem Nyo' bô ébo kew. Wvú nu é taashé beene bo Klistu Jisos é ge beene é no nu bonyii bo bofé, wvu le beene elemte

1:16 Kolo 1:3 **1:17** 5:17; Bnqn 2:6; Kolo 1:9-10 **1:18** 4:4; Kolo 1:12 **1:19** 2Kol 13:4; Kolo 2:12 **1:20** Lem 2:33; Kolo 3:1 **1:21** 6:12; Lum 8:38; Gal 4:8-9; Kolo 1:13, 16, 20; 2:9-10, 15, 20 **1:22** 1:10; 4:15; 5:23; Mben 8:6; Kolo 1:18; 2:19 **1:23** 2:16; 4:1-16, 25; 5:30; 1Kol 12:4-11, 27; Kolo 2:19; 2:14, 18; 4:1-6; Kolo 3:15; 3:19; 4:10 **2:1** 2:5 **2:2** 6:12; Jon 12:31; 14:30; Lem 26:18; 1Jon 2:16 **2:3** 5:6, 8; Lum 1:28; Kolo 3:6 **2:4** Lum 8:39; 9:16; Jem 5:11 **2:5** 2:8; Lum 3:24; 6:13; Kolo 2:12-13 **2:6** 1:3; Kolo 2:12; 3:1 **2:7** 1:7; Lum 5:20 **2:8** Mat 20:15; Jon 4:10; Lem 15:11; Gal 2:16 **2:9** Lum 3:28; 1Kol 1:31; 2Tim 1:9; Tay 3:5 **2:10** Tay 2:14

dilemme di jee di wvú to seysεε wase ε ε beε lo le ε nu di beene nu ke ecee lemte le.

Dikfuu di difεε nu wase wee mwaan yi Klistu le

¹¹ Ben bonyii bò yaa nu ke kfuu di Bojuu le, ben ekumyi fiεε fi ben to shee nu fwele. Bojuu bò tenje bikuu bibole le bowen nu bonyii bò bó nu ε tfuse yew, to tenje ben le ben nu bonyii bò nu ntffuse. E ntffuse wvu yew wvun nu fiεε ε bó gee ke ε ε nu yi ye wee le bó can.

¹² Ben ekumyi le ε to nu sekekie, ε ben yaa kenke fiεε keege bó Klistu ke. Ke ben to nu εnte jo engoke ke bonyii bo Nyo' le bò ε nu bo Israel ke. Ke ben to kenke fiεε keege bó monkan mo nkawma le mó Nyo' to gbwole bó bó ke. Ben to nu ke lo finen yi nshε le fen yaa kenke fiεε fimew fi ben taale fwe yi dvú le ke, yaa kee ten Nyo' ke.

¹³ Geenεn, yi keseen e no ben nu ε taashe wase ben ε bo Klistu Jisos, ben bò to shee nu ncejole fô Nyo' le, nu ε wvú ε jo wase ben ε to dvú nceencee fô wvú le fele yi εlεmε ke Klistu le.

¹⁴ E nu wvú wvú Klistu keεε wvú nu ε to bó nyεkeey fô beene le. Wvú nu ε ge wase Bojuu bó bonyii bò yaa nu ke Bojuu ε tu wee mwaan. Wvú nu ε bvusse kembew ke kenkawse e kε ε nu kembanεn kε se shee nu ε beene entelen.

¹⁵ Wvú nu ε nya ye ye ε kpwe keefiwsε nci bó mwεεm mvú nci duu le bó egeε keenu bonyii bo Nyo' le. Wvú ge nonεn wvu le wen etaashe wee tfuu yi ye le ε bó etu wase wee mwaan wvu fwe yi bvudvuu bvú bonyii bo bofεε le. No wvú ge nonεn, ε mum ε to bó nyεkeey.

¹⁶ Kpwe ye yi kentam e nu ε taashe dikfuu di difεε ε to dvú fô Nyo' le yi ye le yimiaan, ε mum ε yu kembanεn kebole yi kentam e kí ε ka.

¹⁷ Wvú to nu ε to fewceε saaka wvú too bó nyεkeey ε ben bò to nu ncejole, fewce ten saaka wvudvu wvun ε bonyii bò to nu nceencee.

¹⁸ E ge wvú beene bocii ε se kenke je keeto fô Nyo' Ice le fele yi Keyoy e kemwaan.

¹⁹ Nonεn, ke ben beε botolo kenεε bonyii bò beke lo ke. Ben nu wase boom bo won e ben ε bonyii bò ε nu bo Nyo' le, nu ten bonyii bo yew e bo Nyo' le.

²⁰ E yew yin nu ε bó bom yi kenffuy kε ε nu boom bo ntum e bo Jisos e bó bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, ε Klistu Jisos keεε nu tε di buu di yew yidvu le.

²¹ E nu yi ye le wvú yew yidvu nu ε taashe ε no kuu keeke eto enu yew yi yuule fô Tata le.

²² Ben ten nu ε taashe ε yoo yi Klistu le, ε no nu bvudvuu bvú Nyo' cee fó ε Keyoy kew e.

3

Baul nu wee nfewce fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le

¹ No Nyo' nu ε ge wase mwεεm mvun fô ben e nonεn, me ε mum ε no mbunlee fô ben e. Me wvú Baul nu yi ncaw e nje saaka wvu ekumε Klistu Jisos. E me nlemte ncaw wvun nje yene ben bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

² Me nkpwaa ke le ben nu ε yuw wase no Nyo' to nu ε caw me nya lemme le me ensee ε ben ekumε mbuwma we fô ben e.

³ Fiεε fidvu fin nu fi to shee nu ε kenyle le ε Nyo' ε yene wase ejise eyεm me ε n'yεn. Me nu ε nsan wase caan ekumε fi fô ben e.

⁴ E ben tan lo, ε ben eyen fiεε fi me nkee ekumε kenyle kin kε to nu ekumε Klistu le.

⁵ E to nu fwele ε bó fanε yaa ege ε engoke ke bonyii le ke sekekie ekiεε kenyle kedvu ke. Keseen nu ε Keyoy ke Yuule ε dunceε wase ε boom bo ntum e bo Jisos e bó wvú to balεε le ε nu bew noo ε bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, bó ε kieε.

⁶ Fiεε fidvu fin nu le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nulo ebee saaka wvú jee le, ε Nyo' enya ten bó bó bvushεw bvú wvú nu ε gεε ε bonyii bew. Bó nu wase ye yimiaan bó bó, ε nkawma wvú Nyo' to geε fô Bojuu le nu wase

2:11 Lum 11:17 **2:11** 5:8; Gal 5:6; Fili 3:3 **2:12** Lum 9:4; 1Kol 15:19; Kolo 1:21-22; 1Tes 4:13; 2:19 **2:13** 2:17; 3:6; 1:7; Gal 1:4 **2:14** 2:16; 4:3; Kolo 1:20; 1:23; Lum 10:12; 1Kol 12:13; Gal 3:28 **2:15** 2Kol 5:17; Kolo 2:14 **2:16** 1:23; Lum 5:10; Kolo 1:20-22 **2:17** Yesa 57:18-19; Lem 2:39 **2:18** 3:12; Lum 5:2 **2:19** 2:12; 3:6; Ibu 12:22-23 **2:20** Mat 16:18; 1Kol 3:10-11; Mwm 21:14 **2:21** 1Kol 3:16 **2:22** 1Bi 2:5 **3:1** Kolo 1:25 **3:1** 4:1; Fili 1:7; Kolo 4:18; Flm 1, 9 **3:3** 3:6 **3:4** Lum 16:24; 2Kol 11:6 **3:5** Kolo 1:26 **3:6** 1:9-10; 2:13-14, 18-19; 3:9-11; Lum 16:25; Kolo 1:26-27

tɛn fô bó le no bó nu ɛ taashe bô bo Klistu Jisos.

⁷ Nyo' to nu ɛ baa me le me enfewcì saaka we wvù jee wvun. Wvù to bale nje fitele fiew fì jee fì wvù kenke fô me le. Wvù to nu ɛ jo mvungay mwew lem dvù yì yem e mum nya lemme din le me enlemtè.

⁸ Me mbaa ncim mbuy naa lo wee wvu caan ngoo bonyii bò è nu bo Nyo' le ke. Geenɛn Nyo' to nu ɛ nya ke mbuwma wvun ê me le me enɛn enfewcɛ saaka wvu ekume bvukuke bvù Klistu le bvù yaa kenke ke kenfewsɛn ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

⁹ Wvù to nya tɛn mbuwma wvun le me enɛ ɛ bonyii bocii ekiɛɛ ntaɲ kenye le fìe le kè Nyo' wvù bomɛɛ mwɛɛm mvunciim to shee nyile yì ye le bilum e bilum e.

¹⁰ Ntaɲ wvun to nu le è nu ke enu kefew ke keseen e, ɛ Nyo' ege fele yì kentaashe ke bonyii bo mbee le, ɛ bonceendaa bo Nyo' le bô biyoy bì kenke mvungay saake mondvuum mo fowe le, eyɛn bvufee bvù Nyo' le bvù nu lo jé le jé le.

¹¹ Wvù to ge fìe fin bii no wvù to seysɛ wase fonkew. ɛ wvù ɛ ge wase fìe fidvu fele yì Klistu Jisos wvù Tata wesebeene le.

¹² ɛ nu nje ye wvù beene nu ɛ kenke je keetoo mbew Nyo' le yaa kenke ke nfan kɛnɛ kemaɲɛn nje fitele fì beene lese yì ye le.

¹³ No fì nu nonɛn, me ɛ mum ɛ no nkule lo can le fo shem kpwe ben nje ngew wvù me n'yene fô ben e ke. Ben nu ke ekenke bvujonke bvudvu.

ɛ Baul bunle fô bonyii bo Efesus e

¹⁴ ɛ nu nje mwɛɛm mvun wvù me ntumte envuw ê Icee wesebeene fwe,

¹⁵ wvù edieɛ ɛ dikfuu dicii di fowe noo di fokuse nɛn'yì fô wvù le.

¹⁶ Me ntumte envuw nleke le, bii bvukuke bwew bvù è nu bvù baay e, le wvù enya ben bô mvungay fele yì Keyoy kew e, ɛ mvù ege ɛ mvuntelem mvunɛn etɛmyi.

¹⁷ Nonɛn, ɛ Klistu emum ecee ê mvuntelem mvunɛn e no ben leese fitele yì ye le. Me mbunlee tɛn le kenkonɛn kɛnɛn etɛmyi

diɛwɛ kete kè cime gɛɲ e noo diɛwɛ yew yì bó bom yì kenffuy kè tɛmyi le,

¹⁸ wvu le ben ɛ bonyii bocii bò è nu bo Nyo' le ekenke bvufee bvù è nulo ɛ ben ekiɛɛ kenkonɛn ke Klistu le kè nu fô beene le. Kenkonɛn kew fô beene le nu ɛ kí kenke mbvuw baay, kenke bvundee bô bvudefe baay, ɛ kí ɛ ley tɛn fokuse baay.

¹⁹ Me mbunlee le è nulo ɛ ben ekiɛɛ kenkonɛn kew kedvu kè ghaake bonyii keekiɛ le, wvu le ben nulo enu ɛ ben ɛ yɪnsɛn bô fìe fì Nyo' nu fì ficii.

²⁰ Beene emum ebenseè Nyo'. ɛ nu wvù wvù nulo ege fìe ficii bô mvungay mvù lemte yì yese beene le. ɛ wvù nulo ege naa efey lo no beene biite kɛnɛ no beene nulo ekpwawcɛ.

²¹ Mbense enù fô wvù le nje kentaashe ke bonyii bo mbee le noo nje Klistu Jisos yì kefew e kecii noo sekeci sɛ nka. Fì enù nonɛn.

4

Bonyii bo Klistu le enù yì kentaashe le

¹ Nonɛn, me wvù Baul wvù nu wee ncaw nje saaka wvu ekume Tata Jisos, me nleke lo ben le ben eceè nce wvù nu ɛ kocɛn wvù Nyo' tenɛ ben le ben eceè yì dvù le.

² Ben eshiwsè bikuu binɛn, nù wɛɛ, kuulè shém. Ben enù yì kenkonɛn e, yaa kenke fitele fì sɛsɛne kɛ.

³ Ben emomtè naa ntay keenu ke yì kentaashe kè Keyoy ke Yuule nu ɛ to dvù fô ben e no ben cee yì nyɛkeey wvù taashi bonyii le.

⁴ Ye Klistu nu yimiaan, ɛ Keyoy ke Yuule nu kemwaan. ɛ nu ke lenlɛɲ no fìe fì Nyo' to tenɛ beene le beene etaalè fwe yì dvù le nu tɛn fimwaan.

⁵ Tata nu ke mwaan, ɛ mbee nu ke mwaan, ɛ nlese wvù bó leese bonyii ê joo nu ke mwaan.

⁶ Nyo' nu ke mwaan wvù nu Icee wesebeene bocii. Wvù nu ê we jo mwɛɛm mvunciim, lemte yì beene le bocii, nu tɛn ente jo beene bocii.

⁷ Fí nu tɛn lɛ Klistu nu ɛ buw kɛ wee mwaan mwaan beene le ɛ nya wvú bô ye nnya bii nfew we le ê mwɛtɛn.

⁸ Ɛ nɛɛ fiɛ fi bó nu ɛ saɲ ê Nwa' Nyo' le lɛ, “Seke wvú to benɛɛ ɣɛn we, wvú to nu ɛ ge ɛ bonyii bô wvú to kooyɛɛ no bii wvú le.

Wvú to nu ɛ nya nnya ê bonyii.”

⁹ Keegay lɛ, “Wvú to nu ɛ ben ɣɛn we” nu lɛ la? Fí dunɔi lɛ wvú to nu ɛ yaw shii ɣɛn ɛkuse jo nshɛ. *

¹⁰ Nonɛn, wvú wvudvu wvú to shiilɛ to fokuse nu kɛ tɛn wvú wvú to benɛɛ fey naa lo ɛbulɛ kecii ɣɛn ê we, wvu lɛ wen eyinɛn mwɛɛm mvunciim é mvú eyinɛn ekocɛn.

¹¹ Ɛ nu kɛ wvú wvú to nyaɛ nnyá ê bonyii. Wvú to nu ɛ nya ê bomew lɛ bó enù boom bew bo ntum e, nya ê bomew bô esenè mwɛɛm mvú bó yuuke ɛ Nyo' jemyi, bomew bô eghanè fewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo', bomew bô etaalè fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le bvuu yɛyɛi bonyii.

¹² Wvú to nya nnyá yidvu yin keeseysel bonyii bô è nu bo Nyo' le dvú é bó ekpwɛntɛn bô elemte lemme diew, yoote ye Klistu yì è nu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le,

¹³ ke eɣɛn ebuy kefew kè beene bocii ke enu wase wee mwaan yì mbee wesebeene le bó yì fiɛ fi beene kee ɛkumɛ Waa Nyo' le. Ɛ beene cee nonɛn, é fí ege é beene enu ɛ bó ɛ taw ɛ kocɛn ɛ mɛse ɛ no nu wase no Klistu nu kebɛɛ.

¹⁴ Nonɛn, beene saa ebvuu enu kɛ diɛwɛ boom bo caan e, bô kfuu n'yɛyɛi wvú la dioo fele no njinɛsene bô bó ɛ bó ɣɛne fwe tuu jim kɛ diɛwɛ fiɛ fò fwefwe kale le kɛ. Beene saa ebvuu enu tɛn diɛwɛ bonyii bô bonyii bô ghane wɛɛntene lo elɛle bó bô mbiay yì bó seyse le kɛ.

¹⁵ Beene kɛɲke keesenɛ fiɛɛbeene ɛ è nu kecɛy yì kɛɲkɛn e, emum ekuu ê jé le yicii keeto enu diɛwɛ Klistu le wvú nu ɛkolɛ kesɛbeene.

¹⁶ Ɛ nu wvú wvú gee ɛ biba bi ye ye le bicii bì nu ɛ shfuwyɛ ɛ taashe yì ye le sɛ kuu, yoote ye ye yì kɛɲkɛn e no keba lemte diew lemme ɛ keba lemte diew ntay.

Nce wvu yvum bô wvu fwɛ

¹⁷ Yì keseen e, ê dieɛ di Tata le nu ɛ me ɲgomte keɲgay embvuu enciise lo ê ben lɛ fo ben ebvuu eceè kɛ diɛwɛ bonyii bô maa Nyo' le kɛ. Bonkpawɛɛ bobole ké no nu kɛ bo ɛcici.

¹⁸ Bvufɛe bvubole nu bvú binjiwe le. Bó nu ncejole fô nce wvú Nyo' dunɔi le, njefo bó nu ɛ ma lo Nyo', ɛ è nu nje bó tɛmyi bikuu.

¹⁹ Bó nu ɛ yum bikuu baay. Bó nu ɛ lese bikuu bibole ɛnte jo nnyɛn kɛɲaɲ, ɛ ye yibo yvuwse kɛ keegɛ dikfuu di nnyɛn e dicii.

²⁰ Kɛ fifin nu fiɛ fi bó to yɛyɛɛ ben dvú ɛkumɛ Klistu kɛ.

²¹ Me ɲkee naa ntay lɛ ben nu ɛ yuw wase ɛkumɛ wvú, ɛ bó ɛ yɛyɛi wase ben bô nu ɛ taashe bô wvú bô kecɛy ke ɛkumɛ Jisos.

²² Ben emum ebaa ye yì yvum yì ben to cee nce wvu yvum dvú yì nu ɛ befe wase nje mwɛɛm mvu nnyɛn e mvú ben to shee gee.

²³ Ben ecinɛ é Nyo' eseyse bonkpawɛɛ bonɛn é bó enu bonkpawɛɛ bo bofɛ,

²⁴ emum etfume ɛ è nu ye yì fiɛ yì yene le yì Nyo' nu ɛ ge yì ɛ no fieesene wvú. Yiyin nu ye nce wvú looci nu kecɛy wvu teyɛy bô wvú yuule.

²⁵ Fí ɛ mum ɛ no nu lɛ, ben ecinɛ mbiay e, é wee ejemyi ɛ è nu kecɛy ê waa bwee njefo beene bocii nu biba bi ye yimiaan e.

²⁶ Ɛ wee ton'yi shém, é wvú no yɛne fo wvú enɛ ege kebefɛ. Fo wvú ecinɛ é diuu esele ɛ wvú bɛɛ ton'yi shém kɛ.

²⁷ Fo wvú enya je é dɛwle eley jó kɛ.

²⁸ Ɛ wee se coonke bvucɔɲ, é wvú cinɛ dvú no lemte ɛ è nu lemme di jee bô can ye, wvu lɛ wvú nulo ekeɲke fiɛ fi wvú efi tɛn bonyii bô fuute dvú.

²⁹ Ben eyɛnè fo njeme wvú samte ebuyte dew yene le. Wee ejemyi fiɛ ɛ è nu fi jee fi nulo eyoo lo bonyii naa fɛɛ fò bó nu, wvu

4:7 Lum 12:3, 6; 1Kol 12:11 4:8 Mben 68:18 4:9 Jon 3:13 * 4:9 Kɛnɛ lɛ, wvú to nu ɛ yaw shii to fokuse fɛn.
 4:10 1:23 4:11 1Kol 12:28 4:12 1Kol 14:26 4:13 Kolo 1:28 4:14 1Kol 14:20; Ibu 5:13-14; Jɛm 1:6 4:15 5:2
 4:15 1:22 4:16 1:23; 2:21-22; 4:13, 25; Kolo 2:19 4:17 5:8; Lum 1:21; 1Bi 1:14 4:19 Kolo 3:5 4:23 Lum 12:2
 4:24 Kɛɲ 1:26-27; 2Kol 5:17; Kolo 3:10 4:25 4:16; Saka 8:16-17; Kolo 3:8-9 4:26 Jɛm 1:19-20 4:28 1Tɛs 4:11
 4:29 5:4; Kolo 3:8; 4:6; Jɛm 3:10

le njeme we etoo ε è nu bô nfi fô bonyii bô yuuke le.

³⁰ Fo ben egeè fiεε fi Keyoy ke Yuule ke Nyo' le eyuuke ηkuuη κε. Keyoy ke Yuule kin nu nciise Nyo' yî yene le keeduηce le diuu nu ke edioo ε to ε kocen é wen emese esum ben can ηgew e.

³¹ Ben elan naa lo mvuntelem mvù cewkene bô shém yî ffuuke noo shém yî ton'yεen noo waa noo keebeete bô ediee ε bonyii noo mvuntelem mvù befe.

³² Ben ekenkè ε è nu kenke kè jee bô mvuntelem mvù jee fô wee noo wee le. Wee é ge kebefε bô wee, é wvù leeshe enya é wvù κε lenlen no Nyo' to feyεε yî Klistu le leeshe binen bibefε.

5

Bonyii bo Klistu le eceè diεwe bonyii bo n'yuule

¹ No ben nu boom bo Nyo' le bô wvù koonke naa ntay, ben emum ebenenè wvù.

² Ben eceè yî kenkonen e lenlen no Klistu to konεε beene nya εkolε kew fô beene le. Nnya ye yin to nu ncese ε wvù samte shfuunjkene fô Nyo' le.

³ Mwεem κε diεwe kenjan bô nce nnyen tfuu noo ken'yεε ejise yaa nu mvù bó eyuuke ekumε mvù é ben entelen κε, njefo κε mvumvun nu mwεem mvù enù é bonyii bô è nu bo Nyo' le ente κε.

⁴ Ke fí baa ekocen naa lo le njeme wvù nyene bô njeme keyuη, noo ye le di εcici ebuytè dew yene le κε. Ben enyaà κε ε è nu keyoone é Nyo'.

⁵ Ben ekeè lo kecεey le κε wee wvù jaanke kenjan, kenεε wee wvù gee nnyen, kenεε wee wvù ye le ejise, kenke kelen ente jo bvunfon bvù Klistu le noo bvù Nyo' le κε. Wee ken'yεε ejise ké no joo mwεem diεwe nyo' we le.

⁶ Fo ben ebee é wee elεε ben bô njeme wvù εcici ekumε mwεem mvun κε. Ben ekeè le è nu mwεem mvudvu mvun mvù ké

ge ε shém Nyo' no ffuuke bô bonyii bô yaa yuuke wvù le κε.

⁷ Nonen fo ben etaashì ηgoo ben ε boba bonyii κε.

⁸ E to shee nu fwele ε ben nu bonyii bo εjiwe le. Geenεn keseen no ben nu ε taashe ben ε bo Tata, nu ε ben nu wase bonyii bo n'yuule. Ben emum eceè diεwe bonyii bo n'yuule.

⁹ Fiεε fi n'yuule ké no too dvù nu nce wvù jee bô wvù teyey noo wvù duηci kecεey.

¹⁰ Ben emom keekiεε fiεε fi jee Tata le.

¹¹ Fo ben eleesè εbo fô mwεem mvu εjiwe le κε. Ben ebvuusè lo mvù εmwa.

¹² E nu naa lo fiεε fi ken'wuumen e keejemyi ekumε mwεem mvun mvù bonyii gee é kenyile le.

¹³ Geenεn ε fiεε ficii fi n'yuule baa yî dvù le ké no yen'yi ε bó yene fi le,

¹⁴ njefo fiεε ficii fi yen'yi ké no nu n'yuule. E nεε fiεε fi gee ε bó se no gayte fiεε fimew le, “Wo wvù leete, kamse!

Buyε yî kpwe le, é n'yuule Klistu ebaa yî yo le.”

¹⁵ Nonen ben emum elenè tomyi εkalε yî kemew e. Fo ben eceè diεwe biyuη e κε. Ben eceè ε è nu diεwe bonyii bô kenke bvufee le.

¹⁶ Seke ben kenke je keege fiεε, ε ben yen le fo kefew kedvu efey εcici κε, njefo ediuw yo keseen nu ε kebefε nu εkfuη baay.

¹⁷ Nonen fo ben enù biyuη κε. Ben emomtè keekiεε fiεε fi Tata koonke le ben egeè.

¹⁸ Fo ben ewuù mbvuum ε mó koole ben κε. Fifi nu fiεε fi beete lo bô bonyii. Ben enù ε ben ε yinεen ε è nu bô Keyoy ke Yuule.

¹⁹ Ben eyemtè bonkiee fô bikuu binen e bô buyte é Nwa' Mbenise le, noo bonkiee bomew bo Mbenise le, noo bô Keyoy ke Yuule nyaa é ben e. Ben eyemtè nonen bensee Tata é mvuntelem mvunen e.

²⁰ Ben enyaà keyoone é Nyo' Ice kefew e kecii bô yî fiεε le ficii fele yî diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

Ntefe é bokεε bô bolemse

4:30 1:13-14; Yesa 63:10; Lum 8:23; Gal 5:25 **4:32** Mat 6:14; 18:22-35; Kolo 3:12-13 **5:1** Mat 5:48; 1Jon 3:1 **5:2** 3:17-18; 4:2, 15-16; 1Kol 8:1; 2Kol 5:14; Gal 6:10; Fili 2:2; Kolo 2:2; 3:14-15; Gal 1:4; Ibu 10:5-10 **5:3** Gal 5:19-21 **5:3** Kolo 3:5 **5:4** 4:29; Kolo 3:8 **5:5** Lum 5:17 **5:6** Lum 1:18; Efe 2:3; Kolo 2:4, 8; 3:6 **5:8** 2:3, 11-12; 4:17-18, 22; Kolo 3:7; Tay 3:3; Jon 8:12; Kolo 1:13; 1Bi 2:9 **5:9** Gal 5:22-23 **5:10** Lum 12:2; 1Tes 5:22 **5:13** Jon 3:20-21 **5:14** Yesa 26:19; 60:1; Lum 13:11; Jem 5:8 **5:16** Kolo 4:5 **5:17** 1:17; Lum 12:2 **5:18** Bngn 23:31-35; Lum 13:13 **5:19** Mben 33:2-3; Kolo 3:16-17; Ibu 13:15

²¹ Ben enya bikuu binen ê wee noo wee bii n'wvum wvù ben kenke fô Klistu le.

²² Ben boke' bo bonyii le, ben enya bikuu binen ê bole' bonen no ben nu ε nya ê Tata,

²³ njefo diemsen nu εkolε ke kpwoon e, ke no Klistu nu εkolε ke kentaashε ke bonyii bo mbee le. Kentaashε kedvu nu ye ye, ε wvù keβεε nu wvù boysee kí.

²⁴ Nonen boke' bo bonyii le kenke keenya bikuu bibole ê bole' bobole yî fiεε ficii le ke lenlen no kentaashε ke bonyii bo mbee le nu ε nya kew εkolε ê Klistu.

²⁵ Ben bolemse, ben ekoonkè boke' bonen ke lenlen no Klistu to konεε kentaashε ke bonyii bo mbee le nya εkolε kew, kpwe nje kí.

²⁶ Wvù to nya εkolε kew keege é kentaashε kedvu eyuule no wvù to cukεε kí bô joo noo diεw ye.

²⁷ Wvù to seyse kentaashε ke bonyii bo mbee le kedvu nonen wvu le wvù ejo kí yî ye le diεwε kpwoon wvù fomte nu sε nlom, nu lemeleme yaa kenke fiεε fimew fi befe ke, ε wvù yuule nu naa sε fijay yî ye le.

²⁸ E nu ke lenlen no bolemse ten kenke keekoonkè boke' bobole ke no bó koonke yibo ye. E wee koonke kpwεse, tu wvù koonke ε è nu εkolε kew.

²⁹ Kε wee nu dvù wvù ké no bane ye ye ke. Wvù ké no nyanji lo yí, bosene taale fô yí le ntay. E nu ke lenlen no Klistu gee fô beene bô è nu kentaashε ke bonyii bo mbee le,

³⁰ njefo beene nu biba bi ye ye le.

³¹ E nu fiεε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le, “E nu nje fifin wvù diemsen nu ke ecinε ice bô bwee le,

emum etaashε bô kpwεse,

é bó bofεε emum etu wase wee mwaan.”

³² Fiεε nyiime ente jo njeme wvun ε fí kuuke baay, ε me n'yene fiem le fí jemyi ekumε Klistu bô kentaashε ke bonyii bo mbee le.

³³ Naa no me ncim njemyi nen, wee mwaan mwaan ben e kenke keekoonkè

kpwεse no wvù koonke εkolε kew, é kpwoon ten eyen le wen enyaà n'wvum ê dweese.

6

Ntefe ê boom bô bocee boom

¹ Boom, ben eyuukè bo'icee bonen bô bobwee bonen e, njefo fifin nu fiεε fi len fi boom bô nu ε taashe wase bô bo Tata kenke keege.

² Nci Nyo' wvù gayte le,

“E wvumtè ico bô bwoo”,

nu nci wvu fwe wvù kenke nkawma fô.

³ E nkawma wvudvu wvun nu le,

“Wee wvù gεεle nci wvun nu ke eyuw njon, ebvuu ece egen ncejole yî nshε le fen.”

⁴ Bocee boom, fo ben egeè mwεεm mvù mvuntelem esaase boom bonen ke. Ben ekuusè lo bó ε bó kuu bô n'yεyi noo ntefe wvù wvu Tata.

Ntefe ê bonfaw bô bonyii bô kenke bó

⁵ Ben bô nu bonfaw, ben eyuukè bonyii bô kenke ben yî nshε le fen e, ben efanè bó bvuu wvumtè bó. Ben eyuukè bó le bô mvuntelem mvunen mvunciim no ben yuuke Klistu le.

⁶ Fo ben egeè nonen ke seke jise dibole nu yî yene le wvu le ye ejeè bó ke. Ben egeè ε è nu diεwε bonfaw bo Klistu le bô gee ε è nu fiεε fi Nyo' gomte bô mvuntelem mvubole mvunciim.

⁷ Ben díoo lemte bó le, no lemtè bô njon ke diεwε ben lemte ε è nu Tata le, ε ε yaa nu ke wee wvu wum e ke.

⁸ Ben elemtè, kumyi le fiεε fi jee ficii fi wee gee nu ε wvù nu ke ekenke ten fiεε fi jee ê Tata, kenεε wvù nu nfwa kenεε wvù yaa nu ke.

⁹ Ben bonyii bô kenke bonfaw, ben ekenkè ten bó ê je yî jee le, yene fo ben ebεmsee bó. Ben ekumyi le ben ε bó bocii kenke Cee Ekolε mwaan fowe, ε fô wvù le nu ε jεy yεy yaa nu ke.

Mwεεm mvu jem e mvù Nyo' nya ê beene

5:21 Kolo 3:18-4:1; 1Bi 2:18-3:7; 1Tim 2:1-13; Tay 2:1-10; 1Jon 2:12-17 5:21 1Bi 5:5 5:22 Kolo 3:18; Tay 2:5; 1Bi 3:1 5:22 1Kol 14:34-35 5:23 1:22; 1Kol 11:3 5:25 1:23; Kolo 3:19; 1Bi 3:7 5:25 3:19 5:26 Lum 6:3-4; Tay 3:5; Ibu 10:22 5:27 1:4; 2Kol 11:2; Fili 1:10; Kolo 1:22 5:30 1:23; 1Kol 12:27 5:31 Ken 2:24 5:32 Mwm 19:7
6:1 Kolo 3:20 6:2 Dito 5:16 6:4 Kolo 3:21 6:5 Kolo 3:22-25; 1Tim 6:1-2; Tay 2:9-10; 1Bi 2:18-21 6:6 1Kol 7:22 6:8 2Kol 5:10; Kolo 3:24-25 6:9 Kolo 3:25; 4:1; Jem 2:1 6:10 Jon 15:5; 1Kol 16:13

¹⁰ Keemεese, me ε no ηgayte ê ben le ben eleemè temyi yî Tata le, eyeemè ε è nu yî mvunḡay mwew mvu baay e.

¹¹ Ben etfume mwεεm mvu jem e mvunciim ye le mvù Nyo' nya ê ben, wvu le ben nulo eleem etum jem ben ε bo dεwle ê jé yicii yî wvù wεentene jó le.

¹² Ben ekeè le ke beene diuu ε è nu beene ε bo bonyii bo boyuum ke. Beene diuu ε è nu beene ε bo mwεεm mvunciim mvù keḡke mvunḡay bô bvukuke, saake won ḡjiwe wvun e, mvù è nu biyoy bì befe bicii bì nu mondvuum mo fowe le.

¹³ Nonεn ben emum etfume mwεεm mvu jem e mvunciim mvù Nyo' nya ê ben, wvu le é ke edioo enu εdiuw yò befe le, é ben eleem eteme no ben nu ε ge wase fiεε ficii keeke eleeme temyi.

¹⁴ Nonεn, ben emum eleemè temyi. Ben ejo kecey é kí enu diεwe kecaw e ε ben ε suu cin, ejo nce wvu teyey é wvù enu diεwe ketwaa le ε ben ε jise ε ban ḡvúw yene dvù.

¹⁵ Ben enù ε ben ε seyse keefewci saaka wvù jee wvù too bô nyεkeey fô bonyii le, é fifin enu diεwe bolaba bo jem e ε ben ε lese yî bikaa le.

¹⁶ Keebise fô, ben eleesè ke ε è nu fitele yî Klistu le, é fifin enu diεwe ηkeε jem e ε ben keḡke εbo. ε nu fí fí ben nu ekoole bomvuun bô wee kebefe tfumyi ε ηguy beεnci yî dvù le.

¹⁷ Ben ejo tεn mboyma wvù Nyo' nu ε boyse ben é wvù enu diεwe kefo ke jem e ε ben ε bon, emum ejo tεn nyo jem yî Keyoy ke Yuule nyaa yî è nu diεw Nyo'.

¹⁸ Yî fiεε le ficii, é ben ebunleè sekeciî bii no Keyoy ke Yuule duḡci. Ben dioo bunlee no biite fiεε ficii fí ben shieele ê Nyo'. Yî fifiε le é ben etaalè ntay, ebvuu ekuulè shém sekeciî keebunlee lεke Nyo' fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii.

¹⁹ Ben ebunleè tεn fô me le le seke me ε ηake diuw wεm keenjeme, ε Nyo' nya ke me bô fiεε fí me njeme, ε me no njemyi sε nfan εkumε kenyilε ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le.

²⁰ ε nu saaka wyudvu wvun wvù me nu yî ncaw e nje wvù diεwe wee wvù nu jise

di Klistu le. Ben ebunleè wvu le me ndioo enu keenjeme, ε me njeme no me ηkeḡke keenjeme, sε nfan.

Ngayma

²¹ Tikikus wvù waa bwee wesebeene shém wvù lemte tεn Tata le bô fitele fiew ficii nu esee fiεε ficii ê ben εkumε me, wvu le ben tεn ekiεε no me nu, noo fiεε fí me enḡee.

²² Fifin nu naa fiεε fí me ntumte wvù fô ben e nje fí, wvu le wvù eto ege é ben ekiεε no bese nu, ebvuu eyvuwsε mvuntelem mvunεn.

²³ Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu enya ben nyεkeey bô keḡkeḡen noo mbee.

²⁴ Nyo' ebuw ben bocii bô keḡke keḡkeḡen kè yaa kaa ke fô Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

Nwa' wvù Baul to san εε ê
kentaashε ke
Filibi
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Filibi
wvun e

Nwa' wvun to san Baul fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Filibi le. Wvù nu ê ngoo bonwa' bô wvù to sanεε yew ncaw e Lum. Fiεε fi to geε é Baul se san nwa' wvun to nu keedunεε le wen nu ε yen bigew bi kentaashε ke Filibi kedvu to tumεε. Ekufe ke diεw Baul e ê nwa' wvun e nu le, “Fô me le, é me nu dvú, tu me nu ke bee Klistu, me é nkpwε, é enu sεw fô me le”. Baul jemyi ekumε bvukukε bvú Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le, no wvù to shikεε ekolε kew tu diεwε nfwale, ε Nyo' mum ke bense wvù, gεε bvudvuu bvù kuuke fele bvú wee tfuu le.

Bikuu bi mwεεm e ê nwa' wvun e

1:1-11 Kenkεwce

1:12-26 Mwεεm mvù kooyi bô Baul

1:27-2:18 Nce wee wvù nu ε taashe bô Klistu

2:19-30 Njeme ekumε Timatio bô Ebaflodaytus

3:1-4:9 Ntefe ekumε bonyii bo bvuban e noo bonεw

4:10-20 Bonyii bo Filibi nu nsáa Baul

4:21-23 Kemεse

¹ Nwa' wvun san me wvù Baul bee Timatio bô nu boom bo lemme le bo Klistu Jisos e. Nwa' wvun gene fô ben e, bonyii bô nu bo Klistu Jisos e bocii Filibi bô bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le noo bonyii bô fici gee dilemme ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εnte.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lεεtene.

ε Baul nya keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Filibi le

³ Me nke nkpwawci ekumε ben sekecii, no nyaa kε ε è nu keyoone ê Nyo' wεm.

⁴ ε me ndioo mbunlee bunle yεm yicii fô ben e bocii, no mbunlee n'yuuke njon,

⁵ njefo ε kεw yî diuu di fwe le ε to ε buy εben e, nu ε ben ε taashe beene keelemte le saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu egεne fwe.

⁶ Me nkee naa ntay le Nyo' wvù kεwεε lemme di jee din yî yene le nu ke egεn dvú fwe egεn emεse diuu di Jisos Klistu nu ke ekase eto le.

⁷ Fî nu leη le me enkpawawci ekumε ben nonεn, njefo ben nu fitele fiem, ε beene leeme yî fiεε le fimwaan ε è nu fî fi Nyo' nu ε buw beene dvú. Beene leeme yî dvú le keseen wvù me nu yî ncaw e, kε no beene to leeme seke me nto mbεε nghanε ntanyi diuw saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu ngee ε wvù ciime ntay.

⁸ Me njemyi nεn ε Nyo' kee naa ntay le me nkεnke shiee wene, nkoonke ben bocii kε leηleη no Klistu Jisos koonke.

⁹ Me mbunlee le kenkonεn kenεn ekuù gene fwe fwe, é ben ekεnke bvufee, taasse mwεεm ntay.

¹⁰ Ben nu dioo taasse nonεn, emum ecawte mvù looci nu leη. Nonεn, é ke edioo enu diuu di Jisos Klistu kaase too, é ben enu yuule, nu se nlom.

¹¹ Ben nu ke enu nonεn njefo Jisos Klistu nu ε ge ben ε no kenke nce wvu teyey, bonyii ε no yεne bensee Nyo', tumte monkum mew.

ε Baul no nu yî ncaw e, ε saaka wvu ekumε Jisos gεne kε fwe

¹² Boom bo bwεεm e, me ngomte le ben ekiεε le mwεεm mvun mvuncium mvù nu ε kooy bô me nu ε looce ε ge saaka wvù jee wvu ekumε Jisos ε ku ε gεn lo fwe fwe.

¹³ Mwεεm mvudvu nu ε ge bonyii bô cεyte ntow wvun fô me nu, noo bonyii bocii ε kiεε le me nu yî ncaw e fεn nεn, nje me nu wee Klistu.

¹⁴ Ncaw wvù me nlemte wvun nu ε bvuu ε ge boom bo bwεε wesebeene le nteen ε mεse ε lese fitele yî Tata le ε no fewci diεw Nyo' tεmyi lo, yaa fane kε.

¹⁵ Me nkee le bó bomew fewci naa ekumε Klistu nεn bene ε è nu kendon bee bó,

taanke lemme diem. Geenε ε bomew fewci fibole bô mvuntelem mvù yuule.

¹⁶ Boban fewci nonεn, njefo bó koonke me, ε bó kee lo le me nu yî ncaw e fεn ε è gεke Nyo' me le me entomtè saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu.

¹⁷ Ε bomew ba fewci ekumε Klistu ke fomvu fomvu bô mvuntelem mvù yiile wvu le bó egeè nonεn biise ηgew yî ηgew wvù me n'yεne wase yî ncaw e fεn.

¹⁸ Fifiε kenke la keege? Kεnεε bó fewci nonεn bvulle lo, kεnεε bó fewci bô keceey, tu me n'yuuke ke fiem ε è nu njon njefo ficii nu ε bó fewci ke ε è nu ekumε Klistu.

¹⁹ Ε nu ke no me nu ηke en'yuuke njon nonεn, njefo me ηkee lo le no ben bunlee fô me le, ε Keyoy ke Jisos Klistu le bvuu fii me, nu ε me nu ηke emboy yî ηgew e.

²⁰ Fiεε fi me nlooci ntaale fwe ε me ε nlese bvufee yî dvù le nu le fo me ηke enge naa lo fiεε fi ege é me en'wuumene ke. Me nu enkuu ke ε è nu shém, enleeme ntemyi sekecii, se ge keseen wvu le kεnεε me ε ηkpwe, kεnεε me nu dvù, é fiεε ficii fi me ηgee, ecawsè ke ε è nu diee di Klistu le we.

²¹ Me njemyi nonεn nje, fô me le, é me nu dvù, tu me nu ke bee Klistu, me é ηkpwe, é enu sεw fô me le.

²² Geenεn, é è nu le me nu enu dvù, é me engeè lemme di efii bonyii ntay. No mwεεm mvun nu mvunfεεm nεn, me mbaa embvuu enkiεε laa me nu encaw fi la le.

²³ Me ntuwtene lo entelεη jodvu. Me ηgomte le è be nulo é me engene fiem engen enu bee Klistu. Fifiε jee fele keenu dvù.

²⁴ Geenεn, ε fii jee baay le me enu dvù nje yene.

²⁵ No fii nu nonεn, me nlooci naa ηkee le me nu enu dvù nlemte beene bocii wvu le ben ekuù gεne fwe bvuu yuuke njon no ben nu ε lese fitele yî Klistu le.

²⁶ Nonεn, é me ndioo ε ηkase ε nto ε no nu beene, é ben ebvuu ebensee lo ye ntay ekumε Klistu Jisos nje yεm.

Ben eceè nce wvù Jisos Klistu gomte

²⁷ Fiεε fi me ηgomte keen gay nu ke le ben eceè nce ε è nu wvù saaka wvù jee wvu

ekumε Klistu gomte. Ben eceè nonεn, wvu le kεnεε me ε ηkase ε nto ε n'yεn ben e, kεnεε me mbaa nto, é me en'yuuke ke le ben leeme temyi, kenke fitele fimwaan, nu yî wee le mwaan, diuu yî fiεε le fimwaan, wvu le saaka wvù jee wvun egeè fwe, ε bonyii benε dvù.

²⁸ Fo ben efanè naa lo bonyii bô bane ben yî saaka wvun e ke. Ε ben nu se ben fane bó, é fifin eduñci é bó le Nyo' nu ke eboyse ben, geenεn elεse lo bó.

²⁹ Ben ekeè le Nyo' baa buw ben le ben enù bonyii bo Klistu le ke le ben elese ε è nu fitele yî ye le maan ke. Wvù nu ε buw tεn le ben eyεnè ηgew nje Klistu.

³⁰ Ben nu ε bene wase me le beene ε no diuu yî saaka wvun e bocii wvù ben to yεnεε ε me ndiuu yî dvù le, ε è nu ke wvù wvù ben yuuke le me mbεε yî dvù le keseen.

2

Ben ejoò kenfewsεn yî Jisos Klistu le

¹ Kε ben nu ε taashε wase ben ε bo Klistu wvù ε ge ben ε no kenke mvuntelem? Kε kenkonεn kew fô ben e nu ε ge wase mvuntelem mvunεn ε no yvuwsε? Kε ben ε bo Keyoy ke Yuule nu ε taashε wase, ε Klistu kenke fitele fi jee fô ben e bvuu camte shen fô ben e?

² No fii nu nonεn, ben ege le é me emεse en'yuw njon. Ben enù diuw mwaan, koonkè bikuu binεn, kenkè fitele fimwaan bvuu kenkè ηkpawwε mwaan.

³ Fo ben dioo nu ε wee no kpwaake ke ε è nu ekumε ekole kew kεnεε bensee ye yi εcici ke. Wee tfuu eshike ekole kew, eyεnè wee mvu le fele ekole kew.

⁴ Fo wee ekpwaakè ke ε è nu ekumε ekole kew ke. Wvù ekpwaakè tεn ekumε bonyii bomew.

⁵ Kenge kenεn kenke keenu lenlεη ke diεwε ke Klistu Jisos e.

⁶ Wvù to nu Nyo', fanε yaa ejo fifiε le è nu fiεε fi wvù emεy eghemte yî dvù le ke,

⁷ geenεn, cinε bvudvuu bvudvu le, jo ε è nu bvù nfwale.

Ɛ bó boo wvú,
 Ɛ wvú no nu ɛɛɛɛ ke diɛwɛ wee wvu wum
 e.

⁸ Seke wvú to nu wee wvu wum,
 Ɛ wvú shike ɛkolɛ kew no yuuke Nyo' le,
 ke bee keekpwe kpwe,
 ɛfey mvunciim, kpwe yi yî kentam e.

⁹ No wvú to gee nonɛn, Ɛ Nyo' bense wvú
 gee bvudvuu le bvú fele bvú wee tfuu le,
 buw wvú bô diee di fele ɛdiee ɛcii,

¹⁰ wvu le wee tfuu wvú nu won wvu we le
 bô wvú nu yî nshɛ le noo wvú nu ɛkuse jo
 nshɛ,

ke dioo Ɛ yuw diee di Jisos e didvu, ngvuum,

¹¹ Ɛ wee tfuu ejemyi bô diuw we le Jisos
 Klistu nu Cee Ɛkolɛ.

Ɛ bó edioo egee nonɛn Ɛ mbense egeɛ
 Ɛ Nyo' Ice.

Ben ebaà Ɛ won jan diɛwɛ jón e

¹² Nonɛn nsáa yɛm shém, ben eyuukè ke
 tɛn Nyo' le nonɛn no ben to yuuke seke me
 nto nu beene. Ben eyuukè keseen fele lo
 wvú me n'yaa nu ke beene, egeɛ fwe gee
 mwɛɛm mvu ɛkumɛ mboyma wene. Ben
 egeè nonɛn, fane ciɛɛke.

¹³ Ben ekeè le Ɛ lemte Nyo' yî yene le,
 gee le ben eshieelè keege mwɛɛm mvú
 wvú koonke. Ɛ Ɛ bvuu nyaa wvú mvungay
 keege mwɛɛm mvudvu dvú.

¹⁴ Ben dioo gee fiɛɛ ficii fi ben gee, fo ben
 ewvukɛnè, kɛɛɛ beekè mbew ke,

¹⁵ wvu le ben eyuule, nu sɛ nlom. Nonɛn,
 Ɛ ben emum enu boom bo Nyo' le bô nu
 sɛ jay ɛntɛɛɛ jo ɛngokɛ kin kè kɛɛɛ mvun-
 telem mvú yiile, buuke mwɛɛm. Ben ebaà
 Ɛ won jan diɛwɛ jón e,

¹⁶ no ben jici * saaka wvú nyaa nshii wvú
 mɛy lo Ɛ bonyii le. Ɛ ben gee nonɛn, Ɛ ke
 edioo enu diuu di Jisos Klistu kaase too, Ɛ
 me embensee ye le me mbaa nlem lemme
 di ɛcici ke.

¹⁷ No ben nu Ɛ lese fitele yî Nyo' le, tu Ɛ
 nu ncese Ɛ ben Ɛ ge fô wvú le. Ɛ Ɛ cim nu
 naa le bó nu emɛse enya me diɛwɛ no bó
 ké fuu mbvuum, ebise yî wene ncese le, Ɛ

me en'yuuke ke Ɛ Ɛ nu njon, nlanlanɛ beene
 bocii.

¹⁸ Ɛ me ngomte le ben ebene me le Ɛ beene
 eyuuke njon, lanlanɛ.

Ɛ Bauljeme ɛkumɛ Timatio bô Ɛbaflodaytus

¹⁹ Ɛ Tata Jisos benɛ lo, tu me n'yene le Ɛ
 shɛke caan Ɛ me entum Timatio fô ben e.
 Wvú nu ke edioo Ɛ to Ɛ kase Ɛ tu jim, esee
 Ɛ me no ben nu, Ɛ fitele fiem elɛɛɛɛ.

²⁰ Kɛ me ɛkɛɛɛɛ wee mvu diɛwɛ wvú le
 wvú looci naa kɛɛɛɛ tɛn shiee fô ben e diɛwɛ
 no me ɛkɛɛɛɛ ke.

²¹ Me njemyi nɛn, njefo wee nteen kɛɛɛ
 shiee Ɛ Ɛ nu fô ɛkolɛ kew e, yaa taale ke
 ɛkumɛ fiɛɛ fi Jisos Klistu gomte le ke.

²² Geenɛn, Timatio nu Ɛ ben kee wase
 wee wvú Ɛ nu wvú, no wvú nu Ɛ lem wase
 bee wvú keefewɛ saaka wvú jee, Ɛ wvú
 lemte bee wvú ɛɛɛɛ diɛwɛ no wan ké no
 lemte bô ice.

²³ Ɛ nu fiɛɛ fi me n'yene le Ɛ shɛke caan
 Ɛ me entum Ɛ Ɛ nu wvú. Fiɛɛ fi me mbɛɛ
 ntaale nu keen'yɛn laa mwɛɛm nu etu nɛɛ
 le yî yɛm e le.

²⁴ Me ɛgeɛle bvufɛe yî Tata le le Ɛ shɛke
 caan, Ɛ me kebɛɛɛɛɛ tɛn en'yɛn ben e.

²⁵ Me n'yene le fi nu shiee le le me ɛɛkase
 enciɛnɛ Ɛbaflodaytus Ɛ ben. Wvú nu waa
 bwee wesebeene, Ɛ bee wvú lemte bvuu
 diuu yî diɛw Nyo' le. Ɛ nu wee wene ntum
 wvú ben to tumɛɛ le wvú eto etaale fô me
 le.

²⁶ Wvú se kɛɛɛɛ wase shiee keeyɛn ben e
 bocii, Ɛ fitele buuke wvú no wvú se yuwɛɛ
 le ben nu Ɛ yuw le wen cɛmte lo.

²⁷ Ɛ nu kecɛɛy, wvú se nu Ɛ looce Ɛ cɛm Ɛ
 shɛɛ ke caan keekpwe. Geenɛn, Nyo' se nu
 Ɛ cam shen fô wvú le, Ɛ ke wvú se cam ke Ɛ Ɛ
 nu fô wvú le maan ke. Wvú nu Ɛ cam tɛn fô
 me le le fo wvú ekpwe ebvuu ebise ɛgeɛ yî
 wvú me n'yene wase le ke.

²⁸ Nonɛn, me Ɛ mum Ɛ no nshieele naa
 baay le me enciɛnɛ wvú, wvu le ben ebvuu
 eyɛn wvú le eyuuke njon, Ɛ fitele fiem tɛn
 elɛɛɛɛɛ.

2:8 Jon 10:17; Ibu 5:8; 12:2 2:9 Lem 2:33; Ɛfe 1:21; Ibu 1:4 2:10 Yɛsa 45:23; Jon 5:23; Lum 10:9; Mwm 5:13 2:13
 1:6; Jon 15:5; Lum 7:18; 15:18; 1Kol 12:6; 15:10; 2Kol 3:5 2:15 1:10; Dito 32:5; Dan 12:3; Mat 5:14; 10:16; 1Kol 1:31;
 2Kol 1:14; Gal 2:1-2; Ɛfe 5:8; 1Tes 2:19 * 2:16 Kɛɛɛɛ le, "... no ben fewci." 2:17 Lum 15:16; 2Tim 4:6; 1Jon 3:16
 2:18 3:1; 4:4 2:19 1:1 2:20 Lem 16:2 2:21 2Tim 4:10 2:25 4:18 2:29 1Kol 16:16, 18

²⁹ Ben efiisen wvú diewe bonyii bo Tata le bô njon. Bonyii diewe wvú le nu bô è nulo é ben ewvumte.

³⁰ Me njemyi nen njefo è to shêke caan tu wvú to kpwe nje lemme di Jisos Klistu le no wvú to nyaε ekolε kew keetaale fô me le yî bvudvuu bvunen e.

3

Fiε fi kuuke nu keekiε Klistu

¹ Boom bo bwεem e, keemεese, ben eyuukè njon le ben nu bonyii bo Tata le. Me nu ε nsan wase mwεem fô ben e, ε kε è nulo é me endose keenjemyi nkaase ntuu fô kε. Me ngee nonen keenjemngeme lo ben.

² Ben dioo nu, no yenè ben ε bonyii ba bô gee mwεem mvù befe, leeme kε le bô kεnke kε keesεyi ye bonyii le bô tfuuse bô yew. * Bonyii bodvu ba nu lo bwé.

³ ε nu beene ban bô nu ε kεnke ntfuse yew wvu lεn, beene ban bô bunlee Nyo' no Keyoy kew dunji. Beene bensee ye ε è nu nje Klistu Jisos, kε beene leese bvufee yî mwεem mvù è gee bonyii le kε.

⁴ Geenεn, è nelo é me nkenke ten shiee keenleese bvufee yî mvumwe mwεem e. ε wee fεn nu dvú wvù kpwaake le wen nulo ekenke shiee keeleese bvufee yî mvumwe mwεem e, tu me nkenke wvù fele wvu mwεten.

⁵ Me nu wee wvu Islael, ê kfuu di Benjamin e, nu wee Ibulu, ε è to boke Bo'ibulu me, ε è ke no nu εdiuw nyan ε bô tfuse me yew. ε dioo tu ê keba ke bonci bosese le, nu ε me nto nu wee Falasii,

⁶ ntemyi naa ntay yî fiε fi Nyo' le, mbone bikaa ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εjim. ε keba ke bonci bosese le no è nulo é wee enu teyey, me nto mbaa enkenke jay kε.

⁷ Geenεn mwεem mvù me nto nshee n'yene le è nu mwεem mvu sεw e fô me le, nu ε me n'yene wase keseen le è nu mwεem mvu εcici, nje fiε fi Klistu ge fô me le.

⁸ Kε è mεy kε fifiε kε, kecεεy, me n'yene mwεem mvunciim e ε mvú nu lo mwεem mvu εcici fô me le, njefo fiε fi kuuke fele

mwεem mvunciim nu keekiε Tata wεm wvù Klistu Jisos ntay. Me nu ε nlan mwεem mvun mvunciim nje ye. Me n'yene wase mvú le ε è nu mwεem mvu nnyen e, wvu le me enù bee Klistu,

⁹ é bee wvú emεse eleynεn, enu yî wee le mwaan. Me nu ε Nyo' ε jo wase me le me nu teyey fô wvú le. Wvú jo nonen njefo me nu ε nlese fitele yî Klistu le. Me ε mum ε no nu teyey no wvú joo bonyii bô nu ε lese fitele yî Klistu le. Kε me mbvuu njoo naa lo le me nu teyey mbii no me nto nkpawci le wee ké no nu seke wvú bii bonci bosese le kε.

¹⁰ Fiε fi me ngomte keseen nu le me enkiε Klistu ntay, enkenke mvungay mvù wvú kεnke no wvú to kasε ebuy yî kpwe le. Me ngomte ten keen'yen ngew no wvú to yenε, bô keenya ekolε kem ê kpwe no wvú to nyaε,

¹¹ wvu le Nyo' ke ebvuse ten me yî kpwe le.

Me mbone nan ntaale fô me nge

¹² Kε me ngayte nen le me nu ε nge wase mwεem mvun kenεε le me nu ε nfese wase kε. Me mbeε mbone kε nan le me nke enlan kebo enjice mwεem mvudvu le ê me εbo, njefo Klistu Jisos nu ε jo wase me wee we le.

¹³ Boom bo bwεem e, kε me n'yene le me nu ε njice wase mwεem mvudvu le ê me εbo kε. Geenεn fiε fi me ngee nu le me ndaayi ê mwεem mvù nu ε fey wase le, mbone nan le me enjice ε è nu mvù nu fwe le.

¹⁴ Me mbone nan ntaale kε ε è nu fô fô me nge, keenkenke mmawce wvù è nu ntee wvù Nyo' nu ε tee me le me emben ento we no me nu ε ntaashε bee Klistu Jisos.

¹⁵ Beene bocii bô nu ε cime wase gεn yî Jisos Klistu le kεnke keekpawci mwεem mvun. Geenεn, é ben bomew kpawci mvunen mwεem jεεy, tu è nu ke eyuuse wase Nyo' é ben.

¹⁶ Fiε fi baay nu kε le beene ejici ε è nu fiε fi beene nu ε yeεyi wase le ntay.

¹⁷ Boom bo bwεem e, ben ejoò kenfewsεn fô me le, ebvuu etaalè ten nce wvù bonyii bomew cee bô nu ε jo kenfewsεn fô bese le.

3:1 2:18 **3:2** 2Kol 11:13 * **3:2** Bô to joo le é bô tfuse wee yew, é wvù sε no nu le wen nu wee Nyo', ε è nu no nce Bojuu to nu. **3:3** Lum 2:28-29 **3:4** 2Kol 11:18, 21 **3:5** Luk 1:59; Lum 11:1 **3:6** Lem 8:3; 22:4; 26:9-11 **3:7** Mat 13:44, 46 **3:9** Lum 1:17 **3:10** Lum 6:8-11; 2Kol 4:10-11; Lem 4:2; Lum 5:1-7 **3:12** 1Tim 6:12; 2Tim 4:7; Ibu 12:1 **3:14** 1Kol 9:24-25 **3:16** Gal 6:15-16 **3:17** 1Kol 4:16; 1Bi 5:3

¹⁸ Me njemyi nɛn njefo no me nto nké no njemyi wase ê ben bokaŋ e bokaŋ e, ε mbvuu ε no njemyi keseen bô misem ê jise le bonyii bomew nu dvú bô cee nce wvù dunçi le bô bane lo saaka wvù le Klistu to nu ε kpwe yî kentam e.

¹⁹ Boba bonyii nu ε bô nu ke elɛse lo bô. Wvubo nyo' nu diuwdiee. Bô bensee ye yî mwεem mvù bô bee keewuumene lo yî dvù le. Nkpawcε wvubo nu ke ε è nu yî mwεem mvu fokuse fɛn e.

²⁰ Beene nu fisεbeene bonyii bo won wvu we le. ε è nu fó fô beene looci cεyte le Mboyse wesebeene wvù Tata Jisos Klistu nu ke enɛ sɛ to.

²¹ Wvù nu ke edioo ε to, ekumen ye yesebeene yi ncεwncew yin é yî etu diewe ye ye yî kɛŋke bvujonke le. Wvù nu ke ekumen ε è nu bô mvungay mwew mvù wvù nu ke ebaance mwεem mvunciim dvù enu εwe jodvu.

4

ε Baul nya ntefe ê bonyii bo mbee le bo Filibi

¹ Nonɛn boom bo bwεem e, me nkoonke ben baay mbvuu nkɛŋke shiee keen'yɛn ben e. ε nu ben bô gee ε me n'yuuke njon, ε ben bvuu nu kefo kem ke bvunfon e. Nsáa yem, ben emum eleemè kε tɛmyi ben ε bo Tata nonɛn.

² Me nkεke le εwodia bô Sintiki emεsɛhe fisε fi bô kɛŋke etu diuw mwaan no bô nu wee bô waa bwee nje Tata.

³ Me ε no ngayte tɛn ê wo wε wvù looci nu naa wee wεm ngoo le wo efi kε bokɛnɛ ban é bô etu diuw mwaan. ε nu bonyii ε bô ε katɛn wase bee bô yî lemme di saaka wvù jee wvu εkumε Jisos Klistu le bô bo Kelɛmɛn noo bonyii bomew bô bee bô to lemte. Bonyii ban bocii nu ε ediee εbo nu wase ê nwa' bonyii bô kɛŋke nshii wvù mɛy lo le.

⁴ Ben eyuukè njon sekecii no ben nu bonyii bo Tata le. No me ngay nu ε me mbvuu nkaase ntuu fó le ben eyuukè njon.

⁵ Ben edunçi gee di nyεkeey ê wee tfuu, ekumyi le kefew kè Tata nu ke ekase eto nu wase nceencee.

⁶ Fo ben ebuukè naa lo εkumε fisε fimew kε. Ben ebunleè lo fô fisε ficii le gεele fwe dvu Nyo'. Ben dioo bunlee no biite mwεem mvù ben shieele ê wvù, enyaà keyoone yî mvù wvù gee le.

⁷ ε ben gee nonɛn, é Nyo' emum enya ben nyεkeey we é wvù ecεyte mvuntelem bô bvufee bvunɛn no ben nu bonyii bo Klistu Jisos e. Nyεkeey wvun wvù Nyo' nyaa nu ε kε è nulo é wee ekiεε kenfewsɛn kedvu kε.

⁸ Boom bo bwεem e keemεse, mwεem mvù ben kɛŋke keekpwawci nu mwεem mvù nu mvu keceey bô mwεem mvù kɛŋke n'wvum, noo mwεem mvù nu lɛŋ. Ben ekpwawci mwεem ε è nu mvù yuule bô mwεem mvù bonyii ké no koonke noo mwεem mvù sem nulo εta wee dvù. ε mwεem nu dvù mvù looci jee, é mwεem nu dvù mvù è nulo é bonyii ebensee, é ben no kpawci ε è nu ekumε mvumwε.

⁹ Ben egeè mwεem biì kε ε è nu n'yεeyi wvù me nto nyaε ê ben e, kɛnɛε è nu mwεem mvù ben to yuuke lo é me, kɛnɛε è nu mvù ben to yɛne lo. Ben nu dioo gee no nɛn, é Nyo' wvù gee ε mvuntelem mvu bonyii le nu nyεkeey emum enu ben ε bô.

ε Baul yuw njon no bonyii bo Filibi dunçi shiee fô wvù le

¹⁰ Tata nu ε ge me ε no n'yuuke njon baay no ben nu ε bvuu ε dunçe shiee wene fô me le kε no ben to shee dunçi. Me nkee naa ntay le ben se kɛŋke kε shiee fô me le, geenɛn tane ε è nu je.

¹¹ Kε me njemyi nɛn le me nse ntane fisε kε. Me nu ε n'yεeyi wase ε nkisεε keenfisene mwεem mvunciim.

¹² Me nkee no wee ké no nu seke wvù tane, nkee no wee ké no nu seke wvù kɛŋke baay. Me ε mum ε n'yεeyi fifin ε nkisεε no è nulo é me enu sekecii yî mwεem e mvunciim kɛnɛε me nu ε ndie, kɛnɛε me mbaa endie, kɛnɛε me nkɛŋke baay kɛnɛε me ntane lo.

¹³ Me ηkee keenje mwεεm mvun mvunciim nεn, ε ε nu bô mvunɔay mvù Klistu nyaa ê me le.

¹⁴ Geenεn, no me nciim ηgayte nεn, ben nu ε ge naa ntay keefi me yî kefew ke ηgew wεm e kin e.

¹⁵ Ben bonyii bo Filibi kee lo ε ε to nu seke me nto nεn'yεε won wene le Masedonia no me nto ηkεwεε keenfewci saaka wvùjee wvun ê ben, kε kentaashε ke bonyii bo mbee le kemew to nu ε taashε bee bó keetasene can kε. Ε to mεy kε ben.

¹⁶ Ε to nu naa seke me nto nu Tεsalonika, * ε ben ciinse nfi ê me, bvuu ciinse.

¹⁷ Kε me njemyi nεn ε me ntaale ε ben eciinseè mwεεm ê me kε. Me ntaale baay ε ε nu mmawce wvù Nyo' nu ke enya ê ben yî fiεε fi ben gee fô me le.

¹⁸ Ben to nu ε tum Ebaflodaytus bô nnya ε wvù to nya ê me. Me ε no nu keseen n'yaa mbvuu ntane fiεε kε. Me nto nu ε nfiisen nnya yidvu yicii, n'yεn ε yî duule fele lo no me nshieele. Nnya yin nu ncese ε ben ε ge fô Nyo' le, ε wvù ε fiisen, yî ε no samte shfuunjkene ε wvù koonke.

¹⁹ Nyo' wεm wvù me mbunlee kεηke ntfu bvukukε bvucii bvù beene shieele, ε wvù nu ke enya ê ben fiεε ficii fi ben shieele, njefo beene nu bonyii bo Klistu Jisos e.

²⁰ Mbenise enù fô Nyo' Icee wesebeene wvun e sekecii sε ηka. Fí enù nonεn.

Ngayma

²¹ Ben egay bonyii bocii bò ε nu bo Klistu Jisos e enya ê me. Boom bo bwee wesebeene le bò nu bee bó fεn gayte tεn ben e.

²² Ε bonyii bocii bò ε nu bo Nyo' le jan gayte ben e, εfey mvunciim bò nu ê ntow Kaysa le fεn.

²³ Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn kew é kí efici biyoy binεn. Fí enù nonεn.

Nwa' wvù Baul to san *εε ê*
kentaashε ke
Kol ose
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Kolose wvun e

Baul to san nwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke ê kelaante kè Kolose le. Ebaflos to nu ε ne to bô saaka mvu wvù befe ekumε kentaashε kedvu. Ê Baul mum san nwa' wvun no kentaashε kedvu to nu ê kelenj kè wvù to yene le è kenjke wen keetaale fô kile. Wvù to san keeleke n'yεyi ε è nu wvu kecey wvù nu ekumε bonyii bô è nu bo Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-8 Kenjkewεε

1:9-2:19 Ekumε wee wvù è nu Klistu noo lemme diew

2:20-4:6 Nshii wvu fwe wvù nu yî Klistu le

4:7-18 Kemεse

¹ Ê nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yî nkonj wvù wvu Nyo' le. Me nu bee Timatio wvù waa bwee wesebeene.

² Nwa' wvun gεne fô ben e boom bo bwee wese le bô nu fitele fimwaan bô bo Klistu, nu bonyii bô è nu bo Nyo' le Kolose. Nyo' Icee wesebeene ebuw ben bô kembonen kew ebvu enya ben bô mvuntelem mvù lætene.

Ê Baul no bunlee, nyaa keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Kolose le

³ Bese dioo bunlee fô ben e sekecii no nyaa kε è nu keyoone ê Nyo' wvù Icee Tata wesebeene wvù Jisos Klistu,

⁴ njefo bese nu ε yuw wase ekumε fitele finen fi ben lese yî Klistu Jisos e, bô kenkonjen kè ben kenjke fô bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le.

⁵ Bese kee le ben gee nonen njefo ben taale fwe ε è nu yî fiεε fi Nyo' nu ε seyse ε gεε ê ben fowe le. Ê fiεε fin nu fi ben to yuwεε wase ê diεw Nyo' le yî nu kecey, nu saaka wvù jee.

⁶ Saaka wvun to to fô ben e lenlenj no wvù to toε fô bonyii le yî ekole ke nshε le kecii no kumene nce bonyii bvuu saanjene gεne fwe fwe. Ê nu kε lenlenj no fi to kooyεε bô ben ε kεw diuu di ben yuwεε saaka wvudvu bvuu kiεε kecey le Nyo' nu ε buw bonyii bô kenkonjen kew.

⁷ Ben to yuw saaka wvudvu wvun ê Ebaflos wvù nu fitele fisese, ε bee bó lemte yî fiεε le fimwaan. Wvù nu wee lemme Klistu, ε wvù ε jo bvudvu bvuse ε no lemte bô fitele fiew ficii,

⁸ ε wvù ε see wase ê bese ekumε kenkonjen kè Keyoy ke Nyo' le nu ε nya ben ε no kenjke fô bonyii le.

⁹ Ê kεw diuu di bese yuwεε ekumε ben nonen, bese ε mum ε no bunlee fô ben e sekecii. Bese bunlee leke le Nyo' ege é ben ekiεε fiεε fi wvù gomte. Ê fifin nu ke efey yî bvufee bô mwεem mvù Keyoy kew nu ε ge ben ε no kee le.

¹⁰ Nonen é ben emum ecee nce ε è nu wvù nu ε kpwenten wvu bonyii bo Tata le. Ê è nu wvù, wvù wvù looci koonjke. Ê ben dioo cee nonen emum egee dilemme di jee jé le jé le, ekeè Nyo' gεne fwe fwe.

¹¹ Bese bunlee ten le Nyo' wvù mvungay mvu baay mvunciim nu mwew enya ben bô mvungay mvunciim é ben etemyi sekecii, kuule shém gεne fwe yî fiεε le ficii, lanlanje,

¹² nyaa keyoone ê Nyo' Ice. Ê nu wvù wvù nu ε ge beene ε kocen keeke ekenjke fiεε fi wvù nu ε seyse ε gεε ê bonyii bô è nu bew fô bvudvu bvuu n'yu le.

¹³ Wvù nu ε bvuse wase beene can mvungay mvu ejiwε le, ε gεε ente jo bvunfon bvuu Waa we wvù nu fitele fiew e.

¹⁴ Ê nu Waa we wvun wvù nu ε ge Nyo' ε læshε bibefe bisεεbeene, ε sum beene can njεw e.

Klistu nu ekole ke mwεem mvunciim e

¹⁵ Waa we wvun nu naa lo wunte Nyo' kebeε wvù beene yaa yene kε. Ê nu wvù nsafwe mwεem mvunciim mvù bó bomεε.

¹⁶ Nyo' to bom mwεem mvunciim can ye le, mwεem mvu fowe bô mvu fokuse, mvù

bó yene mvú le, bô mvù bó yaa yene ke, kenεε è nu naa bonceendaa bò la, bò lene ê fwefwe le, kenεε bò kenke mvungay, kenεε bo baay baay, kenεε bò saake. Mwεεm mvun mvunciim nu ε Nyo' to bom can ye le, ε mvú nu keewvumte wvú.

¹⁷ Wvú to nu wase dvú ε mwεεm mvunciim se ke no nu. Mwεεm mvunciim nu can ye le, ε è jici wvú dvú ε mvú se nu.

¹⁸ Wvú nu εkolε ke kentaashε ke bonyii bo mbee le kè è nu ye ye. E nu wvú wvù to kεwεε kentaashε kin. E è nu wvú wee wvu fwe keebuy yí kpwe le wvù yaa bεε ke ekpwe ke, wvu le yí fiεε ficii le é wvú enù nsafwe.

¹⁹ Mwεεm mvun nu nonεn njefo Nyo' to nu ε kon le fiεε fi wen nu fí ficii enù yí Waa we le,

²⁰ É wvú ege é mwεεm mvunciim ekase etaashε bô Nyo', kenεε è nu mvu fowe kenεε mvu fokuse. E Nyo' mum ge kewan bô εlεmε ke Waa we le seke wvú to kpweε yí kentam e.

²¹ Ben ten to shee nu ε ben ε gawsen ben ε bo Nyo', kenke bonkpawawce bò befe ekumε wvú, gee mwεεm mvù befe.

²² Geenεn, keseen nu ε Nyo' ε kase wase ε taashε ben ε bó. Wvú to ge fifin fele yí Waa we le wvù to tuε wee wvu wum, to kpwe fô ben e, wvu le ben enù è wvú fwe yuule yaa kenke nlom ke, nu se jay.

²³ Ben kenke keemum egenè fwe yí fitele fi ben lese yí ye le, ecime gen eleemè temyi ε fiεε yaa shiike ke ben yí fiεε fi ben taale fwe yí dvú le fi ben to yuwεε è saaka wvù jee le. Saaka wvù jee wvudvu wvun nu wvù bó nu ε fewce wase è wee tfuu yí nshε le fen. E saaka wvudvu wvun nu wvù me wvù Baul nfewci è bonyii diεwε wee lemme Nyo' le.

Lemme di Nyo' to nyaε è Baul

²⁴ Me nlanlajε keseen yí ngεw wεm wvù me n'yene nje yene le. E me njoo ngεw wvun yí εkolε kem e nen keemεse ngεw wvù Klistu to yεnεε nje kentaashε ke bonyii bo mbee le kè è nu ye ye.

²⁵ Nyo' nu ε gεε me le me enlemtè fô kentaashε ke bonyii bo mbee le, enfewci diεw ye è ben no yí nu yicii.

²⁶ Diεw yin nu yí to shee nu ε bó ε nyilε è engokε ke bonyii le kecii bilum ηkuuη, ε keseen nu ε Nyo' ε dunce wase è bonyii bò è nu bew.

²⁷ Nyo' to nu ε caw keege é bonyii bew ban ekiεε le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu ke ekenke bvukukε bvu saaka wvù bó to shee nyile wvun e naa ntay. E saaka wvudvu wvun nu le Klistu nu yí yene le. Nonεn ben ε mum ε no taale fwe keekenke bvukukε.

²⁸ E nu Klistu wvudvu wvun wvù bese fewci ekumε wvú è bonyii bocii. Bese yεyi bó bô bvufee bvucii bvù Nyo' nyaa è bese, bvuu teete bó, wvu le bó enù ε bó ε taw ε kocen è Nyo' ejise no bonyii bo Klistu le kenke keenu.

²⁹ E nεε fiεε fi me mbone ηan, nlemte bô mvungay mvunciim mvù Klistu lemte dvú yí yεm e.

2

¹ Me ε mum ε no ngomte le me enge é ben bo Kolose ekiεε no me nlumte naa ntay nje yene, bô nje bonyii bo Lawdesia noo bonyii bo mbee le bocii bò ke baa yεn wase me le ejise ke.

² Me ngee nonεn le mvuntelem mvu ben ε bó le eyvuwsè, é ben etaashε enu yí kenkonεn e, wvu le ben elooci kee naa ntay mwεεm mvunciim no wee kenke keeke, emum ekeè ten kenylε ke Nyo' le, kè è nu Klistu.

³ Nyo' nu ε nyilε ntfu bvufee bvucii bô mwεεm mvù bonyii kenke keekeè ekumε wvú ε è nu yí Klistu le.

⁴ Me njemyi fin wvu le fo wee mvu ke enε eto bô njeme wvù yeke wvu fomvu fomvu elεε ben dvú.

⁵ Ben ekeè le naa no me ncim nu ncejole nen nu ε me nu beene è keyoy e. E me lanlajε no me n'yuuke no ben gee mwεεm è je yi len e, ε ben ε lese fitele yí Klistu le ε fí temyi ntay.

Bonyii bo Klistu le nu ε boy wase can bonci bo εcici le

⁶ No ben nu ε fiisen wase Klistu Jisos wvù Tata, ben emum eleemè ke yî ye le nonen.

⁷ Ben ecime geη ekuù yî ye le, eleemè temyi yî mbee wene le ke lenlen no bó to yeeyee ben, enyaà keyoone ê Nyo' sekeci.

⁸ Ben eyenè fo wee ke ejo bvufee bvυ εcici bvυ fokuse fen bvυ kenleema le enjim ben dvú é ben etu bonfaw ke. Bvufee bvυn nu bvù bii bonkpawce bo wee wvυ wum bô bo mwεem mvù saake yî won wvυn e. Ke è yaa nu bvù bii bonkpawce bo Klistu le ke.

⁹ Ben ekeè le no Klistu to tue wee wvυ wum, nu ε fiεε fi Nyo' nu fî ficii nu yî ye le.

¹⁰ Ben nu ε kenke wase mwεem mvunciim no ben nu ε taashe ben ε bo Klistu. ε nu wvù ekole ke mwεem mvunciim mvù kenke mvungay saake le.

¹¹ No ben ε bó to taashe nonen, ε wvù tfuse ben yew. ε ke ntfuse yew wvυn nu wvù bó tfuuse bô can seke bó ε sum kejewleε ke ye wee le ke. Wvuwvυn nu wvù é gee Klistu keesum nyam yene ye kebefε.

¹² Seke bó to leseε ben ê joo nu ε bó to taashe ben ε bo Klistu dwey. ε Nyo' kase bvuse ten ben nje fitele fi ben to leseε yî ye le le wvù nulo ebvuse ten ben yî kpwe le bô mvungay mvù wvù to bvuseε Klistu dvú yî kpwe le.

¹³ Ben to shee nu ε ben ε kpwe wase ê keyoy e nje bonci bo Nyo' le bô ben to ηgoyte ε Klistu baa tfuse wase ten ben yew keesum mwεem mvù nyam ye yene gomte le ke. Keseen, Nyo' nu ε ge wase ben ε kase ε tu dvú, ε taashe ben ε bo Klistu. Wvù nu ε leeshe wase bibefe bisεbeene bicii.

¹⁴ Wvù nu ε fiwse wase mwεem mvù to koole beene ê Nwa' bonci le ε bó saanke ekumε beene. Wvù nu ε jo mwεem mvudvu mvun ε tfuse yî Klistu le, bó ε mum ε ta wvù yî kentam e,

¹⁵ wvù ε mum ε ηgoy mvungay mvu mwεem mvunciim mvù kenke mvungay saake le, ε bvuse mvú ya le, ε shoose, ε mum ε so mvú yî kentam e. *

Bonyii bo Klistu le eyuukè ε è nu fiεε fi è

gayte wvù

¹⁶ Nonen, fo ben ebvuu ebee é wee mvu esaake ben ekumε mwεem mvù ben diee kenεε mvù ben wuu kenεε le ben baa egεle bonkaw, kenεε è nu ηkaw kpwee wvυ fwe, kenεε le ben baa eshee mbam ke.

¹⁷ Bó to shee gee mwεem mvun fwele ε mvú nu ke lo diεwe kenjinjin ke fiεε fi to nu keeke to le, ε fiεε fidvu keβεε nu Klistu.

¹⁸ Fo ben ebee é bonyii bomew esaake ben duu le ben nu ε jay je ke. Bonyii ban nu bô duu le ben ejoò bikuu binen ekuse no bó joo, duu le ben ebunleε ten bonceendaa bo Nyo' le no bó bunlee. Bó duu le bó kee mwεem njefo bó yεne mwεem e ê bifile le. ε bó bensee ke ε è nu ye yî mwεem mvù too εfa jobo le, ε kenyi kedvu yaa nu ke.

¹⁹ Boba bonyii nu ε gawsen wase bô bo ekole kè è nu Klistu. Klistu nu wvù nyaa mvungay ê ye ye ε yî se kuu no Nyo' seyse le yî ekuù. Beene nu ε taashe ke diεwe no ye wee nu ε taashe yî biyun bô bongensee le ε se no lemte len.

²⁰ No ben nu ε kpwe wase ben ε bo Klistu ê keba ke mwεem mvù saake yî won wvυn e, ε no nu nje la wvù ben bvuu cee ke diεwe ben nu bonyii bo yî won wvυn e? Ben bvuu benε keebii ban bonci le nje la?

²¹ Bó nen'yi cew lo le, "Fo wee ejice fin fiεε le ke. Fo wee emom fifi εmvu ke. Fo wee ekum fin e ke."

²² ε mwεem mvun mvunciim nu ε bonyii gee ε mvú fele lo, ε bonci ban nu ε è gεke bonyii bii bvufee bvubole.

²³ Bonyii nen'yi no yεne naa le bvufee nu ê bonci bodvu ban e, no bó gee le bonyii ekeè keebunlee ê je yi len e, bô keeshiwe ekole noo keenyεwle bô ye. Geenεn, ε mwεem mvun yaa nulo efice keebvuse wee ê mwεem mvù nyam ye ye shieele le ke.

3

Bonyii bo Klistu le kenke nshii wvu fwe

¹ No Nyo' to nu ε bvuse wase ben ε bo Klistu yî kpwe le, ben emum egomte mwεem ε è nu mvu fowe fô Klistu nu ε Nyo' ε shike wvù ê εbo kew ke εceey e.

2:7 1:23 **2:8** 1Tim 6:20 **2:9** 1:19; 2:15, 20; Efe 1:21 **2:11** Efe 2:11 **2:12** 3:1; Lum 6:3-4; Efe 1:19-20; 2:6 **2:13** Efe 2:1, 5 **2:14** Efe 2:15-16; 1Bi 2:24 **2:15** 2:9-10 * **2:15** Kenεε le, "... ε mum ε so mvú yî ye le." **2:16** Lum 14:1-6 **2:17** Ibu 8:5 **2:18** Efe 1:21 **2:19** 1:18; Efe 4:16 **2:20** 2:9-10; Gal 4:3-5, 9 **2:21** Yεsa 29:13; Mat 15:9; 1Tim 4:3; Ibu 13:9 **3:1** 2:12; Efe 1:20 **3:2** Mat 6:33

² Ben egɛɛ bvufee bvunɛn yî mwɛɛm mvu fowe le. Fo ben egɛɛ yî mvu fokuse le kɛ,

³ njefo ben to nu ɛ kpwe wase, ɛ nshii wene nu keseen ɛ Nyo' ɛ nyilɛ yî Klistu le wvù nu bô wvù.

⁴ Seke Klistu wvù nu nshii wene ɛ ke ɛ buynɛn bô bvukukɛ bwew, é ben tɛn emum ebuynɛn ente jo bvukukɛ bvudvu.

⁵ Fí ɛ mum ɛ no nu lɛ, ben elɛse lo mwɛɛm diɛwɛ mvun e mvù nyam ye shieele. ɛ nu keejaan̄ke kenjan̄ bô keekpwawci mwɛɛm ɛkumɛ kenjan̄, noo ye yî nyeyɛn, noo keeshieele keegɛe mwɛɛm mvù befe, noo keebvuushi ejise yî mwɛɛm e. Wee wvù bvuuushi ejise yî mwɛɛm e nu ɛ mwɛɛm mvun ɛ tu wase nyo' mvu fô wvù le.

⁶ ɛ nu kfuu mvumvun mwɛɛm mvù nu ke ege é Nyo' eton'ye shém elan̄ ngɛw yî bonyii bô gee mvù le.

⁷ ɛ to nu fwele ɛ ben gee kfuu mvumwɛ mwɛɛm seke ben to bɛɛ cee nce bii no nyam ye shieele.

⁸ Geenɛn keseen, ben kɛn̄ke keecinɛ mvù le mvunciim. Ben ecinɛ shém yî ton'yeɛn bô mvuntelem mvù sɛsene noo mvuntelem mvù befe le. Fo wee ebeetè bô diee di wee le kɛ. Fo njeme wvù samte ebuytè diuw wee le kɛ.

⁹ Fo wee elɛɛlè waa bwee kɛ. Ben ekeè le ben nu ɛ baa wase ye yî yvum bô gee diɛw,

¹⁰ ɛ jo wase ɛ è nu yî fiɛ. Yiyin nu ɛ Nyo' seysee sekecii kumene ɛ yî tuu diɛwɛ ye le, wvu lɛ ben elooci kee wvù.

¹¹ Fofɛn nu ɛ wee mvu yaa bvuu nu jɛɛy fô mvu le kɛ. Kɛ wee mvu bvuu nu dvù lɛ è nu wee juu ɛ mvu nu wee Glek kɛ. Kɛ wee mvu nu dvù lɛ bó nu ɛ tfuse yew ɛ mvu nu ntffuse kɛ. Kɛ wee mvu nu dvù lɛ è nu wvu entfun kɛ. ɛ kɛ wee mvu nu dvù lɛ è nu nyam yî njkpwaante kɛ. Kɛ wee mvu nu dvù lɛ è nu nfwɛ ɛ mvu nu waa yew kɛ. Klistu nu fiɛɛ ficii fô bó le, ɛ wvù nu yî bó le bocii.

¹² No Nyo' nu ɛ caw wase ben, ben ɛ no nu bonyii bew, ɛ wvù koon̄ke ben, ben emum ejo kɛn̄ge ke lɛn̄ kè lɛ: wee ecamtè shen fô waa bwee le, geɛ mwɛɛm mvù jee fô bonyii le, shiwsè bikuu binɛn, nù wɛɛ, kuulè shém,

¹³ yaa kɛn̄ke fitele fi sɛsene kɛ. ɛ wee cim

ge naa la fí ɛ lucɛ wee, é wvù lɛɛshɛ nya é wvù. No Tata nu ɛ lɛɛshɛ wase binɛn bibefe, ben tɛn elɛɛshì bi bonyii bomew e.

¹⁴ Ben dioo gee mwɛɛm mvun mvunciim, no tomyi kɛn̄kon̄ɛn fwe. Kɛn̄kon̄ɛn nu fiɛɛ fí taashi mwɛɛm mvunciim ɛ mvù sɛ nu yî fiɛɛ le fimwaan̄.

¹⁵ Ben ecinɛ é nyɛkeey wvù nɛn'yi fô Klistu le enu é mvuntelem mvunɛn e dun̄ci ben je. Nyɛkeey wvun nu naa wvù Nyo' to tɛnɛɛ ben lɛ ben ekɛn̄kè no ben nu ye yimiaan̄. Ben enyaà tɛn keyoone é Nyo' sekecii.

¹⁶ Ben egɛɛ é saaka wvu ɛkumɛ Klistu enù é mvuntelem mvunɛn e naa ntay, é ben eyɛɛyi bvuu teete bikuu binɛn bô bvufee bvucii. Ben eyemtè benseè Nyo' bô njon̄ fô mvuntelem mvunɛn e bô bon̄kiee bô buyte é Nwa' Mbense le noo bon̄kiee bomew bo mbense le, noo bô Keyoy kew nyaa é bonyii.

¹⁷ Ben dioo gee fiɛɛ ficii fí ben gee, kɛnɛɛ ben jem̄yi lo, ɛ ben no gee diɛwɛ bonyii bo Tata Jisos e, nyaà keyoone é Nyo' Ice fele yî ye le.

No bonyii bo Klistu le nulo ecee yéw yi-bole

¹⁸ Bokɛnɛ, ben enyaà bikuu binɛn é bole' bonɛn no bonyii bo Tata Jisos e ké no gee.

¹⁹ Bolemsɛ, ben ekoon̄kè bokɛ' bonɛn. Fo ben en̄asene yî bó le kɛ.

²⁰ Boom, ben eyuukè bobwee bonɛn bô bo'icee bonɛn e yî fiɛɛ ficii le. ɛ ben gee nonɛn, é fí ejee Tata le.

²¹ Bocɛe boom, fo ben egee mwɛɛm mvù mvuntelem mvu boom bonɛn e esaase kɛ. ɛ ben gee lo, é shem ekpwee bó.

²² Bonfaw ben eyuukè bonyii bô kɛn̄ke ben fokuse fɛn e yî fiɛɛ le ficii. Fo ben elem̄tè bó le kɛ seke jise dibole nu yî yene le keegɛe lɛ ye ejee bó kɛ. Geenɛn, ben elem̄tè bô fitele fimwaan̄, fanè ɛ è nu Tata.

²³ Wee dioo lemte fiɛɛ ficii fí wvù lemte, no lemte bô fitele fiew ficii lɛ wen lemte ɛ è nu Tata le ɛ yaa nu wee le kɛ.

²⁴ Ben ekeè le wee nu ke ekeŋke fiε fi bó nu ε seyse ε gee fi è nu mmawce we ε è nu ê Tata. Ε nu Tata Klistu wvù ben lemte wvù le.

²⁵ Geenεn, fô bonyii bò gee kebefε le nu ε Nyo' nu ke elaw bó yî kebefε kè bó gee le. Ben ekeè le ke Nyo' ké no duŋci kejεy jεy ε bonyii ke.

4

¹ Ben bò keŋke bonfaw, ben egeè mwεεm bô bó ε è nu mvu leŋ bô mvù jee, ekumyî le ben keŋke tεn Cee Εkolε fowe.

Ntefe wvu fokεse

² Ben bocii ebunleè gene fwe yaa doose ke. Ben dioo bunlee no leesε bvufee yî dvù le, nyaà keyoone ε Nyo'.

³ Ben ebunleè fô bese le tεn le Nyo' eyene kembuŋ fô diεw ye le ε bese efewci diεw yin yî è nu kenylε ke εkumε Klistu kè me nu yî ncaw e nje kí.

⁴ Ben ebunleè le me enlooci nfewci ε wvù yuule ntay no me ŋkeŋke keenfewci.

⁵ Ben dioo nu ben ε bonyii bò yaa nu ke bo mbee le no gee mwεεm bô bvufee. Seke ben ε keŋke je keege fiεε, ε ben mom le fo kefew kedvu efey εcici ke.

⁶ Njeme wene sekecii enù wvù bonene, yeke diεwε ŋkauw e, ε ben emum ekee keet-fuuse fiεε ε wee tfuu ε je yî leŋ e.

Bonɣayma

⁷ Tikikus nu esee fiεε ficii fi εkumε me ε ben. Wvù nu waa bwee wesebeene, nu tεn fitele fiεεbeene. Bee bó lemte Tata le yî wee le mwaan ε wvù nu wee lemme wvù lemte bô fitele fiew ficii.

⁸ Me ntumte wvù fô ben e bô shiee wvu le wvù eto ege ε ben ekiεε no bese nu, ebvu eyvuwsε mvuntelem mvunεn.

⁹ Me ntumte bô Onesimus wvù nu wee mvu wvu jo ben, ε wvù nu tεn waa bwee wesebeene wvù nu fitele fiεεbeene ε wvù leeme yî fiεε fi Klistu le tεmyi. Bó nu ke esee ε ben fiεε ficii fi kooyi fεn.

¹⁰ Alistakus wvù bee wvù nu fεn yew ncaw e gayte ben e. Ε Mak wvù waycee Banaban gayte tεn ben e. Ε nu wvù wvù

ben nu ε keŋke wase ntum εkumε wvù. Seke wvù ε to, ε ben fiisen wvù.

¹¹ Jisos wvù bó teŋe le Justus gayte tεn ben e. Ε mεy ke bonyii bo botεte ban bò è nu Bojuu bò bee bó lemte yî fiεε le fimwaan yî bvunfon bvù Nyo' le. Bó fici naa me baay, gee ε fitele fiem leεtene.

¹² Εbaflas wvù nu tεn wee mvu wvu jo ben, wvù lemte Klistu Jisos e gayte tεn ben e. Wvù dioo bunlee sekecii no kumyî ben naa baay, leke le Nyo' ege ε ben eleemε tεmyi diεwε bonyii bò nu ε taw wase, looci kee fiεε ficii fi Nyo' gomte le.

¹³ Me nu ε n'yεn wase bô ejise eyem le wvù lemte fô ben e baay noo fô bonyii bo Lawdεsia bô bo 'Iliabolis e.

¹⁴ Luk wvù cuuke bonyii wvù nu nsaa yem shém bô Demas gayte tεn ben e.

¹⁵ Ben egay boom bo bwee wesebeene le bo mbee le bo Lawdεsia le, egay tεn Nimfa bô kentaashe ke bonyii bo mbee le kè taashi ε wvù yew e, enya ε me.

¹⁶ Ben dioo ε taŋ ŋwa' wvun, ciinse ε kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Lawdεsia ε bó taŋ tεn, mum yεn tεn le bó nu ε ciinse ŋwa' wvù nu ε bó ben ε taŋ.

¹⁷ Ben egay ε Alkibus le wvù eyen le wvù nu ε mεse lemme di Tata nu ε nya can ye le.

¹⁸ Wvun ŋgayma saanke me wvù Baul bô kebo kem. Ben ekumyî le me nu yî ncaw e. Nyo' ebuw ben bô kembonεn.

**N'wa' wvu fwe wvù Baul to
saŋεε ê kentaashε ke
Tesalonika
Fiεε fi nu ê N'wa' wvu
Tesalonika wvu fwe wvun
e**

Tesalonika to nu kelaante kemew ê keba ke wonj e kè Masedonia le jò Baul to kεwceε kentaashε ke bonyii bo mbee le. Fí to baa moocε no kentaashε kin kεwεε kε, ε Bo-juu mum kεw no bane Baul bene kendonj bô wvú. Baul mum saŋ n'wa' wvu fwe wvun fô bonyii bo Klistu le bo Tesalonika keeyvuwsε mvuntelem mvubole, ege ε bó eleemè tεmyi.

Bikuu bi mwεεm e ê N'wa' wvun e

1:1 Kenkεwce

1:2-3:13 E Baul yuw njonj bvuu bense bonyii bo mbee le

4:1-12 Ntefe ekumε nce wvu bonyii bô è nu bo Klistu le

4:13-5:11 Ntefe ekumε no Klistu nu ke ekase eto

5:12-22 Ntefe wvu fokemεse

5:23-28 Kemεse

¹ E nu me wvù Baul, ε me nu bee Silas noo Timatio. Me nsaanke n'wa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tesalonika le kè nu ε taashε ε no nu yí Nyo' Ice bô Tata Jisos Klistu le.

Mbuwma Nyo' bô nyεkeey enù fô ben e.

E Baul nya keyoone ê Nyo' yí kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tesalonika le

² Bese ké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii ekumε ben bocii, bene ben sekecii ê bunle yese le.

³ Seke bese nu ê Nyo' Icee wesebeene fwe, bese ké no kumyi gee dinen di buyte yí fitele fi ben lese yí Klistu le bô lemme dinen di buyte yí kenkonjen kenεn e noo shém yí ben kuule yí buyte yí ntaa wvù ben taale fwe yí Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

⁴ Boom bo bwee wese le bô Nyo' koonjke, bese kee lo le Nyo' nu ε caw wase ben.

⁵ Bese kee nonεn njefo kε saaka wvù jee wvù bese to toε dvú fô ben e to to kε ε è nu bô njeme maan kε. Wvú to to tεn bô mvunjay mvù nεn'yi fô Keyoy ke Yuule le, ε bese looci kee lo le saaka wvudvu nu keceεy. Ben kee kfuu bonyii bô è to nu bese seke bese to cee ê ben entelenj nje ben.

⁶ Ben to nu ε no benene bese noo Tata njefo ben to nu ε fiisεn saaka wvudvu bô nlanlanj wvù nεn'yi fô Keyoy ke Yuule le naa no ben cim to nu yí ngew wvu baay e.

⁷ Nonεn ε ben mum tu bonyii bô bonyii bo mbee le bocii bo ê keba kè Masedonia le noo kè Akεya le ejòò kenfewsεn fô bó le.

⁸ Me njemyi nεn njefo kε è mεy kε diεw yí yí Tata yí nu ε san jo ben ε ghan keba kè Masedonia bô kè Akεya le kε. Saaka wvu ekumε fitele finεn fi ben lese yí Nyo' le nu ε ghan wase tεn mondvuum e monciim. Nonεn kε shieε bvuu nu dvú wvù bese ejemyi fiεε ekumε fifiε kε.

⁹ Ben ekeè le bonyii bodvu kebeε nu ε no seje ekumε no ben to fiisεnεε bese ê ben entelenj, noo no ben to cin'yεε mvunyo' le tu wase ben ε bo Nyo' keelemte wase Nyo' wvu keceεy wvù kenjke nshii le.

¹⁰ Bó seje tεn no ben cεyte Waa we wvù nu ke enε fowe eto le. Waa we wvun nu wvù wvú to bvuseε yí kpwe le, ε è nu Jisos wvù bvuseε beene can shém Nyo' yí ffuuke yí wvù nu ke eduŋce ê bonyii le.

2

E Baul jeme ekumε lemme diεw di Tesalonika

¹ Boom bo bwee wese le, ben kebeε kee lo le kε ghane di bese to laalεε ê ben e to nu ε la εcici kε.

² Naa no ben kee le bonyii to nu ε nya ngew ê bese bvuu nvuwsε bese ê kelaante kè Filibi le, nu ε bese to kuu kε shém ê mvunjay mvu Nyo' wese le keefewce saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben naa no bonyii cim to cile bese naa baay nεn.

³ Kε saaka wvù bese to fewci lεke ben dvú to nu bô jay kε, ε kε bese to fewci bô nkpawce mvu wvù befe kenεε gomte keelεε lo ben kε.

⁴ Geenɛn no Nyo' nu ε yɛn lɛ bese nu ε kocɛn bonyii bɔ wvù enya saaka wvù jee wvun can yibole, nonɛn bese ε mum ε no fewci. E bese yaa fewci lɛ ye ejee ε è nu bonyii kɛ. Bese fewci lɛ ye ejee ε è nu Nyo' wvù taasse mvuntelem mvusɛsɛ.

⁵ No ben kee nu ε bese to baa ke yuu wase etoo bɔ diɛw ken'yem kɛnɛɛ tɛw fiɛɛ fojise keedie fiɛɛ can yene le kɛ. E fin nu fiɛɛ ε Nyo' leeme fwe wese.

⁶ Kɛ bese to baa egomte keekɛnɛ mbenɛ mvu ê wee kɛnɛɛ wvù nɛn'yi fɔ ben e kɛnɛɛ fɔ bonyii bomew e kɛ. Naa ε è to nu bvudvuu bvusɛsɛ diɛwɛ boom bo ntum e bo Klistu le keebiite mwɛɛm lɛ ben egeè fɔ bese le.

⁷ Bese to nu fisɛsɛ nyɛkeey ê ben ɛntelɛn diɛwɛ bwee wan wvù taale fɔ boom bew e.

⁸ Nonɛn ε bese mum jo ben ye le naa ntay bɔ kenkonɛn, nya ben ε è yaa mɛy kɛ bɔ saaka wvù jee wvù wvu Nyo' maan kɛ, geenɛn nya tɛn bikuu bisɛsɛ ê ben njefo ben to nu wa lo mvuntelem mvusɛsɛ naa baay.

⁹ Boom bo bwee wese le, kɛ ben kumyi tɛn lemme disɛsɛ bɔ njimtɛn wese. Bese to lemte ɛntan bɔ ɛmvunshɛn wvu lɛ fo bese egɛɛ bvujitɛ yî wee mvu ben e no bese to fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben kɛ.

¹⁰ Ben kebɛɛ naa noo Nyo' nulo eben jim nsaw wese lɛ nce wese fɔ ben bonyii bo mbee le to nu wvù yuule nu teyɛy yaa kɛnɛ nɛm yimi kɛ.

¹¹ Ben kee tɛn no bese to gee bɔ ben diɛwɛ no cee wan ké no gee bɔ boom bew.

¹² Bese to yvuwse mvuntelem mvunɛn, lowci ben, tomsee lɛ ben eceè nce ε è nu wvù Nyo' gomte. E nu Nyo' wvù tɛnɛ ben lɛ ben eley bvunfon bwew bɔ bvukukɛ bwew e.

¹³ Bese shee kɛ tɛn nyaa keyoone ê Nyo' nje fin fi lɛ seke bese to toɛ bɔ diɛw Nyo' fɔ ben e, ben to nu ε fiisɛn diɛw yidvu no yî looci nu lɛ è nu diɛw Nyo' ε è yaa nu diɛw wee kɛ. E è nu yî yî lemte yî yene le, ben bɔ nu bonyii bo mbee le.

¹⁴ Ben kee boom bo bwee wese le lɛ fiɛɛ fi to kooyɛɛ bɔ bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi Nyo' le bi nu ε bee Klistu Jisos e ê keba kɛ Judea le to nu ε kooy tɛn bɔ ben. Ben to nu ε yɛn tɛn bonɛw can bonyii bonɛn bo wonɛ lɛnɛn no bɔ to yɛnɛɛ can Bojuu bobole.

¹⁵ Bojuu ban nu bɔ to yuɛ Tata Jisos. E è nu bɔ bɔ to yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le. E nu bɔ bɔ to kunɛɛ bese jo bɔ. Bɔ gee nonɛn ε Nyo' yaa yuuke njon bɔ bɔ kɛ. Bɔ bane lo bonyii bocii,

¹⁶ no bɔ baanɛ je fɔ bese le keejemyi ê bonyii bɔ yaa nu kɛ Bojuu wvu lɛ bɔ eboy e. Bɔ gee nonɛn sekeci ε bibefɛ bibole yɛnsene bene. Shém Nyo' yî ffuuke nu ε to wase yî bɔ le keseen.

E Baul no kɛnɛ shiee keebvuɛ eyɛn bonyii bo mbee le bo Tesalonika le

¹⁷ Boom bo bwee wese le, no beene se gawsɛnɛ nu ε bese ε mom wase naa baay kɛnɛ shiee lɛ bese bee eyɛn ben e ejise naa no è cim bɛɛ kɛ kefew caan no beene se gawsɛnɛ. Beene nu ε gawsɛn kɛ ε è nu ejise. Beene baa gawsɛn ê fitele le kɛ.

¹⁸ Bese gomte keekase eto ê ben e. Me wvù Baul kebɛɛ nu ε mom wase naa bokaɛ e bokaɛ e, geenɛn ε Satan jewsee kɛ bese.

¹⁹ Bese kɛnɛ shiee nonɛn njefo fiɛɛ fi è nulo é bese etaale fwe yî dvú le, kɛnɛɛ bvujonɛ bvusɛsɛ bɔ kefo kesɛsɛ ke bvunfon e kɛ bese nu ke esaale ye dvú fwe dvu Tata wesebeene wvù Jisos seke wvù ε kase ε to bvuu nu la? Kɛ è nu ben e?

²⁰ E nu naa ben bvuwɛ bvusɛsɛ bɔ bvujonɛ bvusɛsɛ.

3

¹ Nonɛn no bese to yɛnɛɛ lɛ fɔ nu ε ghaw wase, ε bese cu ntan keeshɛɛ ejim Atɛn bese embɛn,

² mum tum Timatio wvù waa bwee wesebeene wvù bee bɔ lemte Nyo' le yî saaka wvù jee wvu ɛkumɛ Klistu le. Bese to tum lɛ wvù eto eleke ben yî mbee wene le ntay, ebvuɛ etefe ben,

³ Le fo bonɣew ban ke eshiw wee mvu ben e ke. Ben kebee kee lo le bonɣew nu wase fiεε fiεεbeene.

⁴ Ben kee lo le seke bese to nu beene nu ε bese to see ε ben ε è bæ lo le beene nu ke eyene bonɣew. Ε è nu ke naa lenlen no fi nu ε kooy wase ε ben kee.

⁵ Ε neε fiεε fi to gee ε me ηke ndioo n'yen le fi nu ε ghaw wase, ε me mum ntum Timatio keenkieε no mbee wene nu, njefo me nto ηkenke nfan le è nelo enu ε wee we wvù momte bonyii ε mom wase ben ε ge lemme dicii di bese lem fô ben e ε tu di εcici.

Ε Timatio nya saaka ekumε mbee bonyii bo Tεsalonika

⁶ Geenεn keseen nu ε Timatio ε to wase ε ben e ε kase ε tu jim fô bese le, ε see saaka wvù jee wvu ekumε fitele fi ben lese yî Klistu le bô no ben dunji kenkonen fô bonyii le. Wvù nu ε see ten no ben kumyi bese naa ntay bvuu kenke shiee keeyen bese le no bese kenke ten shiee keeyen ben e.

⁷ Nje fifin boom bo bwee wese le, yî nsase bô bonɣew bô bese kenke le nu ε shém ε læten bese ekumε ben baay nje fitele fi ben lese yî Klistu le.

⁸ Keseen nu ε bese ε yoy nje ben leeme ke temyi ben ε bo Tata.

⁹ Nonen bese ε no nyaa keyoone ε Nyo' baay nje ben. Bese nyaa keyoone ε Nyo' nje njon wvù bese yuuke fwe dvu wvù nje ben.

¹⁰ Bese bunlee shiee le entan bô εmvunsheen le è nelo ε bese ebvuu eyen ben e εjise wvu le bese enya ben bô fiεε fi bæ fuute yî mbee wene le.

¹¹ Bese bunlee le Nyo' Icee wesebeene kebee bô Tata wesebeene wvù Jisos eyene je ε bese eto ε ben e.

¹² Bese bunlee ten le Tata ege ε kenkonen kenεn eku egen fwe ε ben ekonεnε bikuu binen bô bonyii bocii lenlen no bese koonke ben.

¹³ Bese bunlee nonen wvu le wvù ege ε mvuntelem mvunen etemyi, ε ben ke enu se jay, yuule fwe dvu Nyo' Icee wesebeene

seke Tata wesebeene wvù Jisos too bô ηgoo ye yicii.

4

Nce wvù Nyo' koonke

¹ Keemεεse boom bo bwee wese le, bese leke ben kule lo can diewe bonyii bô nu ε taashe yî Tata Jisos e, le no ben to yeεye ε bese no ben kenke keecee no Nyo' koonke, ε è nu ke naa wase no ben cee keseen, ben egeε ke nonen gene lo fwe fwe.

² Ben kee wase bontefe bô bese to nyae ε ben ε mvungay mvu Tata Jisos e.

³ Fiεε fi Nyo' koonke nu le ben eceε diewe bonyii bô è nu bo Nyo' le. Fo ben ejaankε kenjan ke.

⁴ Wee mwaan mwaan ben e kenke keekee keejici ye ye le ε je yî yuule kenke n'wvum e. *

⁵ Fo ye wee enu ke lo yvuwse, ηeyte diewe yi wee ketum kε yaa kee ke Nyo' ke le.

⁶ Fo wee ege kebefe kenεε ege jay mvu bô waa bwee yî saaka wvudvu wvun e ke. Bese to nu ε jeme wase ciise lo ε ben ε è bæ lo le Tata nu ke elan ηgew yî bonyii bô gee mwεεm mvun mvuncim e.

⁷ Ben ekeε le ke Nyo' to tenε beene le beene eceε ε è nu nce nnyen ke. Wvù to tenε le beene eceε nce wvù yuule.

⁸ Fî ε mum ε no nu le naa yeε wvù tun keeyuw ntefe wvun e nu ε ke wvù tun keeyuw ε è nu wee wvu wum e ke. Wvù tun keeyuw ε è nu Nyo' wvù nyaa Keyoy kew ke Yuule ε ben e.

⁹ Fi ekumε kenkonen kε ben ekenkε fô boom bo bwee wene le bo mbee le nu ε ke shiee nu dvù fô ben e wvù bô ebvuu esaanke ekumε fifiε ε ben ke. Fifin nu fiεε ε ben kebee nu ε Nyo' to yeεyi wase ben no è nulo ε ben ekonεnε bikuu binen.

¹⁰ Yî keceey e, ben koonke naa wase boom bo bwee wene le bocii bo ε keba kε Masedonia le. Geenεn boom bo bwee wese le, bese bvuu teete ke ben le ben egeε ke nonen gene lo fwe fwe.

¹¹ Shiee wene baay enu ε è nu keecee nce wvu nyεkeey, yaa leese ke diuw fô mwεεm

3:5 Fili 2:16 **3:6** Lem 18:5; 2Tεs 1:3; 1Tim 1:5; Flm 5-7; Gal 5:6 **3:7** 2Tεs 1:4 **3:10** 2:17 **3:12** Gal 6:10 **3:13** 5:1-2; Fili 1:10 **4:1** 2:13; Kolo 1:10; 2Tεs 3:6 **4:3** 5:23; 1Kol 6:13; Ibu 10:10 * **4:4** Kenεε le, "Wee mwaan mwaan ben e kenke keekee keekenke kpwεε ε je yî yuule, kenke n'wvum e." **4:7** 4:3; 1Bi 1:15-16 **4:8** 1Kol 6:19-20 **4:9** Yeli 31:33-34; Gal 6:10; Εfe 5:2 **4:10** 2Tεs 3:4 **4:11** 2:9; Εfe 4:28; 2Tεs 3:10, 12

mvu bonyii le κε. Ben elemtè bô can yene no bese to teetεε ben.

¹² Nonεn ε bonyii bo εkfunj emum enyaa n'wvum ε ben, ben saa ebvuu etaale wee mvu yî fιεε le κε.

Ekumε kefew kè Tata nu ke ekase eto le

¹³ Boom bo bwee wese le, κε bese gomte le ben enu kenjiwe le ekumε bonyii bô nu ε kpweken wase κε. Bese gomte le ben ekiεε wvu le fo ben enu yî yî diεwε bonyii bô yaa taale κε fwe yî fιεε le κε.

¹⁴ Beene nu ε bee le Jisos to nu ε kpwe kase buy yî kpwe le, ε ε nu κε ληληη no Nyo' nu ke ekase etfuse jim bonyii bô to kpwekene ε bó ε taashε bô bo Jisos, ε bó ke enu bô wvú.

¹⁵ Bese jemiyi fin bii ε ε nu diεw Tata le, le κε beene bô nu ε shεε ejim bô nu ke ebεε dvú yî kefew kè Tata nu ke etoo le nu ke esa fwe dvu bonyii bô nu ε kpweken wase κε.

¹⁶ Ben ekeè le Tata kebεε nu ke enε fowe eshiile too wamte foweεwe bô diεw yî temyi, ε ekolε ke bonceendaa bo Nyo' le fuunjke tεn, ε sonj Nyo' jemiyi. E bonyii bô to kpwekene ε bó ε taashε wase bô bo Klistu emum eyaw ebuy.

¹⁷ Nonεn ε Nyo' emum ecun beene bô nu ε shεε bô bεε dvú noo bó ntaashε le ε kembεw e keεgen etasεn beene bo Tata ε kebulε le. E beene bo Tata ke emum enu sekeci.

¹⁸ Nonεn ben emum elεεsε fitele fi wee noo wee le bô njeme wvun.

5

No ε nulo ε wee ecεyte nto Tata

¹ Boom bo bwee wese le, ekumε kefew bô diuu di nto Tata le nu ε κε shiee nu dvú fô ben e wvú bó esaanjε fife ε ben κε.

² Ben kebεε kee lo le diuu di nto Tata le nu ke enu diεwε di coonj e εntan.

³ Bonyii nu ke edioo duu le, “Nyεkeey nu dvú, ε fιεε fi wee efanè yaa nu κε”, ε ηγεw emum enε esεε egbwe yî bó le diεwε no lume ke nε to yî kpwoon wvú nu bô fue le, je saa enu dvú keelewtε κε.

⁴ Geenεn boom bo bwee wese le, κε ben nu finεn kenjiwe le wvú diuu didvu ke enε esεε eto fô ben e diεwε coonj e κε.

⁵ Me njemyi nεn njefo ben bocii nu bonyii bo n'yuu le, nu bonyii bo εmvunsheen. Ke beene nu bonyii bo εntan κεnεε bo kenjiwe le κε.

⁶ Nonεn fo beene eleetè no bonyii bomew leete κε. Beene enù we bô bvufee bvusεεbeene fô bvucii.

⁷ Bonyii bô leete ké no leete ε ε nu εntan, ε bonyii bô mbvuum koole bó nu ε mó ké no koole ε ε nu εntan.

⁸ Geenεn no beene nu fisεεbeene ε ε nu bonyii bo εmvunsheen, beene emum enù bô bvufee bvusεεbeene fô bvucii. Beene ejo mbee bô kenkonjεn ε mvú enù diεwε ketwaa ke jem e ε beene ε jise ε banj gvúw yesebeene dvú, ejo tεn mboyma wvú beene taale fwe yî dvú le ε wvú enù diεwε kefo ke jem e ε beene ε bon.

⁹ Ben ekeè le κε Nyo' to caw beene gεε le wen ke edunje ε ε nu shém ye yî ffuuke ε beene κε. Wvú to caw le beene ke ekenjke ε ε nu mboyma fele yî Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le.

¹⁰ Jisos Klistu nu wvú to kpweε nje yese beene, wvu le κεnεε beene nu dvú, κεnεε beene ε kpweken, ε beene enu κε beene ε bó.

¹¹ Nonεn ben emum eyvuwsε mvuntelem mvu wee noo wee le, eyootè tεn wee noo wee ε wvú kuu κε no ben gee wase.

Ntefe wvu fokemεse bô ηgayma

¹² Boom bo bwee wese le, bese leke lo ben le ben ewvumtè bonyii bô lemte ε ben εntelεn taale fô ben e yî saaka Tata le bvuu teete ben e.

¹³ Ben edunji n'wvum ε bó naa ntay yî kenkonjεn e nje lemme dibole. Ben ekenjke tεn nshii wvu nyεkeey fô bikuu binεn e.

¹⁴ Bese bvuu leke tεn ben boom bo bwee wese le le ben etefe bonyii bô nu laame κε lo, eyvuwsε mvuntelem mvu bonyii bô kenjke jan e, eficε tεn bonyii bô wεyi. Ben ekuulε shém ben ε bonyii bocii.

4:12 1Kol 5:12-13; Kolo 4:5 4:13 5:1-2; 1Kol 15:51-52 4:13 1Kol 15:18-19; Efe 2:12 4:14 Lum 14:9; 1Kol 15:3-4, 12, 20 4:15 1Kol 7:10, 25 4:16 1Kol 15:23 4:17 Jon 12:26; Lum 5:17; Fili 3:20 5:2 1:2-3, 10; 2:19; 3:13; 5:23; Mat 24:36; Fili 4:5; 2Tεs 1:7, 10; 2:1-2; Mat 24:43; 2Bi 3:10; Mwm 3:3; 16:15 5:3 Yeli 6:14-15; Mat 24:39 5:5 Lum 13:11-12; Efe 5:8-9 5:8 Efe 6:11-17 5:9 1:10; 2Tεs 2:14 5:10 4:14; Lum 14:8-9 5:12 1Kol 16:15-18; 1Tim 5:17 5:14 2Tεs 3:6, 11, 15 5:15 Lum 12:17; Fili 1:10

¹⁵ Ben eyεnè fo wee etfuusè kebefε bô kebefε. Ben egomtè sekecii keegeε ε è nu mwεεm mvù jee fô bikuu binεn e noo fô bonyii bocii le.

¹⁶ Ben elanlanè sekecii,

¹⁷ bunleè kefew kecii,

¹⁸ nyaà keyoone ê Nyo' yî fiεε ficii fi kooyi le. Fin nu fiεε fi Nyo' shieele fô ben bô nu yî Klistu Jisos e.

¹⁹ Fo ben ecilè lemme di Keyoy ke Yuule le κε.

²⁰ Fo ben emwaasè bontum bo Nyo' le bô bonyii teete κε.

²¹ Ben etaassè mwεεm mvunciim, joò mvù jee leeme yî dvú le,

²² ebyuusè can fô mwεεm mvù befe le mvunciim.

²³ Me nlεke le Nyo' kebεε wvù nu Nyo' kembonεn eloocε ege é ben eyuule yî fiεε le ficii. Wvú egεε keyoy kenεn bô mvuntelem mvunεn noo ye yene é yî ke enu sε nlom kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke eto le.

²⁴ Wvú wvù Nyo' wvù to tenεε ben nu ε wvú ké no leeme κε yî diεw ye le, ε wvú nu ke ege mwεεm mvudvu.

²⁵ Boom bo bwee wese le, ben ebunleè fô bese le.

²⁶ Ben egay boom bo bwee wesebeene le bocii εnocε ê ηnocε bonyii bo Nyo' le.

²⁷ Me njemyi nciise lo ê ben yî mvunγay mvu Tata le le ben etan ηwa' wvun é boom bo bwee wesebeene le bocii eyuw.

²⁸ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn kew é kí enù ben ε bó.

**N'wa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvù
Baul to saŋɛɛ ê kentaashɛ ke
Tesalonika
Fiɛɛ fì nu ê N'wa' wvu
Tesalonika wvu bokaŋ
bofɛɛ wvun e**

No Baul to cim saŋɛɛ n'wa' wvu fwe fô bonyii bo mbee le bo Tesalonika le ekumɛ le bó ecɛyte yî nyɛkeey e, kefew kè Jisos nu ke ekase eto le, ɛ bvufɛɛ mɛy kɛ no bvuuŋke bó yî saaka wvudvu le. Ɛ Baul mum saŋ n'wa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvun keejeme ekumɛ no bonyii to kpwaake wase le diuu di nto Tata le didvu nu ɛ jo wase bvudvuu. Wvù to nu ɛ nele nkpawace wvun duŋɛ le é nto Klistu sɛ jo bvudvuu nu ɛ kebɛfɛ bô mwɛɛm mvu buwyɛɛn nu ke eduu efɛsɛn lo.

Bikuu bi mwɛɛm e ê n'wa' wvun

1:1-2 Kenkɛwɛɛ

1:3-12 Ɛ Baul bɛnsɛ bvuu tom kentaashɛ ke bonyii bo mbee le

2:1-17 Ntefe ekumɛ nto Klistu

3:1-15 Ntefe ekumɛ nce wvu bonyii bô è nu bo Klistu le

3:16-18 Kemɛsɛ

¹ Ɛ nu me wvù Baul, ɛ me nu bee Silas noo Timatio. Me nsaanke n'wa' wvun fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Tesalonika le kè nu ɛ taashɛ ɛ no nu yî Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu le.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonɛn ebvuu enya ben bô nyɛkeey.

Nɔɔw bô mmawɛ wvù nu ke enu kefew kè Klistu nu ke ekase eto le

³ Boom bo bwee wese le, bese kɛŋke keenyaa keyoone ê Nyo' sekecii ekumɛ ben. Ɛ fì nu lɛŋ nonɛn, njefo mbee wene kuu kɛ gɛne lo fwe fwe, ɛ kɛŋkonɛn kè wee mwaan mwaan kɛŋke fô wee noo wee le gɛne kɛ lo tɛn fwe fwe.

⁴ Nonɛn, bese kebɛɛ ké no saale ye bô ben ê bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi Nyo' le bimew e. Bese ké no saale ekumɛ no

ben leeme tɛmyi bô ekumɛ no bonyii bone bikaa ê ben ɛjim ɛ ben jici kɛ mbee wene le, noo ekumɛ bonɔɔw bô ben yɛne kuule kɛ shém e.

⁵ Fifi nu fiɛɛ fì duŋci le Nyo' nu ke esaw bonyii ê je yî teyɛy e, wvu le ben ke enu ɛ ben ɛ kocɛn bonyii bo bvunfon bvuu Nyo' le bvù ben yɛne bonɔɔw ban nje bvù le.

⁶ No Nyo' nu wee wvu teyɛy, wvù nu ke etfuse naa nɔɔw wvù bonyii nyaa ê ben bô nɔɔw,

⁷ enya nɛɛtɛn ê ben bô yɛne nɔɔw noo ê bese tɛn. Fifi nu ke ekooy seke Tata Jisos nu ke ebuynɛn fowe etoo ê leme di nɔɔy e di saasaa le. Wvù nu ke etoo nonɛn bô bonceendaa bew bô tɛmyi.

⁸ Wvù nu ke etfuse envukɛ ê bonyii bô maa lo Nyo' noo bô baa bee saaka wvù jee wvu ekumɛ Tata Jisos e kɛ.

⁹ Bô nu ke elɛsɛ bó é bó ekeŋke nɔɔw wvù mɛy lo, é bó egawsɛn bó bô bo Tata fo bó eto fwe dvu wvù noo fô bvukukɛ bwew bvuu baay e.

¹⁰ Fifi nu ke ekooy ebvubwɛ bvù wvù nu ke eto wvu le bonyii bô è nu bew etumte monkum mew, é bonyii bocii bô nu ɛ lese fiteɛ yî ye le ekeŋke lo nɔɔhaw bô wvù. Ɛ ben tɛn nu ke enu bó le njefo ben to nu ɛ bee saaka we wvù bese to jemɛɛɛ ê ben e.

¹¹ Ɛ nɛɛ fiɛɛ fì bese bunlee kɛ fô ben e sekecii le Nyo' wese ege é ben enù ɛ ben ɛ kocɛn kfuu bonyii bô wvù tɛŋɛ le ben enù le. Bese bunlee tɛn le wvù efi ben yî mvunɔɔy mwew e, é ben ege fiɛɛ fì jee ficii fì ben shieele noo lemme dicii di ben gee nje fiteɛ fì ben nu ɛ lese yî Klistu le.

¹² Bese bunlee tɛn nonɛn wvu le dieɛ di Tata wesebeene wvù Jisos e, ekeŋkè mbense ê ben ɛntelɛŋ, ɛ ben tɛn kɛŋke mbense yî ye le. Fifi nu nje fiteɛ fì jee fì Nyo' wesebeene bô Tata Jisos Klistu kɛŋke fô ben e.

2

Ekumɛ wee wɛ wvù nɔɔyɛ nci Nyo'

¹ Boom bo bwee wese le, fi ekumɛ nto Tata wesebeene wvù Jisos Klistu bô no beene nu ke etaashɛ keegɛn enu beene ɛ bó, nu ɛ me nɛke le,

² fo ben ke enε é bvufee emum ebvun ke lo ben nen ncεw, * kenεε enε emum etuwtene le ben nu ε yuw njeme mvu le wvú nen'yi fô Keyoy ke Yuule le, kenεε le bese nu ε jeme, kenεε le bese nu ε san ηwa' le diuu di nto Tata le nu ε to wase ke.

³ Fo ben ecinε é wee ke elεε ben ε è cim nu naa ê je yì nεε le ke. Ben ekeè le ke diuu di nto Tata le didvu nu ke ekocεn sε kefew kiε kè bonyii nu ke enε ebewci bô bo Nyo' ε yaw wase ε to, noo sε wee wε wvù ngoyte nci Nyo' ε buynεn tεn ke. Ε è nu wvú wvù bó nu ke elεε lo.

⁴ Ε nu wvú wvù nu ke ebense εkolε kew emum ekicine lo fiεε ficii fi bó teje le nyo' kenεε fi bó bunlee fí. Nonεn, emum egeεn eley eshii yew ncese Nyo' le emum etenje εkolε kew le è nu wen Nyo'.

⁵ Ke ben kumyi le seke me nto nu beene, nu ε me nto nsee fiεε fin ê ben?

⁶ Ben kee wase keseen fiεε fi jici wvú le wvu le wvú ke ebuynεn ke wase ε è nu ê kefew kè bó nu ε ηγεε ê wvú le.

⁷ Ben ekeè le mvungay mwew mvù wvú ngoyte nci Nyo' dvú lemte wase keseen ejim ejim, ε è nu ke le wee wvù baanke mvú nu ke ebaanke ke nonεn egeεn ebuy seke bó ke ecake wvú ê je.

⁸ Bó nu ke dīoo ε cake, é wee wvù ngoyte nci Nyo' wε emum ebuynεn, é Tata Jisos emum efefe lo wvú bô keyoy ke ê wvú εmvu, efīwse lo bô nlawken wvù wvú nu ke etoo dvú.

⁹ Wee wvudvu wvù ngoyte nci nu ke etoo ê mvungay mvu Satan e, kenke mvungay mvunciim, gee mwεεm mvù dunji mvungay mwew bô mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e mvù è nu mvu kenλεεma le mvunciim.

¹⁰ Ε wvú nu ke etoo tεn bô kfuu mwεεm mvù befe mvunciim keeleεle bonyii bô laa wase dvú. Ε bó laa njefo bó nu ε fan keekoonke keceey wvu le bó ke eboy.

¹¹ No bó baa koonke keceey nonεn, Nyo' ε mum ε ge bó ε no looci jeenke lo wvu le bó ebenje ke wase ε è nu fiεε fi nu fi mbiay e.

¹² Ε Nyo' to ge nonεn wvu le wen ke elese bó bocii yì ηgew e bô baa bee keceey e,

yuuke njon keege mwεεm ε è nu ke mvù yaa nu ke teyey e.

Nyo' to caw ben keeboyse ben

¹³ Geenεn boom bo bwee wese le bô Tata koonke naa ntay, bese kenke ke keenyaa keyoone ê Nyo' sekeci εkumε ben, njefo Nyo' to nu ε caw wase ben fonkεw keeke eboyse ben fele yì lemme di Keyoy ke Yuule gee le ben eyuule le, bô yì mbee wvù ben nu ε bee keceey e.

¹⁴ Wvú to teje ben yì fifin e fele yì saaka wvù jee wvù bese to fewci le, wvu le ben ke ekenke fô bvukuke bvū Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

¹⁵ Nonεn boom bo bwee wese le, ben eleemè temyi, jici nce wvù bese to nyae ê ben e, kenεε è nu wvù bese to yεyεε lo ben dvú bô diuw, kenεε è nu wvù bese to sanεε lo ê ben.

¹⁶ Bese lεke le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu kebeε noo Nyo' Icee wesebeene wvù to konεε beene no lεεse shém yesebeene sekeci sε ηka, ebvuu enya beene bô fiεε fi jee fi beene taale fwe yì dvú le nje fitele fiew fi jee.

¹⁷ Wvú eyvuwse mvuntelem mvunεn, ege é mvú etemyi yì lemme di jee le dicii di ben gee bô yì fiεε ficii fi ben jemyi le.

3

Ε Baul lεke le bonyii bo mbee le ebunleè fô bowen e

¹ Keemεεse, boom bo bwee wese le, ben ebunleè tεn fô bese le. Ben ebunleè le diεw Tata elewtè gene lo fwe ε bonyii wvumte diεw yidvu ke no ben to gee.

² Ben ebunleè tεn le bese ke eboy can bonyii bô kenke mvuntelem mvù befe gee mwεεm mvù befe le, njefo ke è nu bonyii bocii bô kenke mbee ke.

³ Geenεn Tata ké no leeme ke yì diεw ye le. Wvú nu ke enya ben bô mvungay, ebvuu egεmgeε ben fo ben ke eley can wee kebefε le.

⁴ Bese nu ε γεε bvufee bvuseε yì Tata le εkumε ben le ben gee wase fiεε fi bese gayte, ε ben nu ke emεy ke egee.

2:2 2:15 * 2:2 Kenεε le, "... esεε é bvufee ebvun ben," 2:3 1Tim 4:1; 1Jon 2:18 2:4 Esek 28:2; Dan 11:36; Mwm 13:5-6 2:8 Yεsa 11:4; Mwm 19:15 2:9 Mat 24:24; Mwm 13:11-13 2:11 2Tim 4:4 2:12 1:6-8 2:13 1:3 2:14 1Tes 5:9 2:15 3:6; 1Kol 11:2 2:16 1Tes 1:4 3:1 Lem 2:4; Lum 15:30; 1Tes 5:25 3:3 1Kol 10:13; 1Jon 5:18 3:4 1Kol 4:16; Gal 5:10

⁵ Bese leke le Tata eleke mvuntelem mvunen é mvú enu yí kenkonen kè ke Nyo' le ebvuu ege é ben ekuulè shém no Klistu to kule.

Wee kenke keelemte se diee

⁶ Boom bo bwee wese le, bese gayte lo é ben é diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le le, ben enjemkesè ye ben ε boom bo bwee wesebeene le bò laame ke lo yaa cee ke bii nce wvù bese to dunceé é ben e ke.

⁷ Me njemyi nen, njefo ben kebee kee no ben kenke keebenene bese. Ke bese to ké no laame seke bese to nu beene ke.

⁸ Ke bese to diee fiε fi wee le se bese ε law ke. Bese to lemte jimtene entan bò εmvunsheen wvu le fo bese ke egeε bvujite yí wee mvu ben e ke.

⁹ Ke bese to gee nonen le ke è nu bvudvuu bvusee keebiite mwεem é ben ke. E to nu wvu le bese edunçi yí gee disese le wvu le ben ebenenè bese.

¹⁰ Ben ekeè le naa seke bese to nu beene nu ε bese to nya nci wvun é ben le, “E wee nu le ke wen nu elemtè, fo bó enya wvú bò fiεε fidien ke.”

¹¹ Me njemyi nen njefo bese yuuke le ben bomew shee laame ke lo yaa lemte ke, lene ke lo leese dew fô mwεem mvu bonyii bomew e.

¹² Boba bonyii nu ε bese gayte bvuu ciise lo é bó é diee di Tata Jisos Klistu le le bó eshii fokuse elemtè keekenke fiεε fi bó edieè.

¹³ Fô ben e, boom bo bwee wese le, fo ben ke ewele keege gee di jee ke.

¹⁴ E wee tun keeyuw fiεε fi bese jemyi é ηwa' wvun e, é ben ciise wvú. Fo ben ebvuu ekenke lo fiεε keege bò wvuwe wee ke, wvu le wvú ewuunen.

¹⁵ Geenεn, fo ben ejòò wvú diεwe wee bvuban e ke. Ben etefe lo wvú diεwe waa bwee wene le.

Ngayma wvu fokemese

¹⁶ Tata wvù nu wvu nyεkeey enyaà ben bò nyεkeey sekeci é jé le yicii. Tata enù ben ε bó bocii.

¹⁷ Me wvù Baul nsaanke ngayma wvun bò kebo kem. Fin nu nciise wεm wvù me ηgee é bonwa' bem e bocii. E è nu no me ηké no nsaanke.

¹⁸ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bò kembonen kew é kí enù ben ε bó.

**Nwa' wvu fwe wvù Baul to
saŋεε ê
Timatio
Fiεε fi nu ê Nwa' Timatio
wvu fwe wvun e**

Nwa' wvun nu wvu fwe wvù Baul to saŋεε fô cuwee mvu wvù diee to nu Timatio le. Timatio to nu wee Klistu, ε wvù to nu wee wvu won wvù Esia wvu caan e. Mwεεm mvù Baul saŋ ekumε mvù ê nwa' we wvu fwe wvun e nu mvuntentem.

Fi fwe nu ε wvù jemyi jó teete le bó eyenè ekumε n'yεεyi wvù yaa nu ke wvu len entelen jo bonyii bo mbee le. Wvuwvun n'yεεyi to nu le, won wvù beene yene wvun nu won kebefe, ε wee nulo ke ekenke mboyma ke seke wee kee mwεεm mvumew mvù nu ê kenyle le bó seke wee cee nce mvu ke diewe keetune keediee kfuu mwεεm mvumew bó keenu se kpwoon kenεε diemsen.

Nwa' wvudvu jemyi ten ekumε no è nulo é Timatio egeε lemme diew ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, bó no bonyii ebunleè Nyo'. Wvù bvuu seje kfuu kenje kè bikuu bi bintaashe bi bonyii bo mbee le noo bonyii bò fici gee dilemme ê bintaashe ente kenje keekenje. Keemεse nu ε wvù ε tefe Timatio no wvù nulo elemte diewe waa lemme Jisos Klistu wvù jee le.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-2 Kenkewce

1:3-3:16 Bontefe ekumε no bó egeε mwεεm ê kentaashe le bó ekumε bocee bikuu bi kentaashe le

4:1-6:21 Bontefe ekumε no Timatio egeε lemme diew

¹ ε nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos no Nyo' wvù Mboyse we-sebeene bó Klistu Jisos wvù beene gεke bvufee yî ye le to gayεε le me enù.

² Me nsaanke nwa' wvun fô wo le Timatio wvù è nu waa wεm wvu kecεεy yî mbee le.

Nyo' Ice bó Klistu Jisos wvù Tata wese-beene ebuw wo, ecam shen fô wo le, enya wo bó nyεkeey.

Le Timatio ecilè bon'yεεyi bo mbiay e

³ No me nto ngayεε ê wo seke me nto ngene Masedonia le wo esheε enù Efesus, nu ε me mbvuu ngayte le wo enù ke jó wvu le wo ecilè bonyii ba bò yεεyi kfuu n'yεεyi mvu wvu jεεy.

⁴ ε cilè ten le fo bó ejoò kefew kebole jew-see yî mvumangaan e noo yî ediee ε bo'icee dikfuu di bonyii le yò bó ké no taanke gene dvù se yó kaa lo nkuu. Mvumvun nu mwεεm mvù too ke ε è nu bó bombew, ε è yaa nu ke bó ntaŋ wvù wvu Nyo' wvù bii mbee le ke.

⁵ Shiee ntefe wvun nu keege le bonyii ekenkè kenkonen kè nen'yi fô mvuntelem mvù yuule le bó kè nen'yi fô mvuntelem mvù wee gee fiεε ε è yaa nu fi fitele esaake wvù le noo kè nen'yi fô fitele fi kecεεy fi wee lese yî Nyo' le.

⁶ Bonyii bomew nu ε cine wase yiyin je le ε no bvuyte gene wase ε è nu yî bonjeme bo ecici le.

⁷ Bó gomte keenu bonyii bò yεεyi bonyii bó bonci bo Nyo' le, geenεn yaa cim kee naa fiεε fi bó jemyi ekumε fi kenεε kenyi ke fiεε fi bó tεencine yî dvù le se nfan e ke.

⁸ Beene kee le nci Nyo' nu fiεε fi jee fen é wee joo nci wvudvu ê je yi len no wvù kenje keejoo le.

⁹ Beene kee ten le nci nu ε bó yaa to gεke fô bonyii bò nu teyete e ke. Bó to gεke ε è nu fô bonyii bò ngoyte bonci le bó bò temyi bikuu le, noo bò maa lo Nyo' le, noo bò gee bibefe le, noo bò yaa yuule ke le, noo bò beete bó diee di Nyo' le, noo bò yuwyi bo'icee bobole noo bobwee bobole, noo bò yuwyi bonyii bomew e.

¹⁰ ε nu ten fô bokεne bó bolemsε bò jaanke kenjan e, noo fô bolemsε bò jiime fô bomew e. ε nu ten fô bonyii bò coonke bonyii gene bó bó le, noo fô bò mbiayte mbiay e, noo bò kane keesee kecεεy kane

1:1 2:7; Tay 3:4; Kolo 1:26-27 1:2 1Kol 4:17; 1Kol 4:15; 1Tes 2:11; Tay 1:4 1:3 Lem 20:1; 4:1-10; 6:3-5, 20-21; 2Tim 2:16-18, 23-26; Tay 1:10-16; 3:9-11 1:4 4:7; 6:20; 2Tim 2:16, 23; 4:4; Tay 1:14 1:5 1:14, 19; 2:15; 4:12; Lum 12:9; 13:10; 1Kol 8:1; Gal 6:10; 2Tim 1:3, 13; 3:10; Tay 1:15 1:6 1:4; 6:4, 20; Tay 1:10 1:8 Lum 7:12, 16 1:9 Gal 5:19-21
1:10 4:6; 6:3; 2Tim 1:13; 2:2, 15; 3:14; 4:2-3; Tay 1:9; 2:1, 7-8 1:11 1Tes 2:4

mbiayte lo le. E è nu tɛn fô bò gee naa la fi yaa bii kɛ n'yɛɛyi wvu lɛŋ e.

¹¹ N'yɛɛyi wvun bii saaka wvù jee wvù kuuke wvù è nu wvu Nyo' wvù bó bensee le, ɛ saaka wvudvu nu wvù bó to nyaɛ can yɛm e.

E Baul nya keyoone ê Tata yî shen yî wvù to camɛ fô wvù le

¹² Me nyaa keyoone ê Klistu Jisos wvù Tata wesebeene wvù nu ɛ nya me mvunɣay keelemte lemme diɛw di wvù to jinyɛɛ me yɛn lɛ me nu ɛ ŋkocɛn, mum baa me lɛ me enlemte le.

¹³ Naa no me ncim nto nu fwele njemyi diɛw yî befe ɛkumɛ wvù, mbone bikaa ê wvù ɛjim, nan'yi wvù, geenɛn ɛ wvù cam kɛ shen fô me le, njefo me nto ŋgee kenjiwe le n'yaa ŋkɛŋke wase mbee kɛ.

¹⁴ Tata to nu ɛ tfuw lo mbuwma we kenkonɛn yî yɛm e, ge ɛ me no ŋkɛŋke mbee bô kenkonɛn no wee wvù nu ɛ taashɛ bô Klistu Jisos ké no kɛŋke.

¹⁵ Njeme wvù lɛ Klistu Jisos to to yî nshe le keeboyse bonyii bô befe nu naa keceɛy, ɛ è nu njeme wvù nu ɛ kocɛn wvù wee ebee wvù le sɛ kemaŋɛn. Me kebeɛ nto nu naa lo nfon bonyii bô befe.

¹⁶ Geenɛn, ɛ Tata ke cam shen fô me le, wvu lɛ Jisos Klistu edunɣɛ yî yɛm e, me wvù nu nfon bonyii bô befe, shém ye yî wvù kuule gɛne mɛɛse bô bonyii. E me nto nu nonɛn diɛwɛ kenfewsɛn e fô bonyii bô nu ke ebee wvù le ke ekeŋke nshii wvù mɛy lo le.

¹⁷ Nyo' nu Nfon wvu bvuyvuum e sɛ ŋka, ɛ kɛ wvù yaa nulo ekpwe kɛ, ɛ kɛ bó nulo eyɛn wvù le kɛ. E mɛy kɛ wvù maan wvù è nu Nyo'. Beene etumtè monkum mew, nyaà n'wvum ê wvù sekecii sɛ ŋka. Fí enù nonɛn.

Lemme di Timatio elemtè

¹⁸ Timatio waa wɛm, me nyaa lemme di fiɛɛ fi me njeme fin e can yo le, ɛ fí bii ɛ è nu mwɛɛm mvù bonyii to jemɛɛ wase ɛkumɛ wo diɛwɛ bonyii bô teete bontum bo Nyo'

le, wvu lɛ mvù ke efi wo é wo etum jem yî jee.

¹⁹ E leemè kɛ yî fitele fi wo lese yî Klistu le, eyekè fiɛɛ fi fitele fiuw jemɛyî è wo ntay. Bonyii bomew nu ɛ cinɛ wase keeyeke fiɛɛ fi fitele fibole jemɛyî è bó, ɛ mum ɛ gbwe yî mbee wvubole diɛwɛ nguɛ wvu è joo fô wvù ɛ bvun e.

²⁰ Ngoo bó le nu 'Imenayus bô Aleksanda. Me nu ɛ nya wase boban can Satan e, wvu lɛ bó ekeŋke bvufɛe, elu bô dieɛ di Nyo' le di bó beete dvù.

2

Ntefe ɛkumɛ bunle

¹ Fiɛɛ fi fwe fi me nlɛke nu lɛ, bonyii bo Nyo' le ebunleè fô bonyii le bocii. Bó ebunleè beelè fô Nyo' le bvuu lɛkè Nyo' fô bonyii bomew e, nyaà tɛn keyoone ê wvù.

² Bó ebunleè fô bonfon e, bô fô bonyii le bocii bô nu yî bintaw bi baay baay e. Bó ebunleè nonɛn wvu lɛ è nulo é beene eceè nce kenlɛɛtɛn bô wvu nyɛkeey noo wvu bonyii bo Nyo' le noo wvù kɛŋke n'wvum.

³ Keebunlee nonɛn nu fiɛɛ fi jee, ɛ fí ɛ kocɛn ɛjise jo Nyo' wvù Mboyse wesebeene,

⁴ wvù shieele lɛ wee tfuu ke eboy noo lɛ wee tfuu ekeè keceɛy e.

⁵ Nyo' nu kɛ mwaan maan, ɛ wee wvù nu ɛntelɛn jo Nyo' bô bonyii nu kɛ tɛn mwaan. E wee wvun nu Klistu Jisos.

⁶ E nu wvù wvù to nyaɛ ɛkolɛ kew keesum bonyii bocii yî ŋgɛw e. Fifi nu fiɛɛ fi Nyo' to dunɣɛɛ seke kefew ke lɛn to kocɛnɛɛ.

⁷ E nɛɛ fiɛɛ fi Nyo' to balɛɛ me lɛ me enù wee nfewɛ noo waa ntum Jisos bô lɛ me enù wee n'yɛɛyi bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu keen'yɛɛyi bó é bó elese fitele yî Klistu le, eyɛɛyi tɛn bó bô keceɛy. Kɛ fiɛɛ fi me njemyi fin nu ɛ me mbiayte lo kɛ. Me njemyi ɛ è nu keceɛy.

⁸ Me ɛ mum ɛ no nshieele lɛ bolemsɛ ebunleè mondvvum e monciim, cawse ɛ è nu can yî yuule we yaa ton'yi shém kɛnɛɛ cɛwkenɛ kɛ.

⁹ Me nshieele ten le bokene ejjisè ndvú ê je yi len e yi dunji n'wvum e, noo ê yi bonyii yene le è nu yi len e. Fo bó etuwci bikuu kene leese mwem mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè ye le kene ejise e ban, kene ndvú yi kenlum e ke.

¹⁰ Bó esuutè ye yibo e è nu bô gee di jee diwe bokene bô nu e kocen keebunlee Nyo' le.

¹¹ Kpwoon kenke keenya ekole kew keeyeke lo n'ye yi, nu diuw tfu.

¹² Me mbaa nya je le kpwoon eyeyi bolemse kene ekenke mvungay ê we jo bolemse ke. Wvú kenke keenu diuw tfu.

¹³ Fí nu nonen njefo è nu Adam wvù Nyo' to yawee bom, se bom Iff.

¹⁴ E ke è yaa nu Adam wvù Satan to lele ke. E nu kpwoon wvù bó to lele e wvù ngoy nci Nyo'.

¹⁵ Naa no fí cim nu nonen, nu e Nyo' nu ke eboyse kpwoon fele yi boom bô wvú boote le, fen é wvú e mey e no leeme yi fitele fi wvú lese yi Nyo' le, kenke kenkonen, cee nce wvú yuule noo wvú kenke n'wvum e.

3

No nce bocee bikuu bi kentaashe ke bonyii bo mbee le kenke keenu

¹ Njeme mvu nu dvú e wvú nu naa lo kecey. Njeme wvun nu le: E wee shieele kentaw keenu cee ekole ke kentaashe le, tu wvú shieele lemme e è nu di jee.

² Cee ekole kentaashe ke bonyii bo mbee le kenke keenu wee wvù yaa kenke fise fi bó ebaci wvú yi dvú le ke. Wvú kenke keenu dwee kpwoon mwaan, yaa gee mwem kenduun e ke, kpawci mwem ntay, kenke n'wvum, fisenene bonyii bo ghane le, kee keeyeyi bonyii.

³ Wvú kenke keenu wee wvù yaa wuu ke mbvuum e mó koole ke. Wvú kenke keenu nyakeey bô bonyii yaa cewkene ke, yaa waale waa ke, yaa kenke shiee yi bigew e ke.

⁴ Wvú kenke keenu wee wvù kee keetaa fô yew ye le ntay, gee e boom bew yuuke wvú le yi fise le ficii, wvumte wvú.

⁵ E wee nu se wvú kee keetaa fô ye yew e ntay, é wvú ke eghan ne se keetaa fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le?

⁶ Ke wvú kenke keenu wee wvù bee banke lo è no nu wee mbee ke. E wvú nu wvuwewe, é wvú ke ene sekemew emum ebensee ye, ke ene eley nge w diwe wvù dewle le.

⁷ Wvú kenke ten keenu wee wvù bonyii bo ekfun yene ten le è nu wee wvù len. Efuw ke nonen, é wvú ke ene ejo ê ketam ke dewle le eshoose ekole kew.

No nce bonyii bô fici gee dilemme ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, kenke keenu

⁸ Bonyii bô fici gee dilemme ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente kenke ten keenu bô kenke kenge ke len. Ke bó kenke keejemyi diwe fise ke, yaa nu bô nu e nya bikuu bibole ê mbvuum ke, yaa nu bonyii bô kuunke ke e è nu sew ke.

⁹ Bó kenke keejici kenyile ke fise fi Nyo' nu e dunce wase ê beene ekum mbee le, leeme yi dvú le e fise yaa saake bó fô fitele le ke.

¹⁰ E bo se gee bó yi lemme le, nu e bó kenke keeyaw emom bó. E bó dioo e dunce le ke bó kenke jay ke, é bó emum ege bó é bó elemte diwe bonyii bô fici gee dilemme ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente.

¹¹ Boké' bobole kenke ten keenu bô kenke kenge ke len, yaa kunsene mvunkunsen ke. Ke bó kenke keege mwem kenduun e ke. Bó kenke ten keeleemè yi kecey e yi fise le ficii.

¹² Wee wvù fici lemte lemme ê kentaashe ente kenke keenu dwee kpwoon mwaan. E wvú kenke ten keeke keetaa fô boom bew bô fô yew ye le ntay.

¹³ Bonyii bô fici lemte ê kentaashe ente ké lemte ntay, kenke diee di baay fô bikuu bibole, no nu ten se nfan ekum fitele fi bó lese yi Klistu Jisos e.

Fise fi kuuke baay fi è nu fi mbee wese-beene le

¹⁴ Me n'yene le è shete wase caan é me ento en'yen wo le. Geen e me saanke mwem mvun fô wo le wvù le,

¹⁵ é me ne lo è no ndvuyte, é wo ekee no bonyii kenke keege mwem ente jo yew yi yi Nyo' yi è nu kentaashe ke bonyii bo mbee

le bo Nyo' wvù kɛŋke nshii le. Kentaashe kin nu kfuy bô kenffuy kè jici keceey e.

¹⁶ Fiεε nu dvù ε fî kuuke naa baay. ε fiεε fin nu fî to shee nu ê kenyilε le ekumε mbee wesebeene wvù beene jemyi, ε Nyo' ε ge wase beene ε kiεε. Fiεε fin nu le: Wvù to nu ε duŋce ekole kew yî nyam ye wee wvu wum e.

Keyoy ke Yuule to nu ε bense wvù.

Bonceendaa bo Nyo' le to nu ε yen wvù le.

Bó to nu ε fewce ekumε wvù ê bitum bicii.

Bonyii to nu ε lese fitele yî ye le won tfuu.

Bó to nu ε jo wvù ε wvù ben we ley bvukuke le.

4

Ekumε bonyii bo n'yeyi le bo mbiay e

¹ Keyoy ke Yuule jemyi lo teyey le ε è nu ke enu kefew kemew e, ε bonyii bomew ecine mbee le eyuuke wase mwεem ε è nu ê biyoy bì lεle bonyii noo bon'yeyi bo bonceendaa bo dεwle le.

² ε bon'yeyi ban nu ke etoo can bonyii bô ghane buwsee bonyii mbiayte mbiay, ε mvuntelem mvubole ε cife wase ke diεwe bó ton ε è nu bô kento.

³ Bó nu ke ekane le fo bonyii etaashi bvujen, bô le fo wee edieè kfuw mwεem mvumew ke. ε mwεem mvun nu ε Nyo' to fε le bonyii edieè, ε bonyii bô kɛŋke mbee bvuu kee keceey dioo diee no nyaa keyoone ê Nyo'.

⁴ Fiεε ficii fî Nyo' to fεleε nu ε fî jee, ε fimew yaa nu dvù fî wee etune ε wvù fεn ε fiisen bô keyoone ê Nyo' ke,

⁵ njefo njeme wvù wvu Nyo' bô bunle nu ε ge wase fî ε no yuule.

Waa lemme wvu Klistu Jisos wvù jee

⁶ ε wo duŋci mwεem mvun ê boom bo bwee wesebeene le, ε wo enù wee lemme wvu Klistu Jisos wvù jee wvù nu ε bó ε kuuse bô diεw Nyo' yî nu ekumε mbee bô n'yeyi wvù jee wvù wo bii wvù le.

⁷ Fo wo ekeŋke naa lo fiεε keege bô mvu-mangaan mvu ecici mvù nu se mvù kɛŋke fiεε keege bô Nyo' ke. Yεyε ekole kuw keecee nce ε è nu wvù Nyo' gomte.

⁸ Keedvumte ndvum yaci ye kɛŋke ke sεw fô wee le. Geenεn ε keecee ε è nu nce wvù Nyo' gomte kɛŋke sεw fô wee le ê jé le yicii, njefo fifin kɛŋke sεw yî nshii wvu keseen e, bvuu kɛŋke yî nshii wvù too le.

⁹ Njeme wvun nu naa keceey, ε è nu njeme wvù nu ε kocεn wvù wee ebee wvù le se kemaŋεn.

¹⁰ ε nεε fiεε fî bese famte εdien yî lemme din e njefo bese nu ε leke bvufee bvusese bvucii yî Nyo' wvù kɛŋke nshii le. Nyo' nu Mboyse bonyii bocii, efey mvunciim bonyii bô nu ε bee wvù le.

¹¹ ε yeyi bonyii bô mwεem mvun gayte ε bó gee mvù.

¹² Fo wo ecine ε wee ejod wo ekuse le njefo wo bεε wan caan ke. ε nù kenfewsεn fô bonyii bo mbee le ê je yî wo jemyi jó bô yî nce wo le, noo kɛŋkonεn kè wo kɛŋke le, noo fitele fî wo lese yî Nyo' le, noo je yî wo geele ye yo jó ε yî yuule le.

¹³ Nya ekole kuw keetaaŋke Nwa' Nyo' ê bonyii ya le, ebvuu efewci diεw Nyo', eyeyi tεn bó egeŋ ebuy seke me ŋke ento.

¹⁴ Fo wo elan nnya yo ke. Nnya yin nu yî bó to nyaε ê wo seke ŋgoo bocee bikuu bi kentaashe ke bonyii bo mbee le to geeleε can yibo yî yo le jemyi ε wo we diεwe bonyii bo ntum Nyo' le.

¹⁵ Nya ekole kuw ê mwεem mvun, egeε mvù mvunciim ε bonyii bocii yεne ŋgenfwe wo le.

¹⁶ ε yenè bô ekole kuw noo bô n'yeyi wo. ε jici dvù ntay wvu le no wo gee nonεn, ε wo ke eboyse ekole kuw, eboyse tεn noo bonyii bô yuuke fiεε fî wo jemyi.

5

Ntefe no Timatio egeè bô bonyii bo mbee le

¹ Fo wo ke dioo jemyi fiεε ê wee wvu ŋgaywee no wamene lo wvù ke. Geenεn tefe lo wvù ke diεwe ico le. ε joò cubonyii diεwe boom bo bwoo le.

² ε joò tεn bokεne bo ŋgaybonyii diεwe bobwoo le, ejod ŋgon bokεne diεwe jéme yo le, etaalè bó ê je yî yuule le.

No è nulo é kentaashe etaale fô bóké' bo bonkfu le

³ E taalè fô bóké' bo bonkfu le bò è looci nu bò yaa kênke ke wee wvù taale fô bó le kè.

⁴ Geenèn, é kpweé nkfu kênke boom, kéné boom bo boom e, é wo ciné é bó yaw yéyi keegée lemme dibole di mbee le, wvu le bó etaale tén fô bobwee bobole kéné fô bo'icee bobole no bó to taale fô bó le. Fifi nu fié é fi é kocén é Nyo' ejise.

⁵ Kpweé nkfu wvù looci nu kpweé nkfu wvù yaa bvuu kênke wee wvù taale fô wvù le, nu é wvù taale kè wase fwe é è nu yî Nyo' le, bunlee sekeci bee fô Nyo' le entan bô emvunsheen.

⁶ Geenèn, é kpweé nkfu wvù ghane fiew diee é è nu ekolè kew, nu é wvù é kpwe kè wase naa no wvù cim bée lene é we.

⁷ E jemyi mwém mvun é bó, wvu le fo bonyii ke ené ebaci bó.

⁸ E wee nu se wvù taale fô kfuu diew e, efey mvunciim fô ye yew e, tu wvù nu é tun wase nce wvù è nu wvu mbee. E didie gee nu é dí é fo é fey naa lo di wee wvù yaa nu kè wee mbee le.

⁹ Kpweé nkfu wvù è nulo é bó elese diee diew ngoo bóké' bo bonkfu le bò bó efici bó kênke keenu wvù nu é buy wase bilum mbansoocaa, wvù to nu kè kpweé diemsén mwaan,

¹⁰ É è nu wvù bó kee lo le wvù kênke gee di jee. Fi nu le: Wvù kuuse boom bew é je yî jee le, fiisene botolo é wvù yew, é wvù é cuke wase tén bikaa bi bonyii bò è nu bo Nyo' le, é ficé bonyii bo ngew e, é wvù é nya ekolè kew keegée lemme di jee é jé le yicii.

¹¹ Geenèn, fo wo ebee keelese bóké' bo bonkfu le bò bée boom bo caan ngoo bò bó efici le kè, njefo é ye yibo ja é kèw é no nyete, é bó emum edaaye nkawma wvù bó to gee é Klistu, emum egomte keekase egen é bolemse bomew e.

¹² E bó ge nonèn, tu bó é jo wase ngew yî bikuu bibole njefo bó nu é ngoy wase nkawma wvubo wvu fwe.

¹³ E keebvuu ebise fó nu, é wo lese bó ngoo le, é bó ené enu wase bonyii bò shee laame lo, gbwayte yew bonyii le danse. E è yaa méy kè le bó nu eshee laame lo kè, bó

nu ekunsene tén mvunjunsén, leese dew fô mwém mvu bonyii le, jemyi mwém mvù bó yaa kênke keejemyi kè.

¹⁴ Nonèn me é no nteete bóké' bo bonkfu le bò bée boom bo caan le bó ekase egen etaashe bvujen bô bolemse bomew, eboo boom, etaalè fô yéw yibole, fo wee bvuban ke ené ebée ejim jodvu ebeete bô diee disébeene.

¹⁵ Me ngayte nèn njefo bonyii bomew bó le nu é jay wase je é tu é keba ke Satan e.

¹⁶ E kpwoon wvù è nu wee mbee kênke bóké' bo bonkfu le é kfuu dibole, é wvù nu fici bó, wvu le fo kentaashe ke bonyii bo mbee le etuule bvujite kè. E kí efici wase é è nu bóké' bo bonkfu le bò looci nu ébonébon.

Fié fi bonyii bo mbee le kênke keegée fô bocee kentaashe le

¹⁷ Bocee bikuu bi kentaashe ke bonyii bo mbee le bò lemte ntay nu é bó kênke keenyaà n'wvum bô mmawcé é bó ntay, efey mvunciim bò fewci tén diéw Nyo' bvuu yéyi bonyii.

¹⁸ Bó kênke keenyaà nonèn njefo Nwa' Nyo' gayte le,

“Fo wo esúm diuw nyam seke yí léé egin kè.”
E fi bvuu nu tén le, “Wee lemme kênke keekênke nlawma we.”

¹⁹ Fo wee ke eyuu eshomse cee ekolè ke kentaashe le kemew é wo, é wo emum ebee wvù le se bonyii é leem boféé kénéé botéte é ben jim nsaw wvudvu kè.

²⁰ E è nu wee wvù nu é méy kè é no gee kebefe gene dvù, é wo wamén wvù ejise jo bonyii bocii, wvu le kebese efan.

²¹ Me njemyi fin é wo fwe dvu Nyo' bô Klistu Jisos noo bonceendaa bò Nyo' nu é baa le, wo egeè fié fi me ngayte fin yaa tuu dwen wee mvu kè, egeè fié yaa dunji kejeey jéey kè.

²² Fo wo ebuwbuwè keegée can yî wee le le wvù enù cee ekolè ke kentaashe ke bonyii bo mbee le kè. Fo wo elese fiuw can fô kebefe ke wee mvu le kè. Géele ekolè kuw é kí eyuulè.

²³ Fo wo ebvuu ewuu kè é è nu joo maan kè. E wuù tén fimmbvuum caan nje tee

diuw bô no wo mooci ke cεmcεme baay nen.

²⁴ Bibefe bi bonyii bomew e ké no yen'yi naa baay dunji le bó nu ε gbwe wase nsaw, ε bi bomew e ké jo naa kefew se yenε.

²⁵ E nu ke lenlen no gee di jee di bonyii bomew e ké no yen'yi. E dí cim baa yanšen eyenε, tu ke dí nu ke emey nyiime ke.

6

Nfwa wvù nu wee mbee eyuukè wee wvù kenke wvù le

¹ Bonyii bocii bô nu ekuse jo kemmbun ke bvunfaw e kenke keenyaa n'wvum ê jé le yicii ê bonyii bô kenke bó. Bó egeè nonen, wvu le fo bonyii ejemyi díew yi befe ekume diee di Nyo' le noo n'yeyi wesebeene ke.

² Fo bonfaw bô bonyii bô kenke bó nu bonyii bo mbee le emum ejoð bó ekuse le njefo bó bocii nu boom bo bwee wan e yi Klistu le ke. Bó kenke keelemte lo fô bó le ntay fesene lo, njefo bonyii bô kenke sew lemme dibole nu ε è nu bonyii bo mbee le ε bó koonke bó naa ntay.

Bonyii bo n'yeyi le bo mbiay e bô bvukuke bvù len

E yeyi bonyii bô mwεem mvun, teete bó le bó egeè mvù.

³ E wee yeyi n'yeyi mvu jey yaa benje n'yeyi wvu len wvù wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le noo n'yeyi wvù kocine bô nce wvù Nyo' gomte,

⁴ tu mweten bensee ε è nu ye yi ecici yaa kee fíε ke. Wvuwε wee cεmte bô kencem ke bombew bô mvunkeicεn mvu díew e mvù too bô kendon ke benεen noo diwaa noo díew yi befe noo keebiinene bonyii kenke ηkpawce wvù befe,

⁵ noo diuw wvu kumεen entelen jo bonyii bô nu ε bvufee bvubole ε lemlem wase ε bó ε lase wase kecey e. Bó gee nonen kpwaake le fíε fi Nyo' le nu je mi yi bó nu ke ekuw jó.

⁶ Geenεn é wee cee nce wvù Nyo' gomte bvuu yuuke njon bô fíε fi wvù kenke, tu ε nu naa bvukuke bvù baay,

⁷ njefo beene to to ê won jan cancan, ε beene nu ke etu ke jim cancan.

⁸ Nonεn é beene kenke mwεem mvudien bô ndvù, tu mvumvun nu ε kocεn fô beene le.

⁹ Geenεn bonyii bô gomte ε è nu bvukuke ké ley mmom e, jo ê ketam e, mum ley shiee mwεem e nteen mvu keyun e mvù too bô bongew. E mwεem mvun nu mvù ffûmte bonyii ngew e ε è yaa nu wvu wεε ke.

¹⁰ Dikfuu di mwεem mvù befe le mvunciim san ε è nu yi kenkonen ke bigew e. E nu nje shiee wvu baay wvun wvù bonyii kenke fô bigew e wvù bonyii nteen nu ε jay wase je yi mbee wvubole, ε bon'yε mvuntelem mvubole bô mwεem mvu nsase le nteen.

¹¹ Fô wo le Timatio, wo nu fiuw wee Nyo'. E lewtè lo fiuw mvumvun mwεem. E taalè ε è nu keekenke nce wvu teyey noo nce wvù Nyo' gomte. E jici mbee wo le, kenke kenkonen, kuule shém, kenke ten nce wvu nyεkeey.

¹² E diuù bvudiuw bvù mbee le bvù jee, jici nshii wvù mεy lo wvù bó to tenεε wo keeley wvù le, ε wo leem ê bonyii nteen fwe bô eben jim nsaw wo, ε wo jeme len ekume mbee wo.

¹³ Me ε mum ε no njemyi ê wo ejise jo Nyo' wvù nyaa nshii ê mwεem mvunciim, noo ê ejise jo Klistu Jisos wvù to leemεε fwe dvu Bontus Baylet jeme fíε fi len bô diuw we ekume ekole kew,

¹⁴ ηgayte le wo egeelè bonci ban, nù se nlom ε fíε yaa nu dvù fi wee ebaci wo yi dvù le egen ebuy kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ebuynen e.

¹⁵ E wvù nu ke ebuynen ε è nu ê kefew ke len e, kè è nu ke edunce Nyo' wvù bó bensee, wvù è mεy ke wvù wvù saake mwεem mvunciim, nu Nfon bonfon noo Tata botata bocii.

¹⁶ E mεy ke wvù maan wvù yaa nulo ekpwe ke, ε wvù nu ê n'yu wvù è nulo wee saa ebence nceencee fô le ke. Wee ke baa yuu yen wase wvù le, ε ke è nulo é wee eyen

wvú le kε. N'wvum nu ê wvú, ε sa' ye nu yì mεy lo. Fí enù nonεn.

¹⁷ Ε διοο tu ê keba ke bonyii bo kpawaw e yî won wvun e, è jemyi ê bó le fo bó ebenseè ye kε. Fo bó eleke bvufee bvubole yî kpawaw e wvù nulo ke enε eka le kε. Bó eleke bvufee ε è nu yî Nyo' wvù looci tfuuke lo mwεεm mvunciim ê beene le beene eyuuke njon dvú le.

¹⁸ Bó egeè ε è nu mwεεm mvù jee, é kpawaw wvubo enù mwεεm mvù jee mvù bó gee. Bó eyene can yibo enyaa nnya yaa taale kε.

¹⁹ Yiyin nu je yì è nulo é bó egεεle ntfu fô bikuu bibole yî ntfuu le diεwε kenffuy kè temyi le, wvu le bó ejici nshii wvù looci nu nshii le.

²⁰ Timatio, è jici kε fiεε fi bó nu ε gεε can yo le. Ε wεmte lo bonjeme bò yaa kεηke kε fiεε keege bô Nyo' noo bonjeme bo mvun̄kicεn e bò bonyii kpwaake le è nu bo bvufee le.

²¹ Bonyii bomew nu ε nε wase ε no kunene mvumvun mwεεm, ε nε ε jay je ê keba ke mbee wvubole. Tata ebuw ben bocii.

Nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvù
Baul to saŋɛɛ ê
Timatio
Fiɛɛ fi nu ê Nwa' Timatio
wvu bokaŋ bofɛɛ wvun e

Nwa' wvun nu wvu bokaŋ bofɛɛ wvù Baul to saŋɛɛ fô Timatio le. E nwa' wvun e nu e baay nu bontefe bô Baul nyaa ê Timatio diɛwɛ wee wvù bô wvù lemte e wvù fici wvù le. Wvù jemyi baay ekumɛ shém yì kuuleɛn. Wvù nu e tefe Timatio le wvù egɛnè kɛ fwe bô lemme diɛw di wvù lemte fô Jisos Klistu le bô fitele fimwaan, bô le wvù ejici kɛ n'yɛɛyi wvu lɛŋ wvù wvu saaka wvù jee bô wvu ê monkan mo moyvuum e. Wvù teete tɛn le wvù egeè lemme diɛwɛ wee n'yɛɛyi le bô wee wvù ghane lo fewci diɛw Nyo' le ntay naa é wvù cim yene bonɣɛw nɛɛ, kɛnɛɛ bonyii cim kicine wvù nɛɛ.

Baul nu e looce e jeme lo ê Timatio le wvù eyɛnè fo wvù ke enɛ elese kebo fô “bombew bo keyuŋ e bo ɛcici le kɛ” (2:23). Yì mwɛɛm mvun e mvunciim nu e wvù e tamɛ Timatio le wvù ejo kenfewsɛn yì nce wen e.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Nwa' wvun e

1:1-2 Kenkewɛɛ

1:3-2:13 E Baul nya keyoone ê Nyo' ekumɛ Timatio bvuu yvuwsɛ fitele fiew

2:14-4:5 E Baul tefe Timatio

4:6-18 E Baul jeme ekumɛ ekolɛ kew

4:19-22 Kemɛse

¹ E nu me wvù Baul, e me nu waa ntum Klistu Jisos yì nkon wvù wvu Nyo' le bii nkawma wvu ekumɛ nshii wvù mɛy lo wvù nu yì Klistu Jisos e.

² Me nsaanke nwa' wvun fô wo le Timatio waa wɛm. Wo nu fitele fiem.

Nyo' Ice bô Klistu Jisos wvù Tata wesebeene ebuw wo, ecam shen fô wo le, enya wo bô nyɛkeey.

E Baul nya keyoone ê Nyo' ekumɛ Timatio bvuu yvuwsɛ fitele fiew

³ Me nké nkumyi wo sekecii ê bunle yɛm e no nyaa kɛ e nu keyoone ê Nyo' wvù me nlemte wvù le e fiɛɛ yaa saake me fô fitele le kɛ no bo'icɛm to lemte.

⁴ Me nké nkumyi tɛn misɛm yì wo to shiwse seke bee wo to gawsene, e jɛŋ no yuu me ɛntaŋ bô ɛmvunsheen le me mbee en'yɛn wo le, wvu le fitele fiem eyiŋsɛn bô njon.

⁵ Me nké no nkumyi tɛn mbee wo wvu keɛɛy wvù wo kɛŋke. Mbee wvun to yaw bwee bwoo wvù Loys bô bwoo wvù Yunis no kɛŋke, e me nkee sɛ kemaŋɛn le e nu wvù wvù wo kɛŋke keseen.

⁶ E nɛɛ fiɛɛ fi me ngomte keentamɛ wo le wo ekase ekamse yì nnya Nyo' yì nu yì yo le, efieè yì dvù le diɛwɛ nguy e. Nnya yin nu yì wo to kɛŋkɛɛ seke me nto ngelɛɛ can yɛm yì yo le.

⁷ E keè le Nyo' to baa nya keyoy ê beene e e nu kè egee e beene kɛŋke nfan kɛ. Wvù to nya e e nu keyoy ke mvungay e bô ke kɛŋkonɛn e noo kè nulo ege é beene ekeè keekemsene bô bikuu bisɛbeene.

⁸ Nonɛn, fo wo ewuumenè keejemyi ê bonyii bomew ekumɛ Tata wesebeene kɛnɛɛ ekumɛ me wvù lemte ncaw nje ye kɛ. Geenɛn è joð tɛn wo ngɛw yì saaka wvù jee wvun e bô mvungay mvù Nyo' nya ê wo le.

⁹ Nyo' nu wvù to boysɛɛ beene, tee beene le beene enu bonyii bô è nu bew. Kɛ wvù to ge fifin e e nu nje lemme dimew di beene to gee kɛ. E to nu nje kenseyse kew fô beene le, bô mbuwma we wvù wvù to buwɛɛ beene dvù fele yì Klistu Jisos e e bɛɛ naa lo e won sɛ ke kew.

¹⁰ Keseen nu e bó e duŋɛɛ wase mbuwma wvudvu ê beene no Mboyse wesebeene wvù Klistu Jisos nu e to wase. Wvù nu e ngoy mvungay mvu kpwe le, e duŋɛɛ nshii wvù mɛy lo endan, bô le kɛ wee bɛɛ ke ebvuu ekpwe kɛ. E wvù ge mvù e buy endan e e nu bô saaka wvù jee.

¹¹ E nu saaka wvù jee wvudvu wvun wvù Nyo' nu e baa me le me enù wee nfewɛɛ bô waa ntum Klistu noo wee n'yɛɛyi wvudvu.

12 Ε nu nje fifin wvù me n'yene ηγεω wvù me n'yene wvun nen. Geenεn κε me η'wuumene κε, njefo me ηkee wee wvù me nu ε nlese fitele yî ye le. Ε me ηkee lo σε kemaηen le wvù nulo etaale κε fô fιεε fi me nu ε nya can ye le fin e,* egeη buy diuu di fokemεse le.

13 Ε bii κε tweη n'yεεyi wvù ε nu wvu leη wvù me nto n'yεεyεε wo dvù. No wo bii dvù nonεn eleesε κε fitele ε ε nu yî Klistu le, κεηκε κεηκοηen fô bonyii le κε ε nu κε Klistu Jisos e.

14 Ε jici n'yεεyi wvu κεεεy e wvù bó to nyaε can yo le. Ε jici bô mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le κε nu yî yese beene le.

15 Wo kee lo le bonyii bocii bo ε keba κε Εsia le to nu ε laη wase me. Ε ηgoo yibole nu Figelus bô 'Emogenes.

16 Me nλεke le Tata ecam shen fô yew Onesifolus e. Wvù to κε no gee naa bokaη e bokaη e ε shém yem λεetene. Wvù to baa wuumeηe me nje ncaw wvù me nu wvù le κε.

17 Ε nu seke wvù to fεσεε Lum jan, wvù to nu ε looce gom lo me κε ghaη yeη me le.

18 Me mbunlee le Tata ege ε κε edioo enu diuu di fokemεse, ε Tata ecam shen fô wvù le. Wo looci kee naa lemme dicii di wvù to lemεε fô me le ε kelaante κε Εfesus e.

2

No ε nulo ε Timatio ediuu yî fιεε fi Nyo' le

1 Timatio waa wεm, ε dioo tu fô wo, ε leemε κε temyi bô mvunγay mvù Klistu Jisos nu ε buw wo dvù.

2 Ε joò tεn fιεε fi wo κε no yuuke ε me nje-myi fwe dvu bonyii nteen leesε can bonyii bo leη e bô nulo κε eyεεyi tεn bonyii bomew dvù.

3 Ε joò tεn wo ηγεω diεwε wee jem wvu leη wvù wvu Klistu Jisos e.

4 Κε wee jem κε dioo nu yî lemme diew e bvuu no leese εκολε fô mwεεm mvu bonyii bo ncεw e κε, njefo fιεε fi wvù taale yî dvù le nu keegeε fιεε fi cee εκολε we shieele.

5 Ε ε nu κε leηleη no κε wee wvù lewte kenlewte nulo κε elewte eso fιεε, σε wvù lewte bii bonci bo kenlewte le κε.

6 Wee wεε wvù lemte tεn ntay nu wvù κεηκε keeyaw emom fιεε ηgoo mwεεm mvù wvù to jewyεε le.

7 Ε kpawwci εκume mwεεm mvù me njemyi mvun ε Tata ege ε wo ekiεε mvù mvunciim.

8 Ε kumyi Jisos Klistu. Wvù to nu ε buy yî kpwe le. Wvù to nu wee wvu ε kfuu di Nfon Dawe le. Ε nu wvù wvù me nfewci εκume wvù ε saaka wεm wvù jee le.

9 Ε nu nje saaka wvù jee wvun wvù me n'yene ηγεω, nu yî boncaw e diεwε cooη e. Geenεn, naa no me ncim nu yî boncaw e nonεn nu ε κε diεw Nyo' nu yî boncaw e κε.

10 No fi nu nonεn, me ε mum ε no ηkuule shém yî fιεε ficii le nje bonyii bô Nyo' nu ε caw, wvu le bó tεn κε eκεηκε mboyma yî Klistu Jisos e bô bvukuke bvù mεy lo.

11 Njeme wvun nu naa κεεεy, wvù nu le: Ε beene nu ε taashε ε kpwe beene ε bó, ε beene κε ecee tεn beene ε bó.

12 Ε beene kuule shém, ε beene κε esaake bvunfon beene ε bó. Ε beene ma lo wvù, ε wvù κε ema tεn beene.

13 Ε beene nu σε beene leeme yî diεw yese-beene le, ε wvù emεy κε leeme yî diεw ye le, njefo κε ε nulo ε wvù etun εκολε kew κε.

Wee lemme wvù Nyo' nu ε bee

14 Tamce bó bô mwεεm mvun, ebvuu ejeme ε bó fwe dvu Nyo' le bó elu bô mvunκicen mvu εκume diεw. Κε mvù yaa fii wee κε. Mvù beete κε lo bô bonyii bô yeke mvù.

15 Ε momtε ntay keeduηci εκολε kuw ε Nyo' ejise diεwε wee wvù Nyo' yene le ε nu wvu leη e. Ε nù wee lemme wvù yaa κεηκε κε fιεε fi wvù ewuumeηe yî dvù le, noo wvù jici κεεεy κε diεw Nyo' le ε je yi leη e.

16 Ε wεmtε lo bonjeme bô yaa κεηκε κε fιεε keege bô Nyo', njefo bonjeme bodvu nu ege ε bonyii ecee κε ε ε nu nce wvù yaa nu κε wvù Nyo' gomte gεne dvù fwe.

* 1:12 Κενεε le, "... wvù nulo etaale κε fô fιεε fi wvù nu ε nya can yem e fin e", 1:13 1:5; 1Tim 1:10 1:14 1Tim 6:20 1:15 4:16 1:16 4:19 2:2 1Tim 1:10; 4:14 2:5 4:7-8 2:8 Lum 1:3-4; 1Kol 15:4 2:9 1:8; Εfe 3:1; Fili 1:12-14 2:10 Lum 5:2; 2Kol 1:24 2:11 Lum 6:8 2:12 Mat 10:32-33; Lum 5:17 2:13 Lum 3:3-4 2:14 1Tim 1:3-7; 6:4; Tay 3:9 2:15 1Tim 1:10 2:16 1Tim 1:4 2:17 1Tim 1:20

¹⁷ Bon'yɛɛyi bobole bodvu nɛn'yi no nu kɛ diɛwɛ kɛŋkokɛn kɛ diee ye wee ghɛɛŋke gɛne dvú le. Ngoo bonyii bò yɛɛyi n'yɛɛyi wvudvu wvun nu 'Imenayus bô Filitus.

¹⁸ Bó nu ɛ cinɛ wase je kecɛɛy e no bó leeme lɛ mbuy wvu yî kpwe le nu ɛ jo wase bvudvu. Ɛ díoo ge nonɛn, ɛ befe bô mbee bonyii bomew.

¹⁹ Geenɛn, kenffuy kɛ ɛ lese Nyo' nu kɛ tɛmyi, ɛ kí leeme kɛ fô. Kenffuy kin nu ɛ Nyo' ɛ saŋ nciise we yî dvú le ɛ wvú nu lɛ, "Tata kee bonyii bò ɛ nu bew," noo lɛ, "Wee tfuu wvú bɛne diee di Tata le, kɛŋke keecine gee di befe le."

²⁰ Yew wee wvu baay ké díoo nu ɛ shúw bô ŋkáa noo mvunƙom mvù nu dvú saa nu kɛ mwɛɛm mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kɛ yɛɛle kɛnɛɛ kɛ baa kɛ. Mvumew ké no nu tɛn mvù bó kene bô bite noo mvù bó kene bô mbom. Mwɛɛm mvun ké no nu ɛ mvumew nu mvù kɛŋke lemme di kuuke, ɛ mvumew nu mvù kɛŋke kɛ lo lemme di ncɛw.

²¹ Nonɛn, ɛ wee bvushii can ye fô mwɛɛm mvù kɛŋke kɛ lo lemme di ncɛw e, tu wvú nu enu wase diɛwɛ fiɛɛ fi yew fi ɛ nulo ɛ bó ejoo gee lemme di kuuke dvú. Wvú nu enu wase wee wvú Nyo' nu ɛ ge lɛ ɛ nu wee wen. Ɛ wvú nu wase wee wvú cɛyte lo cee ɛkolɛ we lɛ wvú ejoo wen gee lemme diɛw di jee dvú sekeci.

²² Nonɛn, ɛ lewtɛ lo fiuw nce nnyɛn wvú keghan ké no kɛŋke le. Ɛ taalɛ fiuw ɛ ɛ nu keecɛe nce wvu teyɛy bô keekɛŋke mbee noo kɛŋkonɛn bô nce wvu nyɛkeey no bonyii bò tɛn diee di Tata le bô mvuntelem mvubole mvù yuule gee.

²³ Fo wo ekɛŋkɛ naa lo fiɛɛ keege bô bombew bo keyun e bo ɛcici kɛ, njefo bó ké no too kɛ ɛ ɛ nu bó diwaa.

²⁴ Ɛ wee lemme wvú wvu Tata yaa kɛŋke keewaale bô bonyii kɛ. Wvú kɛŋke keekɛŋke ɛ ɛ nu fitele fi jee fô wee le tfuu, nù wee wvú kee keeyɛɛyi bonyii, kee tɛn keekuu shém bô bonyii.

²⁵ Wvú ké no nɛci fiɛɛ bô nyɛkeey ɛ bonyii bò kicine wvú. Wvú ké no nɛci nonɛn bô ŋkpawcɛ wvu lɛ ɛ nɛlo ɛ Nyo' efi bó ɛ bó

ekumɛn mvuntelem mvubole ekase ekee fiɛɛ fi kecɛɛy,

²⁶ emum etee bvufɛe bvubole jim, elewtɛ ebuy ɛ ketam ke dɛwle le kɛ wvú nu ɛ koo bó jó lɛ bó egeɛ ɛ ɛ nu fiɛɛ fi wvú koonke le.

3

¹ Ɛ keɛ lɛ, ɛ nu ke edíoo enu ɛdiuw yo fokemɛse le, ɛ mwɛɛm mvù tɛmyi ekooyi baay.

² Bonyii nu ke enɛ ekoonke kɛ wase ɛ ɛ nu bikuu bibole, koonke bigew, bensee ye, dunɛi ye, jemyi díɛw yî befe ekumɛ bonyii bomew. Kɛ bó yaa nu ke ebvuu eyuuke bobwee bobole bô bo'icee bobole kɛ, yaa nyaa kɛ lo keyoone yî fiɛɛ le, yaa kɛŋke lo gee di yuule kɛ.

³ Kɛ bó nu ke ekɛŋke shen fô bonyii le kɛ, yaa læshi tɛn bojay bo bonyii le kɛ. Bó nu ke ebeete bô ɛdiee ɛ bonyii, yaa nu kɛ lo ɛ bó ejice ye yibole kɛ. Bó nu ke ekɛŋke gee di bɛmte, yaa koonke fiɛɛ fi jee kɛ.

⁴ Bó nu ke ekuule mvunan yî bonyii le, cee nce wvu ncɛwnɛw, nu ɛ bó ɛ yinɛn bô kencake ye. Bó nu ke ekoonke kɛ ɛ ɛ nu keediee bikuu bibole ɛfey keekoonke ɛ ɛ nu Nyo'.

⁵ Bó nu ke edunɛi lɛ bó leeme yî fiɛɛ fi Nyo' le, geenɛn bvuu tune mvunɔay mvu fiɛɛ fi Nyo' le fidvu. Ɛ wɛmtɛ lo kfuu boba bonyii.

⁶ Bonyii ban bomew nu bò ghane leyte yéw bonyii le soo bokɛnɛ bò wɛɛyi bò bibefɛ nu ɛ yikɛ wase bó, bó ɛ no jeenke bii kɛ wase ɛ ɛ nu shiee mwɛɛm mvumew e.

⁷ Boban bokɛnɛ nu bò ké no shee kɛ yeke n'yɛɛyi sekeci, geenɛn yaa nulo ke eyuu ekieɛ fiɛɛ fi ɛ nu fi kecɛɛy kɛ.

⁸ No Janis bô Jambles to kicine Muses, nu kɛ lɛŋlɛŋ no bonyii ban kicine kecɛɛy ke Nyo' le. Ɛ nu bonyii ɛ bvufɛe bvubole ɛ læmlɛm wase, ɛ fitele fi bó duu lɛ bó nu ɛ lese yî Klistu le nu mbiay.

⁹ Geenɛn kɛ bó nu ke ege nonɛn eɛn ebuy ncejole kɛ, njefo keyun kebole nu ke ebuy kɛ tɛn ɛndan fô bonyii bocii le no ke Janis bô Jambles e to buyɛɛ.

Ɛ Baul tefe Timatio ƙ wvú eleeme ƙe yí fíe fi bó yeyee wvú dvú le

¹⁰ Geen ƙ Timatio, wo ƙee wase ƙkume n'yeyi wem bó nce wem noo fíe fi me nleke bvufee yí dvú le. Wo ƙee ƙen ƙkume fitele fi me nlese yí Nyo' le bó shém yí me ƙké no ƙkuule, noo ƙenƙonen kè me ƙkenƙe fô bonyii le, bó no me ƙké no momte yí fíe ficii le ƙgene fwe.

¹¹ Wo ƙee ƙen bikaa bì bonyii to bone ƙ me ƙjim noo bonƙew bem. Wo ƙee mwem mvù to kooyee bó me Antiok bó Ikonium noo Lista. Wo ƙee kfuw bikaa bì bonyii to bone ƙ me ƙjim. Geen yí bonƙew ban e bocii nu ƙ Tata to boyse ƙ me.

¹² Fí nu lo ƙeeyi ƙ wee tfuu wvù gomte keecee nce wvù Nyo' gomte diewe wee wvù nu ƙ taash ƙ wase bó Klistu Jisos nu ƙ bó nu ƙ ebone ƙ bikaa ƙ wvú ƙjim.

¹³ Ɛ bonyii bó buwyi mwem bó bonyii bo kenlema le, nu ƙ gee dibole nu ƙ efoo ƙ gene lo no bó lee bonyii bomew lee ƙen bikuu bibole.

¹⁴ Geen, fô wo le, ƙ leemè ƙ ƙ è nu yí fíe fi bó nu ƙ yeyi wo dvú wo ƙ bee fí le bó fitele fiuw ficii. Ɛ leemè yí dvú le njefo wo ƙee bonyii bó yeyee wo dvú.

¹⁵ Wo to ƙew no ƙee mwem mvù bó san ƙ Nwa' Nyo' le bee naa wan caan e. Mwem mvun nu mvù nulo etefe wo ƙ wo ƙe ƙenƙe mboyima fele yí fitele fi wo lese yí Klistu Jisos e.

¹⁶ Fíe ficii fi bó san ƙ Nwa' Nyo' le nu ƙ bvufee bvudvu n ƙ fô Nyo' le. Ɛ fí fici keeyeyi bonyii dvú, duƙci bojay, n ƙci bonyii, yeyi bonyii bó nce wvù teyey,

¹⁷ wvù ƙ wee wvù è nu wee Nyo' enù ƙ wvù ƙ kpwenten, ƙenƙe fíe ficii keege lemme dì jee dicii dvú.

4

Ɛ Baul tefe Timatio ƙ wvú egeè lemme diew ntay

¹ Me njemyi fin ƙ wo fwe dvu Nyo' bó Klistu Jisos wvù nu ƙ esaw bonyii bó bee

dvú bó bó kpweken wase. Ɛ me njemyi nje mbuynen we wvù wvù nu ƙe ebuynen noo nje bvunfon bwew ƙgayte ƙ,

² ƙ fewci diew Nyo'. Ɛ fewci ƙ gene dvú, ƙene è nu ƙefew ƙe ƙen ƙene è baa nu ƙe ƙen. Ɛ duƙci bojay bo bonyii le, saakè bó, yvuwsè mvuntelem mvubole bó nyekyey noo n'yeyi wo.

³ Ɛ keè ƙ ƙefew too lo kè bonyii yaa bee ƙe eleeme yí n'yeyi wvù ƙen e ƙe. Bitem bibole nu ƙe efuu keeyuuke wase ƙ è nu fíe fimew jey. Ɛ bó emum egom ƙ è nu bonyii bo n'yeyi le bó nu eyeyi wase ƙ è nu fíe fi bó koonƙe keeyuuke.

⁴ Bó nu ƙe ecine keeyuuke fíe fi ƙeeyey e, ebvuyte wase gene ƙ è nu ƙ mvumangan e.

⁵ Geen, fô wo le, ƙ lewsè ƙkol ƙuw teyey sekeci, kuulè shém yí bonƙew e, egeè lemme di wee wvù ghane lo fewci diew Nyo' le. Ɛ geè lemme diuw dicii ntay.

⁶ Fô me le nu ƙ me nu wase ƙeseen diewe mbvuum e, ƙ ƙefew kocine wase kè bó nu ejo me ege dvú diewe no bó ƙe fuu mbvuum yí ƙetan ƙ ncese le. Ƙefew kè me nu enƙful ƙ ƙocen wase.

⁷ Me nu ƙ ndiu wase bvudiuw bvù jee yí fíe fi Nyo' le, ƙ nlewte kenlewte ƙ mese, ƙ njice mbee wem e ƙ mey yí dvú le.

⁸ Ɛ ƙew yí ƙeseen e nu ƙ bó ƙ gee wase kefo kem ƙe bvunfon e kè è nu ƙ nce wvù teyey e. Kefo kin nu kè Tata wvù nu wee wvù saake bonsaw teyey nu ƙe ebon ƙ me efa yí diuw di fokemese le. Ƙe wvù nu ƙe ebon ƙe è nu kem maan ƙe. Wvù nu ƙe ebon ƙen ƙe bonyii bocii bó koonƙe ƙ wvù ekase eto le.

Ɛ Baul see no mwem nu ƙ keba kew e

⁹ Timatio, mom ƙ naa ntay keeyan ƙen eto cekey ƙ me le.

¹⁰ Ɛ keè ƙ Demas nu ƙ ƙon wase won wvù ƙeseen wvun, ƙ lan me ƙ gen Tesalonika. Ƙlesens nu ƙ gen Galashia, Taytus ƙ gen Dalmatia.

¹¹ Ɛ mey ƙe Luk wvù emben wvù nu bee wvù. Seke wo too, jo Mak ƙ ben ƙ wvù no too. Wvù nulo efici me baay yí lemme le.

3:10 Lum 16:24; 1Tim 1:5 **3:11** Lem 13:50; 14:5; 14:19; Mben 34:19; 2Kol 11:23-29 **3:12** Mat 16:24; Jon 15:20; Lem 14:22; 1Tes 3:3 **3:14** 2:2; 1Tim 1:10 **3:15** Jon 5:39; Lum 15:4; 1Tim 4:13; 2Bi 1:21 **3:17** 2:21 **4:1** Lem 10:42; 2Kol 5:10; 1Bi 4:5 **4:2** Lem 20:20, 31; Tay 1:13 **4:3** 1Tim 1:10; 4:1 **4:4** 1Tim 1:4 **4:6** Fili 2:17; 2Bi 1:14 **4:7** 1Kol 9:24-25; Fili 3:12-14; 1Tim 1:18 **4:10** Fili 2:21; Kolo 4:14; Flm 24; 1Jon 2:15; 2Kol 2:13 **4:11** Kolo 4:14; Kolo 4:10 **4:12** Kolo 4:7-8

¹² Tikikus nu ε me ε ntum wvú Efesus.

¹³ Seke wo too, jo kekum kem ke baay kè me nto ηγεκεε yew dvu Kabus ê kelaante kè Towas e. Ε toò tɛn bô bonwa' bem, efey mvunciim bô bó fɛ bô jéw nyam.

¹⁴ Aleksanda wvù tfuyte εlame nu ε ge ηγεw bô me ε è yaa nu wvu wεε κε. Tata nu ke elaw wvú yî gee diew e.

¹⁵ Ε γɛnè tɛn ben ε wvú. Wvú kicine saaka wvù beene fewci naa lo baay.

¹⁶ Yî nsaw wεm e nu ε diuu di fwe di me nto nleemεε ê keβεη ke nsaw e nu ε wee to baa leem lo ê me εjim κε. Bonyii bocii to nu ε lewtε me. Fo Nyo' esaw bó yî fifiε le κε.

¹⁷ Geenɛn, Tata to nu ε leem ê me εjim, nya me bô mvunɣay keenfewcε saaka wvù jee ntay wvu λ bonyii bô yaa nu κε Bojuu eyuw saaka wvudvu. Nonɛn wvú to nu ε bvuse me diuw bvule le.

¹⁸ Tata nu ke ebvuuse κε me can fiεε fî befe le ficii, ke eghan elese me bvunfon bwew bvu fowe le yî nyεkeey e. Beene etumtè monkum mew sekecii sɛ ηka. Fí enù nonɛn.

Bonɣayma

¹⁹ Gayε Blisilia bô Akpwila le enya ê me. Gayε tɛn yew Onesifolus e.

²⁰ Elastus to nu ε shεε Kolɛn, ε Toofimus nu ε me nto ncine wvú le Miletus ε wvú cεmte.

²¹ Momε naa ntay keeto é kefew ke nffum wvù tɛmyi le sɛ κεw. Yubulus ciinse ηgayma ê wo. Budens bô Linus noo Klawdia bô boom bo bwee wesebeene le bocii yî Klistu le ciinse tɛn ηgayma.

²² Me nλke λ Tata etaalè fô keyoy kuw e. Wvú ebuw ben bocii.

Nwa' wvù Baul to san̄εε ê Taytus Fiεε fi nu ê Nwa' Taytus wvun e

Nwa' wvun to san̄ Baul fô cuwee mvu le ε bó teje le Taytus. Taytus to nu wee ketum kemew kè yaa nu kε ke Bojuu le, ε wvú to cinε nce won̄ wvubole ban̄ke no nu wee mbee wvu Klistu. Wvú to lemte bô Baul, nu wee wvù fici wvú yî lemme diew di diεw Nyo' le. Baul to san̄ nwa' wvun fô cuwee wvun e ε wvú nu won̄ wvù Klεt e. Wvú to nu jó ε Baul ε cinε wvú le le wvú eshεε efici jó taale no lemme di kentaashε ke bonyii bo mbee le gene.

Baul nu ε tamcε Taytus ekumε ken̄ge kè bonyii bô nu bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le ken̄ke keekεn̄ke. Wvú to jemyi ê wvú no wvú to yene ε bonyii bo Klεt nteen ken̄ke ken̄ge ε è nu kè befe. Fiεε fi bii fó nu ε wvú teete Taytus no è nulo é wvú eyεeyi bonyii jεey jεey ê kentaashε ke bonyii bo mbee le.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-4 Ken̄kεwce

1:5-16 Ekumε Bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le

2:1-15 Ekumε gee di bonyii jεey jεey ekεn̄kè ente jo kentaashε ke bonyii bo mbee le

3:1-11 ε Baul tefe Taytus

3:12-15 Kemεse

¹ ε nu me wvù Baul, ε me nu waa lemme Nyo' noo waa ntum Jisos Klistu. Lemme diem nu keen̄gee ε mbee bonyii bô Nyo' nu ε caw gene fwe, bô le bó ekeè fiεε fi kecεey fi bii nce wvù è nu wvù Nyo' gomte le,

² emum etaalè fwe yî nshii wvù mεy lo wvù Nyo' wvù nulo saa mbiay mbiay to kawεε ε won̄ sε ke kεw e.

³ Kefew ke len̄ to nu ε dioo kocεn, ε wvú mum dun̄cε diεw ye endan fele yî diεw ye yî me nfewci le, ε è to nya Nyo' wvù Mboyse wesebeene mvun̄gay mvudvu ê me le me enfewci.

⁴ Me nsaan̄ke nwa' wvun fô wo le Taytus. Wo nu waa wεm wvu kecεey yî mbee wvù è nu wesebeene bocii le. Nyo' Ice bô Klistu Jisos wvù Mboyse wesebeene ebuw wo, enya wo bô nyεkeey.

Lemme di Taytus to shεεε Klεt keege

⁵ Shiee wvù me nto ncinyεε wo le Klεt to nu le wo eshεε enele mwεem mvù nu ε lemlεm, ebvuu egεε bocee bintaashε bi bonyii bo mbee le bilaante le bicii ê je yî me nto ndun̄cεε ê wo le.

⁶ Wee keenu cee kentaashε nu ε wvú ken̄ke keenu wee wvù yaa ken̄ke kε fiεε fi bó ebaci wvù yî dvú le kε. Wvú ken̄ke keenu dwee kpwoon mwaan̄, ε boom bew nu bonyii bo mbee le, ε è yaa nu bô bonyii yene le bó ghan̄ghan̄e lo ken̄εε temyi bikuu kε.

⁷ No cee εkolε ke kentaashε le nu wee lemme Nyo', tu kε wvú ken̄ke keekεn̄ke fiεε fi bó ebaci wvù yî dvú le kε. Kε wvú ken̄ke keedun̄ci ye ken̄εε ken̄ke shém yî ton'yεen ken̄εε nu wvù wuu mbvuum ε mó koole kε. Kε wvú ken̄ke keenu wvù wamene bonyii ken̄εε wvù kuun̄ke kε ε è nu sεw kε.

⁸ Wvú ken̄ke keenu wvù fiisene bonyii bo ghane le, koon̄ke fiεε fi è nu fi jee, gee mwεem bô bvufee, ken̄ke nce wvu teyey, ken̄ke nce wvù yuule, kee keejicε ye ye le.

⁹ Wvú ken̄ke keenu wvù jici n'yεeyi wvù è nu wvu len̄ wvù bó yεeyi wvù dvú n̄tay, wvu le wvù enyaa n̄tefe ê bonyii bii ε è nu n'yεeyi wvù è nu wvu len̄ e, ebvuu etooshi ten̄ bonyii bô kicine n'yεeyi wvudvu.

Bó ecilè n'yεeyi bonyii bo mbiay e

¹⁰ Me njemyi nen̄ njefo bonyii nu dvú nteen bô temyi bikuu, bô jemyi díεw yî εcici, lεεle bonyii, efey mvunciim ngoo bonyii ba bô leeme kε le bó ken̄ke keetfuuse bonyii yew.

¹¹ Boban nu bonyii bô bó eban̄ lo dew yibo, njefo bó ghane bvun̄se yéw bonyii yicci no bó yεeyi mwεem mvù bó yaa ken̄ke keeyεeyi kε. ε bó gee non̄en ε è nu nje bigew bi εcici bi bó kuun̄ke.

¹² Bonyii ban̄ nu ε wee wvubo mvu kebεε wvù bó duu le è nu wee ntum Nyo' wvubo

to jeme wase ekumε bó gayte le, “Bonyii bo Klét ké no nu bonyii bo mbiay e sekeci. Bó nu lo nyám yí ñkpwaante yí befe, nu biwεlencoy bì wuwte kε ε è nu mwεεm mvu-dien.”

¹³ Njeme wvudvu wvun ekumε bó nu lo keceey. Nonen è looci tooshi lo bó dew yibole, wvu le bó ekenke mbee ε è nu wvu len,

¹⁴ efey fo bó enya bikuu bibole eyuuke ε è nu mvumangaan mvu Bojuu le, kenεε mwεεm mvù bonyii bò nu ε tun mwεεm mvu keceey mvù Nyo' gayte le bonyii ebii dvù le.

¹⁵ Bonyii dioo kenke mvuntelem mvù yuule, ε mwεεm mvunciim no yuule fô bó le. Geenεn, bó dioo kenke mvuntelem mvù yiile sε bó kenke mbee, fiεε saa enu dvù fí yuule fô bó le kε, njefo bonkpawace bobole bó je yí mvuntelem mvubole nu jó, nu ε befe wase.

¹⁶ Boba bonyii duu le bó kee Nyo', geenεn ε gee dibole kaa dunçi le bó nu ε ma lo Nyo'. Nce wvubo nyεne baay, ε bó tεmyi bikuu. Kε bó nu bonyii bò nulo ege naa lo fiεε fí jee kε.

2

Bon'yεεyi ekumε kenge kè jee

¹ Fô wo le Taytus, fiuw nu ε wo kenke keeyεyi bonyii ε è nu bô mwεεm mvù cem-sene è n'yεεyi wvu len e.

² E teetè bolemsε bò nu wase ngaybonyii le bó ejici ye yibole yí fiεε le ficii, kenke n'wvum fô bikuu bibole, geè mwεεm diεwε bonyii bò kenke bvufee le, kenke mbee ε è nu wvu len, kenke kenkonεn ε è nu ke len, kuulè shém yí bonǵew e bocii.

³ E teetè tεn bokεnε bò nu wase ngaybonyii le bó ekenke kenge ε è nu kè dunçi n'wvum fô Nyo' le. Fo bó ekunsenε mvunƙunsen kε. Fo bó enù bonfaw bo mbvuum e kε. Bó eyεyi bonyii ε è nu bô mwεεm mvù jee.

⁴ Nonen, é bó emum eteete ngon bokεnε no è nulo é bó ekoonke bole' bobole noo boom bobole,

⁵ bvuu geè mwεεm diεwε bonyii bò kenke bvufee le, ceè nce wvù yuule, tawtenε yéw yibole, kenke mvuntelem mvù jee fô bonyii le, yuukε bole' bobole. Nonen, wee saa ebvuu enu dvù wvù nulo ejeme diεw yí befe ekumε diεw Nyo' kε.

⁶ E nu kε lenlen no wo nu ejemyi è cubonyii le bó kenke keegeè mwεεm diεwε bonyii bò kenke bvufee le.

⁷ E dunçi kenke kè jee yí fiεε ficii fí wo gee le, wvu le bonyii eyenε benene. Seke wo yεyi bonyii bô fiεε, ε wo lese fitele fiuw ficii yí dvù le, no yεyi bô shiee,

⁸ E njeme wo nu wvu len wvù è nulo wee saa ekenke fiεε fí befe keejeme ente jodvu kε. Nonen, é bonyii bò kicine beene ewuunen njefo kε bó kenke fiεε fí befe keejeme ekumε beene kε.

⁹ E teetè bonfaw le bó enya bikuu bibole è bonyii bò kenke bó, egeè fiεε ficii no bó gomte le bó egeè. Fo bó etfuusε fiεε dew yibole kε.

¹⁰ Fo bó esoonkε mwεεm mvubole kε. Bó kenke keedunçi lo è jé le yicii le bó nu bonyii bo keceey e. E bó gee nonen yí fiεε ficii le, é bonyii emum eyene n'yεyi wvu ekumε Nyo' wvù Mboyse wesebeene le, le è nu fiεε ε fí kenke njon.

¹¹ E yεyi bó nonen, njefo mbuwma Nyo' keeboyse bonyii nu ε to wase wvu le è nelo é bonyii bocii ke eboy.

¹² Mbuwma wvun yεyi beene le beene ecinε nce wvù yaa nu kε wvù Nyo' gomte le, bó le fo beene ekenke shiee wvu baay yí mwεεm mvu yí nshε le kε. Le beene eceè bô bvufee bvusεbeene fó bvucii, ceè nce wvu teyey noo nce wvù Nyo' gomte yí won wvun e.

¹³ Beene eceè nonen, cεyte bvujonke bvù beene taale fwe yí dvù le bvù nu ke ebuynεn, bvù è nu bvukukε bvù Nyo' wesebeene wvu baay wvù è nu Mboyse wvù Jisos Klistu le.

¹⁴ Wvù to nu ε nya ekole kew nje yese beene keesum beene yí bibefε le bicii,

keege é beene eyuule, nu bonyii bew bò kɛŋke shiee wvu baay keegee gee dɪ jee.

¹⁵ Mvun nu mwɛɛm mvù wo kɛŋke keeyɛɛyi bonyii dvù. Ɛ teetè bó, dunçi bojay bobole bò mvunɔay mvunciim mvù wo kɛŋke. Fo wo ebee é wee ejin wo kɛ.

3

No è nulo é gee di bonyii bo mbee le enù

¹ Ɛ tamçi bonyii bo mbee le ɛ bó eyuukè bonyii bò saake wonj bò bò kɛŋke mvunɔay ê bó we le. Bó egeè fiɛɛ fi bó gayte, enù ɛ bó ɛ seyse keegee fiɛɛ ficii fi è nu fi ɛŋ.

² Fo bó ejemyi fiɛɛ fi befe ɛkumɛ wee kɛ. Fo bó ewaalè diwaa kɛ. Bó enù wɛɛ, joo bikuu bibole fokuse fwe dɪv bonyii bocii.

³ Ɛ kumyi ɛ beene tɛn to shee gee keyun, tɛmyi bikuu, jayte je. Beene to nu bonfaw bo mwɛɛm e jɛɛy jɛɛy mvù ye yesebeene to koonke, bvuu diee bikuu bisɛbeene. Beene to cee nce wesebeene kɛŋke kɛ ɛ è nu mvuntelem mvù befe bò kendonj ke benɛn, ɛ bonyii bane beene ɛ beene bane tɛn bonyii.

⁴ Geenɛn, ɛ Nyo' wvù Mboyse wesebeene ke dioo dunçe fitele fiew fi jee bò kɛŋkonɛn kew fô beene le,

⁵ mum boyse beene. Kɛ wvù to boyse beene nje fiɛɛ fimew fi ɛŋ fi beene to geɛ kɛ. Wvù to boyse nje shen ye fele yî ncukɛ wvù wvù to cukɛɛ beene ɛ beene kɛŋke mboo wvu fwɛ le, ɛ Keyoy ke Yuule kumɛn beene ɛ beene no nu bonyii bo bofɛ kɛŋke nshii wvu fwɛ.

⁶ Keyoy ke Yuule kin nu ɛ wvù to looce tfuw lo yî yese beene le fele yî Jisos Klistu wvù Mboyse wesebeene le.

⁷ Wvù to ge nonɛn wvu ɛ wen ebuw lo beene, ejo beene ɛ beene nu sɛ jay, emum enu bondiela bew taale fwe keeke ekeŋke nshii wvù mɛy lo.

⁸ Njeme wvù me njeme wvun nu naa lo keceɛy.

Me nshieele naa ɛ wo ejemyi ciise lo mwɛɛm mvun ê bonyii, wvu ɛ bonyii bò nu ɛ bee Nyo' le eyɛn ɛ bó enya bikuu bibole

keegee gee dɪ jee. Mvun nu naa mwɛɛm mvù jee baay, ɛ mvù too bò sɛw fô bonyii le bocii.

⁹ Geenɛn, è wɛmtè bombew bo keyun e, bò ɛdiee ɛ bo'icee dikfuu yò bonyii ke she taanke. Ɛ wɛmtè tɛn mvunɔkicɛn bò diwaa di ɛkumɛ bonci bo Bojuu le. Kɛ mvumvun mwɛɛm kɛŋke naa lo sɛw kɛ. Ɛ nu mwɛɛm mvu ɛcici.

¹⁰ Ɛ wee nu dvù wvù too bò kɛŋgawsɛn, è wo jeme ê wvù. Ɛ wo jeme ê wvù kan mwaan ɛ buy bokaŋ bofɛɛ sɛ wvù lu, è wo cinɛ je ye le.

¹¹ Ɛ keè ɛ wvuwe wee nu ɛ wvù ɛ cinɛ wase je yi ɛŋ e ɛ no bvuyte lo, ɛ nce we nu wvu kebefe, ɛ wvù ɛ lese wase ɛkolɛ kew ŋɛw e.

Njeme bò bonɔayma bo fokemɛse

¹² Me nu ŋke enciinse Atɛmas kɛnɛɛ Tikikus fô wo le. Wvù ke dioo ɛ to, ɛ wo mom naa ntay keeto fô me le Nikobolis. Ɛ nu jó jò me nu ɛ nseyse ɛ me nu ŋke enu yî kefew ke nffum wvù tɛmyi le.

¹³ Momɛ naa ntay keefice Senas wvù wee wvù looci kee bonci, bò Abolos yî ɛne di-bole. Momɛ eyɛn ɛ bó nu ɛ kɛŋke fiɛɛ ficii fi bó shieele.

¹⁴ Bonyii bosɛbeene tɛn kɛŋke keeyɛɛyi keenya bikuu bibole keegee dilemme dɪ jee, wvu ɛ è nulo é bó efici yî mwɛɛm mvù nu shiee le ɛ bó efice le. Fo bó enù kɛ lo ɛcici kɛ.

¹⁵ Bonyii bocii bò nu fɛn bee bó ciinse ŋɔayma ê wo. Gayɛ bonyii bo mbee le bocii bò koonke beene. Nyo' ebuw ben bocii.

Nwa' wvù Baul to san̄εε ê Filemun Fiεε fi nu ê Nwa' Filemun wvun e

Filemun to nu wee Klistu, ε ε̄ n̄elo enu ε wvù to nu wee kentaashε ke Kolose. ε̄ to nu wee ε̄ bó kee wvù ntay. Wvù to ken̄ke n̄fwa ε̄ bó teje le Onesimus. ε̄ n̄fwa wvudvu ke n̄lewtε mum gen̄ buyn̄en̄ yî Baul e yew n̄caw e. ε̄ Baul ke ge ε̄ Onesimus mum tu wee Klistu.

Nwa' wvun nu ε̄ Baul to san̄ fô Filemun e keelεke le wvù ekase ejo Onesimus ε̄ wvù elem̄tε wvù le no wvù to shee lem̄te. ε̄ Baul mum ciin̄se Onesimus fô wvù le lεke le wvù el̄εshε fiεε fi wvù to geε efiis̄en̄ wvù wase dīεwε waa b̄wee yî Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê n̄wa' wvun e

1-3 Ken̄kεw̄cε

4-7 ε̄ Baul b̄ense Filemun

8-22 ε̄ Baul lεke le Filemun efiis̄en̄ Onesimus

23-25 N̄gayma wvu fokem̄εse

¹ ε̄ nu me wvù Baul, ε̄ me nu yî n̄caw e n̄je me nu wee Klistu Jisos. ε̄ nu bee waa b̄wee wesebeene wvù Timatio. Me n̄saan̄ke n̄wa' wvun fô Filemun wvù n̄saa yesebeene sh̄ém wvù bee bó lem̄te yî fiεε le fim̄waan̄,

² noo fô Afia wvù j̄εme yesebeene le, bô Alkibus wvù beene ε̄ bó diūu yî fiεε le fim̄waan̄ dīεwε bonyii bo jem̄ e, noo fô kentaashε ke bonyii bo m̄bee le k̄ε taashi ε̄ wo yew e.

³ Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembon̄en̄, eb̄vūu en̄ya ben bô mvuntelem̄ mvù l̄ε̄tene.

ε̄ Baul n̄ya keyoone ê Nyo' n̄je Filemun

⁴ Filemun, me n̄ke ndioo mbunlee sek̄ecii en̄kume wo, no nyaa kε̄ ε̄ ε̄ nu keyoone ê Nyo' w̄em̄ ekum̄ε wo,

⁵ njefo me n̄'yuuke no wo nu ε̄ lese fitele yî Tata Jisos e, ε̄ no koon̄ke bonyii bô ε̄ nu bo Nyo' le bocii.

⁶ Me ε̄ no mbunlee le no wo nu ε̄ lese wase fitele yî Jisos e, ben ε̄ bonyii bo Nyo' le ε̄ no nu yî kentaashε le, fifin ege ε̄ wo em̄εse ekiεε mwεem̄ mvù jee mvunciim̄ mvù ε̄ nu mv̄useε̄beene bô nu ε̄ taashε bô bo Klistu.

⁷ Waa b̄wεem̄, k̄fūu ken̄kon̄en̄ k̄ε wo ken̄ke fô bonyii bo Nyo' le, gee ε̄ mvuntelem̄ mvubole l̄ε̄tene, nu ε̄ ge me ε̄ no n̄'yuuke njon̄ baay, ε̄ fitele fiem̄ t̄en̄ yv̄uwse.

ε̄ Baul lεke Filemun ekum̄ε Onesimus

⁸ Fiεε fimew ε̄ mum̄ ε̄ no nu dv̄ú fi me n̄shieele le wo ege, ε̄ ε̄ be nulo ε̄ me en̄gay lo bô mv̄ungay mvù me n̄ken̄ke dīεwε wee Klistu le le wo ege.

⁹ Geen̄en̄, n̄je ken̄kon̄en̄, me nu en̄ku lo can̄ ε̄ wo. Me wvù Baul nu wase n̄gaywee, ε̄ me mb̄vūu nu yî n̄caw e k̄eseen̄ n̄je saaka wvu ekum̄ε Klistu Jisos.

¹⁰ Me ε̄ no n̄kule can̄ ε̄ wo ekum̄ε waa w̄em̄ wvù Onesimus wvun. Me nto n̄jo wvù waa w̄em̄ e yî m̄bee le nu yew n̄caw e f̄en̄.

¹¹ Fwele to nu ε̄ wvù nu fiεε fi ε̄cici fô wo le. K̄eseen̄ wvù ε̄ no looci wase nu naa wee fô bee wo le bocii.

¹² Me ε̄ no n̄tfuuse wvù jim̄ fô wo le k̄eseen̄. Wvù looci nu fitele fiem̄.

¹³ Me n̄koon̄ke le ε̄ be nulo ε̄ me en̄geε̄ wvù mbew̄ ȳem̄ e ε̄ wvù etaale fô me le fô bv̄ud̄vūu b̄wūw e no me nu yî n̄caw e f̄en̄ n̄je saaka wvù jee wvu ekum̄ε Jisos.

¹⁴ Geen̄en̄, me ε̄ n̄'ȳen̄ le k̄ε ε̄ nulo ε̄ me en̄ge fiεε dīεwε fifin e s̄ε wo kee fô k̄ε, njefo k̄ε me n̄gom̄te le lem̄me diūw dī jee dī wo gee fô me le en̄ù k̄ε dīεwε me n̄kane lo wo k̄ε. Me n̄gom̄te le f̄i en̄ù no fitele fiūw nu ε̄ bee.

¹⁵ Sekemew ε̄ Onesimus to n̄ε̄ ε̄ wo ε̄jise yî kefew e caan̄ n̄en̄, le wvù ke dioo ε̄ tu jim̄, ε̄ ben ε̄ wvù em̄um̄ en̄ù wase kemakaa,

¹⁶ ε̄ wvù yaa bv̄ūu nu n̄fwa k̄ε, ε̄ wvù fele wase n̄fwa. Wvù nu wase waa b̄woo sh̄ém yî Klistu le, ε̄ wvù nu t̄en̄ fô me le baay s̄ε ge fô wo le, no wvù nu wee wo lem̄me bv̄ūu nu wee Tata.

¹⁷ Non̄en̄, ε̄ wo f̄en̄ nu ε̄ ȳen̄ le bee wo nu yî kentaashε le, ε̄ wo fiis̄en̄ wvù no ε̄ be nu me ε̄ wo efiis̄en̄.

¹⁸ Ɛ è nu le wvú to nu ɛ jay fiɛɛ fô wo le, kɛnɛɛ le, wvú kɛŋke fioo ben ɛ wvú, é wo gɛɛ ê diɛɛ diem e.

¹⁹ Me nsaanƙe fin ɛ è nu bô kebo kem le, “Me wvù Baul nu ŋke enlaw.” Me njemyi nɛn ɛ kɛ shiɛɛ nu dvú wvù me nshe nseŋe lo le, wo tɛn kɛŋke fioo bee wo kɛ. Nshii wvù wo kɛŋke keseen nu nje me.

²⁰ Nonɛn waa bwɛɛm, fiɛɛ kɛ me njefo bee wo nu bonyii bo Tata le. Gɛɛ nonɛn nje kentaashɛ ke bee wo le yî Klistu le é ye ejon me.

²¹ Me nsaanƙe ê wo nɛn, ŋkee naa ntay le wo nu ebee keege fiɛɛ fi me ŋgayte, ɛ wo nu dioo gee, ege naa efesɛn lo.

²² Keebvuu bise fô, seyse bvudvuu bvunɛ le ê me, njefo me ntaale fwe ŋkee le Nyo' nu eyuw bunle yene eciinse me fô ben e.

Ngayma

²³ Ɛbaflas wvù nu bee bó yî ncaw e fɛn nje saaka wvu ɛkumɛ Klistu Jisos, gayte wo le.

²⁴ Maaku, Alistakus, Demas noo Luk bô bee bó lemte yî kentaashɛ le, gayte tɛn wo le.

²⁵ Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kem-bonɛn kew é kí efici biyoy binɛn.

Nwa' wvù bó to san̄εε ê Bo'ibulu Fiεε fī nū ê Nwa' Ibulu wvun e

Kε beene looci kee wee wvù to san̄εε n̄wa' wvun kε, geen̄en ε beene kee le bó to san̄ fô bonyii bo Klistu le bò nu Bo'ibulu. Bo'ibulu nu diee di Bojuu le dimew. Bó to san̄ keege le Bojuu bò to nu ε lese wase fitele yî Klistu le em̄ey kε eleeme yî dvù le, naa no bon̄gεw to cim too fô bó le jé le jé le. E to nu t̄en keege é bó ekiεε le mon̄kan mo mon̄fem mò Jisos to dvù ken̄ke mvun̄gay fele mo moyvuum. Bó to san̄ t̄en keetefe bó le bó ekeè le fiεε fī Nyo' nu ε kaw bonyii dvù nu ε kε fī yaa nu ke esoy kuse kε. Bó nu ε dun̄ce le mwεem mvù Klistu wvù Waa Nyo' nu ε to dvù fele mvu bonyii bo ntum Nyo' bo fwele le, njefo mvubole to nu kε lo bin̄jin̄jin̄, ε Klistu ε to wase bô mwεem mvù è nu mvu kecey.

Bikuu bi mwεem e ê n̄wa' wvun e

1:1-3 Klistu looci nu wunte Nyo' kebεε
1:4-2:18 Klistu fele bonceendaa bo Nyo' le
3:1-4:13 Klistu fele Muses bô Yoshua
4:14-7:28 Klistu nu cee ncese wvù fele bocee ncese bocii
8:1-9:28 Mon̄kan mò Klistu to dvù fele mo moyvuum
10:1-39 Ncese wvù Klistu to geε fele boncese bocii
11:1-12:29 Ekumε keelese fitele yî Nyo' le
13:1-25 Ntefe wvu fokemεse

Nyo' nu ε jeme wase ê beene ε è nu diuw Waa we le

¹ E to shee nu fwele, ε Nyo' jemyi ê bo'icee bosεεbeene dew bonyii bew bo ntum e bokañ e nteen bô ê jé le jεey jεey.

² Geen̄en, è dīoo nu εdiuw eyan yo fokemεse le, wvù ε jeme wase ê beene ε è nu diuw Waa we le. E nu Waa we wvun wvù wvù nu ε gεε le wen nu ke enya fiεε ficii can ye le é wvù esaakè. E è nu wvù wvù Nyo' to bomεε won̄ bô fiεε ficii can ye le.

³ N'yu Nyo' lawkene yî ye le, ε wvù nu wunte Nyo' kebεε. E nu wvù wvù gee ε εbule bô nshε se nu dvù. E wvù gee ε è nu bô diεw ye yî ken̄ke mvun̄gay e. Wvù to nu ε man bibefe bisεεbeene. No wvù man non̄en mum ben we shii ê εbo ke εcey ke Nyo' Bvukukε le.

Waa Nyo' kuuke fele bonceendaa bo Nyo' le

⁴ Fíε mum ε no nu le Waa Nyo' kuuke naa baay fele bonceendaa bo Nyo' le, kε len̄len̄ no diee di Nyo' t̄en̄e wvù dvù kuuke naa t̄en baay fele dibole.

⁵ Beene kee le wvù kuuke lo njefo kε nceendaa Nyo' mvu nu dvù wvù Nyo' ke nu ε yuu wase gay ê wvù le,

“Wo nu Waa wεm,
ε εben nu ε me ε n̄gay wase le me nu Ico” kε.
E kε mvu nu dvù wvù wvù ke nu ε yuu wase jeme ekumε wvù le,
“Me nu n̄ke enu Ice,
ε wvù nu Waa wεm” kε.

⁶ E to nu kefew kè Nyo' to nu keetum Waa we wvu fwe wvun yî won̄ wvun e, ε wvù gay le,

bonceendaa bowene bocii ewvumtè wvù.

⁷ E fiεε fī Nyo' to jemyεε ekumε bonceendaa bew nu le,

wen gee ε bó nu diεwε fwefwe le,
gee t̄en̄ ε bó bô nu bonyii bowene bo lemme le

nu diεwε elem ε n̄gay e.

⁸ E dīoo tu fô Waa we, ε wvù gay le,

“O Nyo', wo nu ke eshii yî kawla wo le esaake sekecii se n̄ka.

Nce wvu teȳteȳ nu ke enu ketoome ke bvunfon bwuw e.

⁹ Wo koon̄ke ε è nu fiεε fī teȳteȳ, bane fī befe. Non̄en me wvù Nyo' wvù nu Nyo' wo ε mum ε mbense wo ε nfey n̄goo yo, no me nu ε n'yefe wo bô nsusu bonfon yì è nu yi bvujon̄kε.”

¹⁰ E wvù bvuu jeme t̄en̄ ê Waa we le,

“Tata, è nu wo wvù to bomεε nshε fon̄kεw,
ε mwεem mvunciim mvù nu we nu lemme di εbo kuw e.

¹¹ Mwεem mvun nu ke eka, geen̄en é eshεε kε wo.

Mvù nu ke eyvum̄en diεwε ndvù le.

12 Wo nu ke ekewe mvú diewe kekum e. Mvú nu ke ekumen diewe no ndvu ké kpwe ncom.

Geenen wo nu ke emey ke nu no wo nu. Ke bilum biuw nu ke eyuu eka ke.”

13 E nu nceendaa Nyo' mvu wvú la wvú Nyo' ke nu e yuu wase gay ê wvú le, “Shiile ê ebo kem ke eceey e, egen ebuy kefew kè me nu nke enjike bonyii buw bo bvuban e ê wo ejise diewe kedvuushεε ke bikaa biuw e, é wo etome bikaa yî bó le?”

14 Bonceendaa bo Nyo' le ban nu ke lo biyoy bì lemte Nyo' le, e wvú tumte e bí ghane fici bonyii bò nu ke ekenke mboyma.

2

Fo beene emwase mboyma wvú Jisos to ghane fewci ekumε wvú ke

1 Fí e mum e no nu le beene kenke keegεε bvufee naa ntay yî fiεε fí beene to yuwεε le, wvu le fo beene ke enε ebvuyte lo ke.

2 Beene kpwaake le, é bontum bò bonceendaa bo Nyo' le to teete fwele to nu fiεε e fí temyi naa baay, é wee ké engoy mvu kenεε etun keege no bó gayte, é mweten kenke nlawma wvudvu ke lenlen,

3 é ke ege la é beene enu se bó e yen ngew fen e beene e jo mboyma wvú kuuke wvun ke lo ncεw? Mboyma wvun to yaw Tata Jisos no fewci ekumε wvú, e bonyii bò to yuwεε no wvú fewci ke mum tom ten keceey kedvu no bó to fewci é beene.

4 E Nyo' ten to nu e tom bò mwεεm mvú dunji mvungay mvu mwew noo binghaw bi mwεεm e noo mwεεm mvu diuw wvú yumεεn e mvú bó to gee. E wvú bvuu gawce nnyá Keyoy ke Yuule no wvú to shieele keetom dvú.

Jisos nu wee wvú nu e cεε je mboyma fô beene le

5 Nyo' to baa gεε wonj wvu fwε wvú bese fewci ekumε wvú wvun le é nu ke esaake bonceendaa bew ke.

6 Bó nu e sanj bvudvuu bvumew e ê Nwa' Nyo' le ekumε saaka wvun le,

“Wee wvu wum nu naa la wvú wo kpwaake ekumε wvú?

Waa wee wvu wum nu naa la wvú wo kenke shiee we?

7 Yî kefew e nen caan nu e wo to ge e wvú no nu yî bvudvuu le

e bvú nu ekuse jo bvú bonceendaa buw e.

E wo ke ghaa wvú e wvú no kenke bvukuke bò n'wvum.

8 Wo nu e gεε mwεεm mvunciim ekuse jo wvú, wvú e no saake.”

No Nyo' to gεkεε mwεεm mvunciim ekuse jo wee wvu wum, fiεε fimew baa bvuu nu dvú fí nu se fí nu é wvú ekuse ke. Naa no fí cim nu nonen, nu e ke beene yene wase le mwεεm mvunciim nu é wee wvu wum ekuse ke.

9 Geenen Jisos nu wee wvú beene yene le yî kefew e nen caan nu e Nyo' to ge e bvudvuu bwew no nu ekuse jo bvú bonceendaa bew e. E Nyo' ke bense wvú e wvú no kenke bvukuke bò n'wvum njefo wvú to nu e yen ngew kpwe, wvu le wvú ekpwe kpwe wee tfuu nje mbuwma wvu Nyo' fô bonyii le.

10 E nu Nyo' wvú ge mwεεm mvunciim, e mwεεm mvunciim nu mwew. No wvú to gomte le wen nu ke ejo bonyii bocii bò é nu boom bew é bó eley bvukuke bwew e, e fí mum no nu naa len le wvú ege é Jisos eyen ngew wvu le wvú enú e wvú e kpwenten e gen e mese wee wvú eceε je mboyma fô bó le.

11 Wvú wvú Jisos wvú gee e bonyii se yuule é Nyo' ejise, nu e bò bonyii bodvu bò wvú gee e bó yuule, kenke Icee bó mwaan. E nu fiεε fí ke wvú wuumene keetenje bó le boom bo bwee wen e ke.

12 Wvú to nu e gay ê Nyo' kefew kemew e le, “Me nu nke encawsee diee diuw we é boom bo bwεεm e ente.

Me nu nke en'yemte mbensee wo é kentaashε kebole ente.”

13 E wvú bvuu gay le,

“Me nu nke engεε bvufee bwem yî Nyo' le.” Bvuu kase gay le,

“Me wvun fen bee boom bò Nyo' nu e nya é me bocii.”

14 No boom bò wvú gayte ban nu bonyii ε bó κηκε nyam ye bô ελεμε, ε wvú wvú Jisos mum jo ten nyam ye wee wvu wum, wvu le è nulo é wvú ke ekpwe keengoy dεwle wvú κηκε mvungay mvu kpwe le.

15 Ε wvú ke ge nonen mum bvuse bonyii bò to cee bvunfaw e yî nshii wvubole tfuu njefo bó to fane kpwe.

16 Fí looci yuule naa ntay le ke wvú to κηκε shiee ε è nu fô bonceendaa bo Nyo' le ke. Wvú to κηκε ε è nu fô kfuu di Aba'am e.

17 Ε nu fiεε fi to gee ε Jisos se tu diεwe boom bo bwεε le yî fiεε le ficii, wvu le wvú enù ekole ke bocee ncese le kebole wvú camte shen fô bó le, ε wvú ε lese ten fitele yî lemme di Nyo' le keege kewan é Nyo' eleεshε bibefe bibole.

18 No wvú to yenεε ηγεω, ε mmom to fô wvú le, wvú ε mum ε no kee no è nulo é wvú efii bonyii bò mmom too ten fô bó le.

3

Jisos kuuke fele Muses

1 Nonen boom bo bwεε e bò è nu bonyii bo Nyo' le, ε bó ε tee ten bó le bó ke eley won wvu we le, ben egee bvufee yî Jisos e. Wvú nu waa ntum Nyo' bvuu nu ekole ke bocee ncese le ke mbee wvú beene ké no seje é bonyii le.

2 Wvú to lemte bô fitele fiew ficii fô Nyo' wvú to γεκεε wvú le wvú elemte wvú le ke no Muses ten to lemte bô fiew fitele ficii yew dvu Nyo'.

3 Geenεn, Jisos nu wee wvú bó ebenseè ntay fele Muses ke ληλην no wee ké bomte yew ε bó no bensee wvú fele yew yidvu.

4 Ke yew mi nu dvú yî nu se è bom wee ke. Geenεn, Nyo' nu wvú bom mwεεm mvunciim.

5 Muses to lemte naa ntay bô fitele fiew yew Nyo' le yicii diεwe waa lemme le. Ε mwεεm mvunciim mvù wvú to gee to tomte ε è nu fiεε fi Nyo' to nu keeke eyuu ejeme.

6 Ε Klistu ke lem ten yew dvu Nyo' bô fitele fiew ficii ε è nu diεwe waa yew e. Yew

Nyo' yin nu beene fen é beene leeme tεmyi yî fiεε fi beene nu ε kuu shém ε no taale fwe yî dvú le bô kembense ye.

Fo wee emwase fiεε fi Nyo' le ke

7 Beene eyuw le fiεε fi Keyoy ke Yuule to gayεε. Kí to nu ε gay le,

“Ε ben yuw lo ε Nyo' ε jeme é ben εben,

8 fo ben etεme bikuu diεwe no bo'icee bonen to seεnene bô bo Nyo'

diuu di bó to momte Nyo' ηkpwaante ke.

9 Ε nu jó jò bo'icee bonen to momεε me wvú Nyo',

yen binghaw bi mwεεm e bì me nto ηgee fô bó le yî bilum e mbaanyε.

10 Nonen ε me nton'ye shém bee engoke ke bonyii le kedvu, mum ηgay le,

“Κε mvuntelem mvubole ké no nu naa lo yî γεm e ke.

Bó baa kee wase je γεm ke.”

11 Ε shém ton'ye me ε me nlew lo le,

“Κε è nu naa lo é bó ke eyuu eley bvudvuu bwem bvυ nλετεn e ke.”

12 Boom bo bwεεm e, ben emum eyenè fo wee mvu ben e enù dvú wvú κηκε fitele fi befe, fi tune keebεe Nyo' le, nulo ege é ben enε ebase jim é Nyo' wvú κηκε nshii le ke.

13 Fiεε fi ben κηκε keegeε nu le ben eteetε bikuu binen εdiuw εcii, no kefew kin nu kí kè bó tenje é Nwa' Nyo' le le, “Εben.” Ben egee nonen fo fiεε fi befe fimew ke enε elewce wee é wvú enε etεmyi ekole.

14 Ben ekeè le beene nu wase fiεε fimwaan beene ε bo Klistu fen é beene ε mεy ε no jici fiεε fi beene to leeme wase yî dvú le fwele ε γεn ε mεse.

15 Ben ekumyî fiεε fi le,

“Ε ben yuw lo ε Nyo' ε jeme é ben εben,

fo ben etεme bikuu diεwe no bo'icee bonen to seεnene bô bo Nyo' ke.”

16 Ε nu baa bò to yuwεε ε Nyo' ε jeme é bó ε bó mwase lo no seεnene bô wvú? Ke è nu bonyii bocii bò Muses to joε Ijiw buy bó bó le?

17 Ε è nu baa bodvu bò Nyo' to ton'yeε shém bô bó yî bilum e mbaanyε? Ke è nu ke bó bò to gee bibefe, ke kpweken ηkpwaante jodvu le?

¹⁸ Ɛ è bvuu nu baa bò Nyo' to lewεε le ke è nu naa lo é bó ke eyuu eley bvudvuu bvuwene bvυ nλεεten e ke? Ɛ nu ke bó bodvu bò to temyi bikuu le?

¹⁹ Nonen beene nu ε yen le ke bonyii bodvu to nulo egen eley bvudvuu bvudvu le ke, njefo bó to baa lese fitele yî Nyo' le ke.

4

Ɛkume keeley nλεεten wvù wvu Nyo' le

¹ Fí ε mum ε no nu le nkawma wvù Nyo' to gekεε le bonyii nu ke eley nλεεten e beε leeme ke fó. Nonen beene emum eyenè fo bó ke dīoo etaa eyen ε wee mvu ben e baa ekocen keeley wvù le ke.

² Saaka wvù jee wvun nu ε to wase fô beene le ke lenlen no wvù to toε fô bó le. Geenεn, saaka wvudvu wvù bó to yuwεε to baa fi bó ke, njefo wvù to to fô bó le ε bó fanje yaa bee wvù le ke.

³ Fô beene bò nu ε bee wvù le nu ε beene nulo eley nλεεten wvudvu le. Ɛ bonyii bomew ba nu ε Nyo' to gay le, “Shém to nu ε ton'ye me, ε me nlew lo le, ‘Ke bó nu ke eyuu eley naa lo nλεεten wem e ke.’”

Nyo' to jemyi nen, naa ε lemme diew to ka wase fonkew seke wvù to bomεε won.

⁴ Beene kee le bó nu ε san ε Nwa' Nyo' le bvudvuu bvumew e ekume diuu di εdiuw εsooshwi yî yin je le le,

“Nyo' to nu ε lem lemme diew dicii, ε è ke dīoo yinseñ εdiuw εsooshwi yî ε wvù λεεten.”

⁵ Ɛ dīoo nu bvudvuu bvù bó be jemyi wase fó bwε le, wvù ε bvuu ε jeme le, “Ke bó nu ke eyuu eley naa nλεεten wem e ke.”

⁶ Fí nu keceey le nλεεten wvun beε ke fó. Ɛ bonyii bomew nu ke eley wvù le. Ɛ bonyii bò to yawεε yuw saaka wvù jee wvun to baa ley nλεεten wvun e njefo bó to nu ε yuw, geenεn tun keege no wvù gayte.

⁷ Nonen ε Nyo' mum kase gεε diuu dimew di wvù teje le “Ɛben.” No wvù gekεε ke mum jeme diuw Nfon Dawe le ε bilum ε fey wase nteen no bonyii bodvu to tunεε keege no wvù gayte. Ɛ fīεε fi wvù to jemyεε nu fī fi beene be yuuke wase le,

“Ɛ ben yuw lo ε Nyo' ε jeme ε ben εben,

fo ben eteme bikuu ke.”

⁸ Ɛ è nu le bvudvuu bvù Yoshua to joε bonyii gen ley bó bó fó to nu wase bvudvuu bvυ nλεεten e bvudvu, tu ke Nyo' to bee ebvuu ejeme ekume diuu dimew le è nu di nλεεten e ke.

⁹ Fí ε mum ε no nu le diuu di nλεεten e beε dvù fwe fô bonyii bo Nyo' le diεwε di Nyo' to λεεtenεε dvù diε le.

¹⁰ Fí ε no nu le, é wee ley nλεεten wvun e, tu mwεten ε λεεten wase yî lemme diew e dicii lenlen no Nyo' to λεεtenεε yî diew lemme le.

¹¹ Nonen beene emomtè ntay keeke eley nλεεten wvun e, wvu le fo wee mvu ke egbwe le è base ekolε kè temyεen wvù diεwε bonyii bo fwele ba le ke.

¹² Ben ekeε le diεw Nyo' kenke nshii, lemte. Yí koole fele nyo yî bó nu ε fon biba bici. Yí ké no leyte gene buyte fô nshii bó keyoy ke wee le taashi, leyte ten ε biyuy bó bikufe bi wee le. Yí ké no bwaashi bonkpawce noo mwεem mvù nu ε fitele fi wee le.

¹³ Ke fīεε nu naa lo dvù fi Nyo' nu ε bom fi nulo enyiime ε wvù ejise ke. Mwεem mvunciim yen'yi ε wvù ejise endan. Ɛ è nu wvù wvù beene kenke keeke etaje diuw ε wvù fwe.

Jisos nu ekolε ke bocee ncese le ke baay

¹⁴ Nonen no beene be ε gay wase le beene kenke ekolε ke bocee ncese le ke baay, kè è nu Jisos wvù Waa Nyo', ε wvù ε ben wase ε tosen εbulε ε gen fowe, beene emum ejici mbee wvù beene ké no senje ε bonyii le ntay.

¹⁵ Ke ekolε ke bocee ncese le kesεεbeene kin nu wee wvù nulo emaa kewεεye kesεεbeene wvu le wvù ecamtè shém fô beene le ke. Ɛ nu wee ε mmom to to wase ten fô wvù le jé le jé le no yí too fô beene le, geenεn ε wvù fanje yaa ge kebefε ke.

¹⁶ Nonen beene emum ebenci too mbew kawla mbuwma Nyo' le se nfan wvu le wvù ecamtè shen fô beene le, é dīoo nu kefew kè fīεε ghaake beene é wvù ebuw beene bó nfi we.

5

¹ Beene kee le bó ké baale ekole ke bocee ncese le ê bonyii entelen ege le wvú elemte Nyo' le nje bonyii, ε wvú mum no joo nnyá bonyii feese ê Nyo', gee ten boncese fô bibefe bi bonyii le.

² No wvú wvù cee ncese nu ten ε wvú weeyi jé le nteen, ε wvú mum no kee keenu nyakeey bô bonyii bô yaa kee ke mweem bvuyte lo le.

³ Nje keweyε kew kin, ε wvú mum no kenke keege boncese fô biew bibefe le ke lenlen no wvú gee fô bi bonyii bomew e.

⁴ Ke wee nulo ebense ekole kew le wen enù ekole ke bocee ncese le ke. E ké baa Nyo' mweten ke lenlen no wvú to balee Elon.

⁵ E nu ke lenlen no ke Klistu to baa bense ekole kew le wen enù ekole ke bocee ncese le ke. E to gεke Nyo' wvú mum gay le,

“Wo nu Waa wem,

ε eben nu ε me ε ngay wase le me nu Ico.”

⁶ E wvú bvuu gay bvudvuu bvumew e ten le,

“Wo nu cee ncese wvù mεy lo ê je yi Melkisedek nu jó le.”

⁷ E to nu seke Jisos to nu fokuse fen, wvú to ké no bunlee sekeci leke fô Nyo' le, beele foweewe shiwse misem fô wvú wvù Nyo' wvù nulo efi wvú can kpwe le. No è to nu wee ε wvú fane bvuu wvumte Nyo', ε Nyo' mum yuw bunle ye.

⁸ Naa no Jisos to nu Waa Nyo' nonen, bongew bô wvú to yenεε to nu ε ge ε wvú yeyi keeyuke ke ε è nu Nyo' le.

⁹ E Nyo' ke ge ε wvú no nu wee wvù nu ε kpwenten ε gen ε mese, wvù eboysee bonyii bô yuke wvú le. E mboyma wvun nu wvù nu se nka.

¹⁰ No Nyo' geε nonen mum geε wvú le wvú enù ekole ke bocee ncese le diewe Melkisedek e.

Fo wee Klistu ebvuu etfuw bikaa ke

¹¹ Mweem nu dvú nteen mvù bese bee kenke keejeme ekume saaka wvun. Geenεn fí temyi keenele é fí eyuu fô ben e, njefo ben nu ε nε wase ε no lee baay keeyuw fiε.

¹² E è be nu ê len e, tu è be yeyi wase ben bonyii keseen. Ben ε kaa ε nε ε no nu le bó ebvuu ekase eyeyi lo ben bô mweem mvu ekume diεw Nyo', ε è nu mvù bó ké yaw kew yí dvú le. Ben bee diewe mvunley mvu boom e mvù bee yamte ε è nu emben, ε bó baa diee wase mweem mvudien mvù temyi ke.

¹³ Ke è nulo é wee wvù bee yeyi lo diεw Nyo' ekee fiε fi len ê Nyo' ejise ke. Wvú nu diewe finley fi wan e fi bee yamte ε è nu emben e.

¹⁴ Mweem mvudien mvù temyi nu ε è ké no diee bonyii bô nu ε bó ε taw wase. Boban nu bonyii bô nu ε bó ε yeyi wase keetaasse mweem kee jey jey mvù jee bô mvù befe.

6

¹ No fí nu nonen, beene emum ecine n'yeyi wvu ekume Klistu wvù wee ké yaw kew yeyi le, egenε fwe ε è nu yí wvu bonyii bô nu ε taw wase le. Fo beene ebvuu ekew eleese kenffuy ke n'yeyi le kè le bonyii ekumen mvuntelem mvubole yí gee dibole di nulo etoo bô kpwe, noo n'yeyi wvù le bonyii elese fitele yí Nyo' le ke.

² Ke è nulo ten é beene ebvuu ekew eyeyi lo ekume no bó cuke bonyii, * bô keegele can yí bonyii le ke. E ke è nulo é beene ebvuu ekew eyeyi ekume mbuy wvu yí kpwe le bô ekume nsaw wvù nsumten wvudvu nu wvù mεy lo ke.

³ Mweem mvun nu ε beene nulo ecine dvú egenε fwe fen ε Nyo' ε fi.

⁴ Beene ecine dvú njefo é bonyii nu ε bó to yuuse wase bó yí fiε fi Nyo' le, ε bó ε mom wase nnya yí nen'yi fowe, ε bó ε kenke wase ten Keyoy ke Yuule, ε nε ε kase ε tfuw bikaa, tu ke je nu naa lo dvú yí è nulo é bó ebvuu ege é bó ekumen mvuntelem mvubole ekase etu jim ke.

⁵ Boban bonyii nu ε bó ε mom wase bvujonke bvú diεw Nyo' le ε yuw, ε bvuu ε kiε mvungay mvu nshii wvù too le.

⁶ E bó ley wase mweem mvun e, ε kase ε tfuw bikaa, tu ke je bvuu nu dvú keege é bó ekase ekumen mvuntelem mvubole etu

5:2 2:17-18; 4:15; 7:28

5:3 7:27; 9:7; Lew 9:7; 16:6, 15

5:4 Ksm 28:1

5:5 1:5

5:6 Mben 110:4; Ibu 6:20

5:7

Mat 26:36-46

5:8 1:2; 4:14; 6:4-6; 7:3, 28; 10:29; Jon 1:34; 4:15; Fili 2:8

5:9 7:27

5:10 5:6; 6:20

5:12 1Kol 3:2

5:14 13:9; Lum 16:19; 1Kol 14:20; Efe 4:14

6:1 9:14

6:2 Jon 3:25-26; Lem 19:1-6

* 6:2 Ncuke bonyii wvun

jemyi ten ekume wvù Bojuu to ké no gee. 6:4 2:1-3; 5:8; 10:26-29; 12:25; Mat 12:31; 1Jon 5:16

jim ke, njefo fiε fi bó ge nu ε bó kaase joo ε è nu Waa Nyo' taa yî kentam e bô can yibo, shoos ya le.

⁷ Wεε wvù jan gbwee yî dvú le sekeci ε wvú nyaa mwεεm mvù bonyii bô bó lem wεε wvudvu nje bó le bó eboytè yî dvú le, ké no keηke kembonen ke Nyo' le.

⁸ Geenε, é è kuu bisafe bô bíay wene dvudvu, tu è nulo é bó eciese lo wvú, ke emum enε eton lo.

⁹ Nsáa yese shém, naa no bese cim jem yi nen, bese kee le ben leeme finε ε è nu yî mwεεm mvù jee fele mvubole, ε è nu mvù mvù too bô mboyma fô ben e.

¹⁰ Ke Nyo' nu Nyo' kenlow wvù nulo ke edaayε lemme dinε di ben lemte noo keηkonε kè ben dunçi ε kεw lo ε to ε buy keseen e fô bonyii bô è nu bew e nje ye ke.

¹¹ Shiee wese baay nu le wee bô ekole kew eleemè ke yî fifie fiε le nonεn egeε emese, wvu le ben ke ekeηke fiε fi ben nu ε lese bvufee bvucii ε no taale fwe yî dvú le.

¹² Fo ben egeε ngoy ke. Ben ebenεn bonyii bô to lesεε fitele yî Nyo' le, no kuule shém se ke keηke fiε fi Nyo' to kawεε.

Ke Nyo' ké kumεn ηkawma we ke

¹³ Ben ekume seke Nyo' to gee ηkawma é Ablam. Wvú to dioo gee kan ε è nu diee diw di wvú wvù Nyo' le, njefo ke wee mvu to bvuu nu dvú wvù kuuke fele wvú, wvù wvù ekan diee diw ke.

¹⁴ Wvú to dioo kan gay le, “Kecεy, me nu ηke embuw wo enge é boom buw elone lo.”

¹⁵ No Ablam yuwεε nonεn, mum no nu nyεkeey, ke mum ghan keηke fiε fi Nyo' to kawεε fidvu.

¹⁶ É nu kecεy le wee ké diee kelew ekan ε è nu diee di wee wvù kuuke fele wvú le, ε kelew kedvu mum sumten nsaw.

¹⁷ É nu ke lenlen no Nyo' to dioo gee ηkawma no gomte keege le bonyii bô nu ke ekeηke fiε fi wvú kaw fin, ekiε naa ntay le ke wen ké kumεn fiε fi wen gomte ke. É wvù dioo kaw mum die kelew.

¹⁸ No Nyo' to kawεε kase die kelew nonεn, ε mwεεm mvun mum buy mvunfεεm mvù è nulo bó saa ekumεn ke, njefo mvù to buy ε è

nu diuw Nyo' le, wvù yaa nu naa lo embiay mbiay ke. Nonεn beene bô nu ε lewtε wase ε beε é wvú ekuse emum ekeηkè mvuntelem mvù temyi keekaanten fiε fi bó nu ε gεε beene ε no taale fwe yî dvú le.

¹⁹ Fiεε fin fi beene taale fwe yî dvú le nu fi jici mvuntelem mvuseεbeene le cεy cεy, temyi diεwε keη'wow e fo mvú ebuuke. É nu fí fi nu ke ege é beene efey eley egeε ente fô kecee ke Nyo' le εjim jo ndvu yî bó nu ε shεηke ε ban jó dvú le.

²⁰ É è nu fó fô Jisos to leyεε wase diεwε nsafwe wesebeene le keekene bvudvuu é beene. Wvú nu ekole ke bocee ncese le wvù mεy lo é je yî Melkisεdek nu jó le.

7

Ekumε cee ncese wvù Melkisεdek

¹ Melkisεdek wvun to nu Nfon wvu Salem, bvuu nu cee ncese Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεεm Mvunciim e. É è ke no nu kefew kemew e, ε Ablam laa jem yuwye bonfon nteen. É Melkisεdek ke tasεn bô wvù no wvù to kfuuyi, mum lan kembonen yî ye le.

² É Ablam gaw mwεεm mvunciim mvù wvù to yowεε gbwen jem e biba yuufe, nya keba kemwaan é Melkisεdek. Cee ncese wvun nu ε diee diw dunçi mwεεm mvunfεεm. Fi fwe nu le wvù nu “Nfon wvu Teytey” no diee diw di Melkisεdek dunçi. É fi bii fó nu le wvù nu “Nfon Nyεkeey” njefo wvù to nu Nfon wvu Salem. *

³ Ke wee kee ice bô bwee keεε kfuu diw ke. É ke wee kee ten seke bó to bokεε wvù keεε seke wvù to kpweε ke. Wvù nu cee ncese wvù mεy lo diεwε Waa Nyo' le.

⁴ Ben ke etaa eyen wee wvù è to nu Melkisεdek wvun! Wvù to nu naa lo wee ε wvù kuuke. Naa ε Ablam wvù to nu cee kfuu di bonyii bo Islael e ke yow mwεεm gbwen jem e to dvú gaw biba yuufe, mum nya lo kemwaan é wvù.

⁵ Fi ekumε boom bo Lεwe le bô to ké no lemte lemme di bocee ncese le nu ε bvudvuu bvumew to jem yi é bonci bo Muses e le bó efii mwεεm é bonyii bo Islael keba kemwaan ente jo yuufe, naa no bonyii ban

6:8 Mat 13:7, 22 6:10 10:32-34; 13:1; 1Jon 4:7-12, 19-21

6:16 Ksm 22:11; Mat 5:34; 23:16-22

6:18 Ktj 23:19

6:12 11:1-12; Luk 21:19

6:19 3:6; Lum 5:5; Ibu 9:3

6:13 Kej 22:15-18; Ibu 11:12

6:20 4:14; Mben 110:4; Ibu

5:10; 7:1-4 7:1 Kej 14:17-20; Ibu 5:6

7:5 Ktj 18:21

* 7:2 Salem nu le, “Nyεkeey” ε è nu diee di kelaante kè Jerusalem e, ε bó ε ci

lo.

to cim nu boom bo bwee bó le, ε bó bocii nu boom bo Aba'am e.

⁶ Kε wee wvun to nu wee kfuu di Lεwe le kε. Geenεn ε ε fi wvú mwεεm ε Aba'am keba kemwaan εnte jo yuufe, laη kembonεn yí ye le, ε Aba'am nu wee wvú Nyo' to gee ηkawma ε wvú.

⁷ Kε ε nu kemaηεn le wee wvú laaηke kembonεn yí wee mvu le kuuke fele wee wvú wvú laaηke kembonεn yí ye le kε.

⁸ Bocee ncese bo ε kfuu di Lεwe le ban to fii mwεεm ε bonyii keba kemwaan εnte jo yuufe, ε bó bodvu bò fii nu bonyii ε bó kpwee. Geenεn Melkisédek wvú to fiε mwεεm keba kemwaan εnte jo yuufe ε Aba'am nu ε Nwa' Nyo' seηe ε beene le ε nu wee ε wvú to fele.

⁹ E nulo ε bó egay le Lεwe kebεε wvú kfuu diεw to fii mwεεm ε bonyii keba kemwaan εnte jo yuufe to nu ε nya mwew mwεεm ε Melkisédek can Aba'am e.

¹⁰ Bó nulo egay nonεn njefo seke Melkisédek to tasεεε bó Aba'am nu ε wvú wvú Lεwe to bεε ε bvulew bvú Aba'am wvú ε to nu icee cee cee bó le.

¹¹ E ε fen to nu le lemme di kfuu di Lεwe le to gee diεwε bocee ncese le to nu ε kocεn keege ε bonyii enu teyεy ε Nyo' εjise, tu shiee wvumvu cee ncese to bee ebvuu enu wvu la? Beene kee le Nyo' to nya bonci ε bonyii bo Islael bii lemme di bocee ncese bo ε kfuu di Lεwe le to gee. Fí dioo nu nonεn, bó kaa ε gay le wvuε cee ncese kεηke keeke enu ε je yí Melkisédek nu jó le, εfey keenu ε ε nu ε je yí cee ncese wvu ε kfuu di Elon e nu jó le nεε le?

¹² Beene kee le kfuu di bocee ncese le ké kumene, ε fí no nu shiee le keekumεn tεn bonci.

¹³ Wee wvun wvú beene jemyi ekumε wvú, nu ε wvú to buy ε kfuu dimew e jεεy, ε wee ke baa yuu buy wase ε kfuu didvu le elemte fô ketaη ke ncese le kε.

¹⁴ Wee wvun nu Tata wesebeene. E ε nu kecεεy le wvú to buy ε kfuu di Juda le. E Muses to ke baa yuu jeme fiεε ekumε kfuu din seke wvú to jemyi ekumε bocee ncese kε.

Jisos nu cee ncese ε je yí Melkisédek nu jó le

¹⁵ Fiεε fin fi beene jemyi ekumε fí nu ε looce ε dunce ye no cee ncese wvumvu nu ε buy wase diεwε Melkisédek e.

¹⁶ Wvú nu ε nεε tu cee ncese ε ε yaa nu ε je yí nci jemyi le no wee kεηke keenu ε kfuu di bocee ncese le kε. Wvú nu cee ncese ε ε nu yí mvungay mvu nshii wvú yaa kaa kε le.

¹⁷ E nu fiεε fi bó nu ε saη ekumε wvú le, “Wo nu cee ncese wvú mεy lo ε je yí Melkisédek nu jó le.”

¹⁸ Fí ε mum ε no nu le, je yí yvum yí bó to gee mwεεm jó nu ε bó ε fuwyε wase yiyε, njefo kε yí bvuu kεηke mvungay kεnεε lemme kε.

¹⁹ [Kε bonci bo Muses e to ké ge fiεε ε fí jon gen mεse kε.] Geenεn, keseen nu ε Nyo' ε dunce wase je yí jee ntay yí beene egεεlε bvufee yí dvú le yí fele yiyε. E nu yí yí beene fele jó sε too nceencee fô Nyo' le.

²⁰ E keebvuu ebise fô nu ε Nyo' to dioo gεεle cee ncese je yí fiε yin, die kelew, ε kε wvú to ké die kelew seke wvú to gεεle bomew ba kε.

²¹ Geenεn, ε wvú ke dioo gεεle wvun, die kelew ekumε wvú gay le,

“Me wvú Tata nu ε me ε ndie kelew, ε kε me nu ηke enkumεn diεw yεm kε, ‘Wo nu cee ncese wvú mεy lo.’ ”

²² Kelew kε Nyo' to diεε kin ε mum ε dunce le Jisos nu wee wvú nu ε ge monkan mo monfεm man ε no leeme temyi fele mo moyvuum.

²³ Bocee ncese bò to shee nu fwele to ké no nu nteen, njefo kε kpwe to nulo ecineε wee le ε wvú emεy egee lemme diεw di kecee ncese le kε.

²⁴ Geenεn, Jisos ε no nu fiew cee ncese sekeciijefo kε nshii we kεηke kendvuse kε.

²⁵ Nonεn, wvú nulo eboysee bonyii sekeciibò benci too fô Nyo' le fele can ye le. E wvú boysee nonεn, njefo wvú nu dvú sekeciileke Nyo' fô bó le.

²⁶ Fí nu leη le beene ekeηkε kfuu kekεε ekolε ke bocee ncese le. Wvú nu fiew wee wvú yuule, ε wvú baa kεηke jay kεnεε nlom yí ye le kε. Wvú nu fiew ε Nyo' ε gawsεn wvú fô bonyii bo bibefe le. Nyo' nu ε bense wase wvú, wvú ε ben naa ε fey εbulε ε gen fowe.

²⁷ Kε wvú kεηke fiew shiee keegēe boncese diεwε bikuu bi bocee ncese le, bì to ké no gee boncese εdiuw εcii kε. Ε bó to ké dioo gee yaw ge fô bikuu bibole, keekpwanşen bibole bibefe, se ke no gee fô bi bonyii le. Wvú to ge fiew we ncese kan mwaan no wvú to nyaε ekolε kew keetanε bonyii dvú.

²⁸ Yî kefew ke bonci bo Muses e nu ε bó to baale naa ε è nu bonyii ε bó wεεyi yî nyam ye le le bó enù bikuu bi bocee ncese le. Geenεn, ε è ke dioo nu wase εjim jo bonci ban, ε Nyo' ge ηkawma die kelew, mum baa wase ε è nu Waa we wvú wvú nu ε ge wvú ε no jee γεne mεεse sekecii.

8

Jisos nu ekolε ke bocee ncese le ke monkan mo monfem e

¹ Ekolε ke fiεε fi beene jemyi ekumε fí le nu kε le, beene kεηke kfuu ekolε ke bocee ncese le ε è nu wee ε wvú ε shii ε ebo ke εceey ke kawla Nyo' Bvukukε le fowe.

² Wvú nu wee lemme fô Nyo' nu, lemte cun dvú è nu cεey cεey cun yi wvú wvú Nyo' le, ε è yaa kene bonyii kε. Ε kene wvú wvú Tata Nyo' cun yidvu.

³ Ekolε ke bocee ncese le kecii nu ε Nyo' ké baa γεε le wvú ejod nnyá yi bonyii feese ε Nyo' bvuu gee tεn boncese fô Nyo' le. Nonεn, fí ε no nu shiee le fô wvuwvun cee ncese le keekεηke tεn fiεε fi wvú nulo ege ncese dvú fô Nyo' le.

⁴ Ε wvú be nu fokuse fεn, wvú saa enu naa lo cee ncese kε, njefo bocee ncese nu wase dvú bò nyaa nnyá bii no nci Muses gomte.

⁵ Lemme di bó lemte fokuse fεn nu kε lo nfieesεn bô kenjinjin ke di yew dvu Nyo' le fowe. Ε nεε fiεε fi è to nu seke Muses to nu keekene cun Nyo' yi fokuse fεn, ε Nyo' tefe wvú gay le,

“Yεnε le wo nu ε kene fiεε ficii fí ε no nu kε leηleη
diεwε fi me nto nduηceε ε wo yî kum e.”

⁶ Geenεn Jisos nu ε bó ε nya lemme ε wvú ε dí kuuke fele di bocee ncese bo fwele le, kε leηleη no monkan mò wvú leeme fwe wvudvu εnteleη jo Nyo' bô wee wvu wum

kuuke tεn fele mo moyvuum. Mó fele lo njefo moman bii ε è nu bonkawma bò fele bo fwe le.

⁷ Ε monkan mo fwele to nu se mó kεηke jay ηkuuη, tu kε shiee momew to bee ebvuu enu dvú kε.

⁸ Nyo' to nu ε yen le jay nu dvú bô bonyii, mum gay le,

“Me wvú Tata ηgayte le diuu too lo di me nu ηke engbwo monkan mo monfem bee yew Isael noo yew Juda.

⁹ Ε kε monkan man nu diεwε mò me nto ηgbwolεε

bee bo'icee cee bó

diuu di me nto njicεε bó le yî kebo le,

njo mbuy bô bó wonη wvú Ijiw e kε.

Monkan modvu man nu ε bó to baa emεy eleeme yî dvú le kε.

Nonεn, ε me mum mbase jim ε bó le. Fifi jemyi me wvú Tata.

¹⁰ Me wvú Tata mbvuu njemyi le, kefew nu ke eto ekocεn,

ε me embvuu engbwo momew monkan bee yew Isael.

Mó nu ke enu le, me nu ηke enlese lo bonci bem

ε bonkpawwεε bobole,

ensan ε è nu ε mvuntelem mvubole.

Me nu ηke enu Nyo' wvubo, ε bó nu bonyii bem.

¹¹ Kε wee bεε ke ebvuu eyεεyi lo wee we wonη mvu

kεnεε waa bwee gayte le wvú ekeε Tata Nyo' kε,

njefo wee tfuu nu ke ekee me

ε kεw yî wee wvu caan e ε γεn ε buy yî wvu baay e.

¹² Me nu ηke encam shen fô bó le,

nλεεshe mwεεm mvubole mvù befe.

Kε me mbεε ηke embvuu enkumyi bibefe bibole kε.”

¹³ No Nyo' to jemyεε le monkan mo monfem nu ke enu, tu wvú to γεne wase le mo fwele ma nu fiεε fi fiyvuum. Ε fiεε yvuumene kεnεε lune wase, tu è sheεte caan ε fí ela ε bonyii ejise.

9

Je ncese yi yvum bô yi fi

¹ Fí nu le, monkan mo fwele to kenke bonci bô dunji je yì bonyii ebunleè Nyo' jó, bvuu kenke bvudvuu ε bó ε seyse le è nu yew Nyo' yi fokuse fɛn.

² Bó to nu ε kene cun bô ndvu sumtɛn biba bifɛɛ, ε keba ke fwe ɛnte nu ε bó teje le Bvudvuu bvù Yuule. Bvubvun nu fò fiɛ fi bó to tomyi ken'yeese yì dvù le noo fò kedaŋ kè bó to ké no gɛɛle blɛɛd wvù bó nu ε ge ncese dvù fô Nyo' le to nu.

³ E keba kè bii fò ɛnte nu ε bó teje le Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay. Bvudvuu bvun to nu ejim jo ndvu mi ε bó ε shɛŋke ε sumtɛn cun dvù ɛntelɛŋ.

⁴ Bvubvun bvudvuu nu fò ketaŋ ke jiin e to nu, ε bó ε seyse ketaŋ kedvu bó ketwaa ke bigew e kè yɛɛle. E ŋkuw monkan mò Nyo' to gbwolɛε bô bonyii nu tɛn fò, ε bó ε seyse ε lay ye yidvu yicii bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle. E ŋkuw wvun e nu ε kentee ke mana le to nu jó, ε bó ε seyse tɛn bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle. E kemaŋ ke ɛlon e kiɛ kè bibɛ to comɛɛ yì dvù le nu tɛn è ŋkuw wvun e. E biwaŋ bi ɛta le bi bó to saŋɛɛ bonci bo monkan modvu le nu tɛn è ŋkuw wvudvu le.

⁵ E we jo ŋkuw wvun nu ε bó to leke mwɛɛm mvumew ε mvù nu diɛwɛ bonceenda bo Nyo' le bo n'yuule, ε mvù ε saŋ ye è we jo kentaw ke Nyo' le ke nɛɛshɛ bibefɛ le. Mwɛɛm mvun nu ε kɛ è nulo é beene ejemyi gɛne ɛnte jodvu keseen baay kɛ.

⁶ No bó to seysɛɛ mwɛɛm mvun è yiyin je le nɛn, ε bocee ncese mum no gɛne leyte è keba ke fwe kiɛ le ɛdiuw ɛcii gee lemme dibole dvù.

⁷ Geenɛn, ε wee wvù to ké ley è keba ke ɛnte kiɛ le to nu kɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le maan. E wvù to ké ley dvù kɛ kan mwaan yì kelum e. E wvù yaa to ké ley dvù sɛ ɛlɛmɛ ke nyam e kè wvù ege ncese dvù fô ɛkolɛ kew e noo fô bibefɛ bi bonyii le bi bó gee yaa kee kɛ le.

⁸ Nonɛn, yiyin nu je yì Keyoy ke Yuule dunji è bonyii le je yì wee to nulo eley eɛn

fô Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay e to baa yene wase ye kɛ, no cun Nyo' yi fwe ye to bɛɛ leeme fò.

⁹ Mwɛɛm mvun mvunciim nu nciise mwɛɛm mvù kooyi kefew ke keseen kin e. E fifin dunji le kɛ mwɛɛm mvù bó to nyaa è Nyo' noo boncese bô bó to gee fô Nyo' le nulo ege é mvuntelem mvu bonyii bô bunlee Nyo' le enu ε mvù yuule gɛne mɛɛse kɛ.

¹⁰ Mwɛɛm mvudvu kenke kɛ fiɛɛ maan keege ε è nu bô mwɛɛm mvudien noo mwɛɛm mvuwuun noo jé yì bonyii cuke ye jó keeyuule è Nyo' ejise. E mvumvun nu mwɛɛm mvù kumte kɛ ε è nu nyam ye le, mvù bó to kenke keegɛ eɛn ebuy kefew kè ŋkumɛn ke eto le.

¹¹ Geenɛn no Klistu wvù nu ɛkolɛ ke bocee ncese le nu ε to wase, ε è nu wvù wvù nu ε to bô mwɛɛm mvù jee, wvù ε mum ε ley cun, ε è nu yi baay yì yuule gɛne mɛɛse le. Kɛ yiyɛ nu yì è yoke bonyii kɛ. Fí nu le, kɛ è nu cun yi yì nshɛ yin e kɛ.

¹² Fô wvù to leyɛɛ nu Bvudvuu ε bvù looci Yuule naa ntay. E wvù to ley kan mwaan ε fí ka lo nonɛn. Wvù to baa eley fofɛn ε è nu bô ɛlɛmɛ ke bíe le kɛnɛɛ ke boom bo bona' le kɛ. Wvù to ley ε è nu bô kew ɛlɛmɛ. No wvù gee nonɛn, ε fifin mum sum beene yì bibefɛ le, ε nsum wvun nu wvù mɛy lo.

¹³ E to nu fwele é wee ké dioo nu bô ŋkfum ye le, é bó jo ɛlɛmɛ ke bie le kɛnɛɛ ke na' le, kɛnɛɛ taan di kejun ke na' wvù bó nu ε ton wvù ε fie le, mise kɛnɛɛ mwan yì mwɛtɛn e, ε wvù kase no yuule.

¹⁴ E fí to nu nonɛn, tu kɛ ɛlɛmɛ ke Klistu le nulo ege fiɛɛ fi fele fifiɛ? Wvù to nu ε nya ɛkolɛ kew ε kí nu sɛ nlom è Nyo' fele yì Keyoy kè mɛy lo le. Wvù to ge nonɛn, mum cuke mvuntelem mvusɛbeene yì mwɛɛm mvù too bô kpwe le, wvu le beene elemtɛ Nyo' wvù kenke nshii le.

¹⁵ E nɛɛ fiɛɛ fi Klistu nu wee wvù leeme fwe monkan mo monfɛm man ɛntelɛŋ jo Nyo' bô wee wvu wum. E wvù leeme wvu le bonyii bô Nyo' nu ε tee le è nu bew ke ekenke bvudvuu fô bvujonke bvù mɛy lo bvù Nyo'

9:2 8:5; 9:11-12; Ksm 26:1-30; Ksm 25:31-39; Ksm 25:23-30 9:3 Ksm 26:31-33; Lɛw 16:2; Ibu 6:19; 9:7, 12; 10:20 9:4 Ksm 30:1-6; Ksm 25:10-16; Ksm 16:32-35; Ktj 17:21-25 Ksm 25:16 9:5 Ksm 25:18-22 9:6 10:11; Ktj 18:2-6 9:7 5:3; 9:25; 13:11; Lɛw 16:2-16 9:9 7:19; 9:2 9:10 Lɛw 11; 15; Ktj 19 9:11 4:14 9:12 7:27; 10:4; Lɛw 16:14-16; 12:24; 13:12, 20; Mat 26:28; Lum 3:25-26; 1Bi 1:2, 18-19; 1Jon 1:7 9:13 Ktj 19:1-10:17 9:14 Lum 6:20-23; 8:2 9:15 8:6

nu ε kaw bó dvú. Bó nu ke ekeηke njefo wee nu ε kpwe wase, ε kpwe ye yin ε sum bó yî ηgew wvù to nu keeke eto nje bibefe bì bó to shee gee fwele ê monkan mo moyvuum e.

¹⁶ Beene kee le wee ké teete kpwe, * wee saa ke ebi ntefe kpwe wvudvu le se bó ε yen le mweten nu ε kpwe wase ke.

¹⁷ Fí nu nonen, njefo ke ntefe kpwe ké no keηke mvungay se wee ε kpwe ke. Ke bó ké bi ntefe kpwe le ε wee wvù tefe kpwe bee dvú ke.

¹⁸ E nee fiεε fí naa monkan mo fwe nu ε mó yaa to nulo ke eleem se bó ε see nyam elemε ε buy ke.

¹⁹ E to nu seke Muses to tanεε wase fiεε ficii fí to nu ê Nwa' bonci le ê bonyii bocii, ε wvú mum jo tiεw kete ke isob e ε bó ε njim yvúw njee yî dvú le ε bó ε com yí ε no yeεle, mum jo ten elemε ke boom bo bona' le, bó ke bíe le, noo joo, mise yî ηwa' bonci bodvu le, mum mise ten yî bonyii bocii le.

²⁰ E wvú dioo miise no gayte le, “Elemε kin nu ke monkan mò Nyo' gbwole ben ε bó le, gayte le ben eleemε yî dvú le.”

²¹ E wvú mise ten elemε kedvu yî cun Nyo' ye le noo yî mwεem mvu cun dvu dvú le mvù bó gee bunle dvú.

²² Fí nu naa lo keceey le mwεem nteen to shee nu ε nci dunji le bó keηke keege ke ε è nu bó elemε é mvú se no yuule. E ke è nulo é bó elεeshe bibefe bi wee le se bó ε see fiεε elemε ε buy ke.

Ncese wvù Jisos to gee kan mwaan cuke bibefe bi bonyii le

²³ Fí to nu naa shiee le le bó ecuke mwεem mvun mvù nu ke lo nfieesen mwεem mvu fowe é yiyin je le. Geenεn, ecuke mvù looci nu mvu fowe ε è nu bó boncese bò fele boban,

²⁴ njefo Klistu to ley cun Nyo' le ε è yaa nu yì è yoke bonyii bò can, yì è nu ke lo nfieesen cun Nyo' yì ceey ceey ke. Wvù to ley ε è nu fowe kebee. E è nu fò wvù nu keseen fwe dvu Nyo' lεke Nyo' fò beene le.

²⁵ Ke wvù nu fó nen keebvu egee boncese bò ekole kew fò Nyo' le bokaη e bokaη e diεwe no ekole ke bocee ncese le to ké no

leyte fò Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay e ê kelum ê kelum, keege ncese bó elemε se è nu kew ηkuuη.

²⁶ E fifin to nu shiee le, tu Klistu be keηke keekpwee jaa we, kaase kpwee ε kew no bó to bomεε won. Geenεn no fí nu, nu ε wvù ε to wase kan mwaan fí ε ka lo nonen. Wvù to kefew kin kè won kaa wase le keejo ekole kew ege ncese dvú, ekpwe keecuke bibefe.

²⁷ Ke lenlen no fí nu le wee keηke keekpwe ke kan mwaan emum eεyte wase ε è nu nsaw,

²⁸ nu ke no Klistu to nyaε ekole kew kpwe fò bonyii le kan mwaan keetuu bibefe bi bonyii le nteen. E wvù nu ke ekase eto yî bokaη bo bofee le ε è yaa bvuu nu keege fiεε bó bibefe ke. Wvù nu ke eto wase keseen keeboyse bonyii bò ceyte wvù shiee le.

10

Ncese wvù Jisos to gee nu ε jo wase bvudvuu bvū boncese le bocii

¹ Bonci bo Muses e to nu ke lo kenjinjin ke mwεem mvù jee mvù to nu keeke enu le. Ke bó to nu wase ceey ceey mwεem mvù to nu keeke enu ke. E bó mum no shee gee boncese ê kelum ê kelum, se è nulo é boncese bodvu ege é bonyii bò benci too fò Nyo' le eyuule gene mεese ηkuuη.

² E è to nu le boncese bodvu nulo ege é bó eyuule nonen, tu ke bó to bee ebvu eshee egee boncese bó le bó le ke, njefo bonyii bò bunlee Nyo' to bee keenu ε bó ε cuke wase bibefe bibole kan mwaan, ε mvuntelem mvubole yaa bvuu saake bó yî bibefe le ke.

³ Geenεn, boncese bò bó to gee ê kelum ê kelum ban to kaa gee ε bonyii kumyi lo bibefe bibole.

⁴ E fí nu nonen, njefo ke è nu naa lo é elemε ke bona' * bó ke bíe le ecuke bibefe bi wee le ke.

⁵ E nee fiεε fí to gee ε Klistu dioo to fokuse fen gay ê Nyo' le,

“Ke wo keηke shiee fò boncese bò bó gee bò nyám e,

noo fò mwεem mvù bó nyaa ê wo le ke.

* **9:16** Ntefe kpwe bó monkan nu fiεε fimwaan ê diεw Glek e. **9:19** Ksm 24:6-8; Ibu 9:12-13; Lεw 14:4, 6; Ktn 19:6 **9:22** Lεw 17:11 **9:23** 8:5 **9:26** 7:27 **9:28** 3:6; 10:10; Yesa 53:11-12; Mat 26:28; 1Kol 15:50-53 **10:1** 8:5 **10:4** 9:12-13 * **10:4** Bona' ban to ké no nu bona' bò bolemse. **10:5** Mben 40:6-8

Wo nu ε nya me ε è nu bô ye le me enge ncese dvú.

⁶ Kε nyám yì bô nyaa ε bó tone gee boncese dvú fô wo le,
noo mwεεm mvù bô nyaa ε bó gee boncese dvú
keecukε bibefε bi bonyii le baa cim ege é wo eyuuke njon kε.

⁷ Me ε mum ε ηgay le,
'O Nyo' taa eyen, me nu ε nto keenge fiεε fi wo shieele,
kε no bó sanεε ekumε me ê Nwa' wo le.' "

⁸ Wvú to yaw gay ê Nyo' le,
"Kε wo baa kεηke shiee kεnεε yuuke njon bô boncese
noo nnyá yì bô nyaa ê wo noo nyám yì bô nyaa

ε bó tone gee boncese dvú fô wo le,
noo mwεεm mvù bô nyaa ε bó gee boncese dvú
keecukε bibefε bi bonyii le kε."

Ε mwεεm mvun nu ε bó to gee kε naa bii no nci gomte.

⁹ No wvú gay nonεn, mum bise fó gay ê Nyo' le,
"Taa eyen, me nu ε nto keenge fiεε fi wo shieele."

Wvú to jeme nonεn, mum lese boncese bo boyvuum keegeε wvu fwε.

¹⁰ No Jisos Klistu to gee fiεε fi Nyo' to shieele le wvú ege, ε ye ye yì wvú to nyaε kan mwaan ε fí ka lo nonεn, ge ε beene mum no yuule.

¹¹ Cee ncese tfuu ké no gene leeme fô bvudvuu bwew bvú lemme le εdiuw εcii gee boncese biinene bokaη e bokaη e, sε boncese bodvu nulo ecake bibefε bi bonyii le ηkuuη.

¹² Geenεn Klistu to nu ε ge we ncese kε kan mwaan ε wvú mum kocεn wvù ecake bibefε bi bonyii le kemakaa. No wvú gee nonεn mum shii ê εbo ke εcεy ke Nyo' le.

¹³ Wvú nu fó ε kεw sekekie le, cεyte egeη ebuy seke Nyo' ke ejike bonyii bew bo bvuban e diεwε kedvuushεε ke bikaa biew e ε wvú etome bikaa yì bó le.

¹⁴ Ncese we wvú mwaan wvun nu ε ge bonyii bô wvú gee ε bó yuule, ε mum ε no yuule tεn ê Nyo' ejise gene mεese sekecii.

¹⁵ Keyoy ke Yuule jemyi tεn ê beene tomte fiεε fin. Kí to nu ε yaw gay le,

¹⁶ "Tata gayte le, ε nεε monkan man mò me nu ηke engbwo bee bó ejim jo εdiuw yoya le:

Me nu ηke engεε bonci bem ê mvuntelem mvubole,
embvuu ensaη ê bonkpawwεε bobole."

¹⁷ No wvú gay nonεn bvuu bise le,
"Kε me mbεε ηke embvuu enkpawwci bibefε bibole
kεnεε gee dibole di befe kε"

¹⁸ Fí ε mum ε no nu le é bó lεεshi wase bibefε bi bonyii le, tu kε shiee mwεεm mvù bó enyaa ε bó gee boncese dvú keecukε bibefε bi bonyii le bvuu bεε kε.

Beene ebenci too nceencee mbew Nyo' le

¹⁹ Boom bo bwεεm e, fí ε mum ε no nu le εlεmε ke Jisos e nu ε yene wase je ε beene nulo eley keseen yaa fane kε, egeη fô Bvudvuu bwε bvù looci Yuule naa ntay e.

²⁰ Beene nulo efey ê je yì fiε yì nyaa nshii le yì Jisos to yen'yεε fô beene le. Wvú to yene je yin bô ye ye, ε fí mum no nu le wvú nu ε cake wase ndvu yì bó to shεηkεε baη bvudvuu bvudvu dvú.

²¹ Beene kεηke wase cee ncese wvu baay wvù taale fô yew Nyo' le yì è nu bonyii bew.

²² No mwεεm mvun nu nonεn, beene emum ebenci too mbew Nyo' le bô fitele fimwaan ε beene ε lese fitele yì ye le ficii nu sε kemaηεn. Beene ebenci njefo bó nu ε miawmiaw wase mvuntelem mvuεεbeene bô εlεmε ke Klistu le mvù ε no yuule, yaa bvuu saake beene yì fiεε le kε. Ε beene bvuu nu tεn ε bó ε cukε wase ye yesebeene bô joo yì yuule.

²³ Beene eleemè tεmyi ntay yì fiεε fi beene taale fwe yì dvú le fí beene ké no jemyi ê bonyii ekumε fí le. Fo beene etuwtenè kε, njefo wee wvù kawεε beene leeme yì diεw ye le.

²⁴ Beene egomtè tεn je keeyvuwse mvuntelem mvu wee noo wee le keekoηene noo keegeε mwεεm mvù jee.

²⁵ Fo beene ecin'yì keetoo yì kentaashε le diεwε no bonyii bomew nu ε nε wase ε no gee kε. Beene eyvuwsè lo mvuntelem

mvuseεbeene, efey mvunciim no beene yene wase ε diuu di Tata wesebeene nu ke ekase eto nu wase nceencee.

²⁶ Beene ekeε le ε beene ne ε bvuu ε no gee bibefe, gee kee, ε beene nu ε bó ε fiisen wase je yi kecεy, ε beene no keε le ke ncese wvumvu bvuu nu dvú wvú è nulo ε bó ebvuu ege fô bibefe bisεbeene le ke.

²⁷ E wee gee nonen, ε wvú no ceyte ke wase bô nfan ε è nu nsaw Nyo' noo nguy wvú befe wvú nu ke eyese lo bonyii bo bvuban e bo Nyo' le.

²⁸ Wee ké ngoyte nci Muses, ε bonyii eleem bofεε kenεε botete etom le bó nu ε yen fiεε fi wvú ge le, ε nsaw mum koo mweten, ε bó mum yu lo wvú yaa koole yii ke.

²⁹ E fi nu nonen, tu ben kpwaake le wee wvú joo Waa Nyo' ekuse, joo elemε ke monkan mò Nyo' gbwolεε keecukε wvú dvú ε wvú eyuule le kí nu fiεε fi εcici, nan'yi ten Keyoy ke Yuule kè too bô mbuwma Nyo', nu ε kfuu ngew wvú wvuwε wee nu ke ekenke nu ke enu neε?

³⁰ We ngew nu ke ebemte lo njefo beene kee wee wvú to gayε le,

“E nu me wvú nu ke etfuse envuke,
ε è nu me wvú nu ke enya nlawma wvubo.”
E wvú ε bvuu ε gay le,

“E nu me wvú Tata wvú nu ke esaw bonyii bem.”

³¹ E nu fiεε fi nfan e baay keegbwe can Nyo' wvú kenke nshii le.

³² Geenεn, ben ekumyi ediuw yo fwe yò bó to yuuseε ben yî fiεε fi Nyo' le. Ben to nu ε kuu shém no diuu bô bongew bô to too fô ben e.

³³ Kefew kemew e nu ε bonyii to ké no nan'yi bvuu nyewle bô ben ya le. Kefew kemew e, ε ben no leeme ejim jo bonyii bô bó nyaa ten ngew ε bó ε yiye je le.

³⁴ Ben to ké no koole shen bô boba bonyii bô nu yî ncaw e, fii bó. Bó to ké loo mwεεm mvunen, ε ben cine ke dvú no yuuke ε è nu njon, njefo ben kee le ben kenke mwεεm mvumew mvú fele mvumwε ε è nu mvú nu ke emεy nu sekeci.

³⁵ Nonεn, fo ben ecine fiεε fi ben leeme wase yî dvú le ke, njefo è nu fiεε ε fî kenke nlawma wvú kuuke.

³⁶ Fiεε fi shiee le fô ben e nu le ben esuu shém wvu le ben nulo egee ε è nu fiεε fi Nyo' shieele, ε ben ke emum ekenke fiεε fi wvú nu ε kaw beene dvú.

³⁷ Bó nu ε san le,

“E shεεte ke wase caan ε wee wvú nu keeto emum efεse.

Ke wvú nu emoocε ke.

³⁸ Wee wεm wvu teyey nu ke ekenke nshii nje fitele fi wvú lese yî yεm e.

Geenεn ε wvú ne lo ε no fane ε tfuw bikaa, fitele fiem saa ejee bô wvú ke.”

³⁹ Geenεn, ke beene nu boba bô tfuuke bikaa bô nu ke ela ke. Beene nu fiεεbeene bonyii bô nu ε lese fitele yî Nyo' le bô biyoy bibole nu ke eboy.

11

Ekumε keelese fitele yî Nyo' le

¹ Keelese fitele yî Nyo' le nu keetaale fwe yî fiεε fi Nyo' nu ε kaw wee dvú kee naa ntay le wvú nu ke ekenke fî, kee ten le fî nu dvú ε wvú baa cim yen wase fî le ke.

² Nyo' to bensee bonyii bo fwele njefo bó to nu ε lese fitele yî ye le.

³ E ge ten fitele fi beene lese yî Nyo' le beene ε se kiεε ntay le Nyo' to bom won wvun ε è nu ke bô diεw ye, ε mwεεm mvú beene yene to buy yî mvú bó yaa yene mvú le ke.

Εβελ

⁴ E to ge fitele fi Εβελ to lesεε yî Nyo' le ε wvú se ge ncese wvu len fey Kεεn. E Nyo' mum jo wvú le wvú nu wee wvu teyey, mum fi nnya ye keetom le wvú nu wee wvu teyey. Abel to nu ε kpwe, geenεn ε fitele fi wvú to lesεε yî Nyo' le ε ge beene ε no yuuke ε wvú bεε jemiyi ε beene ε to ε buy εben e.

Εnok

⁵ E to ge ten fitele fi Εnok to lesεε yî Nyo' le ε Nyo' se jo wvú gen bô wvú fowe wum ε kpwe baa kum wvú le ke. Bó to nu ε ne fanε yaa bvuu yen wvú le ke, njefo Nyo' to nu ε jo wase wvú we. E Nyo' se jo Εnok we nu ε

Nwa' Nyo' jemyi le wvú to ké no gee ε Nyo' yuuke njon.

⁶ Nonen é wee nu dvú se wvú nu ε lese fitele yí Nyo' le, tu ké è nu naa lo é Nyo' eyuuke njon bô wvú ké, njefo é wee gomte keebenci too mbew Nyo' le, tu wvú kɛɲke keebée le Nyo' nu dvú, noo le wvú mawci wee tfuu wvú looci gomte wvú.

Noa'

⁷ É to ge tɛn fitele fi Noa' to lesɛɛ yí Nyo' le ε Nyo' ke dioo tefe wvú ekumɛ fiɛɛ fi to nu keeke ekooy ε wvú baa cim yɛn wase fí le, ε wvú yuw Nyo' le mum fɛ nguɔ wvu baay keeke eboyse yew ye dvú. No wvú to lesɛɛ fitele nonen mum dunɔɔ le keɛɛɛ ke bonyii bo yí won wvun e nu bô befe é Nyo' ejise, ε è nu ké wase wvú wvú Nyo' to nyaɛ bvudvuu bvú wee wvu teyɛɛ e é wvú, njefo wvú to nu ε lese fitele yí Nyo' le.

Abla'am bô Sela

⁸ É to ge tɛn fitele fi Abla'am to lesɛɛ yí Nyo' le, ε wvú se yuw Nyo' le seke wvú to tɛɛɛ wvú le wvú enɛ won wvubole egen wvumew wvú wvú to nu keeke eɛɲke diɛwɛ won we le. No Abla'am yuwɛɛ nonen mum no gɛne ké lo, yaa cim kee fô wvú gɛne ké.

⁹ É to ge fitele fi wvú to lesɛɛ yí Nyo' le fidvu ε wvú se gɛn no cee won wvú Nyo' to kawɛɛ wvú dvú le diɛwɛ tolo wvú nu ε gɛn ε bɛɛ won bonyii bomew e. Wvú to nu jó ghane cee cún e bô bo Aysik noo Yakow bô Nyo' to kawɛɛ bô bocii bô won wvudvu le è nu ke enu wvubo.

¹⁰ Wvú to cee cún e nonen njefo wvú to taale fwe keeke eley kelaante le ε kí kɛɲke kenffuy ε è to seyɛɛ Nyo' no kelaante kedvu nu ke enu, mum yoo.

¹¹ É to ge tɛn fitele fi Sela to lesɛɛ yí Nyo' le ε wvú se kɛɲke mvunɔay keeleem bô fue ε wvú ε lun naa wase ε fesɛn wvú è nulo é wvú ebvuu eboo. Fí to kooyi nonen njefo Sela to nu ε bee le Nyo' wvú kawɛɛ wvú ké no leeme ké yí diɛw ye le. *

¹² É fí mum no nu le wee mwaan wvú Abla'am wvú to nu ε wvú ε lun wase baay, nu wase diuw kpwe le, to nu ε nɛ ε engokɛ ke wee le buy yí ye le duule diɛwɛ jón yí we le noo diɛwɛ monshɛm mo ngem joo yí baay e mò wee yaa nulo etan etoo ké.

¹³ Bonyii ban bocii to nu ε ghan fanɛ yaa kɛɲke fiɛɛ fi Nyo' kawɛɛ fidvu ké, ke ghan no kpwekene ε bó lese ké fitele yí Nyo' le. Bó to yɛn ké lo fí le ε fí bɛɛ too ncejole, fiisɛn bô nlanlan, jeme bô dew yibo le, fô bó le nu ε bó kee le bowen nu ké lo botolo ε bó beke lo yí nshɛ yin e.

¹⁴ É bonyii jemyi nɛn, tu fí dunɔi naa ntay le bó bɛɛ gomte won wvú è nu wvubo.

¹⁵ É bó to bvuu kpawci ekumɛ won wvú bó to nɛn'yɛɛ jó, tu bó to nu ε kɛɲke je keekase tu jim jó.

¹⁶ Geenɛn no fí nu, nu ε bó to gomte ε è nu won wvú fele wvuɛ, wvú è nu won wvu we. Nonen ké Nyo' ké no wuumene seke bó tɛɛ wvú le Nyo' wvubo ké, njefo wvú nu ε seyɛɛ kelaante ε gɛɛ é bó.

¹⁷ É to nu fitele fi Abla'am to lesɛɛ yí Nyo' le fí to gɛɛ ε Nyo' ke dioo mom wvú, ε wvú bee keejo waa we wvú Aysik ege ncese dvú fô Nyo' le. É wvú wvú Abla'am nu wvú Nyo' to kawɛɛ le engokɛ ke wee le nu ke ebuy yí ye le. É wvú bee ké keejo waa we ε è ka wvú, le wen ege ncese dvú.

¹⁸ Waa we wvun nu wvú Nyo' to gayɛɛ wase é Abla'am le, “É nu Aysik wvú nu ke egɛɛ dieɛ di kfuɔ diuw e.”

¹⁹ Abla'am to kee ké le é wee cim kpwe lo, tu Nyo' nulo ekase ege é wvú etu dvú. Nonen é je mi le nu ε è nulo é bó ejo le Aysik to nu ε kpwe ε Nyo' kase nya wvú é Abla'am ε wvú nu dvú wum.

Aysik

²⁰ É to ge fitele fi Aysik to lesɛɛ tɛn yí Nyo' le ε wvú se cew Yakow bô Esau jeme é bó ekumɛ mbuwma wvú to nu keeke eyuu eto fô bó le.

11:7 Kenj 6:13-27; Lum 4:3; 1Bi 3:20 **11:8** Kenj 12:1-2 **11:9** Kenj 35:12, 27 **11:10** 13:14 **11:11** Kenj 17:19; 18:11-14; 21:2; Lum 4:19-20 * **11:11** Bonɔwa' bo boyvuum bomew kɛɲke tɛn fɛn le, “É to ge tɛn fitele fi Abla'am to lesɛɛ yí Nyo' le ε wvú se kɛɲke wan naa no wvú to cim nu ε wvú ε lun wase ε fesɛn ε Sela tɛn nulo saa ebvuu eboo ké. Fí to kooyi nonen njefo Abla'am to nu ε bee le ...” **11:12** Kenj 15:5 **11:13** 11:9; 13:14; Kenj 23:4; 47:9; Mben 39:12 **11:16** 13:14; Ksm 3:6; Mat 22:32 **11:17** Kenj 21:12; 22:1-14; Dito 4:11; Jem 2:21 **11:19** Lum 4:17 **11:20** Kenj 27:27-29, 39-40 **11:21** Kenj 47:31-48:20

Yakow

²¹ E to ge ten fitele fi Yakow to lesɛɛ yî Nyo' le ε wvú ke dioo kpwee, cew boom bo Yosɛw wvú waa we le. E wvú to ceeke nonɛn ε wvú ε ngvuum yî kemban e ε no nyaa n'wvum ê Nyo'.

Yosɛw

²² E to nu fitele fi Yosɛw to lesɛɛ yî Nyo' le fi to geɛ ε wvú ke dioo nu wase keekpwe mum no teete kpwe ye dunɔi le bonyii bo Israel nu ke eshɛɛ ebuy won wvú Ijiw e. E wvú mum gay le bó ke edioo ebuyte jó jo bikufe biwene.

Icee Muses bô bwee Muses

²³ E to nu fitele fi icee Muses bô bwee to lesɛɛ yî Nyo' le fi to geɛ ε bó sɛ nyile Muses yî kee le tɛ fo bó eyu seke bó to bokɛɛ wvú. E bó to nyile nonɛn njefo bó to nu ε yɛn le è to nu wan ε wvú jee cuu baay. E bó fanɛ yaa efane keengoy sa' yî Nfon to bvusɛɛ kɛ.

Muses

²⁴ E to nu fitele fi Muses to lesɛɛ ten yî Nyo' le seke wvú to kuɛ wase fi to geɛ ε wvú tun le fo bó etenè wen le waa ngonjuu Nfon Felo kɛ.

²⁵ Wvú to nu ε caw fiew keeyɛne ε è nu ngɛw bô bonyii bô è nu bo Nyo' le, efey keeyuuke njon bô mwɛɛm mvú è nu mvú befe ε mvú fele lo.

²⁶ Wvú to nu ε jo le é bó eshoose wen njefo wen nu wee Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ, tu fifie kɛnke sɛw fele keekɛnke kpaw wvú Ijiw tfuu. Wvú to jo nonɛn njefo wvú to taale mmawcɛ wvú nu ke eto fô wvú le.

²⁷ E to ge fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le ε wvú sɛ nɛ Ijiw yaa fane fiɛɛ fi è nulo é Nfon ege bô wvú kɛ, naa ε wvú cim ton'yi shém bô wvú nɛɛ. Wvú to nu ε suu shém nɛ no gɛne njefo wvú to taale fiew ε è nu fwe diɛwɛ wvú yɛne Nyo' wvú bó yaa yɛne bô ejisɛ le kɛ.

²⁸ E to ge ten fitele fi wvú to lesɛɛ yî Nyo' le ε wvú sɛ gɛɛ Nkaw Danɛfey, jo elɛmɛ yefe yî lan fwese le, wvú le Nceendaa Kpwe wvú to yuwyi boom bolemɛ bo fwe yî kfuu le

edioo etoo buyte fô dew fwese bonyii bo Israel e emum edan efey.

Bonyii bo Israel

²⁹ E to ge ten fitele fi bonyii bo Israel to lesɛɛ yî Nyo' le ε bó gɛn lente Joo yi Baay yî Yɛɛle fokuse kɛ diɛwɛ bó fey yî nshɛ yi yem e. E bonyii bo Ijiw ke dioo to ten buy fô joo yidvu le no momte keefey ten nonɛn ε yî kuu bó bocii gɛn dvú.

³⁰ E nu ten fitele fi bonyii bodvu to lesɛɛ fi to geɛ ε bó ke dioo gɛn buy Jɛliku, ke len kɛnɛn kelaante kedvu, ke dioo kɛnɛn nonɛn buy ɛdiuw ɛsooshwiɛ ε kembew ke kelaante kedvu le kesɛ kecii.

La'ab

³¹ E to ge fitele fi La'ab wvú to nu kpwoon nsake mvu to lesɛɛ ten yî Nyo' le ε wvú sɛ boy fanɛ yaa ekpwe ngoo bonyii bobole bo won e bô to tɛmyi bikuu bô bo Nyo' kɛ. Wvú to baa kpwe, njefo bonyii bo Israel to nu ε tum bonyii le bó eto eghan ekee won wvudvu, ε kpwoon wvudvu fiisɛn bó ê wvú yew.

Gidion, Balak, Samsen, Jefta, Dawe bô Samwɛl noo bonyii bo ntum Nyo' le bomew

³² E è nu le me entaanke bonyii bô to lesɛɛ fitele yî Nyo' le, é me nke entan engɛn embuy fɛɛ? Kɛ kefew nu dvú kè è nulo é me nkɛw nyɛy mwɛɛm mvu bonyii le diɛwɛ Gidion, Balak, Samsen, Jefta kɛnɛɛ Dawe bô Samwɛl noo bonyii bo ntum Nyo' le bomew e kɛ.

³³ Bonyii ban bocii nu ε bó to lese fitele yî Nyo' le. E bomew ke so bitum yî jem e, ε bomew saw bvunfon ê je yî lɛn e, ε bomew kɛnke mwɛɛm mvú Nyo' to kawɛɛ bó dvú, ε bomew kɛnke mvunɔay keeban dew bobvule fo bó engele bó.

³⁴ Bomew to nu ε kɛnke mvunɔay keege é nguy wvú to bɛɛnci naa bɛmte lo ejimɛ. E bomew kɛnke mvunɔay keebuy can bonyii bô to gomte keegbwocɛ bó bô nyó jem e. E bomew bô to yen'yi wɛɛyi ke nɛ tu bontɛmemvunɔay. E bomew tu bonyii bo

jem e bò tɛmyi, ɛ bomew kuŋ bonyii bo jem e bo bitum bimew e ɛ bó fɛɛ lo.

³⁵ Bomew to nu bokɛɛn bò to lesɛɛ tɛn fitele yî Nyo' le. ɛ Nyo' ge ɛ bonyii bobole bomew bò to nu ɛ kpwekɛn wase kase tu dvú no nu bò bó. Bomew bonyii nu ɛ bó to koole bvuuke bò bimban, ɛ bó fanɛ yaa cim ebvuu eshieele ɛ bó ecinɛ bó le kɛ, njefo bó to yɛne ɛ ɛ bowen kpwe lo, ke ekase ebuy yî kpwe le ekɛŋkɛ nshii wvù jee fele wvun.

³⁶ Bomew nu ɛ bó to kɛɛŋke bó, tamte bò bongbwan ɛ ye caafi, kayte bomew bò boncaw fene yew ncaw e.

³⁷ ɛ bomew nu ɛ bó to tumyɛ bò eta ɛ bó kpwekɛn, bvuu tan'yi bomew bò nyó yî bó tane bite dvú ɛ bó buyte biba bifɛɛ bifɛɛ, gbwoci bomew bò nyó jem ɛ bó kpwekene. Bomew to ghane jiise ɛ ɛ nu jéw njée bò yi bíe. Bó to nu bonyii bo kefufe le, ɛ bonyii njinsene bò bó bvuu nyewle bò bó.

³⁸ Bó to ghane cee ŋkaante le noo yî dikum e bò ɛ ditfum e noo ɛ bibuw e. ɛ nu bonyii ɛ wonj wvun to baa ekocɛn wvù bó ecee wvù le kɛ.

³⁹ Bonyii ban nɛn bocii nu ɛ bó to lese fitele yî Nyo' le, ɛ Nyo' bense bó naa ntay. Geenɛn wee mvu bó le to baa emum ekɛŋkɛ fiɛɛ fi Nyo' to kawɛɛ bonyii dvú kɛ.

⁴⁰ Bó to baa ekɛŋkɛ njefo Nyo' to kɛŋkɛ ntaŋ wvù jee ntay fô beene le fele wvubo, wvu ɛ ɛ nu ke enu kɛ seke bó ɛ taashɛ beene ɛ bó, ɛ bó sɛ no nu ɛ bó ɛ kpwentɛn ɛ Nyo' ejise ɛ gɛn ɛ mɛse.

12

Nyo' nɛci boom bò ɛ nu bew

¹ No beene nu wase ɛ kebombom ke bonyii bò to nu ɛ lese fitele yî Nyo' le ban ɛ gem beene ɛ tase ɛ no dunji no ɛ nulo ɛ wee elese fitele yî Nyo' le, beene emum ebuy ɛkuse jo bvujite bvucii bvù jewsee beene, noo bibefɛ bì njimte beene, emum ekuu shém elewtɛ kenlewtɛ kè Nyo' nu ɛ gɛɛ ɛ beene fwe.

² Beene dioo lewte no taale yî Jisɛ e. ɛ nu wvù wvù to yen'yɛɛ je fô beene le keelese fitele yî Nyo' le, ɛ ɛ nu wvù wvù gee ɛ fitele fi beene lese yî Nyo' le kpwentene gɛne

mɛɛse. Wvù to nu ɛ bee keekpwe kpwe yi yî kentam e. Wvù to baa ecim etaale ɛ kenshoose ke kfuu yiyɛ kpwe le kɛ, njefo wvù to taale fwe yî bvujonkɛ bvù nu ɛ wvù fwe le. Keseen wvù ɛ no nu ɛ wvù ɛ shii ɛ ɛbo ke ɛɛɛy ke kawla Nyo' le.

³ Ben ekpwawci ɛkumɛ wvuwe wee wvù to nu ɛ fiisɛn kfuu wvuwe ŋgɛw wvù bonyii bò befe to nyaa ɛ wvù, wvu ɛ fifiɛ ege ɛ mvuntelem mvunɛn saa ewɛɛyi, kɛnɛɛ edoose ɛ je kɛ.

⁴ Jem yi ben tumte ben ɛ bo kebefɛ nu ɛ ben baa tum wase egɛn ebuy yi gvune di wee le ejim lo kɛ.

⁵ Me ŋkpwaake ɛ ben baa edaayɛ wase ntefe wvù Nyo' nyaa ɛ ben diɛwɛ boom bew e kɛ? Wvù gayte ɛ,

“Waa wɛm, seke Tata nɛci wo, fo wo ejò nɛw kɛ.

ɛ wvù dioo saake wo yî fiɛɛ le, fo shem ekpweɛ wo kɛ.

⁶ ɛ keè ɛ Tata ké no nɛci ɛ ɛ nu wee wvù wvù koonkɛ,

tamte ɛ ɛ nu wan tfuu wvù wvù joo ɛ ɛ nu wvuwen.”

⁷ Ben emum ekuulè shém yî bongɛw bò ben yɛne le, ekeè ɛ Nyo' nɛci lo ben diɛwɛ boom bew e. Wan mvu nu dvú wvù jay fiɛɛ ɛ ice enu sɛ wvù ɛ nɛle wvù e?

⁸ ɛ Nyo' cin'yi ben e sɛ wvù nɛci no wvù ké no nɛci boom bew bocii, tu ben baa enu naa lo boom bew kɛ, tu ben nu bikolɛ.

⁹ Beene kɛŋkɛ tɛn bo'icee bosɛɛbeene bo fokuse fɛn bò to ké no nɛci beene ɛ beene wvumte bó. ɛ beene to wvumte bó nonɛn, tu kɛ ɛ nulo ɛ beene enya bikuu ɛ Icee biyoy bisɛɛbeene efey lo nonɛn, ke ekɛŋkɛ nshii wvù mɛy lo?

¹⁰ Bocɛɛ bosɛɛbeene bodvu to nu ɛ nɛɛɛ beene kɛ yî kefew e caan no bó to yɛne ɛ fi nu lɛŋ. ɛ Icee wesebeene wvun nɛci beene keeseyse lo beene ɛ beene eyuule no wvù yuule.

¹¹ ɛ ke dioo nu seke bó tamte wee keenɛle wvù, ɛ wvù no yuuke nlucɛ kefew kekɛɛ le, wvù saa yuuke naa lo njon kɛ. ɛ ke edioo enu wase ejim jo kefew kedvu, ɛ fifiɛ to bò nyɛkeey noo nce wvu teyɛy fô wvuwe wee wvù Nyo' nu ɛ yɛɛyi wvù ɛ yiyin je le.

12 Nonen ben ege é can yene yi nu ε jεw wase ekase eteme, ege ten é envuw eyene yò ndenje wase ekase eteme.

13 Ben egènè kε ε è nu ê je yi teyey e, wvu lε fo bikoy bì tεese wase emεse elose kε, é bí eteme lo.

Ntefe ekumε keeyuuke Nyo' le ntay

14 Ben emomtè ntay keecee yî nyεkeey e ben ε bonyii bocii, ebvuu emomtè ten ntay keecee nce wvù yuule. E wee nu sε wvù cee nce wvù yuule, tu kε è nulo é wvù ke eyen Tata le kε.

15 Ben eyènè fo wee mvu ke ejim keekεηkε mbuwma Nyo', ebvuu eyènè ten fo ηgow mi yi befe ke enε ebuy ê ben entelεη ke eto bô ηgew ejin bonyii nteen.

16 Ben eyènè ten lε fo wee mvu ben e ekεηke nce nnyen kenjan kε. Fo wee ten emaa lo Nyo' diεwε Esau wvù to gesε mbuwma wvù wvù to nu keeke ekεηke diεwε wan wvu ηgaywee le yî mwεem mvu-dien mvu kan mwaan e maan kε.

17 Kε ben kee lε ejim jodvu nu ε wvù to nε bvuu no gomte keekεηkε mbuwma wvun can ice le, ε ice ma lo wvù? Naa no wvù to cim shiwse misεm ê jise gomte keekumεn fitele fiew, nu ε kε je to bvuu nu dvù keekumεn kε.

18 Ben ekeè lε fô ben leeme fó keseen baa nu diεwε bvudvuu bvù fokuse bvù bonyii bo Israel to leeme fó bvù bó yene bvù le kε. Bó to leeme, * ε ηguy bene nen lululu, ε ekfuη yiile nen taytaytay, ε nffum kfone ten nen kekeke.

19 Bó to yuuke ten ε son saayi, ε diεw mi jemyi. Mwεem mvù diεw yidvu to jemyi to nu ε bεmse bó, ε bó no lεke lo lε fo diεw yidvu ebvuu ejeme ê bó kε.

20 Bó to lεke nonen njefo fiεε fi diεw yidvu to jemyεε to nu ε ghaw mvungay mvubole. Diεw yidvu to nu ε ciise lo ê bó lε,

“Fo fiεε ebence lo bεw kum wvun kε.

Ε è cim nu nyam, é bó tumye lo bô εta ε yî kpwe.”

21 Kεεεy, mwεem mvù bó to yene fó to bεmte baay. E Muses kebεε jeme lε, “Nfan wvu baay nu ε ge ye ε nε ε no ciinke lo me.”

22 Ben nu finen ε ben leeme ε è nu yî kum wvù Sayon e, ε è nu kelaante kè è nu ke Nyo' wvù kεηke nshii le, ε è bvuu nu Jεlusalεm wvu fowe. E nu fó fô bonceendaa bo Nyo' le bô wee yaa nulo etan etoo lanlanje yî kentaashε le.

23 Ben nu ε to wase ê kentaashε ke bonyii bo Nyo' le bô è nu boom bew bo fwe, ε wvù ε san εdiee εbo ê ηwa' we le fowe. Ben nu ε to wase fwe dvu Nyo' wvù sumtene bonsaw bo bonyii bocii le. Ben nu ε to wase ten fwe dvu biyoy bi bonyii bô to nu teyey e bì Nyo' nu ε ge wase bí ε no yuule gene mεese le.

24 Ben nu ε to wase ten fô Jisos wvù leeme fwe monkan mo monfεm entelεη jo Nyo' bô bonyii le, è to ten fwe dvu εlεmε ke Jisos e kè bó to miawmiawεε yî beene le. Elεmε kin jemyi fiεε fi fele fi εlεmε ke Abel e.

25 Ben eyènè fo ben etune keebεe wee wvù jemyi ê ben e. Ben kpwaake lε é bonyii bo Israel to nu sε bó eboy can ηgew wvù to toε fô bó le njefo bó to nu ε tun keebεe wee wvù Nyo' to tumεε lε wvù etetè bó fokuse fεn e, tu je nu dvù fô beene le keeke eboy fεn é beene ε tun keebεe wee wvù teete beene ε è nu fowe le?

26 E to nu sekekε ε wvù jeme ε nshε shiw. Keseen ε no nu ε wvù ε kaw lε, “Seke me ε mbvuu ε nshiwse, é saa eshiw kε nshε maan kε. Ebule ten nu ke eshiw fó.”

27 Diεw yî lε, “Seke me ε mbvuu ε nshiwse”, dunçi lε Nyo' nu ke ecake lo mwεem mvunciim mvù wvù to bomεε mvù è nulo é bó eshiw, wvu lε é eshεε kε wase mwεem mvù yaa nulo é bó eshiw kε.

28 Fí ε mum ε no nu lε beene enyaà key-oone ê Nyo' lε bvunfon bvù beene nu ε fiisen nu bvù è yaa nulo é bó eshiw bvù kε. Nonen beene emum ebunleè Nyo' ê je yi lεη e, enyaà n'wvum ê wvù, fanè wvù.

29 Beene enyaà nonen njefo, “Nyo' wesebeene nu diεwε ηguy wvù nulo efiese lo fiεε le.”

12:13 Bηgn 4:26 12:14 12:11; Mak 12:30-31; Mben 34:14; 1Kol 7:15 12:15 Dito 29:18; Gal 1:6 12:16 Ken 25:29-34 12:17 Ken 27:30-40 12:18 Ksm 19:16-22; 20:18-21 * 12:18 Fo bó to leeme to nu ê kenye ke kum wvù Sinay e. 12:20 Ksm 19:12-13 12:22 13:14; Gal 4:26; Mwm 5:11; 21:2 12:23 Luk 10:20 12:24 8:6; 9:12; Ken 4:10 12:25 6:4-6; 8:1; Ksm 20:22 12:26 Ksm 19:18; Aga 2:6, 21 12:28 13:14 12:29 Dito 4:24

13

Ntefe wvu fokemese

¹ Ben ekonɛnɛ kɛ nonɛn ɣene fwe diɛwɛ boom bo bwɛe wan e.

² Fo ben ecinɛ keefiisene botolo ɛla ɛyene le kɛ. Ben ekeɛ lɛ bonyii bomew nu ɛ fiisɛn wase nonɛn ɛ fiisɛn ɛ ɛ nu bonceendaa bo Nyo' le yaa kee kɛ.

³ Ben ekumyi bonyii bɔ nu yew ncaw e, enɔ kɛ diɛwɛ ben ɛ bɔ bocii nu yew ncaw e. Ben ekumyi tɛn bonyii bɔ bɔ nyɛwle bɔ bɔ, njefo ben tɛn kɛɲke ye.

⁴ Wee tfuu enyaà n'wvum ɛ kentaashɛ ke wee bɔ kpwɛsɛ le, ɛ kpwoon bɔ diemsɛn ɛyɛnɛ fo wee ebvuu ebuy ɛkfun ebefe bɔ kentaw kebole. Ben ekeɛ lɛ Nyo' nu ke esaw bonyii bocii bɔ cee nce nnyɛn noo bɔ cin'yi kentaashɛ kebole ke wee bɔ kpwɛsɛ le buyte ɛkfun.

⁵ Fo ben elese bvufɛe bvunɛn yi bigew e yi nshii wene le kɛ. Wee eyuukɛ njon bɔ fiɛ fi wvɔ kɛɲke, njefo Nyo' nu ɛ gay lɛ, “Kɛ me nu ɲke en'yuɛ encinɛ wo le kɛ, ɛ kɛ me nu ɲke en'yuɛ enlan wo kɛ.”

⁶ Fifiɛ ɛ mum ɛ ge ɛ ɛ nulo ɛ beene ejeme sɛ kemaɲɛn no wee to gayɛɛ lɛ,

“Tata nu wvɔ fii me.

Kɛ ɛ nulo ɛ me enfane fiɛɛ kɛ.

Ɛ nulo ɛ wee ege la bɔ me?”

⁷ Ben ekumyi bonyii bɔ to nu bikuu binɛn bɔ to yawɛɛ fewcɛ diɛw Nyo' ɛ ben. Ben ekume no nce wvubɔ to nu, emum ebenɛne je yi bɔ to lesɛɛ fiteɛle yi Nyo' le jɔ.

⁸ Kɛ Jisos Klistu kɛ no kumene kɛ. No wvɔ se nu foguu, nu kɛ no wvɔ nu ɛbɛn, ɛ ɛ nu kɛ no wvɔ nu ke enu sekeci.

⁹ Fo ben ecinɛ ɛ bonyii eto bɔ bon'yɛɛyi bo jɛɛy bɔ bɔ yaa kee jɔ bɔ buy, elɛwe ben dvɔ kɛ. Fii jee lɛ mvuntelem mvusɛɛbeene etɛmyi nje mbuwma Nyo', ɛfey fo enu nje bonci bo ɛkumɛ mwɛɛm mvudien. Kɛ bonci boban cim fii bonyii bɔ leeme yi dvɔ le kɛ.

¹⁰ Beene kɛɲke ketan ke ncɛsɛ le, ɛ bo-ccɛ ncɛsɛ bɔ lemte fɔ ketan ke yew Nyo'

yi fokuse fɛn e yaa kɛɲke naa lo mvunɣay keedie fiɛ fi nɛ fɔ kekin ketan e kɛ.

¹¹ Ben ekeɛ lɛ ɛkolɛ ke boceɛ ncɛsɛ le to kɛ jo ɛ ɛ nu ɛlɛmɛ ke nyám e ley dvɔ fɔ Bvudvuu bwɛ bvɔ looci Yuule naa ntay e keege ncɛsɛ dvɔ fɔ bibefɛ bi bonyii le, geenɛn ɛ bɔ jo nyám yidvu buysɛn ntɛw dvɔ mum ton ɛ yi fie.

¹² Jisos to nu ɛ kpwe tɛn ɛkfun jo kelaante wvu lɛ wen ecukɛ bibefɛ bi bonyii le bɔ ɛlɛmɛ kew.

¹³ Nonɛn beene emum ebuysɛn tɛn ebi wvɔ le ɛkfun jo ntɛw ɛkɛɲke tɛn boncun bɔ wvɔ to kɛɲkɛɛ.

¹⁴ Beene kee lɛ kɛ la din di beene nu fɔ fɛn nu ke emɛy nu sekeci kɛ. Beene taale fwe ɛ ɛ nu yi la di bɛɛ too le.

¹⁵ Nonɛn beene emum ebɛɛ Jisos egeɛ ncɛsɛ wvu mbɛnsɛ fɔ Nyo' le sekeci wvɔ ɛ nu keeyemte dieɛ diɛw.

¹⁶ Fo ben edaayɛ keegeɛ lemme di jee noo keegawte mwɛɛm mvunɛn mvɔ ben kɛɲke ben ɛ bonyii bomew kɛ. Ɛ ben gee nonɛn, tu ɛ nu ncɛsɛ wvɔ jee fɔ Nyo' le.

¹⁷ Ben eyuukɛ bonyii bɔ nu bikuu binɛn e, geɛ no bɔ shieele, njefo bɔ taale fɔ biyoy binɛn e diɛwɛ bonyii bɔ kee lɛ bɔ nu ke etanɛ diuw ɛkumɛ lemme dibole ɛ Nyo'. Ben egeɛ nonɛn wvu lɛ bɔ egeɛ lemme dibole bɔ nlanlan, ɛ ɛ yaa nu kɛ shen shen kɛ. Ɛ bɔ gee shen shen, fifiɛ saa efici ben kɛ.

¹⁸ Ben ebunleɛ fɔ bɛsɛ le. Bɛsɛ kee naa keccɛy lɛ kɛ fiteɛle saake bɛsɛ yi fiɛɛ fimew e kɛ, njefo bɛsɛ kɛ no shieele keegeɛ fiɛɛ ficii bɔ n'wvum.

¹⁹ Me nlooci naa nɛke baay lɛ ben ebunleɛ, wvu lɛ ɛ nulo ɛ me en'yanɣɛn ɛɲkase ento fɔ ben e.

Bunle bɔ ɲgayma

²⁰ Nyo' wvɔ nu Nyo' kembonɛn nu wvɔ to kasɛɛ bvusɛ Jisos wvɔ Tata wesebeene wvɔ nu Ncɛy Njɛɛ wvu baay yi kpwe le. Wvɔ to bvusɛ fele yi mvunɣay mvu ɛlɛmɛ ke monkan mò mɛy lo le.

13:1 16:10; 10:24; 13:16; 1Bi 1:22 13:2 Ken 18:1-8; 19:1-3; Job 31:32; Lum 12:13; 1Tim 3:2; 5:10; 1Bi 4:9; 3Jon 8 13:3
10:34; Mat 25:36 13:4 1Kol 7:2-4; 1Tes 4:3-8 13:5 Dito 31:6, 8; Fili 4:11-12; 1Tim 6:7-10 13:6 Mben 118:6 13:7
6:12; 1Kol 4:16 13:9 Lum 14:2; Kolo 2:20-22; 1Tim 4:3 13:11 9:7; Lew 16:27 13:12 11:26; Mat 27:31-33 13:14
11:9-10, 13, 16; 12:22, 28; Fili 3:20; 2Kol 5:6; 1Bi 2:11; Mwm 21:2 13:15 Ɛfe 5:19-20; Mben 50:14, 23 13:16 Gal
6:10; Fili 4:18 13:17 Ɛsek 3:17; Lem 20:28-31; 1Kol 16:16 13:18 10:22; Lum 15:30; 2Kol 1:12; Lem 24:16 13:20
12:14; Lum 5:1; 2Kol 13:11; 8:6; 9:12 13:21 Ɛfe 2:10; Fili 2:12-13

²¹ Me nleke le wvú enya ben bô mwεεm mvù jee mvunciim, wvu le ben egee fiεε ficii fi wvú shieele. Me nleke tɛn le wvú elemtè fiεε ficii yí yene le can Jisos Klistu le fi wvú yene le fí jee wvú le. Beene enyaà mbense ê Jisos Klistu wvun sekeciɪ sɛ ŋka. Fí enù nonɛn.

²² Boom bo bwεεm e, me nleke le ben ekuu shém eyuw diεw ntefe yì me nsan fô ben e yin. Fiεε fi me nsan nu kɛ nɛn kfuy.

²³ Me ŋgomte le ben ekiεε le waa bwee wesebeene wvù Timatio nu ε bó ε bvuse wase wvú yew ncaw e. Ɛ wvú yaŋsene lo ε to, é bee wvú ke elɛn ekalɛ kemwaan eto eyɛn ben e.

²⁴ Ben egay bonyii bô nu bikuu binɛn e bocii noo bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii enya ê me. Boom bo bwee wesebeene le bo Itali ciinse tɛn ŋgayma ê ben.

²⁵ Nyo' ebuw ben bocii bô kembonɛn.

Nwa' wvu Jem Fiε fi nu ê Nwa' Jem wvun e

Nwa' wvun to san Jem fô bonyii bo Nyo' le bocii bô to nu ε tawse won e tfuu. Nwa' Jem wvun nyaa bontefe nteen no è nulo é wee Klistu eceè ê bonyii ente. Fiε fi wee wvù san nwa' wvun baay leeme yî dvù le nu le wee Klistu egeè mwεem ε è nu mvù dunçi le wvù nu ε lese fitele yî Nyo' le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1 Kenkewce

1:2-8 Keelese fitele yî Nyo' le bô bvufee
bvù nen'yi fô Nyo' le

1:9-11 Kefufe bô kpaw

1:12-18 Mmom bô mwεem mvù teeyi
bonyii

1:19-27 Keeyuuke gee

2:1-13 Fo wee edunçi kejεy jεy

2:14-26 Keelese fitele yî Nyo' le bô gee di
λεη

3:1-18 Wee Klistu bô leme diew

4:1-5:6 Wee Klistu bô won wvun

5:7-20 Bontefe jεy jεy

1 Nwa' wvun san me wvù Jem, waa lemme Nyo' bô Tata Jisos Klistu. Me nsan fô dikfu di bonyii bo Nyo' le di yuufe ncow difε di nu ε tawse won e tfuu. Me ngayte ben e. *

Keelese fitele yî Nyo' le noo keefefene

2 Boom bo bwεem e, é mmom too fô ben e jé le jé le, é ben jo le è nu bvujonke.

3 Me njemyi nonen njefo no ben fele ê mmom ente, leese ke fitele yî Nyo' le, nu ε yî nu ege é ben ekee keekuu shém ntay.

4 Ben ekuulè ke shém nonen egen emese, wvu le ben enu bonyii bô nu ε taw ε kocen, yaa tane fiε yî yene le ke.

5 E wee mvu ben e tane bvufee keekiε fiε fi Nyo' gomte, é wvù lεke ε è nu ê Nyo'

é wvù enya. Nyo' nu wvù nyaa ê wee tfuu bô fitele ficii yaa waale wee ke.

6 Geenεn, wee edioo elεke no leeme ke bô Nyo' fitele fimwaan, yaa manene ke. Ben ekeè le wee wvù manene nu diεwe joo yî baay yî fwefwe bvuyte ε yî shεenke bii jò wvù gene.

7 Fo wee diεwe wvuε le ekpwaakè le wen nu ke elεke fiε ê Nyo' ekenke ke.

8 Wvuε wee nu wvù kenke mvuntelem mvunfεem, tuwtene lo yî fiε ficii fi wvù gee le.

Bonyii bo kefufe le bô bo kpaw e

9 Wee mbee wvù fuute eyuukè njon le Nyo' nu ε bense wase wvù,

10 é wee kpaw eyuukè njon le bó nu ε shike wase wvù, njefo wvù nu ke egen ecine kpaw we le ke lenlen no fow ké looke yî εgay e ke ne yeε.

11 No diuu ké sane dioo baa ton'yi ε εgay yowlεn, ε fow wvù yî dvù le yeε, ε bvujonke bwew ka, nu ke lenlen no wee wvù ghane kunene kpaw we nu ke egen.

Mmom bô mwεem mvù teeyi bonyii

12 Njon wvu baay nu wvu wee wvù kuule shém seke mmom ε to fô wvù le, njefo è nu seke wvù ε leem ε tεme, é wvù ke ekenke kefo ke bvunfon e kè è nu nshii wvù mεy lo kè Nyo' nu ε kaw wee tfuu wvù koonke wvù dvù.

13 Fo fiε ké dioo teeyi wee le wvù ege kebefε, ε wvù no duù le è teeyi Nyo' wen ke, njefo ke è nulo é fiε etele Nyo' le wvù ege kebefε ke. E ke Nyo' ké no teeyi fiew wee ke.

14 Fiε fi ké tele wee nonen, nu mwεem mvù befe mvù wvù kenke shiee yî dvù le, é mvù dioo ε lεwce wvù mum wow,

15 é shiee wvun ké tεme, mum to bô kebefε, é kebefε ké dioo ε ku ε kocen, to bô kpwe.

16 Boom bo bwεem e bô nu shém yem, fo ben elεlè bikuu binen ke.

17 Mwεem mvunciim mvù jee nu len, mvù beene kenke nen'yi ε è nu fowe fô Nyo' le. E nu wvù Cee Mbom mwεem mvunciim mvu fowe mvù nyaa n'yu. Ke

1:1 Mat 13:55; Lem 12:17; 15:13; 21:18; 1Kol 15:7; Gal 1:19; 2:9; 1Bi 1:1 * 1:1 Dikfu di bonyii bo Nyo' le nu Bojuu
bô nu ε lese fitele yî Jisos Klistu le, ε bó ε tawse ε no cee bitum bimew e. 1:2 Lum 5:3-5; 1Bi 1:6-7 1:5 Bnɔn 2:6
1:6 5:13; Mat 7:7; 21:21-22; Efe 4:14 1:9 2:5 1:10 Job 14:2; Mben 90:5-6; Yεsa 40:6-8 1:10 5:1 1:12 5:11;
1Kol 9:24-25 1:13 Bnɔn 19:3; 1Kol 10:13 1:14 Lum 6:19-21; 7:7-10; 1Jon 2:16-17 1:17 Ken 1:14-18; Mat 7:11

Nyo' kumene diewε kenjinjin e kè ké no kumene mondvuum ké.

¹⁸ E nu wvú wvù to cawεε beene nya beene bô diew yî nu kecεεy ε yî nya nshii wvu fwε ê beene, wvu le beene enù fiεε fi fwe fi wvú to balεε le è nu naa fiew εnte jo mwεεm mvunciim mvù wvú to bomεε.

Keeyuuke diew Nyo' gee no yî gomte

¹⁹ Boom bo bwεεm e bô nu shém yem, ben ekiεε le wee tfuu kenke keenu cekey keenya bitem yî fiεε le, joð wεε bô njeme, joð wεε bô shém yî ton'yεn,

²⁰ njefo ké wee wvù ton'yi shém nulo ege fiεε fi teyten fi Nyo' shieele ké.

²¹ Fí ε no nu le, ben ecinε nce nnyen e noo kenje kè temyi le, eshike bikuu binen, efiisen diew Nyo' yî Nyo' nu ε lese fô mvuntelem mvunen e. Diεw yin nu yî nulo eboyse ben.

²² Fo ben elεεlè bikuu binen keeyuuke ké lo diew Nyo' maan ké. Ben egeè no yî gayte.

²³ Wee wvù yuuke ké lo diew Nyo' yaa gee no yî gayte, nu diewε wee wvù nu ε taa bvushiw bwew ê kenleεy e,

²⁴ no wvú tale nonen, ε base jim ε mum ε kase ε daayε no nfieesen ye nu.

²⁵ Geenεn, wee wvù looci taale ê nci wvù taashi bonci bocii bvuu bvuse bonyii bvunfaw e, leeme yî dvú le sekeci, yaa daayi fiεε fi wvù yuuke ε wvù jemyi, gee no wvù gayte, nu ε Nyo' nu ke elan kembonen yî fiεε ficii fi wvù gee le.

²⁶ E wee tenje ekole kew le wen looci nu wee mbee, ε fanε yaa ejici leme diew e, tu wvù leεle ekole kew, ε fiεε fi wvù tenje ekole kew le wen nu wee mbee nu εcici.

²⁷ Mbee wvù Nyo' Icee wesebeene yene ε è nu wvu len bvuu yuule ê wvù ejise, nu wvu wee wvù taale fô boom bo bonkfu le noo fô boke' bo bonkfu le seke bó nu yî ngεw e. E è bvuu nu ten wvù kemsene bô ekole kew fo mwεεm mvu yî nshε le fεn elom wvù.

2

Fo ben edunçi kejεεy jεεy ké

¹ Boom bo bwεεm e, no ben nu ε lese wase fitele yî Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù nu Tata bvukukε le, fo ben edunçi kejεεy jεεy ké.

² Me njemyi nonen njefo è nulo é bonyii bofεε enε eley yew yene nshii le, ε wvumvu ε jise ndvú ε yî jee, ε lese mvuncaw ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yεεle, ε wvumvu wee nu fiew wee kefufe, ε wvú ε jise ndvú ε yî ε sawyε.

³ Ben ε nε ε gay ê wee kefufe le, “Leem fofe,” kenεε le, “To eshii fokuse fεn nshε le,” ε mum ε nya bvufee ε è nu yî wee wvù sufe ye wε le, ε gay ê wvú le, “Kε to eshii fεn wee wvu baay.”

⁴ E ben nε ε ge nonen, ké tu ben nu ε tu wase bonyii bô sumtene bonsaw bô mvuntelem mvù yiile? Kε fifin yen'yi le ben dunçi kejεεy jεεy ê ben entelen e?

⁵ Boom bo bwεεm e bô nu shém yem, ben eyekε eyuw, ké è nu bonyii bo kefufe le bo fokuse fεn bô Nyo' nu ε caw le bó elooci kenke mbee wvù nu ε yinεn e? E ké è bvuu nu bó bô Nyo' nu ke enya bó bô bvudvuu εnte jo bvunfon bwew bvù wvù to kawεε wee tfuu wvù koonke wvù dvú le?

⁶ Geenεn, ben nen'yi finen kaa no shoosε lo wee kefufe ê yiyε je le, yene ε è nu wee kpaw e. Bonyii bô nu ε ben ε shii yî yene le guute ben gεne dvú yéw bonsaw e nu baa? Kε è nu bonyii bo kpaw e le?

⁷ Kε è bvuu nu ké bó bô jemyi diεw yî befe ekumε diee di Tata wvù kenke ben e le?

⁸ Ben elooci gεεle nci Nfon wvù Nyo' wvù nu ê Nwa' we le. Nci wvun nu le,

“E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

E ben gee nonen, tu ben gee len.

⁹ Geenεn, é ben dunçi kejεεy jεεy no me mbe njeme wase, tu è nu kebefe ε ben gee, tu ben nu ε ngoy nci wvù ε koo ben.

10 Ben ekeè le é wee gεεle naa bonci bo Nyo' le bocii, ε ke ε ηgoy mwaan, tu wvú nu ε ηgoy wase bocii.

11 E fi nu nonen, njefo Nyo' wvú to gayεε le, “Fo wo ejan kpweεε wee kε”
nu kε tεn wvú wvú to gayεε le,
“Fo wo eyu wee kε.”

ε wo nu sε wo nu ε jan kpweεε wee, geenεn ε yu wee, tu wo nu ε ηgoy kε nci Nyo'.

12 Nonen, ben ejemyi bvuu geè mweεm diεwε bonyii bò Nyo' nu ke esaw bó bii nci wvú bvuuε bonyii bvunfaw e.

13 Ben ekeè le Nyo' nu ke dioo saake nsaw, wvú saa ekooole shen fô wee wvú to baa kooole shen fô wee mvu le kε. Geenεn, wee wvú kooole shen nu wvú nu ke eboy yí nsaw e.

Fiεε fi dunji le wee nu ε lese fitele yí Nyo' le nu gee diεw di leη

14 Boom bo bwεεm e, é wee nε ε no duu le wen nu ε lese fitele yí Nyo' le, ε gee diεw yaa dunji nonen kε, é fifiε ke efi wvú yí la le? E nulo é fitele fi wvú lese fidvu ke eboyse wvú?

15 Bó ejo le, é waa bwoo wvú diemsen kenεε wvú kpwoon nε ε no tane ndvú bô mweεm mvudien mvu εdiuw εcii,

16 ε to fô wo le, wo ε gay ê wvú le, “Nyo' elan kembonεn yí yo le é wo ekeηkε ndvú bô mweεm mvudien.” E wo gay kε lo nonen, sε wo ε nya wvú bô mweεm mvú wvú shieele, é fifiε efi wvú yí la le?

17 Ben baa yεn le le é wee duu le wen nu ε lese fitele yí Nyo' le, sε gee diεw dunji nonen, tu fitele fi wvú lese εfinεfin nu εcici?

18 Wee mvu nulo enε egay le, fi wee mvu le nu ε wvú ε lese ε è nu fitele yí Nyo' le, ε fi wee mvu le nu ε wvú gee ε è nu gee di leη. Me ε mum ε no ηgayte le wvú edunεε no è nulo é wee elese fitele yí Nyo' le sε gee diεw nu leη, é me ndunεε ê wvú no me nu ε nlese fitele yí Nyo' le ε è nu yí gee diem di leη e.

19 E wee nu ε bee le Nyo' nu mwaan, tu è nu leη. Geenεn, naa bonceendaa bo dεwle le tεn nu ε bee kε nonen ε no fane, ciηke.

20 Wvuwε wee nu keyun. Wvú gomte le me endunεε le é wee lese fitele yí Nyo' le sε gee di jee ηkuun, tu è nu εcici?

21 Kε fiεε fi to gee ε Nyo' yεn le Aba'am wvú icee wesebeene nu ε kocen wee we le to nu gee diεw di leη e? Wvú to nu ε jo waa we wvú Aysik, jike yí ketan ke ncese le keεge ncese dvú fô Nyo' le.

22 Ben ε yεn le le fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le bô gee diεw di leη to lene ekale kemwaan e? Gee diεw di leη to nu ε dunεε le fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le to nu ε yinεn.

23 E fi mum kocen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,

“Aba'am to nu ε lese fitele yí Nyo' le, nje nonen, ε Nyo' yεn le wvú nu wee wvu teytey.”

ε bó mum no teηe wvú le nsaa Nyo'.

24 Ben ε bvuu ε yεn le le fiεε fi ké ge ε Nyo' yεn le wee nu ε kocen wee we le nu gee diεw di leη, ε è yaa mεy kε fitele fi wvú lese yí Nyo' le maan kε?

25 E nu kε leηleη no fi La'ab wvú to nu kpwoon nsake le to nu. Fiεε fi to gee ε Nyo' yεn le wvú nu ε kocen wee we le to nu gee diεw di leη. Wvú to nu ε fiisεn bonkee bo Israel ê wvú yew, ke dunεε je yimi jεey yí bó etu jim jó.

26 Fí ε no nu le, kε no keyoy cin'yi nyam ye le ε yí mum no nu wase fiεε fi εcici, nu kε leηleη no wee lese fitele yí Nyo' le sε gee di leη ηkuun tu fi nu εcici.

3

Wee eshe bô leme diεw

1 Boom bo bwεεm e, fo ben nteen egomtε keenu bonyii bo n'yεeyi le kε. Kε ben kee ntay le bonyii bo n'yεeyi le nu ε wvubo nsaw nu ε bó nu ke eloocε etasse ntay?

2 E nu keεey le beene bocii gee bojay nteen. Geenεn, é wee nu dvú wvú yaa ké jay njeme kε, tu è nu wee ε wvú ε kocen, bvuu kee tεn keekemsen bô εkolε kew.

3 Beene ké jo ncaw lese εmvu jo nyam-bala keεge le yí eyuukε beene le. E beene mum no banse nyam yidvu dvú ε yí gεne jò beene gomte.

⁴ Ben eyen ten no ngu wvú ê joo nu. Wvú kuuke naa ntaɣ, ɛ fwefwe wvú tɛmyi ké no domsee. Geenɛn, ɛ fiɛ fi wee wvú guute nguwan banse dvú ɛ wvú gene jò wvú gomte, nu kɛ nɛn caan.

⁵ Ɛ nu kɛ lɛɲlɛɲ no leme nu. Dí nu kɛ lo fiɛ fi caan yí wee le. Geenɛn ké no jemyi mwɛɛm mvù tɛmyi baay.

Kɛ ben kee no è nulo é nguɣ ekpway nɛn kpwayy, ekoo, eshike ekowɛ kecile fokuse?

⁶ Leme nu kɛ ten diɛwɛ nguɣ e. Mwɛɛm mvù befe mvu fokuse fɛn nu ɛ tase yí leme di wee le, lamte beete bô ye wee yicii. Leme ké fwɛɛ nguɣ ɛ wvú befe bô nshii wee tfuu. Ɛ nguɣ wvun nu ɛ leme joo ɛ è nu fô nguɣ wvú baay e.

⁷ Bonyii nu ɛ mom wase keeyɛyi dikfuu di nyám e dicii. Bó nu ɛ yɛɛyi wase nyám yi ɲkpwaante bô mvunyiim noo nyám yi sone bô yi ê joo.

⁸ Geenɛn, kɛ wee nu naa lo dvú wvú nulo eyɛɛyi leme kɛ. Leme ké no wɛwte kɛ lo, ɛ dí ɛ yɲsɛn bô kebefɛ ɛ è nu kè nulo eyu wee kɛ diɛwɛ ɛdien ɛ fimbuw e.

⁹ Ɛ nu leme din di beene ké no bensee Tata wvú Icee wesebeene dvú, ɛ è bvuu nu kɛ dí di beene ké no nan'yi bonyii dvú, ɛ bonyii ban nu ɛ è bom Nyo' ɛ bó fieesene wvú.

¹⁰ Diuw mwaan ɛ mum ɛ no bvuuuse mbense bvuu bvuuuse boncun. Boom bo bwɛɛm e, kɛ fí kɛɲke keenu nonɛn kɛ.

¹¹ Ɛ nulo é joo yi yuule bô keduuuu ebuyte diuw mwaan e?

¹² Boom bo bwɛɛm e, è nulo é fimbi eyum yí efele le? Nuulɛ è nulo é ntulun eyum yí efele le le? Kɛ è nulo ten é diuw joo lew ebvuuse joo yi jee kɛ.

Bvufee bvù nɛn'yi fowe

¹³ Ɛ nu yɛɛ ê ben ɛnte wvú duu lɛ wen feefene bvuu kee fiɛɛ? Mwɛɛn edunɛɛ ekole kew yí nce we wvú jee bô gee diew di lɛɲ di wvú gee yaa saale kɛ ye, no wee wvú feefene ké no nu.

¹⁴ Geenɛn, é wee ffuuke bô kɛɲghɛw noo ken'yɛɛ ejise fô fitele le, fo wvú esaalè ye le

wen feefene lo kɛ. Ɛ wvú ge nonɛn, tu wvú tune keɛɛy.

¹⁵ Kɛ kfuu bvubwɛ bvufee yaa nu bvufowe kɛ. Ɛ nu bvuyí nshɛ le, ɛ è nu bvuyee wvú wum e, ɛ è bvuu nu bvudɛwle le.

¹⁶ Ben ekeè lɛ naa fɛɛ fô bonyii kɛɲke kɛɲghɛw bô ken'yɛɛ ejise, nu ɛ mwɛɛm ké no bvuuɲke kɛ lo fô. Ɛ bó no gee dikfuu di mwɛɛm mvù befe le mvunciim.

¹⁷ Geenɛn, wee wvú kɛɲke bvufee bvù nɛn'yi fowe ké no yuule, koonke nyɛkeey bvuu nu wɛɛ, nyaa ten bitem ê wee mvu, nu ɛ wvú ɛ yɲsɛn bô shen noo gee di jee, yaa dunɛi kejɛɛy jɛɛy kɛ, yaa kɛɲke díɛw fiɛɛ kɛ.

¹⁸ Bonyii bô gɛɛle nyɛkeey, jewyi ɲgow yi è nu nyɛkeey, ɛ ɲgbwele no nu nce wvú teyɛy.

4

Keekoonke mwɛɛm mvuyí nshɛ le beete bô wee Nyo'

¹ Fiɛɛ fi nɛn'yi no too bô waa noo bvudiuw ê ben ɛntelɛɲ nu la? Kɛ è nu shiee mwɛɛm mvù ye yene gomte mvù ffuuke shém yene le le?

² Ben dioo shieele fiɛɛ sɛ ben ɛ kɛɲke mum no gomte keeyu wee sɛ kɛɲke. Ɛ ben ké dioo bvuuushi ejise yí fiɛɛ le, é fí fufe, é ben mum no waale, diuu. Fiɛɛ fi gee ɛ ben nu sɛ ben kɛɲke mwɛɛm mvun nu njefo kɛ ben ké no lɛke ê Nyo' kɛ.

³ Ɛ ben ké dioo ɛ cim ɛ lɛkɛ, ben saa kɛɲke kɛ, ɛ è nu njefo kɛ ben lɛke bô bonkpawɛɛ bo lɛɲ kɛ. Ben lɛke mwɛɛm ɛ è nu kɛ keege mwɛɛm mvù ye yene gomte dvú.

⁴ Ben nu naa lo diɛwɛ bokɛnɛ bô nu ɛ cinɛ wase bolemɛ bobole ɛ no gee ɛ è nu nsake le. Kɛ ben kee lɛ é wee kole nsan bô won wvun, tu wvú nu ɛ tu wase wee bvuban fô Nyo' le le? Nonɛn, ben ekeè lɛ ɛ è nu naa yɛɛ wvú nu ɛ caw fiew keekoo nsan bô won wvun, tu mwɛɛn nu ɛ tu wase wee bvuban fô Nyo' le.

⁵ Ɛ nulo é ben eghan nɛɛ sɛ no kpwaake lɛ fiɛɛ fi bó to sanɛɛ ê Nwa' Nyo' le nu ɛcici? Bó to nu ɛ san lɛ, “Nyo' kɛɲke shiee, beele baay

3:6 Bɲɲn 10:19; Mat 15:11, 18-19 **3:7** Kɛɲ 9:2 **3:8** Mben 140:3; Lum 3:13; Ɛfɛ 4:29 **3:9** Kɛɲ 1:26-27 **3:12** Mat 7:16 **3:13** Lum 12:16 **3:14** 1Kol 3:1-3; Gal 5:20-6:4 **3:15** 1:5, 17 **3:17** Mat 5:48; 1Kol 13:4-7; Gal 5:22-23; Fili 1:9-11 **3:18** Mat 5:9 **4:1** Lum 7:5; 1Bi 2:11 **4:2** 1Jon 3:16 **4:4** Mat 6:24; Jon 15:18-19; 1Jon 2:15 * **4:5** Kɛnɛɛ lɛ “Keyoy ke Yuule kè Nyo' to nyaa ê beene kɛɲke shiee, beele baay lɛ beene eleemè kɛ beene ɛ bo Nyo'.”

fô keyoy kè wvú to gekéé le kí enù yî yese beene le.” *

⁶ Nyo' fii naa beene baay. É nu fiéé fi bó sanjéé ê Nwa' Nyo' le le,
“Nyo' shiwse bonyii bò bensee bikuu bi-bole,
geenen buuke bonyii bò shiwse bikuu bi-bole bô nfi.”

⁷ Nonen, ben enya bikuu binen ê Nyo', ebon nan ben é bo dèwle é wvú eféé lo é ben ejim.

⁸ Ben eto nceencee mbew Nyo' le, é wvú eto ten nceencee mbew yene le. Ben bonyii bò befe ebvuushé can fô mwéem mvù befe le, ecuké mvuntelem mvunen ben bò leeme mvuntelem mvunféem ben é bo Nyo'.

⁹ Ben enù bô yii, beelè shiwsè misém nen wowwowwow. Ben elu bô dikie, ebeelè é é nu kpwe, elu bô njonj wvù ben yuuke, esoó é é nu bikuu.

¹⁰ Ben eshike bikuu binen ê Nyo' ejise, é wvú eake ben we.

Fo wee elomté gee di waa bwee le ké

¹¹ Boom bo bwéem e, fo wee ejemyi díéw yî befe ekumé waa bwee ké. É wee jemyi díéw yî befe ekumé waa bwee kééné lomte gee di waa bwee le, tu wvú jemyi díéw yî befe é é nu ekumé nci Nyo' bvuu lomte nci wvudvu. É wee lomte nci Nyo', tu ké wvú bée wee wvù gééle nci ké. Wvuwé wee nu é tu wase wee wvù saake lo nci. †

¹² Wee wvù nyaa nci bvuu sumtene bon-saw bo bonyii le nu ké mwaan. É nu ké wvù wvù nulo eboyse kééné elése wee. Wo é no nu yéé wvù lomte gee di waa bwoo le?

Fo ben esaalè ye ké

¹³ Ben eyeke eyuw, ben bò nen'yi no duu le, “Ében kééné ntfuu nu é bese nu egen kin kelaante le kééné keki le, ece jó yî kelum e, ekamém way, ekenké séw.”

¹⁴ Ben ké dioo jemyi nonen no kee fiéé fi nu ebuy ekooy ntfuu le? Ben kee fiéé fi é nu nshii wene? Nshii wene nu díéwé kekfu kè bó yéne kí le, moocé caan é kí é la wase.

¹⁵ Fiéé fi ben bee ejemyi nu le, “É Nyo' fén nu é bee le bese enù dvú, é bese ke ege fin fiéé ebvuu ege fifi.”

¹⁶ Geenen, ben nen'yi finen kaa no saale lo ye, kfuné gvuw. Ben ekeé le keesaale ye nonen nu kebefé.

¹⁷ Nonen, é wee kee fiéé fi len fi wvú kenké keege, é fanjé yaa ege, tu wvú nu é ge kebefé.

5

Bonyii bo kpaw e eyéné

¹ Bonyii bo kpaw e, ben eyeke eyuw fiéé fi me njemyi. Ben ebeelè, fuunkè kpwe nje ngéw wvù nu ke eto fô ben e.

² Kpaw wene nu é fo wase, shéw é kan ndvú yene.

³ Mwéem mvunen mvu bigew e nu é duwse wase. Nduwse wvun nu ke edunçé nce wene ken'yéé ejise, ebvuu edie ye yene díéwé nguy e. Éyan nu wase édiuw yo fokemése, é ben baanci ké é nu kpaw.

⁴ Ben etaa eyén, ben nu é léé bonyii bò lemte héé yene. Bó nu é gbwele wase mwéem mvunen ben é fanj keelaw bó, bó é no beele. Bó nu é bee wase Tata Nyo' wvù kenké Mvungay Mvunciim é yuw kpwe yibo.

⁵ Ben nu é ce wase fokuse fén é die bikuu binen no ye yene shieele. Ben nu é dieken wase é fanjén díéwé binson bi nyám e bi ceyte diuu di bó nu ke esane le.

⁶ Ben nu é bon bikaa é bonyii ejim bó é ley ngéw e. Ben é yuwye bonyii sé bó nu é jay fiéé nkun, é é nu bonyii bò nulo saa ebon nan ben é bó ké.

Bonyii bo Nyo' le enù nyékeey

⁷ Boom bo bwéem e, fi mum é no nu le ben enù ké nyékeey egen ebuy seke Tata nu ke ekase eto. Ben etaa eyén no bonyii bò lemte héé ké no nu nyékeey gen buy seke bó ké gbwele ngu yî jee héé yibole. Bó ké céy é jan ghan gbwe é bó jéwe mwéem, ké céy é mvú ghan be.

4:6 4:10; Bnqn 3:34; Mat 23:12; 1Bi 5:5 4:7 Éfé 6:12; 1Bi 5:8-9 4:8 Mben 18:20, 24; Yésa 1:16; Saka 1:2-3; Mala 3:6-7 4:9 Luk 6:25 4:10 4:6; 1Bi 5:6 4:11 Mben 101:5; 1Bi 2:1 † 4:11 Nci wvun nu le, “É koonké waa bwoo no wo koonké ekolé kuw”. É é bvuu nu ké wvú wvù Jem gayte le wvù boysee bonyii. 4:12 Lum 14:4; 1Kol 4:5 4:13 Bnqn 27:1; Luk 12:18-20 4:14 Job 7:9-10; Mben 39:5-6 4:15 Lem 18:21; Lum 1:10; 1Kol 4:19; 16:7 4:16 1Tim 6:17; 1Jon 2:16 4:17 Luk 12:47 5:1 Bnqn 15:6; Yésa 5:8-10; Amo 6:3-7 5:1 1:10; Luk 6:24 5:2 Mat 6:19-20 5:4 Ksm 3:7; Léw 19:13; Yéli 22:13; Mala 3:5 5:5 Yéli 12:3; 25:34 5:7 Jue 2:23; 2Bi 3:3

⁸ Ben tɛn enù kɛ nyɛkeey nonɛn. Ben eleemè kɛ tɛmyi njefo kefew kè Tata Jisos nu ke eto nu wase nceencee.

⁹ Boom bo bwɛɛm e, fo wee ewvukènè waa bwee kɛ. Wee wvù wvukene waa bwee nu ke ekeŋke nsaw. Wee wvù nu ke esumtene bonsaw nu wase ê yew fwese.

¹⁰ Boom bo bwɛɛm e, ben ejo kenfewsɛn fô bonyii bo ntum e bo Nyo' le bò to ké no jemiyi ê bonyii ê diee di Nyo' le. Bó to yene bonɣɛw, nu kɛ nyɛkeey.

¹¹ Beene nu ɛ yɛn lɛ bonyii bocii bò to nu ɛ kuu shém ɣɛn mɛse nu ɛ Nyo' ɛ laŋ kembonɛn yî bó le. Ben nu ɛ yuw wase ɛkumɛ Job no wvù to kulɛɛ shém ɣɛn mɛse, ɛ bvuu ɛ yuw tɛn no Tata Nyo' to ghanɛɛ baŋke ŋɣɛw we ɛ è tu bvujonkɛ. Tata to ge nonɛn, njefo wvù camte shen bô bonyii, koole yii fô bó le.

¹² Boom bo bwɛɛm e, fiɛɛ fi fele mwɛɛm mvunciim nu lɛ, fo wee ke dioo jemiyi fiɛɛ kan naa lo kɛ. Kɛnɛɛ wvù kane ɛ è nu won Nyo', kɛnɛɛ wvù kane nshɛ, kɛnɛɛ è nu fiɛɛ diee la. Ɛ wee beŋe fiɛɛ lɛ, “Ɛɛ”, ɛ è no nu no fí nu. Wvù ɛ tun lɛ, “Aay”, ɛ è no nu no fí nu. Ɛ ben gee nonɛn, Nyo' saa ke ebvuu elese wee ŋɣɛw e kɛ.

Bunle bô mbee fii lo

¹³ Ɛ wee mvu ben e yene ŋɣɛw, é wvù no bunleè. Wee é no yuuke njon, é wvù no yemtè bensee Nyo'.

¹⁴ Ɛ wee mvu ben e cɛmte lo, é wvù tee bocee kentaashɛ ke bonyii bo mbee le, ɛ bó to bunle é wvù we, yefe wvù bô mɛɛm é diee di Tata le,

¹⁵ é bunle yidvu yî bó bunlee ɛ bó ɛ lese fitele yî Tata le, efi wvù é wvù ebonɛn, é Nyo' ecake wvù we. Ɛ è fɛn nu ɛ wee wvudvu ɛ ge kebefe, é Nyo' elɛshɛ enya é wvù.

¹⁶ Nonɛn, fí è no nu lɛ, é wee ge fiɛɛ fi befe, é wvù see é waa bwee, é wee ebunle fô wee noo wee le, wvu lɛ Nyo' efe ben. Bunle wee wvu teytey keŋke mvunɣay baay gee mwɛɛm nteen.

¹⁷ Ben ejo kenfewsɛn yî Ɛlayja le. Wvù to nu kɛ wee wvu wum diɛwɛ beene le. Ɛ wvù

ke bunle shiee le lɛ fo jan egbwe yî nshɛ le kɛ. Ɛ jan mɛy kɛ we nonɛn yî bilum e bitɛtɛ bô keŋgawtɛn.

¹⁸ Ɛ wvù ke nɛ kase bunle, ɛ Nyo' shike jan, ɛ mwɛɛm kase no kuu yî nshɛ le.

¹⁹ Boom bo bwɛɛm e, é wee mvu ben e nɛ ɛ cinɛ je keceɛy e ɛ no bvuyte lo, wee mvu ɛ jo wvù ɛ tu bô wvù jim,

²⁰ ɛ wee wvù tu bô wvù jim wɛ no kee lɛ é wee baŋke wee wvù gee mwɛɛm mvù befe, wvù ɛ cinɛ jé ye yi ɛcici le, tu wvù nu ɛ bvuse mwɛtɛn diuw kpwe le, Nyo' ɛ lɛshɛ bibefe biew bì nu ɛ bí ɛ mâ lo.

Nwa' wvu fwe wvu Bita Fiε fi nu ê Nwa' Bita wvu fwe wvun e

Nwa' Bita wvu fwe wvun nu ε wvú to san fô bonyii bo Klistu le bò to nu ε saan̄ken gen no cee mondvuum e jεεy jεεy (1:1). Fiε fi baay fi to geε é wvú sε san̄ nwa' wvun to nu keetefe bonyii ban no bonyii to bone bikaa ê bó ejim e, ε bó yene bon̄gew nje fitele fi bó lese yî Klistu le. Keetefe bó nonen, ε Bita mum kume bó ekumε saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu wvù kpwe ye bô mbuy we yî kpwe le noo n̄kawma we le wen nu ke ekase eto, nu fiε fi bó etaalè fwe ε bó ε gεε bvufee yî dvú le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1-2 Ken̄kewce

1:3-12 Keekume no Nyo' boysee bonyii

1:13-2:10 Ntefe ekumε keecce nce wvù yuule

2:11-4:19 No è nulo é wee Klistu ejod̄ bon̄gew bò wvú yene

5:1-11 No è nulo é wee Klistu eshiwsè ekolε kew bvuu lemte t̄en fô bonyii le

5:12-14 Kemεse

¹ Nwa' wvun san̄ me wvù Bita waa ntum Jisos Klistu. E me nsan̄ fô bonyii bò Nyo' nu ε caw le è nu bew e bò nu ε saan̄ken ε no nu biba bi Bontus bô Galëshia noo Kafadosia noo Esia noo Bitinia le.

² Nyo' Icee wesebeene to caw ben no wvù to seyσεε wase ε è bεε lo le fî nu ke enù. E Keyoy kew mum seyσεε ben gεε le ben eyuukè Jisos Klistu wvù nu ε cukε ben bô el̄emε kew e. Nyo' ebuw ben bô kembonen naa ntay ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lεetene naa ntay.

Beene cee taale kε wase ε è nu fwe

³ Mben̄se enù fô Nyo' le wvù nu Nyo' Tata wesebeene wvù Jisos Klistu bvuu nu Ice. Wvù nu ε cam shen fô beene le baay, ε boo beene ê mboo wvu fwε le no Jisos Klistu to

buyεε yî kpwe le. Fifin nu ε ge beene ε no cee keseen taale kε wase ε è nu fwe,

⁴ keeke edie bvushεw bvù wvù nu ε gεε ê beene won̄ wvu we le. Bvushεw bvun nu bvù yaa nulo efo, kenεε ebefe, kenεε ekpwe ncom kε.

⁵ Nyo' gemgeme ben bô mvungay mwew fele yî fitele fi ben nu ε lese yî ye le ε no ceyte mboyma wvù nu ke eyenε diuu di fokemεse le.

⁶ No ben kee nonen, ε mum ε no yuuke njon̄. Geen̄en ε ben ken̄ke kε keeyuuke nsase yî kefew e caan nje mmom yî too fô ben e jé le jé le.

⁷ Yî too keemom laa fitele fin̄en fi ben lese yî Nyo' le t̄emyi kε ntay ε. Kε naa ketwaa ke bigew e kè yεεle nu ε bó ké mom bô nguy, ε ketwaa kin nu fiε ε fî nulo ebefe, tu è nulo é bó emom kε t̄en fitele fi ben lese yî Nyo' le. E fitele fin̄ nu fiε ε fî fele ketwaa ke bigew e kè yεεle. Nonen, é ke edioo enu diuu di Jisos Klistu nu ke edun̄ce ekolε kew, é bó eb̄ensee ben, tumte mon̄kum mon̄en, wvumte ben.

⁸ Keseen nu ε ben koon̄ke Jisos Klistu ε ben ke baa cim ȳen wase wvù le kε, ε ben ε lese fitele yî ye le, yaa yene wvù le kε. Ben ε mum ε no yuuke njon̄ naa wvu baay wvù è nulo wee saa esee kε,

⁹ njefo ben kee le no ben nu ε lese fitele yî ye le nu ε Nyo' nu ke eboyse ben.

¹⁰ Bonyii bo ntum Nyo' le bò to jemyi ekumε mbuwma wvù Nyo' to nu keeke ebuw ben dvù to nu ε no t̄emte, gomte keekiεε ekumε mboyma wvun.

¹¹ Keyoy ke Klistu le to nu yî bó le no bó to teete le Klistu nu ke eyen̄ nḡew é ke edioo enu ejim jodvu, é wvù eken̄ke bvukukε. E bó mum no gomte keekiεε kefew kè mwεem mvudvu nu ke ekooy, bô je yî mvù nu ke eghan sε kooy jó le.

¹² E Nyo' mum ge ε bó kiεε le mwεem mvù bó to jemyi mvun nu ε bó yaa jemyi ε è nu fô bikuu bibole kε, le mvù nu fô ben e. E nu mvù mvù ben to yuwεε dew bonyii bò to fewcεε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben ê mvungay mvu Keyoy ke Yuule kè Nyo' to ciinsεε ε kí to fowe le. Mvun nu mwεem ε naa bonceendaa bo Nyo' le beele keekiεε

mvú.

Bonyii bo Nyo' le eyuulè yí gee dibole

¹³ No fí nu nonen, ben ekay bicaw binen enù ε ben ε seyse bvufee bvunen. Ben ekemsenè bô bikuu binen, taalè kε fwe ε è nu yí mbuwma wvù nu ke eto fô ben e seke Jisos Klistu ε kase ε dunçe ekolε kew e.

¹⁴ Ben eyuukè kε Nyo' le diεwε boom bew e. Fo ben ebvuu egeè mwεem bii nyam ye le no ben to shee gee seke ben to bæε kenjiwe le kε.

¹⁵ Nyo' wvù to cawεε ben nu ε wvú yuule. Ben ten eyuulè yí gee dinen e dicii,

¹⁶ no fí nu ε bó ε sanj le,

“Ben eyuulè njefo me n'yuule lo.”

¹⁷ No ben tenje Nyo' le Icee wene, ε wvú nu wee wvù saake wee tfuu yí gee diεw e yaa dunçi kejεy jεy kε, tu ben kenjke keecee nce wene tfuu bô nfan wvù wvu Nyo' yí kefew e kecii kè ben nu yí wonj wvun e kε diεwε botolo le.

¹⁸ Kε ben kee le Nyo' to nu ε sum wase ben yí nce wvu εcici wvù bo'icee bonen to kuuseε ben dvú, ε kε wvú to sum ε è nu bô fiεε diεwε bigew e bì nulo ebefe kε.

¹⁹ Wvú to sum ε è nu bô εlemε ke Klistu le kè yaa nu kε fiεε fi ncεw, kè nu diεwε ke waa njee kentane le wvù yaa kenjke nlom kenεε fiεε fimew fi befe yí dvú le kε.

²⁰ Nyo' to seyse wvú ε è bæε lo ε wonj sε ke kεw, ε dunçe wvú εdiuw yo fokemεse εyan e nje yene.

²¹ E ge Klistu ben ε sε lese fitele yí Nyo' wvù to bvuseε wvú yí kpwe le nya wvú bô bvukukε le. No wvú ge nonen, mvuntelem mvunen bô bonjkwawce bonen ε mum ε no nu ε ben ε gεε yí Nyo' le.

²² No ben yuuke kecεy e, ε kí gee ε mvuntelem mvunen yuule wvu le ben ekεjkε kenkonen fô boom bo bwee wene le ε è nu ke kecεy, ben emum ekonèn kε nonen bô mvuntelem mvunen mvunciim.

²³ Ben ekonèn nonen, njefo bó nu ε kase wase ε boo ben ê mboo wvu fwε le. Kε wee wvù boke ben wvun nu wvù nulo ekpwe

kε. E nu Nyo' kebεε ε wvú yaa nulo ekpwe kε. Wvú to boke ben ε è nu bô diεw ye yí nyaa nshii. E diεw yin nu ke emεy kε eleeme fô.

²⁴ Fí nu no bó sanj ê Nwa' Nyo' le le,

“Wee wvu wum tfuu nu kε diεwε εgay e, ε bvujonjke bwew nu kε diεwε fow e.

εgay ké no yowlene, ε fow ten yεεte,

²⁵ geenεn ε diεw Tata nu ke eleeme kε fô sekecii.”

Diεw yidvu yin nu saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù bó to fewcεε ê ben.

2

*Ekumε Tε di kenjke nshii noo ketum kè yu-
ule*

¹ Fí ε mum ε no nu le, ben ecinε mvuntelem mvù befe le, ecinε kenlεema noo díεw fiεε le, ecinε kendonj ke benεen noo mvunkunsen e.

² Ben ekεjkε shieε fô emben yo ê keyoy e yò è nu diεw Nyo' εyinεyin e, kε lenjlenj no wan wvu caan ké no kenjke fô emben e, wvu le yí egeè ε ben kuu gεne fwe yí mboyima wene le,

³ no ben nu ε yen wase le Tata taale fô ben e.

⁴ Ben etoò fô Tata le wvù nu tε ε dí kenjke nshii, ε bonyii to tun le kε dí jee kε, geenεn ε Nyo' caw fiew le è nu di kenlum e fô wen e.

⁵ Ben nu diεwε εta yò kenjke ten nshii le ε Nyo' bomte yew Keyoy kew dvú, ε ben nu ηgoo bocce ncese bew bò yuule, gee boncese bo ê keyoy e fô wvú le bò wvù koonjke nje Jisos Klistu.

⁶ Fí nu ê Nwa' Nyo' le le,

“Ben etaa eyen, me ηgεεle tε ê kelaante kè Sayon e,*

ε è nu tε di buu di yew e.

E nu tε ε è caw me, ε me ηkoonjke dí baay.

Tε din nu ε kε wee lese fitele yí ye le é wvú ke ewuumen kε.”

⁷ Fô ben bò nu ε lese fitele yí ye le nu ε tε din jee fô ben e. Geenεn fô bonyii bò baa

1:14 Lum 12:2; Efe 2:3; 4:17-18 **1:15** Lew 19:2 **1:16** Lew 11:44-45 **1:17** Yesa 63:16; Yeli 3:19; Mat 6:9; 16:27; Lum 2:6; Jem 2:1; 1Bi 4:5 **1:18** Mat 20:28; 1Kol 7:23; 6:20 **1:19** 1:1-2; Jon 1:29; Lem 20:28; 1Kol 5:7; Efe 1:7; Ibu 9:12 **1:20** Efe 1:4 **1:21** 5:1; Lum 5:2 **1:22** 2:17; 3:8; 4:8; Lum 12:9; Gal 6:10; 2Bi 1:7; 1Jon 4:11 **1:23** Jon 1:13; Ibu 4:12; Jem 1:18 **1:24** Yesa 40:6-8; Jem 1:10-11 **1:25** Yesa 40:6-9 **2:1** Efe 4:25; Jem 1:21; 4:11 **2:2** 1Kol 3:2 **2:3** Mben 34:8 **2:4** Mben 118:22; Yesa 28:16 **2:5** 2:9; Lum 12:1; Efe 2:21-22 **2:6** Yesa 28:16; Lum 9:33 * **2:6** Sayon nu dieε di kelaante kè Jerusalem e. **2:7** Mben 118:22; Mat 21:42; Lem 4:11

lese fitele yî ye le nu ε fî nu fô bó le no bó to
saŋεε ê Nwa' Nyo' le le,

“Tε didvu din di bonyii bo kembom e to
tunεε
nu ε nε wase ε tu di bó ebom naa ε è nu
buu di yew e dvú.”

8 Ε fî bvuu nu ε bó ε saŋ le,

“Tε din nu ke egee ε bonyii baytene yî dvú
le.

Ε nu kembaan ε kí nu ke egee ε bonyii
gbwekene.”

Bó baytene yî dvú le njefo bó nu ε tun
keebee diεw Nyo' le, ε è nu no Nyo' to seysεε
wase le fî nu ke enu.

9 Geenεn, ben nu finεn kfuu ε è caw Nyo'
ben. Ben nu ηgoo bocee ncese bò lemte
Nfon e. Ben nu ketum kε yuule, nu bonyii
bò Nyo' nu ε ge le è nu naa bew, le ben esenè
mwεεm mvù jee mvù wvú gee. Wvú nu ε
tee ben, ben ε buy ê ejiwε le, ε ley ê n'yu
we wvu baay e.

10 Ε to nu fwele ε ben yaa nu bonyii kε,
keseen ben ε no nu wase bonyii bo Nyo'
le. Nyo' to baa cam shen fô ben e fwele kε,
keseen nu ε wvú ε cam wase shen fô ben e.

*Bonyii bo Nyo' le edunçi kenje kè jee
εntelenjo bonyii bocii*

11 Nsáa yεm shém, ben ekeè le ben nu
botolo yî nshε le fεn fele lo je. Me ε mum
ε no nlooci ηkule lo can ê ben le fo ben
egeè mwεεm mvù nyam ye shieele kε, njefo
mwεεm mvumvun diuu bó biyoy binεn.

12 Ben edunçi kenje kè jee εntelenjo
bonyii bó yaa kee kε Nyo' wvu le é bó cim
jemyi εκumε ben le ben befe lo, é bó eyenè
kenje kenεn kè jee le, é ke edioo enu diuu
di Nyo' ε to, é bó etumte monkum mew.

13 Ben eyuukε wee tfuu wvú bó nu ε gεε
le wvú esaakε bonyii le no ben nu bonyii bo
Tata le. Ben eyuukε Nfon wvu Lum wvú nu
Nfon wvu baay e,

14 eyuukε naa bonyii bó wvú nu ε gεε le
bó esaakε biba bi won e leese bonyii bó

gee mwεεm mvù befe ηgew e bensee bó gee
mwεεm mvu len e.

15 Nyo' gomte le ben egeè mwεεm mvu
len, emum ebaanke dew biyuy bi bonyii le
bò jemyi mwεεm ncεwnεw.

16 Ben eceè diεwε bonyii bó bó nu ε bvuse
wase bó bvunfaw e, geenεn fo ben emum
ejoò fifiε tεεke fojise gee bibefe kε. Ben eceè
ε è nu diεwε bonfaw bo Nyo' le.

17 Ben ewvumtε bonyii bocii, koonkε
boom bo bwee wene le bo mbee le bocii,
fanè Nyo', wvumtε Nfon wvu Lum wvú nu
Nfon wvu baay.

*Bonyii bo Nyo' le ejoo kenfewsεn yî ηgew
Klistu le*

18 Bonyii bó lemte bomew e, ben eyuukε
bonyii bó ben nu é bó εκuse le, wvumtε bó
ntay. Fo ben eyuukε kε ε è nu bó nu nyεkeey
taale fô ben e kε. Ben ewvumtε tεn bó befe
kenje le.

19 Me njemyi nεn njefo Nyo' ké no yuuke
njon bó wee wvú bó nyεwle bó wvú ε wvú
yuuke nsase sε wvú nu ε jay fiεε, geenεn
kuule kε shém njefo wvú nu ε gεε bvufee yî
Nyo' le.

20 Ε bó suunke wee ε wvú ε jay fiεε, wvú
ε no kuule shém, é sεw wvudvu enu la?
Geenεn, é wee yεne ηgew ε è nu yî fiεε fî jee
le ε wvú ε ge, wvú ε no kuule shém, é Nyo'
eyuuke njon bó wvú.

21 Ε nu bvudvuu bvunεn keeyεne ηgew
nonεn, njefo Klistu tεn to nu ε yεn ηgew
nje yene, dunce kenfewsεn é ben le ben ejo
εkalε kew.

22 “Wvú to ke baa yuu ge naa lo kebefε kε,
ε kε diεw fiεε to ké no ε yuu buy diuw we le
kε.”

23 Seke bó to nan'yi wvú, wvú to baa tfuse
kε. Ε bó dioo njinsene bó wvú, wvú saa
sεwci kε, geenεn nya fiεε ficii ε è nu can Nyo'
le wvú kee keesaw nsaw len.

24 Wvú to nu ε tfuse bibefe bisεεbeene ε
bí tu yî ye le yî kentam e. Wvú to ge nonεn,
wvu le beene ekpwe é keba ke kebefε le,

2:8 Yεsa 8:14-15; Lum 9:33 2:9 1:2; Ksm 19:5-6; Lεw 19:2; Dito 4:20; 7:6; 14:2; Yεsa 9:1; 43:21; 61:6; Lem 26:18; Lum
5:17; 2Kol 4:6; Εfe 5:8; Tay 2:14; Ibu 13:12; 1Bi 2:5; Mwm 1:6; 20:4 2:10 Os 2:23; Lum 9:25 2:11 1:1, 17; Mben
39:12; Lum 7:15, 17-23; Gal 5:17; Ibu 13:14 2:12 Yεsa 10:3; Mat 5:16; 2Kol 5:10 2:13 Lum 13:1-7; Tay 3:1 2:15
3:16 2:16 1Kol 6:11, 19-20; Gal 5:13 2:17 1:22; 3:16; Bnqn 24:21; Mat 22:21; Gal 6:10; Fili 2:12 2:18 Εfe 5:21-6:9
2:18 Εfe 6:5-8 2:19 5:12 2:20 4:14 2:21 Mat 16:24; 20:26-28; Jon 13:15; Lum 15:5 2:22 Yεsa 53:9; Jon 8:46;
Ibu 4:15 2:23 3:9; Yεsa 53:7; Mat 26:55-56, 67; 27:14, 27-31 2:24 Yεsa 53:4-5; Lum 6:2, 11; Kolo 2:14; Ibu 9:28

eceè nce wvu teyten. Bilamte bì wvú to kenke nu e ge wase beene e bonen.

²⁵ Ben to shee njimte diewe njee le, geenen keseen ben e kase wase e to fô Wee wvù Ceyte bvuu Taale fô biyoy binen e.

3

No kpwoon bô diemsen nulo ecee

¹ Boke' bo bonyii le, ben ten eyuukè bole' bonen e. E ben gee nonen, e wee mvu bó le nu e wvú tune keebie diew Nyo' le, é wvú ke ene ebee e wee baa cim jeme diew é wvú ke, e è ge kenke ke kpwe le,

² no wvú yene e wvú wvumte ekole kew, cee nce wvú yuule.

³ Fo fié fi dunçi bvujonke bvunen enù mwem mvu ye le diewe keeseyse yvuw ekole e yí jee, bô keejiise bié, noo keesuute ye bô ndvú yí jee ke.

⁴ Fié fi edunçi bvujonke bvú wee le enù fié fi wee nu fô fitele fiew e, e è nu fitele fi bonene nu nyakeey. Ke bvun bvujonke ke yvumen ke, e è nu bvù Nyo' koonke ntay.

⁵ E nee no bokene bô yuule bo fwele bô to nu e gee bvufee bvubole yí Nyo' le to ké no dunçi bvubole bvujonke. Bó to yuuke ten bole' bobole.

⁶ Wee diewe Sela le to yuuke Aba'am e tenje wvú le tata wen. Ben ten nu boom bo Sela le fen é ben gee mwem mvu len yaa fane fié ke.

⁷ Bolemsé, ben ten ekié je yí ben kenke keecee ben e boke' bonen jó. Ben enyaa n'wvum é bó no bó baa kenke mvungay diewe ben e ke. Nyo' nu e buw ben e bó bocii bô nshii wvù mey lo. Ben eceè nonen, wvu le fô fié ebaanke bunle yene ke.

⁸ Keemése, me e no nteete ben bocii le, ben ekèké fitele fimwaan, kenke shen fô bonyii le, kenke kenkonen ke bonyii bo mbee le, kenke mvuntelem mvù jee, e wee yaa joo ke wee mvu ekuse ke.

⁹ Fo wee é ge kebefe bô wee, é wvú tfuse bô kebefe ke. E wee nan wee, fo wvú etfuse bô ncun ke, e wvú tfuse e è nu bô diew kembonen. Fin nu fié fi Nyo' tenje ben le

ben egeè é wen ke elan kembonen yí yene le.

¹⁰ E nu no bó nu e san le,

“E wee koonke keeyuw njon yí nshii we le, bô keeyen ediuw yò jee le,

é wvú no kemsene bô leme diew, e diéw fié yaa buyte diuw we le ke.

¹¹ Wvú kenke keebanke jim é mwem mvù befe le,

egeè e è nu mvù jee, ekunenè nyakeey biì dvù le,

¹² njefo Tata Nyo' ké no yene bonyii bo teyten e yuuke bunle yibo.

Geenen e Nyo' e bon jise yí bonyii bô gee bibefe le.”

¹³ E ben kenke shiee wvu baay kegee mwem mvù jee nonen, tu wee wvù nulo ebvuu ege fié fi befe bô ben nu yé?

¹⁴ Geenén, é bonyii cim nyaa lo ngew é ben njefo ben gee mwem mvu teyten, tu Nyo' nu ke elan kembonen yí yene le. “Fo ben efané bó, keneé fo mvuntelem ebuukè ben ke.”

¹⁵ Ben ewvumtè e è nu Klistu é mvuntelem mvunen e diewe Tata wene le. Ben eseyse bikuu binen, eceytè keenya ntfuse é wee wvù nu ebife fié fi ben taale fwe yí dvù le. Geenén ben dioo tfuuse, no tfuuse nyakeey bô n'wvum.

¹⁶ Fo ben egeè fié fi nelo esaake ben fô fitele le ke, wvu le é bó nan'yi ben, jemyi diéw yí befe ekume kenke kenén kè jee nje ben nu bonyii bo Klistu le, é bó ewumene.

¹⁷ Ben ekeè le fi jee keeyen ngew nje fié fi jee fi ben ge e è fen nu le Nyo' koonke le fi enù nonen, efey keeyen ngew yí fié fi befe le fi ben ge.

¹⁸ E nu ke ten no Klistu to yeneé ngew kpwe. Wvú to kpwe nje bibefe bi bonyii le kan mwaan e fi ka lo nonen. Wvú wvù to nu wee wvu teyten to nu e kpwe fô bonyii bô yaa nu ke teyten e keeto bô beene fô Nyo' le. Bó to nu e yu wvú e è kpwe nyam ye, geenén e Nyo' ge e wvú no nu dvù é keyoy e.

¹⁹ E nu é keyoy kin e wvù wvú to gené fewce diéw Nyo' é biyoy bì nu yew ncaw e.

²⁰ Biyoy bin nu bì to baa bee Nyo' le kefew ke Noa' le kɛ. Nyo' to nu ɛ bosɛn kuu shém bô bí, cɛy seke Noa' to keenci ngu. Nguw wvun nu ɛ bonyii to ley jó kɛ wee nyan maan, ɛ è nu bó bô to boyɛɛ can joo le.

²¹ Joo yidvu yin nu diɛwɛ joo yì bó leese bonyii jó keseen ɛ yì boysee bó bô mvungay mvù Jisos Klistu to buyɛɛ dvù yì kpwe le. Kɛ bó leese wee ê joo ɛ bó cuke ɛ è nu yile yì ye le kɛ. Ɛ nu keeleke Nyo' bô fitele fì yuule.

²² Jisos Klistu wvun to nu ɛ ben fowe, shii ê ebo ke ɛcɛy ke Nyo' le, ɛ no nu fó saake bonceendaa bo Nyo' le bô biyoy bì kɛnke mvungay noo bì saake bicii.

4

Nce bonyii bo Nyo' le nu wvu fwɛ

¹ No Klistu to nu ɛ yɛn ngɛw yì nyam ye le, ben tɛn ekeɛkè kfuu fifiɛ fitele fì wvù to kɛnke keeyɛn tɛn ngɛw, ekumyì ɛ wee wvù nu ɛ yɛn wase ngɛw yì nyam ye le nu ɛ bó kebefɛ ɛ ka wase.

² Nonɛn, kɛ wvù bɛɛ ebvuu eceè nce we fokuse fɛn bii mwɛɛm mvù nyam ye gomte le kɛ. Wvù nu eceè bii wase ɛ è nu mwɛɛm mvù Nyo' gomte le.

³ Ben ekeè ɛ kefew kè ben to shee gee mwɛɛm diɛwɛ bonyii bô yaa kee kɛ Nyo' le nu ɛ kí ɛ fey wase. Ben to cee nce nnyɛn kenjan, bii ye yene yì nɛyte le, wuu mbvuum ɛ mó koole, gee bonkaw diekene, wukene yole fó gee diɛwɛ bwé le. Ɛ ben to bvuu bunlee tɛn bonyo' bo ɛcici, ɛ Nyo' to tun wase.

⁴ Keseen diuw ɛ no yumte bonyii bô yaa kee kɛ Nyo' no ben baa bvuu taashi ngoo ben ɛ bó yì nce wvun wvù nu diɛwɛ wvu nyám e, bó mum ɛ banke ye ɛ no nan'yi ben.

⁵ Geenɛn, bó nu ke eleem etanje diuw fwe dvu Nyo' wvù cɛyte keesaw bonyii bô bɛɛ dvù bó bô kpwekɛn wase le.

⁶ Ɛ nu fiɛ fi to gee é bó sɛ fewcɛ tɛn saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bô nu ɛ kpwekɛn wase. Bó to fewci nonɛn wvu le no bó nu ɛ bó to cim saw wase bó yì nyam ye le diɛwɛ bonyii bo boyuum e, é bó eceè kɛ

nce wvu ê keyoy e ɛ wvù nu diɛwɛ no Nyo' cee.

Wee elemtè bô nnya ye ê je yì jee le

⁷ Ben ekeè ɛ kefew kè fiɛ ficii nu ke eka too wase nceencee. Nonɛn, ben enù kɛ bô bvufɛe bvunɛn fó, kemsɛnè bô bikuu binɛn, wvu ɛ ben ebunleè.

⁸ Fiɛ fi fele mwɛɛm mvunciim nu kɛ ɛ wee ekoonkè waa bwee bô fitele fiew ficii njefo kɛnkonɛn ké no banyi bibefɛ nteen.

⁹ Ɛ waa bwee wee la ghane ê wvù le, é wvù fiisɛn wvù, taa fô wvù le yaa wvukene kɛ.

¹⁰ No ben nu ɛ Nyo' ɛ buw ben bô nnya jɛy jɛy, wee ejò ye nnya lemte dvù fô bonyii bomew e. Ben elemtè bô mbuwma wvun wvù Nyo' nya jé le jé le diɛwɛ bonyii bo lemme le bô jee.

¹¹ Ɛ wee fewci diɛw Nyo', é wvù no fewci kɛ ɛ è nu diɛw yì buy diuw Nyo' le. Wee é no lemte fô bonyii bomew e, é wvù no lemte kɛ ɛ è nu bô mvungay mvù Nyo' nya é wvù le. Ben egeè nonɛn wvu ɛ yì fiɛ ficii fì ben gee le, é mbense eɛnè fô Nyo' le fele yì Jisos Klistu le. Bvukukɛ bô mvungay mvunciim nu ɛ è kɛnke wvù sekeci sɛ nka. Fí enù nonɛn.

Keeyɛne ngɛw diɛwɛ bonyii bo Klistu le

¹² Nsáa yɛm shém, fo ben ekeɛkɛ nghaw yì nton'yɛ wvù ben yuuke ye le wvù too fô ben e keemom ben kɛ. Fo fí enù kɛ diɛwɛ è nu fiɛ fimew fifɛ ɛ fí kooyi bó ben kɛ.

¹³ Ben elanlanè lo ɛ ben yɛne ngɛw diɛwɛ no Klistu to yɛnɛ wvu ɛ é ke edioo enu seke wvù ɛ buynɛn bô bvukukɛ bwew, é ben ebvuu elanlanɛ, yuuke njon.

¹⁴ Ɛ bonyii nan'yi ben nje dieɛ di Klistu le, tu njon wvu baay nu wene. Fifiɛn dunji ɛ Keyoy ke bvukukɛ le kè è nu Keyoy ke Nyo' le nu yì yene le.

¹⁵ Ɛ wee yɛne ngɛw, fo wvù eyɛnè njefo wvù nu ɛ yu wee, kɛnɛɛ ɛ wvù nu ɛ con fiɛ kɛnɛɛ ɛ ge fiɛ fimew fì befe, kɛnɛɛ ɛ wvù nu ɛ lese diuw fô mwɛɛm mvu bonyii bomew e kɛ.

¹⁶ Geenɛn, é wee yɛne ɲɛw ɲjefo bó tenje wvú le wee Klistu, fo wvú ewuumenè kɛ. É wvú no bensee ε è nu Nyo' le wen kɛɲke didiɛ diee.

¹⁷ Ben egeè nonɛn ɲjefo kefew nu ε to wase kè Nyo' nu esaw bonyii, ε wvú nu ekɛw ε è nu bô yew ye. É wvú kɛw ε è nu bô beene nonɛn, é fí ke enu nɛɛ bô bonyii bô nu ε tun keebɛ saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le?

¹⁸ Bó nu ε sanj ê Nwa' Nyo' le le, “É fí tɛmyi fô wee wvu teyɛy e keebɔy, é fí ke enu nɛɛ bô wee wvù tune Nyo', gee bibɛfɛ le?”

¹⁹ Nonɛn, bonyii bô yɛne ɲɛw no Nyo' gomte le bó eyɛnè, egeè mwɛɛm ε è nu mvu lɛɲ, gɛlè bikuu bibole can Nyo' Mbom e wvù ké no leeme kɛ yí ɲkawma we le.

5

Ekumɛ njée Nyo'

¹ Me ε mum ε no ɲgomte keentefe bo-
cee kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ê ben
ɛntelɛɲ. Me nu wee ê ɲgoo bocee kentaashɛ
le, ε me nto n'yɛn bô ejisɛ yɛm no Klistu to
yɛnɛɛ ɲɛw, ε me nu tɛn wee wvù nu ke eley
bvukukɛ bvù wvù nu ke eto dvù le.

² Me ε no nteete le, ben etaalè fô njée Nyo'
yì bó nu ε gɛɛ can yene le ntay. Fo ben dioo
taale, no taale kɛ diɛwɛ bó kane lo ben kɛ.
Ben etaalè bô ɲkoɲ no Nyo' gomte. Fo ben
etaalè kɛɲke ken'yɛɛ ejisɛ yí bigew e kɛ. Ben
ekɛɲkè shiie ε è nu yí lemme le.

³ Fo ben envuwseè njée Nyo' yì bó nu ε gɛɛ
ben ê we jodvu kɛ. Ben edunɔi ε è nu kɛɲge
kè jee kè yí eyɛnè benɛne.

⁴ É ben gee nonɛn, é Ekolɛ ke Bonɛɛynjee
le ke dioo ε buynɛn, é ben ekɛɲkɛ kefo ke
bvukukɛ le kè yaa ké kpwe ncom kɛ.

⁵ Me ε no njemyi tɛn ê keghan le, ben
eyuukè bocee kentaashɛ ke bonyii bo mbee
le ntay. Wee tfuu eshiwsè ekolɛ kew ê waa
bwee fwe sekecii. Ben ekeè le, “Kɛ Nyo' ké
no tomte wee wvù bensee ye kɛ. Wvù ké
no tomte ε è nu wvù shiwsɛ ekolɛ kew bô
mbuwma we.”

⁶ Ben emum eshike bikuu binɛn enù ê
mvunɲay mvu Nyo' le kuse, é kefew ke dioo
ε kocɛn, é wvù ebensee ben.

⁷ Ben egɛɛ mwɛɛm mvunciim mvù jew-
see ben can ye le, ɲjefo wvù kɛɲke shiie
wene.

⁸ Ben ekɛmsenè bô bikuu binɛn, ejinyi
ntay ɲjefo wee wene bvuban wvù dɛwle
ghane wɛɛntene diɛwɛ bvule wvù fɛwte le,
gomte wee keɲgele.

⁹ Ben ebon ɲan bô wvù, lese kɛ ε è nu fitele
yí Nyo' le é fí etɛme, ekumyì le boom bo
bwee wene le yɛne kɛ tɛn ɲɛw nonɛn won
tfuu.

¹⁰ ɲɛw wvun nu kɛ yí kefew e caan, é
Nyo' emum ekase eseyse mwɛɛm é mvù
ejon fô ben e, enya ben bô mvunɲay, ege
é ben eciim ntay. Nyo' nu wvù nyaa
mbuwma tfuu ê bonyii. Wvù nu ε tee ben
keeley bvukukɛ bwew bvù mɛy lo le nje
ben nu bonyii bo Klistu le.

¹¹ Mvunɲay mvunciim nu ε è kɛɲke wvù
sekecii sɛ ɲka. Fí enù nonɛn.

Ngayma

¹² Me nsan finwa' fin fô ben e ε è fici Silas
* me wvù nu waa bwee wesebeene. No me
n'yɛne nu ε wvù nu wee wvù è nulo é wee
egɛɛ bvufɛe yí ye le. Me nsan keentefe ben,
embvuɛ enɲe é ben ekiɛɛ le fɛɛ ficii fí me
nsan dunɔi keɛɛy ke ekumɛ mbuwma Nyo'.
Ben eleemè yí dvù le tɛmyi ntay.

¹³ Kentaashɛ ke boom bo bwee wese-
beene le ke Babilon kè Nyo' nu ε caw gayte
ben e. Mak wvù waa wɛm yí mbee le gayte
tɛn ben e.

¹⁴ Ben egaynɛn bikuu binɛn e, enoɔɔ yí
kɛɲkoɲɛn e. Kembonɛn enù fô ben e bocii
bô nu ε taashɛ bô bo Klistu.

4:17 Yeli 25:29; Esek 9:6; 2Tɛs 1:8 4:18 Bɲgn 11:31 4:19 Mben 31:5 5:1 1:21 5:2 Jon 21:15-17; Lem 20:28;
1Tim 6:5 5:3 2Kol 1:24; Fili 3:17; Tay 2:7 5:4 1Kol 9:24-25; 1Bi 1:4 5:5 Bɲgn 3:34; 29:23; Efe 5:21; Jem 4:6 5:6
Jem 4:10 5:7 Mben 55:22; Mat 6:25-30; Fili 4:6 5:8 Mben 22:13; 1Tɛs 5:5-8 5:9 Efe 6:11-12; Jem 4:7 5:10 1Tɛs
2:12 5:12 1Tɛs 1:1 * 5:12 Diee din nu tɛn le «Silvanus.» 5:13 Flm 24 5:14 Lum 16:16; 2Kol 13:11

Nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvu Bita Fiɛ fi nu ê Nwa' Bita wvu bokaŋ bofɛɛ wvun e

Nwa' Bita wvu bokaŋ bofɛɛ wvun nu ɛ wvú to saŋ fô bonyii bo mbee le bo fwele le, ɛ bó ɛ ce ɛ kɛnɛn won ɬuu. Shiee ŋwa' wvun baay to nu keediu lemme di bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e to ghane gee, bô keediu nce nnyɛn kenjaŋ wvù n'yɛɛyi bonyii ban to too dvú le ɛ wvú eka. Bita saŋ ŋwa' wvun baay taale ɛ è nu fiɛ fi bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e ban to duu ɛ kɛ Jisos bɛɛ ke ebvuu ekase eto kɛ. Wvú jemyi le fiɛ fi gee ɛ Jisos sɛ dvuyte keeto nu njefo kɛ Nyo' gomte le wee mvu ke ela kɛ.

Bikuu bi mwɛɛm e ê ŋwa' wvun e

1:1-2 Kenkɛwɛɛ

1:3-21 Nce bonyii bo Klistu le

2:1-22 Ɛkumɛ kenɛge ke bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e noo ŋɛw wvù nu ke eto fô bó le

3:1-18 Diuu di Klistu nu ke ekase eto

¹ Ɛ nu me wvù Semon Bita, waa lemme Jisos Klistu noo waa we ntum. Me nsaankɛ ŋwa' wvun fô ben bô kenɛke mbee wvù kuuke lenlen diɛwɛ wvù bese kenɛke le. Jisos Klistu wvù nu Nyo' noo Mboyse wesebeene ké no gee mwɛɛm teyɛy. Ɛ nu nje fifin wvù ben kenɛke mbee ɛ wvú nu lenlen diɛwɛ wese le.

² Nyo' ebvuu ebuw ben bô kembonen naa ntay, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lɛɛtene naa ntay, njefo ben kee wvù wvù Nyo' bô Jisos wvù nu Tata wesebeene.

Nce bonyii bô Nyo' nu ɛ tee wase ɛ caw e

³ Mvunɔay mwew mvù è nu mvu Nyo' le nu ɛ ge wase beene ɛ kenɛke mwɛɛm mvunciim mvù nulo ege é beene ekenɛke nshii wvù mɛy lo, noo keecee nce bonyii bo Nyo' le. Mvú ge nonɛn no beene nu ɛ kiɛɛ Nyo' wvù nu ɛ tee beene keeley bvukukɛ bô bvujonɛ bvù è nu bwew e.

⁴ No wvú ge nonɛn, beene ɛ mum ɛ kenɛke mwɛɛm mvù kuuke baay bvuu jee fele mwɛɛm mvunciim ɛ è nu mvù wvù to kawɛɛ. Mwɛɛm mvun nu keege wvu le ben elewtɛ mwɛɛm mvu yí won wvun e mvù nyam ye shieele mvù beete bô bonyii. Nonɛn é ben emum ekenɛke nce ɛ è nu we wvù Nyo'.

⁵ No fi nu nonɛn ben emum emom ntay keebise nce wvù jee yí fitele fi ben lese yí Klistu le. Yí nce wvù jee le, é ben ebise bvufee bvù Nyo' le.

⁶ Yí bvufee bvù Nyo' le é ben ebise bikuu bi kemsɛɛn. Yí bikuu bi kemsɛɛn e, é ben ebise shém yí kuulɛɛn. Yí shém yí kuulɛɛn e, é ben ebise nce wvù è nu wvu bonyii bo Nyo' le.

⁷ Yí nce wvù è nu wvu bonyii bo Nyo' le, é wee ekenɛke shen fô waa bwee le. Yí shen e fô waa bwee wee le, é ben ebise kenkonɛn.

⁸ Me ŋayɛ nɛn njefo, é ben kenɛke wvun nce, ɛ no ɛne dvú fwe fwe, é wvú ege é ben saa ebvuu enu kɛ lo nɛn nɛw kɛnɛɛ enu diɛwɛ bonyii bô nulo saa ege fiɛ diɛwɛ bonyii bô kee fiɛ ɛkumɛ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le kɛ.

⁹ Ben ekeè le é wee baa ekenɛke wvu wvun nce tu wvú nu ɛ fefe wase yí mwɛɛm mvu Nyo' le, ɛ wvú yaa bvuu yɛne mwɛɛm e ncejole kɛ. Wvú nu ɛ daayɛ wase le bibefɛ biew bi wvù to shee gee fwele nu ɛ Nyo' to cukɛ wase.

¹⁰ Boom bo bwɛɛm e, fí ɛ mum ɛ no nu le ben emum emomtɛ ntay keege mwɛɛm ɛ è nu mvù dunɛi le Nyo' to nu ɛ tee wase ben, caw. Ɛ ben gee nonɛn ben saa ke eyuu egbwe yí mbee wene le kɛ.

¹¹ Nonɛn é bó ke eyene je fô ben e ɛ yí kuuke nɛn gbwuuu, é ben eley bvunfon bvù mɛy lo bvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù Mboyse le.

¹² Me ŋkee le ben kee wase mwɛɛm mvun, leeme tɛn yí keɛɛy kè ben to yuwɛɛ le tɛmyi, geenɛn ɛ me ŋgomte kɛ keembvuu ŋkumyi ben ɛkumɛ mvú sekeci.

¹³ Me n'yɛne le fí nu len nonɛn le me enkamsɛ ben ɛkumɛ mwɛɛm mvun no me mbɛɛ dvú n'yoyte wvu le ben ekumyi,

¹⁴ Njefo me nkeke lo le è shete wase caan é keyoy ecine nyam ye le no Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu e ge wase me e nkiee le.

¹⁵ Me e mum e no ngomte keemom naa ntay le seke me e ngen wase é ben enu wvù è nulo é ben ekumyi mwem mvun sekeci.

Saaka wvu ekume nto Jisos nu fiee fi bonyii nulo egee bvufee yi dvu le

¹⁶ Ben ekeè le ke mwem mvun mvù bese to jemye é ben ekume mvungay mvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le noo nto we wvù wvù nu ke ekase eto, to nu ke lo mvu-mangaan e bonyii e bosen e seyse e bese maa é ben ke. Bese to nu e yen naa bvukuke bwew e bô ejise eyese.

¹⁷ E to nu seke Nyo' Ice to buwee wvù bô mbense noo bvukuke, e diew buy fô wvù wvù nu Nyo' Bvukuke le jemyi le, "Wvun nu Waa wem, wvù nu fitele fiem. Me n'yuuke njon bô wvù baay."

¹⁸ Bese kebee to nu e yuw diew yin no yi shiile too we seke bese to nu bee bo Jisos yi kum Nyo' le.

¹⁹ No bese yuw nonen, mum mase kiee keceey ke fiee fi bonyii bo ntum Nyo' le to jemye e é bee naa lo. E fi jee le ben egee bvufee yi fiee fidvu le ntay, njefo fi nu diewe ken'yee le kè baa é ejiw le egen ebuy Diuu di ekfun nu ke eyuu, é Jisos ebaa fô mvuntelem mvunen e diewe law e.

²⁰ Fiee fi kuuke fele mwem mvunciim nu le ben ekeè le, ke ntum Nyo' mvu nu dvù é Nwa' Nyo' le wvù wee nulo eteete bô bwew bvufee ke. *

²¹ Ke wee ntum Nyo' to baa jemyi naa lo fiee fi è nu nkpawce wee wvu wum ke. E to gee Keyoy ke Yuule e bó se jemyi diew yi buyte fô Nyo' le.

2

Bonyii bo n'yeeyi le bo mbiay e

¹ Ke lenlen no bonyii bomew to nu dvù fwele é bonyii entelen bô to mbiayte le è tum Nyo' bó, è nu ke ten no bonyii bo n'yeeyi le bo mbiay e nu enù é ben entelen. Bó nu ke ewentén eto bô n'yeeyi mvu wvù

nulo ebefe bô bonyii, elese é diew Nyo' le emum emaa naa lo Cee Ekole wvù to kpwee keesum bó. Bó nu ke ege nonen emum eto lo bô nge w kan mwaan elan yi bikuu bibole.

² Bonyii nteen nu ke ebenen nce wvubo nnyen e, é finfin ege é bonyii ejemyi diew yi befe ekume je yi keceey.

³ Ken'yee ejise ke mwem e nu ke ege é bó efii mwem can yene le bô binfe bi mbiay e bi bó nu e seyse. Bonyii bodvu ban nu e Nyo' to seyse wase nge wvubo e é bee lo, e wvù nu ke fó ceyte bó.

⁴ Ben ekeè le Nyo' to baa bawce bonceen-daa ba bô to gee kebefe ke. Wvù to nu e shike bó e bó gen bvudvu bvù nge w e, lese bó yi boncaw e é bintuke bi jiime nen taytaytay e, fô bó nu enù egen ebuy diuu di nsaw e.

⁵ Wvù to baa ebawce ten won wvu fwele seke wvù to ciinsée joo e yi to mi won bonyii bô to maa lo wvù ke. Wvù to nu e bawce ke e é nu Noa' wvù to fewci le bonyii eceè nce wvu teyey é Nyo' ejise, noo bonyii bomew bosooshiy.

⁶ Wvù to nu e fiwse kelaante kè Sodom bô kè Gomola ton bô nguy e bí fiee bvuw, ge e finfin no nu diewe kenfews ke fiee fi nu ke ekooy bô bonyii bô maa lo Nyo' le.

⁷ Geenén, boyse Lot wvù to cee nce wvu teyey e shém looci ffuuke wvù bô nce nnyen wvù bonyii bô befe to kenke.

⁸ (Mwem mvù wee wvu teyey wvun to yene bvuu yuuke no wvù to cee é bó entelen to nu e ge e fitele fiew fi yuule no ton'yi ediuw ecii yi gee dibole di befe le.)

⁹ E mwem mvun to nu e kooy nonen, tu fi dunji le Tata kee keboyse bonyii bô yuuke wvù le can nge w e, bvuu kee ten keege bonyii bô cee nce wvù yaa nu ke wvu teyey yi nge w e, egen ebuy diuu di nsaw e.

¹⁰ Nge wvun nu e wvu bonyii bomew nu ke efey naa lo wvu wee tfuu. Boba bonyii nu bô koonke keebii ke e é nu fiee fi ye yibo yi ngyte shieele e é nu fi beete bô wee. E é bvuu nu bó bô joo wee wvù saake bonyii ekuse.

1:16 Mat 17:1-8 **1:19** Mben 119:105; Lum 1:2; 13:12; 1Bi 1:10-11 * **1:20** Kenee le, "Ke wee ntum Nyo' to nu e jeme fiee fi è nulo é wee ce kinyi kedvu bô bwew bvufee ke." **1:21** 2Tim 3:15-16 **2:1** Jut 4-13 **2:1** Mat 7:15 **2:3** 1Tim 6:5 **2:4** Jut 6 **2:5** 3:6; 1Bi 3:20 **2:6** Ken 19:24-25; Luk 17:29; Jut 7 **2:7** Ken 19:1-16 **2:9** Job 4:7; 1Kol 10:13; Mwm 3:10 **2:10** Jut 7-8

Nyo' nu ke elɛse bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e

Bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e ban ɲaake baay. Bó bensee ye baay, yaa fane naa lo keenan'yi biyoy bì kɛɲke mvungay fele bó kɛ.

¹¹ Naa kɛ bonceendaa bo Nyo' le bò kɛɲke mvungay bvuu tɛmyi fele bó yaa ke mom nan biyoy bin fwe dvu Tata kɛ. *

¹² Geenɛn bonyii ban gee mwɛɛm ɛ è nu mvù ɛlɛmɛ kebole gomte diɛwɛ nyám yi ɲkpwaante yí kɛ no gee mwɛɛm sɛ yí kp-wawci lo, ɛ yí nu kɛ lɛ bonyii ke ekooyɛ esɛɛyɛ lo le. Bonyii bodvu ban nu bò nan'yi mwɛɛm sɛ bó kee mvú ɲkuuɲ. Nyo' nu ke elɛse bó kɛ diɛwɛ nyám yi ɲkpwaante yin e,

¹³ É nlawma wvubo enu ɲgɛw wvù bó nu eyɛne nje ɲgɛw wvù bó se too dvú. Bó kɛ no kpwaake lɛ keediekene bvuu wukene kenduun e ɛmvunsheenɛn ɛntelɛɲ nu lo njon mvu fô bó le. Bó nu lo yile ê ben ɛntelɛɲ yiise ben. Seke ben ɛ bó diekene, ɛ bó no yuuke njon keelɛle ben bô gee dibole di kenshoose le.

¹⁴ Ejise ebo kɛ no nu kɛ ɛ è nu yo kenjan, yaa ffuule yí kebefɛ le kɛ. Bó kɛ no lɛwci bonyii bò wɛɛyi yí mbee le ɛ bô bó gee kebefɛ. Ken'yɛɛ ejise nu ɛ ley wase yí ɛlɛmɛ kebole. Bó nu ɛ jo wase lon!

¹⁵ Bó nu ɛ cinɛ wase je yi lɛɲ e ɛ jo ɛ è nu yi ɛcici. Bó nu ɛ jo ɛkalɛ ke Balaam wvù waa Bɛwu le wvù to nu ɛ bee keege fiɛ fi yaa nu kɛ lɛɲ nje wvú to koonke bigew e.

¹⁶ É kembɛɛbey wamɛn wvú yí fiɛ fi befe fin e. Kembɛɛbey kɛ kɛ no nu sɛ kí jemyi lo, ɛ kí jeme diɛwɛ wee wvu wum e, ci gee di kejewtɛ le di wee ntum Nyo' wvun to gee.

¹⁷ Boban bonyii bo n'yɛɛyi le nu diɛwɛ diuw joo wvù joo baa bvuu buyte fô le kɛ, bvuu nu diɛwɛ kekfu kɛ nu ɛ gbwe ɛkfun nffum ɛ fey ɛ tuu le. Nyo' nu ɛ seyse wase bvudvuu bvú ɲgɛw e ɛ bvú jiime nɛn tay-taytay, ɛ gɛɛ ê bó.

¹⁸ Bó kumte diuw wvu ɛcici baay sɛ kinyi ɲkuuɲ. Bó lɛwci bonyii bò bɛɛ buy kɛ lo ɛnte jo bonyii bò yaa kee kɛ fiɛ fi lɛɲ bô n'yɛɛyi

wvu lɛ è nulo é bó ekase egee mwɛɛm mvu nnyɛn e mvù ye yibo yí ɲɛyte shieele.

¹⁹ Bó jaa no jemyi ê bonyii lɛ kɛ bó kɛɲke keenu bonfaw bô fiɛɛ fimew e kɛ, geenɛn ɛ bó bodvu kebɛɛ bô jemyi bɛɛ naa bonfaw bo mwɛɛm mvù beete bô ye wee le. Bó nu bonfaw njefo é wee nya ɛkolɛ kew ê fiɛɛ tu wvú nu nfwɛ fiɛɛ fidvu.

²⁰ Ben ekeè lɛ é wee lewte wase mwɛɛm mvù beete bô wee yí won wvun e nje wvú kee wase Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù Mboyse wesebeene, ɛ kase ɛ gɛn ɛ ley mwɛɛm mvudvu le, mvú ɛ njim wvú ɛ no kɛɲke, é mwɛɛm efo yí ye le efey lo no mvú se shee nu fwele.

²¹ É wee ge nonɛn tu fí be jee lɛ fo mwɛɛn eyaw ekiɛɛ je nce wvu teyɛy kɛ, efey keekiɛɛ ebvuu ekase ecinɛ bonci bò yuule bò bó nu ɛ nya ê bonyii le.

²² Kfuu boba bonyii gee ɛ fiɛɛ fí nu ê ɲgan e mum nu keɛɛy lɛ, “Bwe kɛ suuke mwɛɛm kase bvuu tu fô die.” É wvumvu bvuu nu lɛ, “Bó kɛ cuke ɲkunyam ɛ wvú kase kɛ gɛn no binlene ê kencaa le.”

3

Diiu di Tata nu ke eto

¹ Nsáa yɛm shém, ɲwa' wvu keseen wvun nu wase wvu bokaɲ bofɛɛ wvù me nsan fô ben e. É bonɲwa' ban e bocii nu ɛ me nsan diɛwɛ ntamɛ le keenkamse ben é ben ekeɲke bonkpawɛɛ bo lɛɲ.

² Me ɲgomte lɛ ben ekumyí mwɛɛm mvù bonyii bo ntum Nyo' le bò yuule to jemyɛɛ lɛ mvú nu ke ekooy, ebvuu ekumyí tɛn mwɛɛm mvù boom bo ntum e bo Jisos e to jemyɛɛ ê ben lɛ Tata bô Mboyse nu ɛ gay lɛ ben egeè.

³ Fiɛ fi baay nu lɛ ben ekiɛɛ lɛ è nu ke edioo nu ɛdiuw yo fokemɛse le, é bonyii bo kensɛwse le enɛ ekɛw esɛwsee ben, gee mwɛɛm mvù nyam ye yibo gomte.

⁴ Bó nu ke esɛwsee ben duu lɛ, “Kɛ wvú to nu ɛ kaw lɛ wen nu ke ekase eto, wvú ɛ fiɛ keseen? Naa no bo'icee bɛsɛbeene to yuue kpwekɛn, mwɛɛm mvunciim leeme

2:11 Jut 9 * 2:11 Kɛnɛɛ lɛ, “... nan bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e kɛ.” 2:12 Jut 10 2:13 Jut 12 2:14 Mat 5:28; 2Tim 3:6 2:15 Ktɲ 22:7, 17; Jut 11 2:16 Ktɲ 22:28-31 2:17 Jut 13 2:19 Jon 8:34; Lum 6:16 2:20 1:11; Mat 12:45 2:21 Luk 12:47-48 2:22 Bɲgn 26:11 3:1 1Bi 1:1 3:2 Jut 17 3:3 Jut 18; 2Tim 3:1 3:4 Yeli 17:15; ɛsek 12:22; Mat 24:27, 48-51

ke bikaa le no mvú to shee nu ε kew fonkew no Nyo' to bomεε wonj."

⁵ Bó jemyi nonεn kee ke naa ntay se tune le Nyo' to jeme ke ε è nu diεw fwele ε εbule mum no nu. E wvú jeme ε nshε buy ê joo, ε wvú to ge nshε yidvu bô joo.

⁶ E wvú ke kase jeme ke ε è nu diεw, ε joo banj nshε yidvu yí yí to gee ε yí buy, mum lese mwεεm mvunciim.

⁷ E nu ke ten diεw yidvu yí wvú nu ε gee εbule ke keseen bô nshε, ε no cεyte nguy dvú. E wvú cεyte ε è nu diuu di wvú nu ke esaw bonyii bô maa lo wvú, elεse bó.

⁸ Geenεn nsáa yεm shém, fo ben edaayí le fô Tata le nu ε diuu dimwaanj nu ke lenlen diεwe bilum ntfuke le, ε bilum ntfuke nu ke lenlen diεwe diuu dimwaanj e ke.

⁹ Ke Tata guute lo ye no bonyii bomew kpwaake, keege no wvú to kawεε ke. Wvú kuule ε è nu shém bô ben. Wvú shieele le bonyii bocii ekumεn mvuntelem mvubole njefo ke wvú gomte le wee mvu ke ela ke.

¹⁰ Diuu di Tata nu ke ekase eto nu ke enu ke diεwe di coonj e. Ebvubwe nu ε εbule nu ke edvúm foweεwe emum ela, é nguy ebuñse mwεεm mvunciim mvú nu we, é nshε bô mwεεm mvú nu yí dvú le efie ebvuw.

¹¹ No nguy nu ke efiese mwεεm mvunciim ê yiyin je le, ben kpwaake le ben nulo ecee nce ε è nu wvu nεε? Ben kenke keecee nce ε è nu wvú yuule ε ben ε nya bikuu binεn ê Nyo',

¹² E no cεyte Diuu di Nyo' le din, momte keege le dí eyanşen eto. E nu diuu di nguy nu ke efiese εbule é kí efie, é mwεεm mvunciim mvú nu we ebuñ.

¹³ Geenεn, beene cεyte ε è nu εbule ke kefe bô nshε yi fiε yí Nyo' to kawεε, ε wvuwvun wonj nu wvú è nu ke enu ke nce wvu teyey fô maanj.

¹⁴ Nonεn nsáa yεm shém, no ben cεyte mwεεm mvun nεn, ben emomtè naa ntay keenu se nlom kenεε fiεε fimew fi befe ê Nyo' ejise, noo keenu yí kenlεεten e ben ε bo Nyo'.

¹⁵ Ben ekumyí le Tata wesebeene kuule shém nεn, nyaa ε è nu kefew ê bonyii le bó ke eboy. Fiεε fin nu ke fi waa bwee wesebeene

wvú Baul wvú nu fitele fisεεbeene to sanşε fô ben e bô bvufee bvú Nyo' nu ε nya ê wvú le.

¹⁶ E bonwa' bocii bô wvú sanj e nu ε wvú jemyi ke jó ekumε fiεε fin. Wvú saanjke mwεεm mvumew ε mvú temyi fô bonyii le keekiεε, nonεn ε bimaante bi bonyii le bô yaa kee ke fô bó leeme mum toysee kenyi ke mwεεm mvudvu le, ε è nu ke lenlen no bó toysee ten mvu ê mondvuum momew e ê Nwa' Nyo' le. Bó gee nonεn, tenje ε è nu ngεw yí bikuu bibole.

¹⁷ Nsáa yεm shém, no ben kee wase mwεεm mvun nεn, ben emum eyεnè fo bonyii bô maa lo Nyo' ban ke egufe ben bô gee dibole di befe é ben enε fô ben leeme wase ekase egbwe lo.

¹⁸ Geenεn, ben ekuù lo yí mbuwma wvú Tata wesebeene wvú Jisos Klistu wvú Mboyse wesebeene nu ε buw ben dvú, ebvuu ekeè wvú gεne lo fwe fwe. Mbense enù fô wvú le keseen noo sekecii se nka. Fí enù nonεn.

Nwa' wvu fwe wvu Jon Fiε fi nu ε Nwa' Jon wvu fwe wvun e

Nwa' wvu fwe wvun wvù Jon to sañεε fô bintaashε bi bonyii bo mbee le, kεñke bikuu bi mwεεm e bifεε. ε nu keeyvuwsε mvuntelem mvu bonyii bô wvù to sañεε fô bó le, le bó eceè yî kentaashε le bô bo Nyo' noo Waa we wvù Jisos Klistu bô keetefe bó, le bó eyenè fo bó ebii n'yεεyi wvu mbiay e. Wee wvù sañ ηwa' wvun nu ε looce ε ciise lo le, é wee cee εnte jo n'yu, wvù saa ebvuu egeè gee di εjiwε le kε. Wvù nu ε bvuu ε sañ tεn le Jisos Klistu to nu naa wee wvu wum, ε wee tfuu wvù nu ε lese fitele yî ye le ε no koonke Nyo', kεñke tεn keekoonke waabwee.

Bikuu bi mwεεm e ε Nwa' wvun e

1:1-4 Kenkεwε

1:5-2:29 Saaka wvu εkumε n'yu bô εjiwε

3:1-24 Boom bô ε nu bo Nyo' le bô bô ε nu bo dεwle le

4:1-6 Fiεε fi ε nu fi kecεεy e bô fi ε nu fi mbiay e

4:7-21 Ekumε kenkonεn

5:1-21 Fitele fi wee lese yî Klistu le soo lo fiεε ficii

Diεwyi nyaa nshii

¹ Fiεε fi bese sañke fin nu εkumε Diεw yî nyaa nshii yî to nu wase fonkεw. Diεw yî nyaa nshii yin nu ε bese to yuw mwεεm mvù yî to jemyi, yεn yî le bô εjise eyese, taa no yî nu, kum yî le bô can yese.

² Nshii wvun nu ε bó to dunce ε bese yεn wvù le, ε mum ε no jemyi εkumε wvù, fewci ε ben εkumε nshii wvù mεy lo wvun wvù to nu bô Ice, ε wvù ke dunce ε bese.

³ Fifiε fi bese to yεnεε bvuu yuw, nu fi fi bese fewci tεn ε ben wvu le ben ekenkε kentaashε beene. Kentaashε kesεse nu ke bee bo Nyo' Ice bô Waa we wvù Jisos Klistu le.

⁴ Bese ε mum ε no sañke fin wvu le njon wesebeene enu ε wvù ε yinεn.

Beene eceè εnte jo n'yu

⁵ Wvun nu saaka wvù bese to yuwεε ε wvù, ε mum ε no señe ε ben le, Nyo' nu n'yu ε kejiwε yaa nu naa lo yî ye le kε.

⁶ Nonεn, é beene duu le beene nu yî kentaashε le beene ε bó, geenεn kaa lεne ε ε nu ε kejiwε le, tu beene mbiayte lo, yaa cee bii kecεεy e kε.

⁷ Geenεn, é beene cee εnte jo n'yu no wvù wvù nu εnte jo n'yu, tu beene nu enù yî kentaashε le wee noo wee, ε εlεmε ke Jisos wvù Waa we le cuke beene ε beene yuule εnte jo bibefe bisεεbeene bicii.

⁸ ε beene duu le kε beene kεñke bibefe kε, tu beene lεle lo bikuu bisεεbeene, ε kecεεy yaa nu yî yese beene le kε.

⁹ Geenεn, é beene señe lo bibefe bisεεbeene ε wvù, no wvù nu wee wvù ké no leeme yî diεw ye le bvuu gee mwεεm lεñ, tu wvù nu elεεshε bibefe bisεεbeene ecukε beene, é beene eyuule yî gee disεεbeene le dicii di yaa nu kε teyey e.

¹⁰ ε beene duu le beene baa ge kebefε kε, tu beene joo wvù le wvù nu wee mbiay, ε diεw ye yaa kεñke bvudvuu yî yese beene le kε.

2

Jisos nu kεman kè lεεshi bibefe bisεεbeene

¹ Boom bem, me nsañke fiεε fin ε ben wvu le fo ben ke enε ege kebefε kε. Geenεn, é wee nεlo ε ge kebefε, tu beene kεñke wee wvù kule can ε Nyo' Ice fô beene le, ε wee wvun nu Jisos Klistu wvù nu wee wvu teyey.

² ε nu wvù kεman kè lεεshi bibefe bisεεbeene, ε kεman kin yaa nu kε fô bibefe bisεεbeene le maan kε, kí nu tεn fô bi bonyii bocii le yî won wvun e.

³ ε beene gεle bonci bo Nyo' le, é fifin emum edunji ntay le beene kee wvù.

⁴ Wee wvù duu le wen kee Nyo', geenεn yaa gεle bonci bew kε, nu wee mbiay, ε kecεεy yaa nu yî ye le kε.

⁵ Geenɛn, wee wvù gɛɛle njeme we nu wvuwe wvù nu keceey wee wvù koonke Nyo' gɛne mɛɛse. Fiɛɛ fì nulo edunɛ ntay é wee sɛ kiɛɛ lɛ wen nu ɛ taashɛ bô Nyo' nu fin fì lɛ:

⁶ Ɛ wee duu lɛ wen nu sekeci yî Nyo' le tu wvù kɛnke keceɛ kɛ lɛnɛn ɛ je yî Klistu to cee le.

Nci wvu fwɛ

⁷ Nsáa yɛm shém, kɛ nci wvù me ngomte keensan fô ben e nu nci wvu fwɛ kɛ. Ɛ nu nci wvu yvum wvù ben to kɛnke ɛ kɛw fonkɛw. Ɛ nci wvu yvum wvun nu saaka wvù ben to yuwɛɛ wase.

⁸ Geenɛn nci wvù me nsaankɛ ɛ ben nu kɛ nci wvu fwɛ. Kecɛy ke nci wvun e to nu ɛ dunɛ yî Klistu le, ɛ no dunɛ tɛn yî yene le. Nci wvudvu yen'yi fwɛ njefo kejiwɛ kaa wase gɛne, ɛ n'yuu wvu keceey ɛ kɛw wase ɛ no baa.

⁹ Ɛ wee duu lɛ wen nu ɛnte jo n'yuu bvuu bane waa bwee, tu wvù bɛɛ kɛ ɛnte jo kejiwɛ.

¹⁰ Wee wvù koonke waa bwee nu ɛ wvù nu sekeci ɛnte jo n'yuu ɛ fiɛɛ yaa nu yî ye le fì nulo ege é wvù elɛne baytene kɛ.

¹¹ Geenɛn, wee wvù bane waa bwee nu ɛ wvù nu ɛ kejiwɛ le lɛne jó yaa kee fô wvù gɛne kɛ, njefo kejiwɛ kedvu nu ɛ ge wase wvù ɛ fefe.

¹² Boom bem, me nsaankɛ fô ben e njefo bó nu ɛ lɛshɛ wase bibefɛ binɛn nje Klistu.

¹³ Bo'icɛm, me nsaankɛ fô ben e njefo ben kee wase wvù wvudvu wɛ wvù to nu fonkɛw. Cubonyii, me nsaankɛ fô ben e njefo ben nu ɛ so wase wee kebefɛ wɛ. Boom bem, me nsaankɛ fô ben e njefo ben kee Nyo' Ice.

¹⁴ Bo'icɛm, me nsaankɛ fô ben e njefo ben kee wase wvù wvudvu wvù to nu fonkɛw. Cubonyii, me nsaankɛ fô ben e njefo ben tɛmyi lo ɛ diɛw Nyo' nu sekeci yî yene le, ɛ ben ɛ so wase wee kebefɛ wɛ.

¹⁵ Me ɛ mum ɛ no nteete ben lɛ, fo ben ekoonkè won wvun kɛnɛ mweɛm mvu yî

won wvun e kɛ. Ɛ wee koonke won wvun, wvù saa ekoonke Nyo' Ice kɛ.

¹⁶ Ben ekeɛ lɛ mweɛm mvunciim ɛ won jan mvù nyam ye kɛnke shiee yî dɛvɛ le bô mvù ejisɛ taale koonke, noo mvù bonyii bensee ye yî dɛvɛ le yî nshii wvun e, yaa nu mvù nɛn'yi fô Nyo' Ice le kɛ. Ɛ nu mvu yî won wvun e.

¹⁷ Won wvun nu ke eka, é mweɛm mvu yî won wvun e mvù bonyii kɛnke shiee yî dɛvɛ le eka tɛn. Geenɛn, wee wvù gee ɛ è nu fiɛɛ fì Nyo' shieele nu ke emɛy enu dɛvɛ sekeci.

Bonyii bo bvuban e bo Klistu le

¹⁸ Boom bem, kefew kin nu wase ke fokemɛse. No ben to yuwɛɛ lɛ wee bvuban Klistu nu ke eto, nu ɛ naa keseen nu ɛ bonyii bo bvuban e bo Klistu le ɛ to wase nteen. Ɛ nɛɛ fiɛɛ fì ge beene ɛ mum ɛ kiɛɛ lɛ kin nu wase kefew ke fokemɛse.

¹⁹ Bonyii bodvu ban to buy ɛ beene ɛntɛnɛ, geenɛn kɛ bó to nu bonyii bosɛbeene kɛ. Ɛ bó to nu bonyii bosɛbeene, tu bó to bee emɛy enu beene ɛ bó. Nonɛn ɛ bó mum buy wvu lɛ fì edunɛ ɛndan lɛ kɛ bó nu bonyii bosɛbeene kɛ.

²⁰ Ben nu finɛn ɛ wvù wvù è nu Wvù wvù Yuule ɛ yefe * wase ben, ben ɛ no kee mweɛm mvu keceey.

²¹ Kɛ me nsaankɛ fô ben e ɛ è nu njefo ben maa keceey kɛ. Me nsaankɛ njefo ben kee keceey, ɛ ben kee tɛn lɛ kɛ è nulo é mbiay ebuy ɛnte jo keceey kɛ.

²² Wee mbiay nu wvù la? Kɛ è nu wvuwe wvù tune lɛ kɛ Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ le? Wee wvù tune Nyo' Ice bô Waa we nu wvuwe wvù nu wee bvuban Klistu.

²³ Kɛ wee wvù tune Wan kɛnke kentaashɛ bô Icee Wan wvudvu kɛ. Wee wvù jemyi bô diuw we lɛ wen nu ɛ bee Wan e, nu wvù kɛnke kentaashɛ bô Icee Wan tɛn.

²⁴ Ben egɛɛ fiɛɛ fì ben to yuwɛɛ fonkɛw é fì enu sekeci yî yene le. Ɛ ben gɛke fiɛɛ fì ben to yuwɛɛ fonkɛw fì ɛ no nu sekeci yî yene le, é ben tɛn emum enu sekeci yî Waa Nyo' bô Ice le.

2:6 Jon 13:15; 15:5 2:7 4:11; Jon 13:34 2:7 2:24; 3:11 2:8 Jon 1:9-10; 8:12; Lum 13:12 2:9 3:10; 15; 4:20
 2:10 Mben 119:165; Lum 14:13 2:11 Jon 12:35-36 2:12 Lem 4:12 2:13 1:1-2 2:15 Jem 4:4 2:16 Bngn
 27:20; Lum 13:14; Gal 5:19-21; Efe 2:3; Jem 4:16 2:17 Mat 7:21; 1Kol 7:31 2:18 4:3; Mat 7:15; 2Jon 7 2:19 Lem
 20:30 2:20 2:27 * 2:20 N'yefe wvun nu Keyoy ke Yuule kè bó nu ɛ nya é bó. 2:22 4:3; 2Jon 7 2:23 4:15; 5:1;
 Jon 5:23; 15:23; 2Jon 9 2:24 2:7 2:25 Jon 5:24

²⁵ Ε fiεε fi Klistu nu ε kaw beene dvú nu nshii wvù mεy lo.

²⁶ Me nsaanke mwεεm mvun fô ben e ε è nu ekumε bonyii bò gomte keelεεle ben.

²⁷ Geenεn n'yefe wvù ben to kenκεε ε Klistu nu sekecii yî yene le, ε ben yaa bvuu shieele lo wee mvu wvù ebvuu eyεyi ben κε. No n'yefe we wvun yεyi wase ben ekumε mwεεm mvunciim, ε n'yefe wvudvu nu wvu keceey, se ε nu wvu mbiay, ben emum enù sekecii yî Klistu le κε lenλεη no n'yefe wvun nu ε yεyi ben.

²⁸ Boom bem, ben emum emεy enù sekecii yî ye le wvu le seke wvú ε ke ε buyne, é beene ekenke fitele keeyen wvú le efey keeke enyiimen lo εnte jo ken'wuumen.

²⁹ Ε ben kee lo le wvú nu wee wvù gee mwεεm teyey, tu ben kenke keekeε ten le wee tfuu wvù gee fiεε fi teyey nu ε è nu mboo we.

3

Beene nu boom bo Nyo' le

¹ Ben etaa κε eyen kfuu kenkonen ke baay kè Nyo' Ice nu ε dunce fô beene le, ε ge le bó etenje beene le boom bo Nyo' le! Ε beene nu keceey boom bo Nyo' le. Fiεε fi bonyii bò è nu bo yî won wvun e baa kee beene nu njefo bó baa kee ten wvú wvù Nyo' κε.

² Nsáa yem shém, keseen nu ε beene nu wase boom bo Nyo' le, geenεn beene baa kee wase no beene nu ke enu κε. Fi beene kee nu κε le è nu ke enu seke Klistu ε buyne, é beene enu diewe wvú le, njefo beene nu ke eyen wvú le no wvú nu.

³ Fí ε mum ε no nu le, wee tfuu wvù taale fwe yî ye le nonen kenke keecuke ekole kew sekecii yuule no wvú yuule.

⁴ Wee tfuu wvù gee kebefε nu ε wvù ngoyte ε è nu nci Nyo', njefo kebefε nu nci ε wee ε ngoy.

⁵ Ben kee lo le Klistu to to keecake bibefε bi bonyii le. Ε κε wvú wvù Klistu to kenke kebefε κε.

⁶ Κε wee wvù nu yî Klistu le ké mεy no gee bibefε κε. Κε wee wvù mεy ε no gee bibefε ké no ε yen wase wvú le kenεε kee wvú κε.

⁷ Boom bem, fo wee elεε ben κε. Wee wvù gee fiεε teyey nu κε wase wee wvu teyey lenλεη no Klistu nu wee wvu teyey.

⁸ Wee wvù mεy ε no gee bibefε nu wee dεwle, njefo dεwle wvun to gee wase bibefε naa ε kew lo fonkew. Shiee wvù Waa Nyo' to toε to nu keefiwsε dilemme di dεwle wvun e.

⁹ Κε wee wvù è nu mboo Nyo' ké no gee kebefε κε, njefo fiεε fi è nu Nyo' ficii nu yî ye le sekecii, ε κε è nulo é wvú ebvuu egee kebefε κε, njefo wvú nu mboo Nyo'.

¹⁰ Fiεε fi nulo ege é beene eyεne bonyii bò è nu boom bo Nyo' le bô bò è nu bo dεwle le nu fin: Wee tfuu wvù nu se wvú gee mwεεm teyey kenεε wvù nu se wvú koonke waa bwee, yaa nu Waa Nyo' κε.

Beene ekonεnè

¹¹ Saaka wvù ben to yuweε ε kew fonkew nu κε wvun wvù le, beene ekonεnè.

¹² Fo beene enù diewe Kεεn e κε. Wvú to nu waa Satan wvù wee kebefε wε, ke mum nε yu waa bwee. Ε wvú to yu wvú nje la? Wvú to yu njefo diew gee to nu di befe, ε di waa bwee le nu di teyey.

¹³ Boom bo bwεεm e, fo ben ekenke nghaw le bonyii bò è nu bo yî won wvun e bane ben κε.

¹⁴ Beene kee lo le beene nu ε buy wase can kpwe le ε ley yî nshii le, njefo beene koonke boom bo bwee wesebeene le. Wee wvù nu se wvú koonke waa bwee bεε κε nu can kpwe le.

¹⁵ Ε è nu naa yεε wvù bane waa bwee, tu mwεten nu wee wvù yuwyi bonyii. Ε ben kee lo le κε wee wvù yuwyi bonyii kenke nshii wvù mεy lo yî ye le κε.

¹⁶ Fiεε fi nu ε dunce beene kenkonen ke kenkonen nu fin fi Klistu to γεε: Wvú to nu ε nya nshii we kpwe nje yese beene. Beene ten kenke keenya wesebeene nshii nje boom bo bwee wesebeene le.

¹⁷ E wee kenke mwεm mvu yî nshε le fεn, yεne ε waa bwee tane, ε fanε yaa eyene lo fitele fiew fô wvú le, tu kenkonen ke Nyo' le nu yî wvuwe wee le nεε le?

¹⁸ Boom bem, fo beene ekonènε ke fomvu fomvu kenεε yî njeme le ke. Beene ekonènε yî keceey e, dunçi yî gee le.

¹⁹ E nεε le fiεε fi nu ke ege é beene ekiεε le beene nu bonyii bò è nu bo keceey e, ebvuu ege é beene elεεse mvuntelem mvuseεbeene fwe dvu Nyo',

²⁰ naa seke la wvù mvuntelem mvuseεbeene mvudvu saake beene, njefo Nyo' kuuke fele mvuntelem mvuseεbeene, ε wvú kee fiεε ficii.

²¹ Nsáa yεm shém, é mvuntelem mvuseεbeene nu sε mvú saake beene, beene saa ekenke nfan mvu fwe dvu Nyo' ke.

²² E beene lεke naa la ê wvú, é wvú enya ê beene, njefo beene gεεle bonci bew gee fiεε fi ye ejεε wvú.

²³ E nci we nu wvun wvù le, beene elese fitele yî Waa we wvù Jisos Klistu le, ekonènε ke no wvú gay ê beene.

²⁴ Bonyii bocii bò gεεle bonci bew nu yî ye le sekeci ε wvú nu tεn yî bó le. Fiεε fi gee ε beene sε kee le beene nu yî ye le sekeci nu Keyoy ke Yuule kè wvú nu ε nya ê beene.

4

Wee wvù kenke Keyoy ke Nyo' le bó wvù yaa kenke ke

¹ Nsáa yεm shém, fo wee dioo duu le fiεε fi wen jemyi nε fô Keyoy ke Nyo' le, ε ben mum bee ke lo wvú le ke. Ben emom wvú eyen laa keyoy kedvu nu ke Nyo' le keceey ε. Me njemyi nεn njefo bonyii bò mbiayte le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le nu wase yî won wvun e nteen.

² Fiεε fi nulo ege é ben ekiεε keyoy kè è nu ke Nyo' le yî wee le nu fin: Wee tfuu wvù jemyi bó diuw we le Jisos Klistu to nu ε tu wee wvu wum to fokuse fεn, nu wvuwe wvù kenke Keyoy ke Nyo' le.

³ Wee tfuu wvù baa jemyi nonεn ekumε Jisos nu wvù kenke keyoy ε è yaa nu ke Nyo' le ke. Kekin keyoy nu ke wee bvuban Klistu le wvù ben to yuwεε wase le wvú nu ke eto le, ε keseen nu ε wvú ε to wase ê won jan.

⁴ Boom bem, ben nu bonyii bo Nyo' le, ε ben ε so wase bonyii bodvu. Ben so njefo wee wvù nu yî yene le fele wvù nu ê won jan.

⁵ Boba bonyii nu bo yî won wvun e. Nonεn mwεm mvù bó jemyi nu mvu yî won wvun e, ε bonyii bò è nu bo yî won wvun e yuuke bó le.

⁶ Beene nu fiεεbeene bonyii bo Nyo' le. Wee tfuu wvù kee Nyo' yuuke beene le, ε wvù yaa nu ke wee Nyo' yaa yuuke fiew beene le ke. Fifi nu fiεε fi gee ε beene sε kee keyoy kè è nu ke wee keceey e bó kè è nu ke wee mbiay e.

Nyo' nu Nyo' kenkonen

⁷ Nsáa yεm shém, beene ekonènε, njefo kenkonen nu fiεε fi Nyo' le. Wee wvù koonke wee mvu, nu mboo Nyo', ε wvú kee Nyo'.

⁸ Ke wee wvù nu sε wvú koonke wee mvu kee Nyo' ke. Fí nu nonεn njefo Nyo' nu Nyo' kenkonen.

⁹ Yin nu je yî Nyo' to dunceε kenkonen kew fô beene le jó: Wvú to nu ε tum Waa we wvù ε ka ke wvú yî won wvun e wvu le beene ke ekenke nshii fele yî ye le.

¹⁰ Fifi nu fiεε fi bó teje le kenkonen. E ke è nu le è to kon beene Nyo' ke. E to kon Nyo' beene, tum Waa we le wvú eto ege kewan fô bibefe bisεεbeene le.

¹¹ Nsáa yεm shém, no Nyo' to konεε beene ê yin je le nεn, beene tεn kenke keekonènε.

¹² Ke wee nu dvú wvù ke nu ε yuu wase yεn Nyo' le ke. E beene konene lo, é Nyo' enu sekeci yî yese beene le, ε kenkonen kew nu yî yese beene le gεne mεεse.

¹³ Beene kee le beene nu yî ye le sekeci ε wvú nu yî yese beene le, njefo wvú nu ε nya beene bó Keyoy kè è nu kew.

¹⁴ Bese to nu ε yεn ε mum ε no senje ê bonyii le Nyo' Ice to nu ε tum Waa we le wvù eto eboyse won wvun.

¹⁵ Ε è nu naa yεε wvù jeme bô diuw we le Jisos nu Waa Nyo', tu Nyo' nu yî mweten e sekecii ε wvù nu ten yî Nyo' le.

¹⁶ No fî nu nonen, beene ε mum ε kίεε, ε bee kenkonen kè Nyo' kenke fô beene le.

Nyo' nu Nyo' kenkonen, ε wee wvù cee yî kenkonen e sekecii, cee ε è nu yî Nyo' le, ε Nyo' ten cee yî ye le sekecii.

¹⁷ Fiεε fî dunji le kenkonen nu fô beene le ε kί ε yinjen nu fin fî le, kε beene kenke nfan ekumε diuu di nsaw wvu fokemese le kε. Ε beene yaa kenke kε nfan njefo beene cee yî won wvun e diewe Klistu le.

¹⁸ Kε nfan ké no nu ente jo kenkonen kε. Kenkonen kè nu ε leynen ε gen ε mεse ké no bvuisse lo nfan, njefo nfan kenke fiεε keege ε è nu bô ηgew wvù è nulo é bó enya ê wee. Kε wee wvù kenke nfan nu ε ley wase ente jo kenkonen ε gen ε mεse kε.

¹⁹ Beene konene njefo è to yaw Nyo' no koonke beene.

²⁰ Ε wee duu le wen koonke Nyo', geenen bvuu bane waa bwee, tu wvù nu wee mbiay, njefo é wee nu se wvù koonke waa bwee wvù wvù yene wvù le, wvù saa ke ekoonke Nyo' wvù wvù nu se wvù yene wvù le kε.

²¹ Nci wvù beene to kenkeε ê Klistu nu wvun wvù le, wee wvù koonke Nyo' kenke keekoonkè waa bwee ten.

5

Wee wvù soo won wvun nu wvù nu ε bee Jisos e

¹ Wee tfuu wvù nu ε bee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu ε wvù nu waa Nyo', ε wee tfuu wvù koonke wee, nu ε wvù koonke ten mboo mweten.

² Fiεε fî gee ε beene se kee le beene koonke boom bo Nyo' le nu seke beene koonke Nyo' gee fiεε fî nci we gayte.

³ Ben ekeè le keekoonke Nyo' nu keegeεle bonci bew, ε bonci bew yaa nu bvujite kε,

⁴ njefo wee tfuu wvù è nu mboo Nyo' nu ε wvù soo lo won wvun. Ε fiεε fî soo won wvun nu mbee wesebeene.

⁵ Wee wvù soo won wvun nu wvù la? Kε è nu wvuwe wvù nu ε bee le Jisos nu Waa Nyo' le?

Mwεεm mvù leeme jim nsaw Jisos

⁶ Jisos Klistu to nu ε to yî won wvun e, fey yî joo bô yî ελεμε le. Kε wvù to fey kε ε è nu yî joo le maan kε. Wvù to fey yî joo le bô yî ελεμε le. Ε Keyoy ke Yuule leeme jim nsaw fiεε fin njefo Keyoy jemyi keceey.

⁷ Mwεεm nu dvù mvuntentem mvù leeme jim nsaw wvudvu.

⁸ Ε mwεεm mvun nu Keyoy ke Yuule, joo noo ελεμε. Ε mwεεm mvù mvuntentem mvun nu yî fiεε le fimwaan. *

⁹ Beene ké no beje fiεε fî è jemyi wee wvu wum ê beene. Geenεn, fiεε fî è jemyi Nyo' nu ε fî jite fele fî wee wvu wum e. Ben ekeè le fifin nu fiεε fî è jemyi Nyo' ê beene, leeme jim nsaw wvu Waa we.

¹⁰ Wee wvù nu ε bee Waa Nyo' le nu ε wvù kenke fiεε fî Nyo' jeme fin yî ye le. Wee wvù baa bee Nyo' le nu ε wvù gee ε Nyo' nu wee mbiay, njefo wvù baa bee fiεε fî è jeme Nyo' ê beene ekumε Waa we le kε.

¹¹ Njeme Nyo' wvun nu le Nyo' nu ε nya beene bô nshii wvù mεy lo, ε nshii wvun nen'yi yî Waa we le.

¹² Wee wvù kenke Waa Nyo' yî ye le kenke nshii wvudvu, ε wee wvù baa kenke Waa Nyo' yî ye le yaa kenke nshii wvudvu kε.

Bonyii bô kenke wase nshii wvù mεy lo

¹³ Me nsaanke mwεεm mvun ê ben bô nu ε bee Waa Nyo' le, wvu le ben ekiεε le ben kenke wase nshii wvù mεy lo.

¹⁴ Kε beene yaa kenke nfan keebence egen fwe dvu Nyo' eleke fiεε ê wvù kε, njefo é beene leke fiεε ê wvù bii no wvù shieele, é wvù eyuw fiεε fî beene jemyi.

4:16 4:8-10; Jon 15:5 4:17 2:28; 4:12 4:20 2:9 4:21 4:11; Mat 22:34-40 5:1 1Bi 1:22-23 5:3 2:5; Dito 30:11; Mat 11:30 5:4 Jon 16:33 5:5 4:4; Lum 8:37 5:6 Jon 16:13; 19:34 5:7 Jon 5:36-37 * 5:8 Bonwa' bo boyvuum bomew kenke fibole bincim bin le, "Bonyii nu botete bô leeme jim nsaw wvudvu fowe. Ε bonyii ban nu Nyo' Ice bô Diεw noo Keyoy ke Yuule. Ε bonyii bo botete ban nu yî fiεε le fimwaan. 8 Ε mwεεm nu dvù mvuntentem mvù leeme jim nsaw wvudvu yî nshε le. Mwεεm mvun nu Keyoy ke Yuule, joo noo ελεμε. Ε mwεεm mvù mvuntenten mvun nu yî fiεε le fimwaan." 5:10 Lum 8:16; Gal 4:6 5:11 Jon 3:16-18 5:12 Jon 3:36; 5:24 5:13 Jon 20:31 5:14 Jon 15:16

¹⁵ Ɛ beene kee le wvú yuuke fiεε fi beene jemyi seke beene leke naa la ê wvú, é beene emum ekeè ten le beene nu ε keηke wase fiεε fi beene leke ê wvú.

¹⁶ Ɛ wee yen ε waa bwee gee kebefε kè yaa nulo ege é wvú ekpwe lo ke, é wvú leke le Nyo' enya nshii ê wvú. Fifi nu fô wee wvú kebefε kew yaa nulo ege é wvú ekpwe lo ke. Kebefε kemew nu dvú kè nulo ege é wee ekpwe lo. Ke me ηgayte le wee ebunleè fô wvuwε wee le ke.

¹⁷ Gee di befe dicii nu kebefε, geenεn ε kebefε kemew nu dvú kè yaa nulo ege é wee ekpwe lo ke.

¹⁸ Beene kee lo le ke wee wvú è nu mboo Nyo' nulo ebvuu emεy egee bibefε ke, njefo Waa Nyo' cεycεyi wvú, ε ke wee kebefε we nulo ebvuu ekum wvú le ke.

¹⁹ Beene kee lo ten le beene nu bonyii bo Nyo' le, ε bonyii bò è nu bo yî won wvun e bocii nu can wee kebefε we le.

²⁰ Beene kee le Waa Nyo' nu ε to wase ε yene bvufee bvusεεbeene keekiεε wvú wvú Nyo' wvu keceεy. Ɛ beene nu yî ye le wvú è nu keceεy njefo beene nu yî Waa we wvú Jisos Klistu le. Ɛ nu wvú wvú Nyo' wvu keceεy ε nshii wvú mεy lo nu can ye le.

²¹ Boom bem, ben eyεnè ekumε mvunyo' mvu εcici.

Nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvu Jon Fiɛɛ fi nu ê Nwa' Jon wvu bokaŋ bofɛɛ wvun e

Jon to saŋ ŋwa' we wvu bokaŋ bofɛɛ wvun, teŋe ekolɛ kew lɛ, “Cee ekolɛ ke kentaashɛ ke bonyii bo mbee le (1:1).” Wvú to saŋ fô kpwoon mvu le wvú Nyo' nu ɛ caw bô boom bew e. Kpwoon wvun nelo enu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kemew, ɛ boom bew ban nu bonyii bo kentaashɛ kedvu le. Fiɛɛ fi wvú to saŋɛɛ ê ŋwa' wvun e, nu kɛ nɛn kfuy. Wvú to saŋ keeleke lɛ bó ekonɛnɛ, bvuu tefe bó lɛ bó eyɛnɛ ekumɛ bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Nwa' wvun e

1-3 Keŋkɛwɛɛ

4-6 Keŋkoŋɛn nu ekolɛ ke fiɛɛ ficii le

7-11 Ntefe keeyɛne ekumɛ n'yɛɛyi wvu mbiay

12-13 Kemɛɛ

¹ ɛ nu me wvú cee ekolɛ kentaashɛ ke bonyii bo mbee le. Me nsaanke ŋwa' wvun fô wo le kpwoon wvú Nyo' nu ɛ caw noo fô boom buw e. Me ŋkoŋke ben yî keɛɛy e. ɛ kɛ è mɛy kɛ me maan wvú koŋke ben kɛ. Bonyii bocii bô kee keɛɛy koŋke tɛn ben.

² Bese koŋke ben nje keɛɛy kè nu yî yese beene le, ɛ kí nu ke emɛy nu kɛ yî yese beene le sekeɛi.

³ Mbuwma Nyo' bô shen noo nyɛkeey wvú nɛn'yi fô Nyo' Ice bô fô Jisos Klistu wvú Waa Nyo' Ice le nu enu yî yese beene le no beene nu yî keɛɛy e bô yî keŋkoŋɛn e.

Ben enù yî keɛɛy e noo yî keŋkoŋɛn e

⁴ Me nlanlanɛ baay no me nu ɛ n'yɛn ɛ boom buw bomew bii keɛɛy e kɛ no Nyo' Ice to gayɛɛ lɛ beene egeè.

⁵ Yî keseen e bwee bonyii, me nlɛke lo wo ŋgayte lɛ beene ekonɛnɛ. Kɛ fin nu nci mvu wvu fwɛ ɛ me nsaanke fô wo le kɛ. ɛ nu kɛ nci wvú beene to keŋke wase ɛ kɛw fonkɛw.

⁶ Keŋkoŋɛn nu fin fi lɛ beene ebii nci we le. ɛ nci wvudvu nu wvun wvú ben to

yuwɛɛ wase ɛ è bɛɛ fonkɛw lɛ ben eceè yî keŋkoŋɛn e.

⁷ Bonyii bo mbiay e nteen nu wase ê won, ɛ è nu bonyii bô yaa tomte lɛ Jisos Klistu to nu ɛ tu wee wvu wum to fokuse fɛn kɛ. Boba bonyii nu bo wee mbiay e wvú nu tɛn wee bvuban Klistu.

⁸ Ben eyɛnɛ bô bikuu binɛn fo ben ke enɛ elase fiɛɛ fi ben nu ɛ lem wase. Ben emomtè ɛ è nu keeke ekeŋkɛ nlawma wene tfuu.

⁹ Wee tfuu wvú daanke gɛne fwe yaa leeme kɛ yî n'yɛɛyi wvu Klistu le, nu ɛ wvú yaa bvuu keŋke Nyo' yî ye le kɛ. ɛ wee wvú leeme sekeɛi yî n'yɛɛyi wvu Klistu le, nu ɛ wvú keŋke Nyo' Ice bô Wan yî ye le.

¹⁰ ɛ wee to fô ben e ɛ fanɛ yaa eto ɛ è nu bô wvu wvun n'yɛɛyi, fo ben efiisɛn wvú ê ben yew kɛnɛɛ egay lo wvú le kɛ.

¹¹ ɛ wee gay wvú le, tu wvú nu ɛ taasɛ wase bô wvú yî lemme diw di befe le.

Njeme wvu fokemɛɛ

¹² Me ŋkeŋke naa mwɛɛm nteen keensan ê ben, geenɛn ɛ me n'yaa nu ensan lo ê ŋwa' le kɛ. Me n'yɛne lɛ me nu ŋke ento en'yɛn lo ben e é beene ejemyi ɛ wee yɛne wee le ê jise, wvu lɛ beene emɛɛɛ eyuw njoŋ.

¹³ Boom bo waa bwoo wvú Nyo' nu ɛ caw tɛn e, gayte wo le.

Nwa' wvu bokaŋ botɛte wvu Jon Fiɛɛ fi nu ê Nwa' Jon wvu bokaŋ botɛte wvun e

Jon wvù tenje ɛkolɛ kew lɛ cee ɛkolɛ ke kentaashɛ ke bonyii bo mbee le, to saŋ nwa' we wvu bokaŋ botɛte wvun fô wee mvu wvu fwe ê kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ɛ diee nu Gayus. Wvù nu ɛ saŋ ɛ bense Gayus yî nfi wvù wvù nyaa ê bonyii bo mbee le. Wvù nu ɛ tefe tɛn Gayus lɛ wvù eyenè ɛkumɛ wee mvu wvù bó to tenje lɛ Diotefɛs njefo wvù to tune keeyuw diɛw ye le.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Nwa' wvun e

1-4 Keŋkɛwɛɛ

5-8 ɛ Jon bense Gayus

9-10 ɛ Jon lom gee di Diotefɛs e

11-12 ɛ Jon bense gee di Demitiyus e

13-15 Kemɛse

¹ ɛ nu me wvù cee ɛkolɛ kentaashɛ ke bonyii bo mbee le. Me nsaanke nwa' wvun fô wo le Gayus wvù nsaa yɛm shém. Me nkoonke naa wo yî kecɛɛy e.

ɛ Jon bense Gayus

² Nsaa yɛm shém, me mbunlee lɛ mwɛɛm mvunciim egene ntay ê keba kuw e, ɛ wo tɛmyi yî nyam ye le kɛ no me nkeɛ lɛ wo tɛmyi ê keyoy e.

³ Me nto nu ɛ n'yuw njon baay no boom bo bwee wesebeene le bomew to fɛsɛɛ jan see ɛkumɛ no wo leeme yî kecɛɛy e bô fitele fiuw ficii. ɛ è nu naa kecɛɛy lɛ wo bii kecɛɛy e.

⁴ Kɛ fiɛɛ fimew bvuu nu dvù fi nulo ege é me en'yuuke njon nfele keen'yuuke lɛ boom bobem bii kecɛɛy e kɛ.

⁵ Nsaa yɛm shém, lemme di wo lemte fô boom bo bwee wesebeene le, ɛfey mvunciim fô bò nu botolo le, nu ɛ wo lemte naa lɛ.

⁶ Bó to nu ɛ see ê kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke jan ɛkumɛ keŋkonɛn kuw. ɛ momtè kɛ fici boba bonyii ê je yî Nyo' shieele le nonɛn yî lene dibole.

⁷ ɛ keè lɛ bó buy ɛkfun ɛ è nu nje diee di Klistu le, ɛ bó baa etaale nfi mvu ê bonyii bò yaa nu bo Nyo' le kɛ.

⁸ Nonɛn, beene keŋke keetomtè boba bonyii, wvu lɛ beene ɛ bó enù bonyii bò lemte yî fiɛɛ le fimwaan ɛkumɛ kecɛɛy.

ɛkumɛ Diotefɛs bô Demitiyus

⁹ Me nto nu ɛ nsan fiɛɛ fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kenɛn e, geenɛn ɛ Diotefɛs wvù koonke keelewse ɛkolɛ kew fwe, faŋe yaa eyuw wee wvù è nu me le kɛ.

¹⁰ Nonɛn, me nu nke endioo ɛ nto, é me enjike fiɛɛ fi wvù gee fin fokuse, no wvù ghane kunsene mvunjkunsɛn, jemyi díɛw yî befe ɛkumɛ me. No wvù gee nonɛn, wvù baa cim ffuu bô fifiɛ kɛ. Wvù tune tɛn keefiisene boom bo bwee wesebeene le, tune tɛn fo bonyii bò gomte keefiisene bó efiisenè. ɛ bó dioo gomte keefiisɛn, é wvù mum kuŋ lo bó ê kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ɛnte.

¹¹ Nsaa yɛm shém, fo wo ebenenè fiɛɛ fi befe kɛ. ɛ benenè ɛ è nu fi jee. Wee wvù gee fiɛɛ fi jee nu wee Nyo', ɛ wvù gee fi befe nu ɛ wvù baa kee wase Nyo' kɛ.

¹² Demitiyus nu fiew wee ɛ bonyii bocii jemyi mwɛɛm mvù jee ɛkumɛ wvù, ɛ keŋge kew kè jee jemyi tɛn ɛkumɛ wvù. Bese tɛn jemyi ɛkumɛ wvù. ɛ wo kee lo lɛ fiɛɛ fi bese jemyi ɛkumɛ wvù nu kecɛɛy.

Ngayma

¹³ Me mbɛɛ keŋke mwɛɛm nteen keen-saŋ ê wo, geenɛn kɛ me nkoonke keensaŋ lo bô ɛte ke nwa' le kɛ.

¹⁴ Me n'yene lɛ è shɛke caan é me ento en'yɛn lo wo le, é bee wo ejemyi ɛ wee yɛne wee le ê jise.

¹⁵ Nyɛkeey enù fô wo le. Nsáa yesebeewo gayte wo le. Gayɛ nsáa yesebeewo le yicii wee mwaan mwaan bó le, enya ê me.

N'wa' wvu Jut

Fiεε fi nu ê N'wa' Jut wvun e

Jut to san n'wa' wvun keetefe bonyii le bó eyenè ekumε bonyii bò to duu le bó nu bonyii bo mbee le mum læle bonyii bò n'yεεyi wvu mbiay. Kε n'wa' Jut wvun defe kε. Wvú nu ε san mwεεm mvumew ε mvú nu læɲlɛɲ kε diεwε mvú nu ê n'wa' Bitá wvu bokaɲ bofεε le. Wvú san keetefe bonyii bò wvú san fô bó le le bó ediuù keetomte mbee wvú bó to nyaε ê bonyii bò è nu bo Nyo' le, le mbee wvun nu fiεε ε bó to nya wase lo kan mwaan ε wvumvu yaa bæε kε.

Bikuu bi mwεεm e ê n'wa' wvun e

1-2 Kenkewce

3-16 Kenge, bô n'yεεyi, noo ngew bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e

17-23 Ntefe wvú le bonyii eleemè yî mbee wvubole

24-25 Bunle mbense

¹ E nu me wvú Jut wee lemme Jisos Klistu, ε me nu waa bwee jem. Me nsaanke n'wa' wvun fô bonyii bò Nyo' Icee wesebeene nu ε tee, ε bó cee yî kenkonɛn kew e, ε wvú ε gee bó can Jisos Klistu le.

² Nyo' ebvuu ecam shen fô ben e naa ntay, ebvuu ege é mvuntelem mvunen elεetene, é kenkonɛn kew fô ben e ebvuu eduu egen fwe.

Bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e

³ Nsáa yem shém, me nse nkpawaci naa baay le me nu ensaɲ fô ben e ekumε mboyma wvú beene bocii nu ε kenke wase, ε ne ε n'yen le fí nu shiee le baay keensaɲ enlekε ben le ben ediuù keetomte mbee wvú bó to nyaε ê beene bò è nu bonyii bo Nyo' le. E nu fiεε ε bó to nya wa lo ê beene kan mwaan ε fimew yaa bæε kε.

⁴ Me njemyi nen njefo bonyii bomew nu ε weentεn wase ε ley ê ben ente, ε è nu bò bó to jemyεε wase ekumε bó ε è bæε lo le Nyo' nu ε

gee wase ngew wvubo. Boban nu bonyii bò maa lo Nyo', bò joo mbuwma Nyo' tfuuse ε è tuu fiεε fi bó ebεεle ekuse jodvu gee nnyen, bvuu maa lo Cee Ekole wesebeene wvú Tata Jisos Klistu wvú è mey kε wvú.

⁵ Keseen me ngomte keembvuu enkume ben ekumε mwεεm mvumew ε ben kee kε naa wase mvú ntay. Tata to nu ε bvuse bonyii bo Israel won wvú Ijiw e, ε bó boy yî ngew e, geenεn ε wvú ke kase kε læse bonyii bò to baa lese fitele yî ye le kε.

⁶ E è nu kε no bonceendaa bew bò to baa leeme fô wvú to gekεε bó, cinε bvudvuu bvubole bvú læɲ bvú nce le, nu ε wvú ε lese boba yî boncaw bò mey lo le, fô bvudvuu bvú jiime nen taytaytay e, fô bó nu enu egen ebuy diuu di baay di è nu di nsaw e.

⁷ E è bvuu nu kε læɲlɛɲ no wvú to tonεε kelaante kε Sodom bó kε Gomola bó nguy wvú mey lo, noo bilaante bì to nu mbew bí le, bì to cee ten nce nnyen kenjaɲ, ε bokεne bó bolemsε joo ten ye yibo gee dvú ε è yaa nu ê je yî Nyo' to bomεε le wee egee le kε. Fiεε fin nu kenfewsεn ke fiεε fi nu ke ekooy bó bonyii bò cee kfuw wvuwvun nce le.

⁸ Naa no fí nu nonεn, bonyii ban ε jo kε ε è nu gee didvu. Bó beete bó ye yibo, tune wee wvú saake bó, nan'yi biyoy bì kenke mvungay fele bó. Bó gee nonεn duu le è nu njefo bó yene mwεεm e ê bifile le.

⁹ Seke Maykel wvú nu ekole ke bonceendaa bo Nyo' le to waale εwe jo gvune di Muses e, ε bó dεwle taanke gvune didvu, wvú to baa cim bvuse diεw yî befe ejeme ê dεwle kε, ε wvú tfuse kε ê wvú le, “E nu esaw Tata wo.”

¹⁰ Bonyii ban ε no nan'yi lo mwεεm mvunciim mvú bó baa kee no mvú nu kε. Bó gee mwεεm ε è nu mvú elεmε kebole gomte diεwε nyám yî nkpwaante le. E nu mwεεm mvudvu mvun mvú beete bó bó.

¹¹ Ngew wvu baay nu fô bó le. Bó nu ε jo gee ε è nu di Kεεn e. Bó nu ε ne wase ε no gee mwεεm mvú befe nje bigew diεwε Balaam e. Bó temyi bikuu kε læɲlɛɲ diεwε no Koola to temyi. Bó nu ke ekpweken kε no Koola to kpweε.

1:1 Mat 13:55; Mak 6:3 1:2 2Bi 1:2 1:3 1Tim 1:18 1:4 2Bi 2:1-22 1:4 Gal 5:13; 2Bi 2:1 1:5 Ksm 12:51; Ktj 14:29-30; 1Kol 10:5; 2Bi 1:12-13 1:6 1Bi 3:19-20; 2Bi 2:4 1:7 Kenj 19:1-24; 2Bi 2:6 1:8 2Bi 2:10 1:9 Dito 34:6; Saka 3:2; 2Bi 2:11; Mwem 12:7 1:10 2Bi 2:12 1:11 Kenj 4:3-8; 1Jon 3:12; Ktj 22:7, 17; 1Bi 2:15; Ktj 16:1-34
1:12 2Bi 2:13, 17 * 1:12 Bó to ké jo ten ntaashe seke nkaw wvun.

¹² Boban bonyii nu lo yile ê ben entelɛɲ seke ben diee ɲkaw kenkonɛn kenɛn. * Bó ké no gee diɛwɛ bwé le kefew ke mwɛɛm mvudien mvun e, ɛ wee taale kɛ ɛ è nu ɛkolɛ kew yaa wuumene kɛ. Bó nu diɛwɛ kembɛw fò kí ɛ suu sɛ kí enya jan e, fwefwe ɛ kase ɛ tawse kí. Bó nu tɛn diɛwɛ bite bì ké ce gɛn buy naa seke mondvuum kaa ɛ bí baa eyum mvuntam kɛ le. Bó nu diɛwɛ bite bì bó nu ɛ mvuwɛyɛ le. Bó nu ɛ kpwe wase ɛ bvuu ɛ kpwe.

¹³ Bó nu diɛwɛ joo yì baay yì nffum fɛɛte bensee we le, ɛ gee dibole di kenshoose le nu diɛwɛ diffuw dī nffum fɛɛte bensee we yì joo le. Bó nu diɛwɛ jón yì waysene lo ncɛwncɛw e. Nyo' nu ɛ seyse wase bvudvuu bvɛ ɲgɛw e ɛ bvú jiiɛ nɛn taytaytay sekeci, ɛ gɛɛ ê bó.

¹⁴ ɛnok wvù ɛɲgokɛ kew to nu ke bisoosh-wiy ɛ kɛw yì Adam e, to nu ɛ yuu jeme diɛwɛ wee ntum Nyo' le ɛkumɛ bonyii ban gayte lɛ, “Ben etaa eyɛn, Tata nu ke eto bô ɲgoo bonceendaa bew bô yuule ɛ bó nu bontfuke le,

¹⁵ keesaw wee tfuu. Wvú nu ke eto edunɛɛ gee dī befe dicii dī bonyii bocii bô yaa kee kɛ Nyo' se gee no bó maa lo wvú noo mwɛɛm mvunciim mvù befe mvù bó se ké no jemýi ɛkumɛ Nyo'.”

¹⁶ Boban bonyii nu bô ké no diomene kɛ lo sekeci, gomte diuw, bii kɛ ɛ è nu fiɛɛ fi ye yibo yì ɲɛyɛ shieele le, seɲɛ ye yì ɛcici, lɛɛle bonyii bô díɛw yì yeke keekɛɲke mwɛɛm mvù bó shieele.

Ntefe ɛkumɛ mwɛɛm mvù nu ke ekooy

¹⁷ Geenɛn nsáa yɛm shém, ben ekume mwɛɛm mvù boom bo ntum e bo Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to jemýɛɛ ê ben lɛ mvú nu ke ekooy.

¹⁸ Bó to nu ɛ jeme ê ben lɛ, “ɛ nu ke edioo enu ɛdiuw yo fokemɛse le, é bonyii ebuynɛn esɛwsee ben. Bó nu ke enu bonyii bô maa lo Nyo', gee ɛ è nu mwɛɛm mvù ye yibo yì ɲɛyɛ shieele.”

¹⁹ Boban bonyii nu bô too bô kenɲawsɛn ê bonyii entelɛɲ, bii ɛ è nu mwɛɛm mvu yì

nshɛ le, yaa kenɲke Keyoy ke Nyo' le yì bó le kɛ.

²⁰ Geenɛn nsáa yɛm shém, ben eyoo bikuu binɛn eleemè kɛ ɛ è nu yì mbee wene wvù nu naa wvù yuule le, ebunleè sekeci ê mvunɲay mvu Keyoy ke Yuule le.

²¹ Ben emɛy kɛ enù yì kenkonɛn kè ke Nyo' le, ecɛyɛ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù nu ke ecam shen, ege é ben eley nshii wvù mɛy lo le.

²² Ben ecamtè shen fô bonyii bô bɛɛ yì kemaɲɛn e. †

²³ Ben ecuatè bonyii bô nu ɲguy e bvuuɛ, boyseè bó. Ben ecamtè shen fô bomew bonyii le, geenɛn dioo camte no yɛne. Ben ebanè naa noo ndvú yibo yì bó nu ɛ yiise wase bô nce wvù befe.

Bunle Mbense

²⁴ Mbense enù fô Nyo' le! ɛ nu wvú wvù nulo ecɛyɛ ben fô ben ke egbwe. Wvú nu ke eɲɛn bô ben fwe dvu bvukukɛ bwew ɛ ben nu sɛ nlom nu bô nlanlan.

²⁵ Beene enyaà mbense ê Nyo' wvù Mboyse wesebeene wvù è mɛy kɛ wvú, fele yì Jisos Klistu wvù Tata wesebeene le. Bvukukɛ bô mvunɲay noo sa' ekɛɲkè kɛ wvú wvù Nyo' ɛ kɛw no won to kɛwɛɛ bô keseen noo sekeci sɛ ɲka. Fí enù nonɛn.

1:13 Yɛsa 57:20; 2Bi 2:17 1:14 Mat 25:31; Ken 5:18, 21-24; Ibu 11:5 1:17 2Bi 3:2 1:18 2Bi 3:3; 2Tim 3:1; 3:2-6
 1:20 Kolo 2:7 1:22 1Tɛs 5:11 † 1:22 Bonwa' bo boyvuum bomew kenɲke kencim kin le, “Ben emomtè keegɛɛ ɛ bonyii bô bɛɛ yì kemaɲɛn e kumene.” 1:23 Saka 3:2 1:24 Fili 1:10; 1Tɛs 5:23 1:25 Lum 16:27

Nɔwa' Mwɛɛm mvù Jisos to dunɕɛɛ ê Jon Fiɛɛ fɪ nu ê Nɔwa' wvun e

Nɔwa' wvun nu ekumɛ mwɛɛm mvù Jisos Klistu to dunɕɛɛ ê Jon wvù waa we ntum. Jon to sanɔ ɔwa' wvun kefew kè bó to bvuseɛ wvù ɔen ɔɛɛ ê kendvuy kè Batmos e. Wvù to sanɔ fô bintaashɛ bi bonyii bo mbee le e bí to nu bisooshwiɔ. Wvù to díoo saanɔke, kɛw bô mwɛɛm mvù Jisos keɛɛ to dunɕɛɛ ê wvù le wvù esaɔ eciinse ê bintaashɛ bi bisooshwiɔ bidvu. Fiɛɛ fɪ bii fó nu ɔgoo mwɛɛm nteen mvù wvù to yene ê fiɛɛ díɛwɛ ɛfɪɛ le ekumɛ no Nyo' nu ke eboyse bonyii bô è nu bew, lese bô befe ɔɔw e.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Nɔwa' wvun e

1:1-8 Kenkɛwɕɛ

1:9-3:22 ɛfɪɛ ke fwe noo bonɔwa' bô ɔene fô bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiɔ e

4:1-8:1 Nɔwa' wvù bó to lacɛɛ mondvuum mosooshwiɔ bô kelay

8:2-11:19 Disoɔ di disooshwiɔ

12:1-13:18 Kenɔuum ke nyam yì fieesene nyam joo bô nyám yì bɛmte yifɪɛ

14:1-15:8 Bifɪɛ bimew jɛɛy jɛɛy

16:1-21 Bintee bisooshwiɔ bi shém Nyo' yì ffuuke le

17:1-20:10 ɛ bó lese Babilon bô nyam yì bɛmte noo bonyii bo ntum Nyo' le bo mbiay e bô dɛwle

20:11-15 Nsaw wvu fokemɛse

21:1-22:5 Wonɔ wvu we wvu fwɛ bô nshe yì fiɛ noo Jelusalem wvu fwɛ

22:6-21 Kemɛse

Kenkɛwɕɛ

¹ Nɔwa' wvun nu ekumɛ mwɛɛm mvù Nyo' to nyae ê Jisos Klistu le wvù edunɕɛ ê bonyii bew, le è nu mvù nu ke ekooyi nfew caan. ɛ Jisos Klistu mum tum nceendaa we fô wee we lemme wvù Jon e keege le bó ekiɛɛ mwɛɛm mvudvu.

² ɛ wvù mum sanɔ naa fiɛɛ ficii fɪ wvù to yeneɛ, fɪ è nu díɛw Nyo' yin bô mwɛɛm mvù Jisos Klistu to jemɔɛɛ ê wvù le.

³ Nɔnɔ wvu baay nu ke enu wvù wee wvù nu ke etaanɔke ntum Nyo' wvun. ɛ nɔnɔ wvu baay nu ke enu ten wvù bonyii bô nu ke eyuuke fiɛɛ fɪ bó sanɔ ê ɔwa' wvudvu wvun e ɔɛɛle, njefo kefew ke mwɛɛm mvudvu le nu wase nceencee.

ɛ Jon nya ɔɔayma ê bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiɔ

⁴ ɛ nu me wvù Jon, ɛ me nsaanɔke ɔwa' wvun fô bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiɔ bi nu ê biba bi wonɔ e bi ɛsia le. Mbuwma bô nyɛkeey enù fô ben e wvù nen'yi fô Nyo' le wvù è nu wvuwe wvù nu, ɛ wvù to nu wase, ɛ wvù nu ke eto. Mbuwma bô nyɛkeey wvun enù fô ben e wvù nen'yi ten fô biyoy bi bisooshwiɔ bi nu fwe dvu kawla we le,

⁵ noo fô Jisos Klistu wvù è nu ke wvù wvù ké no dunɕi fiɛɛ fɪ keɕɛɛy ekumɛ Nyo' ê bonyii le. ɛ to nu wvù wee wvu fwe keekase buy yì kpwe le. ɛ è nu wvù wvù saake bonfon bocii bo yì nshɛ le ɔen. Mbense enù fô wvù le. ɛ nu wvù wvù koonɔke beene, ɛ wvù to bvuse beene can kebefɛ keɕɛɛbeene le bô ɛɛmɛ kew.

⁶ Wvù nu ɛ ge beene ɛ no nu bonyii bo bvunfon e, ɛ ge beene ɛ no nu bocɛɛ ncese bo Nyo' wvù Ice le. Bvukukɛ bô mvunɔɔay mvunciim enù fô wvù le sekeɕii sɛ ɔka. Fɪ enù nonɛn.

⁷ Ben etaa eyɛn, Jisos too lo, ɛ wvù nu ke etoo ê kembɛw e. Bonyii bocii nu ke eyɛn wvù le naa noo bonyii bô to bonɛɛ wvù bô goo. Bitum bi yì nshɛ le bicii nu ke efuunɔke kpwe nje ye. ɛ nɛɛ no fɪ nu ke enu. Fɪ enù nonɛn.

⁸ Tata Nyo' gayte le è nu wen Alfa, ɛ è nu wen Omega. ɛ nu wvù wvù nu, ɛ è nu wvù wvù to nu wase, ɛ è nu wvù wvù nu ke eto. ɛ nu wvù Mvunɔɔay Mvunciim.

ɛ Jon yɛn Jisos e

⁹ ɛ nu me wvù Jon, waa bwee wene yì Jisos e, ɛ beene bocii yene ɔɔw nje ye, nu è bvunfon bwew ɛnte, kuule shém yì mwɛɛm mvunciim e. Me nto nu ê kendvuy

kè Batmos e ε bó to bvuse lo me nje diεw Nyo' yì me nto nfewci mbvuu nsenje ekume Jisos.

¹⁰ Ε è ke no nu diuu di Tata le, ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ε me ne n'yuw ε diεw jemyi ê me ejim foweεwe diεwe soη e.

¹¹ Yí to jemyi gayte le, “Saηε mwεεm mvù wo yene mvun ê ηwa' le eciinse ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwi y bi nu ê bilaante bi Efesus, Similna, Begamum, Tayatila, Saldis bô Filadelfia noo Lawdesia le.”

¹² Ε me mum no mbanse ye keen'yen wee wvù jemyi ê me le. Ε me ndioo mbanke, n'yen mwεεm mvù bó tomyi bin'yee yì dvù le mvusooshwi y ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

¹³ Ε wee mvu nu entelen jo mwεεm mvù bó tomyi bin'yee yì dvù le mvudvu diεwe wee wvù diee nu Waawee le, ε wvù ε tfume kekum ε kí defe, ε waw η'waw yì gvuw e ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

¹⁴ Yvuw ye ekole to baa diεwe ndaw wvù baa nen bvuuu le, ε ejise eye beenci diεwe leme di ηguy e.

¹⁵ Bikaa biew to nu lemeleme diεwe ketwaa kè yeεle kè bó ton ê lam, ε diεw ye dvùmte diεwe joo yì gbwee le.

¹⁶ Wvù to kenke jón yisooshwi y ε εbo kew ke εcey e, ε nyo yì koole biba bicii buyte emvu jo wvù, ε bvushiw bwew baa diεwe diuu seke dí keyte lo le.

¹⁷ No me n'yeneε wvù le, mum ηgbwe ê wvù ejise no nu diεwe kenkpwe ke wee le. Ε wvù gee εbo kew ke εcey yì yem e gay le, “Fo wo efanè ke. Ε nu me Fwe, ε è nu me Ejime.

¹⁸ Ε nu me wvù nu dvù. Me nto nu ε ηkpwe, geenen taa eyen, me nu ε ηkase ε no nu dvù, ε me nu ηke enu dvù sekeci. Ε kenke me ken'yene ke kpwe le bô ke won bonkfu le.

¹⁹ Nonen, saηε le mwεεm mvù wo yene, mwεεm mvù nu keseen bô mvù nu ke ekoo yì ejim jodvu le.

²⁰ Fiε fi jón yì yisooshwi y yì wo be yen ê εbo kem ke εcey e bô mwεεm mvu mvusooshwi y mwε mvù bó kene bô ketwaa ke

bigew e kè yeεle mvù bó tomyi bin'yee yì dvù le dunƙi nu fin: Jón yì yisooshwi y nu bonceendaa bo Nyo' le bô è nu bo bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwi y bidvu, ε mwεεm mvu mvusooshwi y mwε mvù bó tomyi bin'yee yì dvù le nu bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bosooshwi y bidvu.”

2

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Efesus e

¹ Ε wee wvù me n'yeneε we gay ê me le, “Saηε ηwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Efesus e le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù jici jón yì yisooshwi y e ε εbo kew ke εcey e, le ne entelen jo mwεεm mvu mvusooshwi y mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle mvù bó tomyi bin'yee yì dvù le:

² Me ηkee lemme dinen bô no ben lemte jimtene, ηkee ten shém yì ben kuule bô no ke è nulo é ben ebee fiε fi bonyii bô befe too dvù ke. Ben nu ε mom wase bonyii ba bô teηe bikuu bibole le bowen nu boom bo ntum e bo Jisos e ε bó yaa nu ke, ε yen le bó nu bonyii bo mbiay e.

³ Me ηkee no ben looci kuule shém yì fiε fici le nje yem yaa doose ke.

⁴ Geenēn, fiε fimew nu dvù fi me ηkenke ekumε ben fi baa jee me le ke. Ke ben bæ kenke kenkonen kè ben to shee kenke fwele ke.

⁵ Ben ekume fô ben to shee nu ε se ne ε gbwe. Ben ekumēn mvuntelem mvunen ekase egeè no ben to gee fwele. Ε ben nu se ben ε kumēn, é me ηke ento encake fiε finen fi bó tomyi ken'yee yì dvù le fô fi leeme.

⁶ Geenēn, fiε fi len fi ben gee nu le ben bane gee di ηgoo bonyii bo Nikolaus e, ε è nu fiε fi me mbane ten.

⁷ Wee wvù kenke bitem, ε wvù yuw fiε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashe bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enya je é wvù edie mvuntam mvu kete kè nyaa nshii le, kè nu fô bvudvuu bvunjon e bvunyo' le.”

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Similna le

⁸ E wee wvudvu bvuu gay ê me le, “Sanɛ ɲwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Similna le le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù è nu wvù Fwe, ɛ è nu wvù Ejime. E nu wvù wvù to kpwe ɛ kase ɛ no nu dvù:

⁹ Me ɲkee bonɲew bò ben yene noo kefufe kenɛn, geenɛn ben nu bonyii bo bvukuke le. Me ɲkee díew yì befe yì bonyii jemyi ekumɛ ben. Bó tenɛ bikuu bibole le bowen nu Bojuu, ɛ bó yaa nu kɛ. Bó nu ê ɲgoo Satan e.

¹⁰ Fo ben efanè bonɲew bò ben nu keeyɛn e kɛ. Ben eyekɛ eyuw, dɛwle nu wase keelese ben bomew yew ncaw e keemom ben. Ben nu ke eyɛn ɲɛw yì ediuw e yuufe. E è cim nu keekpwe, é ben no leeme kɛ tɛmyi, nonɛn é me ɲke enya kefo ke bvunfon e kè è nu nshii wvù mɛy lo ê ben.

¹¹ Wee wvù kɛɲke bitem, ɛ wvù yuw fiɛɛ fì Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashe bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ɛ ke ɛ so nu ɛ kɛ kpwe yi bokaɲ bofɛɛ nu ke ekum wvù le kɛ.’ ”

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Bɛgamum e

¹² E wvù bvuu gay ê me le, “Sanɛ ɲwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Bɛgamum e le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù kɛɲke nyo yì koole biba bicii:

¹³ Me ɲkee fô ben cee. Ben cee naa fô kawla Satan nu. Geenɛn ɛ ben leeme kɛ yì diee diem e tɛmyi. Ben to baa cim tun keelese fitele yì yɛm e naa ediuw yo Antibas wvù wee wɛm wvu keɛɛy e kɛ. Wvù to jemyi ekumɛ me, ɛ bó yu wvù ê ben ɛntelɛɲ fɛ fô Satan cee.

¹⁴ Geenɛn, ɛ me ɲkɛɲke kɛ mwɛɛm mvumew caan ekumɛ ben mvù baa jee me le kɛ. Bonyii bomew nu dvù ɲgoo yene le bò bii n'yɛɛyi Balaam wvù to tefɛɛ Balak le wvù ege fiɛɛ fì boom bo Israel ebaytɛn yì dvù le egbwe. Wvù to nu ɛ ge ɛ bó no diee mwɛɛm mvudien mvù bó nu ɛ ge kentaɲe

dvù fô bonyo' le bvuu ge ɛ bó no cee nce nnyɛn kenjaɲ.

¹⁵ E è nu kɛ ɛɲɛɲ no ben kɛɲke tɛn bonyii bomew ɲgoo yene le bò bii n'yɛɛyi bonyii bo Nikolaus e.

¹⁶ Nonɛn, ben ekumɛn mvuntelem mvunɛn. E ben baa ekumɛn, tu me nu ento nfew caan endiu bonyii bodvu bò nyo yì buyte ê me ɛmvu.

¹⁷ Wee wvù kɛɲke bitem, ɛ wvù yuw fiɛɛ fì Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashe bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ɛ ke ɛ so nu ɛ me nu ɲke enjo fô mana wvù bó to nyilɛɛ le enya wvù dvù, embvuu enya wvù tɛ dì baa ɛ bó ɛ saɲ diee dì difɛ yì dvù le ɛ wee yaa nu dvù wvù kee diee didvu ɛfey wee wvù fì tɛ didvu kɛ.’ ”

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Tayatila le

¹⁸ E wee wvudvu bvuu gay ê me le, “Sanɛ ɲwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Tayatila le le, ‘Wvun nu njeme Waa Nyo'. E nu wvù wvù ejise eye bɛɛnci díewɛ lemme di ɲguy e, ɛ bikaa biew nu lemeleme díewɛ ketwaa kè yɛle kè bó ton ê lam e:

¹⁹ Me ɲkee gee dinɛn, ɲkee no ben kɛɲke kɛɲkɛn, ɲkee tɛn fitele fì ben lese yì yɛm e noo lemme dì ben lemte bò no ben kuule shém. Me ɲkee lo tɛn le gee dinɛn di keseen jee fele dì ben to kɛɲke fwele.

²⁰ Geenɛn, fiɛɛ fimew nu dvù fì me ɲkɛɲke ekumɛ ben fì baa jee me le kɛ. Ben nu ɛ cinɛ kpwoon wvù Jɛsɛbɛl wɛ le wvù ɛ no gee fiɛɛ fì wvù gee. Wvù tenɛ ekole kew le wen nu wee ntum Nyo', lɛle bonyii bem bò n'yɛɛyi we, gee ɛ bó gee nce nnyɛn kenjaɲ, bvuu diee mwɛɛm mvudien mvù bó nu ɛ ge kentaɲe dvù fô bonyo' le.

²¹ Me nu ɛ nya wvù kefew keekumɛn fitele fiew, geenɛn wvù nu ɛ tun keekumɛn nce we nsake.

²² Ben eyekɛ eyuw, me nu ɲke entum kencɛm yì ye le é kí ejike wvù ɛntaw é bò bonyii bò bó se gee nnyɛn kenjaɲ ɛɲɛyɛ lo, ɛfuw kɛ le bó ɛ kumɛn keebii gee di kpwoon wvudvu le.

²³ Me nu ɲke en'yuwɛ boom bew bo ɲgoo le. Nonɛn, é bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bicii emum ekiɛɛ lɛ è nu me wvù kee mwɛɛm mvù nu shém bonyii le bô mvù nu ê mvuntelem e. Me nu ɲke enlaw wee tfuu mbii no lemme diew nu.

²⁴ Geenɛn, ben bomew ba bo Tayatila bô baa leeme fô wvuwwun n'yɛɛyi le, yaa yɛɛyi tɛn fiɛɛ fi bonyii bomew tɛnɛ lɛ mwɛɛm mvu Satan e mvu ê kɛnyilɛ le, nu ɛ me ɛ ɲgay lɛ kɛ è nulo é me embvuu enɲɛɛ lo bvujite bvumew yî yene le kɛ.

²⁵ Fí nu kɛ lɛ, ben ejicì fiɛɛ fi ben kɛɲke wase le tɛmyi, eɲɛn ebuy no me nu ɲke ento.

²⁶ Wee wvù ɛ ke ɛ so, wvù gee lemme dì me ɲkoonke ɛ ɲɛn ɛ mɛse, nu ɛ me nu ɲke enya wvù mvunɲay é wvù enu ɛwe jo bitum.

²⁷ Kɛ lɛɲlɛɲ no Icɛm nu ɛ nya mvunɲay é me, nu ɛ me nu ɲke enya mvunɲay é wvù esaake bí bô ketooome ke ketfu le, bvuuke bí dvù kɛ diɛwɛ nsháan mbom yì bó ɛ bvuw binsɛw e binsɛw e.

²⁸ Me nu ɲke enya tɛn wvù bô jon yi law e.

²⁹ Wee wvù kɛɲke bitem, ɛ wvù yuw fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashɛ bi bonyii bo mbee le.' "

3

Ntum Jisos wvù ɲɛnɛ fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Saldis e

¹ ɛ wee wvù me n'yɛnɛɛ wvudvu bvuu gay é me lɛ, "Sanɛ ɲwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Saldis e lɛ, 'Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù kɛɲke biyoy bi Nyo' le bi bisooshwiɲ noo jón yi yisooshwiɲ: Me ɲkee gee dinɛn. Ben yen'yi fô bonyii le lɛ ben bɛɛ boyuum geenɛn ɛ ben ɛ kpwekɛn wase.

² Ben ekamse, ebise mvunɲay yî fiɛɛ fi shɛke nu wase tɛn diuw kpwe le. Ben ekeè lɛ me mbaa n'yɛn ɛ gee dinɛn jee ɲɛn mɛɛse é Nyo' wɛm ejise kɛ.

³ Ben ekume fiɛɛ fi ben to fiisɛnɛɛ fi è nu fi ben to yuwɛɛ. Ben ejicì fifiɛ le, ekumɛn mvuntelem mvunɛn. ɛ ben baa ekamse, tu

me nu ɲke enɛ ento fô ben e diɛwɛ coonɛ, ɛ ben yaa kee kefew kedvu kɛ.

⁴ Geenɛn, ben kɛɲke kɛ bonyii bomew caan Saldis bô baa lom ndvù yibo kɛ. Boba nu ke elɛne bee bó ɛ bó ɛ tfume ndvù yì baa, njefo è nu bonyii ɛ bó ɛ kocɛn.

⁵ Wee wvù ɛ ke ɛ so nu ɛ wvù nu ke ejise tɛn ndvù yì baa. Kɛ wvuwe wee nu ɛ me nu ɲke enfiwɛ diee diew é ɲwa' bonyii bô kɛɲke nshii wvù mɛy lo le kɛ. Me nu ɲke enjeme bô diuw wɛm ekumɛ wvù fwe dvu Icɛm bô bonceendaa bew lɛ me ɲkee wvù.

⁶ Wee wvù kɛɲke bitem ɛ wvù yuw fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashɛ bi bonyii bo mbee le.' "

Ntum Jisos wvù ɲɛnɛ fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Filadɛlfia le

⁷ ɛ wee wvudvu bvuu gay é me lɛ, "Sanɛ ɲwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Filadɛlfia le lɛ, 'Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù yuule bvuu nu wee keɛɛy. ɛ nu wvù wvù kɛɲke ken'yene ke bvunfon bvɛ Dawe le. Wvù ke yen'yi, wee saa nu dvù wvù efen kɛ, é wvù ke efen, wee saa nu dvù wvù eyene kɛ:

⁸ Me ɲkee gee dinɛn. Ben eyekɛ eyuw, me nu ɛ n'yene kembun fô ben e ɛ ɲɛɛ keyɛ, ɛ wee yaa nu dvù wvù nulo efaa kɛ. Me ɲkee lo lɛ kɛ ben kɛɲke mvunɲay ntay kɛ, geenɛn ɛ ben ɲɛle kɛ njeme wɛm. Ben baa tun me kɛ.

⁹ Ben eyekɛ eyuw, bonyii ba bô nu ɲgoo Satan e bô duu lɛ bowen nu Bojuu ɛ bó mbiayte lo, yaa nu kɛ Bojuu, nu ɛ me nu ɲke enɲɛ é bó eto egbwe bikaa binɛn e emum ekiɛɛ lɛ me ɲkoonke ben.

¹⁰ No ben nu ɛ ɲɛɛ njeme wɛm ekumɛ keekuule shém, nu ɛ me nu ɲke enɲɛm ben kefew kɛ mmom nu ke etoo yì ekolɛ ke nshɛ le keemom bonyii bocii bô nu yì nshɛ le.

¹¹ Me ntoo wase nfew caan. Ben ejicɛ fiɛɛ fi ben kɛɲke le etɛme, wvu lɛ fo wee mvu ke efi kefo kenɛn ke bvunfon e.

¹² Wee wvù ɛ ke ɛ so nu ɛ me nu ɲke enɲɛ é wvù enù kfuy wvu yew ncɛse Nyo' wɛm

e. Ɛ kɛ è nulo é wvú ke eyuu ebuy dvú kɛ. Me nu nke ensan diee di Nyo' wɛm e yî ye le bô diee di kelaante ke Nyo' wɛm e kè è nu Jelusalɛm wvu fwɛ wvù buyte fô Nyo' wɛm e fowe. Me nu nke ensan tɛn diee diem di difɛ yî ye le.

¹³ Wee wvù kɛnke bitem ɛ wvú yuw fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashɛ bi bonyii bo mbee le.' ”

Ntum Jisos wvù gɛne fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Lawdɛsia le

¹⁴ Ɛ wvú bvuu gay ê me lɛ, “Sanɛ nwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Lawdɛsia le lɛ, ‘Wvun nu njeme wvu wvu wvù diee diɛw nu, Fí enù nonɛn. Ɛ nu wvú wvu wvù kɛ no leeme yî diɛw ye le, ɛ è nu wvú wvù sɛnɛ kecɛɛy ɛkumɛ Nyo'. Ɛ nu wvú kɛnkɛwɛ ke fiɛɛ ficii fi Nyo' to bomɛɛ le:

¹⁵ Me nkeɛ gee dinɛn. Ben nu kɛ lo! Kɛ ben lɛɛ, kɛ ben yvuɛwɛ. Me nshieele lɛ ben bee keelɛɛ lo kɛnɛɛ yvuɛwɛ lo!

¹⁶ Nonɛn, no ben nu kɛ lo finɛn ɛntelɛn yaa lɛɛ kɛnɛɛ yvuɛwɛ, me nu nke encuy ben ê me ɛmvu.

¹⁷ Ben duu lɛ ben nu bonyii bo kpaw e ɛ ben ɛ kukɛn wase yaa bvuu shieele fiɛɛ kɛ. Ben gayte nonɛn yaa yɛne lɛ finɛn nu ɛ fí ɛ fo lo? Ben nu bonyii bô shen ekoole bonyii dvú, bô bonyii bo kefufe le, bvuu nu binfefe noo bonyii bô lɛne binyi bincimte!

¹⁸ Me ngomte keentefe ben lɛ ben eguy ketwaa ke bigew e kè yɛɛle ê me kè bô nu ɛ ton ê lam kí ɛ no yuule, é ben emum enu bonyii bo kpaw e. Ben eguy ndvú yî baa yî ben eban bincimte binɛn dvú, fo bonyii eyɛne bí le ɛ ben wuumene. Ben eguy tɛn ɛfuwɛ ke ɛjise le ê me, eyefe ɛjise ɛyene dvú, emum eyɛne mwɛɛm e.

¹⁹ Bonyii bô me nkoonke nu ɛ me nké nsaw bô yî gee dibole, nya ngɛw ê bô keentefe bô. Nonɛn, ben edunɛɛ shiee ekumɛn mvuntelem mvunɛn.

²⁰ Ben eyeke eyuw, me nleeme ê yew fwese nkumci. Ɛ wee yuw lo diɛw yɛm ɛ

yene kembun, é me enley ento ê wvú le é bee wvú ediekene fiɛɛ fimwaaɛ.

²¹ Wee wvù ɛ ke ɛ so nu ɛ me nu nke enya wvú bvudvuu é wvú eshii bee wvú yî kawla wɛm e kɛ no me nto nsoɛ nshii bee Icɛm yî kawla we le.

²² Wee wvù kɛnke bitem ɛ wvú yuw fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashɛ bi bonyii bo mbee le.' ”

4

Ɛ Jon yɛn ɛ bó nyaa mbense ê Nyo' fowe

¹ Ɛjim jo mwɛɛm mwɛ, ɛ me mbvuu ntaa, nɛ n'yɛn kembun e fowe ɛ kí nu keyɛ. Ɛ diɛw yɛ yî me mbe n'yaw wase ɛ n'yuw ɛ yî jemyi ê me diɛwɛ son e, bvuu gay ê me lɛ, “Bencɛ eto fɛn é me endunɛɛ mwɛɛm mvù kɛnke keekooy ɛjim jo kefew kin ê wo.”

² Kan mwaan, ɛ me nɛ no nu can Keyoy ke Nyo' le, mum n'yɛn kawla le ɛ wvú nu fowe, ɛ wee ɛ shii yî dvú le.

³ Wee wvudvu to lawkene diɛwɛ kfuɛ ɛta yomew yò lumte yò bó tɛnɛ lɛ jasba noo yò bó tɛnɛ lɛ kanelia, ɛ kela ɛ daa ɛ kɛkɛɛ kawla wvudvu lawkene tɛn diɛwɛ tɛ di bó tɛnɛ lɛ ɛmelaal e.

⁴ Bokawla bomew mbaanfiɛɛ ncow bonɛw to nu ɛ kɛkɛɛ kawla wvudvu, ɛ bocɛ' bo bonyii le bomew ɛ shiiyɛn yî dvú le mbaanfiɛɛ ncow bonɛw ɛ bó ɛ jise ndvú yî baa, ɛ bon bifo bi bvunfon e ɛ bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle.

⁵ Jan yî lawkene to buyte yî kawla wɛ le, baykene, dvúmte, ɛ bin'yeeɛ bɛnci fwe dvu kawla wvudvu bisooshwiɛ bî è nu biyoy bi Nyo' le bi bisooshwiɛ.

⁶ Fiɛɛ fimew to nu tɛn fwe dvu kawla wvudvu fieesene joo yî baay mî yî yuule naa nɛn sakasaka diɛwɛ kenlɛɛy e.

Mwɛɛm mvu mvuyuum mvumew mvunɛm to nu ɛ leem kɛkɛɛ kawla wvudvu biba bicii ɛ ɛjise ɛ yinɛn lo yî mvú le fwe bô ɛjim.

⁷ Fiɛɛ fi fiyuum fi fwe to fieesene bvule, ɛ fi bii fó fieesene waa na' wvù diemsɛn, ɛ fi bvuu bii fó kɛnke bvushiw diɛwɛ bvuu wee le, ɛ fi ɛjim fieesene nfaandun fô wvú bile.

⁸ Mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mvudvu to kenke bibε bisoocaa bisoocaa, ε mvú ε yinçen lo bô ejise ewe bô ekuse. Mwεεm mvudvu to ké no yemte entaη bô εmvunsheen yaa luu κε. Mvú to ké no yemte le,

“Nyo' yuule lo! Nyo' yuule lo! Nyo' yuule lo!

ε nu wvú Tata Nyo' wvù Kenke Mvunçay Mvunciim.

ε nu wvú wvù to nu wase, ε è nu wvú wvù nu, ε wvú nu ke eto.”

⁹ Mwεεm mvu mvuyuum mvudvu to ké dioo tumte monkum mo Nyo' le nyaa n'wvum bô keyoone ê wvú wvudvu wvù nu ε shii yî kawla le wvù nu dvú sekeci se ηka,

¹⁰ ε bocε' bo bonyii le bo mbaanfiεε ncw bonεw ba mum gbwe çen fwe dvu wvù wvù nu ε shii yî kawla le, nya mbense wvu baay ê wvú wvuwε wvù nu dvú sekeci se ηka. ε bó dioo gee nonεn mum no baayi bifo bibole bi bvunfon e, jiwse fwe dvu kawla yemte le,

¹¹ “Wo wvù nu Tata, nu Nyo' wese, wo nu ε kocen wvù bó etumte monkum muw, nyaa n'wvum ê wo, bense mvunçay mwuw, njefo è to bom wo mwεεm mvunciim, ε è to kon wo se bom mvú, mvú ε no nu dvú.”

5

Waa Njee nu ε kocen keebacε bilay bi bisooshwi

¹ ε me mbvuu nε n'yen ηwa' mvu le ê εbo ke εçεy ke wee wvù to shileε yî kawla wε le, ε bó ε san εnte bô ekfuη ε kewe lo, ε lace mondvuum mosooshwi bô kelay.

² ε me nε n'yen ten nceendaa Nyo' mvu wvù temyi le ε wvú wamte foweεwe biite le, “ε nu yεε dvú wvù nu ε kocen keebacε bilay bin, efay ηwa' wvun?”

³ ε wee fanε yaa nu dvú fowe kenεε yî nshε le kenεε ekuse jo nshε, wvù nulo

efay ηwa' wvudvu kenεε etaa εnte jo ηwa' wvudvu κε.

⁴ ε me mbee kpwe baay le wee to baa nu dvú wvù nu ε kocen wvù nulo eyene ηwa' wvudvu kenεε taa εnte jodvu κε.

⁵ ε wee mvu ηgoo bocε' bo bonyii le ba gay ê me le, “Fo wo ebeelè κε. Yekε eyuw, wee wvù bó tenε le Bvule wvu ê kfuu di Juda le bvuu tenε ten le Biay yî san ê kfuu di Nfon Dawe le nu ε so wase, ε è nu wvú wvù nulo ebacε bilay bi bisooshwi bidvu efay ηwa' wvudvu.” *

⁶ ε me nε n'yen Waa Njee le ε wvú leeme entelen jo kawla bô mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε noo bocε' bo bonyii le ba, ε wvú nu κε diεwε bó nu ε seε. Wvù to kenke biton bisooshwi bô ejise esooshwi. Ejise yodvu nu biyoy bi Nyo' le bi bisooshwi bi wvù nu ε tum bí ε buy ε çen yî ekole ke nshε le keci.

⁷ ε Waa Njee wvudvu mum çen fi ηwa' wε ê εbo ke εçεy ke wee wε wvù to nu ε shii yî kawla le.

⁸ No wvú fi ηwa' wvudvu nonεn, ε mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε bô bocε' bo bonyii le bo mbaanfiεε ncw bonεw ba mum gbwe çen fokuse fwe dvu Waa Njee wvudvu. Wee mwaan mwaan bó le to kenke kome bô kentee kè bó fε bô ketwaa ke bigew e kè yεle, ε jiin nu ε dí ε yinçen jó. ε jiin din nu bunle yi bonyii bô è nu bo Nyo' le.

⁹ ε mwεεm mwε bô bocε' bo bonyii le ba mum yem ηkieε mvu wvu fwε ε wvú jemyi le,

“ε nu wo wvù nu ε kocen keefi ηwa' wvudvu ebacε bilay bidvu,

njefo bó to nu ε seε wo ε ελεme kuw sum bonyii

can kebefε le nya bó ê Nyo'.

ε bonyii ban buy ê dikfuu le dicii, díεw yicii, dikfuu di bonyii le dicii noo bitum e bicii.

¹⁰ Wo nu ε nya bó bvunfon ε ge bó ε no nu bocee ncεε bo Nyo' wesebeene le.

4:11 Ken 1:1, 31; Mwm 5:9, 12; 11:15, 17; 12:10; 15:3-4; 19:6 5:1 10:2; Yεsa 29:11; Esek 2:9-10; Dan 12:4, 9 5:5 4:4; Ken 49:9; Mat 1:1; Lum 1:3-4; Ibu 7:14 * 5:5 Wee wvun wvù bó tenε le Bvule wvu ê kfuu di Juda le noo le Biay yî san ê kfuu di Nfon Dawe le, nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. 5:6 4:6-7; 5:9, 12; 6; 7:17; 12:11; 13:8; Yεsa 53:7; Yeli 11:19; Jon 1:29; 1Bi 1:19; 4:5; Saka 3:9 5:7 4:2, 9; 5:1, 13; 6:16; 7:10, 15; 19:4; 20:11; 21:5; 1Bfn 22:19; Yεsa 6:1; Esek 1:26-28; 10:1 5:8 8:3-4; Mben 141:2; 15:2 5:9 4:11; 5:6; 7:9; 14:3; Mben 96:1 5:10 1:6 5:11 Job 1:6; Dan 7:10; Ibu 12:22

Ɛ bó nu ke esaake yî nshɛ le.”

11 Ɛ me ndioo mbvuu ntaale, nɛ n'yuw diɛw bonceendaa bo Nyo' le ɛ bó nu lo bontfuke le bontfuke le bô bomala le bomala le. Bô to nu ɛ leemɛn kɛkɛɛ kawla bô mwɛɛm mvu mvuyuum mwɛ noo bocɛ' ba.

12 Bô to yemte foweɛwe gayte le, “Waa Njee wvù bó to sɛɛɛ, è nu wvù wvù nu ɛ kocɛn keekɛnɛ mvunɔay bô kpaww noo bvufɛe bvɛ baay noo diɛ di kuuke noo n'wvum noo bvukukɛ noo mbense.”

13 Ɛ me nɛ n'yuw ɛ mwɛɛm mvunciim mvù Nyo' to bomɛɛ mvù nu fowe noo yî nshɛ le noo ɛkuse jo nshɛ noo ê joo yî baay e, naa mwɛɛm mvunciim mvù nu mond-vuum man e, ɛ mvù yemte le,

“Mbense bô n'wvum noo bvukukɛ noo mvunɔay nu ɛ è kɛnɛ wvù wvuwe wvù nu ɛ shii yî kawla le noo Waa Njee wvun sekeci sɛ nka!”

14 No mvù yem nonɛn, ɛ mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwɛ bee le, “Fí enù nonɛn!” Ɛ bocɛ' bo bonyii le ba gbwe ɛn fokuse nya mbense wvu baay.

6

Ɛ Waa Njee bacɛ bilay bi bisooshwi

1 Ɛ me no ntaale no Waa Njee wɛ to bayte kelay ke fwe ɛnte jo bilay bi bisooshwi biɛ, nɛ n'yuw ɛ fiɛɛ fimew ngoo mwɛɛm mvu mvuyuum mwɛ le jeme bô diɛw kɛ diɛwɛ ɛ bay jan, gay le, “To!”

2 Lɛ me ntaa, nɛ n'yɛn nyambala mi yî baa le ɛ wee ɛ ben yî dvù le, kɛnɛ kenɛw. Ɛ bó mum bon kefo ke bvunfon e ê wvù ɛfa, ɛ wvù buy, ɛn no diuu soo.

3 Ɛ Waa Njee ke bay kelay ke bokaɔ bofɛɛ, ɛ me n'yuw ɛ fiɛɛ fi bokaɔ bofɛɛ ngoo mwɛɛm mvu mvuyuum mwɛ le gay le, “To!”

4 Ɛ nyambala mi buy ɛ yî yɛɛle nɛn ghanɔ, ɛ bó mum nya nyo jem mi yî baay ê wee wvù to benɛɛ yî dvù le, nya wvù bô mvunɔay keecake nyɛkeey yî ɛkolɛ ke nshɛ le keci wvu le bonyii eyuwyi bomew.

5 Ɛ Waa Njee ke bay kelay ke bokaɔ botɛte, ɛ me n'yuw ɛ fiɛɛ fi bokaɔ botɛte ngoo

mwɛɛm mvu mvuyuum mwɛ le gay le, “To!” Lɛ me ntaa, nɛ n'yɛn nyambala mi yî yiile le, ɛ wee ɛ ben yî dvù le kɛnɛ nfew wvù bó feeke mwɛɛm yî dvù le ê wvù ɛbo.

6 Ɛ me nɛ n'yuw kɛ diɛwɛ diɛw mi jem yî entelɛn jo mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwɛ gayte le, “Wee nu ke ejo nlawma wvu yî diuu le dicile sɛ guy finɔkone fi ɛgin e dvù, kɛnɛ ejo nlawma wvu yî diuu le dicile sɛ guy mvunɔkone mvu ɛsɛ le dvù mvuntɛntem. Geenɛn fo wo eshiw mɛɛm bô mbvuum kɛ!”

7 Ɛ Waa Njee ke bay kelay ke bokaɔ bonɛw, ɛ me n'yuw diɛw fiɛɛ fi bokaɔ bonɛw ngoo mwɛɛm mvu mvuyuum mwɛ le ɛ yî gay le, “To!”

8 Lɛ me ntaa, nɛ n'yɛn nyambala mi le ɛ yî yayse lo, ɛ diɛ di wee wvù ben yî dvù le nu le Kpwe. Ɛ wvumvu wee bii ɛjim ɛ diɛ nu Wonɔbonɔkfu. Ɛ bó nya bó bô mvunɔay le bó ejo bonyii bo yî keba ke nshɛ le kemwaan ɛnte jo binɛw, elɛse bonyii bodvu bô nyó jem noo jen noo kenfim noo nyám yî nkpwaante.

9 Ɛ Waa Njee ke bay kelay ke bokaɔ botin, ɛ me n'yɛn biyoy bi bonyii le ɛkuse jo ketan ke ncese le. Ɛ biyoy bin nu bi bonyii bô bó to yuwyɛ bó nje diɛw Nyo' bô fiɛɛ fi bó to jem yî leeme yî dvù le.

10 Ɛ bí wamte foweɛwe le, “O Tata Nyo' wvù nu Ɛwe jo Mwɛɛm Mvunciim, wo wvù yuule, nu keceɛy. Wo nu ke ecey eɛn ebuy nɛɛ sɛ sumtɛn nsaw wese etfuse ɛnvukɛ yî bonyii bô to yuwyɛ bese le bô nu yî ɛkolɛ ke nshɛ le?”

11 Ɛ bó mum nya ndvù yî baa ê wee mwaan mwaan bó le, gay le bó ebvuu emoocɛ caan, eɛn ebuy no bó nu ke emɛse eyuwyɛ boom bo bwee bó le bô nu tɛn bonyii bo lemme le bo Nyo' le bô bó to nu keeke eyuwyɛ kɛ no bó to yuwyɛ bó.

12 Ɛ Waa Njee ke bay kelay ke bokaɔ bosooaan, ɛ me ntaa nɛ n'yɛn ɛ nshɛ shiw bô mvunɔay, ɛ diuu banke no yiile nɛn tibtibtib diɛwɛ ndvu kembamkpwe le, ɛ kpwee wvù tfule banke no yɛɛle nɛn bunɔ diɛwɛ elɛmɛ le.

13 Ɛ jón nɛn'yi fowe gbwekene fokuse diɛwɛ mvuntam mvù bɛɛ ndɛcindɛci ɛ nfum fele kale le.

14 Ɛ ɛbulɛ nɛ kɛwe diɛwɛ kemba ke ŋwa' le mum la lo. Ɛ dikum dicii bô bindvuy bicii ja fô mvú to nu.

15 Ɛ bonfon bo yî nshɛ le noo bonyii bo baay baay bocii noo bikuu bi bonyii bo nci le bi baay baay noo bonyii bo kpwaw e noo bontɛmemvunɔay naa noo bonyii bocii kɛnɛɛ bonfaw kɛnɛɛ bô yaa nu kɛ bonfaw, mum no nyiimene ɛ ditfum e noo ɛ bim-baan e kuse yî dikum e.

16 Ɛ bô nyiimene nonɛn, fuunke ɛ dikum bô himbaan gayte lɛ, “Ben egbwekɛn yî yese le, ebanɔyɛ bese fo wee wɛ wvù nu ɛ shii yî kawla le eyɛne bese le bô fo Waa Njee eduɔɔ shém ye yî ffuuke yî yese le.

17 Diuu di bô nu eduɔɔ shém yibo yî ffuuke nu ɛ to wase ɛ kocɛn, ɛ kɛ wee yaa nu dvú wvù nulo eleem ɛ bô fwe kɛ.”

7

Ɛ bô ge bonciise yî bonyii bo Israel e bontfuke gbwee kecow mbaanyɛ ncow bonɛw e (144,000)

1 Ɛjim jodvu, ɛ me n'yɛn bonceendaa bo Nyo' le bonɛw ɛ bô leemene ɛbuw ɛ wonɔ yo ɛna le, baanke fwefwe wvù buyte ɛbuw yodvu le fo wvù efele yî nshɛ le kɛnɛɛ yî joo yi baay e, naa noo yî bite le.

2 Ɛ me mbvuu n'yɛn nceendaa Nyo' mvu le, ɛ wvù buyte jò diuu sane, kɛnke fiɛ fi Nyo' wvù kɛnke nshii le fi wvù ciise bonyii bew dvú ɛbo. Ɛ wvù mum tee bonceendaa bo Nyo' le bo bonɛw ba bô diɛw yî tɛmyi. Bonceendaa ban nu bô bô to nyaɛ mvunɔay ɛ bô, lɛ bô ebefe bô nshɛ noo joo yi baay.

3 Ɛ wvù tee gay lɛ, “Fo ben ebefe bô nshɛ kɛnɛɛ joo yi baay kɛnɛɛ bite sɛ bese ɛ ge bonciise yî monshim mo bonyii bo lemme le bo Nyo' wese le kɛ.”

4 Ɛ me n'yuw lɛ bonyii bô bô to ciisɛɛ nu bontfuke gbwee kecow mbaanyɛ ncow bonɛw (144,000), ɛ bô buy ɛ dikfuu di Israel e dicii.

5 Bô to nu ɛ ciise bonyii ɛ kfuu di Juda le, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Leuben e, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Gad e, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le,

6 ɛ kfuu di Ashɛl e, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Naftali le, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Manase le, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le,

7 ɛ kfuu di Semeon e, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Lɛwe le, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Isaka le, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le,

8 ɛ kfuu di Sɛbulun e, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Yosɛw e, bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le, ɛ kfuu di Benjamen e, ɛ bô ciise bontfuke ncow bofɛɛ yuufe le.

Kebombom ke bonyii le ɛ kí nu nɛn mama-mama

9 Ɛjim jodvu, ɛ me ntaa nɛ n'yɛn kebombom ke bonyii le nɛn mamamama ɛ wee yaa nulo etan kɛ. Ɛ bô buy bitum e bicii, bô dikfuu le dicii noo bonyii bocii bô diɛw yicii, ɛ bô leeme fwe dvu kawla noo Waa Njee, ɛ bô ɛ jise ndvú yî baa kɛnke bidaayɛɛ can yibole.

10 Bô to wvuuyi foweɛwe gayte lɛ, “Mboyma nɛn'yi ɛ è nu fô Nyo' wese wvù nu ɛ shii yî kawla le noo fô Waa Njee le.”

11 Ɛ bonceendaa bo Nyo' le bocii leem gem kɛɛkɛɛ kawla bô bocɛ' bo bonyii le ba noo mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwɛ, no gbwee tumte monshim fokuse fwe dvu kawla, nyaa mbense wvu baay ɛ Nyo'.

12 Bô to gee nonɛn, gayte lɛ, “Fí enù nonɛn! Mbense bô bvukukɛ noo bvufɛɛ bvɛ baay nu ɛ è kɛnke Nyo' wese. Beene enyaà keyoone ɛ wvù. Ɛ kɛnke wvù n'wvum bô mvunɔay, ɛ wvù tɛmyi sekecii sɛ ŋka! Fí enù nonɛn.”

13 Ɛ cɛ' mvu bocɛ' ba le, bife ɛ me lɛ, “Ban nu baa bô nu ɛ jise ndvú yî baa? Bô buy fɛɛ?”

14 Ɛ me ntfuse ɛ wvù lɛ, “Cee ɛkolɛ, è kee kɛ wo.” Ɛ wvù gay ɛ me lɛ, “Ban nu bonyii bô boy yî kefew ke ŋɛw wvu baay e. Bô nu

ε cuke ndvú yibo ê elemε ke Waa Njee le, yí ε no baa,

¹⁵ bó ε mum ε no nu fwe dvu kawla Nyo', lemte wvú le εntan̄ bó εmvunsheen̄ yew ye ncese le. Wvú wvudvu wvù nu ε shii yí kawla le nu ke enu bó bó nu kebaw kebole.

¹⁶ Kε jen̄ bεε ke eyuu bó kε, ε kε kendon̄ bεε ke eyumte naa lo bó kε. Kε mvum bεε ke esuun̄ke bó, ε kε ken̄kfum bεε ke eyvuuke bó kε.

¹⁷ Fí nu ke enu nonen̄, njefo Waa Njee wvù nu εntel̄en̄ jo kawla nu ke ec̄eyte bó diεwε nc̄eyn̄jee le, joo bó ḡene bó bó fô joo yí nyaa nshii nu le. Ε Nyo' ten̄ nu ke esho misem yicii ejise εbole.”

8

Ε Waa Njee bay kelay ke ejim

¹ Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokañ bosooshwiyyí ηwa' wε le, ε mondvuum cife fowe nen̄ ndvumm ḡen buy ken̄gawten̄ ke n̄tam kefew e.

² Ε me mum n'yen̄ bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiyyí bó ké no leeme ê Nyo' fwe. Ε bó nya dison̄ disooshwiyyí ê bó.

³ Ε nceendaa Nyo' wvumvu nε to leem fô ketan̄ ke ncese le ken̄ke kelan̄ kè bó tone jiin̄ jó, ε bó kene bó ketwaa ke bigew e kè yeεle. Ε bó nya jiin̄ ê wvú ε dí duule keetaashε yí ketan̄ ke ncese le bó bunle yí bonyii bó ε nu bo Nyo' le. Ε ketan̄ kedvu nu ε bó ε kene bó ketwaa ke bigew kè yeεle, ε kí nu fwe dvu kawla.

⁴ Ε wvú ton, ε njiim jiin̄ didvu bó bunle yí bonyii bó ε nu bo Nyo' le buy εbo jo wvú ben̄ ḡen fwe dvu Nyo'.

⁵ Ε nceendaa Nyo' wvudvu mum nε jo kelan̄ kè bó tone jiin̄ jó k̄iε, jo ηguy fô ketan̄ ke ncese le, ḡεε jó ε wvú yin̄sen̄, ε wvú mum lan̄ yí nshε le. No wvú lan̄ nonen̄, ε jan̄ no lawkene, baykene, dv̄umte, ε nshε shiike.

Ε bonceendaa bo Nyo' le k̄ew ton̄ dison̄ din̄ew

⁶ Ε bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiyyí bó to ken̄ke dison̄ di disooshwiyyí diε mum seyse ye keeton̄ dison̄ didvu.

⁷ Ε nceendaa Nyo' wvu fwe ton̄ ye son̄, ε ebew bó ηguy ε bó ε fiysen̄ bó elemε tfuwε yí nshε le. Ε keba ke nshε le kemwaan̄ ente jo biba bitete fie, ε keba kemwaan̄ ente jo biba bitete bi bite le fie, ε εgay yò tεεke εcii fie ten̄.

⁸ Ε nceendaa Nyo' wvu bokañ bofεε ton̄ ye son̄, ε bó tfume fiεε fimew ε ηguy bεenci yí dvú le, ε fí nu diεwε kum wvu baay e. Ε fí gbwe ê joo yí baay e. Ε keba kemwaan̄ ente jo biba bitete bi joo yí baay e nε tu elemε.

⁹ Ε keba kemwaan̄ ente jo bitete bi mwɛɛm mvu mvuyuum e mvù nu ê joo yí baay e kpweken̄. Ε keba kemwaan̄ ente jo biba bitete bi bon̄guw bo ê joo le sawye.

¹⁰ Ε nceendaa Nyo' wvu bokañ botete ton̄ ye son̄, ε jon̄ mi yí baay nε fowe bεenci diεwε ken̄'yeese le, gbwe ban̄ keba kemwaan̄ ente jo bitete bi jóo yí booke le bó mondvuum mò jóo ké no buyte mó le.

¹¹ Diee di jon̄ yidvu le nu le Ncewcew. No yí gbwe nonen̄, ε keba kemwaan̄ ente jo biba bitete bi jóo le no cewcewe. Ε bonyii nteen̄ kpweken̄ nje jóo yidvu yí bó to wuu, njefo jon̄ yidvu to nu ε ge wase ε jóo yidvu no cewcewe lo.

¹² Ε nceendaa Nyo' wvu bokañ bon̄ew ton̄ ye son̄, ε fiεε fimew bvuw diuu keba kemwaan̄ ente jo biba bitete bó keba kemwaan̄ ke kpwee le ente jo bitete. Ε fí bvuw ten̄ jón̄ keba kemwaan̄ ente jo bitete. Ε biba bibole kemwaan̄ kemwaan̄ no jiime. Ε n'yuufan̄e yaa bvuu nu dvú ê keba kemwaan̄ e ente jo biba bitete ke εmvunsheen̄ noo ke εntan̄ e kε.

¹³ Ε me no ntaale, nε n'yuw ε nfaandun̄ fuun̄ke foweεwe no wvú to bile εntel̄en̄ jo εbule gayte le, “N̄gεw εεy, ηgεy εεy, ηgεw nu ke enu fô bonyii bó nu yí εkolε ke nshε le seke bó ε ton̄ dison̄ di sheke di bonceendaa bo botete nu wase keeton̄ e.”

9

Ε bó ton̄ son̄ yí bokañ botin

¹ Ε nceendaa Nyo' wvu bokañ botin ton̄ ye son̄, ε me n'yen̄ jon̄ mi le ε yí to nε fowe

gbwe fokuse. E bó nya ken'yene ê jon yidvu kè yen'yi kentuke kè shiile nen ñoonj e.

² E jon yidvu mum yene diuw kentuke kedvu, ε njiim buy jó nen kemm, ke yí buy ê mwεεm e fò bó ε kfum. E njiim yí buyεε ê kentuke kedvu le ge ε diuu bô εbule ne no yiile lo.

³ E cúma buy ê njiim yidvu le shii yí nshe le. E bó nya cúma yidvu bô mvungay le yí etawene diewe bongam bo yí nshe le,

⁴ lew le fo yí ebefe bô mwεεm mvù kuu yí nshe le, kenεε è nu egay, kenεε bite, kenεε naa la, gay le yí enya ngew ε è nu ke ê kfuu bonyii ba bô nu se bó kenke nciise wvu Nyo' fojise fo bó.

⁵ Bó to nu ε cinε le cúma yidvu enya ngew ê bonyii yí kee le yitin. Geenεn fo yí eyuwyε lo bó ke. Ngew wvù yí to nu keeke enyaa to nu ke diewe wvu ngam seke wvù ε ta wee le.

⁶ Yí kee yi yitin yin e nu ε bonyii nu ke egomte kpwe yaa yene yí le ke. Bó nu ke ebeele keekpwe, ε kpwe lewte lo bó.

⁷ Cúma yin to nu ke diewe nyámbala yí nu ε seyse wase keebuy gbwen jem e. Mwεεm mvumew to nu ê yí εfa diewe bifo bi bvunfon e bì bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yεele, ε monshim mobole nu diewe mo bonyii le.

⁸ Yvúw bikuu bibole to nu diewe yi bokenε, ε bigew bibole no diewe bigew bi bobvule le.

⁹ Yí to kenke ngáw ε yí nu diewe ketwaa kè bonyii bo jem e banyi gvúw dvú. E yí dioo bile ε bibε bibole no yole diewe bikoto nteen bì è guute nyámbala seke bí lewte gbwen jem e.

¹⁰ E yí kenke diwvunte bô gεεn diewe bongam e. E mvungay mvubole mvù bó nyaa ngew dvú ê bonyii yí kee yi yitin e nu ε è nu yí diwvunte din e.

¹¹ Bó to kenke nfon wvubo ε è nu nceendaa wvù taale fò kentuke kè shiile nen ñoonj e kie, ε diee diew nu ê díew lbulu le le Abadon, nu ê díew Glek e le, Abolion (ε diee din nu le wee wvù beete lo).

¹² Wvun wvù fey bæε ngew wvu fwe. Geenεn ben eyeke eyuw, bomew bongew

bæε bii ejim bofεε.

E bó ton son yi bokañ bosooaan

¹³ E nceendaa Nyo' wvu bokañ bosooaan ton ye son, ε me n'yuw ε diew buy fò biton bi binεw bì è nu bi ketan ke ncese le kè bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yεele, kè nu fwe dvu Nyo',

¹⁴ jemyi ê nceendaa Nyo' wvu bokañ bosooaan wvù to kenke son we le, "Fayε bonceendaa bo bonεw bô bó nu ε kay mbew joo yí kuuke yí Yuflets e."

¹⁵ Nonεn, ε nceendaa Nyo' wvudvu mum fay bonceendaa bo bonεw bodvu. Bonceendaa bodvu nu ε bó to seyse gεε no ceyte kefew bô diuu noo kpwee bô kelum kè bó nu ke efay bó, é bó eyuwyε keba kemwaan ente jo bitete bi bonyii le.

¹⁶ Me nto nu ε n'yuw no ngoo bonyii bo jem e bo yí nyámbala le nu. Bó to nu bomala gee fεε (200,000,000).

¹⁷ Nyámbala yí me nto n'yεnεε ê fiεε diewe εfile le fiε bô bonyii bô to benεε yí dvú le to nu ê yin je le: bonyii bodvu to nu ε jise bitwaa ban gvúw dvú ε ncom wvudvu yεele diewe nguy e, bvuu nu diewe εbule le, bvuu nu ten diewe fingenge le. Bikuu bi nyámbala yidvu le to fieesene bi bobvule le, ε nguy bô njiim noo fiεε fimew diewe mvunkanj mvù bæenci le, buyte ê yí εmvu.

¹⁸ Mwεεm mvu bongew e mvun mvù è to nu, nguy bô njiim noo fiεε diewe mvunkanj mvù bæenci le, mvù to buyte ê nyámbala yidvu εmvu to nu ε yu bonyii keba kemwaan ente jo bitete.

¹⁹ Mvungay mvu nyámbala yidvu le nu ε è nu εmvu jo yí bô yí diwvunte diyile. Diwvunte diyile nu diewe yó le kenke bikuu, ε è nu fiεε fi yí lemse bonyii dvú.

²⁰ Naa no fí to kooyεε nonεn, kebese ke bonyii le kè mwεεm mvu bongew e mvun to baa yuwyε bó, to baa cim ekumen mvuntelem mvubole yí mwεεm mvù bó to gee bô can yibole ke. Bó to baa kumen keebunlee bonceendaa bo dεwle le bô mvumooso kenεε è nu mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yεele kenεε kè baa kenεε bô ketfu kè nεε, kenεε εta, kenεε kete. E mvumooso mvun

nu sɛ mvù nulo eyɛn fiɛɛ le kɛnɛɛ eyuw kɛnɛɛ elɛn.

²¹ Bó to baa cim kumɛn tɛn mvuntelem keeyuwyi bonyii kɛnɛɛ keegeɛ nfim kɛnɛɛ cee nce nnyɛn kenjan kɛnɛɛ conɛne kɛ.

10

Nceendaa Nyo' wvù to kɛɲke fiɲwa' ɛ bó ɛ yene

¹ ɛ me mbvuu n'yɛn nceendaa Nyo' wvumvu wvù tɛmyi le ɛ wvù shiile too fowe, ɛ kembɛw ɛ sũm wvù diɛwɛ ndvu le, ɛ kela ɛ daa ɛwe jo ɛkolɛ kew. Bvushiw bwew to nu diɛwɛ diuu le, ɛ bikaa biew nu diɛwɛ leme di ɲguy e fò dí bene.

² Wvù to kɛɲke fiɲwa' fimew ɛ wvù ɛbo ɛ bó ɛ yene. ɛ wvù shii tome ɛkalɛ kew ke ɛɛɛy yí joo yi baay e, tome ke ɛɲkonko yí nshɛ le.

³ No wvù tome nonɛn, fun foweɛwe diɛwɛ bvule fò wvù wamte le. No wvù funɛɛ nonɛn, ɛ jan yí ké no baykene bokaɲ bosooshwiw mum jeme.

⁴ No jan yí ké no baykene bokaɲ bosooshwiw yidvu jeme nonɛn, ɛ me mum no ɲgomte keensan fiɛɛ fi yí jeme, ɛ diɛw mi gay ɛ me fowe le, “Gɛɛɛ fiɛɛ fi jan yí ké no baykene bokaɲ bosooshwiw yin jeme ɛshem. Fo wo esan ɛ ɲwa' le kɛ.”

⁵ ɛ nceendaa wvù me nto n'yɛnɛɛ ɛ wvù leeme yí joo yi baay e noo yí nshɛ le wɛ cake kebo kew ke ɛɛɛy we,

⁶ kan ɛ dieɛ di weɛ wvuwe wvù nu dvù sekeciɛ ɛ ɲkala le wvù ɛ nu wvù wvù to bomɛɛ ɛbulɛ bó mwɛɛm mvunciim mvù nu yí dvù le, noo nshɛ bó mwɛɛm mvunciim mvù nu yí dvù le, noo joo yi baay bó mwɛɛm mvunciim mvù nu jó. ɛ wvù kan gay le, “Kɛ Nyo' bɛɛ edvuyte lo keege fiɛɛ fi wvù gomte kɛ!”

⁷ ɛ nu ke enu ɛdiuw yò nceendaa Nyo' wvu bokaɲ bosooshwiw nu ke eton ye son, ɛ Nyo' ege ɛ fiɛɛ fi wvù nyile eto ekocɛn no wvù to jemyɛɛ wase ɛ bonyii bew bo lemme le bó ɛ nu bonyii bew bo ntum e.”

⁸ ɛ diɛw yí me nto n'yuwɛɛ wase fowe ye bvuu jeme ɛ me le, “Gɛnɛ efi ɲwa' wvù bó

nu ɛ yene wɛ ɛbo jo nceendaa Nyo' wɛ wvù leeme yí joo yi baay e bó yí nshɛ le.”

⁹ ɛ me mum ɲɛn fò nceendaa Nyo' wvudvu le ɲgay le wvù enya fiɲwa' fidvu ɛ me. ɛ wvù gay ɛ me le, “Ko edie. Wvù nu ke edioo ɛ bow ɛ wo ɛshem ecewcewe lo. Geenɛn, ɛ wvù nu ke eyeke ɛ wo ɛmvu diɛwɛ bvutuw e.”

¹⁰ ɛ me mum nfi fiɲwa' fidvu ɛbo jo nceendaa Nyo' wvudvu, ndie. No me nto ndieɛ, ɛ wvù no yeke ɛ me ɛmvu diɛwɛ bvutuw e. Geenɛn seke wvù to bowɛɛ wase ɛshem no cewcewe lo.

¹¹ No me ndieɛ, ɛ bó mum gay ɛ me le, “Wo kɛɲke keebvuu etefe ntum Nyo' ɛ bonyii. Ntum wvun nu ɛkumɛ dikfuu di bonyii le bó bitum noo bonyii bó jemyi dikfuu di diɛw e noo bonfon.”

11

Bonyii bo ntum Nyo' le bo bofɛɛ

¹ ɛ bó mum nɛ nya nfew ɛ me ɛ wvù nu diɛwɛ kɛmban e, gay ɛ me le, “Gɛnɛ efew yew ncese Nyo' bó kɛtan ke ncese le, etan tɛn bonyii bó bunlee Nyo' dvù,

² geenɛn fo wo efew lakfulɛɛɲ yi ɛkfun kɛ. Cinɛ dvù njefo bó nu ɛ nya wase ɛ bonyii bó yaa nu kɛ Bojuu. Bó nu ke eben yí kelaante kɛ yuule le, envuwɛ kelaante kedvu yí kee le mbaanyɛ ncow fɛɛ.

³ Me nu ɲke enya mvunɲay ɛ bonyii bem bo bofɛɛ bó jemyi ɛkumɛ me, ɛ bó eteete ntum wɛm ɛ bonyii yí ɛdiuw e ntfuke bó gee fɛɛ kecow mbansoocaan e (1,260). Bó nu ke eteete ɛ bó ɛ jise bimbamkpwe.”

⁴ Bonyii bo bofɛɛ ban nu bite bi Olif e bi bifɛɛ noo mwɛɛm mvu mvunfɛɛm mvù bó tomyi bin'yeeɛ yí dvù le mvù ké no leeme fwe dvu Tata wvù kɛɲke nshɛ.

⁵ ɛ weɛ ke enɛ ɛ no gomte keege fiɛɛ fi befɛ bó bó, ɛ ɲguy ebuy dew yibole efiese lo weɛ wvubo bvuban wvudvu. ɛ nɛɛ no weɛ gomte keege fiɛɛ fi befɛ bó bó tu wvù kɛɲke keekpwe nonɛn.

⁶ Bó kɛɲke mvunɲay mvù ɛ nulo ɛ bó eban ɛbulɛ le fo jan ecem naa lo yí nshɛ le ɛdiuw yò bó nu eteete ntum Nyo' le. ɛ bó kɛɲke tɛn mvunɲay mvù ɛ nulo ɛ bó ebanke jóo

é yí etu elɛmɛ noo mvunɔay keelan dikfuu di himfim e yí nshɛ le naa seke la wvù bó shieele.

⁷ Bó nu ke edioo ɛ mɛsɛ ɛ jeme fiɛɛ fí bó kɛɲke keejeme, é nyam yí bɛmte yí buyte é kentuke kiɛ kè shiile nɛn ɲoonɲ e, ebuy etum jem bó bó, eso bó, eyuwyɛ bó,

⁸ é egvun ɛbo emɛy ejime é je é kelaante ke baay e. Kelaante kin nu kè bó tenje é díɛw yí mawɛɛn e le Sodom kɛnɛɛ le Ijiw, ɛ é nu jó jó bó to taɛ Tata wvubo yí kentam e.

⁹ Yí ediuw e ɛta bó kɛɲgawtɛn nu ɛ dikfuu di bonyii le, kɛnɛɛ é nu bo ntɛw wvù la le, kɛnɛɛ bò jemyi kfuu díɛw yí la, kɛnɛɛ bo bitum bì la le, nu ke etaale egvun ɛbo no yó jimine, etun le fo bó edwey bó kɛ.

¹⁰ Bonyii bò é nu bo yí won wvun e nu ke elanlanɛ laa é kpɛwɛ bonyii ban ɛ kpɛwɛn ɛ. Bó nu ke esakene lo, ɛ wee ciinse nnya é wee, ɛ wee ciinse nnya é wee. Bó nu ke egee nonɛn njefo bonyii bo ntum Nyo' le bo bofɛɛ ban nu ɛ to bó ɲɛw wvu baay yí bonyii bò é nu bo yí won e.

¹¹ ɛ fí ke kooy, ɛ ediuw yo ɛta bó kɛɲgawtɛn ɛyan ke fey, ɛ keyoy kè nyaa nshii nɛ fô Nyo' le, ley yí bó le, ɛ bó kase ja we. ɛ bonyii yɛn nonɛn, kɛɲke nfan baay.

¹² ɛ bonyii bo bofɛɛ bodvu mum yuw ɛ díɛw jeme we bó mvunɔay gayte é bó le, “Ben eben eto fɛn!” ɛ bó mum no bene gɛne we é kembɛw e, ɛ bonyii bobole bo bvuban e taale.

¹³ Kɛ kefew kedvu le, ɛ nshɛ nɛ shiw bó mvunɔay baay, ɛ keba kemwaan ɛnte jo yuufe jo kelaante kedvu bvusɛ. ɛ bonyii bontfuke bosooshwi (7,000) kpɛwɛn no nshɛ yidvu to shiwɛɛ. ɛ kebɛsɛ ke bonyii bò to shɛkɛɛ le, kɛɲke nfan baay, no tumte monkum mo Nyo' wvù nu we le.

¹⁴ Wvun wvù fey nu ɲɛw wvu bokaɲ bofɛɛ. Geenɛn ben eyekɛ eyuw, ɲɛw wvu bokaɲ botɛte nu eto nfew caan.

ɛ bó ton son yí bokaɲ bosooshwi

¹⁵ ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ bosooshwi ke ton ye son, ɛ me n'yuw no díɛw jemyi

bó mvunɔay we gayte le, “Bvunfon bvú yí won wvun e nu ɛ tu wase bvú Tata wese-beene bó Mboyse we wvù wvù to kawɛɛ le, ɛ wvù nu ke esaake sekeci ɛ ɲka.”

¹⁶ ɛ bocɛ' bo bonyii le bo mbaanfiɛɛ ncow bonɛw ba bó shiilɛɛ yí bokawla bobole fwe dvu Nyo' mum no gbwee tumte monshim mobole fokuse, nyaa mbense wvu baay é Nyo'.

¹⁷ ɛ bó no gee nonɛn, gayte le, “Bese nyaa keyoone é wo, Tata Nyo' wvù kɛɲke Mvunɔay Mvunciim, wo nu keseen, ɛ wo to nu wase.

Bese nyaa keyoone njefo wo nu ɛ jo wase mvunɔay mvuw mvu baay ɛ kɛw ɛ no saake.

¹⁸ Bonyii bò yaa kee kɛ wo * to ton'yi shém, ɛ kefew kè wo nu edunɛ shém yo yí ffuuke nu ɛ kocɛn wase.

ɛ é nu kefew kè wo nu esaw bonyii bò nu ɛ kpɛwɛn wase.

ɛ é bvuu nu tɛn kè wo nu emawɛ bonyii buw bo lemme le

bò é nu bonyii buw bo ntum e, ebvu emawɛ bonyii bò é nu bo Nyo' le, emawɛ tɛn bonyii bocii bò wvumte diee diuw,

kɛnɛɛ é nu bo caan caan kɛnɛɛ bo baay baay. ɛ é nu tɛn kefew kè wo nu elɛsɛ bonyii bò beete bó ɛkolɛ ke nshɛ le.”

¹⁹ ɛ bó nɛ yene kembun ke yew ncese Nyo' yí fowe le. ɛ ɲkuw monkan mo Nyo' le wvù to nu yew ncese yidvu le yɛnɛ. ɛ jan nɛ no lawkene, baykene, dvûmte, ɛ nshɛ shiike, ɛ ɛbew yo baay baay shiile.

12

Kpwoon mvu bó kɛɲguum ke nyam mi le ɛ yí fieesene nyam joo

¹ ɛ me nɛ n'yɛn kfuu fiɛɛ fimew fí diuw wvù yumɛɛn e fowe. ɛ to nu kpwoon mvu ɛ wvù ɛ tfume diuu ye le díɛwɛ ndvu le, ɛ kpwee nu ɛku jo bikaa biew, ɛ wvù ɛ bon kefo ke bvunfon e, ɛ jón nu yí dvú le yuufe ncow fiɛɛ.

² Wvù to nu bó fue, lumte wase keeboo, yuuke nsase lume, beele.

11:7 13:1-2; 17:8 **11:8** Luk 13:33-34; Kɛɲ 18:20; Yɛsa 1:10; ɛsɛk 16:46; Ksm 3:16-19; 7:3-5 **11:10** Jon 16:20 **11:11** ɛsɛk 37:9-10 **11:12** 2Bfn 2:11; Lem 1:9 **11:13** 6:12-13; ɛsɛk 38:19-20 **11:15** 4:11; Ksm 15:18; Mben 22:28-30; Dan 2:44; 1Kol 15:24-28 **11:16** 4:4 **11:17** 1:8; 4:8; 15:3; 16:7; 19:6, 15; 21:22; Amo 4:13; 2Kol 6:18 **11:18** 19:5; Mben 2:1-5; 110:5-6 * **11:18** Bonyii ban fɛn nu ɛ bó tenje bó teyɛyɛ le, «bitum». **11:19** 4:5; 6:12-13; 8:7; 15:5; Job 38:22-23; 1Bfn 8:1, 6 **12:1** Yɛsa 7:14; 26:17

³ Ɛ me mbvuu n'yɛn kfuu fiɛɛ fimew fi diuw wvù yumɛɛn e fowe. Ɛ to nu kenɔum ke nyam mi le ɛ yí yɛle lo, ɛ yí fieesene nyam joo. Ɛ yí kɛnke bikuu bisooshwi y bô biton yuufe, ɛ bifo bi bvunfon e bi caan caan bisooshwi y nu yí bikuu bidvu le.

⁴ Ɛ yí jiw wvun we, ɛ wvú ka keba kemwaan ɛnte jo bitete bi jón e we tfume yí nshɛ le. Ɛ kenɔum ke nyam e kedvu nɛ leem fwe dvu kpwoon wvù to lumte wɛ, wvu lɛ kpwoon wvudvu dioo ɛ boo, ɛ wen enɔele lo wan wvudvu wvù wvú boke.

⁵ Ɛ wvú boo wan diemsɛn, ɛ è nu wvù nu ke esaake bitum bicii bô ketooome ke ketfu le. Geenɛn, no wvú to bokɛɛ ɛ bô mum cun wan wvudvu ben dvú fô Nyo' le, ɛ wvú no nu mbew kawla we le.

⁶ Ɛ kpwoon wvudvu mum fɛɛ lo ɔɛn no nu nkɔpwaante bvudvuu bvù Nyo' to seysɛɛ wase fô wvú le. Ɛ è nu fô bô nu ke etaale fô wvú le yí ɛdiuw e ntfuke bô gee fɛɛ kecow mban soocan e (1,260).

⁷ Ɛ jem nɛ kɛw won Nyo' le, ɛ nceendaa Nyo' wvù Maykɛl bô ngoo ye bonceendaa no diuu bô bo kenɔum ke nyam yí fieesene nyam joo yɛ le. Ɛ nyam yidvu bô bew bonceendaa diuu,

⁸ geenɛn ɛ bô so kenɔum ke nyam e kedvu bô ngoo ye, ɛ bô fanɛ yaa bvuu kɛnke bvudvuu won Nyo' le kɛ.

⁹ Ɛ bô bvuse kenɔum ke nyam yí fieesene nyam joo le kiɛ wvumse ɛ kɛ gbwe fokuse yí nshɛ le. Kenɔum kin nu yo yí bvuyvuum e yɛ yí è nu dɛwle bvuu nu Satan. Ɛ è nu wvù wvù lɛle bonyii yí ɛkolɛ ke nshɛ le kecii. Bô to wvumse wvù bô bonceendaa bew ɛ bô gbwe yí nshɛ le.

¹⁰ Ɛ me nɛ n'yuw ɛ díɛw jemyi foweɛwe won Nyo' le gayte lɛ, “Ɛ nɛɛ keseen wvù Nyo' nu eboyse bonyii bew, eduɔɛ mvunɔay mwew mvu lemme le, esaake bvunfon bwew, ɛ Mboyse we wvù wvù to kawɛɛ eduɔɛ tɛn mvunɔay mwew mvu sa' le. Fí nu nonɛn keseen njefo bô nu ɛ wvumse wase wee wɛ fokuse wvù se kɛ no leeme fwe dvu Nyo' wesebeene

ɛmvunsheen bô ɛntan teyte mwɛɛm yí boom bo bwee wesebeene le.

¹¹ Geenɛn, bô nu ɛ so wase wvú nje ɛlɛmɛ ke Waa Njee bô díɛw Nyo' yí bô leeme jim nsaw wvudvu le. Ɛ kɛ bô to baa koonke nshii wvubo ɛ je yí è nulo ɛ bô emum efane lo keekpwe le kɛ.

¹² Nonɛn, won Nyo' elanlanɛ, ɛ bonyii bocii bô nu fô, lanlanɛ tɛn.

Geenɛn, ngɛw wvu baay nu fô ben e nshɛ bô joo yí baay,

njefo dɛwle nu ɛ shii wase ɛ to ɛ ben e.

Wvú nu ɛ yinɛn bô shém yí ffuuke baay, njefo wvú kee lo lɛ kefew kewene shɛke wase caan.”

¹³ Ɛ kenɔum ke nyam yí fieesene nyam joo yɛ dioo yɛn lɛ bô nu ɛ tfume wase wen, wen ɛ gbwe yí nshɛ le, ɛ yí daa kenlewte ɛjim jo kpwoon wɛ wvù to bokɛɛ wan diemsɛn e.

¹⁴ Geenɛn, ɛ bô nya bibɛ bi nfaandun e bifɛɛ ɛ kpwoon wvudvu lɛ wvú ebii dvú keelewte yo yɛ eɔɛn enu nkɔpwaante yí bilum e bitete bô kenɔawtɛn ɛ bô taale fô wvú le.

¹⁵ Ɛ yo yidvu mum bvuse joo ɛmvu díɛwle joo yí booke le ɛjim jo kpwoon wvudvu wvu lɛ yí etuu wvú eɔɛn dvú.

¹⁶ Geenɛn, ɛ nshɛ ficɛ kpwoon wvudvu, yene diuw we mi lo joo yí kenɔum ke nyam e kedvu to bvuseɛ ɛ yí ɛmvu le.

¹⁷ Ɛ nyam yidvu mum ton'yɛ shém bô kpwoon wvudvu, mum ja laa bvudiuw ɛ kebese ke boom bo kpwoon wvudvu le, ɛ è nu bô bô gɛle bonci bo Nyo' le bvuu leeme jim nsaw Jisos.

¹⁸ Ɛ yí * mum ɔɛn no leeme ngem joo yí baay e.

13

Nyam yí bɛmte yí to buyɛɛ ɛ joo yí baay e

¹ Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn ɛ nyam yí bɛmte buyte ɛ joo yí baay e, ɛ yí kɛnke bikuu bisooshwi y bô biton yuufe noo bifo bi bvunfon e bi caan caan yuufe yí biton bidvu le, ɛ ɛdiee yò beete bô diee di Nyo' le nu yí bikuu bidvu le.

12:3 12:7, 9, 13; 13:2; 16:13; 20:2; Dan 7:7, 24 **12:4** Dan 8:10 **12:5** 19:15; Mben 2:9 **12:6** 1Bfn 17:1-7; 19:5-7; Mat 2:13; 11:2 **12:7** Dan 10:13; Jut 9 **12:9** 20:2; Ken 3:1; Yɛsa 14:12; 27:1; Luk 10:18; Jon 12:31 **12:10** 4:11; 11:15; Job 1:9-11; Saka 3:1 **12:11** 6:9; Mat 16:25; 5:6; 1Jon 2:14; 5:4 **12:12** 18:20 **12:14** 11:2 **12:17** 6:9; 11:7; 13:7; Dan 7:21 * **12:18** Bonɔwa' bo boyvuum bomew kɛnke fɛn lɛ, “Ɛ me mum ngɛn ...” **13:1** Dan 7:3; 11:7; 19:20; Dan 7:3-8, 21, 25 **13:2** 2Tɛs 2:9

² Nyam yidvu yì me nto n'yɛnɛɛ to fieesene biaa, ɛ ɛkaw ɛye nu diɛwɛ yo nyam mi yì bó tenɛ le bɛɛ le, ɛ diuw we nu diɛwɛ wvu bvule le. Ɛ kenɔum ke nyam yì fieesene nyam joo le kɛ mum nya nyam yidvu bô mvunɔay mwew noo kawla we le yì esaake bô mvunɔay mvu baay.

³ Ɛkolɛ ke nyam yidvu le kemew to nu ɛ yuu kenɔke wase kfuu kelɛmtɛɛ kemew ɛ è nu kè to nulo eyu lo yì, geenɛn ɛ kɪ to bonɛn wase. Ɛ diuw yum lo bonyii bocii yì ɛkolɛ ke nshɛ le, ɛ bó no gbwee ɛjim jo nyam yidvu.

⁴ Ɛ bonyii no nyaa mbense wvu baay ɛ kenɔum ke nyam yì fieesene nyam joo yɛ le, njefo yì to nu ɛ nya nyam yì bɛmte yidvu bô mvunɔay mwew. Ɛ bó mum no nyaa tɛn mbense wvu baay ɛ nyam yì bɛmte yidvu gayte le, “Ɛ nu yɛɛ diɛwɛ nyam yì bɛmte le, ɛ è nulo ediu yɛɛ yì?”

⁵ Bó to nu ɛ cinɛ nyam yidvu le ɛ yì no kenɔke diuw wvù è nulo ɛ yì ejemyi díɛw ken-saa ye dvú, bvuu beete bô diee di Nyo' le, bvuu cinɛ tɛn le yì esaake yì kee le mbaanyɛ ncow fɛɛ.

⁶ Ɛ yì mum kɛw no jemyi díɛw yì befe ɛkumɛ Nyo', beete bô diee diɛw bô bvud-vuu bvù Nyo' nu fó le noo bonyii bô nu won Nyo' le.

⁷ Bó to nu ɛ cinɛ tɛn le yì etum jem bô bonyii bô è nu bo Nyo' le, eso bó, cinɛ tɛn le yì ɛkenɔke mvunɔay ɛwe jo bontɛw bocii bô bonyii bocii noo bonyii bo díɛw e yicii, noo bitum bicii.

⁸ Bonyii bocii yì ɛkolɛ ke nshɛ le nu ke enyaa mbense wvu baay ɛ yì. Bonyii ban nu wee tfuu wvù bó to baa san wase diee diɛw ɛ ɛwa' le ɛ won sɛ ke kɛw e kɛ. Ɛ ɛwa' wvun nu wvù ɛdiee ɛ bonyii bô kenɔke nshii nu jó, ɛ è nu ɛwa' Waa Njee wvù bó to sɛlɛɛ.

⁹ Wee wvù kenɔke bitem, ɛ wvù yuw.

¹⁰ Ɛ wee nu ɛ fí nu le bó nu ekoo wvù, tu bó nu ekoo. Wee ɛ no nu ɛ fí nu le wvù nu ke ekpwe yì finyo le, tu bó nu ke eyu wvù bô finyo. Fin ɛne fô bonyii bô è nu bo Nyo' le le bó ekuu shém, eleese fitele yì ye le.

¹¹ Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn yimi nyam yì bɛmte le, ɛ yiyin buyte ɛ nshɛ le, ɛ yì kenɔke bitonɔ bifɛɛ diɛwɛ bi waa njee le, jemyi diɛwɛ kenɔum ke nyam yì fieesene nyam joo yɛ le.

¹² Yì to dunɔci mvunɔay mvu nyam yì bɛmte yì fwe yɛ le mvunciim ɛjise jo nyam yidvu. Ɛ yì ge ɛ ɛkolɛ ke nshɛ le kecii bô bonyii bocii bo yì nshɛ le no nyaa mbense wvu baay ɛ nyam yì fwe yɛ yì kelɛmtɛɛ kew kè to nulo eyu lo yì to nu ɛ bonɛn wase le.

¹³ Yì to gee mwɛɛm mvù dunɔci mvunɔay mwew, gee naa ɛ nɔɔy nɛn'yì we shiile fokuse ɛ bonyii yɛne.

¹⁴ No bó to nu ɛ cinɛ le yì egee mwɛɛm mvù dunɔci mvunɔay mwew fwe dvu nyam yì bɛmte yimi yɛ, ɛ yì mum no lɛɛle bonyii bô nu yì nshɛ le dvú. Ɛ yì mum gay ɛ bó kene lan yì fieesene nyam yì bó to lɛmsɛɛ bô nyo ɛ yì no nu kɛ dvú yɛ le.

¹⁵ Bó to nu ɛ cinɛ le yì enya keyoy ɛ lan nyam yì bɛmte yidvu, wvu le è nu naa lo ɛ lan yidvu ejemyi, gee ɛ bó yuwyi bonyii bocii bô faanɔke keenyaa mbense wvu baay ɛ lan yidvu.

¹⁶ Yì to nu ɛ gay le bó ege nciise yì bonyii le bocii yì kebo ke ɛɛɛy e kenɛɛ fojise, gay le bó ege yì wee le kenɛɛ è nu wee wvu caan kenɛɛ wvu baay, kenɛɛ wee kpawaw, kenɛɛ wvù fuute, kenɛɛ è nu nfwaw, kenɛɛ è yaa nu kɛ nfwaw,

¹⁷ wvu le fo è nulo ɛ wee eguy kenɛɛ egese fieɛ sɛ wvù kenɔke nciise wvudvu kɛ. Nciise wvun nu diee di nyam yì bɛmte yɛ le, kenɛɛ ɛjise ɛ ɛwa' yo diee di nyam yidvu le.

¹⁸ Fin nu fieɛ ɛ fí shieele bvufɛɛ ɛ ɛwa' eyan yò è nu diee di nyam yin e ekiɛɛ. Ɛjise ɛ ɛwa' eyan leeme fô diee di wee wvu wum e, ɛ yò nu ɛ ntaɔ e le, gee soocaan bô mban soocaan ncow soocaan (666).

14

Waa Njee bô bonyii bo 144,000

¹ Ben eyekɛ eyuw, ɛ me ndioo mbvuu ntaa, nɛ n'yɛn Waa Njee le ɛ wvù leeme yì kum wvù Sayon e, ɛ bonyii bontfuke gbwee

Nyam yì bɛmte yì to buyɛɛ ɛ nshɛ le

13:3 17:8 13:5 Dan 7:25; 11:36; 11:2 13:7 12:17 13:8 3:5; 5:6 13:10 14:12; Yeli 15:2; 43:11; Luk 8:15 13:11 Mat 7:15 13:13 16:14; 20:8 13:15 14:9, 11; 15:2; 16:2; 19:20; 20:4; Yɛsa 44:5; Dan 3:5 13:17 13:18; 15:2 14:1 22:4; Yɛsa 4:5; Juɛ 3:5; 3:12

kecow mbaanyɛ ncow bonɛw (144,000) nu bô wvú. Bonyii ban nu bô to kɛɲke nciise diee diew bô di Ice le fojise fo bó.

² Ɛ me n'yuw ɛ diɛw too fowe yole diɛwɛ joo yì gbwee ɛ ɲkoɲ e, dvûmte tɛn diɛwɛ jan yì baykene le. Diɛw yì me n'yuwɛɛ yidvu to jemɲi tɛn diɛwɛ dikome fò bonyii kumte le.

³ Bô to yemte ɲkiee mvu wvu fwe fwe dvu kawla bô mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwɛ noo bocɛ' bo bonyii le ba. Kɛ è to nulo é wee mvu ekiɛɛ ɲkiee wvudvu efey bonyii bo bontfuke gbwee kecow mbaanyɛ ncow bonɛw ba kɛ. Ɛ è nu bó bô bó to sumɛɛ wase can kebefɛ le yì nshɛ le.

⁴ Boban nu bonyii bô to baa ebefe wase ye yibo bô bokɛɛ kɛ, njefo kɛ bó to kee wase bokɛɛ kɛ. Ɛ nu bó bô ké no bii Waa Njee le naa fɛɛ fò wvú gɛne. Bonyii ban nu bô bó to sumɛɛ ɛnte jo ɛɲgokɛ ke bonyii le kecii le bó enu diɛwɛ mvuntam mvu fwe le fô Nyo' bô Waa Njee le.

⁵ Mbiay ke baa yuu buy wase diuw wvubole kɛ. Bô nu fibole sɛ nɔm.

Njeme bonceendaa bo Nyo' le bo botɛte

⁶ Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn nceendaa Nyo' mvu le ɛ wvú bile ɛntelɛɲ jo ɛbulɛ. Wvú to kɛɲke saaka wvù jee wvù mɛy lo keefewɛɛ ɛ bonyii bô nu yì nshɛ le bocii. Wvú to nu keefewɛɛ ɛ bitum bicii, bô bontɛw bocii, noo bonyii bô jemɲi naa díɛw yì la noo naa bonyii bô la bocii.

⁷ Ɛ nceendaa wvudvu fun foweɛwe le, “Ben efanè Nyo' tumtè monkum mew, njefo kefew ke nsaw we le nu ɛ kocɛn wase. Ben enyaà mbense wvu baay ɛ wvú wvù to bomɛɛ ɛbulɛ bô nshɛ noo joo yì baay bô mondvuum mô jóo buyte mó le.”

⁸ Ɛ wvumvu nceendaa Nyo' wvu le bofɛɛ, no bii wvú le gayte le, “Babilon wvu baay nu ɛ gbwe wase, wvú nu ɛ gbwe wase. Ɛ nu wvú wvù nu ɛ ge bitum bicii ɛ wu nce we nsake diɛwɛ mbvuum e.”

⁹ Ɛ wvumvu nceendaa Nyo' wvu le botɛte mum bi tɛn bó le, no fuunke foweɛwe le, “Ɛ wee mom lo ɛ nya mbense wvu baay ɛ nyam yì bɛmte yɛ bô ɛ lan nyam yidvu, ɛ kɛɲke tɛn nciise fojise kɛɛɛ yì kebo le,

¹⁰ tu wvú nu ke ewu shém Nyo' yì ffuuke diɛwɛ no wee ké wu mbvuum. Shém yidvu nu ɛ wvú ɛ bɛɛɛɛ ɛ fiko fiew fi nsase le ɛ wvú baa fiysɛn kɛ. Wvuwɛ wee nu ɛ bó nu ke elan wvú ɛ fiɛɛ le ɛ fí fiɛɛ diɛwɛ mvunkan e, ɛ wvú eyɛne ɲgɛw jó. Fifi nu ke enu fwe dvu bonceendaa bo Nyo' le bô yuule bô Waa Njee.

¹¹ Njiim nu ke ebene kɛ lo sekecii sɛ ɲka fò bó lan bó ɲgɛw e. Kɛ bonyii ban bô nyaa mbense wvu baay ɛ nyam yì bɛmte bô ɛ lan nyam yidvu noo bonyii bô kɛɲke nciise diee diew nu ke ekɛɲke naa lo nɛɛtɛn yì ɲgɛw wvubole ɛmvunsheen kɛɛɛ ɛntan kɛ.”

¹² Fifi gɛne fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bô è nu bó bô gɛɛle bonci bo Nyo' le, ɛ bó ɛ lese fitele yì Jisos e, le bó kɛɲke keekuu shém.

¹³ Ɛ me nɛ n'yuw ɛ diɛw jemɲi won Nyo' le, gayte ɛ me le, “Sanɛ fin: Ɛ kɛw yì keseen ɛ gɛn lo nu ɛ njon wvu baay nu fô bonyii bô kpwee ɛ bó ɛ taashɛ bô bo Tata le.” Ɛ Keyoy ke Nyo' le bɛnsɛ le, “Njon wvu baay nu fô bó le keɛɛy, njefo bó nu elɛɛtɛn yì monlum mobole, ɛ gee dibole di jee ebi bó le.”

Ngbwele wvù è nu nsaw Nyo'

¹⁴ Ben eyekɛ eyuw, ɛ me nɛ ntaa n'yɛn kembɛw e ɛ kí baa lo, ɛ wee ɛ shii yì kembɛw kedvu le fieesene wee wvù diee nu Waawee. Wvú to nu ɛ bon kefo ke bvunfon e ɛ bó ɛ kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle, kɛɲke finyo ɛbo ɛ fí nu diɛwɛ fi yun e, koole.

¹⁵ Ɛ wvumvu nceendaa Nyo' nɛ buy yew ncese le, fun wee wɛ wvù to shilɛɛ yì kembɛw e foweɛwe, gay le, “Nɛke finyo fiuw egbwele ɲgbwele dvú. Kefew ke ɲgbwele le nu ɛ kocɛn wase, ɛ ɛkolɛ ke nshɛ le nu ɛ loocɛ wase ɛ be kè bó egbwele.”

¹⁶ Nonɛn, ɛ wee wɛ wvù to shilɛɛ yì kembɛw e mum jiw finyo fiew yì ɛkolɛ ke nshɛ le, ge ɲgbwele dvú yì nshɛ le.

¹⁷ Ɛ wvumvu nceendaa Nyo' bvuu buy yew ncese yì fowe le, ɛ wvú kɛɲke tɛn finyo diɛwɛ fi yun e ɛbo ɛ fí koole.

18 Ɛ wvumvu nceendaa Nyo' mum buy fô ketan̄ ke ncese le, ɛ è nu wvù kɛŋke mvunɣay ɛwe jo ŋguy. Ɛ wvù fun foweɛwe è wvumvu wɛ wvù to kɛŋke finyo fi koole fiɛ lɛ, “Nɛke finyo fiuw esumyɛ bikawci bi mvuntam mvu mbvuum e dvù yî nshɛ le, njefo mvuntam mvudvu nu ɛ yɛɛ wase.” *

19 Ɛ nceendaa Nyo' wvudvu mum jiw finyo fiew yî nshɛ le, sumyɛ mvuntam mvu mbvuum e mvu yî nshɛ le, baance, tfuw bvudvuu bvù baay bvù bó somte mbvuum fó le, ɛ fifin dunɛi fiɛɛ fi shém Nyo' yî ffuuke nu ke ege bô bonyii.

20 Ɛ bó no somte mvuntam mvu mbvuum e modvu bô bikaa ɛkfun̄ jo kelaante, ɛ è buyte ɛlɛmɛ, yînsene bene buyte diɛwɛ fô diuw nyambala le, lɛɛŋke gɛne, gɛn buy diɛwɛ bomay e gee fɛɛ.

15

Bonɣew bo bosooshwiɣ bô è nu bo kemɛse le

1 Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn kfuu fiɛɛ fi diuw wvù yumɛɛn e fimew fowe, ɛ è nu naa lo kɛŋghaw ke fiɛɛ le ke baay. Ɛ to nu bonceendaa bo Nyo' le bosooshwiɣ ɛ bó kɛŋke bonɣew bosooshwiɣ bô è nu bo kemɛse le keenya è bonyii, njefo boban nu bô Nyo' nu emɛse edunɛɛ shém ye yî ffuuke dvù.

2 Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn fiɛɛ fimew e ɛ fí fieesene joo yî baay mi yî nu ɛ bó ɛ fiysɛn bô ŋguy, ɛ yî yuule naa diɛwɛ kenlɛɛy e. Ɛ bonyii bomew leeme mbew joo yî baay yidvu le ɛ è nu bô to soɛ wase nyam yî bɛmte yɛ bô lan̄ ye noo ɛjise ɛ ŋwa' yò è nu diee di nyam yidvu le. Bó to leeme fó kɛŋke dikome di Nyo' le can e,

3 yemte ŋkiee Muses wvù wee lemme Nyo' bô ŋkiee Waa Njee. Bó to yemte lɛ, “O Tata Nyo' wvù Kɛŋke Mvunɣay Mvunciim, mwɛɛm mvù wo gee nu naa mvu baay bô mvu kɛŋghaw e.

Wo nu Nfon bitum bicii, *

* 14:18 Mvuntam mvun nu è diɛw bala le lɛ, «grapes.»

15:2 4:6; 5:8; 13:15, 18; 14:2 15:3 4:11 15:3 16:5-6; 19:2; 22:12; Dito 32:4; Mben 145:17; Ksm 15:1; Mben 111:2; 139:14 * 15:3 Bonɣa' bo boyvuum bomew kɛŋke lɛ, “Nfon wvu sekecii”, bomew lɛ, “Nfon bonyii bô è nu bo Nyo' le”. 15:4 14:7; Mben 86:9; 98:2-3; Yɛsa 2:2-3; Yɛli 10:6-7 15:5 11:19; Ksm 40:34; Lem 7:44 15:6 1:13; Dan 10:5 15:7 4:6; 14:10; 16:1 15:8 Ksm 40:34-35; Yɛsa 6:4; Esek 44:4 16:1 15:1; Mben 69:24; Yɛsa 66:6; Yɛli 10:25 16:2 13:15; Ksm 9:10 16:3 8:8; Ksm 7:17-21; Mben 78:44

ɛ je yî wo gee mwɛɛm jó nu yî teytey bô yi keɛɛy.

4 O Tata, wee wvù nulo saa efane wo, tumte monkum muw nu yɛɛ?

Ɛ mɛy kɛ wo maan̄ wvù yuule.

Bitum bicii nu ke etoo nyaa mbense wvu baay è wo,

njefo bó nu ɛ yɛn mwɛɛm mvù wo gee le ɛ mvù nu teytey.”

5 Ɛjim jodvu ɛ me nɛ ntaa, n'yɛn ɛ bó yene yew ncese yî fowe yî è nu cun yî dunɛi lɛ Nyo' nu bô bonyii.

6 Ɛ bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiɣ bô to kɛŋke bonɣew bo bosooshwiɣ ba mum buy yew ncese yidvu le. Bó to nu ɛ tfume ndvù ɛ yî looci lawkene, waw diŋ'waw yî gvúw e ɛ bó ɛ kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle.

7 Ɛ fiɛɛ fimwaan̄ ŋgoo mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwɛ le mum nya bintee bisooshwiɣ è bonceendaa bo bosooshwiɣ ba ɛ bó ɛ kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle. Bintee bidvu to nu ɛ yînsɛn bô shém yî ffuuke yî Nyo' wvù nu dvù sekecii sɛ ŋka.

8 Ɛ yew ncese nɛ yînsɛn lo bô njiim yî nɛn'yi fô n'yu Nyo' bô fô mvunɣay mwew e. Ɛ fí mum no nu lɛ wee yaa to nulo ebvuu eley yew ncese Nyo' le kɛ, gɛn buy no bonɣew bo bosooshwiɣ bô bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiɣ ba to kɛŋke keenya è bonyii to kaɛ.

16

Bintee bi bisooshwiɣ bi shém Nyo' yî ffuuke le

1 Ɛ me nɛ n'yuw ɛ diɛw mi jem̄yi foweɛwe yew ncese yidvu le è bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiɣ ba lɛ, “Ben eɣɛn etfuw shém Nyo' yî ffuuke yî nu è bintee bi bisooshwiɣ biɛ le yî nshɛ le.”

2 Ɛ nceendaa Nyo' wvu fwe mum gɛn tfuw kew kentee ke shém Nyo' yî ffuuke le yî nshɛ le. Ɛ bin̄koken bi bɛmte luci, kooyɛ

bonyii bò to kɛɲke nciise nyam yì bɛmte yɛ nyaa mbense wvu baay ê lan nyam yidvu.

³ Ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ bofɛɛ tfuw kew kentee ê joo yì baay e, ɛ joo yidvu banke no nu diɛwɛ ɛlɛmɛ ke kɛɲkpwe ke wee le. Ɛ fiɛɛ ficii fì to cee ê joo yidvu le kpwe.

⁴ Ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ botɛte tfuw kew kentee ê jóo yì booke le noo mond-vuum mò jóo buyte mó le, ɛ yì nɛ tu ɛlɛmɛ.

⁵ Ɛ me n'yuw ɛ nceendaa Nyo' wvù taale fô joo le jeme le,

“Nyo', wo nu Nyo' wvu teytey ê je yì wo sumtene bonsaw ban e.

Wo wvù nu keseen, ɛ wo to nu wase.

O Nyo', wo wvù yuule.

⁶ Bonyii ban nu bò ɛlɛmɛ ke bonyii bò è nu buw e

noo bonyii buw bo ntum e nu fobo fo bó.

Wo ɛ mum ɛ nya ɛlɛmɛ ê bó, bó ɛ wu.

Fifin nu naa nlawma wvubo.”

⁷ Ɛ me nɛ n'yuw ɛ diɛw buy fô ketan ke ncese le bɛnse le,

“Ɛɛ Tata Nyo' wvù Kɛɲke Mvunɔɔay Mvunciim,

wo sumtene bonsaw buw bii je keɛɛy bô yi teytey e!”

⁸ Ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ bonɛw tfuw kew kentee ɛ è nu yì diuu le, ɛ diuu kɛɲke je keekeyte lo ton'yi bonyii diɛwɛ ɲguy e.

⁹ Ɛ nton'yɛ wvu baay wvù to buyte yì diuu le no ton'yi bonyii. Geenɛn ɛ bó fanɛ yaa ekumɛn lo mvuntelem mvubole, etumte ɛ è nu monkum mo Nyo' le kɛ. Ɛ bó kaa no beete lo bó diee di Nyo' wvù kɛɲke mvunɔɔay mvu bonɔɔew ban e.

¹⁰ Ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ botin tfuw kew kentee ɛ è nu yì kawla nyam yì bɛmte yɛ le, ɛ won wvù nyam yidvu to saake nɛ jiiim lo. Ɛ bonyii no nu yì monlum e lumyi ɛlɛm ɛbo.

¹¹ Ɛ bó nɛ no nan'yi lo Nyo' wvù nu we nje nluɛ bô binɔkɛn bibole. Geenɛn fanɛ yaa ekumɛn gee dibole kɛ.

¹² Ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ bosooaan tfuw kew kentee ɛ è nu ê joo yì Yuflets e, ɛ joo yidvu mum yum, keeseysɛ

je wvu le bonfon bò nɛn'yi ê keba kè diuu sane le efey jó.

¹³ Ɛ me nɛ n'yɛn biyoy bì yiile bimew e bitɛte ɛ bí fieesene bisham. Ɛ bí buyte diuw kɛnguum ke nyam yì fieesene nyam joo le, bô diuw nyam yì bɛmte yɛ le, noo diuw wee wvù mbiayte le wen nu wee ntum Nyo' le.

¹⁴ Biyoy bin nu bonceendaa bo dɛwle le. Ɛ è nu bí bì gee mwɛɛm mvù dunɛi mvunɔɔay mvubole. Bí ghane ɔɛne fô bonfon bo bitum e bicii yì ɛkolɛ ke nshɛ le baanci bó le bó eseyseè jem yì nu ke enu diuu di baay di Nyo' wvù Kɛɲke Mvunɔɔay Mvunciim e.

¹⁵ Jisos to nu ɛ gay le, “Ben eyekɛ eyuw, me nu ɲke enɛ nto diɛwɛ coon e. Njon wvu baay nu wvu wee wvù baa leete kɛ, wvù kɛɲke ndvú ye ye le wvu le fo wvù ke enɛ etum ebuy kenyi kencimte é bonyii eyɛn kencimte kew e.”

¹⁶ Ɛ biyoy bidvu ke mum baance bonfon bodvu fô bvudvuu bvù bó tenje ê diɛw Ibulu le le Amagedon e.

¹⁷ Ɛ nceendaa Nyo' wvu bokaɲ bosoosh-wiy tfuw kew kentee we yì fwefwe le. Ɛ diɛw mi buy yew ncese le fô kawla nu jemyi foweɛwe le, “Fí ɛ ge wase ye!”

¹⁸ Ɛ jan nɛ no lawkene, baykene, dvûmte ɛ nshɛ shiike bô mvunɔɔay baay. Kɛ kfuu wvuɛ nshiw wvù nshɛ to shiwɛɛ bô mvunɔɔay baay nɛn to ke baa yuu nu wase dvú ɛ kɛw no wee to kɛwɛɛ enu yì nshɛ le kɛ. Nshiw wvudvu to nu ɛ bɛm baay.

¹⁹ Ɛ kelaante ke baay senɛn buy biba bitɛte. Ɛ bilaante bi bitum e no keeshi. Nyo' to nu ɛ kume kelaante ke baay kin kè è nu Babilon, nya fiko fi shém ye yì ffuuke le ɛ wvù selle.

²⁰ Ɛ bitum bi ê joo ɛntelɛɲ bicii fɛɛ lo, ɛ dikum tɛn laken lo.

²¹ Ɛ ɛbew yo baay baay no gbwekene fowe ɛ dimwaan jite diɛwɛ bokilu mbaanyɛ le. Ɛ ɛbew yodvu gbwekene yì bonyii le. Ɛ bó no nan'yi lo Nyo', njefo wvù nu ɛ ciinse ɲɔɔew ɛbew yì bó le. Wvuwwun ɲɔɔew to bɛmte baay.

17

Kenten ke kpwoon nsake le bô nyam yi bemte

¹ E nceendaa Nyo' mvu ente jo bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwi y bô to kenke bintee bi bisooshwi y biɛ nɛ to gay ê me le, “To é me endunɛɛ ê wo kfuw ngew wvù bô nu ke enya ê kenten ke kpwoon nsake wɛ wvù nu ɛ shii yî jôo le nteen.

² Kpwoon wvun nu wvù bô bonfon bo yî nshɛ le fɛn gee nsake, ɛ nce wɛ nsake wvun ɛ koo wase bonyii bo yî nshɛ le fɛn diɛwɛ mbvuum e.”

³ E nceendaa Nyo' wvudvu nɛ jo me ɛ me nu can Keyoy ke Nyo' le, gɛn dvù nkpwante. E me n'yɛn kpwoon mvu le ɛ wvù ɛ shii yî nyam yi bemte le ɛ yî yɛle nɛn ghanɲ ɛ yî ɛ yɪnsɛn lo bô ediee yî ye le yicii yò beete bô diee di Nyo' le. Nyam yidvu to kenke bikuu bisooshwi y bô biton yuufe.

⁴ Kpwoon wvudvu to nu ɛ sufe ye bô ndvù bonyii bo baay baay ɛ yî yɛle lo, ɛ wvù lawkene ye le bô biɛɛ bi bô kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛle noo dikfuw di ɛta yò lumte le noo ejise ɛ ban. Wvù to jici fiko ê wvù ɛbo ɛ bô ɛ kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛle ɛ fí ɛ yɪnsɛn bô mwɛɛm mvù bemte noo nnyɛn ye kenjan.

⁵ Bô to nu ɛ san diee dimew fojise fo wvù ɛ dí nu ê ngan e le, “Babilon wvu baay wvù bwɛe bokɛnɛ bo nsake le noo wvu mwɛɛm mvù bemte yî nshɛ le.”

⁶ E me n'yɛn ɛ kpwoon wvudvu ɛ wu wase ɛlɛmɛ ke bonyii bô ɛ nu bo Nyo' le bô bô yuwɛɛ nje Jisos, kí ɛ koo wvù diɛwɛ mbvuum e.

No me n'yɛnɛ kpwoon wvudvu le nonɛn, ɛ diuw yum me baay.

⁷ E nceendaa Nyo' wɛ bife ê me le, “Diuw yumte wo nje la? Me nu ensee ê wo kenyile ke fiɛ le kè nu ekumɛ kpwoon wvun bô nyam yi bemte yin yi kenke bikuu bisooshwi y bô biton yuufe yi tuule wvù.

⁸ Nyam yi bemte yin yi wo yɛn nu ɛ yî to nu dvù, geenɛn keseen wvun kɛ yî nu dvù kɛ. Yî nu ke enɛ ekuse ê kentuke kiɛ kè shiile nɛn ɲoonɲ e, eben ê wɛ emum eɛn fô bô nu

elɛse lo yî. Diuw nu ke eyumte bonyii bô nu yî nshɛ le bô bô ke baa san wase ediee ɛbo ê ɲwa' bonyii bô kenke nshii le ɛ kɛw no won to kɛwɛɛ le. Wvù nu ke eyumte no bô nu ke eyene nyam yin e, njefo nyam yin to nu dvù, geenɛn yaa bvuu nu dvù kɛ, ɛ yî bɛɛ ke ebvuu eto.

⁹ Fin nu fiɛ ɛ fí shieele ekolɛ kè kenke bvufɛe. Bikuu bi nyam yɛ le bi bisooshwi y nu dikum disooshwi y di kpwoon wɛ shiile yî dvù le. Bikuu bidvu nu tɛn bonfon bosooshwi y.

¹⁰ Bonfon bo botin nu ɛ bô ɛ gbwe wase, ɛ mwaan bɛɛ saake, ɛ wvumvu baa to wase kɛ. Wvuwɛ nu ke edioo ɛ to, é wvù ekɛnke kɛ keenu dvù yî kefew e nɛn caan.

¹¹ Fí ekumɛ nyam yi bemte yɛ yî to nu dvù ɛ yî yaa bɛɛ dvù kɛ, nu ɛ yî nu tɛn nfon, ɛ nfon wvun nu wvu bokaɲ nyan, geenɛn ɛ wvù nu ɲoo bonfon bo bosooshwi y ba le. Wvuwɛ tɛn nu ke edioo ɛ to emum eɛn fô bô nu elɛse lo wvù.

¹² Biton bi yuufe bi wo yɛn bin nu bonfon yuufe bô bô baa enya wase mvunɲay mvu sa' le ê bô kɛ. Bô nu ke edioo ɛ ghaa bô, é bô emum ekɛnke mvunɲay keesaake bô nyam yi bemte yɛ. Geenɛn bô nu ke esaw kɛ yî nɛn kefew e mwaan maan.

¹³ Boban bocii nu ɛ bô kenke kɛ nkpwawɛ mwaan. E bô nu ke enya mvunɲay mvubole mvu sa' le mvunciim ê nyam yi bemte yɛ.

¹⁴ Bô nu ke ebaancɛ etum jem bô Waa Njee, geenɛn é Waa Njee eso bô, njefo wvù nu Tata botata bocii bô Nfon bonfon bocii. Wvù nu ke etum eso bô bonyii bew bô wvù nu ɛ tee ɛ caw ɛ bô leeme bô wvù sekecii.”

¹⁵ E nceendaa Nyo' wɛ gay ê me le, “Jôo yi wo be yɛn yi kpwoon nsake wɛ shiile yî dvù le nu dikfuw di bonyii le bô bibombom bi bonyii le noo bitum noo bonyii bô jemyi naa diɛw yi la.

¹⁶ E biton bi yuufe bi wo be yɛn biɛ nu ɛ bô bo nyam yi bemte yɛ nu ke ebane kpwoon nsake wɛ. Bô nu ke eyow mwɛɛm mwew mvunciim é wvù emɛy kenyi kencimte, é bô enon nyam ye ye, emɛse eton wvù bô ɲɲy.

17 Fifin nu ɛ è lese Nyo' ê mvuntelem mvubole ɛ bó ege fiɛ fi wvú shieele, ɛ mum ɛ ge ɛ bó ekɛɲkè ɲkpɔwɔɛ mwaan ɲenya mvunɲay mvubole mvu sa' le ê nyam yì bɛmte yɛ eɲen ebuy no diɛw Nyo' ke eto ekocɛn.

18 ɛ kpwoon wvù wo be yɛn wɛ nu kelaante ke baay kè kɛɲke mvunɲay ɛwe jo bonfon bo yì nshɛ le bocii."

18

No kelaante kè Babilon nu ke egbwe

1 ɛjim jodvu ɛ me n'yɛn nceendaa Nyo' mvu le ɛ wvú shiile too we kɛɲke mvunɲay mvu baay, ɛ n'yuw we baa yì ɛkolɛ ke nshɛ le kecii.

2 ɛ wvú fun fowɛɛwe bô diɛw yì tɛmyi ɛ, "Babilon wvu baay nu ɛ gbwe wase! Wvú nu ɛ gbwe wase! Wvú nu ɛ tu wase byudvuu byù bonceendaa bo dɛwle le cee fô le. Wvú nu tfum biyoy bi yiile bicii. Wvú nu wase tfum mvunyiim mvù nyene bô mvù bó bane mvunciim.

3 Wvú nu ɛ gbwe wase njefo bitum bicii nu ɛ wu wase nce we nnyɛn kenjaɲ wvú ɛ koo bó diɛwɛ mbvuum e, ɛ bonfon bo yì nshɛ le nu ɛ ge wase nce nnyɛn kenjaɲ bô wvú. Bonyii bo way e bocii bo yì nshɛ le nu ɛ kukɛn wase yì ye le nje kpɔwɔ we wvú wvú nu ɛ baance wa wvú ɛ fum lo."

4 ɛ me mbvuu n'yuw ɛ diɛw mi fuunke won wvu we le gayte ɛ,
"Bonyii bem, ben ebuy lo jó,
wvu ɛ fo ben ke eley bibefɛ biew e,
bô ɛ fo ben ke eley tɛn ɲɛw wvù nu ke eto fô wvú le.

5 Bibefɛ biew nu ɛ bí ɛ looce wase ɛ yinɲɛn ɛ ben ɛ buy fowe,
Nyo' ɛ kume wvú yì mwɛɛm mwew mvù befe le.

6 Bó ege bô wvú no wvú ge bô bonyii bomew.
Bó elaw wvú yì gee diɛw e bokaɲ bofɛɛ.
Bó egɛɛ mbvuum mò è nu ɲɛw mvunɲkom mvunfɛɛm
ê fiko fi wvú ké no gɛɛle wvu bonyii bomew e jó,
ɲɛya é wvú ewu.

7 Bó efew ɲɛw bô nsase ɲɛya é wvú kɛ ɲɛɲɛɲ no wvú to saale ye é bvukukɛ ɲɛntɛ dieɛ ɛkolɛ kew.

Wvú shiile no kfune gvuw gayte ɛ,

'Me nu Yaa yì kawla le,

kɛ me nu kpɔwɛɛ ɲkfu kɛ,

ɛ kɛ me nu ɲke ɲnyu mbeelee nsoo ɛkolɛ kɛ.'

8 No wvú gayte nonɛn, nu kɛ no ɲɛw nu ke eto

yì ye le yì diuu le dimwaaɲ.

Kɛncɛm nu ke egbwe yì ye le, é wvú ebeelee soo ɛkolɛ.

ɛ jɛɲ nu ke ekoo tɛn wvú.

Bó nu ke eton wvú bô ɲguy,

ɲjefo Nyo' Tata wvù nu ke esaw wvú nu ɛ wvú kɛɲke mvunɲay.

Bonyii bo yì nshɛ le nu ke ebeelee Babilon

9 Bonfon bo yì nshɛ le bô se gee nnyɛn kenjaɲ bô wvú, dieɛ ye bô wvú, nu ke ebeelee ffule seke bó ɛ yɛn no ɲjiim bene yì ye le no wvú fiee.

10 Bó nu ke eleeme lo ntamndwee bô nfan no bó yɛne ɛ bó ɲjinɲene bô wvú. Bó nu ke ecamte ye gayte ɛ, 'Ey me! Ey me! Babilon, wo wvù kelaante ke baay! Wo wvù kelaante kè kuuke! ɲɛw nu ɛ mum ɛ to lo yì yo le kɛ yì ntam kefew e nɛn mwaan e?'

11 Bonyii bo way e bo yì nshɛ le nu ke ebeelee wvú soo bikuu njefo kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte mwɛɛm mvubole kɛ.

12 Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte mwɛɛm mvubole diɛwɛ mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle kɛnɛɛ kè baa, kɛnɛɛ mvù bó kene bô kfuɛ ɛta yò lumte kɛnɛɛ bô ejise ɛ baɲ kɛ. Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte ndvú yibo yì lemeleme kɛnɛɛ yì yɛɛle ɲgaciɲgaci, kɛnɛɛ yì bonene kɛnɛɛ yì yɛɛle ghaɲɲ kɛ. ɛ kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte bite bibole bi samte jee, kɛnɛɛ mwɛɛm mvubole mvunciim mvù bó kene bô bigew bi keyoo le noo mwɛɛm mvunciim mvù bó kene bô bite bi lumte noo ketwaa noo ketfu noo ɛta yò lawkene kɛ.

13 Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte bite bibole bi bó keenci bonfey bô shfuunɲkene dvú noo mwɛɛm mvù shfuunɲkene mvù bó

dεεle mwεεm dvù noo jiin noo kfuu bonfey bò shfuunjkene bomew, noo kfuu jiin dimew, * noo mbvuum noo mεεm noo mvuum mo εgin e bò εgin εbo κε. Κε wee bεε dvù wvù nu ke eguyte bona' bobole noo njée noo nyámala noo bikoto bibole bì è guute nyam κε. Ε κε wee bεε tεn dvù wvù nu ke eguyte bonyii bo boyuum bò bó geese le è nu bonfaw κε.

14 Bó nu ke egayte ê wvù le, 'Mwεεm mvunciim mvù fitele fiuw se nu yî dvù le nu ε mvù ε gen wase, ε kpaw wo bò bvukuke bwuw bvucii ε ka wase, ε wo yaa bεε ke ebvuu eyuu eyen mvù le κε.'

15 Bonyii bo way e bò to geese mwεεm kawte bigew can ye le, nu ke eleeme lo ntamndwee nu bò nfan no bó yene ε wvù yene ηgew. Bó nu ke efuunke lo kpwe, soo bikuu camte ye gayte le,

16 'Ey me! Ey me! Yii yi baay fô kelaante ke baay kin e kè se nu ε kí ε sufe ye bò ndvù yi lemeleme noo yî yεεle ηgacingaci noo yî yεεle ghanη, lawkene ye le bò biεε bì bó kene bò ketwaa ke bigew e kè yεεle noo kfuu εta yò lumte noo εjiε ε ban.

17 Bó nu ε mum ε yεεle κε lo bvukuke bwew yî ntam kefew e nen mwaan e?

Ε bocee bikuu bi bonguw e bocii bò bonyii bò lene ê bonguw e noo bò lemte jó noo bonyii bocii bò lene ê joo kamene way, nu ke eleeme lo tεn ntamndwee.

18 Bó nu ke eyene njiim yî bene no wvù fiee mum beele ghayte le, 'Kelaante kè se nu diεwε kelaante ke baay kin e nu kè la?'

19 Bó nu ke ekfumte kebvυ εfa no bó fuunke kpwe soo bikuu, beele ghayte le, 'Ey me! Ey me! Yii yi baay fô kelaante ke baay kin kè bonyii bocii bò keηke bonguw bo ê joo nu ε kukεn yî bvukuke bwew e! Bó nu ε mum ε yεεle lo kí κε yî ntam kefew e nen mwaan e?'

20 Ben bò nu wonη Nyo' le, ben elanlanè finen yî fiεε fi kooy fô wvù le. Ben bocii bò è nu bonyii bo Nyo' le bò boom bo ntum e bo Jisos e noo bonyii bo ntum Nyo' le bocii, elanlanè njefo Nyo' nu ε sumtεn wase nsaw

yî fiεε fi wvù ge bò ben e!"

21 Ε nceendaa Nyo' wvù temyi mvu mum ne tuu kebwee ke tε le ε kí nu diεwε diene di baay e, shike ε dí shii ê joo yi baay e nen wuuu. No wvù shike nonen mum gay le, "Ε nu κε nonen no bó nu ke eshike wo wvù kelaante ke baay kè Babilon é wo eshii bò mvungay nen, bó saa bvuu ke eyen lo wo le κε.

22 Κε bó bεε ke ebvuu eyuw naa lo kome keηεε yowe keηεε ndonη keηεε son jo wo κε. Κε bó bεε ke ebvuu eyen naa lo ε wee lemte fiεε keηεε è nu naa fi la jo wo κε. Κε bó bεε ke eyuw naa lo ε diene jemyi jo wo κε.

23 Κε ken'yεese bεε ke ebvuu eyεε jo wo κε. Κε bó bεε ke ebvuu eyuw naa lo ε diεw cee bvujen keηεε yi jen jemyi jo wo κε. Fí nu ke enu nonen njefo bonyii bo way e bo jo wo to nu bonyii bo baay baay bo yî nshε le, ε wo to læle bitum bicii bò nfm yo.

24 Ε nu kelaante kin kè ελεμε ke bonyii bo ntum Nyo' le bò ke bonyii bò è nu bo Nyo' le nu can kí le. Ε è nu kí kè bonyii bocii bò bó yuwyi yî nshε le nu can kí le."

19

Ε bó no nyaa mbense ê Nyo'

1 Ejim jodvu, ε me ne n'yuw ε fiεε yosene lo wonη wvu we le diεwε è nu kebombom ke bonyii le ke baay, wamte le, "Mbense enù fô Nyo' wese le.

Ε nu wvù wvù boysee bonyii, ε è keηke wvù bvukuke bò mvungay.

2 Wvù sumtene bonsaw bew bii keceεy bò je yi teyey e.

Wvù nu ε lanη wase ηgew yî kentenη ke kpwoon nsake wε wvù se beete εkolε ke nshε le bò nce we nsake le.

Wvù nu ε tfuse wase εnvuke yî kpwoon wvudvu le ke bonyii bew bo lemme le bò wvù se yuwyi le."

3 Ε bó bvuu kase no wamte le,

"Mbense enù fô Nyo' le.

Njiim yî bene ê kelaante kin e nu ke ebene κε lo sekeci se ηka."

* 18:13 Kfuu jiin din é diεw bala le nu le «frankincense», ε kfuu bonfey bò shfuunjkene ban nu tεn le «myrrh». 18:15 Yεsa 47:15; Εsek 27:36 18:16 17:4 18:18 Εsek 27:28-34 18:20 12:12; Yeli 51:48 18:21 Yeli 51:63-64 18:22 Yεsa 16:10; 24:8; Εsek 26:13 18:23 Yεsa 23:8; 47:12; Yeli 7:34 18:24 16:6; Yεsa 26:21; Yeli 51:49; Εsek 24:7-8 19:1 4:11 19:2 15:3; 16:6; 22:12; Dito 32:43; Mben 79:10 19:3 14:11; Yεsa 34:10 19:4 4:4, 6; 5:7; Mben 106:48

⁴ Ɛ bocɛ' bo bonyii le bo mbaanfiɛ ncow bonɛw ba noo mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwɛ mum gbwe ɣɛn fokuse nya mbense wvu baay ɛ Nyo' wvù nu ɛ shii yî kawla le. Ɛ bó no gayte le, “Fí enù nonɛn. Mbense enù fô Nyo' le.”

⁵ Ɛ diɛw mi mum buy fô kawla le gayte le, “Ben bocii bò nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le, ben ebenseè Nyo' wesebeene, ɛ ben bocii bò fane wvù kɛnɛɛ è nu bo caan caan kɛnɛɛ bo baay baay, enyaà mbense ɛ wvù.”

Nkaw bvujen bvù Waa Njee le

⁶ Ɛ me mbvuu nɛ n'yuw fiɛ fimew ɛ fí nu diɛwɛ diɛw kebombom ke bonyii le ɛ fí yole diɛwɛ joo yî gbwee ɛ nkon e, wamte diɛwɛ jan yî baykene bô mvunɣay e le, “Mbense enù fô Nyo' le, njefo Tata wesebeene wvù Nyo' wvù Kɛnke Mvunɣay Mvunciim saake wase.

⁷ Beene elanlanè, sakenè, nyaà mbense ɛ wvù, njefo kefew ke bvujen bvù Waa Njee le nu ɛ to wase, ɛ Jen nu ɛ wvù ɛ seyse wase ɛkolɛ kew.

⁸ Bó nu ɛ nya wase ndvu yî nu lemeleme yuule lawkene wvù ɛ tfume.” (Ndvu yin nu gee di teytey di bonyii bò è nu bo Nyo' le.)

⁹ Ɛ nceendaa Nyo' wvudvu bvuu gay ɛ me le, “Sanɛ fin fi le, ‘Njon wvu baay nu wvu bonyii bò bó nu ɛ be bó le bó eto fô nkaw bvujen bvù Waa Njee le.’” Ɛ wvù bvuu gay ɛ me le, “Bonjeme ban nu naa keɛɛy bonjeme bo Nyo' le.”

¹⁰ Ɛ me mum nɛ nɣbwe bikaa biew e keenya n'wvum wvu baay ɛ nceendaa Nyo' wvun. Ɛ wvù gay ɛ me le, “Fo wo ege nonɛn kɛ. Me nu kɛ tɛn wee lemme diɛwɛ wo noo boom bo bwoole bò leeme yî fiɛ fí bó jemyi ɛkumɛ Jisos e. Ɛ nyaà n'wvum wvu baay ɛ è nu ɛ Nyo'. Fiɛ fí bó jemyi ɛkumɛ Jisos fin

* nu kɛ fí kebɛɛ fí bonyii bo ntum Nyo' le to jemyi.”

Ɛ Waa Nyo' tum jem so bonyii bew bo bvuban e

¹¹ Ɛ me nɛ n'yɛn ɛ fowe ɛ yene, ɛ nyambala mi yî baa leeme. Ɛ wee wvù nu yî dvù le nu ɛ bó tɛnɛ le Wee wvù Leeme yî Diɛw ye le bô le Wee Kɛɛɛy, ɛ wvù ké no sumtene bonsaw bew kɛnɛɛ tumte jem ye teytey.

¹² Ɛjise ɛye to nu diɛwɛ leme di nɣuy e, ɛ bifo bi bvunfon e nu ɛfa jo wvù nteen. Wvù to kɛnke diee ɛ bó ɛ san yî ye le ɛ wee mvu yaa nulo ekiɛ dí ɛfey wvù kɛ.

¹³ Wvù to nu ɛ shfuse kekum kè defe ye le ɛ bó ɛ lese ɛ bilɛm e. Diee di bó to tɛnɛ wvù dvù nu le Diɛw Nyo'.

¹⁴ Ɛ bonyii bo jem e bo won wvu we le bii ɛ wvù ɛjim ɛ bó ɛ jise ndvù yî lemeleme, ɛ yî yuule baa nɛn bvuuu.

¹⁵ Nyo jem yî koole to buyte ɛmvu jo wvù ɛ è nu yî wvù nu ke eso bitum dvù emum esaake bí bô mvunɣay mvu baay. Wvù nu ke ebvuse shém Nyo' wvù Kɛnke Mvunɣay Mvunciim edunɛɛ ɛ bonyii. Shém Nyo' yin nu yî ffuuke naa baay diɛwɛ nsom fò bó somte mvuntam ɛ mbvuum buyte le.

¹⁶ Yî kekum kew e bô yî kebun e nu ɛ bó to san diee diɛw le, “Nfon bonfon, noo Tata botata.”

¹⁷ Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn nceendaa Nyo' mvu le ɛ wvù leeme ɛnte jo diuu. Wvù to leeme nonɛn fuunke mvunyiim mvunciim mvù bile we gayte le, “Ben eto etaashɛ fô nkaw wvu baay wvù Nyo' ge le.

¹⁸ Ben nu ke edie ɛgvun ɛ bonfon bô yo bocee bikuu bi bonyii bo jem e noo bonyii bò kɛnke mvunɣay noo yo nyámala bô bonyii bò bene yî, noo yo bonyii bocii bò nu bonfaw bô bò yaa nu kɛ bonfaw noo bonyii bo caan caan bô bo baay baay.”

¹⁹ Ɛ me mum n'yɛn nyam yî bɛmte bô bonfon bo yî nshɛ le noo bonyii bobole bo jem e ɛ bó taashɛ keetum jem bô wee wvù

19:5 11:18; Mben 22:25; 115:13; 134:1; 135:1 **19:6** 11:17; 14:2; Mben 47:5-10; 96:7-10; Saka 14:9 **19:7** 21:2 **19:8** 6:11 **19:9** 14:12; Yɛsa 25:6; Mat 22:2; Luk 14:15-16; 21:5; 22:6 **19:10** 6:9; 22:8-9 * **19:10** Kɛnɛɛ le, “... fiɛ fí Jisos jemyi fin ...” **19:11** 4:1; 19:2; Mben 72:1-14; 98:9; Yɛsa 11:4; Ɛsek 1:1-3; Lem 7:56 **19:12** 1:14-15; 2:17 **19:13** Yɛsa 63:1-6 **19:13** Jon 1:1 **19:14** 6:2-8, 11 **19:15** 1:16; 2:26-27; 11:17; 14:14-20; Yɛli 25:30-31 **19:16** 17:14 **19:17** Ɛsek 39:4-5, 17-19 **19:18** 13:16 **19:19** 17:12-14; Mben 2:2; Ɛsek 38:2-9, 14-16; Saka 14:2 **19:20** 13:1-2, 13, 15; 14:10; 20:10, 14; 21:8; Yɛsa 30:33

shilɛɛ yî nyambala le noo bew bonyii bo jem e.

²⁰ Ɛ jem kɛw, ɛ wvú koo nyam yî bɛmte yɛ bô wee wvù to mbiayte lɛ wen nu wee ntum Nyo'. Wee wvun nu wvù to ké no shee fwe dvu nyam yidvu, gee mwɛɛm mvu diuw wvù yumɛɛn e. Mwɛɛm mvun nu mvù yî to lɛɛle bonyii bô kɛɲke nciise nyam yî bɛmte yidvu ye le dvú, nyaa mbense wvu baay ê lan nyam yî bɛmte yidvu. Wvú to nu ɛ tfume bó bofɛɛ ban ɛ bó nu boyuum ê mamase yî è fiee ɲguy bô mvunɲan jó le.

²¹ Ɛ wvú wvù shilɛɛ yî nyambala yɛ le mum gbwoɔɛ kebese ke bonyii le bô nyo jem yî to buyte ɛmvu jo wvú, ɛ mvunyiim mvunciim die ye bonyii bodvu no ɲɛyte lo.

20

Sa'yi bilum ntfuke

¹ Ɛ me mum nɛ n'yɛn ɛ nceendaa Nyo' mvu shiile too fowe kɛɲke ken'yene ke kɛntuke kè shiile nɛn ɲoonɲ e, noo kebwee ke ncaw e ê wvú ɛbo.

² Ɛ wvú koo kɛɲguum ke nyam yî fieesene nyam joo le kiɛ kè è nu yo yî biyvuum e ye yî è nu dɛwle bvuu nu Satan, kay bô ncaw wɛ lɛ wvú enù yî dvú le eɣɛn ebuy bilum ntfuke.

³ No wvú kay nonɛn, mum tfume ê kɛntuke kè shiile nɛn ɲoonɲ e kiɛ, fen, mum lay diuw wvudvu lɛ wvú enù jó, wvu lɛ fo wvú ebvuu eghane lɛɛle bonyii bitum e, ke eɣɛn ebuy no bilum bi ntfuke biɛ ke efey. Ɛjim jodvu nu ɛ bó nu ke ekase efay wvú ecinɛ wvú le é wvú eghanci kɛ yî kefew e nɛn caan.

⁴ Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn bokawla le, ɛ bonyii bô shiilɛɛ yî dvú le nu bô bó nu ɛ nya bonsaw bô sawɛɛn can yibole. Ɛ me n'yɛn tɛn biyoy bi bonyii bô bó to yuwyɛɛ bvuuɛɛ bikuu nje bó to fewci ɛkumɛ Jisos noo diɛw Nyo' le. Bonyii ban nu bô to baa nya mbense wvu baay ê nyam yî bɛmte yɛ bô lan ye, ɛ bó to baa ge tɛn nciise nyam yî bɛmte yidvu fojise kɛnɛɛ can yibole kɛ. Boban to nu ɛ kase tu dvú no saake bô bo Klistu yî bilum e ntfuke.

⁵ Bonyii bô to kasɛɛ tu dvú ban nu ɛ fifin nu mbuy wvu yî kpwe le wvu fwe. Kɛ kebese ke bonyii le bô to kpwekɛnɛɛ wase to nu ɛ kase tu dvú kɛ, ɣɛn buy no bilum bi ntfuke to feyɛɛ.

⁶ Bonyii bô kɛɲke ɲonɲ wvu baay bvuu yuule, nu bô kɛɲke bvudvuu yî mbuy wvu yî kpwe le wvu fwe wvun e. Kɛ kpwe yî bokaɲ bofɛɛ bvuu kɛɲke mvunɲay ê bó we kɛ. Bó nu ke enu boɔɛɛ ncese bo Nyo' le bô bo Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ le, ɛ bó bó nu ke esaake eɣɛn ebuy yî bilum e ntfuke.

Bó nu ke elɛse Satan

⁷ Bilum bi ntfuke bin nu ke edioo ɛ fey, é bó efay Satan yew ncaw e,

⁸ é wvú emum ebuy eto eghane lɛɛle bitum bicii bi nu yî ɛbuw ɛ wonɲ yo ɛna le. Bitum bin nu Gog bô Magog. Wvú nu ke ebaancɛ bó é bó eseyse keetum jem. Bó nu ke elone lo diɛwɛ monshɛɛm mo ê joo yi baay e.

⁹ Bó nu ke ebuy elɛn eɣɛn yî nshɛ le egem bvudvuu bvuu bonyii bô è nu bo Nyo' le bô kelaante kè è nu fitele fiew. Geenɛn, ɲguy nu ke eshii fowe elɛse lo bó.

¹⁰ Bó nu ke emum ekoo dɛwle wvù to ghane lɛɛle bó, etfume ê mamase yî è fiee ɲguy bô mvunɲan jó le, fô nyam yî bɛmte bô wee wvù to mbiayte lɛ wen nu wee ntum Nyo' nu le. Bó nu ke eyɛne ɲɣɛw fó ɛntaɲ bô ɛmvunshɛɛn sekeɛɛ sɛ ɲka.

Nsaw wvu fokemɛse

¹¹ Ɛ me mum nɛ n'yɛn kebwee ke kawla mvu le ɛ wvú baa lo, n'yɛn tɛn wee wvù to shiilɛɛ yî dvú le. Ɛ ɛbulɛ bô nshɛ nɛ fɛɛ lo ê wvú ɛjise lakɛn, ɛ bó fanɛ yaa bvuu yɛn mvú le bvudvuu le kɛ.

¹² Ɛ me n'yɛn tɛn bonyii bocii bô to nu ɛ kpwekɛn wase le bo baay baay noo bo caan caan, ɛ bó leeme fwe dvu kawla. Ɛ bó yene bonwa', yene wvumvu ɛ è nu wvu ɛdieɛ ɛ bonyii bô kɛɲke nshii. Ɛ bó mum kɛw no sumtene bonsaw bo bonyii bô to nu ɛ kpwekɛn wase le, bii no gee di wee le to nu no bó saɲ ê bonwa' ba le.

¹³ Ɛ joo yi baay bvuse bonyii bô to kpwekɛnɛɛ wase jó ɛ bó to. Ɛ kpwe bô

won bonkfu bvuse bobole bonyii bò to kpwekenεε wase ε bó to tεn. Ε bó mum no sumtene nsaw wee bii fiεε fi wvú to gee le.

¹⁴ Ε bó mum tfume kpwe bô won bonkfu ê mamase yì è fiεε nguy jó le. Mamase yì è fiεε nguy jó yin nu kpwe yi bokaη bofεε.

¹⁵ Ε diee di wee le to baa nu ε bó ε saη ê ηwa' bonyii bò keηke nshii le, é bó tfume wvú ê mamase yì è fiεε nguy jó yidvu le.

21

Εbulε ke kefe bô nshε yi fiε

¹ Ε me ne n'yεn wase ε è nu εbulε ke kefe bô nshε yi fiε le, njefo εbulε ke keyvuum bô nshε yi yvum to nu ε la wase, ε joo yi baay tεn yaa bεε kε.

² Ε me n'yεn kelaante kè yuule kè è nu Jεlusalεm wvu fwε le ε kí ε buy fowe fô Nyo' le ε no shiile too nu diεwε jen e ε bó ε bosεn ε sufe keεgen nya ê dweese.

³ Ε me n'yuw ε diεw jemyi fô kawla le foweεwe le, “Ben etaa eyεn, fô Nyo' nu ke ecee nu wase bô bonyii. Wvú nu ke ecee bô bó. Bó nu ke enu bonyii bew, ε wvú wvú Nyo' kebεε nu bô bó, nu Nyo' wvubo.

⁴ Wvú nu ke esho misεm yicii ê bó ejise. Kε bonyii bεε ke ekpwee kε, ε kε fiεε fimew bεε ke enu dvú le bonyii soo bikuu kenεε beele kenεε keηke nsase mvu kε, njefo mwεεm mvù to shee nu, nu ε fey wase.”

⁵ Ε wvú wvuwe wvú to nu ε shii yì kawla le gay le, “Ben etaa eyεn, me nu enge mwεεm mvunciim keseen é mvú etu mvunfεm.” Ε wvú bvuu gay ê me le, “Saη fiεε fin ê ηwa' le, njefo bonjeme ban nu bo keceεy bô bonyii egεε bvufee yì dvú le.”

⁶ Ε wvú bvuu kase gay ê me le, “Fí nu ε ge wase ye. Ε nu me Alfa, ε è nu me Omega. Ε nu me Keηkewcε, ε è nu me Kemεse. Wee wvú kendon yumte wvú nu ε me nu ηke enya wvú bô joo yì buyte fô nton joo yì nyaa nshii le é wvú ewu ε wvú baa law fiεε kε.

⁷ Wee wvú nu ke eso nu ε wvú nu ke ekeηke mwεεm mvun mvunciim diεwε bvushεw e. Me nu ηke enu Nyo' we, ε wvú nu waa wεm.

⁸ Geenεn ε bonyii bò gule mvuntelem noo bò nu se mbee, noo bò buwyi mwεεm noo bò yuwyi bonyii noo bò gee nnyεn kenjaη noo bo nfim e noo bò bunlee bonyo' bomew noo bonyii bo mbiay e bocii, nu ε fibole nu ke enu ε è nu ê mamase yì è fiεε nguy bô mvunkaη jó le. Ε fifin nu kpwe yi bokaη bofεε.”

Jεlusalεm wvu fwε

⁹ Ε nceendaa Nyo' mvu ê ηgoo bonceenda bo Nyo' le bo bosooshwiγ bò to keηke bintee bi bisooshwiγ bì to nu ε yinεn bô bongew bosooshwiγ bo ejim ba, ne to gay ê me le, “To é me enge endunçe Jen wvú è nu kpweε Waa Njee ê wo.”

¹⁰ Ε wvú mum jo me ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ε bee wvú gen fô kum mvu wvu baay e ε wvú defe ê we. Ε wvú dunçe me kelaante kè yuule kè è nu Jεlusalεm, ε kí ε buy fowe fô Nyo' le ε no shiile too.

¹¹ Kí to shiile nonεn, ε n'yu Nyo' baa yì dvú le lawkene diεwε tε dimew di lawkene di bó teηe le Jasba, yuule nen sakasaka diεwε kenleεy e.

¹² Kelaante kedvu to keηke ketaaη ke baay ε kí defe ê we eke, ε dew nu yì ketaaη kedvu le yuufe ncow fεε, ε bonceendaa bo Nyo' le yuufe ncow bofεε nu fô dew yidvu le. Bó to nu ε saη εdiee ε dikfuu di Islael di yuufe ncow difεε yì dew ketaaη yidvu le.

¹³ Dew yin to nu ê keba kè diuu sane le tε, nu eweεwe tε, nu εkuεku tε, nu jò diuu seeyi tε.

¹⁴ Eta yo kenffuy ke ketaaη kedvu le to nu yuufe ncow εfaa ε bó ε saη εdiee ε boom bo ntum e bo Waa Njee le bo yuufe ncow bofεε yì eta yodvu le.

¹⁵ Nceendaa Nyo' wvú to jemyi ê me to keηke nfew εbo ε è nu kemaη ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle. Nfew wvudvu

20:14 20:10; 1Kol 15:26; 2:11 **20:15** 3:5 **21:1** 21:5; Yεsa 65:17; 2Bi 3:13 **21:2** 3:12; 19:7; 21:9-22:5; 22:17; Yεsa 52:1; Mat 22:2; Gal 4:26; Ibu 11:16; 12:22 **21:3** 7:15; Lεw 26:12; Εsek 37:26-28; Saka 2:9; 2Kol 6:16 **21:4** 7:17; Yεsa 26:19; 35:10 **21:5** 5:7; 21:1; Yεsa 43:19; 2Kol 5:17; 19:9 **21:6** 1:8; 7:17; 22:1; Yεsa 55:1; Saka 14:8; Jon 7:37 **21:7** 2Sam 7:14; Εsek 11:20 **21:8** 2:11; 19:20; 21:27 **21:9** Yεsa 54:1-17 **21:9** 15:1 **21:10** 17:3; Εsek 40:2; Mat 4:8 **21:11** 21:18, 23; Yεsa 60:1-3, 19; Εsek 43:2 **21:12** 7:5-8; Keη 35:22-26; Ksm 28:21; Εsek 48:30-35 **21:14** Ibu 11:10; Εfe 2:20 **21:15** 11:1; Εsek 40:3 **21:16** Εsek 48:16-17

to nu keefew kelaante kedvu bô dew ketaan noo bimbew bi ketaan e dvú.

¹⁶ Kelaante kedvu to nu bimbew binɛw ε bí nu lɛɲlɛɲ bicii, ε mbvuɔw bô bvundwee noo bvundee nu lɛɲlɛɲ. E wvú mum few kelaante kedvu bô kembangan kew kiε ε kí buy bomay ntfuke bô gee tin (1,500). No wvú fewεε ε mbvuɔw bô bvundwee noo bvundee buy kɛ lɛɲlɛɲ.

¹⁷ E wvú few tɛn bimbew ε bí no nu ɲkɛɲkɛɲ mbaanshɛ ncow yisoocaa (36) yí kefiɛ le. E nceendaa Nyo' wvudvu to few bô nfew ε è nu kɛ wvú wee wvu wum ké no feeke dvú.

¹⁸ Bó to bom bimbew bidvu bô ɛta yò lumte yò bó teɲɛ lɛ Jasba, ε wunte kelaante kedvu nu ε bó bom bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle ɛkinɛkin ε kí yuule nɛn sakasaka diɛwɛ kenlɛɛy e.

¹⁹ Bó to nu ε fee kenffuy ke kelaante kedvu le bô dikfuu di ɛta yò lumte le jɛɛy jɛɛy ε yó kɛɲke ncóm jɛɛy jɛɛy. Di fwe to nu ε bó teɲɛ lɛ Jasba, ε di bii fó nu Safiya, ε di ditɛte nu Agɛt, ε di dinɛw nu ɛmelaal,

²⁰ ε di ditin nu Oniks, ε di disoocaa nu Kanilian, ε di disooshwiɔ nu Klisolit, ε di nyan nu Belil, ε di bvuukɛ nu Tobas, ε di yuufe nu Klisoblɛs, ε di yuufe ncow dimwaan nu Jasint, ε di yuufe ncow difɛɛ nu Ametist.

²¹ Dew ketaan yi yuufe ncow fɛɛ yin nu ε bó to fɛ bô ɛjise ε ban yuufe ncow ɛfaa, ε bó joo jise di banɛ le dimwaan mum fɛle diuw ketaan dvú wvumwaan. Je yí ɛlaante jodvu to nu ε bó fɛ bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle ɛkinɛkin, ε je yidvu yuule tosene diɛwɛ kenlɛɛy e.

²² Me nto mbaa n'yɛn yew ncese le ê kelaante kin e kɛ, njefo Tata Nyo' wvú Kɛɲke Mvunɔay Mvunciim bô Waa Njee to nu wase yew ncese yí jó.

²³ Kɛ kelaante kedvu to bvuu kɛɲke shiee diuu kɛnɛɛ kpwee wvú ebaa jó kɛ, njefo n'yuu Nyo' to nu wase n'yuu wvu jó, ε Waa Njee nu wase ken'yeese ke jó.

²⁴ Bitum bicii nu ke elɛne wase ε è nu ê n'yuu kelaante kedvu le, ε bonfon bo yí

nshɛ le nu ke etoo bô bvukukɛ bvubole ê kelaante kin e.

²⁵ Kɛ bó nu ke eyuu eban dew ketaan ke kelaante kin e diuu dimwaan kɛ, njefo kɛ ɛkfuɲ nu ke eyuu ejiiɲ jó kɛ.

²⁶ Bó nu ke etoo bô bvukukɛ noo kpaw wvu bitum bicii ê kelaante kin e.

²⁷ Geenɛn kɛ fiɛɛ fi nu sɛ fi yuule lo nu ke eley ê kelaante kin e kɛ. Kɛ wee wvú gee mwɛɛm mvù bɛmte kɛnɛɛ wvú mbiayte mbiay nu ke eley jó kɛ. E nu ke eley kɛ bonyii bô bó nu ε san ɛdiee ɛbo ê ɲwa' Waa Njee wvú bó san ɛdiee ε bonyii bô kɛɲke nshii le jó.

22

Joo yí nyaa nshii

¹ E nceendaa Nyo' wvudvu mum dunɛɛ me joo yí nyaa nshii ε yí buyte ɛkuse jo kawla Nyo' bô Waa Njee, ε yí booke yuule nɛn sakasaka diɛwɛ kenlɛɛy e.

² Yí to booke nonɛn fele ɛntelɛɲ jo je yí ê kelaante kedvu le. Kete kè nyaa nshii to kuu biba bi joo yidvu le bicii. Kete kin to ké no yumte mvuntam bokaɲ yuufe ncow bofɛɛ yí kelum e, yumte kaɲ mwaan mwaan yí kpwee le. * Bibɛ bi kete kin e to nu ncew yí bó fɛle bonyii bocii dvú.

³ Kɛ fiɛɛ fi Nyo' nu ε jiiɲ nu ke enu ê kelaante kin e kɛ. E nu ke enu kawla Nyo' bô Waa Njee jó. Bonyii bew bo lemme le nu ke enyaa mbense wvu baay ê wvú.

⁴ Bó nu ke eyɛne bvushiw bwew e, ε diee diew nu ke enu ε bó ε san fojise fo bó.

⁵ Kɛ ɛkfuɲ bɛɛ ke ejiiɲ jó kɛ, ε bó yaa bɛɛ ke ebvuɔ eshieele n'yuu wvú è nyaa ken'yeese kɛnɛɛ diuu kɛ, njefo Tata Nyo' nu ke enu n'yuu wvubo. Bó nu ke esaake diɛwɛ bonfon e sekecii sɛ ɲka.

Jisos too nfew caan

⁶ E nceendaa Nyo' wvudvu gay ê me lɛ, “Bonjeme ban nu bo keɛɛy bô bonyii egɛɛ bvufɛɛ yí dvú le. Tata wvú è nu Nyo' biyoy bi bonyii bew bo ntum e nu ε tum nceenda we lɛ wvú eto eduɲɛ ê bonyii bew bo

21:18 21:11; Yɛsa 54:11-12; ɛsɛk 28:13 **21:22** 11:17 **21:23** 22:5; Yɛsa 60:1-2, 19-20; 24:23 **21:24** Mben 68:29; Yɛsa 60:3 **21:25** Yɛsa 60:11 **21:27** 21:8; 22:15; Yɛsa 35:8; 52:1; ɛsɛk 44:9; 1Kol 6:9-10; 2Bi 3:13; 3:5 **22:1** 21:6; ɛsɛk 47:1-12 **22:2** 21:21; 2:7 * **22:2** Kɛnɛɛ lɛ, “... yumte dikfuu di mvuntam e yuufe ncow difɛɛ yí kelum e.” **22:3** 7:15; Yɛli 3:17 **22:4** 14:1; Mben 17:15; Mat 5:8 **22:5** 1:6; 21:23; Dan 7:18, 27 **22:6** 1:1; 10:7; 19:9; Lem 11:27-28; 13:1

lemme le, fiεε fi kεηke keeke ekooy nfew caan.”

⁷ Jisos gayte le, “Ben eyuw, me ntoo nfew caan.” Njon̄ wvu baay nu wvu wee wvù nu ε gεε ntum Nyo' wvun wvù è nu bonjeme bò nu è ηwa' wvun e.

⁸ Me wvù Jon nu wee wvù to yuwεε bvuu yεn mwεεm mvun e mvunciim. E me ndioo n'yuw mbvuu n'yεn mvù le nonεn, ηgbwe bikaa bi nceendaa Nyo' wvù to dun̄ci mwεεm mvudvu le è me, keenya n'wvum wvu baay è wvù.

⁹ Geenεn, ε wvù gay è me le, “Fo wo emom kε. Me nu kε tεn wee lemme diεwε wo noo boom bo bwoo le bò è nu bonyii bo ntum Nyo' le noo bonyii bò gεεle bonjeme bo è ηwa' wvun e. E nyaà n'wvum wvu baay ε è nu è Nyo'.”

¹⁰ E nceendaa Nyo' wvudvu bvuu gay è me le, “Fo wo enyile ntum Nyo' wvun wvù è nu bonjeme bò nu è ηwa' wvun e kε, njefo kefew kε mvù nu ekooy nu wase nceencee.

¹¹ Wee wvù gee mwεεm mvù befe egeè kε mwεεm mvù befe, é wee wvù gee nnyεn egeè kε nnyεn. Wee wvù gee fiεε fi lεη egeè kε fiεε fi lεη, é wee wvù yuule emεy kε eyuulè.”

¹² Jisos gayte le, “Ben eyekε eyuw, me ntoo nfew caan. E me ntoo bò nlawma keenlaw wee tfuu dvù mbii no gee diew nu.

¹³ E nu me Alfa, ε è nu me Omega. E nu me Fwe, ε è nu me Ejimε. E nu me Ken̄kewcε, ε è nu me Kemεse.”

¹⁴ Njon̄ wvu baay nu fô bonyii bò nu ε cukε ndvù yibole, wvu le è nulo é bó ke eley

fô diuw ketaan̄ e egeεn è kelaante kedvu le, bò wvu le bó ke ekεηkε bvudvuu keedie fô kete kè nyaa nshii le.

¹⁵ Bonyii bò nu ke emεy εkfun̄ jo ketaan̄ nu bò gee diεwε bwé le bò bo n̄fim e noo bò gee nnyεn kenjan̄ noo bò yuwyi bonyii noo bò bunlee bonyo' bomew, naa noo bonyii bò koon̄ke mbiay, mbiayte mbiay e.

¹⁶ “Me wvù Jisos nu ε ntum nceendaa wεm fô ben e keejeme mwεεm mvun mvù gεne fô bintaashε bi bonyii bo mbee le. Me nu Wan bò Biay yì san è kfuu di Nfon Dawe le, ε è nu me Jon yi Law e.”

¹⁷ Keyoy ke Nyo' le bò Jen gayte le, “To!” Naa yεε wvù yuuke gay tεn le “To!” Wee wvù kendon̄ yumte wvù eto, é wee wvù shieele eto, é wvù ekεηkε joo yì nyaa nshii ε wvù baa law fiεε kε.

Ntefe wvu fokemεse

¹⁸ Me nciise è wee tfuu wvù yuuke ntum Nyo' wvù è nu bonjeme bò buyte è ηwa' wvun e le, é wee mom lo ε bise fiεε yì dvù le, é Nyo' ke ebise bon̄gεw bò bó nu ε jeme è ηwa' wvun e yì ye le.

¹⁹ Wee é mom ε bvuse fiεε è bonjeme bò buyte è ηwa' wvun e bò è nu ntum Nyo', tu kε Nyo' yaa nu ke ecinε é wvù ekεηkε kew keba ke kete kè nyaa nshii le bò kew keba ke kelaante kè yuule le kè bó nu ε san̄ è ηwa' wvun e kε.

²⁰ Wee wvù jem̄yi εkumε mwεεm mvun gayte le, “Yì kecεεy e, me ntoo nfew caan.” Fí enù nonεn. Tata Jisos, to!

²¹ Tata Jisos ebuw ben bocii bò è nu bonyii bo Nyo' le. Fí enù nonεn.